M. D. K

BERCY Zoltán építész

Kétszéntes ülepitők MNOT 1891a - f 57

Lugossy Istvánnal

Mnot katalógusa 1958. 251.,

Bercze Gyula

festőművész

Magyar Akvarell-és Pasztellfestők Egyesülete kiállítása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Esti Kurir
1935.XII.28.

BERCZELLER REZSŐ 12III

Pályázat a Mechwart ligeti díszkútra 1972-ben

Ahogy Budán oly sok helyen, a mai Mechwart liget helyén is egy téglavető működött a XIX. században. A Klemm-féle üzemben hasznosított, nagy mennyiségű agyag kibányászása után keletkezett katlan csakúgy, mint a hasonló történetű Moszkva tér esetében, érdekes városi terepalakzattá lett. Kiválóan körbe lehetett építeni, de igen nehéz a teret jól kihasználni, közlekedéstechnikailag optimalizálni, és még nehezebb vonzóvá tenni. A Mechwart liget esetében utóbbit 1972-ben egy díszkút felállításával próbálták elérni.

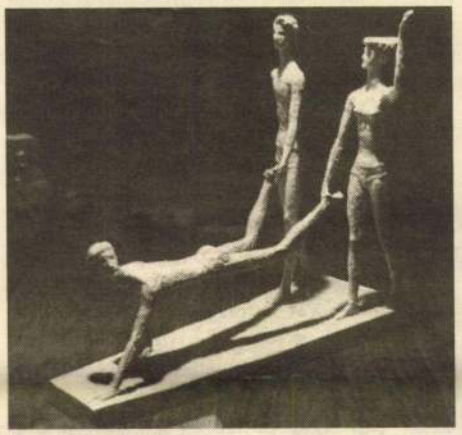

Búza Barna egyik terve

Miután az 1860-as évek elején a Klemm-féle téglaégető megszűnt, a hátramaradt üregben lábra kapott az éppen akkoriban hódító új divat, a korcsolya. Rögtön üzleti alapokra helyezték a tevékenységet: egy *Beywinkler Károly* nevű úr létesítette az itteni jégpályát.

A terület ekkor még egészen más képet mutatott: a Römer Flóris utcáig terjedt, nem vágta ketté semmilyen épület egészen 1952-ig, a pártház (ma a II. kerületi polgármesteri hivatal épülete) megépítéséig. 1950 decemberében felmerült még az is, hogy az egész nagy összefüggő területet sportpályává alakítsák, legalábbis a Ganz Vezérlőberendezések Gyára és a Központi Statisztikai Hivatal szakszervezeti sportfelelősei együttesen ezt kérvényezték a fővárosi tanácstól. A városrendezési osztályon azonban az urbanisztika akkori szakközegei nem engedtek a tudományos alaposságból, és megtervezték, hogy a Rózsadomb alja hogyan illeszkedjen a város térszövetébe. A kommunista párt II. kerületi székházát lokalizálták a tér közepén húzódó dombocskára, e mögé pedig, a Römer Flóris utca felőli „elfelejtett", nagyobbik térmaradékra 1962–63-ban felhúzták az egyébként építészetileg figyelemre méltó Autóklub-székházat.

A liget névadójának, a Ganz gyár bajor származású mérnökének szobrát 1907-ben állították fel a téren. Ezt a második világháborúban nagyobbrészt romba dőlt emlékművet *Stróbl Alajos* készítette. 1972-re a műnek csak a főalakja, *Mechwart* portréja maradt meg, sajnos, a sokkal érdekesebb mellékalakok — a nagy mérnököt adoráló mérnök és két munkás — elpusztultak.

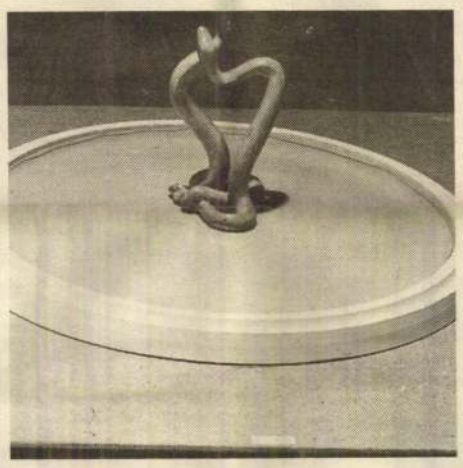

Búza Barna másik terve

Így alakult ki az a közeg, amelyből hiányzott még a park középső részének kicsinosítása.

1972. április 25-én — amint ezt a *Nagy Ildikó* által szerkesztett, igen hasznos *Szoborpályázatok 1950–2000* című kötetből megtudhatjuk — a Fővárosi Emlékmű Felügyelőség pályázatot hirdetett a parkban felállítandó díszkút megalkotására. A pályázat zártkörű, fix részvételi díjazású volt. *Berczeller Rezsőt, Búza Barnát, Gádor Magdát, Osváth Máriát* és *Weszely Jelenát* művészeket kérték fel, s a tervért, illetve makettért, amelyeket nem egészen két hónap alatt, június 15-ére kellett előállítani, az eredménytől függetlenül 4000–4000 forint honorárium járt.

A pályázat bírálóbizottságában *Vilt Tibor* és *Illés Gyula* szobrászművész, valamint *Rácz György* építész vett részt.

A beérkezett pályaművek nem állították könnyű helyzet elé a zsűri tagjait. A pályázók ugyanis mintha eleve feladták volna a tényleges kivitelezés lehetőségét, és inkább csak a burleszket, a köztéri szobrászat műfajának paródiáját kívánták volna megvalósítani. A szakvéleményt író Illés Gyula ki is mondta, hogy a beérkezett pályaművek közül egyiket sem tartja alkalmasnak a megvalósításra. Ezzel persze megfosztotta a város lakóit néhány felszabadító, vidám pillanattól, de talán a pályaművek alábbi ismertetése némileg kárpótolja a budai polgárokat.

A résztvevő alkotók a tér-játszótér-anya-gyerek gondolatkörbe zárták magukat. Berczeller Rezső a tradicionális gyermek az anya ölében kompozíció dinamikus, szélfútta variánsával a futurizmusnak tett tisztelgő gesztust, ugyanakkor megáll az emberben az érverés, ha a víz fölött bizonytalanul tartott gyermek kissé imbolygó alakjára tekint.

Berczeller Rezső

Weszely Jelena is a vízbe fulladó kisdedre asszociált díszkútpályázati művében: a gyermekét a vízből kimentő anya alakját gondolta ki a liget közepére tervezett kútszobornak. E kompozíció interpretációja persze szintén nem egyértelmű. Melyik szülő ne ismerné azt a helyzetet, amikor a gyermek minden erejével és igyekezetével be akar ugrani egy hideg szökőkútmedencébe? A gyermeknek az anya combjának fe-

FOTÓK: KOFFÁN KÁROLY (A MAGYAR KÉPZŐ- ÉS IPARMŰVÉSZETI LEKTORÁTUS ARCHÍVUMÁBÓL)

Móricz Zsigmond kerületünkben

Idén ünnepeljük a Nyugat folyóirat megalapításának centenáriumát, amelynek Móricz Zsigmond hosszú időn keresztül szerkesztője volt. Kevés olyan író akad országunkban, aki annyi helyen megfordult volna, mint Móricz. Egyes gyűjteményekből 127 helynevet számoltam össze, ahol hosszabb-rövidebb ideig megfordult, hogy regényeihez anyagot gyűjtsön, újságja számára riportot írjon, vagy pedig meghívott előadóként irodalmi esten vegyen részt.

Lakását is többször változtatta, csak Budapesten hétszer költözködött, utoljára pedig öt esztendőn át kerületünkben lakott egyik lányával és később annak családjával. Érdekesek *Móricz Virág* és *Illyés Gyula* feljegyzései, amelyek a kerületünkben eltöltött időről szólnak.

Elsőnek idézzük Móricz Virág hosszabb írásából a következő részletet, amelynek adatai mindenben hitelesnek tűnnek.

„1937 decemberében végleg költözött Leányfaluba. Budapesti szállásul velem vétetett ki lakást: II., Margit körút 39. VI. emelet 1. — Fő szempont az volt, hogy közel legyen a helyiérdekű megállóhoz, mely Leányfaluba vezet. A Margit körúton azokban az években sok új ház épült, mi is első lakók voltunk a napfényes, kedves hatodik emeleti két szoba hallban. Könyveit, iratait és a nagy ebédlőt kivitte Leányfaluba, a háló, néhány asztal, szék, könyvespolc meg az ő díványa és forgószéke ide került. [...] A hallt hajtogató-üvegajtó választotta el a nagyszobától, ahol ettől kezdve otthon érezhette magát, ha tudta. Nemigen tudta, különösen amikor egy év múlva férjhez mentem és gyermekem született. Mindig volt benne valami feszélyezettség, úgy érezte, zavar. Ezt ugyan elragadóan titkolta, de mégis: szállóvendég volt ő már csak Pesten, nem is Pesten: Budán. Leányfaluban fizette az adót, ott volt háztartása s onnan is sokat eljárt szerte az országba!

Amint belépett hozzánk, rögtön ölébe vette a kisbabát és járt vele körbe-körbe, nagyokat kacagott, boldognak látszott. Ha vacsora után nem feküdt le, hajnalig beszélgettünk vagy otthon, vagy szemben, a Magyar Világ akkor modernizált kávéházában. A Margit körúton érte az új háború kitörése, itt kapta meg a felmondó levelet három újságjától, innen tervezte, szervezte, szerkesztette utolsó nagy lendülettel a „Kelet Népét".

De vacsora után legtöbbször lefeküdtünk s akkor már hajnalban hallottuk írógépe kopogását. Leányfaluban és itt írta a „Kelet Népe" tömérdek cikkét, az Árvácskát és a két Rózsa Sándor-regényt.

1942 augusztus közepén aludt utoljára Budapesten. Fáradt, sovány, hatvanhárom éves öregember. Folyóirata a csőd szélén, más újsága, ahova írhasson, nincsen, regényei árvák, a hazája szenved. Támadás és közöny mindenfelől. Aki őt szereti, most mind vele vérzik.

Két hét múlva utolsó budapesti házába költözött, a Kerepesi temetőbe."

Illyés Gyula Egy nap Móricz Zsigmonddal címmel a Magyar Csillag egyik, 1942-es számában találkozásukról írt, melyben az íróról, szokásairól és írói módszeréről sok érdekességet is feljegyzett. A háború előtt a HÉV végállomása a Margit híd budai hídfőjénél volt, a Margit körút 1-es számú sarokházában pedig egy kedvelt, két utcára

szóló nagyméretű kávéház, a Sztambul üzemelt. Tulajdonosa, *Orbán Dezső* a régebbi Margit Park kávéházat ötletesen keresztelte át Sztambullá. A névváltozás fellendítette a forgalmat, amit többek között a *Gül Baba* sírja és a Mecset utca közelsége is indokolt. Az ötvenes években a legtöbb kávéházat bezárták, a Sztambul helyén ma élelmiszer-áruház működik.

„A Nyugat megszűnése, a Magyar Csillag indulása ideje közt történt. Elsősorban azért szerettem volna találkozni vele, nehogy a Kelet Népe és az induló lap közt ellentét legyen, jobban mondva, hogy a kettő közt valami együttműködést teremtsünk, hogy dolgozzék a lapba. Jócsikkal, a Kelet Népe akkori ügyvivő szerkesztőjével üzent, hogy vár. Már másnap délelőttre, tizenegy órára a Sztambul kávéházban, a Margit híd budai hídfőjénél.

Még mielőtt az üzenetet megkaptam, aznap délelőttre Tamásival beszéltünk meg találkozót. Telefonáltam Tamásinak, jöjjön át ő is Budára. Jóval tizenegy előtt érkeztem, de Móricz már ott ült a teraszon, süttette magát a nappal. [...] Az első vagy a második asztalnál ültünk a hídtól számítva, a hídra kapaszkodó villamosok csikorgásában és csörömpölésében [...]. Hirtelen azt mondta: Ma már 18 765 betűt írtam. A számra pontosan nem emlékszem, arra sem, hogy betű helyett nem szót mondott-e, bár rövid számolgatás után azt is megmondta, hogy az hány könyvoldal [...]. A dagadó kabát belső zsebéből kivette a noteszt: »Na nézd csak!« — invitálta oda a fejemet, mert szorosan egymás mellett ültünk, közrefogva az asztal sarkát. — A számok voltak a napi betűk vagy szavak elképesztő összegei. Mondom, egyet sem jegyeztem meg, de nagyjából így sorakoztak: kedd 26 400, szerda 36 800, csütörtök 29 500. Négy nap alatt 150 oldalt írtam Rózsa Sándorból.

Elhűlve néztem rá [...] Úgy dolgozott, hogy bejött Leányfaluból, bezárkózott a szobájába s napszámra gépelt. Egész életében így szeretett dolgozni."

Mielőtt befejezném a Móricz Zsigmonddal kapcsolatos leírásokat, eszembe jutott *Csathó Kálmán* egy írásából a következő anekdota. — Egy alkalommal egy napszámos dolgozott az író leányfalusi házának kertjében és látta, hogy a ház széles tornácán három asztalnál is írnak. Megkérdezte a ház urát, hogy mit tudnak egész nap annyit írni. Móricz rámutatott az egyik úrra és azt mondta, az németre fordítja azt, amit ő ír, a másikra mutatva pedig, hogy az meg angolra. —És nagyságos uram? — kérdezte az öreg. — Én meg írom magyarul, amit ők aztán lefordítanak. — Az egyszerű napszámos elismeréssel bólogatva mondta: Hát csak okos ember nagyságos uram, hogy a könnyebbet választotta.

A Margit körút 39-es házat nem jelöli emléktábla. Viszont, ha bemegyünk az 1955-ben megalakult és Móricz Zsigmondról elnevezett gimnázium új épületébe, az aulában az író mellszobra fogad, és a tanári szoba ajtaja mellett olvashatjuk a Légy jó mindhalálig írójának gondolatait: „Nekem olyan iskola kell, ahova a gyerek repül. Nekem olyan tanár kell, akitől az osztály meghatottságtól sírva búcsúzik az érettségi előtt. Én, ha miniszter lennék, kémeket küldenék ki, s minden olyan tanárnak felemelném a fizetését, akitől boldog hálakönnyekkel vesznek búcsút a gyerekek, s minden tanárt fegyelmi elé állítanék, aki előtt rettegve és sírva, a félelem és fájdalom könnyeivel állanak meg a gyerekek."

SZÉKELY IMRE

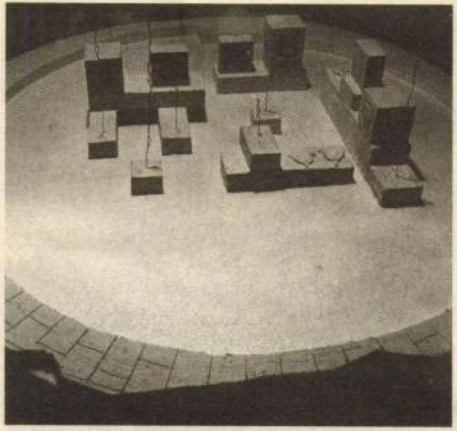

Gádor Magda

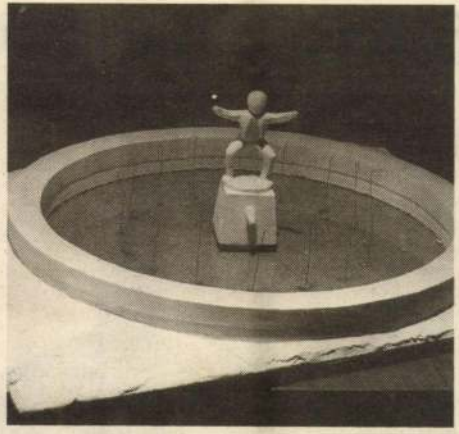

Osváth Mária

Weszely Jelena

szülő lába mintha éppen egy ilyen szituációra utalna. A szobor a klasszikus elmélet szerint nem tud felordítani, de Weszely eljut addig, ameddig a műfaj engedi: szinte halljuk, ahogy az anya üvölteni kezd a fékezhetetlen csemetével.

Búza Barna két kompozícióval is megpróbálkozott: az egyik egy egymásba tekeredő kígyópár, ami kísértetiesen emlékeztet az én kisfiam által gyártott gyurmakígyókra, bár a kígyó, gyurmakígyó és a víz kapcsolata itt is tisztázásra szorul. Mindenesetre ebben egyértelmű az utalás a tér zsibongó használóira. De mit kezdjünk a másik pályaművével, a talicskázós alakokkal? Nem tűnnek már kicsinyeknek. Ha viszont felnőttek a csoport résztvevői, akkor már inkább egy laktanya vagy börtön kietlen udvarán lenne a helyük, hiszen ezeken a helyeken bevett szokás egymás férfias megdolgozása.

Nagyon sajnálom, hogy Osváth Mária alkotása eddig nem került a nyilvánosság elé. A Millenárison tavaly megrendezett WC-kiállítás retrospektív képzőművészeti szekciójában kitüntetett helye lehetett volna. A mű azt a fejlődéstanilag fontos pillanatot ragadja meg, amikor a gyermek már elengedett, sőt széttárt-feltartott kézzel mer nekiguggolni. A talapzat kubusából elől, kis csövecskén keresztül kivezetett víz ügyesen involválja a szkatológiai kompozícióba az urinális motívumot. A nagyvonalúan és didaktikai szempontból fölényes egyszerűséggel megoldott középponti figura körül a medencébe ültetett, kiálló vaskampók a visszautat, a csobogó vizet modellálják.

Gádor Magda a gyermekek építőkockáit fazonírozta felnőtt köztérire. A vízben egymásra hányt vasbeton idomokból fakasztott volna vizet, ha a makett kiálló vaskampói ezt akarják érzékeltetni. A művésznő ráérzett arra a szempontra, amit Vilt Tibor említett meg a zsűri véleményéhez fűzött megjegyzésében: a kútnak a mögöttes szocreál épület jellegéhez kell igazodnia. Vilt éppen ebből a megfontolásból téglalap alakú medencét és sima vízfelületet javasolt, mintegy továbbgörgetve a pártház formáiban testet öltött gondolatokat.

A Képző- és Iparművészeti Lektorátus pályázata eredmény nélkül zárult, mert útközben rádöbbentek, hogy a tér rendezése csak jó három év múlva lesz esedékes, így végül egyik művel sem örvendeztették meg a budai polgárokat.

ROSTÁS PÉTER

Református közösség a Cimbalom utcában

Rovatunkban bemutatjuk a kerületben működő egyházközségek életét, küldetését. Első utunk a legfiatalabb egyházközségbe, a Cimbalom utcába vezetett. A magyar református egyházszervezet négy egyházkerületből (élén a püspök és a főgondnok áll), nyolc egyházmegyéből (élén az esperes és az egyházmegyei gondnok áll) és egyházközségekből áll. A Cimbalom utcai Megmaradás egyházközség a Duna-melléki egyházkerülethez, azon belül a Budapest-Északi egyházmegyéhez tartozik.

Az egyházközség létrejötte és működési területe

1993-ban jött létre az Óbudai, a Budai és a Pasaréti Egyházközség körzetéből kialakított Cimbalom utcai Missziói Egyházközség, amely 2001-ben lett anyaegyházközség. A Rózsahegy, a Buday László utca, a Margit körút, a Borbolya utca, a Vérhalom utca, a Szemlőhegy utca, a Fajd utca, a Józsefhegyi út, a Boróka utca, a Barlang utca, a Ferenchegyi út, a Zuhany utca, a Törökvész út és a Gábor Áron utca által határolt rész az úgynevezett ellátási területe.

Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskolára, ahol magánének és kamaraművész diplomát szerzett 1995-ben. Teológiai tanulmányait 1990-ben fejezte be. 1990–91-ben a bécsi konzervatórium szólóének szakán és az ottani teológián végzett tanulmányokat. 1990 októbere óta a Cimbalom utcai Református Egyházközösség lelkipásztora. Férje dr. Mészáros István sebész, a Budapest-Déli Egyházmegye gondnoka.

A Megmaradás egyházközség presbitériuma, a gyülekezet vezető testülete a lelkésszel együtt 9 főből áll, gondnoka dr. Nagy Zsolt, aki a templom- és gyülekezetalapító gondnok, Kovács Zsolt 2005-ös halála után — emlékét márványtábla hirdeti a templomban — vette át ezt a tisztet.

radás harangja, amelynek felirata: „Az élőket hívogatom, a holtakat elsiratom, a villámokat megtöröm. Soli Deo Gloria!" A 162 kilogrammos „nagy" a magyar feltámadás harangja, és felirata: „Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában, hiszek egy isteni örök igazságban, hiszek Magyarország feltámadásában. Ámen".

A templomkertbe székelykapu vezet, felirata kívülről Szabó Dezső mondata: „Minden magyar felelős minden magyarért", belülről az erdélyi református köszönés: „Békesség Istentől!" A kertben Balázs István kárpátaljai viski fafaragó által készített életfa áll, amelyet az 1956-os forradalom 50. jubileumi évének zárásaként november 4-

MDK

Berczeller Imre

Elhagyott ut, of.

Téli hangulat, of.

Arv.Közl. 1929. jun. 4.rk.sz. 16 l.

Berczeller Imre, festőm. MDK

446.	Tél a tanyán.	J.l.j.	Olf.
447.	Elhagyott út.	J.l.j.	Olf.

Árverési Kiszlöny.1929.ápr. 3.[illegible] 26.[illegible]

Művészi díj: Városszabályozás teropályázata
Ujvidék
Berczeller Lipót

Művészet VII. évf. 1908. 64 l.

M.D.K.

Berczeller Lipót

Ujvidéki mérnök

terve nyerte el az egyik megosztott dijat az Ujvidéki város szabályozási tervének pályázatán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1907. XXVIII. évf.

dec. 4. sz. 8 old.

Berczely-család

sírboltja Berczelen

(Nógrád vm.)

Bartbpestbalp

107 - 1

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 485418

Ø Berczelly Gizella

otvös

1918 – 19.

Ennisk 1930. 8 i. l.

LÓRA

GYÜJT

M

Felelős kiadó: Fränkel József. Európa nyomda rt. —

Ø Berczenlechner Károly

nobrászsegéd

6 el., 5 iparr.

Iparrajziskola 1888/89

51. l.

Cseréptöredék, neolithkori VIII. 54

MDK

Bérces Gálor
festő

A Néprajzi Múzeum kiállító-
termében rendezett kiállításon
sötét tónusú képeket,
tézkarcokat állított ki.

- Bertha Bulcsu - Fiatal képzőművészek kiállítása
Napló, 1963. nov. 17. 5. lap

Bérces Gábor MDK

A Képcsarnok Vállalat Kossuth Lajos utcai üzletében megnyílt kiállításon szerepelt munkáival.

Pécsi és Baranya megyei képzőművészek kiállítása
Napló, 1964. máj. 30. 3. lap

Bérces Gábor

MDK

A Fiklósi Várban rendezett kiállításon szerepelt.

– B B Megnyílt a baranyai képzőművészek kiállítása Fiklóson
Napló, 1964. jún. 14. 7 lap

Bérces Gábor

MDK

„Salgói kőzak" (repr.)

Napló, 1964. dec. 13. 9. lap

Bérczes Gábor

... reprezentatív kiállítású könyvhagyta el nemrég a nyomdát. Címe: Ősi szivárvány. Pécsi festők, szobrászok, építészek, írók, költők alkotói összefogásának eredménye a kötet, amely a kommunista ifjúsági mozgalom születésének 50. évfordulójára készült. Munkatársai között találjuk a siklósi Symposion fiatal képzőművészeit (Bérczes Gábor, Bocz Gyula, Erdős János Rétfalvi Sándor.

A Jelenkor krónikája. Ősi szivárvány. Jelenkor XII. évf. 4. sz. 1969. ápr., 414. l.

Bérczes Gábor

Rézkarca

szerepel a déldunántuli kép. műv.
III. kiállításán Pécsett

Ramváry Ferenc: A déldunántuli
kép. műv. kiáll.

Jelenkor 1968 VI. 545 old.

MDK

Bérces Gábor

Kiállitási kritika

Dunántuli napló 1968 ápr.14.

MDK

Bárczes Gábor

Épületbontók, rk.

Fametszet

M. Képzőművészek Szöv. déldunántuli szervezetének
kiáll. Osijek 1966.

Bérces Gábor MDK

„Esti benélgetők" (repr.)

Napló, 1965. ápr. 11. 11. lap

Bérczes Gábor
festő

MDk

„Beszélgetők", c. képe,
„Kádárszemiandi" c. táblaképe
a dél-dunántúli képzőművészek
első, zalaegerszegi kiállításán

-Takács István: A dél-dunántúli képzőművészek
első kiállítása
Napló, 1965. jún. 13. 6. lap

Bérces Gábor
festő

MDK

A Mezeri Művelődési Házban
nyílt meg kiállítása.

- Kiss -

Napló, 1965. dec. 17. 2. lap

Bérczes Gábor MDK

Leányportré 1964 szines kréta 15.5x25 cm.

Tivorno 1964 linoleum m.17.5x14.5 cm.

Dunántuli Képzőművészek Kiállitásai 1964-1965

Bérczds Gábor MDK

Esti beszélgetés, 1964.olf.=8x5o cm.

Pécsi dombok,1964.vörös kréta 25.5x36.5 cm.

Tv-antennák 1964. rézkarc 16x25 cm.

Dunántuli Képzőművészek Kiállitásai 1964-1965

Bérczes Gábor

MDK

Tv-antennák, repr.

Dunántuli Képzőművészek Kiállitásai 1964-1965

MDK

Bérczes Gábor

Pécsi rézkarcairól

Dunántuli Napló 1967 aug.2.

M.D.K.

Béreces Gábor, festőművész

A legifjabb generáció tagja. A Művészeti Gimnáziumban tanit.

Komváry Ferenc: A Siklósi Pécs-Baranyai Képtár. 343.o.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 1964. Pécs, 1965

M.D.K.

Dércsi Gábor, festőművész

A legifjabb generáció tagja. A Művészeti Gimnáziumban tanít.

Komvary Ferenc. A Biklós Pécs-Baranyai Képtár. 343.o.

A Janus Pannonius Máz.Évkönyve, 1964. Pécs, 1965

M.D.K.

Bérces Gábor, festőművész

IV. terem, Leányfej. 1963. monotypia 17+9.
A Siklósi Képtárban kiállított műve.

Romváry Ferenc: A Siklósi Pécs-Baranyai Képtár.
346.o.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 1964. Pécs, 1965

M.D.K.

Bérces Gábor, festőművész

TV. antennák. Festménye a Siklósi Képtárban. A. tábla. Fekete repr.

Romváry Ferenc: A Siklósix Pécs-baranyai képtár. A. tábla.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 1964. Pécs, 1965

M.D.K.

Béreos Gábor,festőművész

I.terem.Női fej. 1964. tus 20+15.A Siklósi Képtárban kiállitott müve.

Romváry Ferenc: A Siklós Pécs-Baranyai Képtár. 345.o.

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve,1964.Pécs,1965

M.D.K.

Bérces Gábor, festőművész

I. terem. Esti beszélgetők. 1963. litográfia 35+40. A Siklósi Képtárban kiállított munkája.

Komváry Ferenc: A Siklós-Pécs-Baranyai Képtár 345.o.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 1964. Pécs, 1965

М.Д.А.

M.D.K.

Bérces Gábor, festőművész

I. terem. Salgótarján. 1963. rézk. és lit. 21+28.
A Siklósi Képtárban kiállított munkája.

Romváry Ferenc: A Siklósi Pécs-Baranyai Képtár.
345.o.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 1964. Pécs, 1965

Ф.Л.К.

M.D.K.

Béres Gábor, festőművész

I. terem. TV. antennák. 1962. rézkarc. 18+14
A Siklósi Képtárban kiállított munkája.

Remváry Ferenc: A Siklós (Pécs. Baranyai Képtár. 345. o.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve, 1964. Pécs, 1965

Ф.Ф.К.

Дёгтев Сабит Гаязович

---

1. Терем-IV. Малышок. 1956. тёмно. 16+1л.
2 цветных вёрстанных клейлиста вшито.

Автору телеф.: г.Уфа,Первомай вёрстк.
Ф.Ф.К.

г.Уфа Гаммерлинг Ант.Сергеевич,1956,тёмн,1956

Bérces Gábor

szerepelt a fiatalok tavaszi kiállításán.

Dunántúli Napló 1964. dec. 20.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1966 DEC 21

Bérces Gábor

MECSEKI BÁNYÁSZ

1021

KIÁLLÍTÁS BÉRCES GÁBOR FESTŐMŰVÉSZ KÉPEIBŐL. December 18-án este 6 órai kezdettel kiállítás nyílt a Meszesi Művelődési Házban Bérces Gábor festőművész alkotásaiból. A megnyitón közreműködött Rétfalvi Sándor szobrászművész.

MIK.

Bérces Gábor

Kiállitási hiradás

Szocialista Müvészetért 1966 febr.

Béreres Gábor

Szerepel a baranyai művészek kiállításán

Auth András: Képkiállítás Bólyban

Dunántúli Napló 1969 III. 12

Bérczes épitész MDK

Hidasi Lajos:XIII.kerületi rendelőintézet tervpályázata Magyar Épitőművészet 1955.IV.évf.11-12.sz.363.l

MDK.

Bérczes Gábor

Kiállitási kritika

Dunántuli Napló 1965 juni.13.lap 6.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

CSEPEL

1961 ÉVI 6.

Bérczes Gábor

1021

Napraforgó
(Bérczes Gábor munkája)

ERŐK NAPJÁN

Munkatársak, jóbarátok

A fegyveres erők napja alkalmából meghívott egykori csepeli dolgozók egyik népes csoportja kedélyesen beszélgetve sétálgatott az Acélmű üzemei felé. Az egyik útkanyarban *Gábor László* őrnagy néhány pillanatra megtorpant, aztán, míg a többiek jobbra fordulva haladtak tovább kísérőikkel, ő határozott léptekkel ellenkező irányba vette útját. A közeli épület bejárata fölött levő tábla feliratát — „Nemesacél kikészítő" — olvasva láthatóan előre örvendett a régi jóbarátokkal való viszontlátásnak.

Még be sem lépett az épületbe, mikor ismerőssel találkozott. *Szabó Illés* művezető kapta el csontot ropogtató öleléssel, vidám üdvözlő szavakkal és már vonszolta is magával a zajos, nyüzsgő csarnokba. Egy nyersanyaghalom közelében álltak meg beszélgetni. Villámokként cikáztak a kérdések, válaszok. „Hogy megy a sorod?" „Nincs okom panaszra. És neked? Látom jó egészségben vagy."

Harsány nevetés.

— Régiek közül hányan dolgoznak még az üzemben? — érdeklődött a vendég.

— Itt van *Schrammel János* bácsi, *Solymári Mihály*, *Varga Károly*...

meós, kézfogás után melegében elmondta:

— A negyedik fiam most szerel le, az ötödik meg ugyancsak az ősszel vonul be.

— Már az ötödik fiú is sorköteles, Zeli bácsi? Milyen gyorsan elrepül az idő...

Ezerkilencszázötvenben vált meg a nemesacél kikészítőtől a ma már őrnagy Gábor László — számoltak a beszélgetők. Lassan tizenhét teljes éve. Nehéz volt?

— Nem könnyű. Azóta is tanultam pihenés, megszakítás nélkül. De ma már másként nem lehet — válaszolt az egykori munkatárs. — Nyilván az itt dolgozók sem ültek azóta babérjaikon. Látom több gép, jobb felszerelés segíti a munkát, de a tennivaló is szaporodott.

A külön látogatásra szánt idő lassan lejárt. Az őrnagy búcsúzkodott, de még megkérdezte:

— A Gyula bácsi... él még?

— Nagyszerű erőben van. Amikor hetvenedik születésnapját ünnepelte, másnap sebes, horzsolásos arccal jött be. Kérdeztük tőle: mi történt Gyula bácsi? Semmi különös — mondta —, csak megingott a kerékpárom és — átestem a hetvenegyedik évbe...

Bérces Gábor festő

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

1964 DEC 13.

1021

BÉRCES GÁBOR

SALGÓI HÁZAK

egyébként jó lehetőséget adott a burleszkre és a pantomimra. Nagy lelkesedéssel láttam munkához, két évbe tellett, amíg a forgatókönyvet megírtam.

Már az első év után nyugtalanító híreket kaptam az United Artist cégtől. Figyelmeztettek, hogy a cenzúra kellemetlenségeket támaszthat. Könyörögtek, hogy mondjak le erről a filmről, és közölték, hogy sem Angliában, sem Amerikában nem fogják soha bemutatni. De kemény maradtam, s kijelentettem, hogy akkor is megcsinálom, ha nekem kellene mozit bérelnem a bemutatására. Hitlert nevetségessé akartam tenni!

Még korántsem készült el a film, amikor Anglia hadat üzent a hitleristáknak. Jött a német betörés Belgiumba, és Dunkerque-be. A helyzet ekkor már New York-ban is változott, Chaplint táviratokkal ostromolták: „Igyekezzen a filmmel, mindenki ezt várja!"

A film elkészült részeit, mintegy felét, előzetesen a New York-i Astor-moziban mutatták be, meghívott közönségnek, *Roosevelt* elnök személyi tanácsadója, *Harry Hopkins* is megnézte, és így nyilatkozott: *„Nagy film lesz, de nem fog tetszeni a nézőknek, nem lesz kasszasiker."* Hopkins tévedett: a Diktátort tizenöt hétig játszották két New York-i moziban, telt házak mellett.

Chaplin a továbbiakban így ír erről.

— A Diktátor nagy sikert aratott az amerikai nézőknél, de kétségtelenül legalább egy rémített. Ék tára ugyanis tem ki a dol

A tapsok k szeszedtem g elült, csak „Elvtársak!" abbamaradt megismételte akartam mondani — elvtársak!" Megint csak nevettek, de ezt a nevetést már tapsvihar nyomta el. És így folytattam: *„Remélem, hogy ma sok orosz van ebben a teremben, s miután jól tudom, hogyan harcolnak és halnak meg honfitársaik ezekben a pillanatokban is, nagy megtiszteltetésnek veszem, ha elvtársaknak szólíthatom Önöket."* Nagy taps tört ki. Ekkor visszaemlékeztem a „hadd ontsák csak mind a ketten vérüket" véleményre, s elhatároztam, hogy ezzel kapcsolatban is kifejezést adok megdöbbenésemnek. De valami visszatartott ettől. — „Nem vagyok kommunista — folytattam a beszédemet —, csak egyszerűen ember, és úgy gondolom, hogy megértek minden emberi reagálást. A kommunisták ugyanolyanok, mint a többi emberek Mikor elvesztik a karjukat, vagy a lábukat, ugyanúgy szenvednek, mint mi valamennyien, és ugyanúgy halnak meg, mint mi. A kommunista anya éppoly asszony, mint bármely más anya. Ha tragikus hírt kap fia haláláról, épp úgy zokog, mint más anyák. Hogy megért-

újra részt
York-ban,
amerikai
tudta, mi
Carnegie
amikor C
győzelmé
vész kön

— Kül
ban: *a r*
seim fol
életemre
többé há
tettem
késztete
séget fe
jon belé
ösztönzö
latot lét
volna-e
gatartás
antifasis
ezek az
mindenr
iránti u

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Dunantúli Napló

Bérczes Gábor

1964 DEC 11

...plő

Fiatal pécsi képzőművészek kiállítása

A Képzőművészek Dél-Dunántúli Területi Szervezete rendezi a fiatal pécsi képzőművészek kiállítását a múzeum Káptalan u. 2. szám alatti helyiségeiben december 13-án, vasárnap délelőtt 11 órakor. A kiállítás a tavalyi után a második seregszemléje lesz a fiatal pécsi művészeknek. A legfiatalabb generációt mutatja be ez a kiállítás a közönségnek, összesen tizennégy művészt.

Szerepel a kiállításon Bérczes Gábor grafikus, Bocz Gyula szobrász, Dombay Győző festő, Erdős János festő, Fürtös György keramikus, F. Nagy Ilona grafikus, Kováts Éva grafikus, Lux Adorján festő, Molnár Imre keramikus, Nádor Judit keramikus, Pandur József festő, Rétfalvi Sándor szobrász, R. Fürtös Ilona textiltervező és Zágon Bertalan grafikus.

A fiatalok kiállítását Martyn Ferenc festőművész nyitja meg.

na

ztották
el-díjakat

A fizikai Nobel-díjat meg
osztva kapta az amerika
Charles Townes és a szovje
Alekszander Prohorov, illetv
Nyikolaj Daszov. A kémia
Nobel-díjra az angol Dorothy
Crowfoot Hodkin professzor
érdemesítették.

Az orvosi Nobel-díjon i
két tudós osztozott: a néme
Feodor Lynen és a néme
származású amerikai Konrad
Bloch.

Andres Oesterling, a Svéd
Tudományos Akadémia tagja
közölte, hogy bár Jean-Paul
Sartre francia író eltasította
az irodalmi Nobel-díjat, az el-
utasítás nem jelenti a kitün-
tetés érvényének megszüntét.

A Nobel-díjak ünnepélyes
kiosztása után a stockholmi
városháza aranytermében 800
meghívott vendég, közöttük a
királyi család részvételével
díszvacsorát rendeztek.

Film Film Film

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1987 OKT 1 U
DUNÁNTÚLI
NAPLÓ

Bérczes Gábor

Ünnepi ebéd

Délben az ünnepség vendégei ünnepi ebéden vettek részt a Nádor étteremben. Horváth Lajos, Pécs Város Tanácsa vb-elnöke mondott pohárköszöntőt, és a jubileum neves vendégeinek átnyújtotta a város ajándékát: az erre az alkalomra megjelent Pécs képekben című kötetet, a Pécsi Porcelángyár jubileumi eozin-plakettjét, a Képcsarnok pécsi rézkarc-albumát és Bérczes Gábor fiatal pécsi grafikusnak erre az alkalomra készített rézkarcát, amely az új 400 ágyas klinikát ábrázolja.

Városnézés

Délután 4 órától városnézésre indultak a jubileumi ünnepségek vendégei. Megtekintették a Zsolnay-gyűjteményt, a Székesegyházat, a későrómai sírokat, majd az I. Országos Kisplasztikai Biennálét.

Fogadás

meghaladja az egyetemeken 40 százalékot. Beszélt állami munk nagy áldozatairól amellyel támogatja a tehetséges, tanulni vágyó fiatalokat s idézte a statisztikának az az adatát, miszerint Magyarországon a tízezer lakosra számított felsőoktatási hallgatók száma 1937-hez képest kereken ötszörösére növekedett. Hangsúlyozta, hogy a felszabadulás óta eltelt időben a felsőoktatás feladatai változtak, ma már nem pusztán a képzett szakemberek száma a döntő, hanem előtérbe kerültek a képzettség mélységének és szintjének kérdései. Figyelmeztetett arra a tényre, hogy egy ország fejlettségi színvonala mennyire összefügg lakosságának szakmai struktúrájával, s a gazdasági fejlődés üteme mennyire függ az emberek hozzáértésétől és tanultsági színvonalától, majd így folytatta.

Éppen ezért szocialista tervgazdálkodásunk, amikor egyaránt tudatosan tervezhetjük és előreláthatjuk a gazdasági fejlődés ütemét, és tudatosan igazíthatjuk ennek szükségleteihez a tanulás és képzés valamennyi formáját — olyan lehetőségeket biztosít részünkre, amelyek csak a szocialista tervgazdálkodásban lehetségesek. Az oktatásnak ilyen tervezése nem egyszerű; új szerű és bonyolult

Bèrczes Gábor grafikus

Repr. Linoleummetszet

1966. März - 9. Jelenkor

Bérczes Gábor grafikus

Reps: Don Quijote /linolmetszet/

1966. márc. 3. Jelenlét

Bèrczes Gàtor grafikus

Reps: Nöi fej /fametszet/

1966. màrc. 3. Jelenkor

Bērzes Gātor grafikas

Repr: Rēzkasc

1965. mātc. 3. Jelenkot

Bérces Gábor festő

Szöregben emlitett műre:

„Esti beszélgetés"

Gányi Lákló:

Szekszárdi tudósítás

Dunántúli Napló 1964 dec. 13.

Bérczes Gábor
festő

M.D.V.

Pécsett a dunantuliak
tárlatán szerepelt.

Kasogh Ákos: Dél-dunántuliak Pécsett
Művészet, 1966. augusztus – 42 lap

Berczes Gábor
grafikus

Résztvett Baranya megye és Pécs Vár's Tanácsa, valamint a Szakszervezetek megye Tanácsának felszabadulásunk 25. évfordulójára hirdetett pályázatán

Hárs Éva: Képzőművészeti seregszemle
Lelenkov, Pécs 1970. IV. 342.

Bencres Gábor

Említve

Hallanna Erzsébet: Bánonyi ünnertelepet

Dunántúli Napló, Pécs 1969. aug. 29.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1965 DEC 23.

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

Bérces Gábor

— **Bérces Gábor** fiatal festőművész kamarakiállításon mutatkozott be a meszesi művelődési házban.

1021

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1988 SEP 28
DUNÁNTÚLI NAPLÓ
Pécs

Bérces Gábor

1021

Bérces Gábor: Az est

Bertha Bulcsu:

Szombat déluta

Az Előadó kiszállt a távolsági autóbuszból és körülnézett. Poros kisvárosi utcán találta magát, alacsony ablakú házak között.

A járda mellett villanyoszlop állt, az oszlopon fakó menetrend függött. Az utasok beszálltak, egyedül maradt. Senki sem fogadta. Hirtelen eszébe jutottak a levelek, melyekben többször felkérték, sürgették és figyelmeztették az esemény fontosságára

és meghallgatja az előadást Nyugodt lehet, meghívóval ide mindenkit beengednek.

— Igen, de Gerede elvtárs engem kért fel, hogy...

— Mondtam már, szabadságon van.

Sokáig kacskaringózott a

isznak rá, beszélgetnek..., hogy a munkahelyükön mikor fizetnek prémiumot és mennyit, milyen a részlegvezető és az igazgató... Vitáznak a jó halászlé ismérveiről, a televízió műsoráról, a fiatalokról, a futballról. Talán szidnak valakit a veze-

halász tényleg „kisasszonynak" szólította a többségüket, és azt mondta nekik: „Mit tetszenek parancsolni?" — „Nyilván a halász is megtalálja a maga számítását, és ezek a lánykák valóban olyan kisasszony formák... Ennyi kisasszony... Mindenki kisasszony lesz egy szep

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1969 JAN 20

PEDAGÓGUSOK LAPJA

Bérczes Katalin

Leányfej

1021

Tarcsyné Bérczes Katalin rajza

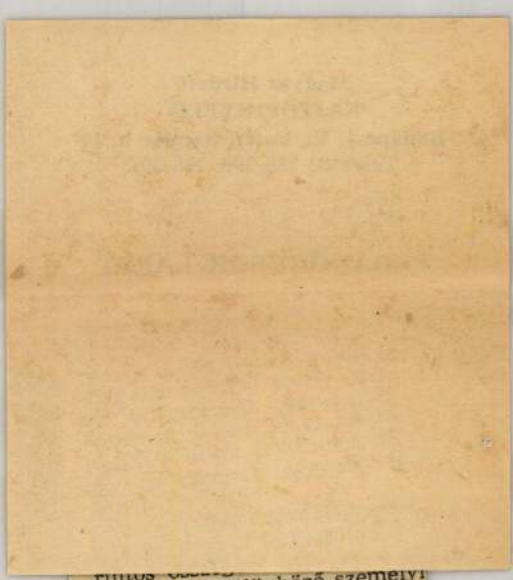

százalék a különböző személyi
kiadásokra, 12 százalék pedig
a dologi célokra szükséges.

A szakszervezeti élettel kapcsolatos kiadások között találjuk a központi vezetőség osztályainak működésére, a különböző értekezletek résztvevőinek útiköltségére és napidíjára, a rendszeres oktatásra a reszortfelelősök eligazítására, a különböző kiadványok közül a Pedagógusok Lapja megjelentetésére, valamint a nemzetközi kapcsolatok ápolására fordítandó összegeket. A tájékoztató *munka megjavítására több jut, mint a korábbi években.* Az elnökségi tájékoztató ezentúl rendszeresen jelenik meg, s így valamennyi nagyobb iskolába eljut.

Tetemes összeget szánt a költségvetés a munkavédelemre is, s ehhez az Állami Biztosító és a SZOT is jelentősen hozzájárul.

A központ költségvetése

Bèrczes Gàbor grafikus

Tröverj emliti tajzàt a Jelenhet màrcinsi nàmiàban

Fejèr Merjei Kirlap. 1966 màr 11

Bércres István építőm.

Regionális tervvárlat. Tervezők B. I., Farkas T., Gáll P., Polonyi Károly (144)

Balaton almádi Központi park-területének fejlentési javaslata (147. l.

Balatonfüredi autóstrand tanulmány-terve (150) Benámoló a Balaton fejlentésének egyéves munkajáról, 150
Ilyen: Bércres István, Farkas Tibor 147
stb. Bp. 1958 - 137 - 166. Mag. Építőmův. 144.

Bérczes István épitőm.

Tihanyi latókár eredeti és átdolgozott terve (rajz.)

Benámoló a Balaton fejlentésének egyéves munkálásol; Bérczes István, Farkas Tibor stb. Bp. 1958. 137-166 l. [Klny. a Magy. Épitőművé hetből] 163. p.

M. D. K.

BÉRCZES
BÉRCZES István építész

Balatonalmádi központi parkterü-
letének rendezési javaslata (Rend.)

Magyar Építőművészet 1958 (VII.) 4/5. sz. 147. l.

M. D. K.

BÉRCZES István építész

Tihany, lakóház Terveinek átdolgozása (Repr.)

Magyar Építőművészet 1958. (VII.) 4/5. sz. 163. l.

K. D. K.

BÉRCZES István építész

Balatonfüredi autóstrand tanul-mányterve. Repr.

Magyar Építőművészet 1958. (VII.) 4/5. sz. 151. l.

Bérczi F.

M. Iparm. Tanulat

Kiáll ?

Elek Artur hagyatéka

bót

Mi-ez ?

Avabbitással

VINCZE PÁL
ZSÁKODI CSISZÉR JÁNOS

KERÁMIA

DELI ANNA
T. ELEÖD GYÖRGYI
GÁDOR ISTVÁN
GALASKÓ GYULA
GORKA GÉZA
GYŐRFFY ZOLTÁNNÉ
IPARRAJZISKOLA
KALMÁR ELZA
KANDÓ MAGDA
KOMÁROMI ISTVÁN
MAGYAR ÜVEGÉRTÉKESÍTŐ R. T.
TOKOD, AJKA
MALAMI
MÁRKUS LILI
MŰVÉSZEK MAJOLIKA ÉS AGYAGIPAR
TELEPE R. T., HÓDMEZŐVÁSÁRHELY
RAHMER MÁRIA
SEENGER-GYÁR
SCHUCH L. UTÓDAI
SZUHY FERENC
ZILZER HAJNALKA
ZSOLNAY

TEXTIL

JANCSO MÁRIA
KORÓDY GYÖRGY
LAKATOS ARTÚR
PONGRÁCZ MARGIT
SZABÓ ÉVA
VÉRTES ÁRPÁD

EGYÉB IPARMŰVÉSZET

F. DELI ANNA

NYOMDÁK

ATHENAEUM IRODALMI ÉS NYOMDAI R. T.
BPEST SZÉKESFŐV. HÁZINYOMDÁJA
BIRÓ MIKLÓS
FRANKLIN TÁRSULAT NYOMDÁJA
GLOBUS NYOMDA R. T.
HUNGÁRIA HIRLAPNYOMDA R.T.
KIR. MAGY. EGYETEMI NYOMDA
KLÖSZ GYÖRGY ÉS FIA
KNER IZIDOR, GYOMA
KNER-NYOMDA, GYOMA
LÖBL DÁVID ÉS FIA
MAGYAR NEMZETI BANK PÉNZJEGY-NYOMDA
PALLAS-NYOMDA R.T.
PÁPAI ERNŐ NYOMDAI MŰINTÉZETE
PIATNIK NÁNDOR ÉS FIAI
PIATNIK-KÁRTYAGYÁR
PLESS GYULA NYOMDA
RÉVAI TESTVÉREK
RIGLER JÓZSEF EDE
SEIDNER
TEVAN-NYOMDA, BÉKÉSCSABA
VILÁGOSSÁG R. T.

BERÁN LAJOS
CSILLAG ISTVÁN
ESSEŐ ERZSÉBET
FARKAS ZOLTÁN
FÉMES BECK VILMOS
FERENCZI BÉNI
GREFF GERENCSÉR LAJOS
HOLLÓ BARNABÁS
IMREI LAJOS
KEVICZKY HUGÓ
KERNSTOCKNÉ, TELCS GINA
KISS JÓZSEF
KÖVESHÁZI KALMÁR ELZA
KUZMIK LIVIA
LŐRINCZ ISTVÁN
MADARASSY WALTHER
MÁDAY GRÉTE
MARKUP BÉLA
MARÓTHY GÉZA
MEDGYESSY FERENC
MOIRET ÖDÖN
MURÁNYI GYULA
NOVÁK GYÖRGYIKE
PÁTZAY PÁL
REMÉNYI JÓZSEF
SZAMOSI SOÓS VILMOS
SZÁNTÓ GERGELY
TÓTH GYULA
VÁGÓ DEZSŐ

KIÁLLÍTÓK NÉVSORA:

KÖNYVMŰVÉSZET
CSÓK ISTVÁN
BARANYAY ILONA
BENEDEK KATA
BIRÓ MÁRTA
BRÓDY MARÓTI DÓRA
BUDAY GYÖRGY
DALLOS HANNA
DANKA ÖDÖN
«DEKORÁCIÓ»
IPARMŰVÉSZETI MŰHELY
FÁY DEZSŐ
GEDŐ LIPÓT
GERGELY TIBOR
GOTTERMAYER NÁNDOR
HAIMAN-KNER GYÖRGY
JASCHIK ÁLMOS
JEGES ERNŐ
KISS ERZSÉBET
KNER ALBERT
KNER ERZSÉBET
KOLOZSVÁRI SÁNDOR
KOZMA LAJOS
KOZMA ZSUZSA
LEDERER SAROLTA
LESZNAI ANNA
MOLNÁR C. PÁL

NÁDAS JÓZSEFNÉ
PETREZSELYEM JÁNOS
POGÁNY WILLY
RAUSCHER GYÖRGY
RICHTER ALADÁR
SCHÖNBERGER ARMAND
G. SZABÓ KÁLMÁN
VÉRTES MÁRCELL
ZILZER GYULA

SZABAD GRAFIKA

ABA-NOVÁK VILMOS
BARCSAY JENŐ
BENE GÉZA
BIÁI FŐGLEIN ISTVÁN
BOTFAI HŰVÖS LÁSZLÓ
BUDAY GYÖRGY
CSELÉNYI WALLESHAUSEN ZSIGMOND
CSÓK ISTVÁN
CSORBA GÉZA
DERKOVICS GYULA
DÉSI-HUBER ISTVÁN
FARKAS ANDRÁS
GALLÉ TIBOR
JÁLICS ERNŐ
KÁDÁR BÉLA
KOMJÁTI GYULA
DOZSA FARKAS ANDRÁS
ESCHENBACH JENŐ
HORVAY JÁNOS
LIGETI MIKLÓS
LŐRINCZ ISTVÁN
LAKATOS ARTÚR
LUX ELEK
DR. MEDGYESSY FERENC
MÉSZÁROS
MOSER JÓZSEF
OHMANN BÉLA
PÁSZTOR JÁNOS
PONGRÁCZ MARGIT
SIDLÓ FERENC
STROBL ALAJOS
K. STROBL ZSIGMOND
SZENTGYÖRGYI ISTVÁN
SZŐDY SZILÁRD
TELCS EDE
VARGA OSZKÁR
VILT TIBOR
VISNOVSZKY LAJOS
ZSÁKODI CSISZÉR JÁNOS

KISPLASZTIKA

BARANYAY ILONA
BECK ANDRÁS
BECK ÖDÖN FÜLÖP

VÉGH GUSZTÁV
VEIM MAGDA
VERMES GÉZA
WAGNER EDITH
ZOLTÁN KATA
ZSENGERI RÓZSI

FOTO

ASCHNER PATTY
BALOGH RUDOLF
ESCHER KÁROLY
HEIDELBERG KLÁRA
HÖLZL GYULA
LAUB JUCI
NAGY LÁSZLÓ JÓZSEF
PASZTERNÁK VILMOS
PÉCSI JÓZSEF
RÉVÉSZ ÉS BÍRÓ
RÓNAY DÉNES
STARK MACA
VÉRES A. PÁL
VILÁG MIKLÓS
ZALAYNÉ MÁTÉ OLGA

SZOBRÁSZAT

BARANYAI ILONA
BETHLEN GYULA
CSORBA GÉZA
PATKÓ KÁROLY
PEKÁRY ISTVÁN
PEKÁRY ISTVÁN
RÉVÉSZ ZOLTÁN
SZÁNTÓ TIBOR
SZOBOTKA IMRE
SZŐNYI ISTVÁN
TARJÁN JENŐ
VARGA NÁNDOR
VÁSÁRHELYI
VÉRTES MARCELL
VÖRÖS GÉZA
WEIL ERZSÉBET
ZÁDOR ISTVÁN

REKLÁMGRAFIKA

ARATÓ GYULA
K. BARTHA FERENC
BENEDEK KATA
BÉRCZI F.
BERÉNY RÓBERT
BORTNYIK SÁNDOR
BÖHM GYÖRGY
CONRAD GYULA
CSABAI ÉKES LAJOS
CSEMICZKY TIHAMÉR
CSILLAG ISTVÁN
B. CSILLAG VERA

DALLOS HANNA
DANKÓ ÖDÖN
DUKAI KÁROLY
FARKAS ENDRE
FARKAS GYÖRGY
FARKAS SÁNDOR
FÁY DEZSŐ
FENYVESI ISTVÁN
GÁBOR PÁL
GALAMBOS MARGIT
GERGELY TIBOR
DR. GLÜCKLICH CZAKÓ OLGA
HAIMAN-KNER GYÖRGY
HALÁSZ
HARANGHY JENŐ
HERSKOVITS DEZSŐ
HORVÁTH ENDRE
IRSAI ISTVÁN
JASCHIK ÁLMOS
JEGES ERNŐ
KÁLLAY LILI
KÁLMÁN SÁNDORNÉ
KNER ALBERT
KOLOZSVÁRY SÁNDOR
KONDOR ÁRPÁD
KOZMA LAJOS
KOZMA ZSUZSA
KRAUSZ LAJOS
LÁNYI IMRE
LENGYEL LAJOS
LESZNAI ANNA
K. LUKÁTS KATÓ
MACSKÁSSY
MALATINSZKY LAJOS
MALLÁSZ GITTA
MARX FERENC
MIKES ÉVA
MOLNÁR C. PÁL
NÁDAS JÓZSEFNÉ
V. NASSER MAGDA
NEMES GYÖRGY
PÁLYI JENŐ
PERLMUTTER MAGDA
PETRY BÉLA, DEBRECEN
MURÁNYI GYULA
POLGÁR BORISKA
RADÓ GYÖRGY
REPCZE JÁNOS
SCHWARCZ ISTVÁN
SÜSZ ISTVÁN
SZÁNTÓ KLÁRI
SZÁNTÓ GERGELY
SZEMES ISTVÁN
SZULNER ZS.
M. SZIRMAI ILI
SZŰCS PÁL
TEDESCO ANNY
TRIANGI LILIAN

Bérczi Gyula, festő; szül. 1885 július 19-én Budapesten.

⊕ <Bérczi Márton>

építész (?)

cíttke

< > A magyar építő-
ipar fejlődése.
Építés-Építészet.
1949. I. évf. 1-2. sz.
51-52. l.

1

Krassó-Szö

Krassova, várrom.
Német-Facset, várr
Turnul, „Ovidius to
Valkó, csúcsíves ter
Zsidóvár, várrom.

Malk

Bérczi Ottó

rajzai:
Kellemetlen klubtagok emiatt

Toll József: Kellemetlen klubtagok
Népmüvelés, 1963. 6. 11 26. l

M.D.K.

Bérczi Ottó

Simonffy Géza: Az atomvilág szereplői c. könyvéhez készitett illusztrációkat.
/Móra kiadás/

Könyvek között c. rovatban
/-u-/: Simonffy kezdetü ismertetés
Film Szinház Muzsika. Bp. 1962. szept 28. VI. évf. 39. sz. 44. lap.

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1980 JUN 27.

Berczi Pál

BUDAPESTER RUNDSCHAU

Budapest

Aufgrund eines technischen Versehens gaben wir in Nr. 24 unseres Blattes Sándor Ék als Schöpfer der Grafik auf S. 5 an. Die Grafik stammt von Pál Berczi.

1021

Budapester

M.D.K.

Berczik

Munkácsy müncheni lakótársa

Lyka Károly : Munkácsy, Bp. 1 64, 7.1.

Berczik András
építész

MDK

A Preisich Gábornak, Budapest főépitészének irányitásával készült "Budapest általános városrendezési tervjavaslatá"-n többekkel együtt dolgozott.

MagyÉp 1945-55

körülbelül a 30-32. lapon (a könyv lapjai nincsenek számozva.)

BERCZIK ANDRÁS/

„Budapest közlekedési problémái" c. fejezet

---

udapest Városrendezési problémái Szerk. Preisich Gábor
p. 1963. /Mérnöki Továbbkép ző Intézet előadássorozata/

190-214

M.E.K.

Berczik András

A Szegedi Olajközpont tervpályázaton 10ooo Ft-os megvétel

xxxxtervező: Schőmer Ervin

Munkatárs: Biczó Tamás- Erdős Annamária- Schőmer András- Szabó László- Marosi József- Falta Imre

Magyar Építőművészet 1967/5. 3.1.

Bérczes István építész M.D.K.

KÖZTI

B ab tanfüred, autóstrand és szálló beépitési terve

Társtervező: B ajnay Z solt

Magyar Építőművészet 1963/3. 52.1.

Bérczes István épitész M.D.K.

KÖZTI

B alatonfüred, Strandöltöző. repr.

Magyar Építőművészet 1963/5. 52.1.

Bérczes István épitész M.D.K.

KÖZTI

Balatonfüred, Autóstrand. repr.

Magyar Épitőművészet 1963/5. 53.1.

Bérczes István épitész M.D.K.

KÖZTI

Tihany alsóközpont és üzletsor. 1962. repr.

Társtervező: Szittya Béla

Magyar Építőművészet 1963/5. 49.1.

Bérczes István építész M.D.K.

KÖZTI

Tihany. rendezési terv

- rpr.

Magyar Építőművészet 1963/5.48.1.

magiova

Berczik István

Pestő 1738

l

Mihalik Miklósbort

42. l.

VENTE 22 NOVEMBRE 1910 36
DIR. FREDERIK MULLER & CIE

Berczy Emil.

Ady Endre-szerémlék elkészítésének pályázatán részt vesz.

Magyarság, 1928. febr. 9.

Bercsy Emil.

Részt vett az Ady Endre-
emlékek pályázaton.

Nemzeti Ujság, 1928. febr. 9.

MDK

Berczy Emil

résztvett az alábbi pályázaton

Kik pályáztak az Ady-siremlékre? Képzőművészet 1928. 7. sz. 64.l.

Betrag Mk.1

MDK

Bercsik

Kacziány Ö: Gyulay László. Müvészet, 1911,
261-265 l.

~~raeklektikus~~, egyemeletes, 2+1+5+1+2
l.

lapszám, 8 l)

BERCSIK Géza

(jé): Sámántradiciók. =Uj Magyarország, 1992. augusztus 22. 9. ill.

Solymár, Helytörténeti Muzeum, 19992

y Géza
sche Statuen in Venetia et Histria.
phische Quellen. Heidelberg 1984.
ilungen der Heidelberger Akademie
ssenschaften, Phil.-hist. Kl., Jg.
3. Abhandlung.
: Dietz, Karlheinz. = Historische
Zeitschrift. 244. 1987. 1. 146-
147.

RÁMIA. AGYAGMŰVESSÉG. MŰVÉSZI
ZEKASSÁG

· 666; 745/749

vonatkozás

Éva S.
ntwicklung des Kachelofens in Un-
XV.-XVII. Jahrhundert. Mit besonde-
ücksichtigung archäologischer Aus-
en. [A cserépkályha kifejlesztése
rszágon a XV-XVII. században, kü-
ekintettel a régészeti ásatásokra.]
gleichende Keramikforschung in Mit-
l Osteuropa. Kittsee 1984. 47-59. l.
B l

Kollár Lajos
Cetvrt vek
"Imre Devič.
rámiai Művés
1984, "Backs

2956.+

Kresz Mária
Die Donau
Mit besonder
selerzeugung
fazekasáruk
gyelemmel a
= Vergleic
tel- und Ost
l., illusztr

2957.+

Nagybákay Pé
Einberufun
Ungarn und S
összehívó tá
ben.]
= Vergleic
tel- und Ost
l.

lag végtelen áradása aznap éppen partra dobott, meggyőződése. De ha az újságíró meggyőződése egészen távolról ellenkezik a szőkék, vagy a barnák, vagy egyszerűen csak a kopaszok meggyőződésével, az érzékeny tömeg tiltakozik és közbeszól. Ez nem volt mindig így. Ma így van.

Elmúlt éjjel leemeltem a polcról és elolvastam Tóth Béla remekbe írott és kötetbe foglalt *Esti levél*-eit, melyek e lap hasábjain jelentek meg, s melyeket Porzsolt Kálmán tolla elevenít fel a jelenben. Ezek a régi *Esti levelek* kötetbe gyűjtve nagyon tanulságosak. Ez a műfaj nem akart mást és többet, csak napról napra eltársalogni az olvasóval valamilyen felvillanó aktualitásról. Egy nagy író, színes és érdekes lélek mindennapos önvallomásai élnek e rovatban. Tóth Béla ma csodálkozna. Véleményeit természetesen ma is kiadná a *Pesti Hírlap*, tisztelve az író területenkívüliségét; de állítom, hogy e *„100 Esti levél"* közül ötven a viták, a félreértések, az érzékenységek, a tiltakozások, a fenyegetések, s végül a sajtóperek áradatát zúdítaná az író nyakába. Az író ma nemcsak a mindenkori hatalom, a társadalmi és szellemi közízlés cenzúrájával verekszik, hanem az olvasóval is, aki türelmesen olvasta el a múltban azt is, ami nem egyezett véleményével. Ma nem olvassa türelmesen. Különös párharc ez; a magyar zsurnalizmus hőskora nem ismerte e lelkiállapotot. Amit a spanyol tudós a „tömegek lázadásá"-nak nevez, szellemi téren, az újságíró esetében egyértelmű a nyájas olvasó lázadásával. Ez az, amiről Chautemps úr nem tud, mikor megdicséri az újságírót, aki „a legszebb hivatást" választotta. Igen, mondjuk sóhajtva. Gyönyörű hivatás. Csak ki kell bírni.

Sámántradíciók

Barcsik Géza képei

Solymár, helytörténeti múzeum, szerda délután hat óra. Római szarkofág, harmadik századból származó oltárkő, kőkoporsó, reneszánsz kapudarab, olvashatatlanná vásott mesterségjellel díszített latin szövegű kő. És köztük – részben a viseltes falakra

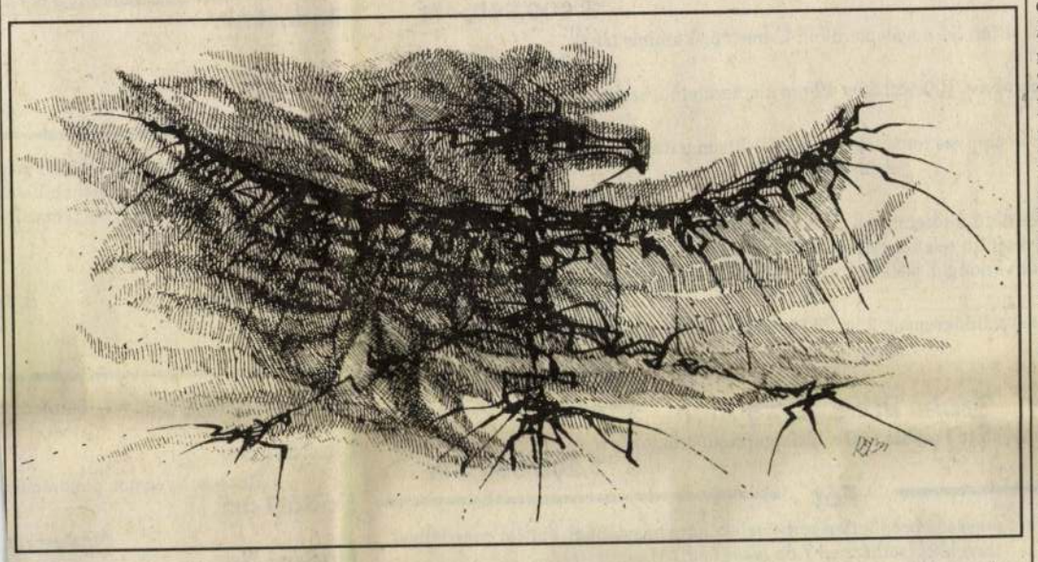

függesztve, részben csak a becses műemlékeknek támasztva – képek. Egy fiatal solymári művész, *Barcsik Géza* képei, rajzai, akvarelljei, grafikái, festményei. Lendületes vonalakkal pillanatok alatt rajzolt Rembrandt-portré, békés palóc falu életébe bepillantó életképek és vad, felkavaró, a zene – elsősorban a Vágtázó Halottkémek zenéjének – lendületét és színeit megjelenítő nonfiguratív alkotások.

Tradíciók. Nemzeti, sámáni és emberi.

„A tradíciót számára egykori táltosaink hitvilága, fafaragásainak ornamentikája, a magyar történelem és a magyar költészet századai, s parasztjainak regéi jelentik, s ehhez járulnak a képírás magyar mesterei a középkori névtelenektől napjainkig, például a Belgiumban élő sámánfestőig, *Soós Józsefig*. A tradíció azonban Barcsik Gézánál nem múltidézés – ha az lenne, nem lenne több dőlt betűs kiüresedett idézeteknél –, hanem felelős szembenézés mindazokkal a kérdésekkel, amelyekre választ kell kapnunk." – mondta a kiállítást megnyitó beszédében *Bosnyák Sándor* néprajzkutató, majd hozzátette: e képek teljesebbek, mint a gondolatok. „A világ és a másvilág, a haza és a szomszédok, a pillanat és az ezredévek együtt jelennek meg rajtuk, s a pólusok egyensúlyt és távlatot adnak. A festő – a sámándobok rajzainak és világképének újjáteremtője – ismeri a másik világra vezető utakat és kapukat, ismeri az ész szemellenzői által eltakart világot, s ismeri ecsetjét-dobverőjét, amellyel a szívverés ütemére az égbe repül."

A megnyitót követően ősz, a pipától és az időtől kissé megsárgult bajszú, az évtizedek súlyától meggörnyedt bácsi botorkál oda a fiatal művészhez, kezet fog vele, majd halk, töredezett hangon megsúgja neki: eddigi élete során minden egyes kiállításon a *napba öltözött nőt* kereste. S bár most sem sikerült találkozni vele, azért nagyon köszöni az élményt. A sámánok és táltosok vad táncát, a tüzes paripák vágtáját. A küldetést, a művészsorsot és az áldozatot egyaránt jelképező, a nap után száguldó csodaszarvast. Így – Bosnyák Sándorhoz hasonlóan – ő sem, mi sem kívánhatunk egyebet, mint hogy adjon az Isten Barcsik Gézának tüzes paripát, révületes utazást, s olyan igaz képeket, amelyek előtt a legfeketébb kígyónak is megtörik az ereje.

(jé)

Erdős István és *Pataky Imre* bá[b] művészek *Bohóc randevúja*, a pécsi *Dékány Ágnes* és *Szabó Zsuzsa* produkciója (*Vonaton*), a debreceni ORT-IKI játékai, végül a budapesti *Figurina Animációs Kisszínpad Bábcirkusza*.

Ma, a Budai Várban, holnap a Kolibri bábjátszótéren rendezik meg az *Expo Quattrocentót*, azaz a reneszánsz vásárt (Dody '54 társaság); 24-én a Kolibri Színház ad hajlékot a nyíregyházi Móricz Zsigmond Színház vendégjátékának (*Rostand: Cyrano de Bergerac*); Beatles-filmeket vetítenek ugyanott ma este 23 órakor, 24-én 23 órakor pedig az LGT-koncert és A QUEEN Budapesten filmek tekinthetők meg. S hogy a múlt se hiányozzon a palettáról, a Kolibri Fészekben a vásári bábjátékok történetéből nyitnak kiállítást. A fesztivál fővédnöke *Marshall Miklós*, Budapest főpolgármester-helyettese.

(m. k.)

Költészeti fesztivál

Két napon át tart Gyulán a várszínházban a hatodik alkalommal szervezett magyar költészeti fesztivál, amely a hazai és a határainkon túl élő magyar költők műveiből összeállított műsort kínál a versbarátoknak – szombaton népzenei, vasárnap pedig komolyzenei közreműködéssel. A műsort *Szakolczay Lajos* állította össze, a fesztivál rendezője *Bencze Zsuzsa*, s a neves színművészeken és költőkön kívül fellép egyebek közt *Faragó Laura* énekes, *Körmendi Klára* zongoraművész, valamint a Kalamajka együttes. A két est teljes versanyagát kötetben jelentette meg a Békés megyei Könyvtár és a Gyulai Várszínház, s a magyar lírafesztiváljának közönsége már kézbeveheti az antológiát.

Új Magyarország
1997. aug. 22-9.

Eladási ár: **1 500 000,– Ft**

Városközpontban 1,5 szobás távfűtéses öröklakás

Eladási ár: **1 350 000,– Ft**

Rózsafa úton 90 nm alapterületű 3 szobás gázközművel is ellátott családi ház garázzsal 2300 nm telken

Eladási ár: **3 000 000,– Ft**

Városközpontban 56 nm alapterületű 2 szobás távfűtéses öröklakás

Eladási ár: **1 350 000,– Ft**

Városközpontban 55 nm alapterületű 1,5 szoba + hálófülke távfűtéses öröklakás

Eladási ár: **1 350 000,– Ft**

Salgótarján külterületén (Zagyvapálfalván) 70 nm alapterületű 2,5 szobás családi ház, fűtésmód hőtárolós kályhával.

Eladási ár: **1 206 000,– Ft**

Városközpontban 110 nm alapterületű 3 szobás teljes fokúan közművesített családiház + pince + gépkocsitároló + melléképület

Eladási ár: **5 000 000,– Ft**

Úttörők útján 34 nm alapterületű I. emeleti, 1 szobás lakás

Eladási ár: **800 000,– Ft**

Városközpontban, Rákóczi úton 49 nm alapterületű 2 szobás lakás

Eladási ár: **1 050 000,– Ft**

Városközpontban 842 nm-es közművesített telek, amellyel 100 nm területű épület létesíthető. A telken jelenleg faház áll.

Eladási ár: **1 000 000,– Ft**

Bajcsy- Zs. úton 991 nm alapterületű földszint + I. emeletes üzletház. Földszinten 38 helyiség, emeleten 6 helyiség. Teljeskörűen közművesített, telefon, telefax, telex berendezéssel is ellátott. Az üzletház étterem, bár vendéglő, játékterem stb. céljára is alkalmas.

Eladási ár: **85 000 000,– Ft**

GYURTYÁNOS néven ismert szabadidőközpont. 2 ha 2314 nm területen sportpályák, játszóterek, szabadtéri színpad, faházak

Eladási ár: **25 000 000,– Ft**

Szuha üdülőtérségben

Mátra alatt 3 szobás 100 nm alapterületű öröklakás

Eladási ár: **1 200 000,– Ft**

Fót

A község központjában 299 nm nagyságú beépítetlen sorháztelek, kész házalappal, építési engedéllyel, tervekkel (sorházban 7 db lakás épül)

Eladási ár: **600 000,– Ft**

3300 Eger, Klapka u. 1.
Telefon: 06-36-20-280

Eger

Albert F. utcában 3 szoba + étkező, 70 nm alapterületű, gázfűtéses, parkettás lakás + 16 nm gépkocsitároló

Eladási ár: **1 900 000,– Ft + 300.000,– Ft gépkocsitároló**

Társasház építésére alkalmas 515 nm területű összközműves építési telek

Eladási ár: **3 500 000,– Ft**

Egerszalók

945 nm területű zártkert a hőforrás közelében

Eladási ár: **350 000,– Ft**

Gyöngyös

Mérges utcában 55 nm alapterületű 2 szobás, parkettás távfűtéses lakás

Eladási ár: **1 200 000,– Ft**

Gyula

Belvárosban 1224 nm telken kétlakásos ház, átépítési lehetőséggel

Eladási ár: **4 700 000,– Ft**

Várfürdő mellett 716 nm telken 2 szobás családi ház melléképületekkel

Eladási ár: **2 800 000,– Ft**

Várfürdőhöz közel 955 nm telken 2 szobás családi ház

Eladási ár: **3 000 000,– Ft**

Piacnál 3 +2 félszobás családi ház

Eladási ár: **3 600 000,– Ft**

Város központjában 543 nm nagyságú telken 7 szobás 310 nm szintterületű panzió, melléképületekkel

Eladási ár: **10 500 000,– Ft**

Mezőberény

Fő utcában 132 nm hasznos alapterületű igényes kivitelű műterem lakás

Eladási ár: **2 400 000,– Ft**

6720 Szeged, Tábor u. 7/b.
Telefon: 06-62-21-809

Szeged

Mikszáth Kálmán utcában 950 nm nagyságú telken teljesen alápincézett kétszintes 220 nm szintterületű, régi építési lakóház és melléképületek. Az ingatlan a belvároshoz közel, nagy forgalmú sétáló utcában, a telefon kivételével összközműves. Üzletek, irodák, egyéb vállalkozások létesítésre alkalmas

Eladási ár: **35 000 000,– Ft**

8. sz. TERÜLETI FŐMÉRNÖKSÉG
7624 Pécs, Hungária u. 12.
Telefon: 06-72-33-151

Pécs

Bolgár közben földszint + tetőtérbeépít

Eladási ár:

Mecsek-Nyugaton panorámás

Eladási ár:

Mezőszél ut

Eladási ár:

Bálicsi úton a Mecse

Eladási ár:

Nagyflórián utcában a belvárosban 358
vá

Eladási ár: 7

Volent öbölben a Dombori Holt-Dunaá
szennyvíz közműépítés

Eladási ár:

Családi ház építésére alkalmas 800 n

Eladási ár:

BERCSIK Géza

Berczik András M.D.K.

A Szegedi Olajközpont tervpályázaton 10ooo Ft-os megvétel

Társtervező: Brjeska András - Kopcsányi István - Siklós Mária- Vass Antal- Vezér Csaba- Kádár István- Halmi Iván

Magyar Épitőművészet 1967/5. 2-3.l.

Berecik András

cikke:

Vasutak és gépvasutak

Budapest, 1971. 2. sz. 4-7. l.

A DEÉSI EZREDÉVI EMLÉKOSZLOP.

kollegium csengettyűjének hivó szavára s a szolgálattevő deák óra-jelentése után, hogy nagy, nemes, magasztos gondolatokkal rakott lelke tárházát kitárja a tanuló ifjúságnak; «gyakran a földről egyszerre a Siriusig emelkedve fel, hová közepes tehetségű tanítványai, kiket mindannyi Végáknak tekintett, kisérni épen nem voltak képesek», — máskor meg elkalandozva tárgyától, «fellengős philosophiai nézeteit ragyogó költői nyelven adva elé», melyet az ifjúság egyaránt órákig elhallgatott volna, ha a más leczkére szóló csengettyű hangja félbe nem szakitja.

Bolyai életében ezek voltak a boldog órák, melyeket folyton izgatott nemes lelki ösztönének kielégítésére, alkotni vágyó szellemének megnyilatkoztatására, reményei fölépítésére szentelhetett. Igaz, hogy ez órák nyomában is elkövetkeztek a keserűség perczei, csalódások a remélt sikerben; de ezek a természettől különben is melancholiára hangolt lelki húrozatán csak mélabús, de nem összhangzatlan dallamot keltettek. A költő heves képzelmét a philosophus nyugodt esze mindig egyensúlyban tartotta lelke emeltyűjén, a mely egy önzetlen jó szívre támaszkodott.

A mikor domáldi jószágáról Bolyai beköltözött, alig helyezkedett el marosvásárhelyi professori lakásában, nem sokára megkezdődtek a szükségnek, az anyagi gondoknak, a nélkülözéseknek, apró családi aggodalmaknak egymást felváltó napjai. A házasélet első éveiben a szerelemből a mi poézis még megmaradt, a mi még ott röpködött az első gyermek bölcsője felett, hamar eltűnt, s megkezdődött az élet prózája. Az a pokol, a mely a «nincs» szóval kezdődik; még inkább az annak, a ki szemét a magasra függesztve, a földszinén a lába elé kerülő kicsiny rögökben mindegyre megbotlik. Bolyai tanári csekély fizetéséből alig tudott megélni, házát állásának megfelelőleg tisztességesen fentartani. Mindenféle más jövedelmi forrás után kellett kapkodnia, gazdálkodás, borkereskedés, stb. által szaporítani bevételeit. Bolyainak ugyan ott volt domáldi birtoka, de a távollét, a felügyelet hiánya, szász jobbágyainak élelmessége a jószivüleg mindent elnéző földesúrral szemben, annak jövedelmét a minimumra szállitották le. A hozzá folyamodókon akárhányszor, nem fontolva, hogy telik, vagy nem, pénzzel is segitett. Technikai kérdésekkel foglalkozva: kemencze-rakással, draisine, járóművek szerkesztésével; nem vetve számot, sok pénzt elfecsérlett azokra, s a mesterembereknek, a mit kértek, alku nélkül, önvallomásuk s dicsekvésük szerint bőven fizetett. Igy örökös szükségben sinylődött, a mi különösen égetővé kezdett válni az 1811. évi pénzdevalváczió alkalmával s az azután következő 1816—17-ik évi szűk időben, a midőn a kollegium jövedelmei megapadtak, vagy nem folyhattak be. Öt szomorújátékát épen ez időben adta ki saját költségén; fiát, Jánost is épen ekkor küldte fel a sokba kerülő katonai intézetbe, ugyannyira, hogy a hullámok már csaknem összecsaptak az adósságok özönében nyakig úszó feje felett.

A költészet egéből mintegy visszahullva, reményeiben csalatkozva, talán egy kis keserűséget is érezve szivében, föleszmélt, széttekintett a rideg valóságon, pálya után nézett, a mely biztosabb életmódot nyujtson, mint a professori kathedra. Egy akkor, 1820-ban, üresedésben levő kincstári főerdészi állomás elnyeréséért folyamodott. S jó lelkiismeréssel akarván elfogadni netalán elnyerendő állását, saját nyilatkozata szerint negyven darab könyvet tanult át az ő megszokott hevével, s értekezést irt az erdészetről, talán az első magyar munkát e szakmában. A hivatalt azonban nem nyerhette el s megmaradt nyomoruságos helyzetében.

Mindezek azonban csak apró göröngyök voltak, a melyek Bolyai életútjába estek; fárasztók, lankasztók, de a lélekben mélyebb nyomokat nem hagytak; ki kellett azonban vennie részét az élet az igazi szenvedéseiből, valódi nyomoruságaiból is. Neje idegessége, hysteriája mind komolyabb jelleget öltött. Mikor Bolyai fiát, az akkor tizenöt éves Jánost a genie-akadémiára készitette, de az anya borus sejtelemmel mondogatta: «itthon ne maradjon, de ha elmegy, meg fogok őrülni»! A fiú elment és a csapás be is következett, nem ugyan a búbánat miatt, a mint Bolyai mondja, hanem szomorú következménye annak a tehernek, a melyet a szerencsétlen nő születésekor már magával hozott a világra. Négy évig tartott e rettentő állapot, s iszonyatost kellett szenvedni a férjnek a hosszan tartó ápolás alatt, a mi lelkében soha el nem muló nyomokat hagyott. Akkor «elveszett álmomat az éjjeli éneklések miatt, — irja — csak az örök nyugalommal tal lom meg». A beteg nő sokszor istennőnek képzelte magát, a trónon ülve az égben s közbe nagyszerű szónoklatokat tartott, a melyeket férje följegyzett; máskor állat módjára mászkált négykézláb a földön s mellette virasztó férje haját tépdeste. A betegség folyamatában végre vizkórság lépett fel s a halál 1821 szeptemberében váltotta meg a szerencsétlen asszonyt és környezetét a szenvedésektől.

Első neje halála után, noha már ötven év felé közeledett, megházasodott másodszor is. Nagy Thereziát, Nagy István marosvásárhelyi vaskereskedő leányát vette nőül 1824 deczember 31-ikén. Nem volt már fiatal leány, huszonnyolczadik évében járt, de szép arczú, emelkedett gondolkozású és érzésű s magasabb miveltségű nő volt. Atyja Szebenben neveltette; szépen hárfázott és énekelt, s mint Bolyai, szeretett egy kissé, mint mondani szokás, a fellegekben járni.

E második házassága csendesebb, nyugodtabb volt. Tudományos irodalmi munkássága ez időre esik, ez idő alatt készült az «Arithmetika eleje» és a «Tentamen». Ha voltak keserű perczei, azokat egyedül ő maga idézte fel a korral hova tovább kifejlődő nyugtalan, ingerlékeny, türelmetlen, sokszor a makacsságig fokozódó természetével. És hozzájárult a sors is. Nejének hosszu sorvasztó betegsége s 1833-ban bekövetkezett halála a vélt boldogság helyett csak bánatot hagytak szivében! Búskomor, pessimismusra hajló hangulata majd költői kifejezésekben nyilatkozik, majd a sarkazmus tör ki ajakán.

Mindenik nejétől egy-egy fia és egy-egy leánykája volt. A leánykákat hamar elvesztette. Első nejétől született fia János, az «Appendix» hirneves irója, épen olyan lángész, mint az apja, de szive nem volt az apjáé. Esze szerencsésebb volt, bár nem mélyebb, s azért többre tartotta magát atyjánál.

Második házasságából született fiát, Gergelyt, atyjától mind korra, mind szellemi tehetségre nézve sokkal nagyobb különbség választotta el, hogysem atyjának birálója lehessen. Előtte atyja feltétlen tekintély volt, a ki korban és szellemben magasan felette állott s azért megmaradt mindvégig szerető, tisztelő gyöngéd fiunak. Nem igy a nagyobbik fiú János. Ez atyjában vetélytársat, még pedig legyőzött vetélytársat látott, atyja dicséreteinek őszinteségét, magából indulva ki, nem hiszi el, irigységet vél látni benne s kiméletlen modorával birálja atyja tudományos működését; okoskodásait «nyebelgés»-nek nevezi, költői hajlamát nevetségesnek találja, jó szivét kigúnyolja. Igy szakadás állt be közöttük, mely a fiú részéről sirig tartó engesztelhetetlen gyűlöletté fajult, halálos sebet ejtvén a boldogtalan atya szivén.

(Vége következik.)

A DEÉSI EZREDÉVI EMLÉKOSZLOP.

Midőn az egész ország ünnepet ült ezer éves fennállásának emlékére és több helyen maradandó jelekkel örökítette meg a múltak dicsőségét, Deés város közönsége is sietett részt venni a nemzeti örömünnepben nemcsak lelkesedéssel, hanem tettekkel és maradandó emlékművel is.

A város polgárságának hazafias érzületéről és dicsőséges múltunk iránti kegyeletéről tesz tanuságot a főtéren közadakozásból felállitott *emlékoszlop*, melynek létesitését a város képviselő testülete *Szilágyi* Albert polgármester kezdeményezésére határozta el.

Az emlékmű, mely *Berczik* Gyula műszaki tanácsos terve szerint készült, egy 2 méternyi magas gránit-alapból kiemelkedő s 10 méter magas hengeralakú ormozott kemény kőoszlop, melynek tetején egy gömb, azon pedig egy kovácsolt rézlemezekből készült turul madár áll, miként lapunk mai számának Gábré Árpád fényképe után készült rajza mutatja. A díszes emlékmű szép, tágas helyen, a város főterén állittatott föl, a honnan mindenfelé messze ellátszik a város távolabbi részeibe is.

Az oszlop ünnepélyes felavatása múlt évi november 12-én ment végbe nagy ünnepélyességek közepette. Ezek sorozata a városi képviselő testület dísz-közgyülésével vette kezdetét, hol Szilágyi Albert polgármester hazafias

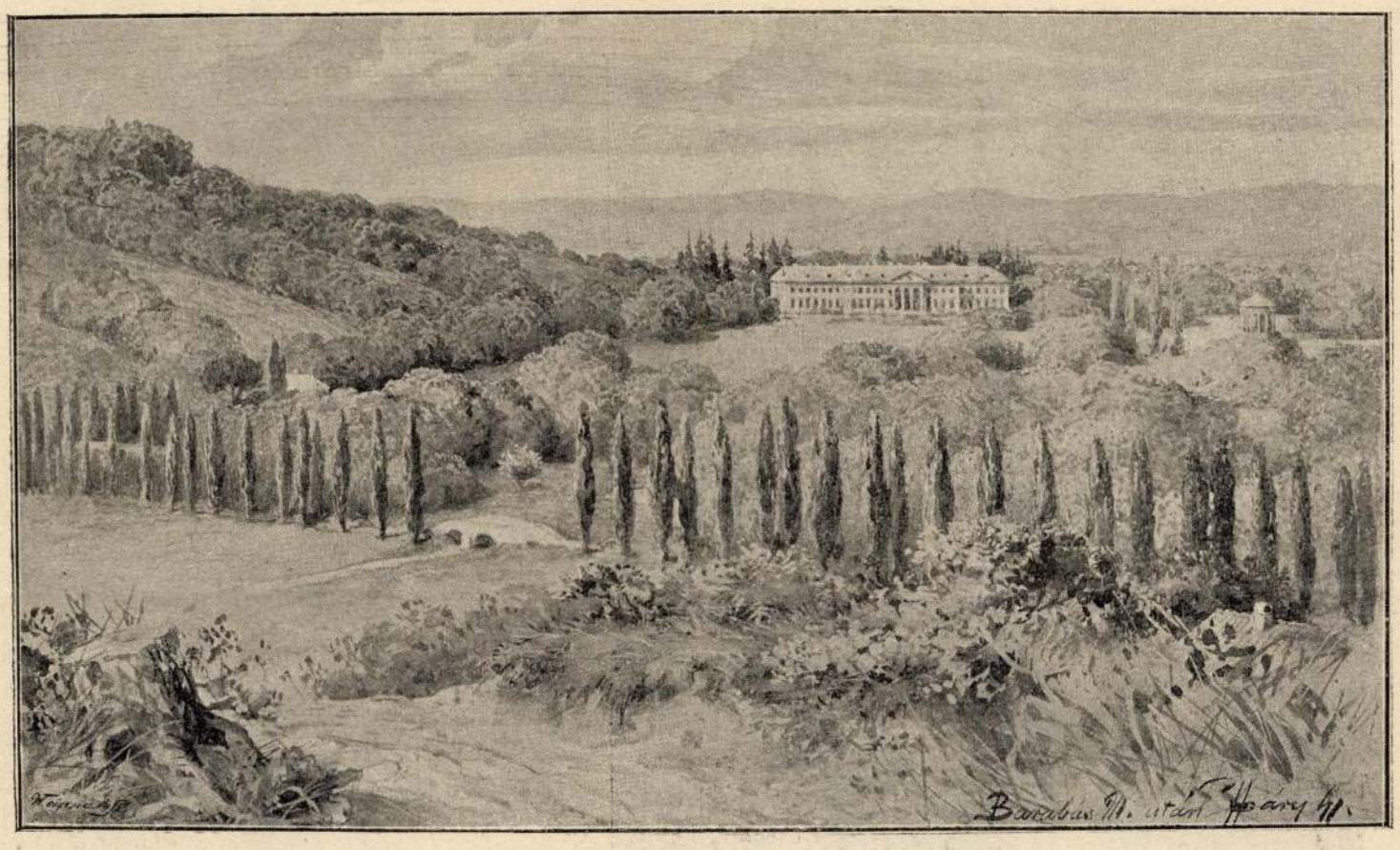

ALCSUTH 1819-BEN. — Barabás festménye után rajzolta Háry Gyula.

elvettem; — de eléggé megadtam e szerelem árát». Az ő házas élete minden bizonnyal szerencsétlenebb volt, mint sok másé a világon, de azt ő még szerencsétlenebbnek látta sajátságos gondolkozásánál, élénk képzelménél fogva.

Életének új fordulatot adott tanárrá való megválasztatása.

Bolyai 1804 május 4-ikén foglalta el a marosvásárhelyi református kollégiumnál szerényen javadalmazott tanári állását. Négyszáz magyar bankó forintra ment a fizetése, azonkivül természetben nyert lakást. Szerény kis lakás volt; két kicsiny szobából állott, a melyet dolgozó és hálószobának használt s később összevágatott, ezenkivül egy nagyobb és kisebb szobából családja részére. A ház mögött nagy terjedelmű kert, közepén végig huzódó vadfa-lugassal, jobbra-balra virágágyak, veteményes táblák, kedvencz pojnik-almáit, szilváit termő gyümölcsfák. A szomszédjában a minoriták temploma és kolostora nézett le komoran az elrejtett kis hajlékra, a tövében álló «harangláb»-ból csengő harangjaival hirdetve a hajnalt, a delet és a vespert. A lakáshoz alig járható útcza vezetett, a melyet csak később szélesítettek ki, s az ő nevéről, emlékköve s a lakáson levő emléktábla leleplezése alkalmával, Bolyai-utczának kereszteltek.

Elmélkedésre s költői ábrándokra alkalmas hely. Hosszú, keskeny dolgozó szobája a hátsó kertre nyilt. «Falain függöttek Gaussnak, a német észóriásnak, Shakespearenak, mint ő nevezte, a természet gyermekének, Schillernek, a természet unokájának képei, továbbá hegedűje, s itt állott palladiuma is, a fekete tábla.» A kert lombos fasora közt járkálva, majd szobája hoszszát mérve le s fel tünődött a geometria alapjairól, próbálta a parallelák nyitját. Itt szőtte egészen a képzelet világából tragédiáját, midőn később «a parallelák megmutatására tett próbájával nem lévén megelégedve s sok idők után, noha talán a lehetség határáig nyomozva se nyugván meg, mathesisi tüze lankadott s oda szegődött ahhoz a bűbájos muzsához, a mely annyiunkat csábit, vonz, de csak kevesekenek ád örök, el nem hervadó babért. Egy sötét órában, lelkének egy elkeseredett hangulatában itt csendül meg fülében az önbirálat hangja; elégeti költői műveit s a hamvakat egy fapohárba gyüjti. Visszatér igaz szeretőjéhez, a mathesishez, s e falak között irja meg nagy munkáját: a «Tentament». E hajlékban leste napról-napra kis fiának, Jánosnak csodálatosan nyilatkozó, az övéhez hasonló mértékben fejlődő elméjét. Az öt éves fiúcska játék közben megtanúlja a csillagképeket ismerni, a padlót geometriai idomokkal rajzolja tele, papirból ollóval derékszögű háromszöget vág ki s megmondja, hogy az egy derékszögű négyszögnek a fele. Itt vezeti be később fiát az atya a tudomány elemeibe s bámulatos gyorsan haladnak föl egészen a legmagasabb lépcsőfokig, úgy, hogy amaz alig serdült tizennégy éves növendékké, jártas már a differenczial és integrál számításban, s deák társainak inkább tanítója, mint tanulótársa. Innen indúlt el naponként a

Az Athenaeum kiadásában megjelenő «Magyar Nemzet Története» IX. kötetéből.

PESTI VÁSÁR A SZÁZAD ELSŐ FELÉBEN. — Mühlbeck Károly rajza.

megnyitó beszéddel ecsetelte az emlékoszlop állításának okát és fontosságát. Azután Vásárhelyi Boldizsár deési ref. lelkész mondott szép alkalmi beszédet, mely után a közgyülés tagjai az emlékoszlophoz vonúltak ki, melyet akkor már nagy és lelkes közönség vett körül. Megjelent a fölavató ünnepélyen Szolnok-Dobokamegye tisztikara is id. br. *Bornemissza* Károly főispán vezetése alatt, ki a kormányt is képviselte. A fölavatás a zárkő letételével kezdődött, melybe terjedelmes alapító emlékirat helyeztetett el. Ennek végeztével a helybeli felekezetek papjai ünnepi imát mondottak; dr. *Kustár* Gyula városi főorvos alkalmi zárobeszédet tartott, mely után a «Szózat» eléneklése fejezte be az emelkedett hangulatú ünneplést.

A folyó év tavaszán a város csinos vasráccsal vétette körül az emlékoszlopot, melynek alapját növénydísz szegélyezi. Közelebbről felirattal is el fogják látni az emlékoszlopot, melynek keletre néző előlapjára *Gyulai* Pál tollából az alábbi sorokat fogja az épitő bizottság bevésetni:

Hazánkat nem sors szeszélye:
Hős ereje, bölcs eszélye
Tartotta meg ezer évig,
Tartsa is meg örökkétig!

Hátsó részén a következő fölirás lesz:

Magyarország 1000 éves fennállásának emlékére. 896—1896.

A szépen sikerült emlékmű 3088 frtba került, mely összeghez Deés város közönsége 2351 frttal járult, míg a többi 737 frt egyesek adakozásából gyült össze.

EMLÉK BORUS IDŐBŐL.*

1848—1850.

Irta Szontagh Pál.

Az alább közölt verseknek némi históriájuk van.

Elfogattam Bécsben 1848 november 13-án; 11 havi vizsgálati fogság után, Bem József generálisnak Bécsből való menekülése elősegitéseért elitéltettem két évi sulyos börtönre. 1849 november 1-én Olmücz várába szállíttattam.

A fogházba könyveket, sőt hirlapokat is kaptunk. Hogy ezen körülmény az akkori térparancsnok «Edler von Leimer» ezredes tudtával és beleegyezésével, vagy legalább jóindulatu elnézésével történt-e? azt nem tudom.

Hölczel Ede úr, olmüczi könyvárus szives volt a fogházba czimem alatt beküldeni azon gyüjteményes munkát, melynek czime volt: «Emléklapok a magyar forradalom idejéből», szerkeszté Szilágyi Sándor. E művet, mint tudva van, később eltiltották és a példányokat Magyarországon elkobozták.

E gyüjteményes műben foglaltatott *Felsőbányai (Lugosi* József) verse: «Hiszek egy». A hangulat köztünk olyan volt, különösen nálam, hogy engem a versnek, hogy úgy mondjam átirására ösztönzött, «Nem hiszek Istenben» czím alatt.

Könyves Tóth Mihály rabtársam, a néhai debreczeni református pap, igen keserűnek, kétségbeesettnek találta átiratomat. Arra biztatott, hogy annak hatását némi engesztelő végstrófával igyekezzem szelidíteni. E strófát nem irtam meg, de Tóth Mihály szavát fogadva irtam az alább olvasható sonettet; mindjárt akkor 1850-ben az olmüczi várfogságban. A költemények így következtek:

Hiszek egy.

1850.

Hiszek egy Istenben
Menny és föld Istenében,
Kit hasztalan tagad
A dőre vak dühében.
Fényt s mozgást ő áraszt a roppant világra,
Ő hivta az embert társas boldogságra.
Fent s alant ő intéz mindent örök rendben,
Hiszek egy Istenben.

Hiszek egy Istenben
Irgalom Istenében,
Ki megszán egy népet
Hosszú szenvedésében.
Végveszélyét ennek ő nem akarhatja,
Csak mint tévedt fiját dorgáló bölcs atya
Jövőre érleli, fenyítve jelenben,
Hiszek egy Istenben.

Hiszek egy Istenben
Szabadság Istenében,
Védpajzsa ennek ő
Vak önkény ellenében.
Általa legszentebb vágyink valósúlnak,
A rablánczkovácsló karok megbénúlnak;
Fajunk megdicsőül nemesb jogegyenben:
Hiszek egy Istenben.

Hiszek egy Istenben
Örök fény Istenében,
Ki fáklyát gyújt a bölcs
S a költő láng keblében.
Az ész világa győz s valamerre érhet,
Rengő sugarakkal terjeng az esméret,
Az éj rút fajzati hátrálnak szégyenben:
Hiszek egy Istenben.

Hiszek egy Istenben
Igazság Istenében,
Ki pallost s mérleget
Tart díjosztó kezében.
Az eltiprott ügynek fölkél védelmére,
Átok lesz a dölyfös elnyomónak bére,
Diadalt ül a jog az erővel szemben:
Hiszek egy Istenben.

Hiszek egy Istenben,
Haragnak Istenében,
Ki nem tűr gázolni
Keze remek művében.
S bár zúdúl a pokol minden szörnyetege,
Lengő pozdorjaként foszlik szét serege,
Van bosszúálló kéz a villámos mennyben.
Hiszek egy Istenben.

Hiszek egy Istenben
Nemzetek Istenében,
Ki közjólétre hív
Népfajok békéjében.
Önbecsük érezvén, zsarnok jeladásra,
Nem rohannak többé vérebként egymásra,
Kezet fognak inkább testvér érzelemben:
Hiszek egy Istenben!

Hiszek egy Istenben
Magyarok Istenében,
Ki népét megáldá
Szép honnal jó kedvében.
Még áll a hármas bércz, mult nagyság emléke,
Még zúg a négy folyam, szent egység jelképe,
E nép föltámad még, új élet s jellemben:
Hiszek egy Istenben!!!

Felsőbányai.

*

Válasz Felsőbányai «Hiszek egy»-ére.

1850.

Nem hiszek Istenben
Menny és föld Istenében,
Kit hasztalan imád
Az ember balhitében.
Fényt s mozgást kényszerűn intéz örök szabály,
Társas boldogság helyt dühöng véres viszály,
Fent s alant nem látok semmit igaz rendben;
Nem hiszek Istenben!

Higyjek-e Istenben
Irgalom Istenében,
Ha látok száz népet,
Mint küzd s vész inségében?
Ha látok egy népet végveszélynek adva,
Legszentebb kűzdésben mostohán elhagyva,
Elvesztve jövőjét, sujtoltan jelenben:
Nem hiszek Istenben!

Nem hiszek Istenben,
Szabadság Istenében,
Hol nem hullott az el
Vad önkény ellenében?
Legszentebb vágyaink mind elfojtatának,
A rablánczkovácslók nyakunkra hágának,
Minden faj egyaránt nyög rabság egyenben:
Nem hiszek Istenben!

Vagy higyjek Istenben,
Örök fény Istenében?
Búv' a bölcs, s a költő
Elnémúl keservében.
Az ész világa húny s ókor sötététűl
Esméret s tudomány kihal vagy eltörpűl,
Az éjnek baglyai huhognak büszkében:
Nem hiszek Istenben!

Nem hiszek Istenben
Igazság Istenében,
A pallos mért van csak
Bitor bakók kezében?
Az eltiport ügyet csak gyalázni szabad,
S a dölyfös elnyomó megbüntetlen marad;
Gúnyt szór az erőszak a jog ellenében:
Nem hiszek Istenben!

S nem hiszek Istenben
Haragnak Istenében,
Ő nem tűrne annyi
Gaztettet szent nevében.
Fölöttünk gázol a pokol rút fajzata,
Földönfutóvá lőn az Úrnak szent hada,
Nincs bosszuálló kéz a villámos mennyben:
Nem hiszek Istenben!

Hihetnék Istenben
Nemzetek Istenében,
Látván fuldoklani
Sok népet önvérében?
Mindig a zsarnok győz, rabszolgák s árulók
Vértagadó cselét hinni elég bohók,
Milliók hullnak el egynek érdekében:
Nem hiszek Istenben!

Nem hiszek Istenben
Magyar nép Istenében,
Mert népét elhagyá
Legnagyobb szükségében.
Áll még a hármas bércz, de csak multat jelent,
A négy folyam hátán hordoz majd idegent,
Meghaltál magyar nép, testben és szellemben:
Nem hiszek Istenben!!!

Olmützi bástyaőr június 24-én 1850.

*

A «Nem hiszek istenben» után.

Megrázkodott, megunott régi lánczán
A nép, s zúgását hallván szózatának,
A föld királyi némán sápadának,
S gyült áldozat testvériség oltárán.

De a nagylelkű óriás oroszlán
Konczul esett tisztátlan ebcsordának,
S kik megbocsájtni csak s hinni tudának,
Korbácsot nyertek, drága vérnek árán.

És látva ezt kétségbe'sett kebelből
Kitört a jajszó: «Nem hiszek Istenben!»
Oh szólj viharként mennydörgő egedből
Mutatkozzál tűzoszlop éjjelünkben.
Ments meg neved bitorló ördögöktől
És újra zeng hozsánna! énekünkben!

Atheni Timon.

* Közöljük e költeményeket, a gyászos idők hangulatát jellemző érdekes adalék gyanánt. E sötét napokban a honfi fájdalom sokszor ragadta hazánk legjobbjait szilaj kétségbeesésig. *Vörösmarty* 1849 október 10-én így kezdte egyik költeményét:

«Setét eszmék borítják eszemet,
Szivemben istenkáromlás lakik.
Kivánságom: veszszen ki a világ
S e földi nép a legvégső fajig.

Mi a világ nekem, ha nincs hazám?
Elkárhozott lélekkel hasztalan
Kiáltozom be a nagy végtelent:
Miért én éltem: ez már dúlva van. Stb.»

A kétségbeesésnek nem a szilajsága, hanem mély levertsége szólal meg *Vörösmarty* egy másik költeményében:

«Most tél van és csend és hó és halál,
A föld megőszült;
Nem hajszálanként, mint a boldog ember,
Egyszerre őszült az meg, mint az Isten,
Ki megteremtvén a világot, embert,
A félig istent, félig állatot,
Elborzadott a zordon mű felett,
És bánatában ősz lett és öreg.»

Még *Arany*, a mélyen vallásos *Arany* is azt irja magáról e gyász-napokban, hogy önön lelkétől űzve, a kétségbeesés örvényéig jutott s kezét égre emelni nem meré (lásd «Bolond Istók» I. ének). Nem csoda, ha *Szontagh* Pál is, az olmüczi vár kazamatáiban istenkáromló szavakkal fordult az ég ellen, mely érzéketlennek látszott egy halálra üzött nemzet jajkiáltásai iránt.

A ZEROGRAF.

Lapunk egyik közelebbi számában megemlékeztünk a sodronyvezeték nélküli táviratozásról s Slaby tanárnak a német császár előtt tett kísérleteiről e téren, fölsorolván egyúttal azokat a nehézségeket is, a melyekbe a találmány gyakorlati alkalmazása ütközik; nevezetesen arról, hogy lehetséges lesz-e oly finoman és érzékenyen hangolt «fogadó» készülékeket gyártani, melyek csak az egyenlő sugarakat adják vissza; s arról a további hátrányáról, hogy mások, idegenek, is fel tudják a sürgönyöket fogni. S íme, most egy újabb találmányról veszünk hírt, mely e nehézségeket megoldani van hivatva, s mely a sodrony nélküli sürgönyzés tekintetében nagy fontosságú lesz. Ez a zerograf.

Angol lapokban sokat olvashatunk a tekhnika e legújabb vívmányáról s ott maga a készülék is pontosan le van írva. Dr. Kamm a

feltalálója. A zerograf (szószerint zérusiró) oly javított telefon, melybe az ember nem beszél, hanem ír. Ez a zerograf nem érti a tréfát, s nem lehet azzal a kifogással élni, hogy roszúl értettük a beszélőt. Az indító gépen leírjuk közlésünket s a másik gép, legyen tőlünk bármilyen távolságban, nyomtatva reprodukálja a beszédünket. A zerograf közléseit útközben nem is lehet elfogni, mint a Morze készülékét.

A «Birmingham Gazette» londoni levelezője írja: Ma, miután a zerografot láttam, nem hiszem, hogy az üzleti téren volna olyasmi, mit az elektromosság segélyével elérni ne lehessen. A helyett, hogy a telefonnál kiabálnánk vagy suttognánk, kitéve annak a kellemetlenségnek, hogy ottan, túlnan mégse értenek meg, ennél közléseinket szép, olvasható nyomtatásban küldjük. A zerografot Londonban a Wigmore-streeten mutatták be s tökéletesen megfelelt mindenben a hozzáfűzött várakozásnak.

De a zerograf kiváló becsét csak az képes méltányolni, a ki tudja, hogy tulajdonképen e gép teszi csak lehetővé a sodronyvezetékek nélküli táviratozást. Mert a zerograf hangolható s közel távolságokba, még pedig a czím megnevezése mellett is lehet közléseket küldeni; a zerografnak az a főelőnye, hogy a két gép egymással synchronikusan dolgozik, hogy továbbá hivatlanok a sürgönyt el nem olvashatják. A berlini távirda főhivatalnál — úgy beszélik — szintén alkalmazni fogják a zerografot.

Varjas Károly.

Dr. SCHWIMMER ERNŐ.

A hazai orvosi tudomány egy kitünő munkásának, dr. Schwimmer Ernő egyetemi tanárnak tiszteletére a tudomány egyetem sebész klinikájának tantermében szép ünnepélyt rendeztek folyó deczember hó 12-én, hogy nyilvános elismeréssel koszorúzzák azon férfiú érdemeit, a ki a modern dermatologiának hazánkban megalapítója, a ki immár huszonötödik esztendeje végzi fáradhatatlanúl tanári munkásságát. A Schwimmer vezetése alatt működő magyar dermatologiai társaság rendezte ez ünnepet, mely minden tekintetben szépen sikerült.

Schwimmer Ernő életéről ez alkalomból a következő adatokat jegyezhetjük föl. Középiskoláit, valamint egyetemi tanulmányainak két első évét is Budapesten végezte; majd a bécsi egyetemre ment, hol doktorrá avatták. A fiatal ember már ekkor magára vonta Hebrának, a dermatologia nagyhirű mesterének figyelmét, a ki őt nem sokára tanársegédnek hívta meg maga mellé. Négy évig dolgozott Hebra mellett, aztán ismereteinek bővítése végett Párisba és Londonba is ellátogatott. Onnan visszatérvén, rövid itthon tartózkodás után Egyiptomba utazott a bélpoklosság tanulmányozására. 1866-ban letelepedett Pesten, hol 1871-ben egyetemi magántanár, 1875-ben a barak-kórház egyik osztályának rendelő orvosa, 1879-ben pedig rendkivüli egyetemi tanár lett. Az ő buzgólkodásának köszönhető, hogy a főváros 1885-ben kitünően berendezett dermatologiai kórosztályt állíttatott fel 130 ágygyal. 1892-ben rendes tanárrá lett s ugyanakkor ő felsége a kir. tanácsosi czímmel is kitüntette.

Mint tanár, kettős feladatot teljesít: oktatja a fiatal orvosi nemzedéket és míveli a tudományt. Az elméletileg elmagyarázott anyagot képeken, betegeken is szemlélteti, tanítványaival, kikkel nemcsak elméletileg, hanem gyakorlatilag is igyekszik elsajátíttatni e nehéz tudományt. Mint író is bokros érdemeket szerzett. Több mint száz dolgozatot írt, melyek magyar, német, franczia, angol és olasz nyelven láttak napvilágot. Ő állapított meg és írt le egy addig ismeretlen bőrbetegséget, melyet most az egész világon «Dermatose de Schwimmer» névvel jelölnek. Munkatársa az összes európai dermatologiai szaklapoknak.

Érdemeinek méltánylásaul számos külföldi orvosegyesület, így nevezetesen a párisi «Société de Dermatologie de France» is dísztaggá választotta. A Bécsben, Párisban és Londonban tartott nemzetközi dermatológiai kongresszusokon elnöki tisztet vitt. 1892-ben a bécsi kongresszus tagjai Schwimmer meghivására mind eljöttek Budapestet megnézni és ezen alkalommal sok dicsérő czikket irtak a külföldi szaklapok Schwimmerről és hazai állapotainkról.

Szakja terén való nagy szereplésének bizonyságául fölemlítjük, hogy ő a bőrkórtani intézet főnöke, a magyar dermatologusok és urologusok egyesületi elnöke, a fővárosi közkórház bőrbetegosztályának főorvosa, az országos balneologiai egyesület alelnöke, a budapesti kir. orvosegyesület volt üléselnöke, stb. Három évvel ezelőtt ő alapította meg a magyar dermatologiai társulatot, melynek tagjai nagyrészt az ő volt tanítványai.

Dr. Schwimmer Ernő.

Mint orvos a legnyájasabb bánásban részesíti legszegényebb betegét is. Különösen előzékeny a betegségbe esett szegény orvosok iránt, kiknek nem ritkán pénzbeli segélyt is nyújt.

De jóakaratát nemcsak a betegek érezik, hanem tanítványai, assisztensei is. Tanítványait meghívja a vezetése alatti kórházba, hol nem kötelező előadásokat tart; felajánlja nekik könyvtárát és sok más jelét adja az ifjúság iránt való szeretetének.

*

Schwimmer tanár jubileuma alkalmából a külföld leghíresebb dermatologusai egy nagyobb díszmunkát készítettek tiszteletére, melybe tudományos czikkeket irtak. Vannak abban angol, német, olasz és franczia czikkek. Czikkeket közölt prof. Malcolme Morris és prof. Radekliffe Crocker Londonból, prof. de Amicis Nápolyból, prof. Campana Rómából, Hallopeau, Jullien és Thibierge tanárok Párisból, Neisser Boroszlóból, Kaposi Bécsből, stb.

A magyar dermatologiai társulat, melynek Schwimmer az elnöke, életnagyságú arczképét festtette le ez alkalomra. A jubileumon a vallás- és közoktatásügyi miniszter is képviseltette magát Zsilinszky Mihály államtitkárral, a ki dr. Wlassics Gyula minisztertől igen meleg hangú s érdemeit nagy elismeréssel méltató levelet adott át az ünnepeltnek. Az üdvözlők egész sora jelent meg a jubilans előtt; így az egyetemi orvosi kar dékánja, dr. Ajtay Sándor, továbbá dr. Müller Kálmán a közkórházi főorvosok egyesülete nevében, dr. Lichtenberg Kornél egyetemi tanár a politika részéről, stb. Az ünneprendező dermatologiai társulat nevében Havas és Róna egyetemi magántanárok tartottak alkalmi beszédeket. Az orvostanhallgatók nevében Weiner Emil szép emléktárgyakat nyújtott át a jeles tudósnak, és egy díszföliratot, melyet az összes orvostanhallgatók aláírtak. Az orvostanhallgatók segélyegyesülete megbizásából ifj. Elischer Gyula adta át a dísztagságról szóló diplomát a jubilansnak.

A nagy közönség jelenlétében történt üdvözlésekre *Schwimmer* tanár megindúltan válaszolt, köszönetet mondván az iránta tanusitott kitüntető figyelemért. Az ünneplést este fényes lakoma fejezte be, a melyen több mint száz orvos vett részt, ott is újabb ovácziókban részesítvén az ünnepelt tudóst.

EGYVELEG.

* **A leányvásár** Bretagneban a nagy ünnepeken történik oly módon, hogy ilyenkor a templomban a férjhez menni óhajtó leányok díszes piros ruhában jelennek meg s azon fehér, vagy sárga jelzésekkel tüntetik föl hozományuk nagyságát. Minden fehér szalag 100 frank ezüst évi járadékot, minden sárga 1000 frankot jelent.

* **Az ananászt** óriási mennyiségben fogyasztják az amerikai Egyesült-Államokban. Csupán Kuba szigetéről 1 millió 200.000 darabot visznek oda, a Bahama szigetekről legalább hatszor annyit, bár magában Floridában annyi ananászt termesztenek, hogy már 1894-ben 3 millió darabot vittek ki. A gyümölcsnek mintegy 25 faja van, a legfinomabbakat fatető alatt tenyésztik, hogy illata jobban megmaradjon s rendkivül erős trágyázást adnak neki.

* **A legegyszerűbb fertőtelenítő szer** a mészvíz, melyet a gyapjuszövetek kivételével, a melyek szinét és tartósságát megrongálja, minden ruhanemünél lehet alkalmazni, különösen a vásznaknál, melyeknek épen nem árt. Az összes baczillusokat azonban csak ugy pusztíthatjuk el egyszerű mészvizben, ha a vászon legalább 48 óráig áll benne.

* **Érdekes csalódás.** A legtöbb ember azt hiszi, hogy New-York sokkal inkább éjszak felé fekszik, mint Róma, pedig megfordítva áll s a különbség köztök egy egész szélességi fok. Még egymáshoz közelebb fekvő helyeknél is van ily csalódás. Alig hihető ugyanis, hogy München alacsonyabb szélességi fok alatt fekszik, mint Bécs, melyet sokkal inkább dél felé keresünk; a különbség azonban itt már csak egy pár percznyi.

* **A fias tyúk** név alatt ismert csillagcsoportról a görögök följegyezték, hogy hat csillagból áll, de egyesek még egy halvány hetedik csillagot is láttak. Mivel szabad szemmel ma sem lehet ebben a csoportban 6—7 csillagnál többet megkülönböztetni, világos, hogy az emberek látóképessége 2000 év óta lényegileg változatlan maradt.

* **Élet a forró vízben.** Éjszak-Amerikában a Yellowstone park meleg forrásaiban érdekes észleleteket tettek, hogy az alsóbbrendű lények miként igyekeznek alkalmazkodni a különböző forrósági fokokhoz. A forrásokban lévő tárgyakra különböző szinű algák tapadnak, melyeknek a parton sárga vagy zöld színök van. Oly helyeken, hol a víz melege 40—50° C., az algák színe piros, barna és zöld, kissé forróbb vízben többnyire zöld, mely azután lassanként fokozatosan halványodik, ugy hogy 80°-nál már csak sárga s ezen felül fehér növények vannak. Még a legforróbb, 85—92° C. meleg forrásokban is vannak rúdalakú kénjegeczkékkel befedett bakteriumok.

* **A Mars bolygó tengerei** *Taylor* csillagász újabb kutatásai szerint nagyon sekélyes vizűek s nem is összefüggő vízterületek, különben a nap visszatükrözését észre lehetne bennök venni. A hires csatornák sincsenek tele vízzel, általában a Marson sokkal kevesebb víz van, mint a földön.

Berczik Gyula, építész. Temesvárott született, s műszaki tanulmányait a külföldön végezte. 1879-ben a kereskedelmi miniszteriumba lépett, hol jelenleg miniszteri tanácsos. 1882-ben a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Pantheon pályázatán pályatervével dícséretet nyert, az ő tervei alapján épült a budapesti postakezelő épület, 1893-ban készítette Baross Gábor volt kereskedelmi miniszternek a klobusiczi temetőben levő sírboltjának tervét, 1896-ban pedig a hét ezredévi emlék (Munkács, Pusztaszer, Pannonhalma, Zimony, Brassó, Zoborhegy és Dévény) terveinek elkészítésére nyert megbízást. Az ezredévi emlékművek tervezése és kivitele körül szerzett érdemei elismeréseül 1898-ban a Ferencz József-rend lovagkeresztjét kapta. 1900-ban a nagyszebeni gör. keleti székesegyház tervpályázatán harmadik díjat nyert. Budapesten több bérházat is épített.

Erdélyi Mór: A magyar állam ezer éves fennállását megörökítő hét vidéki emlékmű. 896—1896. Budapest, 1898. — *Építő Ipar.* 1890. 17. és 22. sz. (A budapesti postakezelő épület.) — 1897. 198. l. — 1900. 121. l. — 1910. 221. l. — *Kiállítási tárgymutatók.* 1882, 1885, 1899. — *Ország Világ.* 1900. 272. l. (arcz-képpel). — *Vasárnapi Ujság.* 1891. 439. l. (képpel). — 1892. 445. l. — 1893. 148, 778. l. (képpel). — 1895. 816. l. — 1896. 456. l. (A pusztaszeri Árpád-emlék.), 581, 595. l. (A zoborhegyi emlék-oszlop fölavatása; képpel.), 633. l. (A zimonyi ezredévi emlék; képpel és arczképpel.), 702, 720, 721. l. (képpel), 837. l. — 1897. 863. l. (A deési ezredévi emlékoszlop; képpel.) — 1898. 144, 534. l. (Az ezredévi ünnep hét emlékműve.)

— Nem én, herczegem; a bibornokot több izben személyesen láttam, sőt egyszer meg is szólított. Nagy férfiu volt, kinek nevét mindig tisztelettel említem.

A tábornagy fejét felkapta, mintha azt akarta volna látni, vajjon vendége nem tréfát űz-e vele. Ez azonban nem úgy nézett ki, mintha ilyesmire gondolna, hanem egykedvűleg egy szalonka szárnyán rágódott.

— Ön uram azt akarta mondani, hogy látta, tulajdon szemeivel látta Richelieu bibornokot?

— Mindenesetre, — felelé a másik, — még pedig nagyon sokszor.

— Hány éves ön?

— 1630 junius havában százhuszonhét éve lesz, — folytatá az utas a választ kikerülve, — hogy szerencsés voltam a bibornoknak szolgálatjára lenni. A bibornok az aviglianói szoroson átkelve meghült és Saluzzóban Piemontban fekvő beteg lett. Állapotát a sereg előtt titokban kellett tartani, mert különben nagy baj támadhatott volna. A beteg körül nem orvosok, hanem kuruzsolók forgolódtak, kik vagy nem akartak vagy pedig nem mertek a gyógyításhoz fogni. Erre én a bibornokig furakodtam, kit 1607-ben Rómában már ismertem és ki reám sokat tartott. Egy szóval, oly szert itattam meg vele, mely őt nehány óra mulva ismét lábra állította. Engedje meg, tábornagy úr, hogy e sültből, mely csakugyan nagyszerü, még egyszer vehessek . . .

Erre az idegen jókora adagot szedett ki magának, a tábornok pedig félbe hagyta az evést. Ugy ő, mint Rulhiére, a titkár és a két felszolgáló lakáj, kik uruk széke mögött mozdulatlanul álltak, az idegenre szegezték szemeiket.

— Ezen esetről én is hallottam valamit, — mondá hosszabb hallgatás után a tábornagy, — de nem tudtam, hogy . . .

— Ez nagyon érthető, ön nem volt ott. Tessék figyelembe venni, hogy gyógyszerem nagyon egyszerü. Metz ostrománál V-ik Károlynál szintén sikerrel alkalmaztam. Akkoriban sokan hideglázban szenvedtek; a sereg sokat nélkülözött, élelmezése nagyon rossz volt, orvosokról nem gondoskodtak, soha sem ettem oly rossz kenyeret, mint akkor!

— Mint Metz ostrománál, V-ik Károly császár alatt?

— Igen.

— Ezerötszáz . . .

— Ötvenkettőben, igen; én ezen időben Guise herczegnél, kivel önnek neje rokonságot tart, gyakran megfordultam.

— Nos uram — kiálta fel a tábornagy, mintha valami nyomás alól akarna szabadulni, — tán a keresztes-hadjáratokban is részt vett?

— Nem. Szent Lajost nem is ismertem; azon időben sokáig Angolhonban és Svédországban laktam s igy mindaz, a mi Francziaországban történt, elkerülte figyelmemet. Ismertem Fredegairet; volt szerencsém őt munkáiban segíteni . . .

— Fredegairet? — dadogá Richelieu.

— Igen, Fredegairet, a hetedik század történetiróját; ennél tudósb és miveltebb embert alig ismertem. A historiografusok valódi mintája volt. Mindent részrehajlás és tulzás nélkül szokott irni, a mit mások nem igen tesznek. Szegény jó barátom! ki gondolná, hogy tizenegyszáz év óta nincsen többé. Hogyan mulik az idő! . . . Erre mintha a szomoru emlék benyomásait vigasztalni akarná, tányérjára egy jókora meleg süteményt csusztatott.

— Uram, — folytatá a tábornagy, kit az idegen hidegvére egészen kihozott sodrából, — megvallom, hogy a miket most hamarjában elmesélt, alig hihetem el. Úgy vagyok vele, mint Szent Tamás . . .

— Szent Tamás? oh, bocsánatot kérek, beszéljünk Szent Tamásról, — kiálta fel az idegen. Szent Tamást nagyon jól ismertem herczegem, már pedig tessék elhinni, hogy Szent Tamás nem volt oly hitetlen, a mint ezt róla beszélik. De azért mégis hirbe jön az ember. Lássa, Sospello ezt önnek ép úgy elmondhatja, mint én. Hallod-e, Sospello, — mondá az idegen szolgájához fordulva, — beszéld el csak Richelieu herczeg tábornagy úrnak . . .

— Engedje meg, gróf úr, — felelé a komornyik alázatos hangon, — de elméltóztatott felejteni, hogy csak jövő gyertya-szentelőkor lesz ötszázhatvannégy esztendeje, mióta szerencsém van szolgálatában állani.

— Menjetek mindketten a pokolba, — kiáltá most Richelieu, — hiszen itt meg kell bolondulnom. Mondja meg egyszerre, hogy ön a bolygó zsidó. Hitemre fogadom hogy ezt jobb szeretném; megúntam már önnek koholmányait hallgatni.

— Herczegséged nagyon téved, — kezdé az idegen komoly hangon. — Meglehet, hogy születésem a vízözönig vezethető vissza, ezt nem tudom, mivel a korral és az idő lefolyásával soha sem törődtem. De annyi bizonyos, hogy évszázadok óta élek, még pedig egy szer segitségével, melynek receptjét egy Herodes korabeli bölcstől kaptam.

— Tehát egy szer; de szép mese!

— És azt gondolja herczegem, hogy az ember már a természet minden titkát ismeri? A világ teremtésétől kezdve a mai napig minden esztendő, sőt minden óra haladást és világosságot hozott az emberiség számára, és ön azt meri állítani, hogy mától kezdve ezen haladás egyszerre meg fog szünni? Mire valók lennének a számtalan növények, ásványok és egyéb anyagok, melyek rendeltetését nem ismerjük. Miért adta volna ezeket Isten az embernek, ha valamire használhatók nem lennének? Nem, nem, higyje el, még sok felfedezni való marad az utókor számára; a teremtések mostanáig a teremtés csak egy nagyon csekély részét ismerik. Sőt az ember azon erők ezredik részét sem ismeri, melyeket a legfelsőbb lény rendelkezésére bocsájtott. Az ember olyan, mint egy kis gyermek, kinek korához még nem való játékot adtak, a mit csak évek mulva fog megérteni. Ismeri-e ön mind ama növényeket, melyeket hintaja kerekei az uton szétmorzsolnak. Ki mondhatja önnek, hogy ama növények leghitványabbikja nem foglalja-e magában az élet titkának folyadékát?

— Engedje megjegyeznem, hogy azon esetre, ha ön ezen titkot birja, kötelességében áll ezt mindenkivel közölni, abból mindenkit részesíteni.

— Gondolja? És ha az, mi egynek használ, a másiknak ártalmára lenne? Hát ha tapasztalásból tudom, hogy ezen szert, melyből erőmet merítem, csak én tudnám elkésziteni és beadni. Lássa, tábornagy úr, önnek élete nagyon drága, önnek a világ legnagyobb országainak egyikében fontos szerep jutott, azt hiszi, hogy oly őrült lennék ebből a szerből beadni, midőn nem tudom, ez mily hatást gyakorolna testi és lelki erejére. Nem, lássa, a titok az enyém, kizárólag az enyém. Ne irigyelje tőlem, mert hosszú életemben sokszor szerettem volna az oly embereken segiteni, kiket szerettem, kik drágák voltak előttem. De nem mertem a kisérletet megtenni, annyival kevésbbé, mivel fogadásom tartja, hogy a halhatatlanság titkát senkinek el nem árulom.

— De akkor, midőn már orvosi szerek nem használnak, akkor ön semmit sem koczkáztat?

— Ily esetben szerem sem használ. Teljes erőben alkalmazva, a testet fentartja, de az elveszett erőt senkinél sem pótolja.

— De úgy látszik, hogy önnek szolgája mégis kapott belőle?

— Sospello? Ő az én tárgyam, tulajdonom, vele azt tehetem, a mit akarok.

(Folyt. köv.)

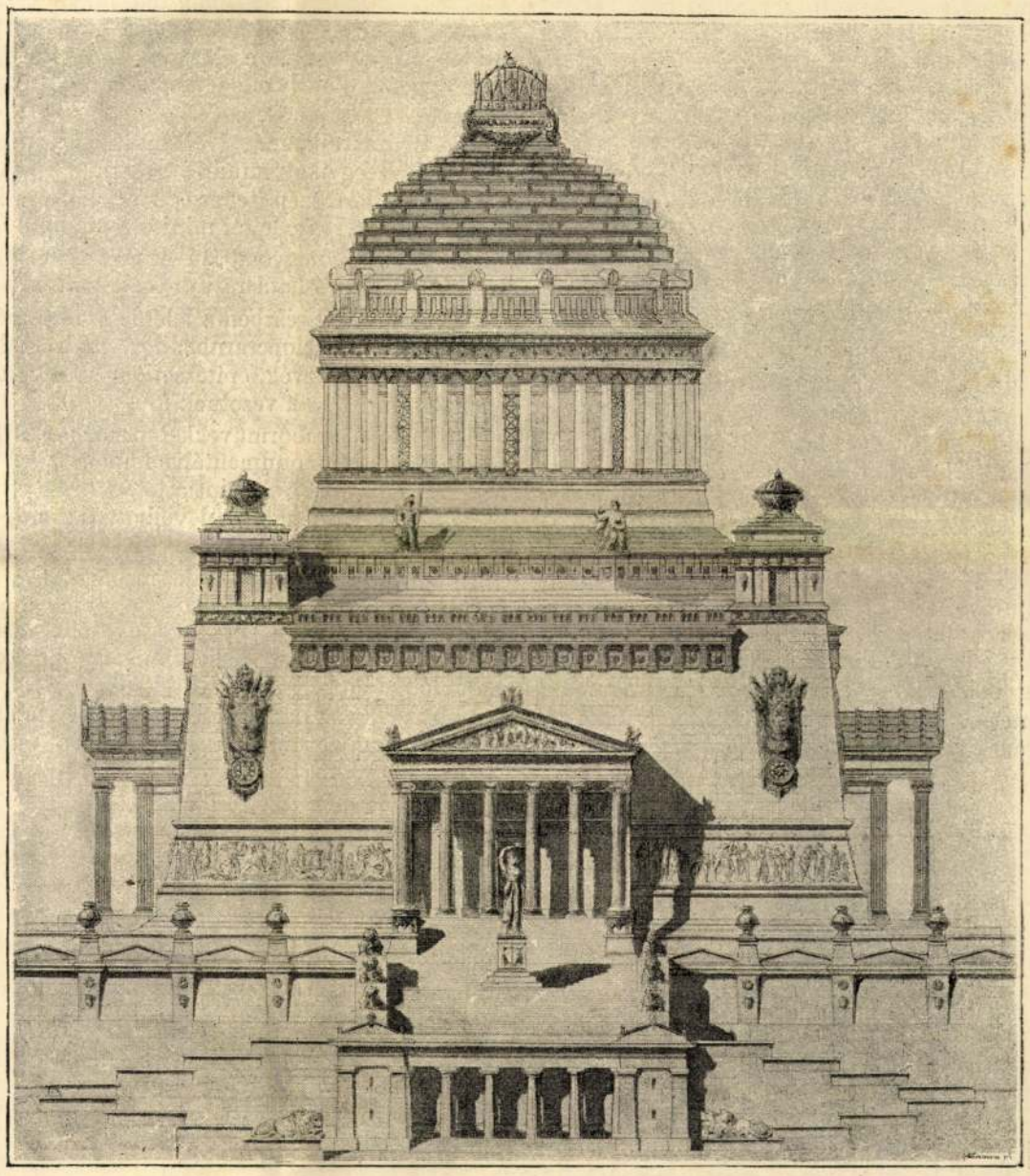

MAGYAR PANTHEON. — Tervezte Berczik Gyula műépitész.

MAGYAR PANTHEON.

A honfoglalás ezredéves emléknek a nagy multhoz méltó megünneplése kiváló gondja a mai nemzedéknek. S mindenki egyetért abban, hogy történetünknek azt a nevezetes mozzanatát nem a bármi fényes, de muló látványosságok, szertartások és mulatságok rendezésével, hanem századokra fönnálló valamely nagy alkotással illik megünnepelnünk, olyannal, mely a művészet hatalmával hirdesse a mult dicsőségét, a jövő reményét és a jelen nemzedék lelkesedését.

A tervek között e czélra legalkalmasabbnak itélik egy emlékmű épitését a főváros kimagasló pontján, az e czélra szinte kinálkozó Gellérthegyen, a hol most egy haszontalan katonai erőd disztelenkedik. És a tervnek kedvez ő felségének, királyunknak az az elhatározása, hogy az az erőd abbahagyassék, lebontassék s a főváros tulajdonába visszabocsáttassék, mely szabadon használhassa föl czéljaira.

Az itt emelendő emlékre vonatkozóla föl-

merült eszmék között eddigelé csak kettőt ismerünk, melyek komolyabb megvitatás tárgyát képezhetik.

Az egyik az, hogy a honfoglalás emlékére a Gellérthegyet Árpád emlékszobra diszítse; a másik pedig, hogy ugyanott egy Pantheon létesüljön. Nem feladatunk, hogy ez idő szerint egyik vagy másik eszme mellett határozott állást foglaljunk el, de nehány észrevétellel mégis érinteni kivánjuk azon körülményeket, melyek a műfaj megválasztásánál kiváló fontosságúak.

Minden emlékszobor vagy építészeti mű megalkotásánál, a művésznek első sorban a helyi körülményekkel kell számolnia, hogy eszméjének a helyzet követelményeinek megfelelő formákkal és csoportosítással adhasson kifejezést. Némely feladat oly helyi viszonyok között, melyek művészi hatásának alapföltételeivel ellenkeznek, egyáltalán nem oldható meg, vagy ha mégis létesül, az elkövetett erőszak kellemetlenül érvényesül.

A Gellérthegy, mint előfok, a Duna balpartjáról nézve úgyszólván magában álló emelkedésnek mutatkozik, mely inkább a domb, mint a hegy jellegével bír. A szemlélő álláspontjául pedig helyesen csak is a Duna balpartja jöhet tekintetbe. Ily körülmények között a Gellérthegyen egy szoborművet, vagy pedig egy oly építészeti emléket sikerrel létesíteni, melynek fő része a szobor lenne, rendkívül nehéz feladat, mert meg kell küzdeni a hegy tömegének határával, annak idomzatával, a szemlélő hely távolságával és végül azzal, hogy az emlék hátterét a végtelenség képezi.

Aránytalanul könnyebb helyzetben van a művész az Andrássy-szobornál, ha az az Andrássy-ut végén állíttatnék föl; és mégis mily nehézséget okoz itt is a távolság, valamint az a körülmény, hogy a szobornak mesterséges hátteret kell készíteni.

Nézetünk szerint a Gellérthegy helyi körülményei inkább egy építészeti műre utasítanak, mert ennél könnyebben lehetne leküzdeni az említett nehézségeket.

Előnynek tekintjük ennél mindenek előtt, hogy mesterséges háttérre nincs szükség; továbbá, hogy épület jobban simulhat a hegy körvonalaihoz, végre, hogy csoportozata tömegesebb, formái pedig durvábbak lehetnek, s így a távolság daczára, mely a szemlélőtől elválasztja, imponáló hatást gyakorolhat.

Ha elfogadjuk ezen érvelést, az épületnek nevet, rendeltetést adni, már könnyebb dolog s azt hiszszük, hogy egy *Pantheon* méltó emléke volna az ezredéves fenállás ünnepének.

Mint már említettük, maga az eszme nálunk már nem új; hisz már Széchenyi is emlegette az «Üdvleldét». De az eszme művészi megalkotása körül mostanáig tudtunkkal csak a magyar mérnök- és építész-egylet fáradozott, a midőn nehány évvel ezelőtt, az egylet körében egy magyar Pantheon tervezésére pályázatot nyitott.

E pályázat alkalmával elismeréssel kitüntetett művek egyikét mutatja rajzunk. Szerzője *Berczik Gyula* szép tehetségű műépitész, kir. főmérnök a kereskedelmi miniszteriumban.

Az erőteljes, nagyszabású és erélyesen tagozott épület távoli hatásra van számitva.

Alépítményeül részben a jelenlegi erődítmény szolgál; négy oszlopcsarnokához, melyek alatt a bejáratok tervezvék, építészetileg kiképzett és diszített széles utak vezetnek föl.

A figurális domborművekkel gazdagon diszített épületet a monumentális kupola fejezi be, melynek ablakain, valamint a tetőpontján alkalmazott koronáin keresztül világíttatik meg az épület belső térsége.

E külső csoportosításnak megfelelőleg, az épület belseje egy kupolás középrészt tartalmaz, melyet ismét kisebb kápolnák öveznek. Ezekben, valamint a falak mellett helyeztetnének el az emlékszobrok, és feliratos táblák.

Hogy pedig az épület arányaira nézve tájékozást nyujtsunk, említsük meg, mikép annak magassága a talapzattól a koronáig mérve 120 métert tesz, s így tehát jóval magasabb volna, mint a lipótvárosi templom, melynek magassága csak 98 méter. E jelentékeny magasságot, valamint az épületnek ehhez is mért nagy arányait a hegy tömege, e hatalmas voltaképi talapzat, teszi szükségessé. Kisebb épület ép úgy eltörpülne ott a hegytetőn, mint akármi szobormű.

A millennium ünnepélyére eddigelé szóba hozott programmpontok között nem találunk egyet sem, mely alkalmas volna ezen ünnep emlékét tényleg megörökíteni.

Díszfelvonulások, népünnepek s hasonló, — habár talán nem is mellőzhető, — költséges parádék, mind múló jellegűek. Mint már említettük az ünnepi programmnak valami maradandó, ideális és monumentalis jellegű főpontot kellene tartalmaznia, a többi lehet aztán — garnirung. Ily főpontnak egy nemzeti műemlék alapkövének ünnepélyes letétele volna a legalkalmasabb.

Kivihetőnek és czélszerűnek tartanók továbbá azt is, hogy megelőzőleg, az emlékre nézve, tervezési pályázat hirdettessék s a legjobbnak itélt mű után készített nagyszabású minta, bizonyos belépti díj mellett kiállíttassék. Az ily módon, valamint országosan gyűjtött adományok útján nyert összeg jelentékenyen szaporítaná az építési alaptőkét, melyet természetesen az országgyűlésnek kellene megszavaznia. *H.*

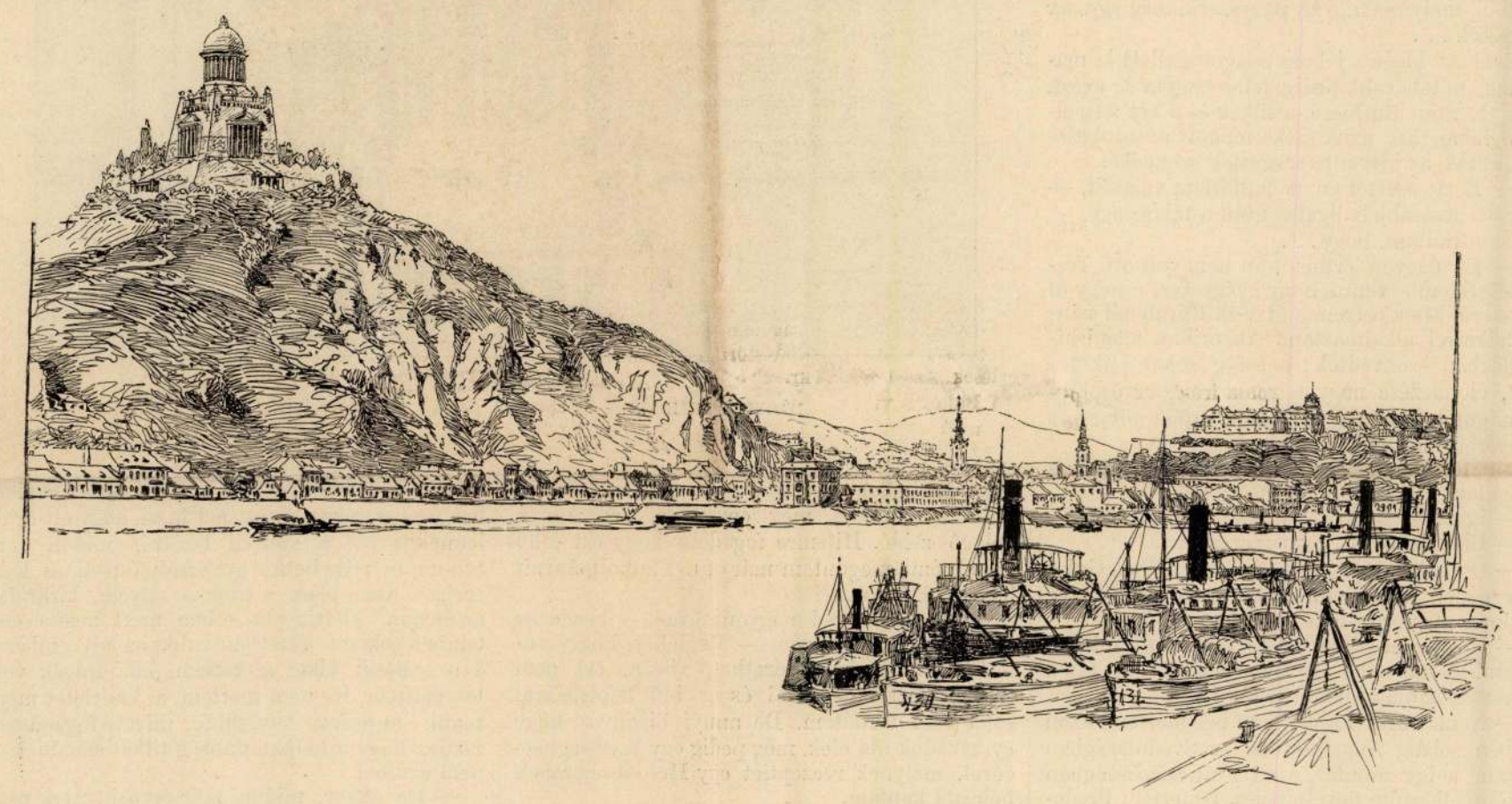

A GELLÉRTHEGY A TERVEZETT PANTHEONNAL.

EGYVELEG.

* **A legvérengzőbb nép** Európában az olasz. Egyetlen év alatt 2,574 gyilkosság történt ebben az országban, 363-al több, mint Nagybritanniában, Francziaországban, Német- és Spanyolországban együttvéve.

* **Sajátságos pénz.** Khina némely félreeső tartományában, hol az érczpénz igen ritka, újabban az opiumot használják általában pénz helyett.

* **A fia büneért.** Khina egyik tartományának kormányzója állását vesztette, mivel vásott fia több gonosztettet követett el s a khinaiak nem épen helytelen nézete szerint oly ember, ki családját nem tudja kormányozni, egész tartomány kormányzására képtelen.

* **A legtöbb orvos** van az amerikai Egyesült-Államokban. Francziaországban 3000 lélekre jut egy orvos, Németországban 1500-ra s az Egyesült-Államokban már 600-ra. Itt van a legtöbb orvosnő is.

* **Egy hajó macska-mumiát** hozatott magának egy élelmes liverpooli czég Egyiptomból. A legalább 2000 éves macskákat Benihassan mellett egy ősrégi temetőben gyűjtötték össze. Az angol kereskedő mesterséges trágyát készíttetett belőlök s tonnáját 16 font sterlingért árulta el.

* **A postaforgalom óriási emelkedését** legjobban igazolják a közelebb Bécsben tartott nemzetközi posta-kongresszus elé terjesztett adatok. 1874-ben, a midőn a világposta-egylet által eltörlött 1200 fajta levéldij még fennálott, 3300 millió darab posta-küldemény ment szét, 1888-ban már 14.760 millió. Ezen utóbbi számban van 6920 millió levél, 1550 millió levelező lap, 5960 millió nyomtatvány, 100 millió áruminta, 240 millió postautalvány és 260 millió csomag. A világposta-egylethez jelenleg 87 millió □ kilométernyi terület tartozik 915 millió lakossal.

* **A zenetanítók** száma Londonban jelenleg mintegy 4000, Anglia több részeiben pedig 7000-nél több. Londonban ezenkivül közel 1600 zenész tagja egyik-másik zenekarnak, köztük közel 700 hegedüs.

* **A csókolódzás az utczán** a régi puritán elvek szerint tilos dolog Boston városában. Nemrég egy hosszabb útról visszatérő férj először az utczán találkozván nejével, nyilvánosan megölelte és megcsókolta, mire a rendőrség a törvény értelmében mindkettőjöket elfogta.

* **Az Eiffel-toronyra** most már sokkal olcsóbban lehet feljutni, mint előbb. Hétköznapon 4 frankért felmehet bárki a csúcsig. Vasárnap s ünnepnapokon két frankért. A felhuzó gépeket egész télen át járatták, hogy jó állapotban maradjanak. Az első emeleten a franczia fogadót apró szobákká alakították át, az angol-amerikai korcsmából bazár lett billiárd-asztalokkal, charivárival s más népies mulatságokkal, az elzászi sörházból felolvasó és hangverseny terem alakult, a «Figaro» nyomda helyéből olcsó korcsma. A második emeleten sokat leromboltak, hogy a látogatók számára több hely legyen. A harmadik emeleten berendeztek apró üzleteket emléktárgyakkal s van most rajta telefon- és táviróhivatal is s két posta megy le naponkint.

Kollar utódai fényképe.

BERCZIK GYULA, AZ EZREDÉVI ORSZÁGOS EMLÉKEK TERVEZŐ MŰÉPÍTÉSZE.

letsorába és a főtornyot a Duna felől koszorúként körülövező, oszlopos szabad erkélyre.

A belső helyiségeknek ez idő szerint még nincs különös rendeltetésük, de a zimonyiak e tekintetben többféle tervvel kivánnak a kormány elé lépni. Az oldaltornyok között, tehát a középtorony előtt, nemes arányaiban, jelentőségteljes arkhitekturájával válik ki az épület homlokdísze: az oszlopos loggia, a fedett erkély, mely alsó diszitésében magába zárja a feliratos táblát is, míg erőteljes és jól alakított felső párkányára helyezett talapzaton Hungáriának kőszobra ül, jobbról-balról egy-egy oroszlánnal. Az emlékmű, melynek falfelületeit zománczozott nyers tégla borítja, — a jól elrendezett, szindús majolika czimerpajzsokkal, a vert vasdiszitésekkel, az almási kőből készült párkányzatokkal és keretezésekkel, vörösréz tetőfedésével, megkapó színgazdag és festői képet nyújt. Ez az emlék hivatott az egész környéknek monumentálisan megjelölt jelleget kölcsönözni, miután magassága miatt messze mérföldekre látszik, és Zimony látképét érdekes és jellemző motivummal gazdagítja.

Az emlékmű a franczia renaissance-ra emlékeztető változatos formáival, kellemes részleteivel, találó tagozásaival leleményes fantáziára vall. Teljes egészében pedig a szemlélőben azt a biztos tudatot kelti, hogy beláthatatlan időkre épült. Ne feledjük megemlíteni a szobrászati alakításokat se, melyek az emléket diszitik. *Róna* József készitette Hungária ülő szobrán kivül, ott látjuk még *Bezerédy* sikerült turul madarát is, vert vörösrézből, mely a középtorony sisakján terjeszti ki ötödfélméterre kifeszitett szárnyait és csőrében villogó aranykardot tart.

Az ország hét pontján részben befejezett, részben pedig épülő félben levő emlékek, megkülönböztetett változatossággal, egymástól lényegesen eltérő arkhitekturával birnak. Ezek mindenikének megalkotója *Berczik Gyula* műépitész és műszaki tanácsos. Berczik Temesváron született, műszaki tanulmányait a külföldön fejezte be. 1879-ben a kereskedelmi miniszteriumba lépett és azóta annak tekhnikus karában előkelő helyet foglal el. Tevékeny, fáradhatatlan munkásságát az országban különböző nyilvános épületek hirdetik és több budapesti palotaszerű lakó- és bérház tanúskodik arról a nagy kört felölelő munkásságról, mely a tervező előkelő képességeit sikeres eredményekben tünteti föl. Az ezredévi emlékek épitése sikra szólitotta és kipróbálta a jeles szakember erélyét és gondos körültekintését.

A ZIMONYI EZREDÉVI EMLÉK.

A magyar történelem hadi eseményekben oly gazdag és emlékezetes helyei közé tartozik az ország déli határán, szemközt Belgráddal, *Zimony*. Az ezredévet örökitő országos hét emlékmű közül ide állitottak egyet. Ezt folyó hó 20-án avatja fel a magyar kormány megbizásából *Josipovich* Imre, Horvát- és Szlavonország minisztere a szokottnál is nagyobb és szinhelye miatt is érdekesebb ünnepélyességgel. A horvát területen emelt emlék egészen kész már, s hatásosan magaslik ki.

Az ezer évet hirdető emlékmű hagyományos hősiesség talaján épült, alapzatát büszkén veti meg a nagy Hunyadi várának udvarán. Az emlék tornyának sisakján lebegő turul madár kiterjesztett szárnyakkal a viharral kész szembe szállni még mindig. A századok viharaiban leontott bástyák romjai veszik körül a talapzatot, s mintegy ezekből hajt ki a szép emlékmű, erőteljesen, frissen, magasan, Belgrádból is szemlélhetőn, az egykori Nándorfehérvárból, melyet a magyar hősiség annyi vére áztatott, az ország határain túl is elébe sietve egy hódító hatalomnak, mely a czivilizáczióra tört.

Látni való, hogy a tervező e történelmileg oly nevezetes hely emlékein lelkesülve, gondolta ki a műemléket, mert annak vártoronyszerű (donjon) alakot adott. A kifejezés módja valóban igen sikerült, mert az épitménynek emlékszerű jellege is megóvatott. A nagy méretek daczára az emlék formája könnyed, s rögtön megmutatja, hogy nem komor harczok bástyájául áll ott, hanem kegyeletes emléket hirdet, nyugodtan, büszkén egy ország határánál.

Az emlék épitését f. évi április hóban kezdték meg, és az alapozásnál mutatkozott jelentékeny nehézségek daczára is elkészült. Az emlékmű hatalmas alsó épitményből bontakozik ki, mint hármas torony. A középső főtorony sisakjával együtt mintegy 37 méternyi; kerek ivű nagy ablakaiból elragadó a kilátás a Duna és Dráva közötti regényes vidékre, és annak minden egyes történetileg emlékezetes pontjára. A hajdan dicső Nándorfehérvár, az átellenes magaslatról nagy magánosan néz alá a tova hömpölygő Dunára, melynek tükrében, az emlékmű képe, a haboktól százszorosan megtörve, de erőteljesen tükröződik. A középső főtorony előtt két oldalról két kisebb torony nyúlik föl; ezek foglalják magukban a lépcsőket, melyek a hangulatosan kiképezett elég tágas földszinti teremből vezetnek fel a középtorony másik két eme-

A ZIMONYI EZREDÉVI EMLÉK.

NANSEN NEJE.

A világhirű éjszaksarki utazó hazatértekor csaknem minden lapban fölemlítették azt az érdekes adatot, hogy Nansen elutazása előtt törvényesen elvált nejétől, nehogy esetleges eltünése miatt a nőnek ne lehessen újból férjhez mennie s ezért visszatérte után újból megesküdött vele, ki hosszú távolléte alatt szegényesen élt s önerejéből tartotta fenn magát és gyermekét.

Ez az egész történet teljesen alaptalan. A fiatal házaspár nem vált el egymástól s ezért nem is esküdtek meg újból, sőt Nansen neje, bár énekesnői hivatását férje távolléte alatt is folytatta, soha sem volt nagyon szorult helyzetben. A belga lapok által világgá bocsátott kalandos hirrel ellentétben azonban csaknem oly érdekes s talán még érdekesebb az, hogy a derék nő soha egyetlen perczig sem kételkedett abban, hogy férje biztosan megteszi nagy útját s épségben tér vissza. Valóságos hősies magatartást tanúsított mindenkor.

Nansen neje Sars Mihály egykori egyetemi tanár legifjabb leánya, ki már férjhezmenetele előtt jó hirnévnek örvendett hazájában, mint hangversenyeken működő énekesnő és kitünő korcsolyázó. Atyját korán (1869) elvesztette, de szükséget soha sem szenvedett, mert családja igen vagyonos és tekintélyes; anyjának is számos kiváló rokona van, köztük Welhuwen költő. Mondják, hogy a Sars-család jelenleg is kiváló szerepet visz Norvégiában, mint a svéd-ellenes, tehát a függetlenségi pártnak a vezetője; s e tekintetben annyira első sorban áll, hogy ha Svéd- és Norvégországok különválása mostanában történnék meg s a norvégeknek új királyt kellene választania, ez a Sars-család köréből vagy legalább is annak döntő beleszólásával történhetnék meg.

Sars Éva 1889-ben kelt össze Nansennal, ki az előtt kevéssel tért vissza Grönlandból. Eddig egyetlen gyermekük van, a négy éves Liv nevű leányka, ki anyjával a Khristiania-fjord egyik szép pontján fekvő Lysaker nevű nyaralóban él a főváros tőszomszédságában. Férjének visszatérése óta Nansenné is általános ünneplés tárgya hazájában s több diadalmenetben ő is részt vett. Jelenleg már együtt élnek a kis nyaralóban, azonban valószinűleg nem sok ideig, mivel Nansen dicsőséges fölfedezői útját folytatni akarván, már újabb sarkvidéki úti tervekkel foglalkozik.

NANSEN NEJE.

KÉPEK A KIÁLLÍTÁSBÓL.

Részlet a mezőgazdasági csarnokból.

A mezőgazdaság nagy csarnokában a keskenyvágányú villamos vasut felőli oldalbejáratnál egy csinos gloriettszerű kiállítás vonja magára a járókelők figyelmét, egy fehér emelvény formájú állvány; négy szegletén ugyanannyi mintázott szobor pompázik, melyek a mezőgazdaságot, ipart, kereskedelmet és az állattenyésztést jelképezik; az állvány tetején pedig egy működő miniatur szélmalom van felállítva. A szobrok körül csiszolt üvegedényekben különféle magvak és terméuyek vannak elhelyezve, melyek a Zala- és Veszprémmegyében fekvő hegymagasi, szigligeti, tótvázsonyi és csopaki uradalmak terményei. A kiállító tulajdonos kövesgyűrűi *Freystädtler* Jenő lovag, ki kezdő gazdaember létére birtokain a legújabb elvek szerinti mintagazdaságot űz. Mint a legtöbb hazai uradalom, a Freystädtlerféle is az állattenyésztésre fordít legnagyobb gondot. Hogy ezt sikeresen tehessék, törzsgulya állítására szereztek be telivér siementhali bikákat abból a fajból, melyek annak idején Svájczban az első dijakat nyerték. Ugyancsak meghonosították a telivér Rambouiier birkafajt, melyet szintén szép eredménynyel tenyésztenek. Legújabban az amerikai ügető lófajt honosítja meg Freystädtler lovag nagy költséggel; egyelőre 18 anyakanczát és három ment vett. Ezen lófajjal eddig csak néhány tenyésztő foglalkozik hazánkban, noha sokkal jobb ügető, mint az orosz ügető lovak. Említésre méltó még a hegymagasi és csopaki borgazdaság, mely franczia módra van berendezve. Itt a filloxera csekély pusztítást okozott, mindazáltal minden évben több ezer forint ára szőlővesszőt ültetnek újon. Ez idén 25 kat. holdat ültettek újra; e mellett a nagy kiterjedésű szőlőhegyek újabb vétel utján is szaporodtak. E borok, mint «Balaton vidéki borok», eredeti töltésben legnagyobb részt Angliában kerülnek piaczra, s kivált a hegymagasi aszúbort igen nagyra becsülik. Az uradalmak központja a fényes berendezésű csopaki kastély, mely néhai Ranolder veszprémi püspök tulajdona volt, ki nyári lakásul használta. Ez a Balaton mentén a legnagyobb és legszebb kastély; a köznép ma is Ranolder-kastélynak hivja. A szigligeti uradalom pedig romba dőlt váráról hires, hol Kisfaludy Károly többször örömest tartózkodott. Juniusban, mikor a király a mezőgazdasági kiállítást megtekintette, ő neki is feltünt az izléses kiállítás, és hosszabb időzésével kitüntette a tulajdonost, a ki egyszersmind tartalékos huszárhadnagy. A király többek között kérdezősködött, hogy hol fekszenek az uradalmak, és mit termel legfőkép. A király ezután e szavakkal bucsúzott el a kiállítótól: «Nagyon szép, és izlésesen van berendezve a kiállítása».

Fa- és nádszék-ipar csarnoka.

Az ezredévi kiállítás magáncsarnokai között egyike a legérdekesebbeknek a barsmegyei nagyugróczi hajlított fa-székgyár csarnoka. Ezen felsőmagyarországi ipartelep, mely a nagyugróczi uradalmi erdőségből szerzi a faanyagot, közel 1400 munkásnak ad kenyeret, mely vétel útján a Thonet-testvérek birtokába ment át Keglevich István gróftól. Ezen óriás terjedelmű erdőség a gyár felállításától, 1865-től kezdve folyton szolgáltatja azon nagymennyiségű faanyagot, mely annyi munkáskezet foglalkoztat.

A gyár csak az utóbbi időben vásárolja a fa egy részét Temes-Szlatináról. A Thonet czég ez idén ülte meg 100 éves fennállását. Ennek a czégnek Európában 8 kisebb és nagyobb gyártelepe van, köztük egy Orosz- és egy Németországban. A hajlított bútorkészítést először Thonet Mihály, a czég megalapítója próbálta meg, ki az 1841-iki coblenzi kiállításon kitüntetést nyert és herczeg Metternich birodalmi kanczellártól buzdítva, Bécsbe ment lakni, hol V. Ferdinánd császár szabadalmat engedélyezett gyártmányai készítésére. 1849-ben négy fiával gyárszerű műhelyt rendezett be s a hajlított bútorokat annyira fölkapták, hogy már 1856-ban a morvaországi Koritzánban is gyárat építtetett és ezután nem sokára Bistritzen is építtetett egy gyárat. Ezt követte 1865-ben a nagy-ugróczi gyár. Hogy a czég gyártmányai mennyire elterjedtek, mutatja az, hogy Európának majd minden nagyobb városában raktárakat kellett berendeznie, melyek közül különösen kitűnik a czégnek Budapesten lévő váczi-utczai áruháza. A Thonet testvérek a nagy-ugróczi uradalomban rendes erdészetet űznek, hol a pompás uradalmi kastélyban a czég egyik tagja, Thonet Gyula, lakik állandóan, ki már egészen megmagyarosodott, mióta itt tartózkodik. Említésre méltó, hogy a nevezett czég első volt, ki a Duna-parton fővárosunkban a 60-as évek végén hatalmas négyemeletes palotát emeltetett, mely ma is «Thonet-udvar» nevet visel.

Markó Miklós.

AZ EZREDÉVI ÜNNEPÉLYEK.

A legutóbbi napok orvosi gyűlésekben bővelkedtek. A *magyar orvosok és természetvizsgálók* vándorgyűlése hozta össze először az egészségügy embereit, *aztán a balneologusok* kongresszusa; aug. 14-ikére pedig *az orvos kongresszusra* lehetőleg teljes számban gyűltek egybe. Az orvosokat a *békekongresszus* emberei és hölgyei váltották föl, a kik külföldről is számosan jöttek. Most gyülekeznek épen a külföld minden tájából a parlamentek ama tagjai, kik az *interparlamentáris konferenczián* vesznek részt. A *nemzetközi gazdakongresszusra* szintén számos külföldi vendég érkezett, a művelt világ majd mindenik állama képviselve van s hazai kiválóbb politikusaink is nagy számmal vesznek részt.

A kiállításra szép őszi napok köszöntöttek, s a látogatás ellen nincs is kifogás.

Az interparlamentáris konferenczia. A parlamentek tagjainak nemzetközi konferencziája szeptember 23-ikán ül össze. Fennállása óta ez hetedik összejövetele, s a legnépesebb minden eddigiek közt. A nemzeti ünnepeink alatt rendezett eddigi kongresszusok közt kétségtelenül az első helyet foglalja el tagjainak jelentőségével, s a napirendre kitüzött tárgyak fontosságával. A politikai világ nem egy nevezetes szereplője van köztük. A konferencziára 433-an jelentkeztek, ezek közt van 122 magyar s így összesen 311 külföldi jön el Budapestre, hogy a konferenczián jelen legyen. Ehhez azonban még hozzá kell adnunk 139 hölgyet, a konferenczián résztvevők családtagjait s így összesen 460 külföldi férfi és nő érkezik Budapestre az interparlamentáris konferencziára. A konferencziára bejelentettek továbbá tizenhét külföldi ujságirót.

A konferenczia meghivó jegyeit a Franklin-társulat nyomdája állította ki elegáns díszszel és jóizléssel. R. *Hirsch* Nelli asszony szépen kivitt, érdekes allegoriát rajzolt a díszes meghivókra. A béke angyala kalapácscsal kezében az üllő előtt áll, s a kardot, a harczi fegyvereket, melyeket egy kis amorett visz oda neki, átalakítja a béke fegyverévé, kaszává. A kész kaszát aztán ismét egy másik amorett veszi át, s diadalmasan emeli föl.

A nemzetközi békekongresszus. A békeegyesületek nemzetközi kongresszusa megelőzi ez interparlamentáris konferencziát. Ez már e hó 17-ikén megkezdődött s 22-ikéig tart. A békeegyesületek egyik leglelkesebb szervezője, *Suttner* Berta bárónő, egy osztrák földbirtokos neje, e hó 15-ikén este érkezett Bécsből, s vele jött a genfi központi iroda titkára, *Ducommun* Elie is. A magyar békeegyesület elnöke tudvalevőleg *Jókai*.

Szept. 17-ikén nyilt meg a kongresszus, az új városház termében, vagy 250 külföldi vendég s ugyanannyi magyar tag jelenlétében. A hadi rendet Ghyczy Béla altábornagy képviselte, a ki azonban nyugalmazott hadfi. *Türr* István tábornok foglalta el az elnöki széket.

A kormány is elküldte egyik tagját, a belügyminisztert. Először történik, mint az öreg *Passy* Frederic kifejezte, hogy kormány fogadja s mintegy biztatja a béke apostolait.

Türr tábornok franczia nyelven tartotta a megnyitó beszédet. *Perczel* Dezső belügyminiszter is franczia nyelven tolmácsolta a magyar kormány üdvözletét. Utána *Ráth* Károly főpolgármester a város nevében magyar üdvözletet mondott. Passy Frederic, a kongresszus legidősebb tagja megindultan köszönte meg az üdvözleteket. E hivatalos fogadtatások mutatják, hogy a békekongresszus most már mily rokonszenves érdeklődésre talál, s még a kormány is üdvözli. *Suttner* Berta bárónő pedig a hölgyekhez fordult, s büszkén hivatkozott, hogy egy nő, az ő kezdeményéből keletkezett a béke hadjárata. *Rákosi* Jenő, mint az «Otthon» elnöke mondott még üdvözlést. *Ducommun*, a központi egyesület főtitkára felolvasta a kongresszus tárgyait, melyek megvitatására három bizottság alakult. — A megnyitó gyülés után a kongresszus tagjai a kiállításba hajtattak, hol az igazgatóság fogadta őket. Délben dejeuner volt a franczia vendéglőben. Délután a bizottságok tartottak ülést s megállapították a másnapi ülés tárgyait.

Nemzetközi gazdakongresszus. Szept. 17-ikén nyilt meg Budapesten a nemzetközi gazdakongresszus az akadémia dísztermében. Nemcsak Európából, de Amerikából is érkeztek. A gazdaközönséget érdeklő nagyfontosságú ügyek megvitatása a kongresszus tárgya. *Darányi* Ignácz földmivelési miniszter a kongresszus elnöke, s az ő beszédje nyitotta meg a tanácskozásokat. Szakosztályokban vitatják meg a kongresszus elé terjesztett ügyeket. E hó 17-ikén este a főváros a Royal-fogadóban vendégséget adott a kongresszus tagjainak tiszteletére.

A közegészségi és orvosügyi kongresszus. 1885-ben, tehát tizenegy esztendővel ezelőtt tartották orvosaink utolsó kongresszusukat. Azóta vajmi

számba veszszük, azokat az eredményeket, melyeket épen a gyorsirói ügyesség és a gyors munka tekintetében eddig a nők fölmutattak, a minek ékesen szóló bizonyítéka, hogy a Berlinben 1891-ben tartott Stolcte-féle gyülésen egy nő, *Mützel Gertrud*, Mützel Gusztáv állatfestő leánya nyerte el az első díjat, s vele csak két régi országgyülési gyorsiró mérkőzhetett. Hasonló eredményeket mutatott fel Olaszországban egy cortereggiói elhunyt tanár, *Michela Antonio* unokahúga, *Gillo Lujza*, ki egyszersmind egy gyorsirógépet is talált fel, melylyel a római senatusban tartott beszédek vétetnek föl.

Érdekes és kecsegtető kezdeményezésül szolgál a gyorsirásnak, mint női keresetforrásnak értékesítésére, s az azzal összefüggő társadalmi állapotok megvilágítására egy munkálat, melyet *Specht* készített egy kibocsátott kérdőívre beérkezett válaszok alapján, a melyet a rendelkezésére bocsátott adatok feldolgozásával most ad közre egy előkelő német tudományos folyóiratban. Azokra nézve, kik nálunk a nőkérdéssel foglalkoznak, s oly stádiumban, midőn már is nevezetes eredményeket láthatunk a nők számára nyitott életpályák s az önfentartás útjai megtörésében, gyakorlati fontosságot lehet tulajdonítanunk e kezdemény rövid és vázlatos ismertetésének.

Specht több ezer példányban osztotta szét kérdőíveit, egyelőre azonban csupán Berlinre szorítkozva; de csak 188 ivet kapott kitöltve vissza. Ez természetesen nem elég, hogy teljes képét lehessen adni a női gyorsirók társadalmi és anyagi helyzetének, munkaviszonyainak és életmódjának, de arra elég, hogy megjelölje az irányokat, melyekben a nők polgári hivatásának érdekeit felkarolóknak tevékenységöket összpontositaniok kell.

A kérdőív, mely csak gép- és gyorsirónőknek volt szánva, következő rovatokat tartalmazta: 1. Vezeték- és keresztnév. 2. Születési év. 3. Családi állás (hajadon, férjezett, özvegy, elvált nő). 4. Hol van alkalmazva? (hatóságnál, ügyvédnél, irónál, irógép mellett, kereskedőnél, bankárnál?) 5. Czime (gyorsirónő, gépirónő, levelezőnő, könyvvezetőnő, pénztárosnő, irnoknő?). 6. Főfoglalkozása (gépirás, gyorsirás?). 7. Fizetése (havi, vagy heti fizetés, óradíj). 8. Naponkénti munkaidő mettől meddig? 9. Déli szünet, s más napközi szünet mettől meddig? 10. Felmondási idő hány hét, vagy nap? 11. Van-e és mekkora nyári szabadságidő? Ezalatt húzza-e a fizetését? 12. Nyugdíjra van-e igénye és mettől fogva? 13. Mióta van jelenlegi állásában? 14. Mióta stenografál vagy kezeli az irógépet?

Csak röviden iktatjuk ide a beérkezett válaszok velejét, az olvasóra bizván az ahhoz füzendő következtetéseket. A beérkezett 188 válaszban 124 jelöli meg a gyorsirást vagy kézirást és 16 a gépirást fő-, illetőleg egyedüli foglalkozásának. Kitűnik, hogy minde női alkalmazottaknak jobb fizetésük van, mint a könyvvezető vagy más irodai munkára alkalmazott nőknek. Van olyan, a ki gépirással és gyorsirással havi 160 márkát (80—90 frt) keres. A munkaadók 41 esetben kereskedők, 38 esetben hatóság, 22 esetben gyárosok, 19 esetben ügyvédek s csak 5 esetben magánzó. Nagy és kiviteli üzletekben dolgozik 8 hölgy, ugyanannyi könyvkereskedésekben és ugyanannyi tudakozó irodákban; 5 dolgozik irógépüzletben, ugyanannyi szerkesztőségben és kiadóhivatalban, 2 pedig bankban. A többiből 10 állás nélkül van, 6 önálló (egyiknek havi jövedelme 150 márka), azaz különböző helyekre dolgozik s az elvállalt diktatumokat haza viszi; a többi 11 ipartársulati irodákban, tiszti egyesületekben, utazási és kiállítási irodákban, stb. működik.

Ha már most azt a legkisebb létfentartási összeget veszszük, melyre egy családi ellátásban, bútorozott szobában, vagy saját lakásban élő fiatal leánynak szüksége van, s melyet egy a nőkérdés iránt buzgón érdeklődő német tudós, Meyer, több évvel ez előtt 235 ifju hölgy adatbevallása után 51 márkában állapított meg, bár nyilván igen alacsonyan véve föl a mai, és épen a fővárosi megélhetési viszonyokhoz képest: akkor kétségtelenül kiderül, hogy a gép- és gyorsirással foglalkozó nők kereseti viszonyai jóval meghaladják a más pályán működők keresetét. Specht szerint azok legnagyobb része havi dijra van szerződtetve. Csak egy jelentkezett olyan, a ki heti bért húz és pedig 20 márkát. Accord

VILLAMOS BÉRKOCSI.

munkát három végez, 100 soronként gépirással 60 fillérért.

Különben a beérkezett 188 feleletből kitűnőleg csak egy hölgy akad, a ki havi 12 márkát húz, s csak 3 olyan, a kinek fizetése 30—39 márka közt van. Egyé 40—49 márka közt s 15-é 50—59 márka közt ingadozik. A legnagyobb zöme a fizetéseknek 50 és 99 márka közt váltakozik. Három hölgynek van 150—165 márkáig terjedő legmagasabb fizetése. De van olyan is, a ki 120 márka fizetésén felül a szüneti idő felhasználásával megkeresett mellékjövedelmét kerek 80 márkára becsülte.

Az is kitűnik az adatokból, hogy nem a gyorsirászattal való huzamosabb foglalkozás biztositja egyedül a magasabb fizetést, mert Specht ismertet eseteket, a midőn egy fiatal lány alig hat hónapi gyorsirói tanulmány utan már 80 márka fizetéssel alkalmaztatott, más kettő pedig 65—70 márka fizetéssel.

Nem roszabbak a viszonyok a napi munkaidő tekintetében sem. Legtöbbnél ez 8—9 óra, reggeli, ebéd és ozsonna-idő nélkül; 37 már csak a rendes 8 órai munkaidőhöz van kötve, s 21 még rövidebb ideig dolgozik; de ezzel szemben előfordul napi 10—13 órai munka is. Innen a sok gyomorbaj és sápkór esete, mely üzletekben alkalmazott fiatal lányoknál az összes betegségi eseteknek megállapithatólag a felét teszi.

Sokkal kevesebb támaszpontot nyujtanak a gyorsirónők felvilágositásai a puhatolozás két utolsó pontja, a szabadságidő és a nyugdij kérdése tekintetében. E részben a válaszok ingadozók s úgy látszik, teljesen rendezetlen viszonyokra mutatnak még. De elég ennyi is, hogy a nők fokozott érdeklődéssel kisérjék azt a munkakört, mely hivatva van biztos életpályát nyitni önfentartási törekvéseik számára az élet nehéz küzdelmei közepette. *V.*

VILLAMOS BÉRKOCSIK.

A villam erejét bérkocsik hajtására már fél századdal ezelőtt igyekeztek felhasználni s a kisérletek nagyobb része sikerült is annyiban,

VILLAMOS BÉRKOCSI.

hogy a nagy közönség örömére egyszer az egyik, másszor a másik nagy városban tüntek fel «maguktól szaladó kocsik». De mindannyiszor csakhamar kitünt, hogy e találmányok készítése nagyon költséges, a velök való bánás igen nehéz, használhatóságuk csekély, s igy aztán nem is sikerült elterjedniök.

Újabban azonban az elektrotechnika bámulatos gyors haladást tett, különösen mióta az úgynevezett *accumalatorokat* (erőgyüjtőket) készíteni tudják és az elektromos hajtó-készüléken sokat javitottak. Most már sokkal komolyabbak a kisérletek. A többek közt Jeantaud gyáros olyan két-üléses kocsikat készített, melyekben az elektromos hajtókészülék a két tengely között van s egy fogaskeréknél fogva áll összeköttetésbe a hátulsó tengelylyel, a melyre a nagy hajtókerekek vannak erősítve. A kocsiban ülő a kezével kormányozza az első tengelyt, a lábával pedig a hajtókészüléket igazgatja. Az igy szerkesztett kocsi körülbelől 1000 kilogramm sulyú, ha a hajtókészülék 2.6 lóerejű; a hajtókerekek egy percz alatt 1200 fordulást tesznek. Ez a kocsi már használhatónak bizonyult annyival inkább, mert könnyen meg lehet állitani és gyorsaságát tetszés szerint gyarapitani, vagy mérsékelni. Nagy hátránya azonban, hogy az erőgyüjtők villamtölteléke aránylag nagyon rövid ideig, alig egy óráig tart s új megtöltésükre 3—4 óra szükséges; igy a kocsival teljesen lehetetlen nagyobb utakat tenni. Valamivel tökéletesebb a Morrés és Salom czég által szerkesztett kocsi, mely sokkal sulyosabb (két bennülővel 1925 kilogramm), de a villamtelep egyszeri töltésével 80 vagy 200 kilométer távolságra lehet kocsizni.

Legtökéletesebb a Bersey-féle hajtó-rendszer, a melynél a villamos telep és a többi eszközök oly elhelyezést nyernek, hogy a villamosságról fogalommal nem biró ember is egész könnyen hajthatja a kocsit.

Ennek a rendszernek felhasználásával Mulliner, tekintélyes londoni kocsigyáros, az angol fővárosban ma divatos bérkocsik mintájára, de azoknál sokkal izlésesebb alakban, egy csapat villamos bérkocsit készittetett s megalakitván részvénytársaságát «London electrical cab company» (Londoni villamos kocsi társaság) czímmel a parlamenttől engedélyt nyert, hogy azokat a közforgalomnak átadja.

Az engedély november 14-ét tűzte ki határidőül s ezen a napon Mulliner részvénytársasága egyszerre 350 villamos bérkocsit bocsátott a közönség rendelkezésére, mely a nagy ujitást igen nagy tetszéssel karolta fel. A kocsik igen csinosak: ruganyos üléssel, zöld- és arany függönyökkel, tükörrel, s villamos lámpával vannak fölszerelve. A kocsis, mint a mi bérkocsijainknál, elől magas ülésen ül, tőle két oldalt lámpa van s igy sötétben is mindent jól megláthat. Két ló helyett két fogantyú áll előtte; az egyikkel kormányozza a kocsi irányát, a másikkal esetleg megállitja azt. Egyszerű lábnyomás is képes megállitani az egészet. A kerekek, hogy nagy zajt ne csináljanak s hogy az ülés kényelmesebb legyen, gummi talpúak. A kocsi előállitása természetesen többe kerül, mint a közönséges bérkocsié, mindamellett a társaság a verseny kedveért már kezdetben megelégszik a rendes bérkocsik számára megállapitott díjjal s azt hiszik, hogy nem veszítenek vele, mert a lótartásnak nagy városokban tetemes összegre menő költségét megkimélik; ezenkivül a villamos bérkocsinak, bár nagyon sebesen fog járni, egy óra alatt 20 kilométernél hosszabb útat tennie nem szabad; de a dolog természeténél fogva igy is gyorsabban jár a bérkocsinál, tehát nagyobb lesz a bevétele.

A leglényegesebb dolog, a mi a villamos bérkocsik esetleges elterjedése után kétségkivül be fog következni, a lovak mellőzése. Budapesten aránylag rövid idő alatt tulszárnyalta a villamos vasút a sokkal régibb lóvonatú vasútat s nem sokára teljesen kipusztulnak miatta a lóvasuti kocsik. Igy pusztulnak ki majd Londonban is a most lovaktól vont bérkocsik, sőt előreláthatólag gyorsabban, mint már nálunk. Az a nehány nap, mely a villamos bérkocsik alkalmazása óta eltelt, már nagyon feltünővé tette a különbséget a lovak által vont és a villamosság által hajtott kocsik között, s különösen a Londonban nagy számmal levő állatvédők nagy vívmánynak tartják, hogy a lovakat nem kell a kocsisnak ki-

GRÓF DÉGENFELD JÓZSEF

A TISZÁNTÚLI REF. EGYHÁZKERÜLET FŐGONDNOKA.

A tiszántúli ref. egyházkerület közelebb iktatta be gr. Dégenfeld Józsefet, az újonnan választott főgondnokot, hivatalába. Olyan elődök után ül ő elnöki székébe, mint Dobozy Mihály, Vay István, Rhédey Ferencz, Péchy Imre, b. Vay Miklós, gr. Dégenfeld Imre és legutóbb Vállyi János. Gr. Dégenfeld József neve azonban csak a főgondnoki névsorban új, mert a ref. egyházi életnek eddig is kiváló szereplője volt s mint az alsó-,zabolcs-hajdukerületi egyházmegyének gondnoka, már régóta vesz részt az egyházkerület kormányzásában is.

A Dégenfeldeknél családi jellemvonás az erős szabadelvűség úgy az egyházi, mint a polgári élet terén. Az új főgondnoknak nagybátyja volt az a Dégenfeld Imre gróf, ki 1860 jan. 10-én, mikor a kalvinisták hires debreczeni gyülését a kormány-hatalom «a felség nevében» betiltotta s Balogh Péter, a helyettes püspök, «az Isten nevében» megtartotta, e szavakkal állott elnöktársa mellé: «Nem tagadlak meg, egyházam, ha meg kell is halnom érted, s törvénynyel biztosított jogaidat védelmezem». Mintha csak dédanyai őse, az a Schomburg gróf szólalt volna meg, ki a vallásüldöző XIV. Lajos franczia királynak oda dobta a marsallbotot s mint Oraniai Vilmos fővezére harczolt diadallal haláláig vallása szabadságáért.

«Ma más idők vannak», — mondta az új főgondnok beiktatása alkalmából. Ma nem egy elnyomó hatalommal való küzdelem, hanem a közjóra irányuló békés munkásság irányzása a vezérek szerepe. Az egyházpolitikai törvények által teremtett új helyzet, az alsóbb és felsőbb tanügy s kivált a negyedfélszázados régi debreczeni főiskola fognak adni elég tért e magas műveltségű főúrnak, ki nov. 18-án a tiszántúli ref. püspök, az ősz Kiss Áron jobbján helyét elfoglalta.

Gr. *Dégenfeld* Schomburg József, gr. Dégenfeld Ottó és Teleki Auguszta grófnő fia, Kolozsvárott 1847-ben született. Két éves volt, mikor 1849-ben atyját elvesztette. Anyja, a gr. Teleki László testvére, kitünő nevelésben részesítette úgy őt, mint a négy évvel idősebb bátyját, Lajost, a nem rég lemondott nógrádi főispánt. Dégenfeld József tanulmányainak befejeztével a földmivelési miniszteriumban hivataloskodott, de csakhamar elhagyta hivatalát s gyenge egészsége helyreállítása czéljából egy időre szatmármegyei birtokára vonúlt vissza. 1870-ben megházasodott s nőül vette Szilassy Máriát, kinek atyja helytartó-tanácsos, nagyapja pedig koronaőr volt. E házasságból egy fia és két lánya született. Boldog családi életére el nem oszló felhőt borított feleségének 1892-ben történt halála.

Még 1883-ban nevezte ki Ő felsége Hajdúmegye és Debreczen főispánjává s azóta hivatali pontosságával, rendkivüli szorgalmával és erős vezető képességével megyéjében mindenki tiszteletét kivivta. Érdemeinek elismeréseül a király pár évvel ezelőtt a Szent-István-rend kiskeresztjével tüntette ki. Tagja a főrendiháznak is. Debreczen polgárai és a kormányzata alatt álló hajdúság közt rendkivül népszerű. De népszerű az egész Tiszántúli egyházkerületben, mely mindjárt az első szavazásnál nagy többséggel főgondnokává megválasztotta. Az athleta termetű, kedves, finom modorú embert ott látni a társadalmi élet minden mozdulatánál. Még Szatmármegyében laktakor a Kölcsey-egyesület, Debreczenben a Csokonay-kör, a közművelődési egyesületek, a veres-kereszt-egyesület mind jó munkást, jó elnököt találtak benne. A tiszántúli ref. egyházkerület is azzal a meggyőződéssel nézhet az új főgondnok munkálkodása elé, hogy az a kerületre, az iskolákra s az egyetemes egyházra, sőt az egész hazára nézve is áldásos leend.

Dr. Kiss Áron.

A PUSZTASZEREN ÁLLÍTOTT EZREDÉVI EMLÉK.

Az egykori szer-monostori apátság nyolczszáz éves romfalai közelében ma már készen áll az a művészi alkotás, melynek tetejéről, 16 méter magasságból tekint szét Árpád vezérünk szoboralakja azon a síkságon, a hol a nagy honalapító hadai ezelőtt ezer évvel táboroztak, s a hol a hét vezér és a nemzet előkelői a Körtvély-tó partján szabad ég alatt az első nemzetgyülést tartották, hogy már birtokukba vett új hazájokat állammá szervezzék. Országgyülé-

GRÓF DÉGENFELD JÓZSEF.

seinknek ez az első őse, a krónikánk szerint harmincz napig tartott, miközben «szerzettek kevés törvényt bölcsen». E «kevés törvény» maradványa a hagyomány által említett pusztaszeri vérszerződés.

A pusztaszeri emlék egyike annak a hét emlékműnek, melyeket a nemzeti kegyelet ezredévi országos ünneplésünk megörökítésére hazánk hét külön pontján állított s melyeknek egymásutáni fölavatása mindmegannyi fényes részlete volt nagy ünneplésünknek.

Ez emlékműveket tudvalevőleg mind Berczik Gyula műszaki tanácsos tervezte és valósitotta is meg. A fölavatások sorában első volt a pusztaszeri ez évi június hó 27-én, mikor azonban még csak azalapkő ünnepies letétele történhetett meg. Ez ünneplés alkalmával történt, hogy Pusztaszer birtokosa, Pallavicini Sándor őrgróf, azt a szép jelét adta hazafiságának, hogy az emlékmű telke körül 80 hold földet hasittatott, ki a birtokából s azt örök időkre az emlékmű parkjául ajánlotta föl, hogy az minden oldalról szabadon állhasson s eke és kasza ne juthasson közel hozzá. Igy most e hatalmas tágas tér méltó keretül környezi a nevezetes emléket, melynek őrzését és további gondozását Csongrádmegye vállalta magára.

A 65 ezer forintba került emlékmű, melynek nagy alakú mintája az ezredévi országos kiállításon is szemlélhető volt, oszlopzatos épitmény. Lépcsőzetes gránit alapon hat doriai oszlop áll, egymástól arányos távolságban elhelyezve s faragott kőből rakott négyzetes kis csarnokot fogva közre, melynek fesö részét szintén faragott kőből rakott gömbölyded kúp tetőzi be. A 16 méter magas kupola tetején Árpád fejedelemnek Kallós Ede szobrásztól mintázott alakja van ülőhelyzetben. Jobbját kardja markolatán nyugtatja s szemeivel megelégedetten tekint végig az előtte tárúló határtalan síkságon a Tiszától a Duna felé. Mintegy pihen a nagy küzdelem után, mely e szép országot, Attila örökét, birtokába juttatta.

GYORSIRÓ NŐK.

Budapesten is van már gyorsirászati tanfolyam nők részére. A ki érdeklődéssel kiséri a magyar társadalom mindennapi mozgalmát, annak nem kerülhette ki a figyelmét ez a nagy és elhatározó lépés, mely legutóbbi időben a nők ügyét, mint társadalmi kérdést a magyar kulturpolitika egyik vezérgondolatává emelte. Egyetemek nyiltak meg, életpályák tártak kaput újabban a nőnem önállósítása érdekében, de ha ezen czélnak gyakorlati eszközöket akarunk szolgálatába adni, akkor nemcsak a magasabb egyetemi kérdés válaszfalait kell lerombolni a nők előtt, hanem gyakorlatiasabb életpályákra is rá kell terelni figyelmét s ilyennek ismerték el ma mindenütt Európában a gyorsirást.

Egy bécsi tudós újabban azzal a váratlan fölfedezéssel lepte meg a világot, hogy a gyorsirást alighanem ismerte már Xenophon vagy valamelyik kortársa, és minden valószinüség szerint gyorsirászatilag jegyeztettek föl például Sokrates beszélgetései. De ha ez nem egészen igy volna is, azt már meglehetős alapossággal lehet tudnunk, hogy régi római könyvkereskedők rabszolgák által sokszorosíttatták könyveiket, s ez alkalommal a rendes irásnak egy rövidítési rendszerét használták, melyet feltalálója, Cicero egy fölszabadított rabszolgája után, *Taro*-féle jegyeknek neveztek el.

Sőt újabban napvilágra került kéziratok kétségtelenné teszik azt is, hogy Luther Márton predikácziói is gyorsirók mentették meg a feledéstől; az angol és franczia gyorsirás története pedig már a középkor óta egész sorát mutatja fel azoknak, kik följegyzéseik gyorsaságával bámulatba ejtették a kortársakat. Ilyenek segitségével tudták megszerezni már akkor élelmes kiadók, mint p. o. Pavier, az előadott szindarabok kéziratait, s ilyeneknek köszönhetjük majdnem bizonyosan Shakespeare halhatatlan műveinek ránk maradását is.

De elég e történeti hozzávetésekből. A mi sokkal érdekesebb és gyakorlatiasabb, nézzük a gyorsirásnak, mint állandó keresetforrásnak föltételeit s abban a női munkakör érvényesülését, a mi oly szorosan összefügg a nők társadalmi helyzetének könnyitésével.

Anglia és Amerika után legutóbb Németország gyorsirói statisztikája van előttünk, melyből meglepetve látjuk, hogy Németországon ma, csupán hivatalos gyorsiró-egyletek tagjaiból Boroszlóban minden 382 lakosra jut egy, Berlinben 444 lakosra, Lipcsében 542, Hamburgban 593, Drezdában 612 és Kölnben 950 lakosra egy. Ebbe a számba nincsenek belefoglalva azok, a kik a gyorsiráshoz értenek, de gyorsiró-egyleteknek nem tagjai. A mi foglalkozási statisztikánk adatai meglehetősen hiányosak még a gyorsirással keresetszerűleg foglalkozók feltüntetésében; de bizonyos, hogy e tekintetben sokkal hátrább állunk még Németországnál.

Ugyanez áll természetesen a gyorsirónők arányára nézve is a gyorsirói alkalmazottak számában. Igaz, hogy a gyorsirászat igazi választottjainak, a parlamenti gyorsiróknak sorait Németországon is zárva tartják még a nők előtt a nőket politikai tárgyalásokban való részvételtől eltiltó törvények; de Dániában és Svédországban már tényleg nők is kapnak alkalmazást a parlamenti gyorsirói karban, és pedig mélt n, ha

főispánok, a fővárosi élet legismertebb alakjai voltak együtt. A miniszterelnök nem jelenhetett meg, mert ő is ebédet adott a képviselőház tisztviselőinek. Wekerle Sándor személyesen mentette ki az ebéd előtt elmaradását, s bemutatta magát, hogy utazó ruhában van, utazásra készen.

Az asztalfőnél Mikszáth Kálmán egyesületi elnök mellett Schlauch Lőrincz nagyváradi bibornok érsek ült, aztán Tisza Kálmán, majd Perczel Dezső, Dániel Ernő b., Erdély Sándor és Darányi Ignácz miniszterek, Jókai Mór, Kossuth Ferencz, Hieronymi Károly, Lukács Béla, Radó Kálmán, Matlekovics Sándor, Eötvös Loránd b. az akadémia elnöke, Roszner Ervin b. főispán, Ludvigh Gyula főrendiházi tag, Rudnay Béla főkapitány, számos képviselő s a hirlapirók gárdája. Tóth Vilmos, a főrendiház betegeskedő elnöke, gr. Apponyi Albert, Széll Kálmán, Vörös László államtitkár levélben mentették ki elmaradásukat. A lakoma alatt a szellemes felköszöntők egymást érték.

Mikszáth Kálmán mint elnök kezdte meg a sort, éltetvén a királyi párt, s aztán a «themákat», a melyek az ujságiróké. Ezeket most meghivták ide: a közélet nevezetességeit. A miniszterekre üritette poharát. *Perczel* Dezső belügyminiszter folytatta tovább, mint az egyik thema, s felköszöntötte az ujságirókat. *Veigelsberg* Leo a nagyváradi bibornokot éltette, kit Richelieu-höz és Pázmány Péterhez hasonlított. *Hoitsy* Pál pedig Tisza Kálmánhoz fordult, a ki soká kormányzott, sok támadásnak volt kitéve, de egyetlen oly intézkedést se tett, mely a sajtónak nyilvánosságát és szabadságát a legkisebb mértékben korlátozta volna. *Jókai* Mór felköszöntőjének szikrázó humora gyönyörködteté azután a társaságot. Azt fejtegette, hogy a magyar költőnek nem lehet elválni az ő házastársától, a politikától. A hirlapirókat éltette. *Tisza* Kálmán is beszélt. Hosszú ideig volt théma, az igaz, de volt sokáig hirlapiró is, mikor veszedelmes volt megmondani az igazságot. Hoitsynak pedig azt válaszolta, hogy ő nem félti az emberiséget visszacsuszástól. Olyan az emberiség sorsa, mint egy vakmerő hegymászóé. Jó erővel nekiindul a meredeknek, meglehet, hogy mikor közel van a tetőhöz, kissé visszacsuszik, de oda le, a honnan elindult, soha; hanem megpihenve, megmászsza a hegynek tetejét. Emeli poharát az emberiség, az emberi érzelmek, a szabad eszmék örök diadalára. Volt még több felköszöntő is. *Wlassics* miniszter Bécsből táviratban üdvözölte a sajtó munkásait.

Budapest alpolgármestere. *Márkus* Józsefnek a főváros polgármesterévé történt választásával az egyik alpolgármesteri állás megüresedett. A decz. 9-iki városi közgyülésen *Haberhauer* János tanácsost választották meg.

Nyilvános időjelző a fővárosban. Régóta érzett hiányt kiván pótolni a magyar mérnök és épitészegyesület, a mikor ez idei *Ybl-érmet* egy nyilvános időjelző-oszlop tervére tüzi ki. Az oszlop a főváros valamely terén, vagy utczakeresztezésénél állítandó fel s messzelátható két, három vagy négy oldalas (1.60 méter átmérőjü), este kivilágítandó óralappal legyen ellátva. Az oszlopra három-négy ívlámpa is elhelyezhető, de ugy, hogy se nappal, se éjjel ne akadályozza az óralap szabad megfigyelését. Az oszlop alsó részén egyéb időjárásmutató készülék helyezhető el, mint hőmérő, légsulymérő, csapadékjelző, stb. A terveket huszadrész méretben 1897 január hónap 25-ikéig az egyesületnél kell benyujtani.

A kolozsvári Mátyás-szobor. Mátyás király kolozsvári szobrára, melynek az alapkövét az idén tették le, márczius óta mintegy tizenkétezer forint gyült össze, noha a nemzet áldozatkészségét sok irányban vették igénybe. A szobor gyüjtőbizottsága most hazafias fölhivást intézett az ország összes közép- és főiskoláinak igazgatóihoz, hogy a vezetésük alatt álló intézet növendékei közt oszszanak szét gyüjtőiveket. A bizottság reméli, hogy a nagy király emléke iránt kegyelettel levő hazafias magyar tanulók a karácsonyi szünetek alatt a rokonaik és ismerőseik körében tekintélyes összeget fognak gyüjteni.

A termes gőzhajók téli menetrendje *Fiume-Velencze és Fiume-Ancona között.* A fiume-velenczei hajóvonalon az elegáns «Dániel Ernő» nevü termes gőzhajó közlekedik, mely ugy oda, mint vissza — Pirano érintése nélkül — 10 órai időtartam alatt teszi meg utját. A fiume-anconai hajóvonalon a legnagyobb kényelemmel berendezett «Villám» nevü gőzhajó közlekedik. Ezen gőzhajókon az I. helyen kivül még külön luxus-osztály is van, melyek külön elegáns teremmel, sétafedélzettel, kitünő ágyakat tartalmazó kabinokkal, dohányzó teremmel, villamos világitással és gőzfütéssel vannak ellátva. A termes hajók téli menetrendje november 1-től márczius hó végeig:

Fiuméből indul Velenczébe minden szombaton 8 órakor este; Velenczéből indul Fiuméba minden kedden 8 órakor este; Fiuméből indul Anconába (a Budapestre induló gyorsvonathoz való csatlakozásban) minden csütörtökön 7 óra 30 pkor reggel; Anconából indul Fiuméba (a Róma, Nápoly, Bolognából érkező vonatokhoz való csatlakozással) minden szombaton 9 órakor este.

A tengeren való hajóátkelés 10 órát vesz igénybe. A gyorsvonatok használatáért a termes gőzhajók menetdíjaival együtt fizetendő: a gyorsvonat I. osztályáért és a gőzhajón a luxusosztályért ágygyal együtt 20 frt; a gyorsvonat használatáért és a gőzhajón az I. helyért ágygyal együtt 18 frt; a gyorsvonaton I. osztályért Budapest-Fiume között 12 frt; a gőzhajón a luxusosztályban ágygyal együtt 8 frt és az I. osztályért ágygyal együtt 6 frt. Bővebb felvilágositás a m. kir. államvasutak állomásain és menetjegyirodákban, valamint a Cook-féle utazási vállalatnál nyerhető.

Szakácskönyv czukorbetegek számára. Irta Gilgen Hermin. A sok szakértelemmel irt könyvet, mely a czukorbetegek élelmezésénél előforduló több rendbeli nehézséget — nevezetesen tésztanemüeknél a liszt — mellőzését ügyesen megoldja, lehetővé teszi, hogy a czukorbetegségben sinlődők ezentul nem csak tápláló, hanem egyuttal izletes ételeket kaphassanak. A csinosan kiállitott könyv ára 2 frt.

Erdélyi aranybányászat. Lapunk hirdetési rovatában közöljük a «Fortuna» aranybánya-részvénytársaság hirdetését, melyre felhivjuk itt is olvasóink figyelmét. A társaság alapitói a lehető legnagyobb óvatossággal és körültekintéssel oldották meg feladatukat, midőn megszerezték a Szent-Endre nevü bányát, mely a mellett, hogy aranyban gazdag, egyszersmind nagyobb mennyiségü zúzóérczet is tartalmaz. E bányában három egész esztendeig folytak a feltárási munkálatok, s 60,000 frtot meghaladó kiadásokat tettek a vállalkozók, hogy a bányát teljesen feltárják és átvizsgálják. Ezen munkálatok eredménye a lehető legkedvezőbb. Remélni lehet, hogy e bánya, mely most már kellő üzemtőkével és berendezéssel is fel lesz szerelve, rövid idő alatt Európa legjövedelmezőbb aranybányái mellé fog sorakozni. Mint a lapunk mai számában közölt hirdetésből kitünik, a részvényeknek csak a felét bocsájtják aláirásra, mig a másik felét az igazgatóság és az alapitók maguknak tartják meg. A részvények névértéken, 25 koronájával bocsáttatnak ki és igy a kevésbé vagyonosnak is módjában van egy jövedelmezőnek igérkező vállalatban részt venni. Az aláirás deczember hó 12-ikétől 20-ikáig lesz és az aláirt összegek postautalványon is beküldhetők a hirdetésben megjelölt helyre. A további feltételek az aláirási felhivásból tudhatók meg.

A PUSZTASZERI EZREDÉVI EMLÉK.

HALÁLOZÁSOK.

Erkel László, zeneművész, a nagy zeneköltő Erkel Ferencz harmadik fia, meghalt e hó 5-ikén, 53 éves korában Pozsonyban. Mint az Erkel-család tagjai, ő is a zenének szentelte minden idejét, tagja volt a budapesti filharmonikusok társaságának. 1867-ben és 1868 ban mint a gyulai dal-egyesület karmestere, Aradon és Debreczenben a dalünnepen kitüntetéseket szerzett az egyesületnek. Békés-Gyuláról, hol később mint zenetanár élt, 1870-ben Pozsonyba költözött, hol mint kitünő zongoratanárt és zenészt ismerték. Koporsóját — özvegyén és árváin kivül — nagyszámu gyászoló közönség követte a pozsonyi Szent-András temetőbe.

Sipos Soma, iró, volt törvényszéki biró Egerben, 44 éves korában elhunyt Poroszlón. Korán kezdett irodalommal foglalkozni, s a hetvenes években a lapok sok czikkét, elbeszélését, főleg humoros költeményét közölték; ezenkivül irt archaeologiai közleményeket, szerkesztett élczlapot. Önállón «Vidéki politikusok» szatirája jelent meg. Halálát özvegye, szül. Csiky Ilona asszony gyászolja, kivel 12 évig élt boldog házasságban.

Elhunytak még a közelebbi napokban: Dubay Illés, felső-zsolczai görög-katholikus lelkész, egyházi esperes és Borsodmegye bizottsági tagja, életének 61-ik évében, Felső-Zsolczán. — Nyiry Bertalan, földbirtokos, jeles gazda, kit Szabolcs- és Zemplénmegyékben sokan ismertek, 43 éves korában, Tisza-Dudán. — Gr. Csáky Tivadar Péter, budapesti egyetemi joghallgató, gr. Csáky Albin volt közoktatásügyi miniszter unokaöcscse, 23 éves, San-Remóban, honnan holttestét a Csákyak szepesmegyei családi sirboltjába szállitották. — Ruszt Bernát, tekintélyes fővárosi nagykereskedő, a börzetanács tagja, Budapesten. — Viczián Elek, Viczián Antal honvéd huszárezredes és Viczián Ádám pestmegyei főpénztárnok fivére, 56 éves, Tápió-Szelén. — Paupera Ferencz, nyug. rendőr-tisztviselő, 55 éves korában, Budapesten. — Gergely Sándor, kir. járásbiró, Gyöngyösön életének 52-ik évében. — Unger József, földbirtokos, Szatmár városi bizottsági tag, 58 éves korában, Szatmáron. — Ludwik Jakab, nyug. községi jegyző, 84 éves korában, Héthárson. — Becker Mihály, Fehértemplom agg polgára, nagy kiterjedésü család tagja, 84 éves. — Jellusig Albin, nyug. ezredes, Kolozsvártt. — Theisz Konrád, az ujverbászi postahivatal főnöke. — Mészáros Endre, volt 48-as honvédhuszár főhadnagy és Mezőtur város polgármestere, 72-ik évében, Mezőturon.

Özv. Janthó Lajosné, szül. Kálmánchey Erzsébet, Ujfehértón, 63 éves korában. — Szabadszentkirályi Nagy Ferenczné, született Aranyossy Ottilia, 63 éves, Kassán. — Henny Jánosné, az osztrák-magyar államvasuttársaság oraviczai főhivatalnokának neje, Oraviczán. — Szentimrei Lajosné, szül. Klempár Mariska, 27 éves, Esztergomban. — Kisfaludy Jolán, Kisfaludy László budapesti törvényszéki fogházfelügyelő leánya, 19 éves. — Özv. Amberboj Józsefné, szül. Alexander Mária, Tordán, 82 éves korában. — Herker Emma, 21 éves, Oraviczán, gyorsan követve atyját, Herker Henriket, s édes anyját, kik pár hét előtt hunytak el, ugy hogy

rövid idő alatt az egész család kipusztult. — VIOLA IMRÉNÉ, szül. Hauszner Szidónia, fővárosi tanácsos köztiszteletű neje, 43 éves korában, Budapesten.

Szerkesztői mondanivalók.

Szerelem. Korunak. Mindkettő tehetségre vall, de azt is mutatja, hogy szerző nem a helyes irányban halad. Az elsőben a képeket túlon-túl halmozza, s önkényesen, minden rendszer nélkül helyezi el. Itt-ott némi ellentétet, majd párhuzamot sejtünk; az alakításra való törekvés jeléül; de legott belátjuk, hogy ez csak véletlen, mert a költő képzeletének csapongását sem a művészi öntudat, sem a helyes ösztön nem szabályozza. Itt egyik kép a másikat rontja le, a helyett, hogy erősítené. A «Korunk» czimüben sok a hideg, józan okoskodás, de kevés a meleg, életteljes költészet. Egész leltárát adja korunk hibáinak, bűneinek. Elmondja, többek közt, hogy a házasság ma már csak üzlet,

«Ezért dúlnak a családon
Hűtlenség átkai».

Milyen fakó próza ez, mennyire nem tudja szívünket megkapni. A versformát sem szerencsésen választotta, nem igen illik a tárgyhoz; a «szívvilág», «szívfrigy»-féle kifejezések pedig sem nem jók, sem nem szépek.

Uton. Nem az vagyok már. Az első elég sikerült, csinos.

A «Derül-borul» czimű kötetet megkaptuk, de a tárgyhalmazban ismertetésére még nem kerülhetett sor.

SAKKJÁTÉK.

1983. számu feladvány. Bert L.-tól.

SÖTÉT.

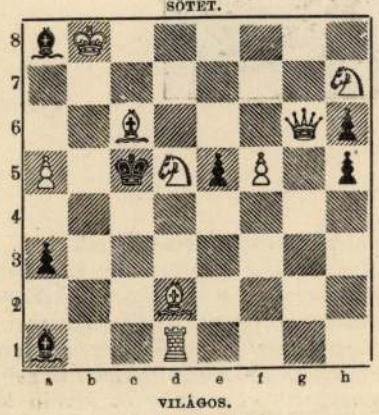

VILÁGOS.

Világos indúl s a harmadik lépésre matot mond.

Az 1971. számu feladvány megfejtése Walthoffer W.-től.

Világos.	*Sötét.*	*a.*	*Világos.*	*Sötét.*
1. Hc6—d4 :	e5—d4 : (a)		1.	e5—e4 (b)
2. Bc3—e3	t. sz.		2. Hd4—b5 +	Kd5—e4
3. Vb2—b6—f6—h2 mat.			3. Bc2—c4 mat.	

Világos.	*b.*	*Sötét.*
1.		t. sz.
2. Vb2—b5		t. sz.
3. V v. H mat.		

Az 1972. sz. feladvány megfejtése Weinheimer R.-től.

Világos.	*Sötét.*	*a.*	*Világos.*	*Sötét.*
1. Hd8—c6 +	b7—c6 :		1.	Ke5—d5
2. Fb4—c5	t. sz.		2. Bg7—b7 :	Kd5—c6 :
3. Fc5—d6—d4 mat.			3. Fg4—f3 mat.	

Helyesen fejtették meg: *Budapesten:* K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — *Sárospatakon:* Gérecz Károly. — *Csomonyán:* Németh Péter. — *A pesti sakk-kör.*

KÉPTALÁNY.

A «Vasárnapi Ujság» 48-ik számában közölt képtalány megfejtése: *Remény a szivnek legjobb vigasztalója.*

Heti naptár, deczember hó.

	Nap	Kath. prot. naptár	Görög keleti naptár
13	**Vasárnap**	D. III. Adv. v.	1 Decz. F. 29.
14	Hétfő	Nikáz pk.	2 Abakúk pr.
15	Kedd	Irén, val.	3 Szofrónius
16	Szerda	Etelka	4 Borbála
17	Csütörtök	Lázár	5 Szabbás
18	Péntek	Gracz.	6 Sz. Miklós
19	Szombat	Nem.	7 Ambrus

Hold változás. Holdtölte: 20-án reg. 5 ó. 22 pkor.

Felelős szerkesztő: Nagy Miklós.
(L. Egyetem-tér 6. szám.)

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

TOMPA MIHÁLY

VIRÁGREGÉK

NYOLCZADIK ÜNNEPI DÍSZKIADÁS

(HUSZONÖTÖDIK EZER)

nyolcz gyönyörü, szinnyomatu képpel.

Atlaszra nyomatott
szinnyomatu diszkötésben 8 frt.

Ritka jelenség irodalmunkban, hogy magyar könyv *huszonötödik ezrének jubileumát* érje meg, s megérdemli az ilyen munka, hogy ily alkalomból ünneplésben részesüljön. Legméltóbban véltük ezt tehetni azáltal, hogy ezt a huszonötödik ezret mint jubiláris diszkiadást rendeztük, illusztrálva azt méltóan irójához és tartalmához, derült hangulatu, üde aquarellszerü, szinpompás képekkel.

Ha arról volt szó, hogy leányoknak, fiatal hölgyeknek gyöngéd, érzelemvilágával rokon ajándékot adjunk, mindig Tompa Virágregéihez nyúltunk. Most hogy ily diszesen illusztrált, remek kötésü kiadásban kapható, még sokkal alkalmasabb ünnepi ajándékul.

Kapható minden könyvkereskedésben, vagy bérmentve a Franklin-Társulatnál Budapesten.

GYULAI PÁL

KÖLTEMÉNYEI

Rothfeldné Hirsch Nelli rajzaival.

Rendkivül diszes kötésben, aranyozott dombornyomású táblával és atlaszra nyomtatott képpel, 14 fénymetszettel és 9 autotypiával. — Whatman-szerü papiroson. — **Ára 20 frt.**

Bende Imre, nyitrai püspök.

kezd és a galambok megriadva röppennek fel a gótíves toronyablakból.

Aztán a fáradhatatlan Vende megkezdi a fölvételeket patyolatkendős szép menyecskék, gyöngypártás üde leányok, bokrétás legények és minden időbeli asszonyok, férfiak állnak a *kürtő* elé. Érdekes valamennyi, de a tiszteletet adó tekintetökből csak az tud olvasni, a ki ismeri — és az sohasem a fővárosi ember. A fővárosi ember azt hiszi, hogy a nép nagyon büszke arra, ha előhívják, lefényképezik, vagy rajzolják; de a benszülött vendéglátók már gyakorlatból tudják, hogy ezáltal ők lesznek kötelezettjei a népnek.

Pár év előtt egy angol miss le akart rajzolni egy szép kis leányt: a vendég kívánsága parancs, hátha a vendég hozzá még angol is! Nyomban hivattam a szép Katát, a kit aztán sokkal hosszasabban itt tartott Margarete kisasszony mintsem — tekintettel az aratásra — az édes anyját ez valami jó kedvre hangolta volna. A leány nem csinált titkot abból a jelenetből, a mely odahaza várta, miáltal aztán természetesen, örök hálára kötelezett, hiszen szenvedett miattam! A szép Kata most már menyecske; de mikor vénasszony lesz, akkor is azt fogja mondani a mosolygása: ugy-e, nagy áldozatot hoztam éretted? Csakhogy én azt már nem fogom látni, s talán akkor még azt sem fogom érezni, hogy a népemnek mennyi hálával tartozom a vendégeim miatt! És a vendégeim akkor már ki tudja, kinek a vendégei, a mások gyönyörűségére dícsérik, vagy gáncsolják a falut. Mert a vendégeknek két osztálya van, az egyik azt hiszi, hogyha vidékre megy, szörnyen lekötelezi az embereket a módnélkül való dícsérettel, nagyszerűnek állít mindent: a bálmostól a vlegyászáig. A másik éppen nincs elragadtatva a rázós utak, az alacsony házikók és bálmos által, s még vendégi volta sem buzdíthatja egypár elismerő szóra. Aztán a gyakorlott vendéglátó — a kit mindig az kell, hogy érdekeljen, a miben szeretett vendége utazik — befelé mosolyog, mikor látja mily részvéttel van egymás iránt a főváros és a vidék. A fényhez, rohanó élet zajához szokott nagyvárosi nem leplezgeti szánalmát: »Borzasztó unalmas élet! De hát ugyan mivel is mulatnak itt az emberek? Hogy nem őrülnek meg ebben a világhátamögötti zugban!« A falusi már csak a vendége távoztával nyilatkozik: »Teremtőm, mily üresség! Sajnálom szegényeket, mert nem tudják mi az igazán szép; ha tudnák, akkor kellemesebb vendég válna belőlük!«

De immár a *lábas kürtőt* (a fényképező gépet) kezdik összecsomagolni, több a segítség mint kellene, csak a ki azt mondja: *engem nem tevének belé*, az vonul félre duzzogva, a többi mind segíteni akar.

A vendégek készülődnek — de ezek a vendégek nem tartoznak azok közé, a kiket az előbbi megjegyzések illetnek, egészen kivételek, mert művelt érzésü egyének — a sziklás úton előcsörtetnek a fogatok és az összegyült nép szerencsés utat kíván, mely kívánság rá is fér azokra, a kik bellebb, a hegyek közé veszik útjokat. Én egy kis emberrel hazafelé indulok és a mint elmerülök a táj szépségén, újult erővel kapja meg lelkemet a természet nagy szeretete. Ez a fenséges érzés csak azoknál verhet ily soha ki nem téphető mély gyökeret, a kik már mint gyermekek édes elmerüléssel nézték a habzó fényes eget, a mint ráborult a kéklő hegyekre és a zöld fűben heverészve várták, hogy ha leszáll a nap, milyen alakot fognak ölteni a felhők: ha tömörek lesznek, akkor a hold majd bujósdit játszik; az nagyon szép, de mégis szebb, mikor az ég egyszínü kék és a tele hold csendesen úszik mindig fölebb, fölebb . . . .

Ez a táj, ez az édes kedves szép szülőföld: tiszta, üde levegőjével, zománcos fényben úszó gyönyörü hegyeivel szebb, jobb mindennél . . . és rámborul puha melegséggel, ragyogó színekkel a gyermekkor minden álma és a mint visszaringat a multba, mély hálát érzek azért a megáldásért, hogy most is olyan megkapó szépnek látom a természetet, mint akkor . . . .

És mellettem a kis ember megszólal: — Ni, be gyönyörü színe van most a hegyeknek! Arra éppen

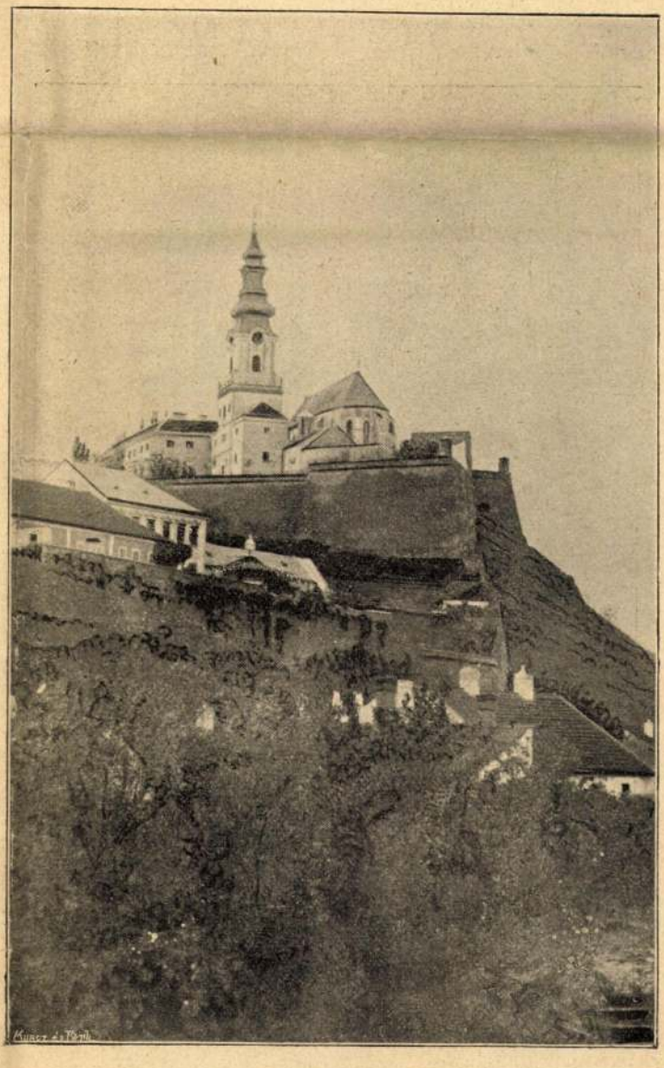

A nyitrai püspök vára.

olyan, mintha az égből egy darab vízben úszna; amott kék is, rózsaszínü is és még sok, sok szín; az erdő aljában be gyönyörü az a zöld bársonypázsit, szeretnék oda feküdni és nézni az eget . . mert az ég is szép . . ni, most még szebb, mint máskor; mennyi alak van rajta! vajjon más is látja azt, a mit én látok? . . .

Ránéztem és gondoltam: az eget sokan láthatják szépnek, de a te nagy sötét kék szemedet, a mint gyermeki hódolattal, ragyogó tisztasággal felnéz, csak én látom, s még az égnél is szebbnek találom . . . .

— Amott a piros fényességen felül van egy nagy sötét cápa, kitátotta a száját, akkorák a fogai, mint a fejem, végig a hátán aranyozott tüskék vannak, a farkával pedig belecsap a habos hullámokba. Fölötte egy aranycsipkés függöny van, megnézem, nem kukucskál valaki az égi ablakon arra a nagy bolond cápára? Na, a míg odanéztem, a cápából egy oroszlán lett, egy tüzes sörényü nagy oroszlán . . . ugy-e ezt a tűzszint a nap festi az égre? Jól teszi, mert gyönyörü szép!

Valami kimondhatatlanul jó és kellemes érzés melege futott végig minden idegemen: tehát ebben a kis fiúban már benne van a természet iránti benső vonzalom: látja, érzi a szépet. Óh! hála istennek! Ha nem üres a szíve, akkor nem lesz üres az élete sem és nem fog unatkozni soha sehol. Mert az ég mindig ott lesz felette és az égen mindig úszkálni fognak olyan csudaszőrnyek, melyek szebbek is, jobbak is az angyaloknál, mert nem fognak fájdalmat okozni soha . . .

Szóval, ha igy marad, ebből a kis fiúból még jó vendég válhat! GYARMATHY ZSIGÁNÉ.

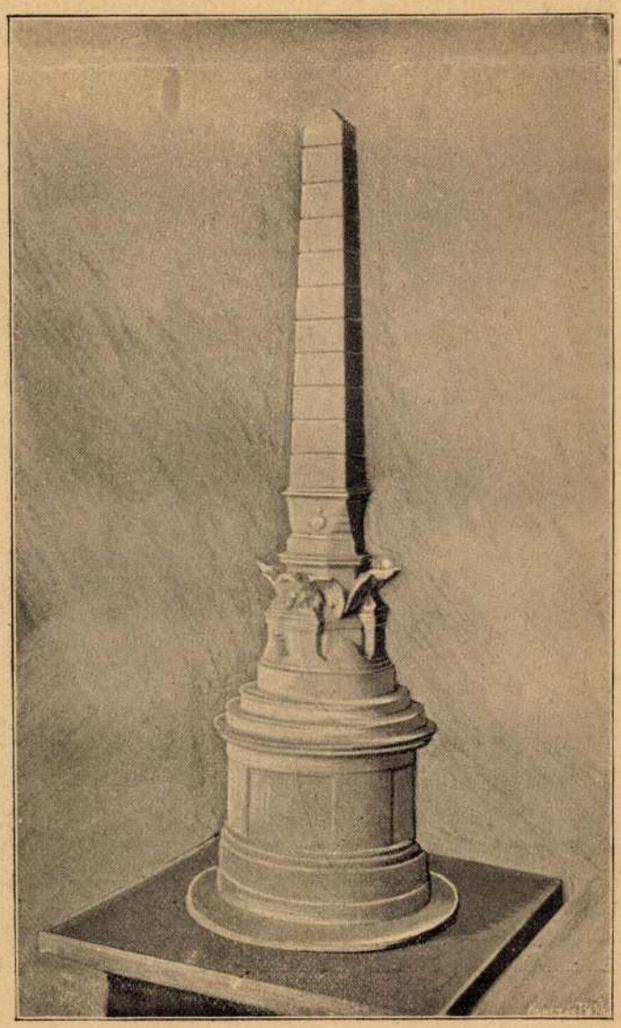

A zoborhegyi emlék.

A negyedik oltár.

— Ünnep a Zobor hegyen. —

Ebből a félesztendős ünnepségből — talán az ezeresztendős Turul szárnyain — emelkedik ki a hét emlékmű felavatásának ünnepe. Mintha abban a hét oszlopban a honalapító hét hős vezér szelleme állana őrnek, hogy megvédelmezze uj ezer esztendő viharai ellen a szent határokat. Nem is tudjuk egészen bizonyosan, hogy mi a varázsa ennek a dolognak, csak érezünk valami olyanfélét, hogy ezek a karcsu obeliszkek igazán nagy, tartalmas eszmének a jelképes kifejezői. Mindegy. Jól esik már az is, hogy a dőzsölések között egy-egy pillanatra megpihenhet a lelkünk a kőoszlopok előtt, melyeknek tiszta az anyagja, mint tiszta mindaz az emlék, hagyomány, a mit hős elődök történetei hozzáfűznek.

Ez a nyitrai, — a Zobor hegyen — sorban a negyedik nemzeti oltár. Igazság szerint ennek kellett volna a hetediknek lennie, ha ráértünk volna, hogy a történeti igazságok között egy kissé alaposabban széjjelnézzünk. Mert itt fejezte be Árpád a honalapítás nagy munkáját; Atilla örökének az a része, mely őseink bejövetelekor a nagy morva birodalomhoz tartozott, ennek a vidéknek a meghódítása után lett a magyaroké.

Nem történelem ez, csupa legenda, csupa költészet, csupa szájhagyomány a hét sátoralja magyar viszontagságos vándorlásából és förgeteges csatáiról. *Zobor* volt a morva fejedelem egyik vezére és nyitrai helytartója. Nagy, hatalmas seregével a nyitrai sasfészekbe vonult vissza, mikor Zoárd, Huba és Kadocsa egyesült serege a Zoborhegy délkeleti lejtőin, — mint egy ellenállhatatlan áradat, — zúdult a benszülött szláv népre. Három napos szakadatlan harc után — melyben a szlávok közt valóságos pánik támadt a magyarok szokatlan és ismeretlen harcoló módja miatt — a nyitrai helytartó, Zobor, megsebesülve a Kadocsa lándzsájától, foglyul esett, a szlávság megadta magát s a környék egész a Vág folyóig a magyaroké lett. A krónikás azt irja, hogy a megsebesült Zobort a magyarok felakasztották.

Hogy a pacifikáció folyama alatt mi történhetett, arra az Anonymus — ki e krónikákat sok jóakarattal följegyezte, — nem ad felvilágosítást. A hézagot, mely Zobor vezér megsebesülése és felakasztása között van: csak a poéta képzelete töltheti be; szerelmi história, politikai érdek, vagy isten tudja, mi eshetett közbe, annyi bizonyos, hogy egy legyőzött és megsebesült vezér felakasztása nem olyan mozzanat, a mi így indokolatlanul megfelelne a magyar karakter ismert lovagiasságának.

Vannak különben, a kik azt hiszik, hogy a mai Zoborhegy — melyen a negyedik oltár karcsu oszlopa a magasságnak nyúlik — nem is Zobor vezérről kapta e nevet, hanem hogy eredetileg Obornak (óriás) hívták. E hiedelmet támogatja ennek a Zobor hegynek sajátos alkotása, hogy egyetlen meredek nagy csúcsával az enyhén halmos, vagy más oldalról szelid rónasík messze távola fölött úgy uralkodik mint egy óriás.

Ez különben nem annyira jelentékeny, mint inkább érdekes kérdése a honfoglalás egész nyitravölgyi részletének, mely Árpád és hős vezérei nagy alkotását befejezte. Nyitra és környéke Comes-évé Hubát tette Árpád, mint az Anonymus kiemelően megjegyzi: *vezéreinek tanácsára.* Hubáé lett a Zsitva folyó mellett elnyúló nagy földterület egész a Turzok erdőig, mely elnevezés az ezer esztendő folyamán végkép kiveszett a magyarországi helynevekből; ma senkisem

Uj Idők 1896. II.

— Nem én, herczegem; a bibornokot több izben személyesen láttam, sőt egyszer meg is szólított. Nagy férfiu volt, kinek nevét mindig tisztelettel említem.

A tábornagy fejét felkapta, mintha azt akarta volna látni, vajjon vendége nem tréfát űz-e vele. Ez azonban nem úgy nézett ki, mintha ilyesmire gondolna, hanem egykedvűleg egy szalonka szárnyán rágódott.

— Ön uram azt akarta mondani, hogy látta, tulajdon szemeivel látta Richelieu bibornokot?

— Mindenesetre, — felelé a másik, — még pedig nagyon sokszor.

— Hány éves ön?

— 1630 junius havában százhuszonhét éve lesz, — folytatá az utas a választ kikerülve, — hogy szerencsés voltam a bibornoknak szolgálatjára lenni. A bibornok az aviglianói szoroson átkelve meghült és Saluzzóban Piemontban fekvő beteg lett. Állapotát a sereg előtt titokban kellett tartani, mert különben nagy baj támadhatott volna. A beteg körül nem orvosok, hanem kuruzsolók forgolódtak, kik vagy nem akartak vagy pedig nem mertek a gyógyításhoz fogni. Erre én a bibornokig furakodtam, kit 1607-ben Rómában már ismertem és ki reám sokat tartott. Egy szóval, oly szert itattam meg vele, mely őt nehány óra mulva ismét lábra állította. Engedje meg, tábornagy úr, hogy e sültből, mely csakugyan nagyszerü, még egyszer vehessek . . .

Erre az idegen jókora adagot szedett ki magának, a tábornok pedig félbe hagyta az evést. Ugy ő, mint Rulhiére, a titkár és a két felszolgáló lakáj, kik uruk széke mögött mozdulatlanul álltak, az idegenre szegezték szemeiket.

— Ezen esetről én is hallottam valamit, — mondá hosszabb hallgatás után a tábornagy, — de nem tudtam, hogy . . .

— Ez nagyon érthető, ön nem volt ott. Tessék figyelembe venni, hogy gyógyszerem nagyon egyszerü. Metz ostrománál V-ik Károlynál szintén sikerrel alkalmaztam. Akkoriban sokan hideglázban szenvedtek; a sereg sokat nélkülözött, élelmezése nagyon rossz volt, orvosokról nem gondoskodtak, soha sem ettem oly rossz kenyeret, mint akkor!

— Mint Metz ostrománál, V-ik Károly császár alatt?

— Igen.

— Ezerötszáz . . .

— Ötvenkettőben, igen; én ezen időben Guise herczegnél, kivel önnek neje rokonságot tart, gyakran megfordultam.

— Nos uram — kiálta fel a tábornagy, mintha valami nyomás alól akarna szabadulni, — tán a keresztes-hadjáratokban is részt vett?

— Nem. Szent Lajost nem is ismertem; azon időben sokáig Angolhonban és Svédországban laktam s igy mindaz, a mi Franciaországban történt, elkerülte figyelmemet. Ismertem Fredegairet; volt szerencsém őt munkáiban segíteni . . .

— Fredegairet? — dadogá Richelieu.

— Igen, Fredegairet, a hetedik század történetiróját; ennél tudósb és miveltebb embert alig ismertem. A historiografusok valódi mintája volt. Mindent részrehajlás és tulzás nélkül szokott irni, a mit mások nem igen tesznek. Szegény jó barátom! ki gondolná, hogy tizenegyszáz év óta nincsen többé. Hogyan mulik az idő! . . . Erre mintha a szomoru emlék benyomásait vigasztalni akarná, tányérjára egy jókora meleg süteményt csusztatott.

— Uram, — folytatá a tábornagy, kit az idegen hidegvére egészen kihozott sodrából, — megvallom, hogy a miket most hamarjában elmesélt, alig hihetem el. Úgy vagyok vele, mint Szent Tamás . . .

— Szent Tamás? oh, bocsánatot kérek, beszéljünk Szent Tamásról, — kiálta fel az idegen. Szent Tamást nagyon jól ismertem herczegem, már pedig tessék elhinni, hogy Szent Tamás nem volt oly hitetlen, a mint ezt róla beszélik. De azért mégis hirbe jön az ember. Lássa, Sospello ezt önnek ép úgy elmondhatja, mint én. Hallod-e, Sospello, — mondá az idegen szolgájához fordulva, — beszéld el csak Richelieu herczeg tábornagy úrnak . . .

— Engedje meg, gróf úr, — felelé a komornyik alázatos hangon, — de elméltóztatott felejteni, hogy csak jövő gyertya-szentelőkor lesz ötszázhatvannégy esztendeje, mióta szerencsém van szolgálatában állani.

— Menjetek mindketten a pokolba, — kiáltá most Richelieu, — hiszen itt meg kell bolondulnom. Mondja meg egyszerre, hogy ön a bolygó zsidó. Hitemre fogadom hogy ezt jobb szeretném; megúntam már önnek koholmányait hallgatni.

— Herczegséged nagyon téved, — kezdé az idegen komoly hangon. — Meglehet, hogy születésem a vízözönig vezethető vissza, ezt nem tudom, mivel a korral és az idő lefolyásával soha sem törődtem. De annyi bizonyos, hogy évszázadok óta élek, még pedig egy szer segitségével, melynek reczeptjét egy Herodes korabeli bölcstől kaptam.

— Tehát egy szer; de szép mese!

— És azt gondolja herczegem, hogy az ember már a természet minden titkát ismeri? A világ teremtésétől kezdve a mai napig minden esztendő, sőt minden óra haladást és világosságot hozott az emberiség számára, és ön azt meri állítani, hogy mától kezdve ezen haladás egyszerre meg fog szünni? Mire valók lennének a számtalan növények, ásványok és egyéb anyagok, melyek rendeltetését nem ismerjük. Miért adta volna ezeket Isten az embernek, ha valamire használhatók nem lennének? Nem, nem, higyje el, még sok felfedezni való marad az utókor számára; a teremtések mostanáig a teremtés csak egy nagyon csekély részét ismerik. Sőt az ember azon erők ezredik részét sem ismeri, melyeket a legfelsőbb lény rendelkezésére bocsájtott. Az ember olyan, mint egy kis gyermek, kinek korához még nem való játékot adtak, a mit csak évek mulva fog megérteni. Ismeri-e ön mind ama növényeket, melyeket hintaja kerekei az uton szétmorzsolnak. Ki mondhatja önnek, hogy ama növények leghitványabbikja nem foglalja-e magában az élet titkának folyadékát?

— Engedje megjegyeznem, hogy azon esetre, ha ön ezen titkot birja, kötelességében áll ezt mindenkivel közölni, abból mindenkit részesíteni.

— Gondolja? És ha az, mi egynek használ, a másiknak ártalmára lenne? Hát ha tapasztalásból tudom, hogy ezen szert, melyből erőmet merítem, csak én tudnám elkésziteni és beadni. Lássa, tábornagy úr, önnek élete nagyon drága, önnek a világ legnagyobb országainak egyikében fontos szerep jutott, azt hiszi, hogy oly őrült lennék ebből a szerből beadni, midőn nem tudom, ez mily hatást gyakorolna testi és lelki erejére. Nem, lássa, a titok az enyém, kizárólag az enyém. Ne irigyelje tőlem, mert hosszú életemben sokszor szerettem volna az oly embereken segíteni, kiket szerettem, kik drágák voltak előttem. De nem mertem a kisérletet megtenni, annyival kevésbbé, mivel fogadásom tartja, hogy a halhatatlanság titkát senkinek el nem árulom.

— De akkor, midőn már orvosi szerek nem használnak, akkor ön semmit sem koczkáztat?

— Ily esetben szerem sem használ. Teljes erőben alkalmazva, a testet fentartja, de az elveszett erőt senkinél sem pótolja.

— De úgy látszik, hogy önnek szolgája mégis kapott belőle?

— Sospello? Ő az én tárgyam, tulajdonom, vele azt tehetem, a mit akarok.

(Folyt. köv.)

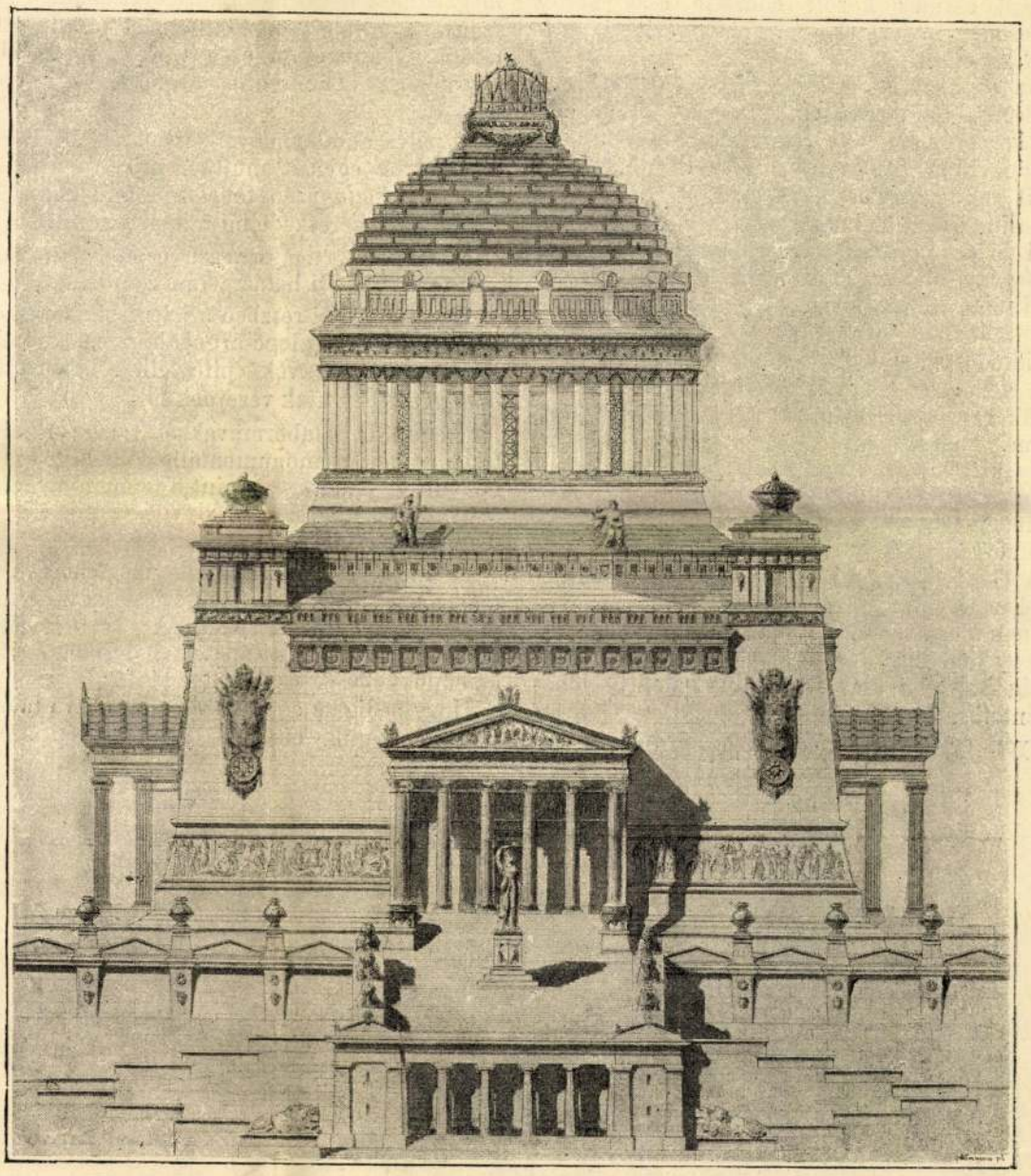

MAGYAR PANTHEON. — Tervezte Berczik Gyula műépitész.

MAGYAR PANTHEON.

A honfoglalás ezredéves emléknek a nagy multhoz méltó megünneplése kiváló gondja a mai nemzedéknek. S mindenki egyetért abban, hogy történetünknek azt a nevezetes mozzanatát nem a bármi fényes, de muló látványosságok, szertartások és mulatságok rendezésével, hanem századokra fönnálló valamely nagy alkotással illik megünnepelnünk, olyannal, mely a művészet hatalmával hirdesse a mult dicsőségét, a jövő reményét és a jelen nemzedék lelkesedését.

A tervek között e czélra legalkalmasabbnak itélik egy emlékmű épitését a főváros kimagasló pontján, az e czélra szinte kinálkozó Gellérthegyen, a hol most egy haszontalan katonai erőd disztelenkedik. És a tervnek kedvez ő felségének, királyunknak az az elhatározása, hogy az az erőd abbahagyassék, lebontassék s a főváros tulajdonába visszabocsáttassék, mely szabadon használhassa föl czéljaira.

Az itt emelendő emlékre vonatkozóla föl-

merült eszmék között eddigelé csak kettőt ismerünk, melyek komolyabb megvitatás tárgyát képezhetik.

Az egyik az, hogy a honfoglalás emlékére a Gellérthegyet Árpád emlékszobra diszítse; a másik pedig, hogy ugyanott egy Pantheon létesüljön. Nem feladatunk, hogy ez idő szerint egyik vagy másik eszme mellett határozott állást foglaljunk el, de nehány észrevétellel mégis érinteni kivánjuk azon körülményeket, melyek a műfaj megválasztásánál kiváló fontosságúak.

Minden emlékszobor vagy építészeti mű megalkotásánál, a művésznek első sorban a helyi körülményekkel kell számolnia, hogy eszméjének a helyzet követelményeinek megfelelő formákkal és csoportosítással adhasson kifejezést. Némely feladat oly helyi viszonyok között, melyek művészi hatásának alapföltételeivel ellenkeznek, egyáltalán nem oldható meg, vagy ha mégis létesül, az elkövetett erőszak kellemetlenül érvényesül.

A Gellérthegy, mint előfok, a Duna balpartjáról nézve úgyszólván magában álló emelkedésnek mutatkozik, mely inkább a domb, mint a hegy jellegével bír. A szemlélő álláspontjául pedig helyesen csak is a Duna balpartja jöhet tekintetbe. Ily körülmények között a Gellérthegyen egy szoborművet, vagy pedig egy oly építészeti emléket sikerrel létesíteni, melynek fő része a szobor lenne, rendkívül nehéz feladat, mert meg kell küzdeni a hegy tömegének határával, annak idomzatával, a szemlélő hely távolságával és végül azzal, hogy az emlék hátterét a végtelenség képezi.

Aránytalanul könnyebb helyzetben van a művész az Andrássy-szobornál, ha az az Andrássy-ut végén állíttatnék föl; és mégis mily nehézséget okoz itt is a távolság, valamint az a körülmény, hogy a szobornak mesterséges hátteret kell készíteni.

Nézetünk szerint a Gellérthegy helyi körülményei inkább egy építészeti műre utasítanak, mert ennél könnyebben lehetne leküzdeni az említett nehézségeket.

Előnynek tekintjük ennél mindenek előtt, hogy mesterséges háttérre nincs szükség; továbbá, hogy épület jobban simulhat a hegy körvonalaihoz, végre, hogy csoportozata tömegesebb, formái pedig durvábbak lehetnek, s így a távolság daczára, mely a szemlélőtől elválasztja, imponáló hatást gyakorolhat.

Ha elfogadjuk ezen érvelést, az épületnek nevet, rendeltetést adni, már könnyebb dolog s azt hiszszük, hogy egy *Pantheon* méltó emléke volna az ezredéves fenállás ünnepének.

Mint már említettük, maga az eszme nálunk már nem új; hisz már Széchenyi is emlegette az «Üdvleldét». De az eszme művészi megalkotása körül mostanáig tudtunkkal csak a magyar mérnök- és építész-egylet fáradozott, a midőn nehány évvel ezelőtt, az egylet körében egy magyar Pantheon tervezésére pályázatot nyitott.

E pályázat alkalmával elismeréssel kitüntetett művek egyikét mutatja rajzunk. Szerzője *Berczik Gyula* szép tehetségű műépitész, kir. főmérnök a kereskedelmi miniszteriumban.

Az erőteljes, nagyszabású és erélyesen tagozott épület távoli hatásra van számítva.

Alépítményeül részben a jelenlegi erődítmény szolgál; négy oszlopcsarnokához, melyek alatt a bejáratok tervezvék, építészetileg kiképzett és diszített széles utak vezetnek föl.

A figurális domborművekkel gazdagon diszített épületet a monumentális kupola fejezi be, melynek ablakain, valamint a tetőpontján alkalmazott koronáin keresztül világíttatik meg az épület belső térsége.

E külső csoportosításnak megfelelőleg, az épület belseje egy kupolás középrészt tartalmaz, melyet ismét kisebb kápolnák öveznek. Ezekben, valamint a falak mellett helyeztetnének el az emlékszobrok, és feliratos táblák.

Hogy pedig az épület arányaira nézve tájékozást nyujtsunk, említsük meg, mikép annak magassága a talapzattól a koronáig mérve 120 métert tesz, s így tehát jóval magasabb volna, mint a lipótvárosi templom, melynek magassága csak 98 méter. E jelentékeny magasságot, valamint az épületnek ehhez is mért nagy arányait a hegy tömege, e hatalmas voltaképi talapzat, teszi szükségessé. Kisebb épület ép úgy eltörpülne ott a hegytetőn, mint akármi szoborműn.

A millennium ünnepélyére eddigelé szóba hozott programmpontok között nem találunk egyet sem, mely alkalmas volna ezen ünnep emlékét tényleg megörökíteni.

Díszfelvonulások, népünnepek s hasonló, — habár talán nem is mellőzhető, — költséges parádék, mind múló jellegűek. Mint már említettük az ünnepi programmnak valami maradandó, ideális és monumentalis jellegű főpontot kellene tartalmaznia, a többi lehet aztán — garnirung. Ily főpontnak egy nemzeti műemlék alapkövének ünnepélyes letétele volna a legalkalmasabb.

Kivihetőnek és czélszerűnek tartanók továbbá azt is, hogy megelőzőleg, az emlékre nézve, tervezési pályázat hirdettessék s a legjobbnak itélt mű után készített nagyszabású minta, bizonyos belépti díj mellett kiállíttassék. Az ily módon, valamint országosan gyűjtött adományok útján nyert összeg jelentékenyen szaporítaná az építési alaptőkét, melyet természetesen az országgyűlésnek kellene megszavaznia. *H.*

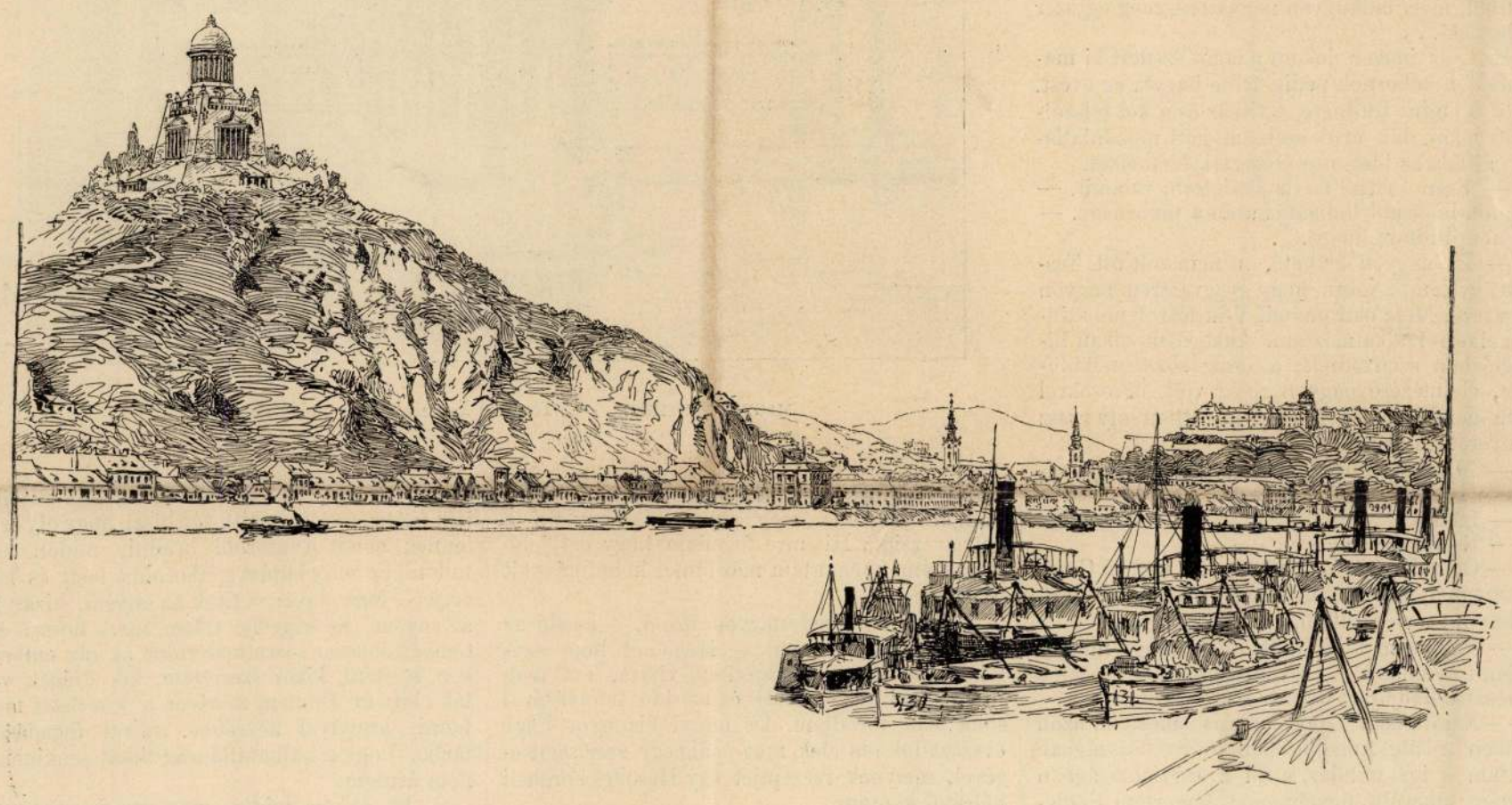

A GELLÉRTHEGY A TERVEZETT PANTHEONNAL.

EGYVELEG.

* **A legvérengzőbb nép** Európában az olasz. Egyetlen év alatt 2,574 gyilkosság történt ebben az országban, 363-al több, mint Nagybritanniában, Francziaországban, Német- és Spanyolországban együttvéve.

* **Sajátságos pénz.** Khina némely félreeső tartományában, hol az érczpénz igen ritka, újabban az opiumot használják általában pénz helyett.

* **A fia büneért.** Khina egyik tartományának kormányzója állását vesztette, mivel vásott fia több gonosztettet követett el s a khinaiak nem épen helytelen nézete szerint oly ember, ki családját nem tudja kormányozni, egész tartomány kormányzására képtelen.

* **A legtöbb orvos** van az amerikai Egyesült-Államokban. Francziaországban 3000 lélekre jut egy orvos, Németországban 1500-ra s az Egyesült-Államokban már 600-ra. Itt van a legtöbb orvosnő is.

* **Egy hajó macska-mumiát** hozatott magának egy élelmes liverpooli czég Egyiptomból. A legalább 2000 éves macskákat Benihassan mellett egy ősrégi temetőben gyűjtötték össze. Az angol kereskedő mesterséges trágyát készíttetett belőlök s tonnáját 16 font sterlingért árulta el.

* **A postaforgalom óriási emelkedését** legjobban igazolják a közelebb Bécsben tartott nemzetközi posta-kongresszus elé terjesztett adatok. 1874-ben, a midőn a világposta-egylet által eltörlött 1200 fajta levéldij még fennálott, 3300 millió darab posta-küldemény ment szét, 1888-ban már 14.760 millió. Ezen utóbbi számban van 6920 millió levél, 1550 millió levelező lap, 5960 millió nyomtatvány, 100 millió áruminta, 240 millió postautalvány és 260 millió csomag. A világposta-egylethez jelenleg 87 millió □ kilométernyi terület tartozik 915 millió lakossal.

* **A zenetanítók** száma Londonban jelenleg mintegy 4000, Anglia több részeiben pedig 7000-nél több. Londonban ezenkivül közel 1600 zenész tagja egyik-másik zenekarnak, köztük közel 700 hegedüs.

* **A csókolódzás az utczán** a régi puritán elvek szerint tilos dolog Boston városában. Nemrég egy hosszabb útról visszatérő férj először az utczán találkozván nejével, nyilvánosan megölelte és megcsókolta, mire a rendőrség a törvény értelmében mindkettőjöket elfogta.

* **Az Eiffel-toronyra** most már sokkal olcsóbban lehet feljutni, mint előbb. Hétköznapon 4 frankért felmehet bárki a csúcsig. Vasárnap s ünnepnapokon két frankért. A felhuzó gépeket egész télen át járatták, hogy jó állapotban maradjanak. Az első emeleten a franczia fogadót apró szobákká alakították át, az angol-amerikai korcsmából bazár lett billiárd-asztalokkal, charivárival s más népies mulatságokkal, az elzászi sörházból felolvasó és hangverseny terem alakult, a «Figaro» nyomda helyéből olcsó korcsma. A második emeleten sokat leromboltak, hogy a látogatók számára több hely legyen. A harmadik emeleten berendeztek apró üzleteket emléktárgyakkal s van most rajta telefon- és táviróhivatal is s két posta megy le naponkint.

czeg hosszabban fog időzni Salt-Lake-cityben, mely a mormon-telepek központja, Chicagóban, hol a világkiállítást nézi még, majd a Niagarához utazik. New-Yorkból valamelyik hajóvállalat gőzösén visszatér Európa. Az egész ut tizenegy hónapig fog tartani.

Az erdélyi szinészet jubileuma. Száz év előtt, 1792 nov. 11-ikén kezdte meg előadásait Kolozvártt az erdélyi első magyar szintársulat a fő-téren levő gr. Rhédey-házban, melynek a belső-szén-utczai hátsó épületében levő termét gr. Rhédey Mihályné egész esztendőre díjtalanul engedte át. A szinészeti jubileum rendező bizottsága, b. Horváth Ödönné, szül. Rhédey Johanna grófnő adományából, díszes emléktáblával jelöli meg a Rhédey-házat.

A tábla tervrajzát, Pákey Lajos épitészmérnök készítette; 1·87 méter magas és 1 méter széles lesz, gazdagon ellátva rokoko-izlésű ékitményekkel és szinművészeti jelvényekkel. A körzet bács-toroki kőből, maga a tábla fekete szinű svéd gránitból készül és aranyozott betűkkel a következő feliratot fogja tartalmazni:

«Ebben a házban kezdte meg előadásait 1792. nov. 11-én, az erdélyi magyar nemes szinjátszó társaság, nyelvünk dicsőségére és a nemzeti tiszta érzés gyarapítására. Ennek emlékére helyezte ide e táblát a száz éves ünnepet rendező bizottság 1892. nov. 11-én a ház tulajdonosa, b. Horváth Ödönné gr. Rhédey Johanna nemes adományából.»

értelemben szólt *Tisza* László is; mert — ugy mond — nem lehet tudni, hogy a honvéd-gyülés nem hagyja-e helyben a leleplezési programmot. *Ivánka* azonban nem volt hajlandó visszavonni a lemondást. B. *Lipthay* Béla sértődve emlékezett meg a támadásokról, melyekkel a bizottságot illették, s inditványozta, hogy az egész bizottság mondjon le. Ez meg is történt, s a szobor ügyét dr. Szénássyra és Lévayra bizták, a kik a számadásokat a honvéd-gyülés elé terjesztik.

A milleniumi országos kiállítás. *Lukács* Béla kereskedelmi miniszter fölhívta Budapest hatóságát, hogy az országos kiállítást anyagilag is támogassa s a netaláni deficzit fedezésére szolgáló jótállási alapra szavazzon meg bizonyos összeget. 1885-ben is 50,000 frttal járult a város a kiállítási alaphoz. A főváros pénzügyi bizottsága most azt ajánlja, hogy Budapest tiz százalékkal járuljon a kiállítási alaphoz, úgy azonban, hogy ez az összeg *százezer frtnál* többre ne menjen.

A muzeum kinyitása. A járvány-bizottság átírt a nemzeti muzeum igazgatóságának, hogy a muzeumot ujból nyissa meg a közönség számára, mert egyrészt igy a tanuló ifjuság hasznos szórakozással töltheti idejét, másrészt pedig a muzeum nagy termekkel rendelkezik, ott jó a szellőzés, a kholerajárványra nem veszedelmes. A muzeum igazgatósága ennélfogva a muzeumot ujra megnyitotta, s tárai e hó 20-ikától kezdve a rendes sorrendben megtekinthetők.

Az akadémia emlékköve. Az akadémia palotájának az akadémia utczára néző sarkán most helyezik el az ércz-táblát, mely domborműben az akadémiának gr. Széchenyi István által történt alapitását tünteti föl és Holló Barnabás szobrász műve. Az emléktábla leleplezését a jövő évi májusi nagygyűlésen tartják meg.

Házasságok. *Szabolcska* Mihály, Felfalu erdélyi ref. hitközség lelkésze, gyorsan hirre emelkedett fiatal költő, e napokban tartotta kézfogóját Kun Erzsike kisasszonynyal, Kun László monostor-pályi ref. lelkész leányával. — *Berczik* Gyula, műszaki tanácsos a kereskedelmi miniszteriumban, a mult héten vezette oltárhoz Budapesten *Réczey* Margit kisasszonyt, dr. Réczey Imre egyetemi tanár leányát. Tanuk voltak: a vőlegény részéről testvérbátyja, Berczik Árpád miniszteri tanácsos és Kobek István orsz. képviselő, a menyasszony részéről dr. Müller Kálmán egyetemi tanár és Réczey Gyula vasuti igazgató. — Dr. *Leitner* Gyula fővárosi orvos nehány nap előtt tartotta esküvőjét *Fái* Szerena kisasszonynyal, a nemzeti szinház jeles művésznőjével,

A népszinház kibővítése. A belügyminiszter a fővárosi tanácsnál sürgeti a népszinház tűzbiztonságával összefüggő intézkedések megtételét. A népszinházi bizottság azt ajánlja a tanácsnak, hogy a szinházzal szemben fekvő hatvan négyszögölnyi telken 150,000 frt költséggel új épületet emeljenek, melyben a szinház fütőgépei és vízvezetéke, kisebb raktárak, meg a kar- és tánczszemélyzet próbatermei lennének. Ha a szinházat villámmal fogják világítani, az erre szolgáló gépet is ott lehet elhelyezni.

Az új pénzekből már széltében lehet látni a 20 koronás aranyokat. Meg is birálták már a körmöczi új aranyakat, hibáztatván, hogy a király nem mellképben, hanem egész álló alakban van rávésve, s igy miniatur képet nyujt, továbbá, hogy a pénz lapos. E kifogásokra nézve most azt a felvilágosítást adják, hogy a körmöczi pénzverő intézetnek százados szokása, hogy arany pénzeire a király egész alakját veréti; ezzel a hagyományos szokással tehát, mely a magyar aranyakat jellemzi, most sem akartak szakítani. A mi pedig a laposságot illeti, annak is megvan a maga oka. A törvény kötelezi az államot, hogy a kopás által vesztett aranyakat becserélje. A forgalomban való kopás lehetőségét kellett tehát szem előtt tartani s kerülni a kiemelkedéseket. De azért a körmözciek kiemelkedése igy is épen olyan, mint bármely más európai pénzé.

A kholera. A járvány *Budapesten* nem növekszik, inkább apad, de még 17 — 20 megbetegedés és 8 — 10 halálozás rendesen előfordúl napjában. E hó 27-ikén 13 uj beteget vettek föl a kórházakba, meghalt 3, s betegek száma 88 volt. Az iskolák azonban még zárva vannak. De a járványbizottság kimondta, hogy november 7-ikén az egyetem, az állatorvosi akadémia, a közép ipariskola, a tanitóképző intézet, a keleti kereskedelmi tanfolyam megnyitható, ha a járvány nem emlelkedik, ha pedig csökken, a többi iskolák is megnyittatnak. A *vidéken* sok helyen fordultak elő már szórványos esetek. E hó 25-ikéig 55 helyen konstatálták a kholerát. A legtöbb eset *Titelen* volt eddig, a hol a hajósok közt lépett föl, s okt. 15-ikétől 20-ikáig tiz betegedés és 6 haláleset történt. *Szegeden* több nap után ismét két eset merült föl, s az egyik beteg okt. 27-ikén meghalt. *Bécsben* több gyanus megbetegedés és egy haláleset fordult elő. *Belgrádban* is konstatálták a kholerát. — A külföldről csak szórványos eseteket jelentenek. *Hamburgban* e hó 27-ikén 5 betegedés és egy halálozás történt.

Hibaigazítás. Lapunk 42-ik számában a 719-dik lap első hasábján alulról számítva a 11-dik sorban «tanulságos» helyett «mulatságos» olvasandó.

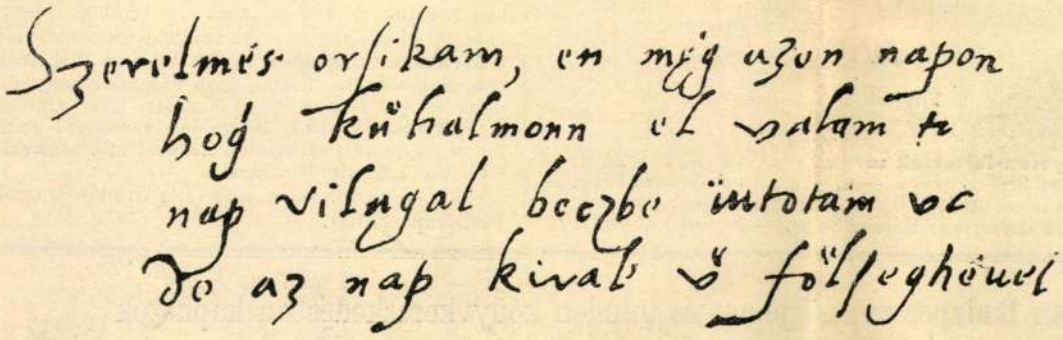

XVI. század, Nádasdy Tamás levele vejéhez 1599. év.

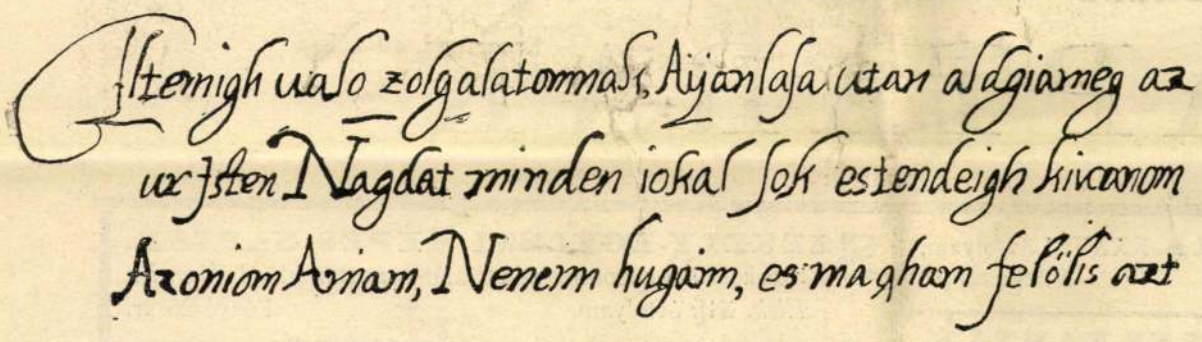

XVII. század, Thurzó Imre gyermekkori levele atyjához 1606. jun 15.

RÉGI ÁLLÓÍRÁSOK.

«Bánk bán» költőjének századik születésnapja. A kecskeméti «Katona József kör» ez évi november hó 11-ikére, Katona József születésének századik évfordulójára tervezett országos jellegü ünnepélyét a fővárosban még mindig uralkodó kholerajárvány miatt elhalasztotta, s csak a jövő év tavaszán fogja megtartani. Az ünnepélyen elszavalandó *ódára hirdetett pályázat* szeptember hó 20-án járt le s a beérkezett 25 pályamü közül a kör választmánya által klküldött birálóbizottság egyhangulag a 12. számu pályamünek itélte oda a 20 arany pályadijat. Szerzője lapunk ismert dolgozótársa, *Sántha* Károly sár-szentlőrinczi evang. lelkész.

A budai honvéd-emlék leleplezése iránti intézkedéseket a honvéd-egyletek országos központi bizottsága az országos honvédgyülés számára tartván föl, a november 2-ikára tervezett ünnepély elmaradt. E határozat következtében a szobor-bizottság, mely az ünnepély sorrendjét már megállapította, és a meghivókat is szétküldte, lemondott. A bizottság október 26-ikán tartotta ülését, melyen a történtek közetkeztében nyomott hangulat uralkodott.

Ivánka Imre elnök, megnyítván az ülést, azonnal kijelentette, hogy mind az elnökségről, mind a központi választmányi tagságáról lemond s a szoborra vonatkozó iratokat és számadásokat átadta a bizottságnak, inditványozván, hogy a szobor gondozásával dr. Szénássy Sándor alelnököt és Lévay Henrik pénztárnokot bizzák meg. Dr. *Szénássy* Sándor kérte az elnököt, hogy vegye vissza lemondását, s csak az országos honvéd-gyülésen nyujtsa be. Ily

HALÁLOZÁSOK.

Gróf Bethlen Olivér, 1848-iki honvéd alezredes, Bem erdélyi hadseregének egyik vitéze, öngyilkossággal vetett véget életének, Velenczében, hol hosszabb idő óta tartózkodott. Katonai kiképzését a bécsi hadmérnöki akadémiában nyerte, honnan mint huszárhadnagy ment Olaszországba, de rövid ideig szolgált az osztrák hadseregben, hazajött és részt vett az erdélyi 11-ik zászlóalj szervezésében. Aztán mindvégig ott harczolt a szabadság küzdelmeiben. A piski-i csatában Nagy-Szeben bevételénél, tanusított hősiességéről ma is sokat beszélnek. A piskii csata után Bem a csatatéren sajátkezüleg díszítette föl a vitézség érdemjelével. A szabadságharcz után külföldre akart menekülni, de elfogták és Haynau halállal akarta büntetni, de Bethlen atyja (gr. Bethlen János) összeköttetéseinél fogva kieszközölte a kegyelmet. Gr. Bethlen Olivér sok hányattatás közt élt, s úgy látszik, ez keserítette el életét, melyet pisztolylyal oltott ki.

Elhunytak még a közelebbi napok alatt: Fehér Miklós, budapesti ismert gépgyáros, a szabadságharczban honvéd főhadnagy, ki később egész tevékenységét a gépipar föllendítésének szentelte, s ő hozta be az első gőzcséplőgépeket; legutóbb a magyar állami gépgyárak főügynöke volt, 64 éves korában, Budapesten. — Issekutz Gyula, ezredes, a budapesti helyőrség derék tisztje, ki a főváros előkelő polgári köreiben is köztiszteletnek örvendett, Újvidéken, hová rokonaihoz utazott, s hol kholera áldozata lett. — Miskolczy Sz. József, tisza-várkonyi ref. lelkész, a kecskeméti egyházmegye tanácsbirája, élete 81-dik, lelkészsége 54-dik évében. — Kenéz János, turkevei nagybirtokos, Vadnai Károly országgyűlési képviselőnek köztiszteletben élt apósa, 70 éves korában, s nagy számu családot és rokonságot hagyott maga után. — Petri László, tasnád-szarndi földbirtokos, régi honvéd, Petri Mórnak, a «Szilágy» szerkesztőjének édes atyja, 61 éves. — Oszetzky Antal, 1848—49-diki őrnagy, az első magyar biztosító-társaság nyugalmazott tisztviselője, 74 éves, Budapesten. — Benel Károly, magyar kir. pénzügyigazgatósági irodatiszt, 68-ik évében, Budapesten. — Komlósy József, a nagykanizsai szolgabirói hivatal tisztviselője, 50 éves, Nagy-Kanizsán. — Hegyi József, épitőmester, Budapesten. — Dr. Koncz Albert, körorvos, tartalékos honvéd-főorvos és megyebizottsági tag, Kőtelken, 34 éves. — Köntzey Miklós, nagybirtokos, 48 éves, Szövérden. — Egyházbükki Dervarics János, 68 éves, Sümegen.

Ferenczy János, gyógyszerész, 67 éves korában, Boros-Jenőn. — Schäffer Alajos, kaposvári kir. közjegyző, Somogymegye törvényhatósági bizottsági tagja, a kaposvári kir. főgymnázium választmányi

tagja, a somogymegyei 1848—49-es honvéd-egylet alelnöke, 64-dik évében, Marczaliban. — MILLAUD ALBERT szellemes franczia iró a «Figaro» munkatársa, ki több könyvet, vigjátékot és operaszöveget írt, Párisban elhunyt.

KOVÁCSY BRUNÓNÉ, szül. Paulikovics Lujza, volt budapesti adófelügyelő neje, Pauli Rikhárdnak, operánk nyugalmazott jeles művészének nővére, 55 éves, Budapesten. — Özv. VIMMER MIKLÓSNÉ, szül. Leuthner Anna, 67-dik évében, Budapesten. — BITAY SÁNDORNÉ, szül. Dobay Ida, pénzügyminiszteri tisztviselő felesége, 28 éves korában, Zilahon. — Özv. KOCH SÁMUELNÉ, szül. Kronstein Teréz asszony, 72 éves, Budapesten. — PAPP HELÉN bárónő, Szarvason. — KOCHANOVSZKY LÁSZLÓNÉ, szül. Sinkovich Mária, Nyitramegye árvaszéki nyug. elnökének neje, Nyitrán.

Szerkesztői mondanivalók.

Egy jó öreg asszony emléke. Önképzőköri kisérletnek megjárja, de nyilvánosság elé nem való. Költői alakításnak nyoma sincs benne, a száraz okoskodások hosszú sora elnyujtott prédikációra emlékeztet. A külalak is kezdetleges, s ha akadunk is nehány lendületes sorra, annál több az erőltetett, lapos, költőietlen kifejezés.

Emlékek. A pusztáról. Élvezettel olvastuk; a puszták tiszta levegője árad belőlük, telve a vadvirágok és a frissen kaszált fű illatával. Közölni fogjuk s örülünk, hogy tehetsége érvényesülését lapunk is előmozditja.

Szemesnek. Hogy az őzből szarvas lett, azt bizony magunk is csak utólagosan vettük észre. Kérdőre is vontuk a rajzoló művészt, de ő azzal menti magát, hogy a sokszorosító gép tévedett, a mennyiben az őz feje mellé esett száraz ágakat is a szarvakhoz tartozóknak vélte. A gépet is kérdőre vontuk; de az azzal mentegetődzik, hogy bizonyosan a sajtó fecscsentette szét a nyomda festéket s igy támadhatott a *szarvas* sajtóhiba. Nincs más, mint elfogadnunk e mentegetődzéseket, annyival inkább, mivel a sajtóhibák ellen a világ összes biztositó intézetei sem biztosithatják a nyomtatványokat.

SAKKJÁTÉK.

1745. számu feladvány. Ehrenstein M.-tól.

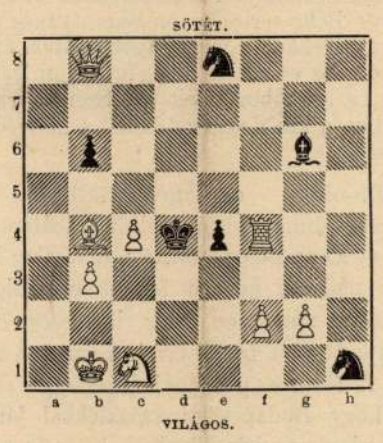

Világos indul s a harmadik lépésre matot mond.

Az 1737. számu feladvány megfejtése

Stal K.-tól.

Megfejtés.

Világos.	*Sötét.*
1. Vf8—d6	Kd4—e3 (a)
2. Fg7—h6 †	Ke3—f2 :
3. Vd6—f6 mat.	

a. *Világos.*	*Sötét.*
1.	Fe1—f2 : (b)
2. c2—c3 †	Kd4—e3
3. Fg7—h6 mat.	

b.	
1.	Fe1—d2 (c)
2. Fg7—e5 † stb.	

c.	
1.	Fe1—c3 (d)
2. Bc5—c4 †	b5—c4 :
3. Vd6—b6 mat.	

Világos.	*d.* *Sötét.*
1.	Fe1—b4
2. Vd6—e5 †	Kd4—c5 :
3. Ve5—c7 mat	

Helyesen fejtették meg: *Budapesten:* K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — *Ung-Tarnóczon:* Németh Péter. — *Kecskeméten:* Balogh Dienes. — *Nagy-Kőrösön:* Kovács L. — *Tiszafüreden:* Fischer Soma. — *A pesti sakk-kör.*

KÉPTALÁNY.

A «Vasárnapi Ujság» 42-ik számában közölt képtalány megfejtése: *A reménység hosszú pipaszár.*

Heti naptár, október–november hó.

Nap	*Katholikus és protestáns*		*Görög-Orosz*	*Izraelita*
30 V.	B 21 Rodr. Alf.	B 20 Kolos	18 D 21 Lukács	9
31 H.	Farkas pk.	Ref. eml.	19 Joel pr.	10 Sch. bj.
1 K.	**Mindszent**	Mindszent	20 Artemius vt.	11
2 S.	Halottak napja	Viktorin	21 Hilarion ap.	12
3 C.	Malachiás	Pirmin	22 Abercz pk.	13 Ch. bj.
4 P.	Bor. Károly pk.	Károly	23 Jak. ap. Úr r.	14
5 S.	Imre herczeg	Imre	24 Arétász és t.	15 S. Waj.

Holdváltozás. ☾ Holdtölte 4-én 5 óra 5 pk. d. u.

Felelős szerkesztő: **Nagy Miklós.**
(L. Egyetem-tér 6. szám.)

Csikos és koczkás selyemszöveteket, Louisina, Foulard, Sürah, Taffeta, nemkülönben Merveilleus selymeket is méterenként 45 krtól 3 frt 85 krig egyes öltönyökre, vagy egész végekben is póstabér- és vámmentesen szállit **Henneberg G.** (cs. kir. udv. szállító) **selyemgyára Zürichben.** Minták póstafordulóval küldetnek. Svájczba czimzett levelekre 10 kros bélyeg ragasztandó. (10)

— Kritikus időkben, mikor mindenkinek kétszeres elővigyázattal kell arra ügyelni, hogy emésztő szerveiben zavarok ne támadjanak, egy védő és kiegyenlitő hatással biró élvezeti czikk valóban megbecsülhetetlen. A **Branca Testvérek** régóta hirneves **milanoi** czég, magának tulajdonithatja azon érdemet, hogy, az elismert Fernet-Branca nevű szerben ilyet alkotott. — A **Fernet-Branca,** ha valódi, rendkivül erősitőleg hat a gyomorra, szikvízzel, kávéval stb. higitva pedig első rendü frissitőül szolgál.

— Lásd a hirdetések közt «Les Grands Magasins du Printemps Paris».

A „Franklin-Társulat" kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvkereskedésben kaphatók

az 1893-dik évre szóló általánosan kedvelt dús tartalmu

NAPTÁRAK

ugymint:

ISTVAN BÁCSI NAPTÁRA. XXXVIII. évfolyam. Képekkel. Alapitá Majer István. Füzve 50 kr.

PROTESTÁNS UJ KÉPES NAPTÁR. XXXIX. évf. Szerk. *legifj. Szász Károly.* Füzve 50 kr.

FALUSI GAZDA NAPTÁRA. XXIX évfolyam. Szerkeszti *Kovácsy Béla.* Füzve 80 kr.

LIDÉRCZ-NAPTÁR. XXXII. évfolyam, képekkel. Füzve 60 kr.

HONVÉD-NAPTÁR (egyuttal katonainaptár). XXVI. évfolyam. Szerkeszti *Áldor Imre.* Füzve 60 kr.

A MAGYAR NOK HAZI NAPTÁRA. XXV. évfoly. Szerk. *Beniczky Irma.* Képekkel. Füzve 60 kr.

BORÁSZATI NAPTÁR. Szerk. *dr. Lónyay Ferencz.* XX. évfolyam. Füzve 80 kr.

SZÉKELY-EGYLETI KÉPES NAPTÁR. Szerkeszti a központi választmány megbizásából *Benedek Elek.* XII. évfolyam. Füzve 25 kr.

NEUER ILLUSTR. VOLKS-KALENDER für Ungarn u. Siebenbürgen. XXVIII. Jahrg. Geheftet 50 kr.

HATÁRIDŐ-NAPTÁR, mindennemű hivatalnokok, ügyvédek, jegyzők, orvosok, gazdatisztek, utazók és üzérek számára, hasznos jegyzetekkel és 366 üres lappal ellátva, irópapiron és kemény kötésben 1 frt 20 kr.

A MAGYAR NÉP NAPTÁRA. Szerkeszti ifj. *Tatár Péter.* Képekkel. XXXVIII. évfolyam. Füzve 25 kr.

UJ FALI NAPTÁR egész iv 20 kr.

NEUER WANDKALENDER, 1 ganzer Bogen 20 kr.

Részletfizetésre! **Részletfizetésre**

JUSZT TIVADAR

férfiszabó-mester. 4884

Budapest, VII., Erzsébet-körút 24. sz.

Elvállalja mindennemü **uri és gyermekruha készitését,** valamint **katonai egyenruhákat** mérték szerint jó, és pontos kiszolgálás mellett. — Dús választék a legfinomabb angol és franczia szövetekben. **Rendes évi lakók és hivatalnok uraknak részletfizetésre, árfelemelés nélkül.**

A kassai püspöki könyvtár. *Bubics* Zsigmond kassai püspök megvette a püspöki palotával szomszédos régi emeletes házat és alkalmas püspöki könyvtárrá alakíttatta. Az egész első emeletet tágas könyvtárteremmé változtatta, könyvállványokkal szerelte fel, hogy a 20,000-nyi könyvgyüjtemény könnyen elférjen. Az új épületbe helyeztette át most Bubics a régi, gazdag püspökségi könyvtárt, melyet annak idején Récsey Viktor benczés könyvtárnok rendezett.

Amerikai magyarok látogatása itthon. Az Amerikában lakó magyarság tömegesen készül haza látogatóba a milleniumi ünnepekre. Külön hajót akarnak bérelni, mely egyenesen magyar földre, Fiuméba hozná őket. Amerikaiak is csatlakozni akarnak hozzájok. A mozgalmat Perczel Lajos, clevelandi közjegyző, az «Amerikai Nemzetőr» volt szerkesztője vezeti.

A Fonciere pesti biztositó intézet április 29-én tartotta évi rendes közgyülését, báró *Kochmeister* Frigyes elnöklete alatt. Az igazgatóság jelentése szerint az intézet az elmult évben is fokozatos, kedvező fejlődést vett s a biztositás különböző ágazatai megfelelő nyereséget mutatnak föl. **A tűzbiztositás ágazatában** a készpénz-dijbevétel, a törlések levonása után 3.760,874 frt volt. Az **életbiztositás ágazatára** az igazgatóság igen nagy gondot forditott s az állandóan fokozatos fejlődésnek örvend. A dijbevétel 1.008,362 frt volt (tavaly: 929,904 frt), a kamatok és egyéb bevételek pedig 300,798 forint (tavaly: 257.723 frt). A biztositások összállománya ez idő szerint 23.173,700 frt tőke és 7807 frt járadékösszeget képvisel. Hasonló örvendetes lendület mutatkozik a **baleset- jég- és szállitmánybiztositó** ágazatokban. Az elmult üzletév tiszta nyeresége 185,393 frt 05 kr. volt. Javasolja az igazgatóság, hogy a különböző javadalmazások levonása után a részvényeseknek 5% osztalék adassék s felülosztalékul 2% ugy, hogy az intézeti részvények legközelebb esedékes szelvénye darabonkint 7 frtjával lesz május hó 1-jétől fogva beváltandó. A javaslatokat elfogadta a közgyülés. Végül bejelentette az igazgatóság, hogy az intézet két jeles főhivatalnokát, 30 évi buzgó és sikeres hivatali szolgálat után, nyugalomba helyezte, a két főtisztviselő: Polgár J. és Bleuer J. (Eljenzés) A jelentés tudomásul vétele után báró *Kochmeister* Frigyes elnök bejelentette, hogy sem ő, sem igazgatótársai közül *Aebly* Adolf, *Loisch* Ede és Lédeczi *Schenk* Adolf el nem fogadhatják a netán ujból történendő megválasztásukat, mert ezt egyéb elfoglaltságuk nem engedi meg. Mendl Arthur inditványára, hogy az igazgatóságba a következő kitünő szakemberek s közéletünk jelesei választassanak be: Radó Kálmán, br. Vay Dénes, Kilényi Hugó, Bérczy Mór, Engel Miksa, Földiák Gyula, Guttentag Gusztáv, Haas Jakab, Hoffmann Sámuel, Schön Vilmos; a felügyelő bizottság pedig: Doktor Gyula, dr. Mandello Károly, Popper Károly, gróf Ráday Gedeon, Reich Lajos, Auer Róbert. A közgyülés ezt az ajánlott névsort egyhangulag megválasztotta. A közgyülés után az igazgatóság megalakulván, elnökké **Radó** Kálmán val. belső titkos tanácsost és főrendiházi tagot választották meg.

HALÁLOZÁSOK.

Özv. jászói Berczik Pálné, szül. Hazay Teréz, Berczik Árpád miniszteri tanácsos és kiváló iró édes anyja, meghalt Budapesten, 72 éves korában. Gyermekei: Berczik Árpád miniszteri tanácsos, Berczik Gizella férj. Fésüs Györgyné, Berczik Gyula műszaki tanácsos mellett nagy család és rokonság gyászolja a szeretett agg nőt, kinek halála rokonain és barátain nélkül, jóismerőseinek nagy seregét is mély szomorúságba ejtette: a boldogúlt hült tetemei e hó 3-ik a róm. kath. egyház szertartása szerint beszenteltetvén, közrészvét mellett tétettek örök nyugalomra.

Lévay Ferencz, miniszteri osztálytanácsos a a közoktatásügyi miniszteriumban, meghalt május 2-ikán, 47 éves korában, Budapesten, hosszas betegeskedés után. Ifjabb korában a szegedi reáliskolánál működött mint tanár, majd Csongrádmegye tanfelügyelője lett; 1890-ben pedig osztálytanácsossá nevezték ki közoktatásügyi miniszterium népnevelési osztályába, hol azóta fáradhatatlanul működött. Irodalmilag is szolgálta a nevelésügyet és sok czikket irt a lapokba.

Freytag Gusztáv, német iró, április 30-ikán Wiesbadenben, 84 éves korában. Nagy termékenységű iró volt; szinművei, regényei, széptani dolgozatai egész könyvtárt tesznek ki. Az angol regényirók hatása alatt fejlődött, s Dickens és Thackeray szelleme meg is látszik leghiresebb regényén («Soll und Haben»), melyet «Kalmár és báró» czím alatt magyarra is lefordítottak.

Elhunytak még a közelebbi napok alatt: Fáy Gusztáv, Gömörmegye volt főispánja, 83 éves korában, ápr. 26-án Nyustyán. Nyolcz évvel ezelőtt ünnepelte vármegyei hivataloskodása 50 éves jubileumát, a mikor aztán nyugalomba vonult. Fáy Gyula orsz. képviselő az édesatyját gyászolja benne. — Váczy József, Kecskemét város köztisztelетű polgára, dr. Váczy János budapesti tanárnak és ismert irónak, lapunk dolgozó társának édes atyja, 73 éves korában, Kecskeméten. — Gyöngyössy József, a magyar államvasutak tisztviselője Budapesten, régi honvéd a vitéz vörös sipkások közül, ki 19 ütközetben vett részt, 68 éves korában. — Id. Fischer Sándor, Győr város köztiszteletű polgára, dr. Fischer Sándor győrmegyei főjegyző édes atyja, régi honvéd, 66 éves korában. — Filmek Endre, 1848—49-iki tüzértiszt, a szabadságharcz után városi tanitó Váczon, 77 éves korában. — Bodolay László, a mező-turi gymnázium igazgató tanára, ki idegbaja elől menekülendő, önkezűleg vetett véget életének, 52 éves korában. — Keleti Zsigmond Nándor, nyug. m. kir. főerdőtanácsos, 65 éves, Losonczon. — Kuesz Károly, honvédőrnagy, a Ludovika Akadémia derék tanára, Budapesten. — Somossy Imre, 1848—49-iki honvéd-főhadnagy, Zemplénmegye törvényhatósági bizottságának tagja és tb. szolgabiró, 67-ik évében, Sátoralja-Ujhelyen. — Patercs Antal, 1848—49-es honvéd tüzér őrmester Uj-Pesten. Patercs a szabadságharcz kitörésekor külföldön szolgált a Lichtenstein-huszároknál, s úgy szökött haza ezredével. — Ment András, a főváros ismert polgára, a «Magyar király» fogadó bérlője, 62 éves korában, öngyilkossággal vetvén véget életének. — Kovács Sándor, községi iskolai tanitó, 73 éves korában, Zala-Sormáson. Az elhunyt azelőtt Söjtörön működött, a hol Deák Ferenczczel is gyakran érintkezett. Mint söjtöri tanitó ünnepelte meg 50 éves tanitói jubileumát. — Kolossy Gusztáv, egri ügyvéd, 47 éves korában. — Széll Miklós, Vasmegye főszolgabirája, 63 éves korában, Bucsuban. — Buji Jékey Kálmán, 69 éves, Fehér-Gyarmaton. — Mikusóczi Budjács István, Bazin város polgármestere, 31 éves korában.

Bernáth Albertné, szül. báró Radák Mária, 60 éves korában, Nagybányán. — Martonfalvay Elekné, szül. Árvay Mária, nyug. törvényszéki elnök neje, 75 éves, Pápán. — Bora Rozália, nagy kiterjedésű család szeretett matrónája, 86 éves, Sepsi-Szent-Györgyön, és a bölöni családi sirboltban temették el. — Loser Nelli, Loser Mátyás és neje Strohm Josefina leánya, husz éves korában, Budapesten. — Zsolnay Imréné, szül. Brauer Tona, pénzügyi fogalmazó felesége, 28 éves, Budapesten.

Szerkesztői mondanivalók.

Ha szárnyam van. Szép leány szép virág. Mindkettőben van egy kis költői hangulat.

Egy betegnek. Bár tárgya egészen más, hangja annyira emlékeztet Petőfi hires versére, a «Szeptember végén»-re, hogy nem tudjuk e nagy hasonlatosság miatt élvezni.

Vizió. Erős tehetségre vall; de tulságosan bizarr. Mással szeretnők kicserélni.

Biztos gyógyszer. Sokkal gyengébb, mint a minőt úgy lapunk, mint szerző reputációja érdekében kivánnunk kell.

Két lélek. Alessandri után. Nagy örömmel vennők, ha a jelesebb román költők munkáit alkalmunk volna bemutatni a magyar közönségnek. De a közlésnek csak úgy volna értelme, ha jó műfordításban tehetnők; az ily gyönge kisérlet nem alkalmas rá, hogy a magyar közönség megismerje s megszeresse a román költőket.

Megemlékezés Dobrolyubovról. Verset nem lehet ily döczögös prózában fordítani.

Nem közölhetők: A huszas. Te vagy éltem gondolatja. Temetőben szomoru füz. Az özvegy nő és az anyátlan árva. Ákos kérése. Harczi dal. Báró Jósika Miklós emlékezete. Szerelem, csalódás,. felejtés.

SAKKJÁTÉK.

1891. számu feladvány. Kálniczky Gézától.

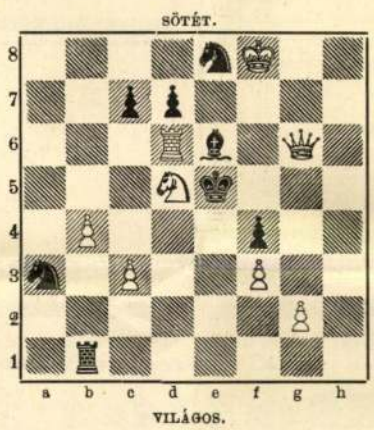

Világos indúl s a harmadik lépésre matot mond.

Az 1881. számu feladvány megfejtése

Musil K.-tól.

Megfejtés.

Világos.	*Sötét.*	*Világos.*	*a.*	*Sötét.*
1. Hf4—h3	... Hb6—c4 : (a)	1. ...	...	d7—e6 : (b)
2. Be6—e4 †	... t. sz.	2. Vd3—e4 †	...	Hd6—e4 :
3. V mat.		3. Fc4—e6 mat.		

Világos.	*b.*	*Sötét.*
1. ...	...	g6—g5
2. Vd3—f3 †	...	Kg4—f3 :
3. Fc4—e2 mat.		

Az 1882. számu feladvány megfejtése

Galitzky A. W.-től.

Megfejtés.

Világos	*Sötét*	*Világos*	*a.*	*Sötét*
1. Ke3—e2	... g6—g5	2. ...	...	Ke5—d4
2. Ke2—e1	... Ke5—f4 (a)	3. Ke1—d2 stb.		
3. Ke1—f2	... Kf4—e5			
4. Kf2—e2	... Ke5—d4			
5. Fe7—f6 mat.				

Helyesen fejtették meg: *Budapesten:* K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — Eördögh János. — Stefunkó L. — *Bács-Kulán:* Lobozsánszky Sz. — *A pesti sakk-kör.*

Hibaigazitás. A multheti 1890. számu Weinheimer-féle feladványban *f8* mezőn *világos* vezér áll *sötét* helyett.

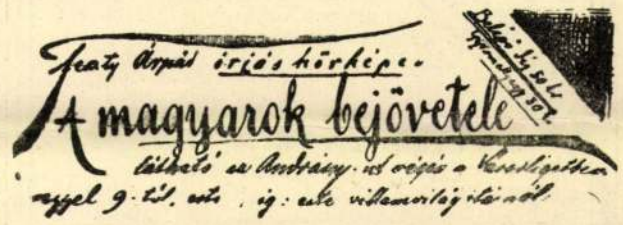

KÉPTALÁNY.

A «Vasárnapi Ujság» 16-ik számában közölt képtalány megfejtése: *Halál ellen nincs orvosság.*

Heti naptár, május hó.

Nap	*Katholikus és protestáns*		*Görög-Orosz*	*Izraelita*
5	V. **F 3 Józs. oltal.**	**F 3** Gotthárd	**23 A György**	11
6	H. Oljb. főtt János	Dam. Ján.	24 Szaba vt.	12 Sch. bj.
7	K. Szaniszló pk.	Szaniszló, Giz.	25 Márk ev.	13
8	S. Mihály főa. meg.	Arzén	26 Vazul pk. vt.	14
9	C. Naz. Ger. ea.	Gergely	27 Simon J. r.	15
10	P. Antonin pk.	Antonin	28 9 vértanu	16
11	S. Mamertusz	Mamert	29 Jazon pk.	17 S. E. 4. P

Holdváltozás. ☽ Holdölte 9-én 0 ó. 59 p. regg.

Felelős szerkesztő: **Nagy Miklós.**
(L. Egyetem-tér 6. szám.)

Nyers selyem bastruhákra való kelmét 8 frt 65 krtól 42 frt 75 krig egy teljes öltönyre — Tussors- és Shantungs-Pongees, valamint fekete, fehér és szines **Henneberg-selyem** 35 krtól 14 frt 65 krig méterenkint — sima, csikos, koczkázott, mintázott, damaszt stb. (mintegy 240 különböző minőség és 2000 szin és mintázatban) **póstabér és vámmentesen a házhoz szállítva** és mintákat küld postafordultával: **Henneberg G.** (cs. kir. udv. szállító) **selyemgyára Zürichben.** Svájczba czimzett levelekre 10 kros, levelező-lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven irt megrendelések pontosan elintéztetnek. 6044

Univ. Med. Dr. Aczél
fog- és szájbetegeknek
rendel: d. e. 10—12-ig, d. u. 2—4-ig, (szegényeknek 12—2-ig).
Készit műfogat és egész fogsort.
Budapest, VII., Erzsébet-körút 7. szám I. em. 10.

Keresztély Sándor «Hungária» zongoragyára nagyban megkezdte működését oly annyira, hogy az első hangszer már 2 hét mulva a nyilvánosság elé kerül. Megbizható szakemberek véleménye szerint a gyártás mintaszerü és a külföldi behozatalt nagyban gátolni fogja. Megrendelések minden stylben Váczi-körut 21. szám alatt eszközöltetnek.

Hogy a ló minő gyorsan veszt erejéből, megerőltető munka mellett, azt minden lótulajdonos tudja, az izomszálak merevsége nagyon is gyakran következménye a tulerőltetésnek. Kitartó munkához alkalmasakká tehetők a lovak, ha rendesen alkalmazzuk a cs. és kir. szabadalmazott ló-mosóvizet, a Kwizda-féle restitutionsfluid-ot. Ez különösen beválik mint segédszer ficzamok, rosszul lépés, az idegek merevsége, gyengeség ellen és mint erősitő és erő-visszaszerző szer nagy fáradalmak után.

Legjobb és leghirnevesebb pipere hölgypor : a La

VELOUTINE

Különleges Riszpor
BISMUTTAL VEGYITVE
CH. FAY, ILLATSZERÉSZ,
PARIS — 9, rue de la Paix, 9 — PARIS.

Ch. Fay Velontine, eredeti minőségben kapható. **Vértessi Sándor** udvari illattára, Kristóf-tér 8. Budapest.

A Richter-féle

Tinct. capsici comp.

Ezen **Horgony-Pain-Expeller** néven ismeretes, igazán népszerü háziszer most már **25 év óta legjobb fájdalomcsillapitó bedörzsölésnek fényesen bebizonyult köszvénynél, csúznál, tagszaggatásnál stb. nél.** A föld összes országaiban nagy elterjesztést és biztos hatása következteben minden oldalról oly elismerést talált, hogy minden betegnek joggal ajánlható.

A Tinct. capsici compos.
(Horgony-Pain-Expeller)

kimagasló állását a fájdalomcsillapito bedörzsölések között diadalmasan megtartotta, különféle felbujtás és utanzatok dacára; ez bizonyára a legjobb bizonyiték arra nézve, hogy a közönség igen jól meg tudja különböztetni a jót a rossztól.

Hogy értéktelen utánzatot ne kapjunk, bevásárlás alkalmával védjegyünkre, **a vörös horgonyra** figyelendő és minden üveg ezen jegy nélkül, mint **nem valódi visszautasitandó.** A gyógyszertárakban kapható 40 kr., 70 kr. vagy 1 frt. 20 krnyi árban üvegenként; Budapesten **Török József** gyógyszerésznél. ●

Richter-féle gyár Rudolstadtban, Thüringiában.

Franczia folyékony

HAJFESTŐ

(Cromatique Parisien)

melylyel minden hajat tetszés szerint 10 percz alatt állandóan megfesthetni fekete, barna vagy szőkére. Tulajdonságai: a szin állandó s a természetes szintől meg nem különböztethető, az alkalmazás egyszerü. Ára 2 frt. A készülékek (csészék, kefék stb.) 60 kr.

Főraktár: Budapesten, Török József gyógyszertára, Király-utcza 12. szám.

Schering-féle Condurango-bor

ujabb időben idült gyomorbajokban, **gyomorhurut** *(gyomorgörcs)* eseteiben, mint enyhitő szer a legeiterjedtebb alkalmazásra talál.

Schering-féle Pepsin-essentia

dr. Liebreich Oszkár tanár utasitása szerint. Emésztési zavarok, az emésztés renyhesége, zaha (gyomorégés), a gyomor elnyálkásodása, evés és ivásbani mértékletlenség következményei stb., ezen kellemes izü essentia segélyével rövid idő alatt megszüntettetnek.

Schering's Grüne Apotheke, Berlin N.

Raktárak Ausztria-Magyarország legtöbb gyógyszertárában és nagyobb droguista-üzletében. 6019

Folyékony

GLYCERIN-CRÊME

Kielhausertől, Gráczban.

A folyékony glycerin-crême sikerült egyesitése a legártatlanabb szereknek, melyek a bőrt nemcsak **simábbá** és **finomabbá** teszik, hanem annak **fiatalos frisseségét** föntartják. Ovszer a **levegő, szél** és **nap befolyása ellen**; eltávolitja a **szeplőt, napsütést, májfoltot** és minden hasonló **arcztisztátlanságot.**

Egy üveg ára 1 frt 20 kr.

Legfinomabb glycerin-szappan

glycerin és illatos növényekből, kitünően tisztit és élénkiti a bőrt, és finom pipereszappan minden kivánt előnyeivel bir.

Darabja kék papirosban 35 kr.

Párisi hölgypor

a bőrnek leggyengédebb fehér szint adja, és ártatlansága mellett mégis a bőrt simán és szárazon tartja. Hölgyeknél, ugy férfiaknál is borotválás után nagy kedveltségnek örvend. **Egy doboz ára 50 kr.,** fehér, rózsaszin és sárga (Rachel).

Kézmosó-por

mandula-szappan és spermacetből készitve, a legártatlanabb arcz- és kézbőr-tisztitó szer. **Egy doboz ára 50 kr.**

Rouge végétal

arczpirositó szer nappalra és estére. **Ára 50 kr.**

Hamisitott **hölgypor**-tól és **glycerin-crême**-től óvakodni tessék, csak az tekintendő valódinak, melynek dobozán, valamint használati utasitásán a mellékelt védjegy van.

Főraktár: Budapest, király-u. 12
TORÖK JÓZSEF gyógyszertára.

Wasmuth féle **tyuk-szem-gyürü** az **órában**

3-szor 24 óra alatt meggyógyit minden **tyukszemet.** Egy óra ára 60 kr, vidékre 80 kr. Előzetes beküldése mellett bérmentve.

Főraktár:
TORÖK JOZSEF
gyógyszertára.
Király-utcza 12.

Roppant

feltünést keltenek az általam forgalomba hozott **órák**; olcsóbbak és jobbak, mint minden verseny. Senki se mulaszsza el, képes árjegyzéket kérni.

1 ébresztő	frt	1.90
5 «	«	9.—
1 fém zsebóra	frt	2.25
1 ezüst «	«	6,50
1 nikel «	«	5.—
1 ezüst láncz	«	2.—

utánvét mellett.

Óraszállitási Union.

FACKLER EMIL.

Bécs III. B., Löwengasse 5.

HAZAI ASZFALTIPAR

részvénytársaság.

Ezelőtt «**TATAROSI**».

Telefon 442.

Bányái: Tataroson (Bihar megye), gyárai: Tataros, M.-Telegd, Budapest.

Központi iroda:

Budapest, váczi-körut 21.

Készit mindennemü aszfalt burkolatot, u. m. járdákat, kapubejáratokat stb. természetes aszfaltból: Kocsiutakat, aszfalt-macadam **38151/93. sz. a. szabadalmazott rendszere szerint. Elvállal:** uj épitkezéseknél: alapfalak elszigetelését forró uton szabadalmazott aszfalt elszigetelő anyagból, tetőfedéseket szabadalmazott valódi aszfalt fedéllemezekkel. **Szállit:** kitünő aszfaltanyagot: szab. elszigetelő anyagot, valódi aszfalt fedél és izoláló lemezeket, stb. **Olaj-osztálya szállit:** nyers-, gép-, kenő- és hengerolajokat, mindennemü kocsikenőcsöket.

!! Bámulatra

«VÉNUS»

ásványviz-forrás

a világ legszénsavdusabb, természetes ásványvize. Borral keverve páratlan, tisztán kellemes, üditő, frissitő, lázbetegeknél nélkülözhetlen, sziruppal rendkivül hüsitő, ásványvizek között minden tekintetben első helyen áll.

Prospektus, árjegyzék ingyen és bérmentve.

Egyedüli főraktár:

Olteanu Sándor-nál

Budapest, VIII. ker., Gyöngytyuk-utcza 3. sz.

Budai fiókraktár: **Ambrózy Vilmosnál** II. Fő-utcza 17. (Andrássy palota.)

Kapható minden vendéglőben és füszerkereskedésben.

Szt.-Margitszigeti gyógytürdőhely.

BUDAPEST.

A Szt.-Margitszigeti 43.7° C. hévviz kitünő eredménynyel használtatott a következő kóra akok ellen: **köszvény, csúz, zsábák, idült kütegek, máj-, gyomor-, bélbántalmak, hólyaghurut, női bántalmak, garat-, gége-, tüdőhurut, és idegbántalmak. Massage és villamos fürdő.** Tiszta, pormentes levegő és 300 vendégszoba, társalgási terem, posta, telefon, távird., gyógyszertár és elismert jó konyha. Rendelő fürdőorvos dr. **Bauer Antal** főherczegi udvari orvos. Naponta katona- és czigányzene. Hajóközlekedés félóránként.

Fürdőidény tartama: május 1-től szeptember 30-ig.

A szobaáraknál május és szept. hóban **30%** **engedmény.** ☞ **Árszabály kivánatra bérmentve küldetik.**

6250 **A Szt.-Margitszigeti gyógyfürdő-felügyelőség Budapesten.**

Dr. GÖLIS-féle

egyetemes emésztőpor.

(1857 óta kereskedelmi czikk.)

Etrendi szer, kitünő hatása van különösen nehezen emészthető ételek feloldására, valamint az általános emésztésre és igy a test táplálására és erősitésére is. Naponta kétszer használva (evés után egy kávéskanálnyit téve a nyelvre s a szokásos itallal leöblitve) kedvező befolyást gyakorol a hiányos emésztés következtében fellépő jelenségeknél, minők:

gyomorégés, nyálkaképződés, székrekedés, aranyeres bántalmak és altesti pangás stb.

Ásványvizgyógymódnál, mint elő vagy utókura, vagy egyidejüleg a gyógymóddal kitünő hatást fejt ki. Minden doboznak dr. Gölis pecsétjével és a bejegyzett védjegygyel kell lezárva lenni s mindenkor határozottan **dr. Gölis-féle emésztő por** kérendő a vétel alkalmával. — A dr. Gölis-féle egyetemes emésztő-por központi szétküldése:

Bécs, I. kerület, Stefansplatz Nr. 6. (Zwettlhof).

Egy nagy doboz ára 1 frt 26 kr., egy kis dobozé 84 kr.

Főraktár: **Budapest, Király-utcza 12. Török József gyógyszertára.**

Hirdetések felvétetnek
a „Vasárnapi Ujság" kiadó-hivatalában,
Budapest, IV., Egyetem-utcza 4. sz. a.

Hajhullás, fejbőrfájás, korpásodás, valamint a haj molyosodása ellen a legjobb és legbiztosabb hatásu szer az, egy orvosi szaktekintély praescriptiója szerint, szigoru pontossággal készült

Bojtorján hajszesz.

1—2 üveg elfogyasztása után minden bántalma a fejbőrnek és hajzatnak teljesen elmulik, a haj rohamos növésnek indul és **természetes** szint, fényt kap. Megkopaszodottak is számtalan esetben visszanyerték e szer használata által ifjukori hajzatukat természetes szinben. Egy üveg ára 60 kr. 2 frtnak előleges beküldése mellett 3 üveg franco szállittatik. Szétküldési raktár: **A «Magyar Korona» gyógyszertár műlaboratoriuma, Székes-Fehérvárott.** Ugyanott készittetik és onnan küldetik szét országszerte a hires igen elterjedt

„Székes-Fehérvári Korona-bajuszpödrő",

melynek előnyei más készitményekkel szemben főleg consistenciája, továbbá, hogy nem avasodik, nem szárad ki, nem tépi a bajuszt, nem fest, de kitünően conservál és elősegiti a növést. Ára egy doboznak (fehér vagy barna szinben) 20 kr. E czikk különben kapható az ország legtöbb gyógyszertárában is. Csak az valódi, mely **védjegyes** nikkeldobozban és **lepecsételt** eredeti csomagolásban van. Szétküldési raktárak még Budapesten **Török József** (Király-utcza) **Petri Ottó** (Váczi-körut) gyógyszerészek és a **Kochmeister Frigyes utódai czég.**

Majd győz Szent István; lehanyatlik az ős hit napja és szelíd derűjével helyét elfoglalja a szeretet vallása. A szent király aztán újra hozzá fog a monostor építéséhez s fel is építi azt ezredévünk 1-ső évében.

Feltünik lelki szemeink előtt az első apátúr, *Asztrik* tisztes alakja, a ki a szent koronát elhozza s nagy buzgósággal és sikerrel terjeszti szilaj őseink közt Jézus szelíd tanát.

Látjuk aztán, a mint Szent László országgyülést tart a nevezetes helyen, a mint Kálmán királyunk engedélyt ad a keresztes hadaknak átvonulásra. Majd megjelennek Béla, András, Nagy Lajos alakjai, a kik több más királyainkkal együtt mind szivesen időztek e helyen.

De ismét fegyverek csörgése, haldoklók sohajtása hallik, lángok lobogása fénylik, a mint egy kegyetlen vad ellenség megostromolja, elpusztítja a szent hajlékot.

Azonban ismét fölemelkednek a rombadőlt falak s egyaránt hirdetik a magyar nemzet és a hit törhetetlen erejét; boltozataik azon hazafias rendnek adnak ismét hajlékot, melynek tagjai közül előtündökölnek Guzmics, Czuczor, Rónay, Rómer, Jedlik és annyi más, egyaránt diszei vallásnak, nemzetnek.

Ezen nevezetes helyen ment végbe folyó év augusztus 26-ikán az a lélekemelő ünnepély, midőn a nemzet és a Benedek-rend emléket emelt itt az első apátnak, Asztriknak, kinek szobra oly sokat mondólag tartja kezeiben a koronát és keresztet. A vallás és közoktatásügyi miniszter vezetése alatt az ország minden része képviselve volt itt, kik magasztos érzelmektől eltelve vettek részt az emlék alapkőletételének feledhetetlen ünnepélyén; s az ekkor elhangzott kalapácsütések visszhangot keltettek a nemzet millióinak szivében, a székely hegyektől az osztrák határokig s a Kárpátoktól a zugó tengerig.

De nem csak kegyeletes érzések forrása volt ez a nagy, nemzeti ünnepély; s az ős monostor égnek nyúló tömör falai, Asztrik megkapó szobra ott a legmagasabb csúcson nemcsak a multak emlékeit idézik fel, hanem a jövőre nézve is bizodalommal töltik el a honfiui szivet.

Hiszen az a tisztes ősi épület mintegy nemzetünk sorsát példázza. Rommá lett, elpusztult számtalanszor; senki sem hitte volna már, hogy még valaha helyre állhasson, és ime most, szilárdabban, szebben, büszkébben emelkedik ég felé, mint valaha, s messze vidékekre terjeszti áldásait. Épen igy a magyar nemzet is, hányszor a végenyészet szélén állott már, hányszor szenvedte a legszörnyűbb csapásokat, s ime Isten kegyelméből, fiai őserejéből ma erősebb, tömörebb, mint valaha s fényes tulajdonaival, müveltségével épen úgy messze kimagaslik a haza minden népei között, mint a hogy kimagaslik Szent István monostora ott az ősi Pannonhegy zöld ormán, a környező völgyek felett.

Már pedig a mely nemzet egy olyan évezred végén, mint a lefolyt volt, — ily ifjúi erőben lép át az újba, az jogos önérzettel, erős bizodalommal tekinthet a jövő rejtett homályába.

És ha nemzetünk — mint hiszszük — továbbra is rendületlenül ragaszkodik amaz eszmékhez, melyeknek jelvényeit Asztrik felmutatja, — akkor bizonyára nem is fog csalatkozni.

Úgy adja a magyarok Istene! *Sz. B.*

A ZOBORHEGYI EMLÉKOSZLOP FÖLAVATÁSA.

Lélekemelő hálaünnep szinhelye volt aug. 30-ikán a Nyitra város mellett emelkedő Zoborhegy, egyike annak a hét helynek, a melyeken egy-egy maradandó emlékmű állításával örökíti meg a nemzeti kegyelet a honfoglalás ezredik évfordulójának most folyó országos megünneplését. A Zoborhegyre azért esett a választás, mert a történelem tanusága szerint ez alatt vivták Huba, Szoárd és Kadocsa vezéreink a honfoglalás utolsó diadalmas csatáinak egyikét, mely, mint a hagyomány regéli, azzal végződött, hogy a magyarok a legyőzött, de hódolni nem akaró nyitrai morva vezért, Zobort, az állítólag ő róla elnevezett, 587 méternyi magas hegyen fölakasztották. A Zobor-hegynek a Nyitra fő- és mellékvölgyein nagy messzire ellátszó sziklacsúcsára állitották az ide rendelt emlékművet, egy 18 méter magas gránitoszlopot, mely aug. 30-dikán már készen várta zárókövének elhelyezésével egybekötött fölavatását.

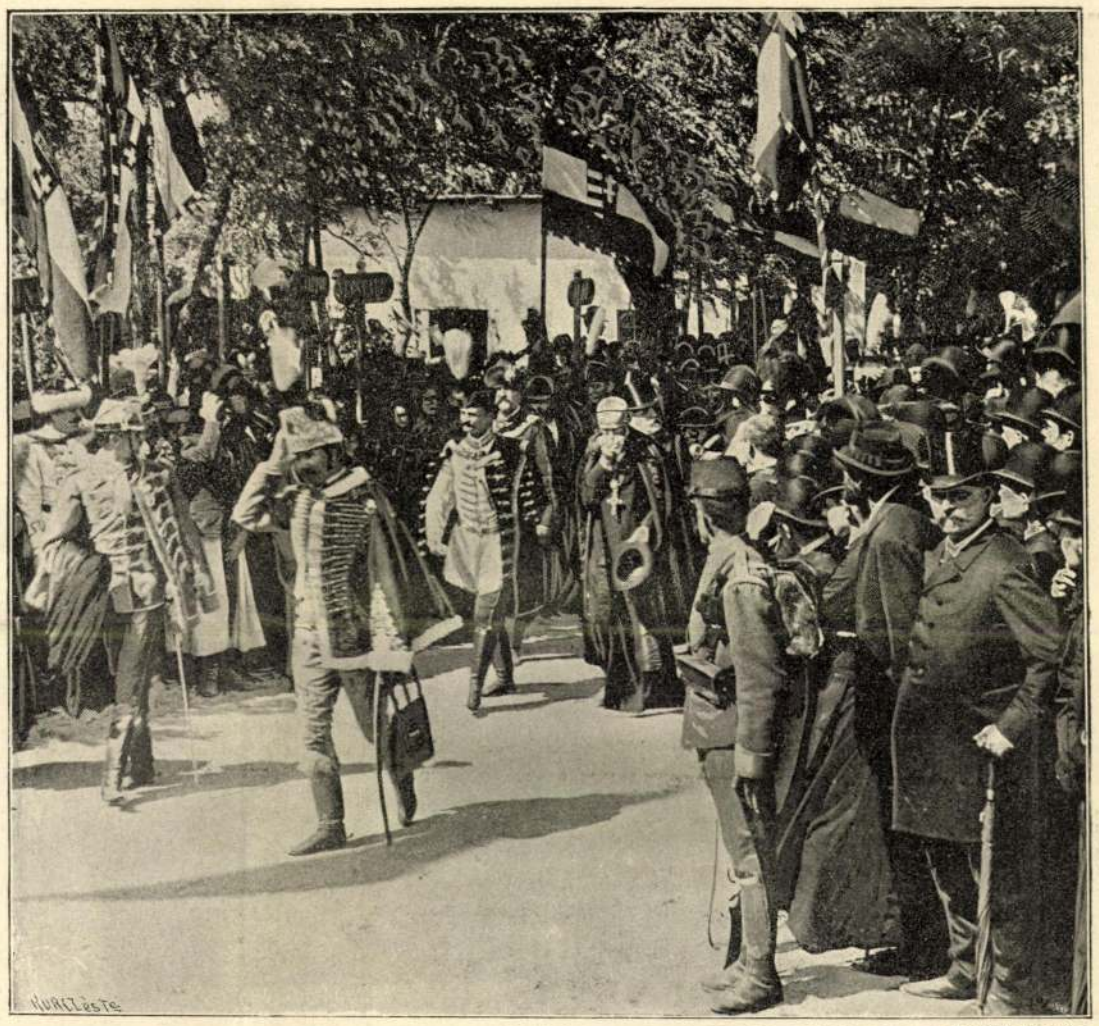

Erdélyi fényképe.

Wlassics Gyula miniszter és Fehér Ipoly főapát az alapkőletételi ünnepélyre mennek.

A PANNONHALMI EZREDÉVI ÜNNEPÉLYRŐL.

Az igen csinos várossá fejlődött és nagy értelmiséggel dicsekvő Nyitra már a megelőző napon, szombaton, zászlódiszt öltött és hemzsegett a sok vendégtől. Nagy számmal sereglettek falai közé különösen a szomszéd megyék fejei és előkelőségei. Estefelé megérkezett külön vonaton a kormány képviselője, Perczel Dezső belügyminiszter is, kit Budapestről a törvényhozás számos tagja, több más vendég s a hirlapirók és művészek egész kis csapata kisért. A miniszter vonatát több állomáson zászlókkal és éljenzéssel fogadta a kisereglett közönség; de legnépesebb és legünnepiesebb volt a fogadás Nyitramegye első nagyobb állomásán, Érsekújváron, hol taraczkok durrogása fojtotta el a berobogó gőzkocsi éles füttyét. Itt Nyitramegyének a miniszter elé szintén külön vonaton érkezett küldöttsége élén *Thuróczy* Vilmos főispán meleg hangú beszéddel üdvözölte a minisztert, ki örömét nyilvánította, hogy Nyitrában ő lehet a magyar kormány képviselője. Erre a nagy és díszes közönség riadó éljenzésétől kisérve indult tovább a nyitraiakkal igen megnépesedett külön vonat, mely elé a még következő állomásokon is mindenütt kisereglett a nép. Igen lelkes volt a fogadtatás Nyitra város állomásán, hol *Kostyál* polgármester díszmagyarban s talpra esett ékes beszéddel fogadta a minisztert és a város többi vendégét.

Estve az egész város fényesen ki volt világítva. A minisztert, a ki a megyeházán az alispán vendége volt, a hatóságok és küldöttségek fogadása után sikerült szerenáddal tisztelték meg, mely alkalommal a katonai zenekar és a nyitrai daloskör fölváltva szerepelt. Ezt követőleg a vendégek fogadása volt a megyeházán.

Másnap reggel a korai katonai ébresztő után csakhamar megélénkült az egész város, melynek minden részén meglátszott, hogy méltó megyei és püspöki székhely.

A megyeházán e nagy nap emlékére tartott rövid, de emelkedett hangulatú díszközgyülés után megkezdődött a Zobor hegyre való fölvonulás. Elől száznál több főből álló nép-bandérium lovagolt legnagyobb részt magyar viseletben, de olyan lovakon, a melyek dicséretére váltak a megye lótenyésztésének. Néhány festői tót viseletü legény is volt, kik egy-egy csoportban haladtak. A vendégek kocsisora előtt a miniszter, a fő- és alispán, a nyitrai püspök és más előkelőségek hintói haladtak. — Egészen Gerencsér faluig el kellett kanyarodnia a menetnek, mert a Zobor csak nagy kerülővel mászható meg kivált tengelyen s úgy is elég nehezen.

A Zobor tetején az állványoktól még meg nem szabadúlhatott gránit-oszlop mellett egy kettős levélszín volt fölállítva: egyikben oltár állott, mely előtt a hála isteni tiszteletet s a megáldó beszédet Nyitra hazafias püspöke, *Bende* Imre tartotta; a másikban csak egyszerű emelvény volt, melyen Perczel miniszter, ő utána pedig *Craus* István, a megye népszerű alispánja szónokolt. A miniszter lendületes hazafias beszéddel ecsetelte az ünnep jelentőségét s adta át a megyének az emlékművet; az alispán pedig szintén igen magvas és lelkes szavakkal hirdette Nyitramegye hazafiságát s vette át a megye őrzése és gondozása alá az egyszerű, de hatalmas oszlopot, mely *Berczik* Gyula műszaki tanácsos terve szerint készült izmos, hengeralakú talapzatból fölnyuló sugár gúla. A négy sarkán egy-egy termetes turul áll föllebbenésre készülő helyzetben, a Nyitra város felé néző oldalán pedig ez a kettős évszám olvasható: 896—1896.

Az emlékművet környező tágas gyepes térséget egészen ellepte a népsokaság, alig hagyva helyet az ünnep emelésére ide vezényelt honvédszázadnak, mely a mise végeztével, úgy szintén a miniszter beszéde közben a király és királyné éltetésekor egy-egy hatalmas sortüzet adott.

Végül az emlékmű fölavatásáról szóló emlékirat fölolvasása, illetőleg a zárókő letétele után az ez alkalomra vert emlékérmek kiosztása, majd pedig a népnek ott helyben való megvendégelése következett; míg a meghivott vendégek ismét hosszú menetben levonúlván a hegyről, a város melletti sátortáborba gyülekeztek, melynek négyszáz terítékre is elég tágas nagy éttermében fényes lakoma fejezte be a szép ünnepélyt. Ennek végeztével a miniszter és kisérete azonnal visszaútazott Budapestre.

EGYVELEG.

* **Melbourneban** nagy küzdelmek után két nőt alkalmaztak a városi kórházban orvosokul. A kórházban átlag állandóan 600 nőbeteg van. A nők diadala nagy tetszéssel találkozott.

* **Az amerikai örökösnők.** Számítások szerint eddig 134 esetben vettek el elszegényedett európai mágnások amerikai milliomos nőket s a házasságok által 161 millió dollárt, azaz közel 350 millió forintot hoztak át Európába.

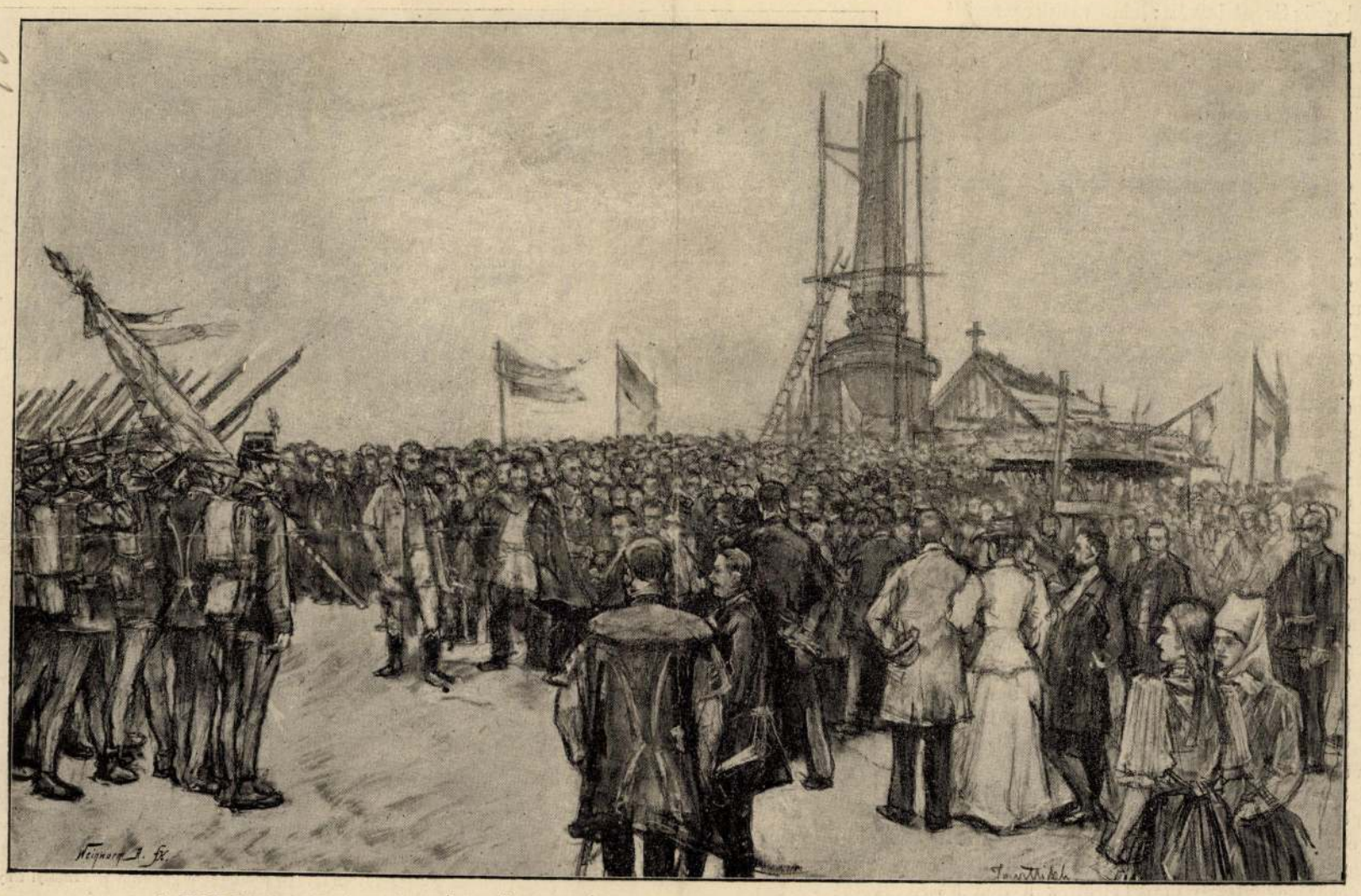

A ZOBORHEGYI EZREDÉVI ÜNNEPÉLY. — A HONVÉDSÉG SORTÜZET AD AZ EMLÉK FÖLAVATÁSA UTÁN.

* **A legnagyobb lyuk** egyik nevezetessége lesz az 1900-iki párisi világkiállításnak. Egészben 1500 méter mély lesz s 188—188 méter távolságra összesen 8 felhuzó gépet alkalmaztak, hogy a látogatók kényelmesen megnézhessék.

* **Bambusznádból készült orgonát** állítottak fel Shangaiban. Különféle nagyságú sipok vannak benne, a ludtoll nagyságútól fel több láb átmérőjüek. Az olcsó orgona hangja igen szép, kellemes s állítólag többet ér, mint az érczből készült orgonáké.

* **A legolcsóbb vasuti utazás** jelenleg az egész földgömbön Budapesttől Predeálig, a mely uton 670 kilométert lehet megtenni 4 forintért, sőt a tömegesen utazó munkásoknak 2 forintért.

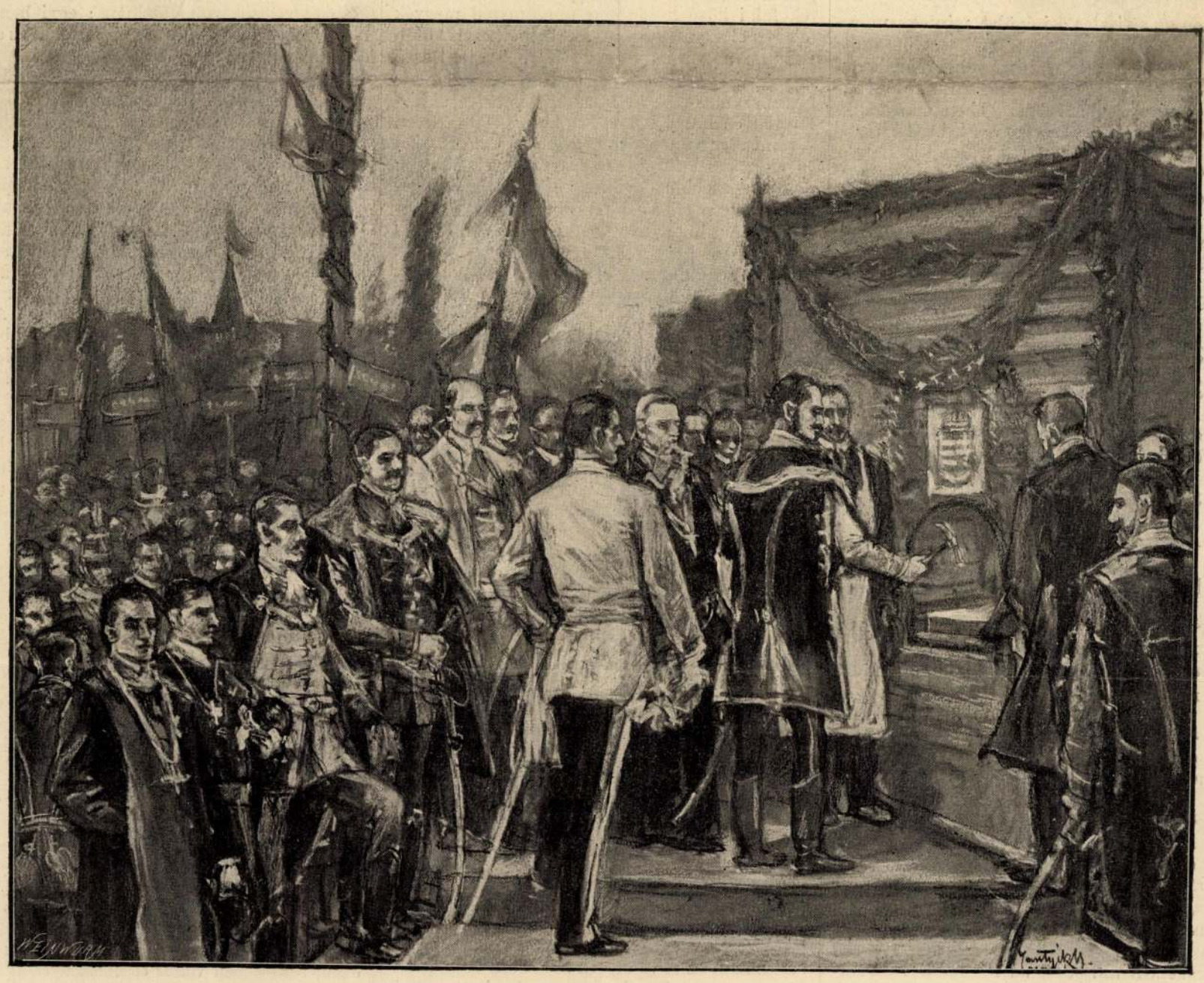

Jantyik Mátyás rajzai.

A PANNONHALMI EZREDÉVI ÜNNEPÉLY. — WLASSICS GYULA MINISZTER LETESZI AZ EMLÉK ALAPKÖVÉT.

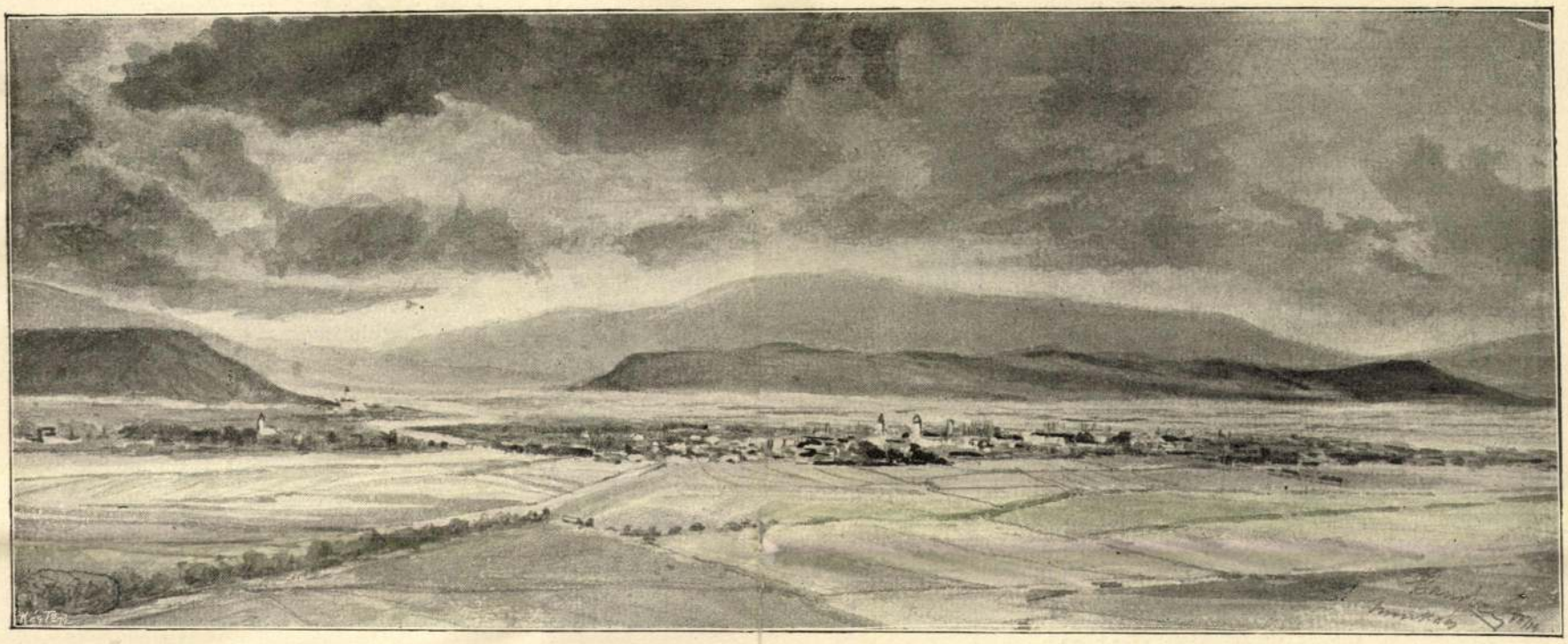

MUNKÁCS VÁROS A LATORCZA VÖLGYÉVEL. — Paur Géza rajza.

A MUNKÁCSI ÜNNEP.

Szebb vasárnapja aligha volt még Munkács városának, mint e folyó hó 19-ike. A felhők, melyek a megelőző szombaton egészen estig öntötték magukból a záport, reggelre szétfoszlottak; a nap vidám mosolygással kelt föl a környező hegyek mögül s hamarosan fölszikkasztotta a tisztára söpört utczákat és útakat; a zászlókkal diszített városban már korán ide-oda hullámzott a közelből és távolról érkezett vendégek sokasága, várva a főszereplőknek, különösen az igazságügyi miniszternek megindulását az ünneplés fő szinhelyére, a várostól egy negyedórányira magános meredek helyen álló várba, hol egykor a hős lelkü Zrinyi Ilona osztotta katonai parancsait, ma pedig egy felügyelő igazgató tartja kezében az államfogházzá lett erősség börtöneinek kulcsait.

De a zászlódísznél is ragyogóbbá tette a várost az összesereglett nép arczairól sugárzott lelkesedés. Fényes díszruhás urak, egyszerü vasárnapi köntösü polgárok, s változatos és többé-kevésbbé festői viseletekben tarkálló köznép . . . mind, mind egyenlő örömben úszott. Mintha mindnyája nemcsak érzette, hanem tökéletesen értette volna is, hogy milyen szép cselekedete az a nemzeti kegyeletnek, midőn e napon sok-sok ezeren összegyülekeznek itt imádkozni, hálát mondani a multért és áldást esdeni a jövőre azon a helyen, hol ezer évvel ezelőtt, Árpád, a honfoglaló, első pihenőt tartott népével, mely az ő bölcs és hatalmas vezetése alatt az ide szolgáló vereczkei szoroson szerencsésen leérkezett a bérczek azon aljára, a honnan oly határtalan messzeségig belátni a hivogató Alföldre.

Ott kellett lenni, osztoznia az embernek ebben az általános, ebben az őszinte, mestersségesen elő nem idézhető lelkesedésben, hogy igazán méltányolhassa a munkácsi nagy napot s annak minden eseményét. Volt ott közeli és távoli ember, magyar, ruthén és más fajhoz tartozó, de nem volt *idegen* sehol. Mintha úr és szegény, beregi és somogyi, nagy és kicsiny mind, mind jó ismerőse, sőt testvére lett volna egymásnak.

Előbb a gyalogosok, majd 9 óra t jban a fogatok is megindúltak sürü sorokban a vár felé, hová a Zrinyi Ilona-útcza (előbb Vár-útcza) vezet ki.

A komor arczú, de már mai rendeltetése miatt is teljesen jó karban levő vár, mint már említve volt, egy külön álló, nem magas, de igen meredek hegyen áll a Latorcza folyó balpartján. A hegy tövében két kis falu fészkel oly közel egymáshoz, hogy észre sem veszi az ember a külön község voltukat. A várhegy keleti töve előtt egy tágas gyepes tér szélesedik, széles hátú védő gáttal szegélyezve. Ez a tér volt az ünneplés első részleteinek végrehajtására, úgyszintén a népünnep tartására berendezve. Egy hátas helyen zöld lombokból alkotott kerek sátor állott oltárral is fölszerelve a megnyitó isteni tisztelet számára. Ettől a hegy felé egy másik sátor volt szintén köralakra, de már deszkafedéllel szerkesztve. Amott a munkácsi gör. kath. püspök, Firczák Gyula, tartott csöndes misét, miközben az egyházi énekkar több éneket adott elő. Mise után zászlószentelés volt, melyet szintén Firczák püspök végezett szép magyar beszéddel. A zsúfoltságig megtelt sátorban a vendégek színe-java: díszruhás előkelőségek, polgári, egyházi és katonai méltóságok, fényes hölgy közönség egész sokasága volt, míg a roppant sokaságú köznép a sátoron kivül csoportosúlt, hol, mivel a püspöki szertartás ki nem halatszhatott, megesett az a megható jelenet, hogy az alsó-vereczkei gör. kath. vallású biró maga mondott buzgó imádságot, melyet községbeli társai meghatottan, részben a földre térdepelve hallgattak.

A zöld sátorból a deszka sátorba tódúlt át a közönség, hogy ott a magyar kormány képviselőjének, *Erdély* Sándor igazságügyi miniszternek a díszbeszédét hallgassa meg. A díszmagyarba öltözött miniszter föllépvén a számára emelt magas emelvényre, igen szép, egyszerű, de magvas és lelkes beszédben ünnepelte a honszerzés dicső emlékezetét, örömét fejezvén ki, hogy ily szép egyetértéssel simúl itt egymáshoz minden nemzetiség és felekezet. Örömnyilatkozatát buzdító szavakkal fejezte be, melyeket a jelenlevők mély meghatottsággal hallgattak és lelkesen megéljeneztek.

Innen a várba indúlt, a kinek a meghivója a belépést lehetővé tette. Nem személyválogatásból korlátozták az oda menetelt, hanem a hely szűk volta miatt; csapatonként azonban a nép is bejuthatott, ha akart.

A nép azonban, minthogy már dél közelgett és a Laczi-konyhákról igen csábító illat kezdett áradozni, szivesebben lent maradt a téren, hol az ő számára négy nagy és vagy tiz kisebb lombsátor volt emelve részint étkező helyül, részint italok kiosztására. S meg kell vallani, hogy a milyen körültekintő volt a tér berendezése s a nép csoportosítása: épen olyan rendes volt a nép magatartása. Nyugodtan közeledett minden csapat a kiosztó sátorokhoz és egymás zavarása nélkül végezte étkezését részint a téres, árnyas sátorokban, részint a szabad ég alatt, valamint baj nélkül folyt a zene melletti mulatozás is egész délután.

Az természetes, hogy az egy-egy községbeliek inkább egymáshoz húzódtak, a mit annyival jobban tettek, mert így egy-egy nagyobb csapatban mutatták be férfi és női viseletök sajátszerűségeit. Ilyenek voltak Kis- és Nagy-Dobrony szép magyar lakosai: többnyire legények és leányok; az alsó- és felső-vereczkei és verebesi ruthének, kiknek kivált az előljárói magyaros

A MUNKÁCSI EZREDÉVI EMLÉK ALAPKÖVÉNEK LETÉTELE. — Erdélyi fényképe.

dolmányban, s darócz nadrágban ugyan, de csizmában jelentek meg, a mint hogy otthon is úgy járnak; míg ellenben a Háthegység völgyeiből való tőkésiek már mind arczvonásaikkal, mind szegényesebb öltözetükkel s kivált fakófehér gubájukkal világosabban láttatták ruthén voltukat. Ezek bizony ünnepi ruhájukban is nagyon hétköznapiak s igen elárúlják, hogy sovány vidéknek nagy szegénységhez szokott gyermekei.

A várba följutott közönség, a mennyire lehető volt, a keleti bástya szűk terére sietett, oda, a hol az ezredévi országos emléknek, a mely Berczik Gyula műépitész tervei szerint készül, hatalmas alapfalai már a tér színtájáig emelkedtek, honnan aztán maga a nagyszabású emlékoszlop fog rövid időn kimagaslani, örök helyet adva csúcsán őseink mesés tündérmadarának, a hatalmas turulnak. Itt ennek az oszlopnak az alapkőletétele történt, mit a tiszántúli ref. egyházkerület ősz püspökének, a 82 éves Kiss Áronnak megható imája s Beregmegye alispánjának, Jobosty Gyulának a miniszterhez a megye nevében intézett szép beszéde, majd pedig a miniszter lelkes válasza előzött meg. A helyére leeresztett alapkőre a miniszter és a püspökök után a jelen volt országgyűlési képviselők és a különböző törvényhatóságok tették meg egy ezüst kalapáccsal a szokásos ütéseket.

Ezek után a gyülekezet visszatért a városba, hol az állandó szinház és az új leányiskola alapkőletétele történt szép szertartással.

A munkácsi ünnep után történt kirándulásokról következő számunkban adunk közleményeket.

A VASMEGYEI DÍSZBANDÉRIUMBÓL.

A junius 8-iki díszmenet fényes csoportjaiból a vasmegyei bandérium egyik érdekes alakját is alkalmunk van képben bemutatni.

Erdődy Sándor gróf, kamarás, tart. honvédhuszárhadnagy, nagybirtokos és Vasvármegyében már 400 éves multtal biró magyar család ifju sarja, daliás alakja volt a vasmegyei díszbandériumnak saját nevelésű sötétpej paripáján. Már messziről föltűnő látvány volt a nehéz aranybrokát, csillogó atillán, — a mely Zápolyakorbeli szabású volt, — panyókára vetett bordeauxi vörös hosszú mentéje gazdag aranyzsinórzattal, sujtással és czoboly prémmel. A sötét bársonyon a bajor Szentgyörgy-rend nagy csillagja csillogott. Czobolyprémes kalpagján ritka szép hajlott kócsag díszelgett. A sötét vörös, díszes aranyrojtos, s a megye czímerével ellátott nyeregtakaróhoz jól talált az arany sujtásos sárga szattyán csizma nehéz arany sarkantyúval. A paripa a vasmegyei díszparipák mintájára volt fölszerelve. Előtte két díszhuszár haladt, a kik magyar jellegű párducz kaczagányt, ezüst vitézkötéssel és egyenes kócsagtollal ellátott szürke prémes magas kucsmát, dús ezüst zsinórzatú kék atillát és piros nadrágot viseltek, s teljes családi czímerrel hímzett kardtarsolyuk volt.

AZ EZREDÉVI KIÁLLÍTÁSBÓL.

VIII.

Magyar műhimzések.

Nagy-Váradon a 80-as években Ipolyi Arnold püspök a Szent Orsolyáról nevezett apáczák zárdájának dísztermében egy kiállítást rendezett, főleg kincseket érő, gazdag, régi műhimzés-minta gyűjteményéből. E kiállítás czélja az volt, hogy a már nagyon elfajult izlést helyesebb útra terelje. Ezért mondta dr. Czobor Béla a kiállításban tartott előadásában: «E kiállítás czélja a régibb hímzések és a szerintök készült újabbak bemutatásával nem egyéb, mint hogy buzdúljunk ős- és szépanyáink izléses, nemes, választékos szinhangulatú alkotásain s hasonlók létrehozására törekedjünk». Más szavakkal: «Őrizzük meg, ápoljuk a nemzeti hagyományt». Nagy nevű volt püspökünk nagy szakértelmével fölfedezte és megtalálta az útat és módot is nyujtott arra. Hasonló irányban nagy áldozó készséget gyakorol Bubics Zsigmond kassai püspök is, ki a régi időkből megmaradt magyar

Paur Géza fényképe

AZ ALSÓ-VERECZKEI BIRÓ ÉS AZ ESKÜDTEK IMÁDKOZNAK A MISE ALATT.

stilű különböző nőmunkákból egész múzeumra való darabokat szerzett meg és őriztet nagy gonddal.

Az ország minden részében, de különösen az erdélyi részek protestáns templomainak, valamint főúri családaink birtokában is igen sok értékes, mind maig hagyományos kegyelettel őrzött úrasztali terítő, kenyér-, kehelytartó, kehelytörlő, szószéklepel s más különféle czélra szolgáló munka van, melyeket ez egyházak főúri és nemes patronusai készítettek századokkal ezelőtt s oda ajándékoztak. Ez emlékek nagy része nehéz selyem, bársony s más finom szövetből van készítve és az ajándékozó által készített gazdag hímzéssel ellátva. A hímzések stilusa sajátságos, az eddig ismert stilusoktól teljesen elütő, de a mellett önálló kiképzésre mutat, s így bizonyosságnak vehető az eddigi föltevés, hogy annak eredete nem a készítés idejére tehető, hanem egy már kifejlett s talán ezeréves multunkkal szoros összefüggésben lévő izlésre mutat. Ez állításunkat bizonyítja az ország különböző részein talált pogány-magyar sírleleteken előforduló ékítményeknek s az említett egyházi és más szereken előforduló diszítményeknek teljes azonossága. Ezek különösen a növény-, ritkábban az állatvilágból vannak véve. A négy-, öt-, hat-, nyolczszirmú rózsák, tulipán, gyöngyvirág, majoranna, búzavirág, gránátalma; bárány, ló, szarvas, stb. diszítő elemek vannak nagy változatosságban és nagy műizlésre, fejlett kézügyességre mutató módon földolgozva. Az összehasonlításnál nem kerülheti el a szakértő figyelmét az sem, hogy az őshazában együtt és egymás mellett élt, de később szétvált perzsa, hindu, kazar s más népek diszítő modora, a fölhasznált motivumok egyformasága elvitázhatatlan. A különbség csupán abban van, hogy míg az említett népek korábban új hazákat alapíthattak s ott nyugodtabban üzhették régi szokásaikat, addig mi magyarok a hosszas küzdés, háborúskodás, elnyomatás, idegen áramlatok hatása alatt, részben a folytonosságban megszakítva, részben talán ellenálló képességünk hiányossága miatt az eredeti modort nem fejleszthettük még művészetté.

Az említett munkák készítésmódját apránként a nép is eltanulta és alkalmazta az ő szükségletein, természetesen durva alapon egyszerű fonallal. Négyszázados emlékek tanuskodnak erről. Azonban az utóbbi évtizedekben ezt is mind jobban-jobban elhanyagolta s a könnyebb, de értéktelenebb szövéssel pótolta. Így aztán e szép munkák fenmaradt példányai apránként úgy a székelyeknél, csángóknál, kalotaszegieknél s a többinél a ládafenékre szorúltak. Végre, mintegy folytatásul az Ipolyi Arnold által megkezdett mozgalomnak itt is, ott is, akadtak lelkes követői, kik semmi áldozatot és fáradságot nem kimélve kutattak és karolták föl azokat s mig egyfelől a népnek, azok varratása és terjesztése által, munkát és kenyeret adtak, addig másfelől a hímzésnek ezt az ágát igyekeztek régi jogaiba visszahelyezni.

A lelkes apostolok közt a *Gyarmathy Zsigáné* neve országszerte ismeretes. Az 1885-iki országos kiállításon mutatott be ezekből egy gyűjteményt. Akkor azok általános figyelmet keltettek s más vidékeken is követőkre találtak. Azóta tíz év telt el s ha ma a kiállítási falu néprajzi kiállításait tekintjük, lehetetlen nem csodálkoznunk a nagy fejlődésen, mi e tekintetben tapasztalható. A szebbnél-szebb munkák hosszú sora élénk bizonysága a valóban szép és nemes intenciónak, s egyúttal a legnagyobb elégtétel elismerés nevezett úrnőnek, s mindazoknak, kiket nem az üzleti élelmesség sarkal hasonló munkásságra. *Pentsy József.*

DIVATLEVÉL.

A nyári idény kellő közepén a divat legújabb alkotásait csakis tengerparti vagy egyéb fürdőhelyeken, meg aztán a kontinens azon városaiban vehetjük szemügyre, melyekben a turisták népvándorlása időzni szokott. A világ minden részeiből vett tudósításaink abban állapodnak meg, hogy a fényüzés netovábbját Ostendeban és a franczia tengerpart fürdőiben érte el. A százakra menő előkelő dúsgazdag angol hölgyek, kik a mostanában Angliában uralkodó rendkivüli hőség elől menekülve, a kontinens divatos fürdőhelyeit ellepték, toilettekkel teljesen háttérbe szorították a szerényebb igényű közönséget s esténként az ostendei esplanade-on kitünő izlésre való, de egyszersmind mesés értéket képviselő öltönyöket láthatunk.

Mai napság a vékony szövetű selyemkelmék foglalják el a tért, s habár a fesztelen zubbony nagy kelendőségnek örvend, séta- vagy estélyruhát magas derék nélkül alig lehet gondolni. A drága brüsszeli csipke — különösen a fehér vagy fekete csipke — fődiszítésül szolgál, míg a ruha hátsó részén széles selyemszalagcsokrokat alkalmaznak. Szinek dolgában a piros szín sokféle árnyalatai nagyon divatosak, míg kék vagy zöld ruhához legfeljebb rendkivül kényes arczbőrű hölgyek viselnek. A párisi hölgyvilág zöme némileg eltér ugyan a divat mérvadó köreinek nézeteitől, a mennyiben séta- és kirándulási ruhákra cretont és battisztot használnak, mely kelmék a czélnak csakugyan meg is felelnek, de azért szinházban, estélyeken vagy kissé feszesebb ebédeknél a selyemruhát mellőzni nem lehet. Magától értetődik, hogy a jövő hó vége felé az őszi idény kivánalmainak megfelelő öltönyökről gondoskodni kellendvén, kelmék, szabás és diszítés tekintetében lényeges változások fordulhatnak elő, melyeket mostanában még sejteni sem lehet.

Mikép Worthnál Párisban, úgy Bécsben *Ch. Drécoll* műtermeiben is az őszi idény divat-alkotásaival foglalkoznak már. Hallomás szerint a minták nagyon csinosak s inkább az egyszerűség felé hajolnak. Az ujabban divatos ruhák szoknyáinak rendkivüli bősége ellen fölmerült panaszokat részemről nagyon is helyesnek találom. Mig a könnyű selyem, crêpe de Chine, és ehhez hasonló kelmékből készült ruhák a szoknyák bősége által ülés közben formájokat teljesen elvesztik, battiszt musselin vagy egyéb ruhák hasonló okból néhány órán túl alig viselhetők, mivel gyürődésüket megakadályozni nem lehet. Miután a tulságosan bő újjak hasonló okból a divatból kimentek, bizton remélhető, hogy a bő redőnyű szoknyákat nemsokára hasonló sors fogja érni. Mit mondjak a most már idomtalanná vált széles karimájú, magas tetejű és tollakkal, valamint mindenféle szinű virágokkal diszített kalapokról! Ezek csak az utolsó párisi «Prix de Paris» alkalmával kerültek felszinre, midőn néhány különczségei által hires hölgy ilyen kalappal jelent meg a turf-on. A csinos «Canotier» kalapmintát most legfeljebb a vasuti kocsik ablakain kikandikáló hölgy turistákon láthatni.

Egy remek kivitelű délutáni öltönyt láttam a minap, melynek jól sikerült képét ezennel elküldöm. A ruha szoknyája sötét lila és zöld «Peau de Soie» mérsékelt bő redőnyszedéssel. Magas, szűk szabású csipkecsokrokkal diszített derék, melyhez a zöld selyem gallér pompásan illik. Az öltöny minden egyszerűsége mellett nagyon díszes. Úgy vagyok értesülve, hogy a ruha mintája egyidejüleg Bécsben *Ch. Drécoll* műtermében is látható volt, miből kitünik, miszerint ez a nagyhirű czég Páris és London első műtermeivel mindig lépést tart.

Ernyők dolgában a réginél maradtunk, a menynyiben ezen nyáron csakugyan nélkülözhetlen divatczikk első sorban gyakorlati czélokra, vagyis a nap és eső elleni védelemre használható alakban készül.

A világos szinű czipőt a divat hölgyei teljesen mellőzik, minek oka leginkább abban rejlik, hogy az efféle czipőhöz való selyemharisnya szine iránt még nincs végleges megállapodás. *Alice.*

KÉPEK A HÁBORÚBÓL.

A spanyol-amerikai háborúból ezuttal ismét néhány mozgalmas jelenetet mutatunk be.

A *tengeri csata* javában folyik, — az egyik hajó födélzetén ép most készülnek elsütni az ágyút. Meg van már töltve, csak még pontosabban kell irányozni. A felgyürt ingujjú, vagy derékig meztelen legények szótlanúl, gyorsan végzik nehéz munkájukat, nem is törődve azzal a szegény társukkal, a kit már leterített egy spanyol golyó. Csak a tisztjükre ügyelnek, a ki feszült figyelemmel lesi a kellő pillanatot.

A *Sant-Jago körüli harczok jeleneteiből* is mutatunk be kettőt. A parttól nem igen messze, védett helyen, rengeteg erdő hatalmas fái közt pihennek az amerikai katonák. Látszólag gondtalanul üldögélnek, álldogálnak sátraik körül, de bármi gyanus jelre tüstént átalakulhat a csöndes, nyugodt hangulat harczi izgalommá. Most talán eddigi élményeiket beszélik, meg a jövő kilátásait, avagy otthon maradt kedveseikről beszélgetnek. Bizonyára ez utóbbiakra gondol az a legény, a ki a tábori dob hátán levelet ir. Anyjának-e, vagy valami szőke hajú missnek, — nem tudni.

Szintén erdő mélyén, de véres, öldöklő harczban állanak a katonák egy másik képünkön. A *rough rider*-ek ezek, amolyan lovas nemzetőrcsapat, a kiket pár heti kiképzés után szállítottak kubai partra Tampából. Most, hogy az erdőben lovaiknak ugyse tudnák hasznát venni, gyalog harczolnak. A spanyolok buzgón felelgetnek heves tüzelésükre. Az egyik amerikai holtan fekszik már a földön, a másik most kapta sebét s fegyverét égnek emelve esik hátra felé. Drágán kellett megfizetniök minden talpalattnyi elfoglalt tért, a spanyolok — mint maguk az amerikai jelentések is tanusítják — hősiesen küzdöttek s ugyancsak drágán fizettették meg az amerikaiakkal az utat a baiquiri-i öböltől Sant-Jago városáig. Nem is került volna oly könnyen amerikai kézre a város, ha közbe nem lép az ágyunál puskánál, kardnál is hatalmasabb ellenség: az éhség.

*

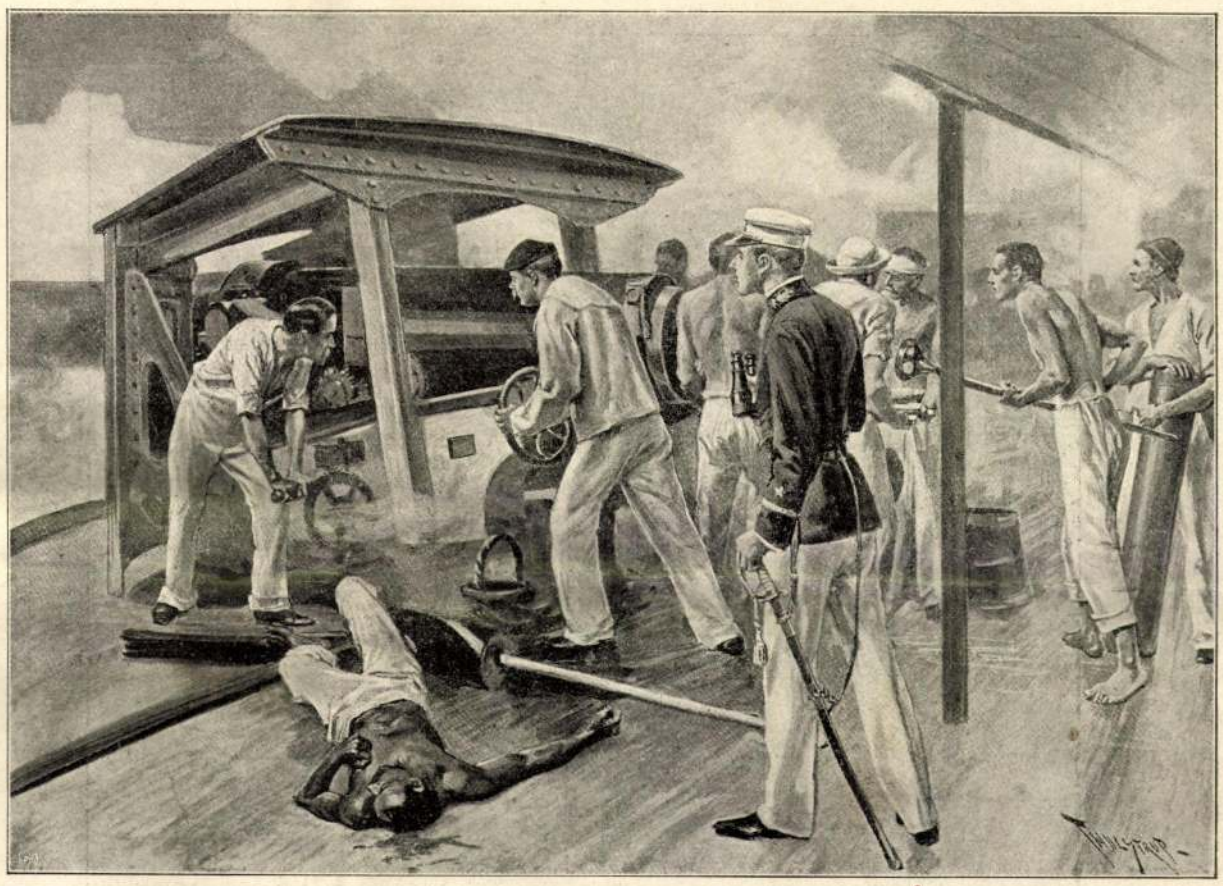

TÜZELÉSRE KÉSZEN A HADIHAJÓN.

Izgatott, zajos élet van a háború kitörése óta a washingtoni miniszteriumban s a *Fehér-ház*ban. Százával jönnek-mennek az ügyes-bajos emberek: képviselők, szenátorok, ujságirók, üzletemberek, a kik a hadsereg számára szükséges czikkek szállítására tesznek ajánlatokat. Ott kopogtat ezernyi magán-ember is terveivel, kéréseivel s az illető miniszteriumok vezetőinek van dolguk, mig a sok ügyes-bajos embert végig hallgatják. Ezenkivül még a háborúhoz szükséges dolgok, fegyverek, élelmiszerek, ruhák, szállító-hajók s állatok beszerzése is mind az ő gondjuk.

Mindezeken kivül naponként minisztertanácsot is tartanak, többnyire *Mac Kinley* elnök elnöklete alatt. Egy ily miniszteri tanácskozás jelenete látható egyik képünkön. *Mac Kinley* hatalmas alakja a kép baloldalán, az elnöki helyen s körüle a zöld asztal mellett a különböző miniszteriumok vezetői. Komolyan, kevés szóval tanácskoznak, de valamennyinek arczán ott látszik feladatuk fontosságának tudata.

Bemutatjuk az amerikai hadsereg főparancsnokának, *Miles* tábornoknak arczképét is, valamint *Watson* tengernagyét, az Európába készülő amerikai hajóraj parancsnokáét s végül *Toral* spanyol tábornokét, a ki Sant-Jago de Kubában kapitulált Shafter tábornok csapatai előtt.

Nelson A. Miles főparancsnok 59 éves, erős szervezetű, hatalmas termetű férfi. Katonai pályáját a rabszolga-háborúban kezdte, mint kapitány az egyik önkéntes-ezredben. A háború folyamán annyira kitüntette magát, hogy fokozatosan egész a vezérőrnagyi rangig emelkedett. A háború végeztével vezérőrnagyi rangja megtartásával átlépett a rendes hadseregbe s Far-West tartományba küldötték, a hol nagy sikerrel küzdött a lázadó indiánok ellen. Különösen vakmerősége és találékonysága szerzett neki sok sikert. 1890 óta főparancsnoka az amerikai hadseregnek s e minőségében most van először alkalma külföldön is ismertté tenni nevét. A háború eddigi folyamán nem annyira a csaták mezején müködött, mint inkább a hadsereg szervezésében s minden szükségessel való ellátásában. E téren óriási munkát végzett, hiszen az amerikai hadsereg a háború elején teljesen készületlen volt s csak a hadizenet után kezdtek hozzá a kellő számú haderő toborzásához. S hogy ily rövid idő alatt akkora hadsereget tudott fegyverbe állítani, szervezni, betanítani, s minden szükségessel ellátni, ezzel nagy érdemeket szerzett magának honfitársai előtt.

Dr. Csatáry Lajos miniszteri tanácsos, kinek a múlt évben alkalma volt Miles tábornokkal találkozni Konstantinápolyban, a következőket irta nekünk e találkozásáról:

«Julius 21-én a Hamidie-mecsetben és mecset körül fényesen folyt le a szokásos szelamlik, melyben Nelidov, Georgevics nagykövetek, Djuvaru román miniszter, Braunschweig, teheráni német követ s Markov bolgár ügyvivő is részt vettek, de a legnagyobb figyelmet az amerikai hadsereg főparancsnoka: Nelson A. Miles és kiséretében Mans és Dawson kapitányok keltették, kiket az *amerikai nagykövet*, Mr. *Alexander* Terrel mutatott be a szultánnak. A tábornok, fölismerve diszruhámról magyar voltomat, hozzám fordúlt, — ki szintén jelen voltam

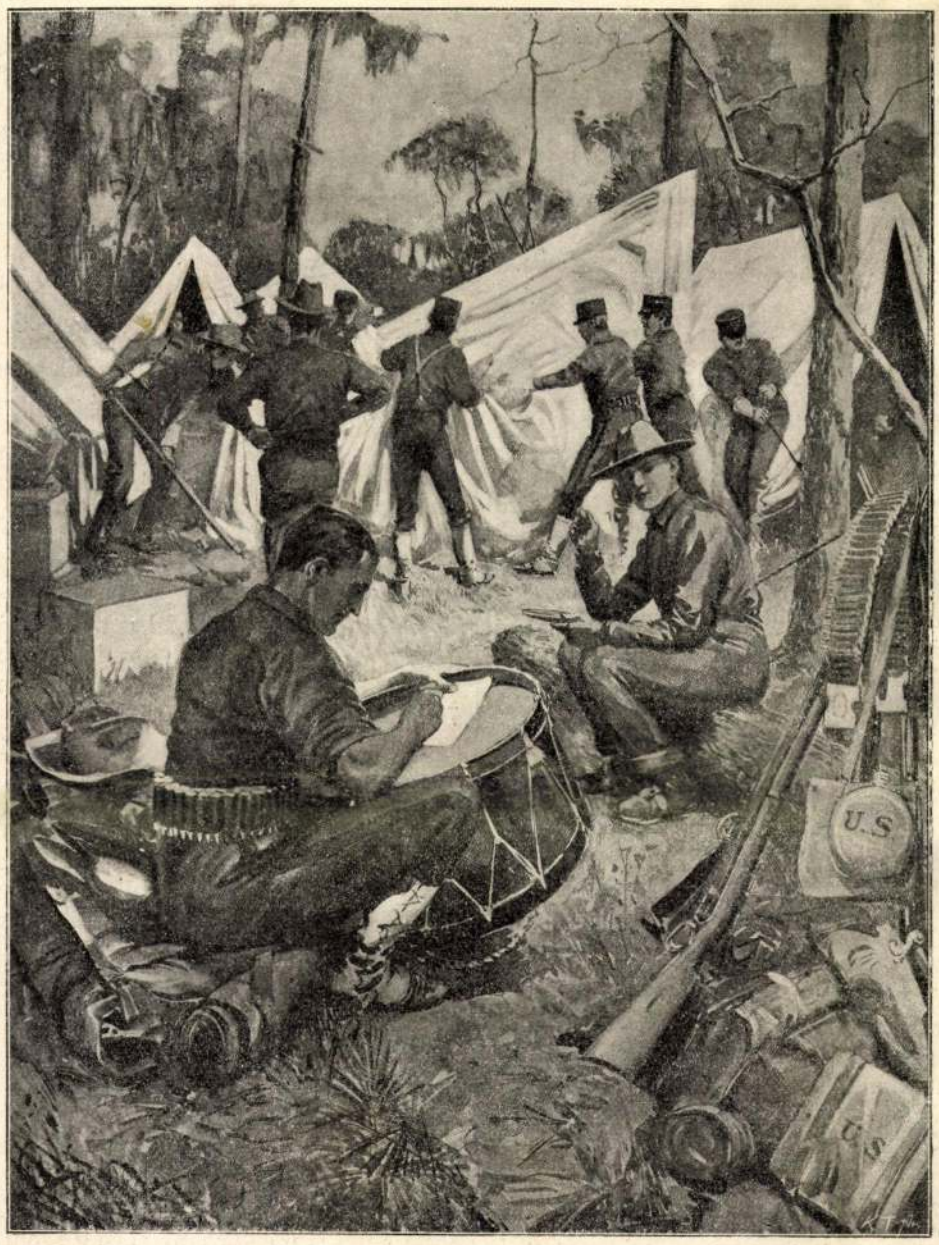

A SPANYOL-AMERIKAI HÁBORÚ. — AMERIKAI KATONÁK TÁBOROZÁSA KUBA SZIGETÉN.

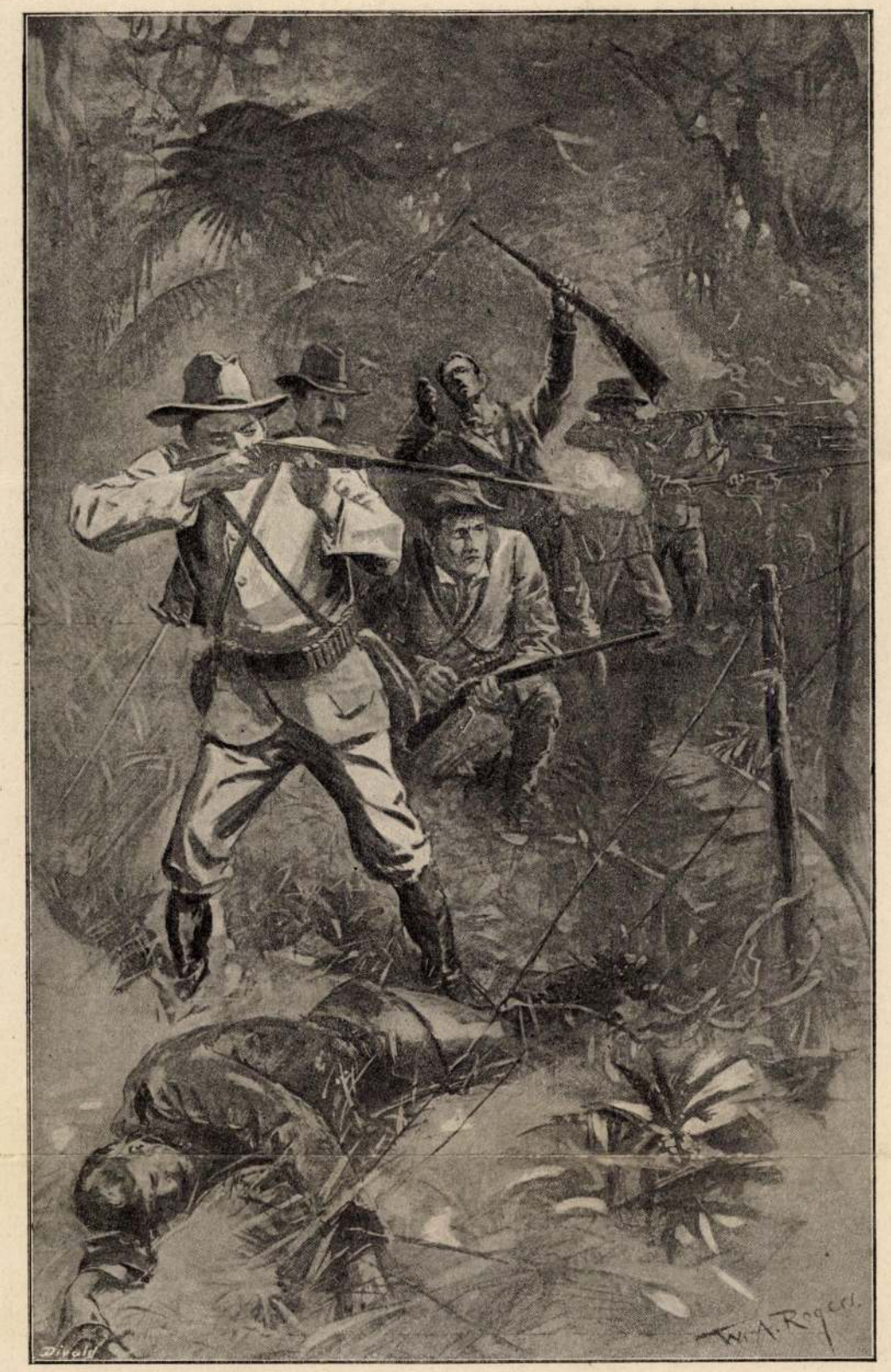

A SPANYOL-AMERIKAI HÁBORÚ. — AMERIKAI NEMZETŐRCSAPATOK A LA-GUASIMAI CSATÁBAN.

a szelamlikon — és örömét fejezte ki, hogy magyar emberrel találkozik, mert a magyarokat mint valódi hősöket ismerte meg a nagy amerikai polgárháborúban, melyben ő is parancsnoki állást foglalt el. *Miles* főparancsnok Konstantinápolyból a görög harctérre utazott; elutazása előtt megküldötte nekem arczképét is.»

J. C. Watson tengernagy 1842-ben született Kentucky államban s 1860-ban végezte el a hadi-tengerészeti iskolát. A rabszolga-háborúban mint *Ferregut* tengernagy hadsegéde vett részt, később az Európa, majd meg az Ázsia partjai körüli hajórajoknál szolgált. 1887-ben lett kapitány, később több évig a hadi kikötők felügyelője volt. A mostani háború a filadelfiai tengerészeti-iskola élén találta. Őt nevezték ki a Havannát körülzáró hajóraj parancsnokává, most pedig az ő vezetésére van bízva az a hajóhad, a mely állítólag Spanyolország európai partjait akarja megtámadni.

Szomorú nevezetességre vergődött *Toral* spanyol tábornok. A Sant-Jago de Kuba körüli harczokban megsebesült Linares tábornok helyett neki kellett átvennie az ottani csapatok vezetését s ő volt az, a ki a várost az amerikaiaknak feladta. A kapitulácziót azonban ő reá nem vet árnyat — a mint ezt az amerikaiak is hangoztatják — mert ő nem tehetett egyebet. Katonáit éhség gyötörte, segítségre remény se volt s így nem maradt számára más, mint megadni magát.

AZ EZREDÉVI ÜNNEP HÉT EMLÉKMŰVE.

A most megjelent díszműből.*

A magyar nemzet a honalapítás ezredik évfordulójának emlékét az ország különböző helyein felállítandó építészeti művekkel is meg akarta örökíteni, s a nemzet kegyeletes érzületének és óhajának tett eleget a magyar törvényhozás, midőn *Thaly* Kálmán országgyűlési képviselő inditványát egyhangúlag elfogadta s az 1896. évi VIII. t.-czikkben gondoskodott róla és megadta a szükséges költséget arra, hogy a hét vezér seregeitől elfoglalt országnak történelmileg nevezetes hét pontján szilárd, maradandó, messze vidékről meglátható, nagyszabású emlékművek emeltessenek. Báró *Bánffy* Dezső miniszterelnök hazafias és erélyes intézkedéseinek köszönhető, hogy az ige csakhamar testté lőn s hogy az ország különböző részein ma már hét emlék hirdeti a honalapítás nagy tényét és Magyarország ezeréves állami létét.

Az emlékművek tervezője *Berczik* Gyula építész, a kereskedelemügyi minisztérium műszaki tanácsosa; ugyanő volt az építkezések művezetője is. Az előmunkálatok az 1895-ik év tavaszán kezdődtek, a midőn *Thaly* Kálmán országgyűlési képviselő vezetése mellett a kormány által kiküldött bizottság, az országgyűlés kijelölte helyeket megtekintette. Az idő rövidségén s a költségek kiszabott voltán kivül megnehezítette a tervezést és az építési munkák kivitelét még az is, hogy az emlékek számára kijelölt helyek többnyire igen korlátolt terűletűek és nehezen hozzáférhetők. Az emlékek kiterjedését ezek a körülmények is bizonyos határok közé szorították. Mindezen nehézségek mellett is az emlékek kellő időben, rendeltetésükhöz méltóan elkészültek, s a kormány egy-egy tagjának alkalmi beszédével ünnepiesen, nagy részvét mellett föl is avattattak.

Az emlékművek a következők:

A munkácsi emlék Munkács város magános várhegyén, a várnak a vereczkei szoros felé néző egyik bástyafokán áll, mely mögött Zrinyi Ilona egykori lakásának termei vannak. A várhegy alatt terül el a Latorcza széles völgye, hol eleink a vereczkei szoroson átjőve első pihenőjüket tartották. A régi bástyafal felső részét lebontották s annak helyébe épült almási kőből a messzire ellátszó hatalmas emlékoszlop, mely alapzatával együtt 33 méter magas. Az obeliszk tetején vörös rézből vert turul-madár lebeg kiterjesztett szárnyakkal; ennek alakját *Bezerédi* Gyula szobrász mintázta. Az építkezés összes költsége 42,015 forint.

A zoborhegyi emlék Nyitra város mellett a Zoborhegynek meredeken kimagasló csúcsán emelkedik. Ez is hatalmas oszlop zsidóvári gránitkőből; kerek alzatából, kőből faragott négy turul madár által környezve szökik fel 21.40 méter magasra az obeliszk. A szobrászmunka *Kallós* Ede műterméből került ki. Az emlék összes költsége 25,931 frt.

A dévényi emlék az ország nyugati határszélén, a Duna és Morva összefolyásánál, a régi vár romjaival borított fenséges magaslaton hirdeti a Nyugatnak, hogy itt Magyarország határán áll. Gazdagon tagozott alapzatából kimagasló korinthusi oszlopra van elhelyezve a *Jankovics* Gyula szobrász által mintázott «Árpád korabeli közvitéz» kőből faragott alakja, mely kivont kardjára támaszkodva Ausztria felé néz, mintegy őrt állva a határon. A tisztán haraszti mészkőből létesített emlék 21 méter magas és 37,983 frtba került.

A czenk-hegyi emlék az ország keleti részén, Brassó felett, a Czenk-hegynek 760 méter magas ormáról tekint Erdély vadregényes havasain át Románia felé. Kerek talapzatból kifejlődő erőteljes dóri oszlop tetejében áll, a dévényinek mintájára készült «Árpád korabeli közvitéz» kőből faragott alakja. Az egész mű erdélyi kőből készült; magassága 21·50 méter, költsége pedig 26654 frt.

A zimonyi emlék az ország déli szélén, a Duna és Száva egybefolyásánál, a Hunyadiak romba dőlt vára helyén jelzi, meddig terjedtek dél felé a honfoglalás hullámgyűrűi. Az építmény vártorony-, (donjon)-szerűleg van szerkesztve; két kisebb oldaltornya között a Hungaria kőszobra látható; a mögötte kimagasló főtorony felett vörös rézből vert turul-madár terjeszti szét 4·50 méter hosszú szárnyait. Az erkélyekre két csigalépcső vezet fel. A szobrászati művekhez szükséges mintákat *Róna* József és *Bezerédi* Gyula szobrászok szolgáltatták. A hármas torony külső falai nyers téglával vannak burkolva; a lábazat, párkányzatok, keretezések és faragványok pedig haraszti mészkőből készültek. Az emlék 36 méter magas és 70842 frtba került.

A pusztaszeri emlék azon történelmi nevezetességű helyen épült, hol eleink első alkotmányozó gyűlésöket tartották s «szert» (törvényt) alkottak, s hol a későbbi századok hazafias és vallásos kegyelete az azóta már romba dőlt zermonostori apátságot alapította. Az itt létesített emlékmű honszerző őseink első országgyűlésének emlékjele. Alapeszméje kombinált kettős dór portikus (kapu) egy-egy oldaloszloppal; a portikusok által alkotott négyzetből lépcsőzetes gúla emelkedik ki, honalapító Árpád ülő szobrával, melyet *Kallós* Ede szobrász mintázott. Ez emlékmű mintája az ezredévi kiállításon is látható volt. Az egész emlék almási kőből van faragva, magassága 20·50 méter; összes költsége 45.163 frt.

A *pannonhalmi emlék* a Szent István alapította s ma is meglévő főapátság szomszédságában, a nevezetes hármas halom középsőjén áll,

* «*A magyar állam ezeréves fennállását megörökítő hét vidéki emlékmű.* 896—1896.» A magyar kormány megbizásából kiadja *Erdélyi Mór* cs. és udvari fényképész.

honnét a honfoglalás tényét szerencsésen befejező bánhidai csatatérre tekint alá. Ez emlék tehát a honszerzés befejezését és a keresztény vallás fölvételével Magyarországnak a művelt államok sorába való belépését jelzi, s igy a «Mons sacra Pannoniae»-nek e kettős történeti jelentőségét van hivatva megörökíteni. Az emlék zárt kupola-csarnok. Külső magassága 26 méter. A kupola és csarnok belső falait *Lotz* Károly tanár vezetése alatt tanítványai festményekkel diszítették. Az almási kőből épített főhomlokzat építészeti diszletét *Bezerédi* Gyula mintázta. Az épületnek külső építészeti betetőzését a Szent Koronának mintájára vörös rézből készült felülvilágító alkotja, melynek átmérője 3·2 méter, magassága 2 méter, súlya pedig 900 klg. E felülvilágító *Szepessy* Sándor műhelyéből került ki. Az emlék építési és diszitési költsége 96,340 frt.

A hét emlék mindegyikén, az ország czimerén kivül, ez a két évszám látható: «*896—1896*».

Az emlékművek műszaki felülvizsgálata és hivatalos átvétele az 1897-ik év nyarán történt meg, a mikor is azokat a magyar kormány részéről *Barkassy* Géza miniszteri tanácsos vezetése alatt kiküldött bizottság minden tekintetben kifogástalanúl elkészitettnek jelentette ki.

Megemlitendő végül, hogy a hét emlékmű közül csak a munkácsi emlék épült állami birtokon, mig a zoborhegyihez az *esztergomi székes főkáptalan* és *Bende Imre* nyitrai püspök, a dévényihez *Pálffy Miklós herczeg*, a czenkhegyihez *Brassó városa*, a *zimonyihoz* az ottani *városi hatóság*, a pusztaszerihez *Pallavicini* Sándor őrgróf, a pannonhalmihoz Fehér Ipoly főapát, illetőleg a *Szt.-Benedek-rendi főapátság konventje* adták hazafias készséggel az épitésre szükséges területet s ennek az illető emlék fennállása idejére telekkönyvileg is biztositott használati jogát.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A Magyar Történeti Életrajzok legújabb kötete folytatja *Gróf Zrinyi Miklós* (1620—1664), a költő életrajzát, *Széchy* Károly tollából. Az érdemes munkának második kötete kezdődik a most megjelent füzettel. Az első kötet a vállalat 1895-iki évfolyamában látott napvilágot, a kiegészítő rész és befejezés a mostani évfolyamban következik. Széchy a legszélesebb kutatások alapján irta meg Zrinyi Miklós életrajzát, a ki XVII. századbeli költészetünk dicsősége, hadvezér, kitünő hadiró és a közállapotoknak is éber megfigyelője, nemzeti törekvések tolmácsa irataiban. A második kötet első füzete a nagy költő jellemzésének van szentelve. «A szigeti veszedelem» nagy eposzáról szól ez, közbe föltárva a költő lelkére ható eseményeket és ama költői műveket, melyek irányozták és megragadták lelkét, nevezetesen az olasz költészetben. A művet sok érdekes és a tárgyat gazdagon jellemző illusztrázió ékesíti. Ezek vagy egykorú metszetek másai, arczképek, tárgyak, fa similék, vagy újabban fölvett képei az események szinhelyének, leginkább Cserna Károly rajzaiban. A *Magyar Történeti Életrajzokat* Szilágyi Sándor szerkeszti, s éves folyamokban rendelhető meg 8 frtjával, vagy a történelmi társulat tagjainak 5 frttal. Egy füzet ára 1 frt 60 kr. Megszerezhető Ráth Mór könyvkereskedése útján.

Az ezredévi emlékművek. «*A magyar állam ezer éves fönnállását megörökitő hét vidéki emlékmű, 896—1896*» czim alatt a magyar kormány megbizásából pompás diszművet adott ki *Erdélyi* Mór, az ismert udvari fényképész, a ki már eddig is oly sok nevezetes hazai dologról készített érdekes fényképeket. A diszmű nemcsak rendkivül nagy formájával, de izléses nyomdai kiállitásával s a fényképek tisztaságával is kitünik. Tartalma a hét emlékmű fénynyomásából s az ehez irt magyarázó magyar és franczia szövegből áll. Ott látjuk a munkácsi-, a zoborhegyi-, a dévényi- s a brassói czenk-hegyi-emlékoszlopokat s a zimonyi-, a pusztaszeri-, s a pannonhalmi emlékműveket. A három utóbbi könnyebben megközelithető s igy ezek reprodukciója különösen sikerült. A magyarázatból megtudhatjuk azt is, hogy a négy emlékoszlop

TORAL SPANYOL TÁBORNOK.

WATSON AMERIKAI TENGERNAGY.

132,585 frtba, a három emlékmű 212,345 frtba került. Ez érdekes kiadványt legközelebb a királynak is át fogja nyujtani a miniszterelnök, s a nevezetesebb külföldi könyv- és képtáraknak is megküldik.

Petőfi és Béranger czimmel *Halász* Gyula brassói tanár irodalomtörténeti tanulmányt adott ki, melyben Petőfi és a hires franczia lirikus Béranger életét, egyéniségét, korát és költészetét hasonlítja össze, különösen pedig Béranger hatását Petőfi költészetére. Petőfi szinte bálványozta a nagy franczia költőt s vele együtt a franczia nemzetet, mely az emberiség örök jogaiért elsőnek szállt sikra. Béranger is nagy rokonszenvet érzett Petőfi iránt. A 43 lapra terjedő füzet Brassóban jelent meg Schlandt könyvnyomdájában, s Kecskeméten Fekete Mihály könyvkereskedése utján kapható.

Berczik Árpád új vigjátéka. A Nemzeti Szinház első eredeti őszi ujdonsága valószinűleg *Berczik* Árpádnak «*Himfy dalai*» czimű 4 felvonásos vigjátéka lesz, melyet a szerző nem régiben nyujtott be s melyet az igazgatóság már el is fogadott előadásra. A darab irodalomtörténeti vigjáték. Tárgya: Kisfaludy Sándor és Szegedy Róza szerelme, melynek a magyar irodalom a kesergő és a boldog Himfy-dalokat köszöni. A környezet, melyben az irodalomtörténetileg nevezetes és igaz szerelmi játék folyik, a Badacsonyban szüretelő régi magyar nemes úri társadalom a század elején. A szerző az érdekes tárgyu darabból egy nagyobb részletet fel is olvasott volt a Kisfaludy-társaságban, hol az eleven, friss jelenetek s a korrajz hűsége nagy hatást tett a hallgatóságra.

A pápai Jókai-kör évkönyve. Csinos kiállitású füzet ad számot a vidék egyik tevékeny irodalmi és művészeti társaságáról, a pápai Jókai-körről. Az évkönyvet *Kapossy* Luczián dr. szerkesztette. A kör ez évi működésének legemlékezetesebb ténye Vajda Péter régi költő szülőházának emléktáblával való megjelölése. A kör tagjainak száma 320.

A kecskeméti Katona József-kör 1896—97-iki évkönyve bő tartalommal jelent meg dr. Kovács Pál titkár és jogakadémiai igazgató szerkesztésében. Közli a Katona-kör egyesületi életére vonatkozó adatokat, s ezenkivül az egyesület körében vagy ünnepélyein tartott beszédeket és felolvasásokat. Benne van ifj. Bagó László emlékbeszéde Lestár Péter polgármesterről; a Klapka-ünnepélyen mondott beszédek Kováts Antaltól és Kovács Páltól és Szabó Endre alkalmi költeménye. Továbbá: Katona József és a kecskeméti szinészet, *Liszka* Bélától. Mikor Bánk-bánt először játszották Kecskeméten, *Komáromy* Alajostól. Katona és Madách női jellemképei, *Kováts* Antaltól. Bánkbán, *Salvini* Gusztávtól. Az emberi társadalom megalakulása és fejlődése, *Bartek* Lajostól. Csillagászati érdekességek, *Gulácsy* Gyulától. A házasság és a társadalom, *Hanusz* Istvántól.

«**A zivatarok Magyarországon az 1871-től 1895-ig terjedő megfigyelések alapján,** a természettudományi társulat megbizásából irta *Héjas* Endre, az orsz. meteorológiai intézet asszistense, 23 táblával és német kivonattal». A természettudományi társulat a szerzőt 1893-ban bízta meg a munka kidolgozásával, jól tudván, hogy a zivatarok földrajzi elterjedésének, vonulásának, évi és napi periodusának ismerete tudományos szempontból is, de a velök járó jégverések, villámcsapások, felhőszakadások eseteinél fogva a gyakorlati élet szempontjából is kiváló jelentőségü. Ugyanazért a szerző a meglévő, sokszor hézagos adatokat a társulat utasítása nyomán a hazai biztosító társulatoktól beszerzett statisztikai anyaggal is igyekezett pótolni. A munka első része az egyes meteorológiai elemeknek a zivataros napokon való lefolyását tárgyalja, a második része a zivatar-statisztikának van szentelve, mig a harmadik rész azzal a kapcsolattal foglalkozik, a mely a zivatarok kitörése és az általános időjárás állapota közt van. A hézagpótló munka bolti ára 2 frt, a Természettudományi Társulat tagjainak 1 frt 50 kr.

A himlőoltás véderejéről, négy statisztikai értekezés dr. Kőrösi Józseftől, a fővárosi statisztikai hivatal igazgatójától. Mind a négy értekezés a himlőoltás áldásos voltát bizonyitja. Közli a himlőoltás fölfedezőjének, Jenner Eduárdnak arczképét is.

A nemzetközi jog bölcseletének alapelvei, irta *Somló* Bódog. A nemzetközi érdekekig hogy a jog el nem ér, eléggé mutatja a mostani spanyol-amerikai háború. A hatalmak egymásközti viszályaira a nemzetközi jog megszünt érvényesülni. Ezt a jogot fejtegeti a szerző egy 71 oldalnyi füzetben, mely a Franklin-társulatnál jelent meg.

Az Egyetemes regénytár legutóbbi kötetében *Rovetta* jeles olasz dráma- és regényirónak «*Egy leány miatt*» czimű regénye jelent meg *Gauss* Viktor fordításában. Rovettától a télen a «Becstelenek» czimű dráma került szinre magyar nyelven a Vigszinházban. E regény fokozni fogja az olasz költő iránti elismerést. Kiadta Singer és Wolfner s ára piros vászonkötésben 50 kr.

MI UJSÁG?

A király a hadgyakorlatokon. Magyarországon az őszszel két helyen is tartanak nagyobb hadgyakorlatokat: *Buziás* környékén, hol a VII. és a XII. hadtestek mérik össze erejüket és *Szepesmegyében*, hol a VI. hadtest tartja záró gyakorlatait. A hadgyakorlatoknak még nagyobb érdekességet kölcsönöz, hogy a király is résztvesz azokon. Azért az előkészületek már most serényen folynak az uralkodó fogadására. A király kiséretével szeptember 10-ikén érkezik *Lőcsére*, a hol 3000 emberből álló lovasbandérium fogadja. Estére nagy fáklyásmenetet terveznek. Másnap, szeptember 11-ikén, vasárnap reggel Szmrecsányi Pál szepesi püspök fényes segédlet mellett misét mond a lőcsei katholikus plebánia templomban, a melyen a királyon kivül a jelenlévő főherczegek, miniszterek, katonai méltóságok, törvényhatósági és egyéb küldöttségek vesznek részt. Mise után fogadja a király a tisztelgő küldöttségeket. Szeptember 12-én reggel a király udvari vonaton *Poprádra* utazik, onnan kocsin *Tátrafüredre*, a közbeeső *Tátra-Lomnicz* nyaralótelepen kiszáll és ott a kincstári szanatoriumot megtekinti. Onnan *Csorbára* megy, a hol a liptómegyei főispán üdvözli a királyt. A csorbai tónál elköltött villásreggeli után, a király a *csorbai* vasuti állomáshoz hajtat és visszautazik udvari vonaton *Lőcsére*, 13-ikán pedig megkezdődnek a hadgyakorlatok.

A királyné állapotáról szóló orvosi jelentések napról-napra kedvezőbbek. Az utóbbi napokban a felséges asszony arczszine is előnyösen megváltozott, az arcz halványsága mindinkább az egészséges rózsaszinnek ad helyet. Az étvágya is nagyobb lett, mig eddig leginkább csak tejjel

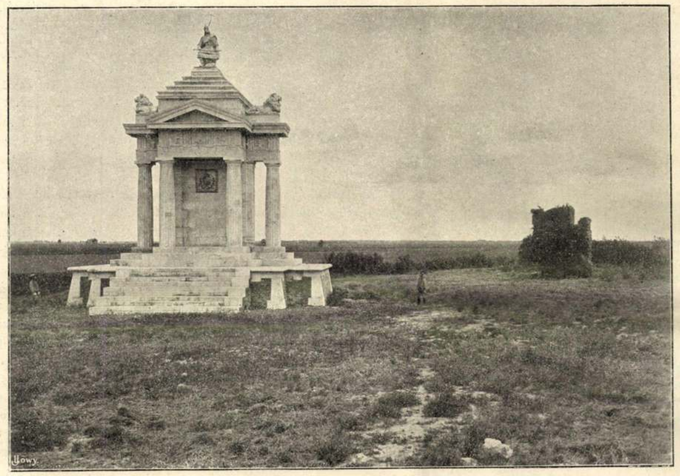

PUSZTASZER.

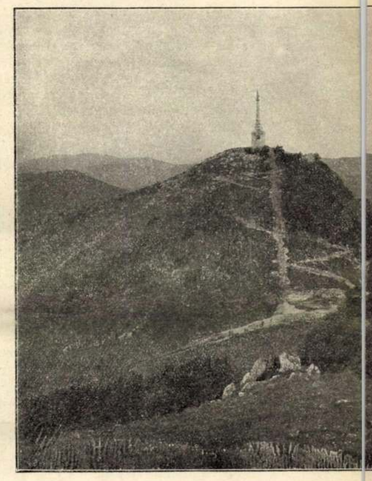

BRASSÓ.

táplálkozott, addig most már igen jó étvágygyal eszik. Erzsébet királyné évek óta ideglobban (neuritis) szenved, a melyhez álmatlanság is járult, a mi által szivtágulás keletkezett. Az észszerü fürdőhasználat, a szivgimnasztika és a rendes napi séták azonban nem csak az étvágyat javitották, hanem az álmatlanság ellen is jó gyógyszernek bizonyultak. Most bekövetkezett a szivműködés és az elernyedt szivizmok erősödése. A királyné naponta több órát tölt az erdőben, néha belátogat a közeleső majorságokba is.

József főherczeg legifjabb unokája. József főherczeg leánya, *Margit Klementina*, Thurn Taxis herczeg neje, julius 23-ikán Regensburgban egészséges fiugyermeknek adott életet. A főherczegnő 1890-ben ment férjhez s most született fia a harmadik gyermek a regensburgi kastélyban.

Az orleansi herczegi pár Alcsuthon. *Fülöp* orleansi herczeg és *Mária Dorottya* főherczegasszony kiséretükkel látogatóba Alcsuthra érkezett. A herczegi pár itt tartózkodását pár hétre tervezi. A vendégeket a bicskei állomáson *József* főherczeg fogadta nagy szeretettel. Nem kevesebb szeretettel várták őket az alcsuthi udvarban, a melynek csendjében most a herczeg által kitünően kezelt, messzire elhaló tárogató hangjai vegyülnek. Szabad idejét a herczeg vadászattal tölti.

A király által állítandó szobrok. A király szobor-ajándékai, melyeket az őszszel nyujtott a fővárosnak, nem sokára a művészeket is foglalkoztatják. A tiz szobor összes költsége 200,000 forint, vagyis egy-egy szoborra 20,000 forint jut. Mindegyik szobor a talapzattal együtt öt méter magas lesz és három év alatt el kell készülniök. A miniszterelnök tiz szobrászt felhivott, hogy egy-egy szoborról vázlatot és költségvetést készítsenek. A felszólításra *Holló* Barnabás Bocskai fejedelem, *Szárnovszky* Ferencz Pálffy generális, ifjabb *Vastagh* György Bethlen Gábor szobormintáját el is készitették. Ezeken kivül *Róna* József Zrinyi Miklós, *Jankovich* Gyula Gellért püspök, *Bezerédi* Gyula Tinódi Sebestyén szobráról készített irásbeli jelentést és költségvetést. A miniszterelnök a vázlatok és jelentések megtekintése után végleg dönt a szobrok ügyében és az egyes művészekkel mielőbb megköti a szerződést.

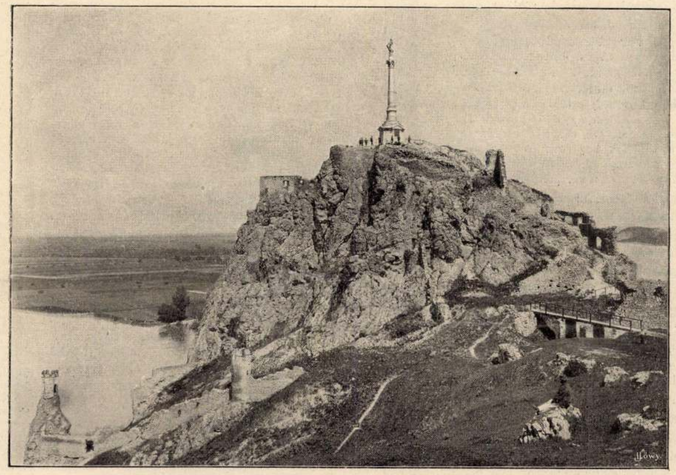

DÉVÉNY.

Bőkezű főur. Mint *Rozsnyóról* irják, gróf *Andrássy* Dénes gömörmegyei uradalma tisztjeinek nyugdijalapjára *100,000* forintot adományozott és azt a budapesti hitelbanknál már le is tette. A nemes lelkű gróf e czélra már korábban is ajándékozott tizezer forintot.

Bismarck betegsége. Bismarck herczeg friedrichsruhei magányából pár nap óta aggasztó hirek érkeznek. Bismarck ágyban fekvő beteg, ereje megtört, s az aggkor gyöngeségei alig birnak ellenállni a betegségnek. Teste feldagadt, lábán nyilt seb van, aludni nem bir, étvágya nincs. Oly hatalmas erejű embernél, mint Bismarck, ezek a jelenségek megdöbbentették környezetét. Naponkint száz és száz távirati tudósitás megy szét Németországba Bismarck állapotáról. Ezek a táviratok meglehetős ellentétesen szólnak a herczeg állapotáról. Az egyik nagyon komoran hangzik, a másik pedig a reményeket ápolja.

Arany László, a magyar földhitelintézet igazgatója, a nagy költő Arany János fia, nehány nap óta sulyos beteg. Tisztelői, ismerősei nagy részvéttel tudakozódnak naponkint a beteg állapotáról és távirati uton is sok kérdezősködés érkezik. Az orvosok julius 28-án konzultáltak a beteg fölött, ki tifuszban fekszik.

A Kárpát-egyesület augusztus hó 7-én *Ó-Tátrafüreden* délelőtt 11 órakor az egyesület huszonöt éves fennállásának alkalmából diszközgyülést tart. Gróf *Csáky* Albin, az egyesület tiszteletbeli elnöke nyitja meg a diszközgyülést. Dr. *Münnich* Aurél elnök üdvözli a tiszteletbeli elnököt és a megjelen-

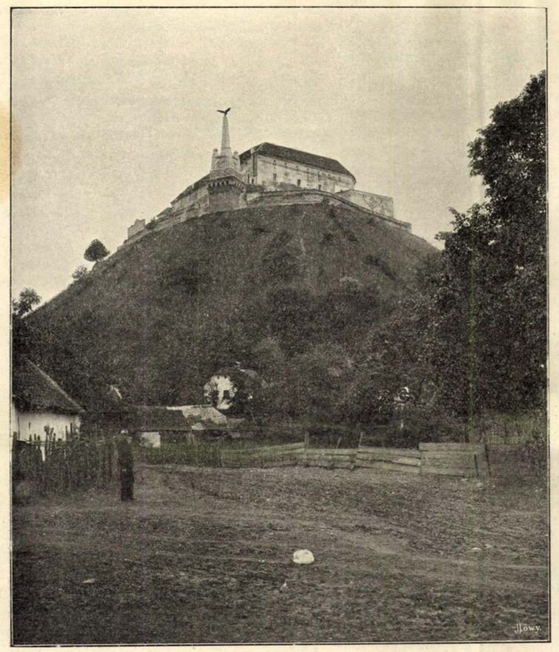

MUNKÁCS.

PANNONHALMA.

ZIMONY.

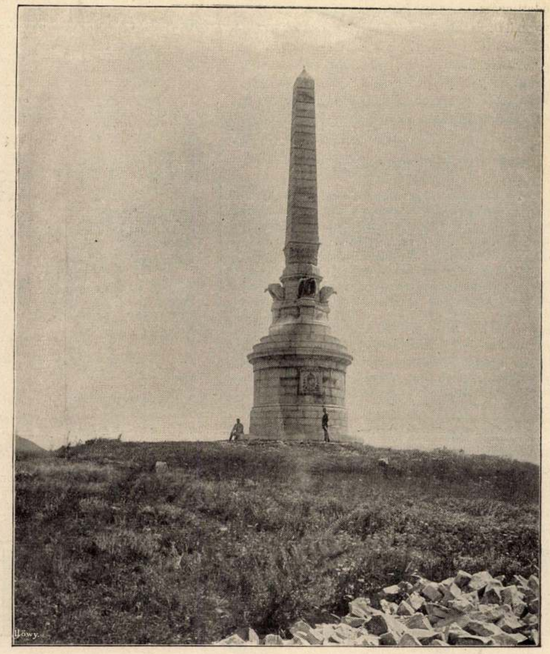

NYITRA.

AZ EZREDÉVI ÜNNEP HÉT EMLÉKMŰVE. — Az Erdélyi M. udvari fényképész kiadásában megjelent díszműből.

teket. Ezután ünnepi beszédet tart *Fischer* Miklós, ügyvivő alelnök. A gyülés többi tárgyai: az évi jelentés, a számadások, a költségvetés.

A zboróvár szétszórodott ereklyéi. Zboró, a Rákócziak hires vára új birtokosok kezébe jutott az Erdődy grófoktól. Most panaszosan említik, hogy az új birtokosok mindent elárvereztek, a mi a várkastélyban történeti értékkel biró tárgyak, butorok voltak. Igy Rákóczi ágyát, fali óráját, Zrinyi Ilona velenczei tükrét, stb. régiségeket. Magát a kastélyt az új birtokosok bezárták és most a kirándulók csalódva távoznak el, mert a legérdekesebb látni valót, a kastélyt és a vár belsejét nem láthatják.

Háború és béke. A Spanyolország és az Egyesült-Államok közt kitört egyenetlen háborúban Spanyolországnak meg kellett győződnie, hogy nem birja tovább a harczot. Két flottája megsemmisült, a nélkül, hogy az ellenségnek kárt okozott volna. Két nagy gyarmatán, Kubán és a Filippini-szigeteken az ellenség kikötését megakadályozni nem birták, ott vannak azok már Portoriko szigeténél is. A spanyol kormány tehát julius 25-én táviratilag felszólította *Cambon* washingtoni franczia nagykövetet, hogy a spanyol kormány nevében fejezze ki az amerikai kormány előtt a békealkudozásokhoz való hajlamot. A franczia követ ezt a megbizást másnap teljesítette, *Mac Kinley* elnök pedig értesítette kormányát Spanyolország elhatározásáról. A háború tehát eljutott a békés alkudozásokhoz, s a hivatalos tárgyalások megindultak. Az amerikaiak is elérkezettnek tartják a békekötést, mert sokkal könnyebben arattak győzelmeket, mint remélték, s jól tudják, hogy a további háborúval bármily harczi eredményekhez jutnának, a békekötés föltételei aligha lennének mások, mint ma, mert a fokozott követelések könnyen rosz hangulatba hoznák az európai hatalmakat. Pénzbeli hadi kárpótlást Amerika nem remélhet a szegény Spanyolországtól, melynek pénztelensége okozta, hogy a háború oly balsikerrel indult és folyt. Hadi kárpótlásul követeli tehát Amerika *Portoriko* nagy szigetét. Követeli a lemondást Kubáról, s elismerését annak, hogy *Kuba* népének joga van amerikai védnökség alatt állandó kormányformát választani. A *Filippini-szigetekből* egyet kiván magának Amerika, hogy szénállomást rendezhessen be, s Ázsia közelében is lengjen a csillagos lobogó. Ezek volnának a béke föltételei. Elég sulyosak Spanyolországra, mely egykor uralkodott egész Amerika fölött, most amerikai utolsó gyarmatait is elveszti. A béketárgyalásokat fegyverszünet előzi meg. Ebbe Amerika azonban csak úgy egyezik bele, ha Spanyolország előlegesen kijelenti, hogy elfogadja tárgyalási alapul a békefölteteleket, melyeket a washingtoni kormány közölni fog vele. A föltételek hivatalos közlését most várják.

HALÁLOZÁSOK.

Ercsey Sándor, ügyvéd, a nagy-szalontai ref. egyházmegyének 35 évig buzgó tanácsbirája, zsinati képviselője, elhunyt julius 23-ikán, életének 72-ik évében, Nagy-Szalontán. Sógora volt Arany Jánosnak, ki bizalmas szeretettel viseltetett iránta, a mit a költő számos nagybecsü levele tanusit. Ercsey ezeket megőrizte, s mint Arany életrajzi adalékait bocsátotta közre. Egyszersmind számos részlettel egészítette ki Arany életrajzát, följegyezvén azt is, a mit tőle hallott, körében látott. Az 1883-ban megjelent könyvhöz, mely mintegy hatvan levelét közli Aranynak megfelelő magyarázatokkal, Gyulai Pál irt előszót. A köztiszteletben élt derék öreg úrról leánya, özv. Ercsey Ernőné, született Ercsey Róza adott ki gyászjelentést, az unoka, Ercsey Rózsika nevében is.

Elhunytak még a közelebbi napokban: Idősb csiktusnádi Betegh Sándor, 69 éves korában, Mező-Szengyel községben. Özvegyének, született váradi Szakmári Irmának gyászában nagy és előkelő család osztozik, közte Betegh Miklós, Torda-Aranyosmegye alispánja, és erdőteleki Szentmariay Dezső kir. törvényszéki elnök. — Orosz László, karczagi gyógyszerész, 32 éves korában, Debreczenben. — Saáry Lajos, kővágó-őrsi földbirtokos, 62 éves korában, Kővágó-Örsön. — Dr. Egyed István, tiszti orvos, 33 éves korában, Budapesten. — Guzmits Máté, gyógyszerész, 42 éves korában, Pozsonyban. — Reviczky Emil, nagybirtokos, 71 éves korában, Debreczenben. — Kócsy Ferencz, táviró-fölügyelő, 46 éves korában, Pozsonyban. — Idősb Kovács Zsigmond, 59 éves korában, Nagy-Kőrösön. — Hámory Zoltán, Hámory Márton igazságügyminiszteri számvizsgáló és neje Mády Vilma 11 éves fia, Budapesten. — Id. Mahilla János, Mahilla János földmivelési miniszteri számtanácsos édesatyja, 84 éves korában, Sumjáczon. — Ohucsory Antal, a Dunagőzhajózási Társaság legöregebb hajóskapitánya, Pozsonyban, 80 esztendős korában.

Özv. Löwy Jakabné, szül. Schmitz Róza, élete 75-ik évében, Esztergomban. A köztiszteletben állott matrónát nagyszámú rokonság gyászolja. Dr. Helcz Antal volt esztergomi polgármester anyósát, dr. Lányi Adolár hirlapiró édesanyját vesztette el a boldogultban. — Özv. Semsey Jenőné, szül. Csáky Irma grófnő, 61 éves korában, Saczán. — Párisi és nagybátsi Bátsmegyey Franciska, néhai dr. Wrann Bertalan bécsi birodalmi gyülési képviselő özvegye, 87-ik évében, Gráczban. —

SAKKJÁTÉK.

2072. számu feladvány. Ehrenstein M.-től.

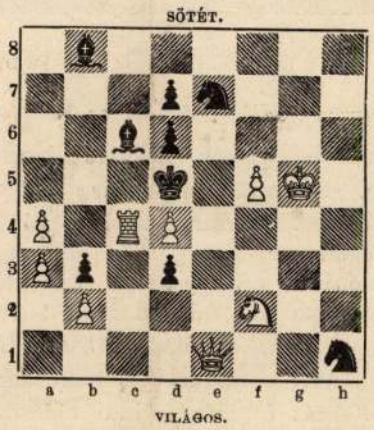

Világos indúl s a harmadik lépésre matot mond.

A 2057. számu feladvány megfejtése. Jespersen J.-től.

Világos.	*Sötét.*	*Világos.*	*a.*	*Sötét.*
1. Bh6—f6	... d6—e5 : (a)	1. ...	...	... Kd4—e5 : (b)
2. Bf6—f4	... t. sz.	2. Bf6—f5 +	...	Ke5—d4
3. V mat.		3. Vh3—h8 mat.		

b.

1. ... ... Hg2—e3 (c)
2. Vk3—e3 + stb.

c.

1. ... ... H t. sz.
2. Be5—e4 + stb.

Helyesen fejtették meg: *Budapesten:* K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — Szilády Zoltán. — *Kecskeméten* Balogh Dénes. — *A pesti sakk-kör.*

KÉPTALÁNY.

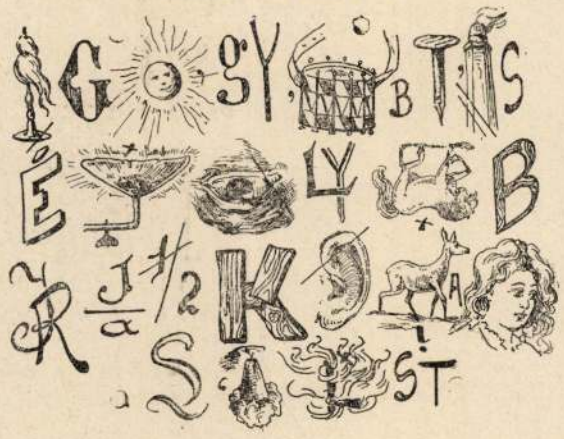

A «Vasárnapi Ujság» 28-ik számában közölt képtalány megfejtése: *Borgia Lukréczia.*

Szerkesztői mondanivalók.

Patka, N. L. Senki sem mondhatja meg előre, hogy fognak alakulni a gabonaárak. Azonban a zab árának emelkedésére mégis alig számithatni, mert Európában és Amerikában évek óta nem termett annyi zab, mint épen az idén.

Édes, szép Erdélyem. Anyám sirjánál. Fele napfény, fele árnyék. Figyelemreméltó kisérletek, mintha a költészetnek azt a fuvalmát éreznők rajtok végig lengeni, mely Kriza «Vadrózsáit» betölti. De még nem kiforrott tehetséggel van dolgunk, a jellemzetest nem igen tudja kiemelni, többnyire a részletekbe vesz.

Nem közölhetők: *Erdő mélyén. Három halom. Természetem. Töprengés. Fujdogál a szellő.* Nagyon alatta maradnak az irodalmi színvonalnak. Szerző a költészet mezején aligha fog sikert aratni.

Felelős szerkesztő: **Nagy Miklós.**
(L. Királyi Pál-utcza 4. sz.)

„EGYETÉRTÉS“

POLITIKAI NAPILAP.

Csávolszky Lajos, felelős szerkesztő, | 1898. XXXII. évfolyam. | **Kossuth Ferencz,** főmunkatárs.

Az Egyetértés nem dolgozik a hatásvadászat olcsó eszközeivel, hogy magának egyszerre, tömegesen csakhamar ujra elmaradó, uj előfizetőket szerezzen, hanem mindenkor kellő szinvonalon álló közleményei, gyors, pontos és minden tekintetben megbizható tudósitásai által iparkodik régi, jó hirnevét mint hazánk legelső rangu napilapja állandóan fentartani, hogy ez uton ne csak régi előfizetőit kapcsolja állandóan magához, hanem közönségét uj hóditások által évről-évre maradandóan meg is szaporitsa.

Hogy ezt a czélt elérjük, erre nézve legnagyobb támaszunk a lap nagy terjedelme. Az Egyetértés egyetlen egy oldalon majdnem annyi betüt képes közölni, mint a kisebb lapok három egész oldalon s igy az Egyetértés egy rendes 8 oldalos lapja annyi közleményt tartalmaz, mintha a kisebb lapok 24 oldalon jelennek meg, a mi azonban csak ünnepnapokon történik. Ilyenkor az Egyetértés 12—20, illetőleg a kisebb alakban számitva 36—60 oldalnyi terjedelmű.

Csakis a lap ily nagy méretei teszik lehetővé, hogy az Egyetértés mindenről oly bő és részletes tudósitásokat közölhet, a milyeneket egy más lap sem nyujthat közönségének. Igy általánosan ismeretes, hogy az Egyetértés **országgyülési tudósitásai** e nemben a legtökéletesebbek, nemcsak a tudósitások kimeritő volta folytán, hanem annál a tárgyilagosságnál és részrehajlatlanságánál fogva is, mely e tudositásokat minden pártszinezetü olvasó előtt is élvezetessé teszi. Egy másik nagy erőssége a lapnak rendkivül bő **tárcza- és regényrovata.** Az Egyetértés állandóan két kitünő regényt közöl egyszerre, részint eredetit, részint a modern világirodalom remekeiből válogatva elsőrangu műforditók forditásában. Az egy év alatt közölt regények 400—500 nyomtatott ivre, vagyis 40—50 rendes regénykötetre rugnak. Ily 40—50 kötet regény bolti ára legalább ugyanannyi forint. Ha most még tekintetbe veszszük az Egyetértésnek mindenkor közéletünk kitünőségei és elsőrangú publicisták által irott **vezérczikkeit** és egyéb **politikai közleményeit, bő hirrovatait, eredeti táviratait** az ország és a világ minden részében levő saját levelezőitől, továbbá a vasárnapokint megjelenő s egy-egy szaklapot potló «Irodalom», «Tanügy» és «Mezőgazdaság» czimü országos hirü rovatokat s végül az Egyetértés legjobban informált **közgazdasági, ipar mezőgazdasági** rovatait és mogbizható tőzsdei **és** tudósitásait, bátran mondhatjuk, hogy az Egyetértés a hazai sajtónak egyetlen organuma, mely az intelligens közönség minden osztályának igényeit a legteljesebb mértékben kielégiteni képes.

Mindezen előnyök daczára az Egyetértés előfizetési ára a legmérsékeltebb: 7345

Egész évre	20 frt —
Fél évre	10 « —
Negyed évre	5 « —
Egy hóra	1 « 80

Előfizetéseket legczélszerübben postautalványon az Egyetértés kiadóhivatalához **Budapest, papnövelde-utcza 8.** intézendők.

Szt.-Lukácsfürdő.
Étterem, kávéház és amerikan bar.
Helyiségeiben egész nap
KATONAZENE.
Étkezés teriték szerint.
Pontos kiszolgálás. Mérsékelt árak.
Tisztelettel **Fodor L. József.**

«Megváltó» gyógyszertára Puj, Erdély Hunyadmegye.
Ha szereti gyermekét,
használja a kitünőnek elismert
Kárpáti
egészségi gyermek-tápkávét.
Kapható a legtöbb gyógyszertárban s minden nagyobb kereskedésben.
1 doboz ára 18 krajczár.
Budapesti főraktár: 7553
EGGER-féle gyógyszertára «Nádorhoz».

Menyasszonyruha-selyem
65 krtól 7537
14 frt 65 krig méterenként — saját gyáraimból —
valamint **fekete, fehér és szines Henneberg-selyem 45 krtól 14 frt 65 krig** méterenként — sima, csikos, koczkázott, mintázott és damaszt stb. (mintegy 240 különböző fajta és 2000 különböző szin és árnyalatban stb).
Ruhák s blousokra a gyárból! Privát fogyasztóknak postabér-, vámmentesen és házhoz szállitva.
Minták póstafordultával.
Magyar levelezés. — Svájczba kétszeres levélybélyeg ragasztandó.
HENNEBERG G. selyemgyárai, Zürichben
(cs. és kir. udvari szállitó).

Az első megrendelők.

A királyné már e hó 7-ikén beküldte aláirását a Jókai műveiből rendezendő nemzeti diszkiadásra. Annál örvendetesebb ez a megrendelés, mert a királyné, a nélkül, hogy a bizottság bármely uton is felszólította volna a jubileumban való részvételre, a nélkül, hogy bármilyen közvetítő formára lett volna szükség. — értesülve a mozgalomról és a diszkiadás tervbe vételéről, egyedül nemes és fenkölt lelkének sugallatára hallgatva, határozta el magát, hogy Jókai műveiből egy amateur-példányt megrendel. A végrehajtó bizottság ugyanis épen azon volt, hogy a felhivás egy diszesebb példányát juttassa a királynéhoz és a késedelem tisztán tekhnikai okokon mult. De a királynénak nincs szüksége közvetítőre. A megrendelés, a mely közvetetlenül a Révai-Testvérekhez érkezett, így hangzik:

1. Erzsébet királyné, diszpéldányra . 500 frt.
2. Báró Nopcsa főudvarmester . . . 200 frt.

*

A nemzeti diszkiadásra a Jókai-jubileum végrehajtó-bizottságához eddig *a következő előfizetések* érkeztek be:

József főherczeg 3 példánynyal, Vaszary Kolos herczegprimás 2 péld., Belvárosi polgári kör 1 péld., Brázay Kálmán 1 péld., Jakabfalvy Gyula kuriai biró 1 péld., Szepessy Gyula 1 péld., Széchenyi Gyula gr. m. kir. főajtónálló mester 1 péld., Deutsch Samu 1 péld., Szmrecsányi Pál szepesi püspök 1 péld., Deutsch Ignácz és fia 1 péld., Apponyi Sándor gróf 1 péld., Tóth László (Kőbánya) 1 példány, Kollár Mihály (Esztergom) 1 péld., Ifj. Deutsch József 1 péld., Nikolics Fedor báró 1 péld., Pallavicini Ede őrgróf 1 péld., Szlávy József koronaőr 1 péld., Eötvös Lorand báró 1 péld., Hegedüs Sándor 1 péld., Megyeri Krausz René 1 péld.

A teljes kiadás egy-egy példányára újabban a következők fizettek elő a bizottságnál: Ehrlich Mózes, Országh Sándor, Schweiger Adolf, Forster Gyula, Lobkovitz Rudolf herczeg, báró Bánffy Dezső, Barkassy Géza, dr. Turnovszky Jenő, Groedel Ármin, Emmer Kornél dr. Idősb Zichy N. János gróf, Nádasdy Ferencz gróf, Nógrádmegyei Népbank (Losoncz), Steiner Fülöp püspök, Tornyai Schossberger Henrik, Kramer Sámuel, Nákó Kálmán gróf, Grüner Dávid, Schlesinger és Polakovits, Pesti Lloyd társaság, Garai Károly, Darányi Albert, Roglat Pilaszanovics József, Szilágyi Dezső, Egyesült Budapesti Fővárosi Takarékpénztár, Révai Lajos dr., Somorja város, a magyar mérnök és építész-egyesület, Tomori Anasztáz.

Az első kaszinó, mely Jókai műveit megrendelte, a *budapesti katonatiszti kaszinó.*

Megrendeléseket Jókai Mór összes műveire a «Vasárnapi Ujság» szerkesztősége is elfogad.

*

Az ünnepély programmja.

A jubileumi ünnepélyek január 5-ikén este díszelőadással kezdődnek az operában (a nemzeti szinház és opera tagjai együtt) és a népszinházban.

Január 6-án délelőtt 10 órakor *díszülés* a Vigadóban. *Eötvös* Loránd báró ünnepi megnyitó beszéde után küldöttség megy Jókaiért. Következik *Komócsy* József jubileumi ódája; Jókait az elnök üdvözli a nemzet nevében. A kormány üdvözlete; az akadémia tisztelgése; a főváros átnyujtja a díszpolgári oklevelet; az irók tisztelgése; (Kisfaludy- és Petőfitársaságok és az Otthon együtt.) A magyar nők üdvözlik Jókait. A művészek átadják díszalbumjukat. Az egyetemi ifjuság tisztelgése. A többi küldöttségek egymásután elvonulnak Jókai előtt.

A programmban esetleg változás is lesz, a mennyiben valószinü, hogy az ünnep protektora, József főherczeg családjával szintén jelen lesz és üdvözli Jókait.

Este 8 órakor a Vigadó összes termeiben nagy *estély*, melyen Jókai az összes küldöttségek tagjait fogadja.

Este 10 órakor fényes *operabál* a magyar kir. operaházban. Rendezi az egyetemi polgárság jótékony czélokra.

A Jókai-jubileumi bizottság elnöksége fölkéri azokat, a kiknél a rendezés költségeire való gyűjtőívek vannak, hogy minél előbb küldjék be. A 260 ivből eddig csak 40 érkezett be.

Jókai összes műveinek díszkiadását a főváros közönsége huszonöt példányban szándékozik megrendelni, hogy minden községi középiskolának jusson egy-egy példány a nemzeti díszkiadásból. A székváros ezzel egyuttal nemes példát akar mutatni a vidéki törvényhatóságoknak és városoknak, melyek eddig Jókait többnyire a díszpolgárság megtisztelő czímével tüntették ki, hogy ne mulaszszák el megszerezni Jókai műveinek teljes díszkiadását a városi kulturális intézetek könyvtárai számára. A budapesti mészáros-ipartestület elöljársága is elhatározta, hogy előfizet 200 forintos díszkiadásra.

*

Fénykép után rajzolta Cserna Károly.

BAROSS GÁBOR MAUZOLEUMA A KLOBUSICZI TEMETŐBEN.

Jókai jubileuma iránt a *berlini társadalom* előkelő köreiben is nagy az érdeklődés. A berlini magyar egyesület, *Szögyény* osztrák-magyar nagykövet és neje védnöksége alatt a jubileum alkalmából bált rendez. A jubileumi bálon a magyar egyesület tagjain kivul, a német főváros legelőkelőbb körei vesznek részt.

SZINHÁZ.

Duse Eleonora a népszinházban.

Duse «Odette»-ben kapta a legtöbb tapsot a legkevesebbet Nórában. Teljesen értem, bár a magam egyéni nézeteként Nóráját tartom a legértékesebb alakitásnak. «Odette»-ben olyan művésznőnek, mint Duse nem nehéz tapsot aratni. Az anya fájdalmát mindenki megérti; a Nóráét nem mindenki. Az anya gyötrődése mindegyikünkkel közös húrt érint; a Nóra bajával való együttérzésre nincs mindenikünkben húr. Odette-tel könnyezünk okoskodás nélkül; a Nóra fájdalmába beleszól az értelem is. A végjelenetben a férjek nagy része fejet csóvál, a nőkben pedig az anya kel föl, mikor otthagyja a férjét. Odettenek biztositja a tapsot nemcsak a Duse művészete, hanem maga Sardou is, midőn az anyát a lányával állítja kinos helyzetbe; Nóra művészi játékától a végjelenetben elveszi a tapsot maga Ibsen.

A darab végén a közönség jó része fölveti a kérdést vajjon a valóságban is így végződnék-e ez a dolog, vajjon az adott körülmények között az életben is elhagyná-e Nóra végleg a férjét. Hogy a férjét elhagyja, — én, a ki nem vagyok férj, — megértem; de hogy családi körének is oly rövidesen búcsút mondjon örökre: kételkedem. Nyolcz évig az önfeláldozó feleség mintaképe volt és gyermekei dédelgetésének élt, s most, hogy a férje lelkületében csalódott, megfoszsza magát attól az egyetlen vigasztól is, a melyet fájó lelkének a gyermekei szeretete nyujtana: nem megy a fejembe. Nem, kérem, ez az asszony nem kezd új életet; ez még eltávozása éjjelén visszasuhan titkon a férje házába, hogy összecsókolja, vagy magához lopja a gyerekeit; ha pedig nem sikerülne, biztos, hogy azon küzdésben, melyet benne a nő folytat az anyával, vagy az eszét veszti, vagy megadja magát sorsának.

Még Odettet is visszaviszi a lányához az anyai érzés, pedig az ő jelleme annyira elüt a Nóráétól, hogy életöknek csakis egyetlen eseményét hozza össze a véletlen. Mindaketten késő éjjel hagyják el az otthonukat. Az egyik kényszerűségből, a másik önként. Odettet elkergeti a férje, Nóra a férjét löki el magától. Mindakettőnél tettenérés az ok. Odettehez az imádója suhan be éj idején, Nóra egy életbevágó pillanatban lelki sivárságon kapja tetten a férjét; Clermont Latour gróf a végzetes éjig hűnek tartja Odettet, Nóra a döntő perczig mint nemes lelket imádja a férjét; Clermont Latour gróf az indulat hevében cselekedve űzi el a feleségét, Nóra a lelki undor nyomása alatt hagyja el rögtönösen a férjét. Odettenek van hova lenni. Azt a kedvese várja. Nóra lelki kínjával magára marad.

Nagyon finom és csak kevesek által megértett és méltányolt húrokból van összealkotva ennek az asszonynak a lelke. A női gyengéd érzésnek felséges megnyilatkozása a Nóra lénye. Az nem birja el azt a rideg véget, a mit neki Ibsen kijelölt; de a közérzet is visszariad sorsának ekként való irányitásától. A darab silány jellemei boldogulnak; ő, a kimagasló, ideális alak bünhődik. Ő látszik ugyan büntetni, midőn otthagyja a férjét, a ki férfiatlan rimánkodással kéri maradásra: tényleg azonban önmagát sujtja. A férj hamarosan fog vigasztalódni. Rendben van a szénája és alapvonása az önzés és érzékiség. Neki lelki vesztesége nincs; közte s Nóra között e téren nem volt semmi közösség. Őt másnemű kötelék vonzotta a feleségéhez. Arra talál majd kárpótlást könnyedén. De ez a férje szatócslelkétől megundorodott asszony vajjon hova lesz?

A válaszszal Ibsen adós marad. Én sem kutatom tovább, hanem megelégszem, hogy Duse kitünően adta az Ibsen csonka darabját. Többé-kevésbbé a maga egyéniségéhez idomit ő minden szerepet; Nórában teljesen az Ibsen Nórája volt. Az első felvonásban egy pajzán, kedves, lelkileg nyugodt teremtés, a kinek fogalma sincs arról, hogy az az eszköz, a melylyel megmentette a férje életét, valaha ellene fordulhat; a második felvonásban egy kételyektől gyötört sáppadt asszony, a kit azonban nem az bánt, hogy mi következése lehet *önmagára* nézve annak a váltónak, a melyre a férje élete megmentése czéljából az apja nevét aláírta, hanem az, hogy mi lesz az ő bálványozott férjével, a ki feltétlenül helyt fog állani érte, ha megtudja a valót. A harmadik felvonásban kiderül, hogy ez a lovag nem áll helyt. Itt megkövül az az önfeláldozó asszony és egy óriási lelki csalódás befolyása alatt aztán cselekszik.

A Nóra esete az, hogy férjhez menetele első évében halálos betegségből lábbadozó férjét a doktorok egy évre délvidékre küldik s ahhoz kötik életben maradását. Szük anyagi viszonyok között élnek, s nincs utiköltség. Nóra imádja a férjét; érzi, hogy nemsokára anya lesz s mindent elkövet az eszköz előteremtésére. Végre akad rá ember, a ki azonban a Nóra apjának aláirását is követeli. A Nóra apja halálán van. A leány gyengéd érzése óvni akarja az apát az izgalmaktól. Nem közli vele gondjait, hanem a halasz-

tást nem türő helyzet nyomása alatt, tisztán a szíve sugallatát követve, s a következmények tudatának teljes hiányával, önmaga írja a váltóra az apja nevét. Az apa a válságos napokban meghal, a férj gyógyultan kerül vissza egy év múlva Olaszországból s aztán elmúlik baj nélkül hét év.

Norának fogalma sincs arról, hogy mi fenyegetheti. Mi is fenyegethetné? Nem csalt meg senkit, a maga előnyére nem bitorol jogtalanul semmit, hanem ellenkezőleg, a saját egyéni egyéni szükségleteitől megvont fillérek összetakargatásával fizetgeti pontosan a törlesztési részleteket s közel az idő, hogy teljesen tisztázza tartozását. Túlboldog, hogy a férje életét ő mentette meg, s hogy azt az ő nemes szivével eltitkolhatja előtte. A férje azt hiszi, hogy elhalt ipa segélyével jártak Olaszországban.

A váltó végtisztázása közeledtének idejével összeesik a férj anyagi helyzetének javulása, a ki ép akkoriban egy előkelő bank igazgatójává lesz. Itt kezdődik a Nóra nyugtalansága. Előáll a banknál alárendelt állásban alkalmazott azon zugügyvéd, a ki a pénzt szerezte, s a kit a férj nem akar megtartani állásában, mert valamikor váltót hamisított. Az elkeseredett ember a Nóra közbenjárását kéri és megmagyarázza neki, hogy ő sem tett mást, mint maga Nóra. Őt kilökték a társadalomból, Nórát nem vonta felelősségre senki. Ha nem kapja meg az állást, kiszolgáltatja őt. Nórára nem hat a fenyegetés, de az ember érdekében szót emel. A férje ridegen visszautasítja, elvetemültnek nyilvánítva az ügyvédet, a ki letagadta bűnét, kibújt a büntetés alól s az annak nyomán beálló szükségszerű hazudozásaival megmételyezte még a gyerekeit is. Nórát gondolkodóba ejti ez a felfogás és töprengni kezd, de tiszta lelke a saját gyerekeire nézve visszautasítja ezt a felfogást és a kenyér nélkül maradó ember érdekében újra szót emel. A férj szabadkozik. Valamikor tegeződött azzal az emberrel, a mi most kellemetlen lenne reá. Nóra kicsinyesnek tartja a kifogást, a hiúságában sértett férj felizgul s nyomban megírja az elbocsáttatást, a mire az ügyvéd tudatja vele válaszában a váltó történetét.

Ezt a választ a zugügyvéd sajátkezüleg dobja a Nóra férjének levélszekrényébe. Nóra látja, mikor becsuszszan az a levél s ettől a perctől azután pokoli gyötrődés és izgalom az élete. Este jelmezbál van házukban egy ismerősüknél, az emeleten. Rábeszéli a férjét, hogy ma ne foglalkozzék üzleti dolgokkal, hagyja leveleit a szekrényben s bibelődjék inkább vele és kosztümjével. A férj enged. Nórának az a reménye van, hogy a bál ideje alatt sikerül egy barátnéja közbejárásával visszakéretni a zugügyvéd által a levelet. Nem sikerült. A férj éjfél felé haza hozza a feleségét, a kinek tarantella táncza saját nyilatkozata szerint elmámorította őt, s mielőtt lefekszik, elolvassa a levelet.

A hatás megfelel karakterének, és sehogy se birom megérteni miként is várhatott Nóra ettől az embertől mást. Ibsen a Nóráéval találkozó egyetlen finomabb lelki vonást se ad neki. Én nem értem, hogy hét évi együttlét után mikép várhatott tőle valami váratlant. Az az ember lelkileg nem élt vele együtt, különben ki kellett volna éreznie, hogy a felesége minden krajczárt megvon a maga szükségleteiből, neki s a gyerekeinek meg semmi se hiányzik. Ez az ember nem érez ki semmit, hanem úgy bánik a feleségével, mint valami torkos gyerekkel, a kinek a czukrásznál való tékozlásait vetik a szemére, no meg időnként leereszkedő fölénynyel meg-megczirógatja őt. Ennek fogalma sincs a Nóra lelki értékéről, Nóra nem felesége neki, hanem házastársa csupán. Hisz ez az ember csak akkor édeskés, ha kezével érintheti őt, különben durva. Egyszer a Nóra apjáról van szó a darabban. Annak a hivatalában valami kisebbféle rendetlenség esett a terhére. Arra érdesen hivatkozik a maga tiszta kezét állítva vele szemben hiú módon előtérbe.

A levél teljesen a jellemének megfelelő hatást teszi reá. Nem a fölött tör ki, hogy mi lesz a feleségével, hanem, hogy mi lesz *ő vele magával*. Az önfeláldozással szemben a legsivárabb önzés. Durván szidalmazza a feleségét és a saját énjét állítja előtérbe, mikor az élete megmentőjének erkölcsi élete forog koczkán. Dulásfulásai közben jő egy váratlan fordulat. Az még silányabb szinben tünteti elő lelkületét. A zugügyvéd egy régi imádottjának jólelkű befolyása alatt visszaküldi a váltót. Micsoda rögtönös fordulat a közönséges dühből a még közönségesebb örömbe! Azt várná az ember, hogy a felesége lábai elé veti magát s bocsánatkérőleg csókolni fogja azokat. Helmer úr fölegyenesedik, kezeit dörzsöli és nagylelkű lenézéssel megbocsát a feleségének, hogy megmentette az ő becses életét.

Azt, hogy Nóra otthagyja az urát, megértettem, de hogy öngyilkossági eszmékkel is töprengjen, attól való féltében, hogy ez az ember vállalja majd magára azt a kézirást, annak lehetőségét Helmer úrnak a szinpadra lépése első perczétől kizártnak tartottam.

Duse nagy művészi ambicziával dolgozza ki Nórát. Minden szerepében többé-kevésbbé előtérbe lépő saját egyénisége, úgy látszik, Nórához leginkább talál. Itt, mintha egyáltalán nem lenne szüksége játszani, itt a természetességre törekvésnek nyoma sincs. Ugy jár-kel a szinpadon, mintha csak a maga saját élete folyna le előttünk. A gyerekeit szerető anya, a férjének önfeláldozással élő feleség, a minden izében nemes lélek ott ül az arczán. Járása, beszédje, mozgása, lényének egyöntetüen megfelel. Egy gyönyörüen kimagasló momentuma most is előttem áll, de ő azt sem adja tüntetőleg, hanem jellemével simán összeolvadón. Lelki töprengései közt egyszer agyába villan dr. Rank, házuk mindennapos barátja, egy hátgerinczsorvadásos, philosophus orvos, egy rokonszenves, szarkasztikus alak, a ki imádja őt, a nélkül, hogy megmondaná neki. Nórában megvillan, hogy hozzá fordul a váltó végrészlete rendezéseért. A véletlen úgy hozza magával, hogy az élete végét közel érző orvos szive, Nóra közlését közvetlen megelőzőleg, megnyilatkozik, s a kérés lehetőségének, Nórára nézve, ezzel vége van. Ezt az erkölcsi lehetetlenséget fejezi ő ki valami leírhatatlan nemes némasággal, de érezhetőbben és érthetőbben, mint bármely magyarázó szóáradat. Egyfelől fáj neki ennek a haldokló embernek a szívfájdalma, másfelől leveri őt, hogy ez a végső szalmaszál is elmerül. A mint ő visszatámolyog a doktor közeléből a háttér felé, kifejezve mindazt, a mi lelkében küzd e pillanatban: a legszebb jelenetek egyike, a mit szinpadon láttam. A némaság próbálja meg a művészt, s a darab végén van neki egy erősen próbára tevő ilyen jelenete. Az, mikor a férje, a levelet elolvasva, kitör és hosszasan durválkodik. Akkor Duse megkövül s jelzi élete forduló pontját: a férje lelkületében való csalódást. Ugy láttam, mintha viaszsárgává változott volna az arcza s mintha felére fogyott volna, mire Helmer úr beszédje véget ér, a mire aztán az ő sora következik. Abban egy fővel magasabbra nő és méltóságos fölénynyel bánik el Helmer úrral. Duse Nórája tette rám azt a hatást, hogy az az ő szerepei között a legegységesebb és lényének leginkább megfelelő művészi alakitás.

A művésznő csütörtökön vett búcsút tőlünk Fedorával. A második cyclusra tervezett három előadás erre az egyre olvadt le az ő gyengélkedése miatt. Valóban, annak nyoma is volt különösen az első felvonásban. Szenvedőnek látszott, s az izgalmasabb rész halványabban jutott érvényre. Később azonban fokonkint belemelegedett. A második felvonásban finom salondáma volt; a harmadikban, midőn Ipanoff Lorisz elmondja, hogy miért ölte meg Fedora vőlegényét: elragadott; a negyedikben a lelkiismeretfurdalást adta meghatón, s halála mesteri volt. A harmadik felvonás után vagy tízszer kihitták és egy szép babérkoszorút nyujtottak neki. A ház zsufolásig tele volt. —*ée*—

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET

Gr. Andrássy Gyula beszédeinek 2-ik kötete. Az egész időszaki sajtó irodalmi eseményként üdvözli gróf Andrássy Gyula *Beszédei*-nek megjelent *második* kötetét, e közel 600 lapra terjedő gyűjteményt, mely a nagy kormányférfi miniszterelnökségének három utolsó (1869—1871.) évében tartott országgyülési és választási beszédeit foglalja magában. Andrássy, mint általánosan tudva van, nem volt kitünő szónok, s így beszédei sem művészi alkotások; de nagy jellem és nagy kormányzó tehetség volt, s így szellem, bölcseség és igazság van szavaiban. E beszédek mind alkalmiak s mégis, mondhatni, összefüggő és oknyomozó történeti képét tárják elénk az említett három évnek, a rövid, de nagy fontosságú időszaknak, mely alatt Andrássy, mint egyik első rangú alkotó, szerencsés kézzel betetőzte és állandósította a kiegyezés nagy művét. E beszédek nyomán valóságos megelevenült képekben lépnek föl és vonúlnak el szemeink előtt a Deák-párt és az ellenzék közötti küzdelmek s azon kül- és belügyi állapotok és események, melyek körül ezek a küzdelmek forogtak. E beszédeknél semmi sem bizonyíthatná fényesebben azt a czéltudatosságot, melylyel Andrássy és a vele haladó Deák-párt az új alapokra rakott magyar állam fölépítésén és állandósításán dolgozott. Akár a német-franczia háborúra, akár Ausztriához való viszonyunkra, akár belügyeinkre, ú. m. Fiume visszacsatolása, a Határőrvidék polgárosítása, a Duna szabályozása, a lánczhid megváltása, a honvédség s az újonczozás ügyei és annyi más egyébre vonatkozólag tett nyilatkozatait tekintsük, egyiránt bámúlatra ragad bennünket férfias szilárdságával, mély belátásával s mindenre kiterjedő roppant tájékozottságával. Különösen tiszteletet parancsoló az a fenkölt álláspont, a melyről kormányelnöki helyzetét és tisztét fölfogja. Épen oly nyilt és egyenes a korona irányában, mint a honpolgársággal szemben. A szó nemes értelmében két souverain ez ő előtte, kik közül egyiknek sem kiván szolgálni a másik rovására. Igazán és őszintén világosítja föl, lelkesedéssel és hiven szolgálja mind a kettőt. «Két dolgot kerestem és fogok keresni», — mondja egy helyt, — «a bizalmat fönn és lenn, s egyiránt igyekszem azt kiérdemelni». S az idők folyása nem czáfolta meg sem magatartását, sem törekvéseit. Azok is kénytelenek lettek az ő útjára lépni s az ő nyomain haladni, a kik egykor legszenvedélyesebben állottak vele szemben. Andrássy nem a mának, hanem a jövőnek dolgozott és épített. Ezt mutatta minden tette, ezt hirdetik most újra megszólaltatott beszédei, melyeknek méltó ismertetése egész nagy és tüzetes tanúlmányt kivánna. De a legjobb ismertetés sem pótolhatná magukat a rendkivül érdekes beszédeket, melyeket a könyv kiadója, *Lederer* Béla, épen oly gondos, mint magvas bevezetésekkel s magyarázatokkal látott el, hogy a nagy férfiúnak e nagy becsü hagyatékát a politikában kevésbbé jártas művelt olvasó is teljes haszonnal élvezhesse. A Franklin-társulat nyomdája által illő diszszel kiállított vastag kötet, melyhez Andrássynak sikerült rézmetszetű arczképe van mellékelve, 4 forintért kapható.

Kossuth Lajos iratainak IV. kötete, mint értesülünk, a sajtót már elhagyta és az előfizetőkhöz való szétküldés meg is kezdődött. A kötet megjelenése szombatra, e hó 11-ikére volt kitüzve.

A Budapesti Szemle novemberi kötetében a közlemények sorát «Ujabb versgyűjtemények» czimen az 1889—92. években megjelent költeményes kötetek ismertetése nyitja meg *V—Z* jegyű birálótól, ki e könyvekből azt a tanulságot emeli ki, hogy a magyar költészetben haladás nyilatkozik, a versirás formájában fejlődött, csiszolódott s ezért nehezebb is a fejlődés. Fölveti a kérdést: igaz-e, hogy a modern lira érzelmi és e zmei kore csakugyan megszükült, hogy így a modern viszonyok nem volnának alkalmasok a lirai költészet föllendülésére? Épen az ellenkezőjét találja s hivatkozik egy ismert kritikus szavaira, hogy költőink nem méltányolják eléggé a közéletnek előttünk folyó hullámzását. Azonban nem ajánlja, hogy lirikusaink a modern életbe teljesen belevessék magukat, mert gyakorta sivár, örömtelen utakon járnának. A biráló a legujabb lirai kötetekben valami általános szintelenséget talál. «Az a jelen korszak, irja, melyet az előtte lévő versgyűjtemények képviselnek, mindent . . . együttvéve, bizonyos szürke szintelenség korszaka.» E kötetek szemléjében nem talál valamely határozott jellemvonást, mely szerint valamennyit összefoglalva, egységes szempontok alatt tárgyalhassa. Azért azután időrendben szól róluk, egyenkint ismertetve, birálva az egyesek költőiségét, tartalmi és formai vonásait. A sort Dura Máté «Szőke Dunapartról» czimű kötete nyitja meg. Azután Váradi Antal költeményei, Makai Emil «Vallásos énekei,» Gyürki Ödön költeményei következnek. Utánuk Rudnyánszky Gyula («Uj könyv»), Jakab Ödön («Nyár»), Brády Albert, Jékey Aladár, Földváry István, Lipcsey Ádám, Zempléni Árpád, Király Béla, Szávay Gyula, Sebesi Jób, E. Kovács Gyula, Erődi Dániel, Békássy Helén, Tóth Pál és Bocz József köteteiről van szó.

A WINDISCHGRÄTZEK MINT MAGYAR INDIGENÁK.

Az osztrák politikai és kormányválság által e napokban oly hirtelenül a parlamenti szereplés szinpadára állított Windischgrätz Alfréd herczeg neve nem idegen a magyar főrangú családok nemzedékrendjében, s az Eszterházyakon, Dessewffyeken, Erdődyeken, Serényieken kivül is, nem egy előkelő nemzetségünkkel van atyafiságban. S ha e név mégis idegenül hangzik a magyar nemzet fülében, annak oka az a szereplés, mely a jelenlegi herczeg nagyatyja emlékéhez füződik szabadságharczunk leverésében, mint egyik tagjához annak a katonai triumvirátusnak, melynek a népszellem a reakczió hagyományos «WIR»-jében (*W*indischgrätz, *J*ellasich, *R*adeczky) emelt jelképet.

Pedig ennek a grammatikai symbolumnak a magyar nemzeti törekvésekkel szemben épen nem a legelfogultabb és legellenségesebb betűje az, mely a Windischgrätz nevet jelzi. Az egykori osztrák hadvezér forradalmi szereplése felett pálczát törhet a szabad nemzetek itélete. De azt nem feledheti, hogy merev katona létére ő volt az, a ki Lengyelország feldarabolásának is azzal a nyilt meggyőződésével szegült ellene, hogy «a tisztességtelenség a politikában sem teremhet jó gyümölcsöket».

És mikor az «enrichissez vous» (gazdagodjatok) léha jelszava alatt a gründolás és spekuláczió sovár nyereséglázában égő korrupczió tetőpontján megtörtént, hogy az agg hadvezér hitelrészvényei is kétszeres árfolyamra szöktek fel s tanácsadói igyekeztek rábirni, hogy adjon túl papirjain, a büszke főúr a következő jellemző válaszszal utasította el ez ajánlatot. «Egy Windischgrätz, — úgy mond, — nem üzérkedhetik. Megvettem a papirokat, mert azt mondták nekem, hogy a hitelintézet megalapitása a közügy javára válik, s azzal punktum.»

Fölemlitették most a lapok a Windischgrätz-család azon régi előjogát, mely tagjainak a katonakötelezettség alól való mentességét örök időkre biztositotta. Tudjuk, hogy ez előjogot soha sem vették komolyan a Windischgrätzek, s Bécs hires katonai diktátora óta minden Windischgrätz katona volt. Érdekes azonban e fényes katonai pálya múltjából egy vonás, mely világot vet arra a nehéz próbára, melyben a harczi dicsőség babérai teremnek. Az O'Reilly lovas ezred, melynek parancsnoka Windischgrätz volt, az 1812-diki Oroszország elleni háborúban három zászlót vesztett. Ferencz császár, az 1813-dik évi morvaországi hadgyakorlatokon azt a büntetést szabta az ezredre, hogy mindaddig zászló nélkül vonuljon ki, mig csak valamely hősies fegyvertény által nem rehabilitálja magát. A nehéz büntetés sulyát hogy nem sokáig viselte az ezred, azt egyenesen Windischgrätz bátorságának és katonai talentumának köszönhette, ki később azt a kedvezményt is kinyerte a császártól, hogy ezrede ügyében bármikor bejelentés nélkül, teljes fölszerelésben léphetett uralkodója elé.

A tábornok életéből nem utolsó érdekességü adat különben, hogy ő volt, a ki a monarkhiába az első szivarokat behozta Belgiumból, hol ifju korában hosszabb ideig tartózkodott, s hol azokat egy spanyol diplomatától kapta.

A Windischgrätzek magyar indigenátusa különben már Gottlieb nevü ősüktől származik 1655-ből, a ki először lépett át a katholikus vallásra is. Neve, mint a Nádasdy-, Zrinyi-, Frangepán-féle hűtlenségi pörben delegált bíróság egyik tagjáé, magyar szempontból nem sokkal népszerűbb, mint a szabadságharczunk történetében oly emlékezetes szerepet vitt utódáé; de azt is föl kell említenünk, hogy később őt is bevádolták Lipót császár előtt, hogy Pozsonyban az elégedetlenekkel titkos összejöveteleket tart s csak a császár bizalmának köszönhette épségben maradását.

Ennek a Gottliebnek, kinek nevét, mint költőét is őrzi nehány kéziratban maradt verse a családi levéltárban, egyik fia, Lipót, már mint magyar mágnás kap meghivót 1741-ben Mária Teréziától a koronázó országgyülésre; mig másik fiának, Ernőnek, hiressé vált egy párviadala, melyet Schönborn gróffal, a bambergi püspökség coadjutorával, vivott, a kivel egy gyülésen szólalkozott össze. A párbajt a bécsi Augustiner-Platzon vivták meg s a párbaj következtében a pápa Schönborn grófot oly büntetéssel sujtotta, hogy mindig papi öltönyben legyen kénytelen járni.

Nagy érdeklődést keltett a múlt században és e század elején egy nagy pör, melyet a Windischgrätzek, mint a friedlandi herczeg, Wallenstein nőági örökösei a fiskus ellen indítottak, a mely Wallenstein halálakor annak javait bevonta volt. Milliók forogtak a perben koczkán, mely csaknem száz évig húzódott el s egyike maradt minden idők legnagyobb pöreinek. Már II. József császár egyezséget ajánlott a családnak s e czélból kárpótlásul egy dél-magyarországi nagyobb uradalmat kinált oda, melyet azonban a család nem fogadott el. Mikor a pör tárgyalásra került, a törvényszék kimondta az elévülést. Ferencz császár azonban nem akart élni az elévülés kifogásával s azt inditványozta, hogy választott bíróság elé vigyék az ügyet, melybe mindenik fél 3—3 tagot válaszszon, egy ezek által közösen választandó elnök alatt. De mielőtt még ez indítvány felett határoztak volna, Ferencz császár meghalt s a jogászközönség nagy érdelődésétől kisért pör sorsa újra függőben maradt.

Részben ez a pör, részben egyéb körülmények egy időre elidegenitették a Windischgrätz családot a dynastiától. Legalább a mult századbeli Windischgrätz József mindvégig ellensége

Eckert H. prágai fényképe után.

WINDISCHGRÄTZ ALFRÉD HERCZEG.

maradt József császár személyének, habár a császár őt nagyra becsülte, a mit az is mutat, hogy csupán hét példányban sajátkezűleg irt politikai végrendeletének egyik példányát is megküldte számára. A herczeg férje volt a rendkivül művelt szelleméről s nagy szépségéről a bécsi salonokban általán kedvelt Erdődy Jozefa grófnőnek, Erdődy Miklós gróf leányának, a kivel aztán követte Párisba Mária Antoniát, mint ennek udvarmestere. A szép Erdődy grófnő Párisban is egyik kiváló tagja volt a főúri salonoknak, s a franczia elmésség nevére hízelgő szójátékot faragott, mikor Windischgrätz helyett madame «Vingtmille graces»-nek nevezte el. Nehány év mulva azonban megtörve, mellbetegen tért haza Párisból s meghalt alig 29 éves korában, mint a sorvasztó tüdővész áldozata. Az udvari legendák tudni vélik, hogy József császár mélyebb vonzalmat táplált a szép magyar főrangú nő iránt. Annyi áll, hogy utolsó napjaiban alig mozdult el ágya mellől s maga olvasott fel neki szórakoztatásul.

Az özvegygyé lett férj is sokat beszéltetett magáról hóbortos különczködései révén, melyekben bizonyos mértékü genialitás mellett, jó sok csodabogár is nyilvánult. Egyik kedvencz eszméje volt, hogy miként lehetne a perlekedéseket megszüntetni, illetőleg oly szerződési formulákat találni fel, melyek minden kétes magyarázatot kizárjanak. E kérdésről könyvet irt és pályadijakat is tüzött ki, s állandó levelezésben állt Kanttal és Condorcetval. Másik rögeszméje volt, hogy az emberi gondolkodás minden tárgya szigorú mathematikai elvekre vezethető vissza. Ezt az elméletét is közölte a párisi, edinburghi, baseli s német egyetemekkel, melyeket felhivott, hogy döntsenek egy e tárgyban hirdetett pályázata ügyében, melynek diját egyidejűleg letétbe helyezte bécsi bankáránál. A határidő azonban elmult s a pályakérdésre egyetlen egy munkálat sem érkezett be. Mikor a herczeg halálát érezte közeledni, zenekarát a mellékszobába rendelte s ennek hangjai mellett lehelte ki excentrikus tervezgetésekkel tépelődő lelkét.

Windischgrätz Alfréd herczegről kevesen tudják, hogy gyermekkora egy részét nálunk töltötte. Atyja, szintén Alfréd herczeg, a korláthkői uradalom birtokosa, a hatvanas évek elején Pesten volt brigadéros, mint egyike azon öt fiúnak, kiket a 48-iki szerepléséről ismeretes hadvezér maga után hagyott. Azokban a nevezetes időkben a fiúk közül három harczolt apja oldalánál Bécs alatt és Magyarországon, kettő pedig Radeczkyt követte Olaszországba.

E fiúk egyike, Lajos herczeg által jutottak a Windischgrätzek Sáros-Patak birtokába is, mint Bretzenheim Karolin herczegnő örökösei. Windischgrätz Lajos herczeg Dessewffy Valéria grófnőt birta nőül, mig egyik fivére, József, Taglioni híres tánczosnővel lépett morganatikus házasságra. Windischgrätz Alfréd herczeg azonban, bár szintén magyar indigena, a magyar főrendiháznak többé nem tagja, mert az 1885 : VII. t.-cz. 2. §-a 2-ik kikezdése értelmében az osztrák főrendiházba vétette föl magát.

V. S.

WINDISCHGRÄTZ ALFRÉD HERCZEG.

Taaffe grófnak másfél évtizednél tovább tartott kormányzása után új emberek veszik át Ausztriában az állam sorsának vezetésére rendelt alkotmányos hatalmat. A különböző pártok érdekközösségéből támadt új kormányt az elnökségre előre kiszemelt *Windischgrätz* Alfréd herczeg állitja össze s terjeszti Ő felsége elé, ki a javasolt névsort bizonyára elfogadja s az új minisztériumot néhány nap alatt ki is nevezi.

Windischgrätz Alfréd herczeg előkelő szerepet vitt ugyan eddig is a Lajthán túli alkotmányos életben; de annyira soha sem állt előtérben, hogy ez állásra való kiszemeltetését eleve is meg lehetett volna jósolni. Minden azt mutatja, hogy fönt és alant inkább személyes tulajdonai és párton kivüli állása folytán fordult felé a bizalom, mint voltaképi szereplése révén. De igy is örvendetes jelenségül jegyezhető föl, hogy mind az udvar, mind az osztrák pártok megnyugvással látják Windischgrätz herczeg kormányra lépését, sőt a magyar politikai körök is kedvezőleg vannak irányta hangolva.

E nevezetes esemény alkalmából időszerű, sőt szükséges mennél több oldalról megvilágitva látnunk személyét és múltját annak a férfiúnak, kinek működése, ha kormányelnök lesz, sok ponton fog érintkezni Magyarország állami életével.

Windischgrätz Alfréd herczeg (Waldstein bárója, stb,) ez idő szerint feje annak az igen régi és nagy tekintélyü német főnemes családnak, mely Stiriának Windischgrätz nevü helységéből származik, s melynek okiratilag kimutatható őse, Windischgrätz Ulrik, 1242-ben I. Ulrik weimar-orlamündei grófnak, Krajna és Isztria őrgrófjának a sarjadékául emlittetik. A család tagjai közül épen úgy váltak ki nevezetes hadvezérek, mint a tudományok és művészetek pártfogói. Az osztrák miniszterelnökjelölt nagyatyja, Alfréd herczeg altábornagy is hadvezér volt 1848-ban, valamint atyja, szintén Alfréd herczeg, hasonlag a katonai pályán szerepelt előbb 1848/9-ben, majd 1866-ban, mikor a königgrätzi ütközetben, mint brigádparancsnok, sulyos sebeket kapott.

Windischgrätz herczeg most 42 éves. Fényes neveltetését ő maga igen szorgalmas tanulással fejezte be, oly jelesen végezvén jogi tanulmányait részint a berni, részint a prágai egyetemen, hogy 1877-ben az összes jogi tudományokból tudori oklevelet nyert, de már egy évvel előbb örökölte atyja után az osztrák főrendiházi örökös tagságot s e réven az egyetemből nyomban a politikai élet színterére lépett át.

Mint csehországi főnemes 1883-ban tagjává lett a cseh tartománygyülésnek is, s az is ma-

radt mind maig. Nem nagy szónok, de, mikor szükségét látja, mindig kész elmondani nézeteit, s ilyenkor szivesen hallgatják, mert fejtegetéseinek nyugodtsága és világossága, úgy szintén higgadt és békés modora miatt általános becsülésben részesül úgy a cseh tartománygyűlésen, mint a bécsi főrendiházban. Első nagyobb beszédét 1883-ban a cseh tartománygyűlésen tartotta a Rieger választási javaslatának tárgyalásakor. Ő is szükségesnek mondta a választási törvény módosítását s egyebek közt így nyilatkozott: «A választás rendjét nem lehet egy csapással megcsinálni, valamint örök érvényű választási rend sem alkotható. A választási rendet a népesedési mozgalomhoz kell alkalmazni . . . Olyan alkotmányi törvények, melyek nem a népben gyökerezenek, nem lehetnek tartósak.» Egyéb föllépései közül egyik legnevezetesebb az, mikor az «ifjú csehek» agyonbeszélő szándéka ellen szólalt föl, meg mikor a kiegyezési munka folytatásának elnapolása ellen tiltakozott.

Évek óta tagja a herczeg az osztrák delegációnak, melynek a múlt évi ülésszakon elnöke is volt. E bizottsági ülések egyikén történt, hogy Klaics delegátus támadást intézett a magyar országos bizottság ellen s a többség arra szavazott, hogy Klaics az elnök tiltakozása ellenére is folytassa támadó beszédét. Ekkor Windischgrätz rögtön le akarta tenni elnöki méltóságát és csak Plener közvetítő föllépésének sikerült őt e lemondás visszavonására rábírni. Windischgrätz herczeg az osztrák főrendiháznak is elnöke, Czartoryski Konstantin herczeg halála óta, 1883-ban a birodalmi törvényszéknek is állandó tagjává neveztetett ki. 1884 óta az arany gyapjas rend vitéze, 1892 óta pedig valóságos b. t. tanácsos. Házasságra 1877-ben lépett Auersperg Gabriella harczegnővel. Öt gyermeke van, kik közül egy fiú s négy leány. Elődeitől némileg elütött annyiban, hogy nem annyira a katonai pálya, mint inkább a politikai élet és a tudományok iránt viseltetik kiválóbb vonzalommal.

BAROSS GÁBOR MAUZOLEUMA.

Baross Gábor, nagyemlékü kereskedelemügyi miniszterünk hamvainak méltó elhelyezéséről utódja, Lukács Béla mostani kereskedelemügyi miniszter kegyelettel gondoskodott, a mikor sikeres lépéseket tett az iránt, hogy az elhunyt jeles férfinak a nemzet síremléket emeljen.

A volt miniszter családjának kívánságára, Illava mellett, Klobusicz község szerény temetője, mely a trencséni magaslatok kies és regényes oldalában terül el, szemeltetett ki a síremlék fölállitására, szemben az elhunyt miniszter kedvelt nyári tartózkodási helyével.

A síremlék külsejét fénykép után készült rajzunk tünteti föl. Belseje, a külső alakitásnak megfelelőleg kupolával fedett négyszögletes térség, melynek középső, mélyebb részében fog a koporsó a jövő év tavaszán elhelyeztetni, a falakon pedig a nagyszámu diszes koszoruk. A koporsó helye mellett van még egy boltozott üreg is, koporsók elhelyezésére fentartva.

Az épület külső kiképzése, tekintettel a vadregényes környékre, erőteljes, de egyszerű; a tagozatok a korai franczia renaissance műformák, a diszítés pedig a családi czimer motivumainak fölhasználását láttatják. A falak faragott kővel és sajtolt téglával burkolt téglafalazatból készültek; a külső kupola vörös rézzel van fedve, és magassága a talajtól mintegy 12 méter.

A siremlék tervezésével és fölépítésével Berczik Gyula épitész és műszaki tanácsos, az ellenőrzéssel Kolbenheyer Viktor kir. mérnök, a munkák végrehajtásával pedig Feigler Sándor jónevü pozsonyi épitőmester volt megbizva.

Az épitkezés költsége 14,050 frt.

A halottnak jövő tavaszszal a mauzoleumba leendő átszállitásakor Trencsénmegye rendkivüli közgyülést tart, mely alkalommal Baross Gábornak a megyeház nagyterme számára Komlóssy által festett életnagyságu arczképe, Pruzsinán pedig az elhunyt miniszter szülőházára illesztett emléktábla fog lelepleztetni. Igy a kegyelet egyszerre hármas ünnepléssel fog adózni a felejthethetetlen halott emlékének.

JÓKAI ÖTVEN ÉVES IRÓI JUBILEUMA ÉS ÖSSZES MŰVEINEK DISZKIADÁSA.

Jókai irói jubileumának emlékére tisztelői kiadják összes szépirodalmi müveit, díszes kiállításban. Kiadják, hogy a magyar nemzet a nagy költő müveinek oly gyüjteményét birhassa, melyet még maga a költő rendez sajtó alá; kiadják, hogy jövedelméből illő tiszteletdijban részesitsék a költőt. A jubileum-rendező bizottság e napokban küldte szét a felhivást az egész országba, mely kétségkivül meg is fogja hallani minden zugában. Legfelsőbb helyen azonnal meghallották; az első aláirók közt van *Erzsébet* királyné, és *József* főherczeg. A hatóságok közül is többen elhatározták már eddig is, hogy megszerzik a nagy és becses gyüjteményt. Ezek a példák hatni fognak, s a jubileumi ünnepély impozáns voltát bizonyára az az érdeklődés fogja még csak igazán emelni, mely rajta lesz, hogy a nagy költő müvei minél jobban elterjedjenek az országban.

A lelkes hangú fölhivást a nagy bizottság tagjai irták alá: *József* főherczeg védnök, b. *Eötvös* Loránd elnök, *Beöthy* Zsolt titkár, *Vaszary* Kolos és b. *Vay* Miklós diszelnökök, valamint az összes alelnökök és titkárok. A *fölhivás* igy hangzik:

«Egy gondolat kapta meg legjobban mind az elméket, — mondja a fölhivás, — a melyek ez ünnep előkészitésében részt vettek, a gondolat: országos ünnepet ülve emléket is adni e napról és benne egyszersmind kettős értelmü jutalmat, az ünneplendőnek az ő saját alkotása révén.

Megáldott fejére két ágból fonni koszorut: egy ágból, a mely diszíti, és egyből, mely védi és óvja. Egy ág az erkölcsi disz, egy ág az anyagi jutalom s a kettő ölelkezvén a költő homlokán, hirdesse nemzete hálaját s az ő dicsőségét egyben.

Állana pedig az emlék *összes eddig megirt és ez ünnep lezárásáig megirandó munkáinak nemzeti díszkiadásából.* Az egész Jókai, a mit az ő szelleme ötven év alatt létrehozott, együtt mint impozáns képe egy nagy pályának, szemünk elé állitva ez óriás, e korszakos munkaerő, ez irói hatalmasság, e fenomenális pályafutás, mint a költőnek dicsősége és jutalma.

Maradandó becsü emlék legyen az, a melylyel mi a jubileum napját az irodalom históriájába beiktatjuk. Örök időkre szóló, beszédes mű, a mely a költőről és az ő géniuszát megbecsülő nemzetről több dicsőséget fog hirdetni jövendő századoknak, mint bármennyi lelkes üdvözlő beszéd, ékes, virágos, ünnepi tószt. Úgy óhajtanók, hogy ezuttal az összeg, a melyet vármegyék, városok, egyesületek, testületek más alkalomkor jubileumi bankettre és külső czifraságokra fordítanának, hasznos, érdemes emléknek szolgáljon alapul. Ebből a pénzből készüljön el a diszkiadás, a melylyel magunkat ajándékozzuk meg és teljen ki az a tiszteletdij, a melyet a félszázadon keresztül szünetlenül nekünk dolgozó költőnek még mindig a tartozás érzetével átnyujtunk.

Mert a kiadás árának a fele fedezze a kiadás költségét, fele pedig legyen a költőnek a nemzettől veendő tiszteletdija.

Ezer aláirásra van szükség, hogy e kiadás létrejöhessen; *az előfizetési ár 200 frt és igy 100,000 frt lesz a tiszteletdij.*

Erre az aláirásra, erre a szép, nagy és hálás cselekedetre hivjuk fel Jókai Mór tisztelőinek fényes táborát.

Nem arra szólitunk benneteket, ó magyarok, hogy ajándékot, hogy alamizsnát adjatok annak, a ki a ti szolgálatotokban szerzett halhatatlanságot; ezt már megtettétek ti is másokkal, megtették más nemzetek is. Hanem szólitunk arra, szólitjuk a magyar értelmiség virágát arra, hogy ketten egymást fölmagasztaljátok; a költő kezetekbe tévén egy nagy élet nagy munkáját, ti pedig a költő kezébe érette az elismerést.

A ki ifjuságunkat bübájos szavával megaranyozta; a ki lelkünket táplálta reménytelen időkben; a ki örömünk, a ki gyönyörünk, a ki vigaszunk volt életünk minden szakában; a ki áldásunk volt, megtöltvén a szellem, az erkölcs, a hit, a fölemelkedés, a hazafiság kincseivel a mi szivünk tárait: Gyertek mind, öregek, ifjak, urak, polgárok, hódoljunk neki mi viszont, aranyozzuk meg élete alkonyatát szeretetünk, lelkesedésünk örök ifjuságával.

Mely magyar könyves-ház, mely magyar asztal nem üres az ő összes munkáinak e nemzeti díszkiadása, az ő jubileuma e kedves emléke nélkül?

A kinek a házában már van Jókai-ja — ha részben, ha egészben — az juttassa azt, a mije van, a nálánál szegényebbnek és siessen hozzánk, hogy biztositsa magának az örömünnepi kiadást.

És nem csak egyházi főméltóságok, nem csak főurak, nem csak egyesek, kiket a sors vagy szorgalom a bőség áldásaihoz juttatott, bármely renden legyenek is, hanem ti városok, közhatóságok, testületek és vállalatok: mind halljátok meg a szózatunkat és siessetek aláirástokkal lehetővé tenni és biztositani e lelkes vállalkozást, juttatván törvényhatósági, városi, egyesületi, intézeti, iskolai könyvtáraknak ebből a szép és nemes emlékből egy-egy példányt, hogy mindenütt legyen fogható jel és szózatos hirdetője a léleknek, mely mindnyájunkban lakozik. Hadd mondják el később is, kezökbe vévén a nemzeti díszkiadás egy-egy példányát, késő ivadékok:

«Az a nemzedék tudta a kötelességét és teljesitette is azok iránt, a kik eredményesen szolgálták a nemzet dicsőségét.»

*

A nemzeti kiadás megszerkesztését, rendezését, szakszerű beosztását maga Jókai Mór, a jubiláns szerző, volt szives magára vállalni. A nagyobb és kiválóbb művek elé ő maga ir előszót, a melyben elmondja, hogy keletkezett benne egy-egy regénytárgy, kik azok az alakok, a melyeket mintázott, mennyi bennük a históriai igazság; azonkívül irodalom-történeti és a kort megvilágositó jegyzetekkel maga fogja a köteteket kisérni.

A nemzeti díszkiadás nagy 8-rét alakban, finom, famentes papiron, szép, könnyen olvasható garmond betűkkel nyomatva fog megjelenni.

Terjedelme 2000 iv, mely mintegy 100 husz-husz íves kötetbe lesz arányosan felosztva. A közrebocsátás úgy van tervezve, hogy *évenkint 20 kötet jelenik meg,* mely félévenkint, 10—10 kötetenkint fog az előfizetőknek megküldetni, úgy, hogy az egész kiadás öt év alatt teljesen meg fog jelenni.

Az első 10 kötet közrebocsátása 1894 tavaszára van tervbe véve; azontúl rendesen félévenkint, tavaszszal és őszszel fog 10—10 kötet megjelenni.

A nemzeti díszkiadás minden példánya *számozva lesz és az első köteten az előfizető nevével ellátva.* Minden példányhoz a szerző fénymetszetű arczképe, Jókai Mór sajátkezű névaláirásával fog csatoltatni.

A nemzeti díszkiadás *egy példányának előfizetési ára 200 frtban* van megállapitva, mely összeg fele a szerző irói tiszteletdija lesz, míg másik fele a művek előállitására fog fordíttatni.

A nemzeti díszkiadásból csak annyi példány fog nyomatni, a hány előfizetője lesz. Könyvárusi forgalomba ezen kiadás egyáltalában nem fog bocsátatni és az előfizetési határidő alkalmas időben bezáratván — többé e kiadás nem lesz beszerezhető.

Az előfizetési összegek a Belvárosi Takarékpénztár-Részvénytársasághoz Budapestre, (Koronaherczeg-utcza 3. sz.) küldendők.

A nemzeti díszkiadás kezelésével és a példányok szétküldésével a *Révai testvérek* könyvkiadói czég van megbizva (Budapest, váczi-utcza 1. sz.) *Az aláirási ivek a Jókai-jubileumi bizottsághoz* czímezve, Budapestre, Koronaherczeg-utcza 3. sz. alá küldendők.

A kiadásra beérkező előfizetések nyilvánosan fognak nyugtáztatni a hazai lapokban; azonfelül a kiadás egyik közelebb megjelenő kötete az összes aláirók névjegyzékét fogja közölni.

*

Minthogy ily nagyszabásu vállalatnál úgy könyvészeti, mint irodalomtörténeti és nyomdászati szempontból egyaránt kivánatos, hogy abból néhány példány kiváló diszes amateur-kiadásban készüljön el — mindazon irodalombarátok számára, kik azt megrendelik — rendkívül fényesen kiállított különleges finom papiron nyomatott példányok fognak készülni, annyi példányban, a hány megrendelés érkezik azokra. *Ily amateur-diszpéldány ára 500 frtban van megállapitva.*

*

Berczik Gyula

A milleniumi emlékek. Az ezredéves ünnepély országos bizottsága elhatározta volt, hogy az ország különböző részeiben emlékszobrokat, kőoszlopokat állít oly helyeken, melyek a honfoglalás történetével vannak kapcsolatban. A bizottság legutóbbi ülésén *Thaly* Kálmán tett jelentést a nyitrai *Zobor* hegyre és a Brassó melletti *Czenk* hegyre egy-egy ily emlék elhelyezése végett tett kirándulásáról, a mért b. *Bánffy* Dezső miniszterelnök köszönetet mondott. *Berczik* Gyula műszaki tanácsos az emlékekre nézve különböző tervezeteket mutatott be, mire hosszabb eszmecsere után a bizottság elhatározta, hogy az emlékek részletes költségvetésének elkészítésével a miniszterelnököt bizza meg, a ki ez iránt meg fogja hallgatni a művészeti bizottság véleményét. A bizottság egyszersmind felhatalmazta a miniszterelnököt, hogy a végrehajtáshoz szükséges intézkedéseket úgy tegye meg, hogy az alapozási munkálatokat még az idén megkezdjék.

Vas. Lyc
1895. 380. 1.

Könyvtárának

---

ca 10.

STEMMER ÖDÖN
tudományos és művészeti antiquarium
BUDAPEST
V. Gróf Tisza István-utca 14.
TELEFON: 809—75.

Berczik Gyula

Vas. Ujs. 1896. 58. l.
(Pannonhalma
ünnepe.)

1087

Berczik Gyula

Lód
2

Vállalkozók Közlönye

1906. aug. 15.
(A VII. építész-kongresszusról.) — Δ

I jul. 25. (A londoni építész Kongresszus megnyitásáról.) —

Δ 1908. dec. 9. (A Képzőművészeti társaság tagjai.)

Berczik Gyula

ivód

Vas. Ujs. 1896. 719–
720. l. (A déveinyi
ezredévi emlékmű
főlavatása. Képekkel.) –
721. l. (A cenkhegyi ezredévi
emlék. Képpel.)

mind a Ettöt
fenti kvarte.
Nagyon hasonlók
egymáshoz

m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztertől.

35/1939.III.
..... szám.

A Müemlékek Orsz.Bizottsága t. Elnökségének,

Budapest, IX.Hőgyes Endre-u. 10.

Hivatalból
zszolgálati ügyben.
Díj átalány

Berczik Gyula

tervezte az alabbi
emlékművet

Vas-Ujs. 1896.
702. l. (A dévé-
nyi ezredévi
emlékmű.)

Berczik Gyula

MMÉEÉvk

1914.55.l

st tartott a folyó évben végrehajtandó

Árlejtés.

c) Adás-, vevés és bérbeadás.

udapest. (Tisztogatási munka.) A pesti kir. törvénykezési épületben és a kir. bíróságok helyiségeiben a folyó évben két n eszközlendő tisztogatási munkákat a rcius 16 án tartott árlejtésen Kerber rik nyerte el 4800 koronáért.

BUD
VII.,

Épitési Tájékoztató.

skosarakat, szikrafogókat, ablak és kerék-
ıoz használatos sodronykötelet, **betonirozáshoz**
obb kivitelben legjutányosabb árban szállit:

Sándor sodronyszövet-, fonat- és keritésgyára.

i-ut 48—49. sz.

vetés ingyen és bérmentve. — Jutányos,
iszolgálás.

ő v i t é s.) Szentes
én árlejtést tartott
zett épitkezésekre.
e épitésre és mel-
Mihály 19472 kor.,
S á n d o r Mátyás
és tsa 17544 kor.,
, továbbá B u d a i
kor. az artézi kut
gépészeti berende-
3 kor., H i r s c h
n z és tsa 41128
f e l d e r V. 22000
y v e r és gépgyár
ek és a körkemence
; D r ö s s l e r 2202
mitás alatt állanak.
h e l y r e á l l i t á s.)
amépitészeti hivatal
rtott a székesfehér-
etének helyreállitá-
rányzattal. Ajánlatot
t o s (Székesfehér-
ndrás (Székesfehér-

székesfehérvári vál-
el 4349 kor. 79

p i t é s) Kolozsvár
ala á p r i l i s 13-án
osi villamos telepen

falrészei ujrafestésének biztositására (4000
á p r i l i s 15-én árlejtést tartott. Ajánl
tettek: G é m e s József (H. M.-Vásárhely) 1
S p r i n g e r Mór (H-M.-Vásárhely) 1
S z é k b i r ó testvérek és B á r k á n y i I
(H.-M.-Vásárhely) 27%, W e i s z Simon (S
ged) 5%, H i r t M. (Szeged) 7%, W a r
József (Budapest) 17% árengedéssel.

S z é k b i r ó testvérek és B á r k á n
Imre hódmezővásárhelyi cég ajánlatát jóvá
gyás végett a közgyülés elé terjesztik.

Rimaszombat (H i d a k h e l y r e á l l i t á
A vereskő—breznóbányai th. közuton levő
77. és 94. sz. hidak helyreállitására 7828
87 fill.) a rimaszombati m. kir. államépités
hivatal á p r i l i s 15-én árlejtést tartott. A
latot tettek: M á t r a y Sándor (Eger) 5
engedménynyel, H o m o l a Gyula (N
rőce) 10%, T o m ó Mihály (Klenóc) 5% f
fizetéssel, G e r g e l y Samu (Miskolc)
számu hidra vasbeton szerkezettel, a 77. és
számu hidakra az előirt módozat szerint össz
9192 kor. 65 fillérrel.

M á t r a y Sándor ajánlatát fogadták el 7
29 fillér árban.

Kürt. [Komárom m.] (K ö z s é g h á z
j e g y z ő i l a k é p i t é s e.) Kürt kö
előljárósága községháza és jegyzői lak épité
(19,227 kor. 88 fill) á p r i l i s 15-én árle
tartott. Ajánlatot tettek: B i n e t t e r J
(Bátorkeszi) 2% engedménynyel. T u b a L

pokból: 26.460 m² az iglói, 10.240 m² árki, 427 m² a szepesbéla—barlangligeti, m² a busóci és 101.185 m² a podolini állomásra, a szegélykövekből: 1881 m² i, 1998 m² a késmárki és 1584 m² a i vasuti állomásra szállitandó. Az ajánlat a vállalati összeg 5%-ának megfelelő

tárgyalást hirdet. Az i ellátott ajánlatok á óráig nevezett dol nyujtandók be. A bá mely valamely adóhi m. kir. állampénztá le és a nyugta az ajá

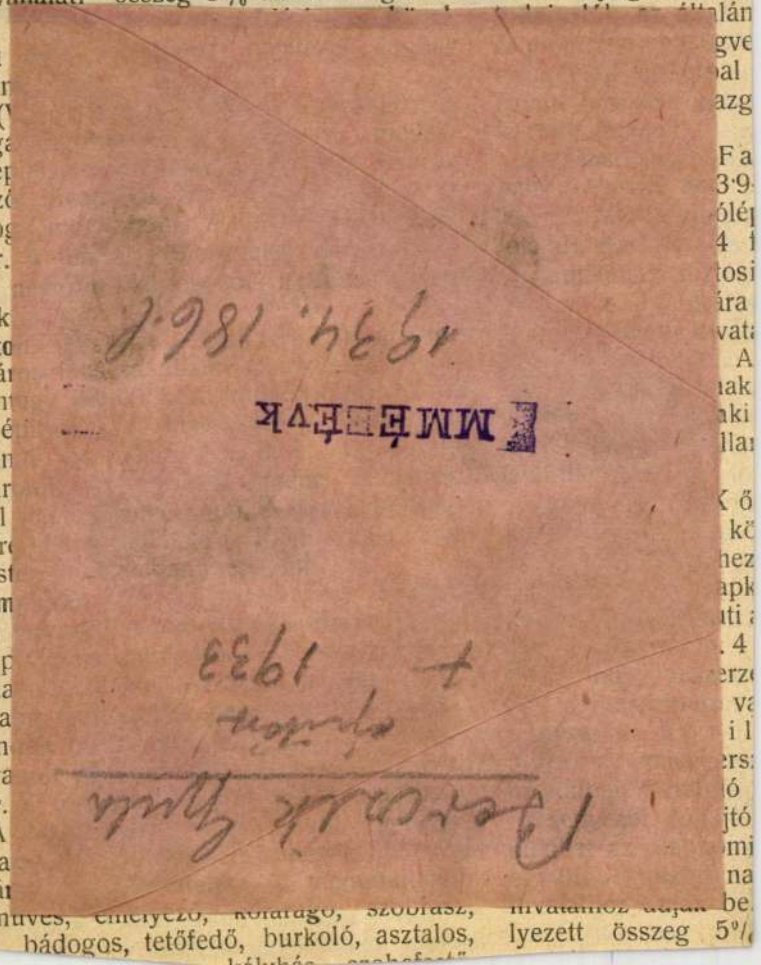

bádogos, tetőfedő, burkoló, asztalos, lyezett összeg 5%

...ellen hívul :: :: ajánljuk ::

...arketgyár r.-t...

...áky-utca 3. sz. ◇ Telefon 79—

...nkálataira, mely föld, ...afedő, asztalos, laka- ... munkából áll, á p- ...a mezőbergenyei ref. ...szó- és irásbeli ver- ...z ajánlathoz az aján- ...negfelelő bánatpénz ...néret és feltételek a ...ivatalban megtekint- ...ret lemásolható.

...épités) A brassó ... áll. közut 20—21 ...yörgy városnak Sze- ...sz., 6·00 m. nyilásu ...zerkezettel való ujjá- ...ól április 15-én ...tgyörgyi államépité- ...ersenytárgyalás hir- ...ok felhivatnak, hogy ...n d. e. 9 óráig ne- ...talhoz adják be. Az ...ön-külön is tehető ...ajánlati összeg 5%- ...ek az állampénztár- ... nyugta csatolandó. ...szletes feltételek az ...gtekinthetők, ugyan- ...tő.

...rnák épitése.) ...os tanácsa az álta- ...integy 100.000 kor. ...145, 146, 148, 158,

Kisléta. [Szabolcs m.] (Jegyzői l... épitése.) Kisléta község elöljárósága k... jegyzői lakás épitése körül teljesitendő ...kálatokra 7759 kor. 66 fill. előirányzattal ...senytárgyalást hirdet. A kőmüves mun... szükséges kő, tégla és vályoganyagot, to... a meszet és homokot épittető adja, a ... anyagokat vállalkozó köteles adni. A pá... határideje március 31-ik napjának d. ... órája. Bánatpénzül az ajánlati összeg 5%... ajánlathoz csatolandó. A műszaki művele... léta községházánál megtekinthető.

Mezőhegyes. (Munkásház épité... mezőhegyesi m. kir. állami ménesbirtok... 29. sz. majorban levő kendergyár telepe... munkásház felépitésénél szükséges föld, k... ves és cserepező kézi, továbbá anyagokk... asztalos, mázoló és üveges munkákra 984... 94 fill. előirányzattal versenytárgyalás hir... tik. Felhivatnak pályázni szándékozók, ... egy kor. bélyeggel ellátott ajánlatukat á... lis 10-én d. e. 11 óráig a ménesbirtok... gatóságához adják be. Az 5% bánatp... ménesbirtok pénztáránál letétbe helyezen... tervek, költségvetés és feltételek a mezőh... m. kir. ménesbirtok épitészeti intézőse... megtekinthetők.

Nagyszokoly. [Tolna m.] (Menedék... épités.) Nagyszokoly község elöljár... versenytárgyalást hirdet a 9038 kor. 93 fi... előirányzott menedékház épitkezési munkál... Ajánlat az összes munkákra, vagy egy...

Berczik Gyula

Berczik *Gyula* építész, *1853, †1933. Hét milléniumi emlékmű építészeti részét tervezte.*

Ujabb Lex. IV. k. 859. l.

UJ IDŐK LEXIKONA

NEGYEDIK KÖTET

Berczik Gyula

vód

Thaly Kálmán. Az
ezredévi orsz. két emlék-
oszlop tört.

Berczik Gyula

pannonhalmi millennium emlék tervezője

irod

Sörös Pongrác: A pannonhalmi főapátság története VI. k. Bpest 1916. 236. l.

Nagyon közel vagyunk mé
hogy végleges itéletet alkossunk
elejei müvészeti forradalmakról.
bizonyos,hogy ez a forradalom a
zad materialista müvészetére vol
Érezték azt,hogy a XIX.század ka
technikailag kifogástalan müvész
elégitheti ki az uj, a lelki ábr
után vágyó közönséget. Bár célju
vol,kétségtelen,hogy eltévesztet
A történelem mégis igazolni fogj
nélkülük lehetetlen lett volna k
abból a nyügös állapotból,amibe
jutott. Teljes elfordulásnak kel
hogy nyomukban kialakulhasson az
szet,amelyben az anyag csak máso
repet játszik.A különböző izmuso
lábuk alól a talajt,de ezek volt

Berezik Gyula

— Zs — Az ezredévi hét emlékoszlop története. Századok 1898. 357. l.

Berczik

Thaly K. lásd

Az ezredévi országos
kiét emlékoszlop
története.
Petrik 1886–1900

Berczik Gyula

építész

Thaly Kálmán: Az czredévi országos hét emlékoszlop története. 8-r. 7 kép, 48 l. Pozsony, 1898.

Gent (2191)

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
456-1909
Szamhoz

Folyó szám	Kelet hó	Kelet nap	Tárgy
			A Balla és Tod
			mos Károly kassai
			itélettel megállapi
			ési május 4.-én 4
			22 korona 22 fill
			elszám
1.	1909. V.	4.	Kiutaltatott
2.	V.	25.	Kifizettelett dr.
			Ernő ügyéve el
			vénye szer

Berczik Gyula

Thaly Kálmán: Az ezredévi országos
két emlékoszlop története

8°, 7 L, 48 L, Pozsony, 1898.

Berczik Gyula

épitész

* Tanerwár 1853, † Bpest 1933 máj. 30.

Révai XXI. 145. l.

Berczik Gyula

l.

Marton A. cikke

Rath György 1896

316–324 l.

képekkel

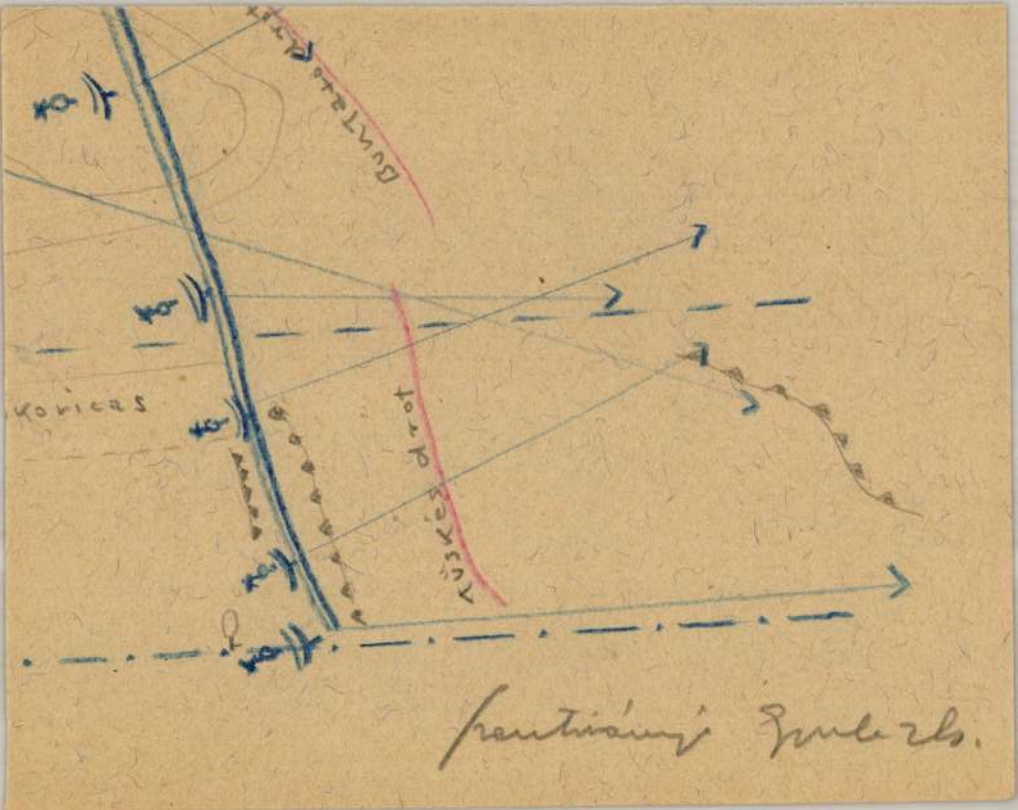
Kovicas

Berczik Gyula

terveste a pusztaszer millennium Árpád emlékmüvet

vród

Pusztaszer község ujratelepitése
Szeged, 1935. (23.1
22.
kőszel

föherczeg arczk.

József Ignácz III. 34.

Berczik Gyula

építész.

Szül. Temesvár 1853.

Oklevelet nyert 1880.

Névjegyzmüegyetem 4 l.

< Berczik Gyula >

cikke

< > A classikus kor lakóházáról és annak kiállításáról -

MMÉE közl.

1879. 515 – 527. l.

vegyes

f. 59

1 köt. 4r

Érdy

János dr.

Szent István első magyar király
életirata

Hartvik regensburgi püspök szerint.

A Magyar Nemzeti Museumban őrzött frankfurti
codexből átírta és fordította —

Berczik Gyula

épitész

l.

Mihályi Pannonh.

5. l.

országos Bizottsága

Budapest

~~Attila út~~

Berczik Gyula

Munkácsi millenniumi emlékét a cschek lehordottak

Magyarság 1934.
szept. 8.

Úgy tudom ő kvezte a dévényi millemléket is (utána vézni) mefét a cschek 1920 őszén elbontottak

Berczik Gyula

millenium emlék-
műnek

Repr.

Magy Verecke

I. 316, 317,
318, 319. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Berczik Gyula

nekrolog.

MAGYAR MŰVÉSZET

1933. 216. l.

ŰVÉSZET

NGROIS * HUNGARIAN ART

AVONTA

ÖLETÉNEK HIVATALOS KÖZLÖNYE

yedévre 7.50 aranypengő

MŰVÉSZET-et tagilletmény fejében kapják

rat kiadóhivatalába küldendők

sekkszámla: 40.337

VII., ERZSÉBET-KÖRÚT 7. Telefon: 46—2—99

M:

..... 97

ázak 119

ZÉKE:

féle, Székács Imre úr,

Képzőművészeti Fő-

nkáiból 97, 99, 102,

110, 111, 114—116, 118

ajándékozott rajza.

..... 117

..... 122—127

Borítékon

Bercrik Gyula

Irod

~~Az Est. 1914. Febr. 27.~~

MMÉE Kösl.

1914. 190. l.

Berczik Gyula

środ
2

Kisszikl Kath. Magy
2, 3, 4, 5, 6, 7-l.

G.

Europa

film, könyv- és lapteyesetőm

Budapest, V

Rothermere-utca

Berczik Gyula

épitesz

l.

Liber Bp wobrai

411. l.

D 11½					
26 5.–	5.–	5.–		20.–	25.–
	C				
5.–	26 2.–			6.–	13.–
12: 11½ A					

Berczik Gyula

munkácsi tanácsos

Árpád emlékoszlop

a Munkácsi várban

Lehoczky Tivadar

Munkács vára és

monográfiája

Munkács 1907.

268. l.

Berczik Gyula

épitész

Wód

Váljubal 1929

111. l.

Lechner Jenő:

Eklektikus Hellenni
építőmüvészetünk az
utolsó 50 évben.

Berczik Gyula

Asvezte a szegedi
kulturpalotát
mill. emlekmuvek
irod

Lechner épsz 519. l.
520. l.

Lechner Jenő: A m.
építőmüvészet a XIX.
sz. második felében.
Technikai fejlődésünk
Ábr. 1867-1927. Bp.
1928. 519-520. l.

ol all.Krisztus mennybemenetelét,

t,vizióját/felső rész/ adja.Az
belesző,akiknek kompozicionális
ifjut.A felső csoporttal gesztu-
.Az alsó csoporton nyilvánvalóan
ső rész is nozgalmas és drámai,
vitel /1517/ /Lo spasimo di Sici-
észi zsenijének.Sok alakot ad,
te elvész a kompozicióban.Vannak
alakja/,amelyek jobbak.A kompo-
o Romanora vall,
kban még több táblakép ismeretes
jebb csak az ő tervei,vagy váz-
.Ferenc Madonnája a Louvreban,

Berczik Gyula

műszaki tanácsos

iród

Kővárymillen

124. l 125. l.
126. l. 130. l.
138. l. 141. l.
146. l. 147. l.
152. l. 154. l
155. l. 156. l.
161. l. 163. l.

FÉNYMŰ

Berczik Gyula

épitém

wód

Kel 1885

IV k. 4. f. 776 l.

...ágyi minisztér

...228/1008 szám.

Műemlékek orz. Bizottsága tér

Elnöks.

Hivatalból.

...ózszolgálati ügyben

Bpest 1...

Borczik Gyula

miszaki tanácsos

forvezte a millen-
niumi emlékoszlopot.

Kádár Szol Dob

III. k. 174. l.

Képpel

1.-291. ll, 9+I.-XIII.
képes tábla

Budapest
M. Tud. Akadémia
1886

Berzsik Gyula
[építész]

Fővárosi Lapok 1896. szept. 3., 6. old.
(Ujdonságok. A brassói vezetési emlék.)

Berzik Gyula

[épitész] ~~[illegible]~~.

Fővárosi Lapok 1896. szept. 21., 1. old.

(A zimonyi emlékünnep.)

Kalmár

Berczik Gyula
[építész]

Fővárosi Lapok 1896. okt. 17., 5. old.
(Ujdonságok – Az utolsó millennáris emlékek.)

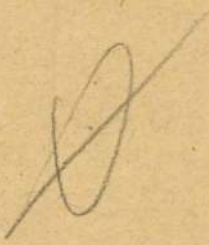

Kalmán

Berezik Gyula

pusztaszeri ezredéves
emlékünn 1896

Horv Thiir Szeged

38-l

Peresseny

Berczik Gyula

~~[illegible]~~

épitész

Fővárosi Lapok 1896. jul. 5., 4. old.
(A munkás ezredéves ünnep.)

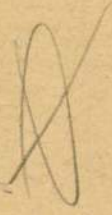

Kalmár

Bercsik Gyula

épitész

Temesvárról, 1877-ben

23 éves - 23

1854

laid

Fleischer Bécs 3 i. l.

Vécs.

A középtért a város fogl
sitett kastélylyal, a hegy tö
térben pedig a Maroson deregl
a vizben hét tehén képez csop
ány gázol.

Aquarell, mér. 19.3

Berczik Gyula
épitész

lásd a helyerbitett
irodalmat

Erd

Erdélyi Mór: A m.
állam ezereves fennállását
megörökitő hét vidéki
emlékmű [1898.]
(Bp)

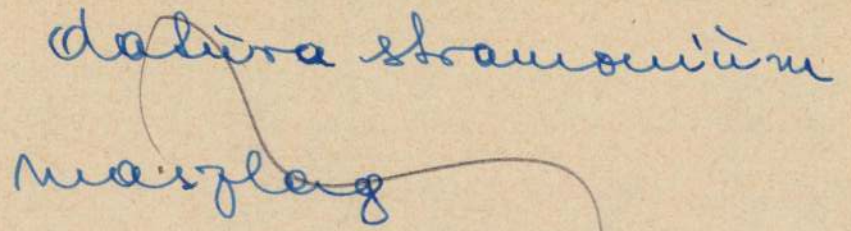

Berczik Gyula

Erdélyi Mór:
A magyar állam
ezeréves fennállását
megörökítő két vi-
déki emlékmi
Sp. 1896.

Berczik Gyula

épitész
minisztéri tanácsos a
kereskedelmi minisztérium-
ban.

cród
2

Épitő Ipar

1913. 89. l.

(A Nemzeti Szinház
szükebb terepáljázata.)

Berczik Gyula

épitész

lásd

Bierbposta

4. l.

megvan

<Berczik Gyula>

épitész cikke

<> A középkori lakóházról és annak kiállításáról. MMÉE Közl 1881. 20–47. l.

u. az: A múlt épitészete és annak viszonya a jelenkorihoz. MMÉE Közl 1881. 360–374. l.

„Magyar történeti
életrajzok"

Berczik Gyula

Kitüntetés. A király *Berczik* Gyula műszaki tanácsosnak, az ezredévi emlékművek tervezete és kivitele körül szerzett érdemei elismeréséül a Ferencz-József-rend lovagkeresztjét adományozta.

Vas. Ujs. 1898

144. l.

STITUTS
erlin

Bibliothek
d.UNGARISCHEN JNSTITUTS
an der Univ. Berlin

T.

RSULAT

KÖNYVNYOMDA

Berczik Gyula

Tervei szerint épült 1884-ben a Kinizsi utrában az egykori Dohány gyár épületkomplexuma.

Császár László: Az iparosodás értékes emlékei.

Budapest, 1970. 8. sz. 40. l.

BERCZIK Gyula
K

Kalapis Zoltán: Szárévek a zimonyi Millenniumi emlékmű.
= Híd, 60, 1986, 5/7 519-532., ill

Lerczik Gyula épitész

*

MUVESZET
XII.évf.1913.
237.
"Az uj Nemzeti Szinház"

B e r c z i k Gyula épitész

Magyar Mérnök és Épitész
Egylet nagypályázatának
birálóbizottsági tagja

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
141.

MDK

Berczik Gyula

A m. kir. miniszterelnökség számára tervezett palota. Vf.

Képzőm. Társ. 1899/900. téli kiáll. kat. 37.l.

M.D.K.

Berczik Gyula, mun. tanácsos

Három tervet is készített az uj miniszterelnöki palotára, – de az építkezést bizonytalan időre elhalasztották. Jeg a Vérszinház is megmarad és a tervezett uj budai szinház építése tárgy. talanná vált.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1899. XX. évf.

apr. 12. sz. 4. évf.

M.D.K.

Berczik Gyula, műsz. tanácsos

nyert megbízást Bánffy
Derső minisztereliöktől
az új minisztereliöki pa-
lota tervenek elkészítésére

Vállalkozók Lapja, Bp. 1898. XIX évf.
aug. 10. sz. 4. old.

Berczik Gyula, építészt M.D.K.

Lechner Ödönnel szinkebb-
hörü pályázatra szólítottak fel
a Póstatakarékpénztár épülete-
nek terveire vonatkozólag-
melyen véglegesen Lechner Ödön
tervét fogadták el.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1900. XXI. évf.
máj. 2. sz. 6. old.

MDK

Berczik Gyula műszaki tanacsos

Az ezredév hét emlékoszlopa közül egyet Pannonhalmára állitottak fel. Az emlékmű alapkövét 1896 aug. 26.-án helyezték el. Az itt emelendő kupolacsarnok Berczik Gyula terve után készül el.

Cikk: Pannonhalma ünnepe.

Vas.Ujs.1896. 35.sz. 581.l.

Berczik Gyula MDK

Egy Pantheon homlokzata, pályamü

Műcsarnok 1885. Bpi. orsz. ált. kiáll.

Berczik Gyula MDK

Pantheon tervezet, dicsérettel kitüntetett mü

Műcsarnok 1882. őszi kiáll.
második sorozat

M.D.K.

Berczik Gyula, mün. tan.

tervei szerint állítják fel Brassó város belterületén lévő Czenkhegyen, az október 18-án leleplezésre kerülő czredéves emléket, melynek 25 m. magasságban lévő Árpád alakját Jankovich Gyula szobrász mintázza.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1896. XVII. évf.

szept. 22. sz. 2. old.

M.D.K.

Berczik Gyula építész

a mérnök-egylet családi lakóház pályázatán első díjat nyert.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1884. V. évf.
ápr. 2. sz.

M.D.K.

Borcsik Gyula, építész

a Magy. Mérnök és Ép. Egylet Pantheon pályázatán díjszerelben részesült.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1883. IV. évf.

jun. 6. sz.

M.D.K.

Berczik Gyula, építés, mint. tan.

tervei szerint épült fel Baross Gábor mauzolemma az Illava melletti Klobusicz-i temetőben.

Bauzeitung für Ungarn, Bp. 1893. XXII. évf.

dec. 1. sz. 273. old. + 1 fk.

MDK

Berczik Gyula
egy Pantheon homlokzata

Bp.i orsz.kiáll. Képzőművészeti tárgymutató, 1885.
53 l.

MDK

Berczik Gyula, müépitész, br.érem

Wlassics: Párisi kiáll.kitün tetései. Mücs. 19oc. 326-7 l.

MDK

Berczik Gyula épitész

A mü- és középitési szakoszt. ülése... Epitő Ipar, 1909, nov. 21. 47.sz. 438 l.

tárban volt, ma helyén kis szentély és

. 1908, 6 l — László János, 1955)

MDK

Berczik Gyula épitőmüv.

a képzőmüv. tanács uj tagja

Vállalkozók Közl. 1908. dec. 9. 8 l.

MDK

Berczik Gyula építészmérnök

A londoni ép.kongresszus megnyitása. Vállalk.Közl. 1906. jul.25. 1.1.

K. D. K.

BERCZIK Gyula építész

Egy Pantheon homlokzata (Pályamű)

Brák. Tárgymut. Bp. 1885. 53. l.

BERCZIK András épitész M.É.K.

mint társtervező a

Budapest és környéke általános rendezési terve

Szerző: Pe ényi Imre, Preisich Gábor H eim Ernő

Társtervező: Brenner Jánso, Jancsó Vilmos, Prinz Gy.

Főmunkatárs: Gulácsy Béla, H orváth Sándor, Kovácsházy Frigyes dr, Dr. Szabó Dezső, Turczer László, Dr. Veredi János

Helyesbités

Magyar Építőművészet 1962/2. 64.l.

Bercsik Antal

Münchenben tanuló művésznövendék az 1860-as évek végefelé. Kelety Gusztáv róla mint remény-teljes növendékről emlékezik meg.

Berzeviczy Albert.

K. Kelety Gusztáv emlékezete. Művészet IV. évf. 1906-7. 15. l.

MAGYAR NEMZETI MÚZEUM KÖNYVTÁRA
53/1930.

E l i s

1.000 azaz Egye

M ö l l e r István müegy

ás atások céljaira elszámo

átvettem.

Eger, 1930. jan

Berczick

l.

Lykanemzromantika
88,144.l.

II. 2252. Bercick Antal, 22 éves, kath., szül. Eperjesen, atyja földbirtokos, antik osztály, 1866 okt. 20.

Som 181.1

Térkép.

Landtafel des Vngerla
Walachey vnd Bulgarey. A megl
vitorlás hajó halad. A lap h
latt a következő szöveg olva
gerlandes, Polandes, Reussen,
Beschreibung: welche Laender
matiam Europaeam.

Fm., mér. a

Szn. 6
1161-

Berczick Antal
festő

Lyka München

22, 26. l.

KÉPMELLÉKLETEK

MDK

Berczik Antal fertő

Münchenben Piloty-növendék. Segélyt kap a KT-tól

MDK-A-1-1/573.574.

MDK

Berezik Antal festő

1865. KT-től segélyt kér, mint kezdő „festész", tanulmányaiba. Klimkovics Ferenc oktatja és segélyezi

MDK-A-I-1/312.

Bercick Antal, festő; szül. 1844-ben Eperjesen, ahol atyja földbirtokos volt. 1866-ban Münchenben a képzőművészeti akadémia antik osztályán tanult.

Művészet. 1911. 262. l. — *Somogyi Miklós:* Magyarok a müncheni képzőművészeti akadémián. *Művészet.* 1912. 181. l.

Bercsik, l. *Bercick.*

Berda

MDK

Berda Ernő, festő.

Proletárok, of.

Nemz. Szal. Műv. E.-Szinyei Tars X. Tad. Gidl. -1935 V. 8-19.

Kat.

MOK

Berda Ernő MDK

ss. 1914

Az 195o augusztusában megrendezett Első Magyar Képzőmüvészeti Kiállitáson szereplő müvészek között emlitve.

Pogány Ö.Gábor:Magyar festészet a XX.században.Bp.1959.66.1.

ALBERTO

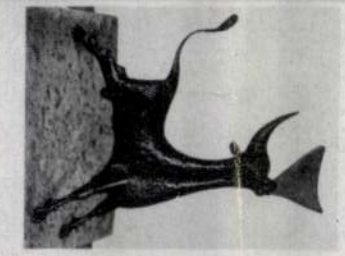

Frau Masereel
1964
1021

A BUDAPESTI MASEREEL-KIÁLLÍTÁS ALKALMÁBÓL

Az igazi művész nemcsak szebbé, de jobbá is igyekszik formálni a világot. Éppen ezért tekinthetjük vérbeli művésznek a hetvenöt éves belga mestert, akitől hosszú élete alatt mi sem volt távolabb, mint az elefántcsonttorony hűvös magánya. Masereel mindig az élet sűrűjében élt, a maga és mások szenvedése ihlette több mint tízezer grafikai lapját, melyekből a mindennapok bánata és öröme sugárzik, amelyekből a kisemberek gondjai szólnak felénk, és amely a maga összességében nem más, mint a grafika nyelvén megfogalmazott harsány tiltakozás az elnyomás minden fajtája ellen. Masereel humanista művész, akit a szabadság éltet, s akinek a fasizmus elleni emberi és művészi tiltakozása legalább egy hadosztályt jelentett a világméretű harcban, s aki az emberek százezreit erősítette meg hitében s emberek millióinak nyitotta rá a szemét a fasizmus kegyetlen valóságára.

Egyrészt mély humánum, szenvedélyes világnézeti hitvallás, másrészt korszerű grafikai kifejezési forma, balladai tömörség és realista művészetlátás Masereel művészetének és sikerének a titka. Szerte a világban — így hazánkban is — Masereel vitte el a művészetet a tömegekhez, az élet minden szépségéből, így a művészetből is kisemmizett milliókhoz, akiket a világnézeti mondanivaló magas hőfokán keresztül hódított meg a művészet nemes varázsának. Éppen ezért igen jó szolgálatot tett a Szépművészeti Múzeum, hogy a művész válogatott alkotásait a magyar közönség elé vitte.

A kiállítás anyaga — tusrajzok, szénrajzok, akvarellek és fametszetek — nemcsak Masereel rendíthetetlen humánumát hírdeti, de a kiváló alkotó művészi fejlődéséről is hű képet ad. Bár Masereelnek elsősorban a fametszet a sajátos kifejezési formája, a fasizmus elleni harc mégis a gyorsabban születő tus- és szénrajzra kényszerítette. A *Koporsók* (1943), a *Repülőgépek* (1942), a *Bombák* (1942) c. tusrajzai a szomorú valóság talajában gyökerezett apokaliptikus látomások, amelyek nemcsak a fasizmus megdöbbentő elembertelenedésére mutatnak rá szuggesztív erővel — melynek megalázásait és szenvedéseit, maga a művész is átélte — de képekbe sűrített történelmet is adnak. Jól mondotta *Romain Rolland*, hogyha korunkból minden elpusztulna s csak Masereel grafikái maradnának meg, akkor is rekonstruálni lehetne ezekből korunk szomorú évtizedeit.

A fasizmus bukása, ha megnyugvást nem is, de enyhülést hozott Masereel művészetében. Eszmei síkon lapjai egy részén már felcsillan a jobb jövőbe vetett hit s a komor alaptónuson átsüt az életszeretet és az optimizmus derűje. (*Szenvedélyes séta* 1948, *Pár I.* 1949, *Fürdő nő* 1951.) Ugyanez érezhető ki *Leányok* (1950) c. szénrajzából és *Neonfényreklámok* (1957) című akvarelljéből is. A teljes felszabadulásnak azonban útjában áll a fasizmus itt-ott újraéledő tüze, a faji megkülönböztetés megalázásai, a kapitalizmus milliókra nehezedő terhe. A *Néger a rakparton* c. lapból (szénrajz, 1954) egy elnyomott faj minden fájdalma sikolt felénk, a *Temzei vontatók* (szénrajz, 1956), a *Tártkarú munkás* (akvarell, 1950), az *Ember deszkával* (szénrajz, 1951), a *Külvárosban* (akvarell, 1956) lapjain szereplő alakok a munka

híve; a két szín ellentétes valőrje nagyobb erőt jelent, mint a vonalas fametszet régibb formanyelve s a súlyos eszmei mondanivalókhoz, a komor témákhoz drámai légkört teremt. Masereel művészete erősen agitatív művészet s erre a célra, akárcsak a plakátnál, a folthatásos megoldás a kedvezőbb. Masereel háború után készült fametszetein azonban már oldottabb hatású megoldásokkal is találkozhatunk: több bennük a fehér és a vonalas beütések enyhítik a komor, balladai légkört, tompítják a drámai pátoszt s ezek a lapokat derűsebbekké, kiegyensúlyozottabbakká teszik. A kifejezetten fametsző Masereel azonban az akverellben sem tagadja meg igazi énjét, itt is nagyobb foltokkal dolgozik. Az oldottabb megoldás következtében az *Orangyal* (1953) és a *Maison Osterrieth* c. lapjai (1955) már derűseknek mondhatók s *A hold* c. fametszetén a fantázia mellett a fanyar irónia is jelentkezik, amely Masereelnél a humort pótolja. Némelyik lapjára a líra is kiköveteli a magáét és ez lazább kompozíciókban és új metszőtechnikában jelentkezik.

Masereel művészete mostani kiállítása előtt sem volt ismeretlen Magyarországon. A jelenlegi kiállítás azonban kiválóan alkalmas arra, hogy róla alkotott képünket tudatosabbá és gazdagabbá tegye. Nem véletlen azonban, hogy a róla szóló első hazai híradás (1922) a *Magyar Grafiká*-ban látott napvilágot. Baloldali lapjaink és folyóirataink a két világháború között is többször mégemlékeztek róla (100%, Népszava Naptár stb.) sőt a Nyugat is (Hevesy Iván 1927) értékének megfelelően adott róla hírt. Hatása egész

sereg baloldali és polgári művészünk munkásságában kimutatható (Berda Ernő, Cserepes István, Varsányi Pál, Buday György, G. Szabó Kálmán, Gy. Szabó Béla stb.). Hatása a magyar ex libris művészetben (Masereel maga is több kitűnő ex librist alkotott), elsősorban Buday György és Menyhért József korai munkáiban is jelentkezett.

A budapesti Masereel-kiállítás nemcsak a kitűnő művész, de saját magunk megbecsülését is jelenti. És ha a mai, modern grafika már túl is lépett rajta, munkássága értékes fejezete az európai grafika történetének és tanulhat ma is tőle mindenki: művész és műélvező egyaránt.

Galambos Ferenc

MAGYAR GRAFIKA
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

terhéről és nem felszabadító öröméről vallanak. Egyszerű művészi eszközökkel kevesen adtak hűbb és döbbenetesebb képet a kapitalizmusról, mint Masereel *Képzeletbeli táj* c. fametszetén (1962). Emberek menekülnek a kitárt szájú gépóriás elől; a gép ülésén kövér bankár pöffeszkedik pénzköteggel a keze között, a volánnál pedig vigyorogva ül a halál. *A nyugtalan ember* c. fametszet (1959) a válságba jutott európai lélek hű kifejezője. A *Dokkmunkás* c. fametszet (1950) erőtől duzzadó munkása azonban arra mutat, hogy a *Képzeletbeli táj*-ban és a *Modern city*-ben (1949), valamint a *Részvénytársaságban* (1954) mezztelenre vetkőztetett kapitalizmus nem él örökké. *Az új hadsereg* (fametszet, 1954) munkástömegeinek diadalmas vonulása a szebb jövő felé mutat. A *Pár a rakparton* c. akvarelljében (1956) ugyancsak átdereng a boldog jövő s az *Anya és gyermeke* (fametszet, 1961), valamint a *Jegyesek* (fametszet, 1960) már optimista hangot ütnek meg. A megváltozott, új életről vallanak a kínai tárgyú grafikák is *(Reflektorsugarak az égbolton Peking fölött, Lefelé a Jangce-folyón,* a *Vukang-i kombinát).*

Külön színt jelentenek Masereel grafikai munkásságában városképei (Anvers, Brüsszel Gand); Masereel komorsága itt felenged s az öreg házak felett az emlékek derűje világít.

Masereel nevéhez fűződik a modern képregény megalkotása is. Fametszet-albumai *(A mű* 1928, *A szirén* 1932, *Vezeklés* 1933, *A gépek lázadása* 1947, *Miért?* 1952, *A mi időnk* 1952, *Az én képeskönyvem* 1956, *Az éjszaka és leányai* 1959, *Kirakatok*

hű és megrendí
milliókhoz szól
ket és típusokat
nek fel és kérdé

Masereel, az il
az európai könyv
történetében. Nem véletlen, hogy csak olyan írókat és olyan műveket illusztrált, akik és amik közel álltak hozzá és lélekben rokonok voltak vele (Verhaeren versei, Tolsztoj naplója, Romain Rolland több könyve, amelyek közül a Jean-Christophe-hoz 666 fametszetet készített, De Coster Ulenspiegele, Walt Whitman versei, Blaise Cendrars New York-i húsvét-ja, aztán Barbusse, Villon, Maupassant stb.) A masereeli illusztrációk nem annyira aláfestették, mint inkább kiteljesítették az írói mondanivalót, nemcsak a könyv légkörét rögzítették egy-egy piillanatban, hanem a művészt is maradéktalanul adták. A nagy európai humanisták közül kerültek ki Masereel barátai is; egy Romain Rolland, egy Stefan Zweig, egy Thomas Mann, egy Barbusse voltak büszkék a barátságára.

A budapesti kiállítás anyagán Masereel művészi fejlődése is nyomon követhető. A fametszet, a fekete-fehér művészete ökonomikus térkihasználásra, szigorú kompozícióra és a mondanivaló sűrített előadására kényszerít — Masereel élt is velük. A fametszetben a folthatásos megoldások

Berda

No pasaran, 1939

A grafikai sorozat egyik lapján lovasrendő tapos az elesettekre.

Aradi Nóra: A szocialista képzőművészet jelképei
Kossuth Könyvkiadó/Corvina Kiadó 1974.

q203.o.

Bendor Ernő
grafikus

1938 ban készült „Kovak"
cimü festménye szimbolikus
mü.

Aradi Nóra: Jel- és jelentésváltozás a .....
Müvészet, 1971. junius - 14.lap

Berda Ernő

neve említve

„Moholy Nagy László és Tartársai" c. Tiállítás Szekes-fehérvárott.

Magyar Nemzet 1969 Julius 8
4. old.

MDK

Berda Lonő, [ ]

Szerepel a tárlaton.

Székely Endrás: Moholy-Nagy és kortársai 7.

Népszabadság, Bp. 1969. júl. 16.

MDK

Berda Irma, grafikus

Linoleum metszete 1939-ből.

Repr.

Berda Irma: Küzdelem VM. 1.

Népszabadság, Bp. 1969. aug. 31.

Berda Ernő

1934-től a Szocialista Képzőművészek Csoportjának egyik vezetője

P. Bresztyánszky Ilona: Modern magyar festészet. Bp. 1965. 14.o.

Berda Ernő

MDK

Önarckép, olf.

Műcsarnok 1955 VI. Magy. Képzőm. Kiáll.

A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA

MEGHÍVJA ÖTET

BERDA ERNŐ

EMLÉKKIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA

1971. AUGUSZTUS 7-ÉN, SZOMBATON

DÉLI 12 ÓRAKOR

MEGNYITÓ BESZÉDET

DR. MIHÁLYFI ERNŐ
MOND.

---

71 7 fnyv 14 2724

Augustus Jónef.
1834-1918.

1856 - Bai
1858-61. Tik - kl. 2
1866. - pén.

Meghíró

Berda Ernő

9 éve halt meg

Mérges 1970 január 10
9. old.

Berda Ernő festő

Sève halt meg

Nagyszava 1969 január 10
4. oldal

Berda Ernő

műve szerepel a „Szocialista Képzőművészek Csoportja" Kiállítján, a Fővárosi Művelődési Házban

Népszava 1969 március 12
2. old.

Berda Ernő

„No pasaran" sorozatának egyik lapja szerepel reprodukcióm, a 7. oldalon.

Népszava 1969 március 9

Berda Ernő

festő

/1908 - 1961/ Osztályharcos eszme to mű-
veiben. Betegsége.

A magyarországi mův. tört. I. 525
Corvina 1971.

Bereda Enő
grafikus

A Szocialista Képzőművészek Csoportjának tagja volt.

A magyarországi műv. tört. I. 488.
Corvina 1971.

Berda Ernő
grafikus

Lovak. " 1938.
" (repro)

Aradi Nóra: Jel- és jelentésváltozás a .....
Művészet, 1971. június - 14.lap

Berda Ernő festő

A Szocialista Képzőművészek Csoportjának tagja - emlitve

Népszava 1972 julius 29
lo.old.

Berda Ernő

Két csillót ábrázoló műve
emlékbe a 18. oldalon

Kritika 1972 május
18. old.

BERDA ERNŐ, grafikus

A Pécsi Janus Pannonius Múzeum Kunvári gyüjteménye 343 darab. Sokszorositott grafikai lapjai között BERDA-nak a Spanyol polgárháborút megörökitő lapjait is meg kell emliteni. 303.old.

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története, Uj szerzemények, II. 301.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968. Pécs, 1971.

BERDA ERNŐ, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár 343 darabból álló Kunvári ~~je~~ gyüjteményének jegyzéke.

38./.-BERDA ERNŐ,- ~~Küzdelem,~~ Spanyol polgárháború s sorozat /1939/,-12 darab kép.
3.kép.-Küzdelem,-linómetszet,-25+19.5 cm.
Ltsz.68.417.3.-306.old.

KONVALINY FERENC: A Modern Magyar Képtár története, Uj szerzemények, II. 301.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968. Pécs, 1971.

BERDA ERNŐ, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár 343 darabból álló Kunvári gyüjteményének jegyzéke.
Festmények, grafikák.
38./.-BERDA ERNŐ,- Spanyol polgárháború sorozat.
/1939/.-12.kép.-
1.kép.-Apokaliptikus lovag,-linómetszet.
24.5+ 20.5 cm.Ltsz.68.417.1.-306.old.

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története, Uj szerzemények, II. 301.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968. Pécs, 1971.

BERDA ERNŐ, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár 343 darabból álló Kunvári gyüjteményének jegyzéke.
Festmények, grafikák.
39./.-BERDA ERNŐ,- Lovak /1930/,-olaj, vászon. 150+101 cm. Ltsz.68.418.-306.old.

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története, Uj szerzemények, 1-. 301.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968. Pécs, 1971.

BERDA ERNŐ, festő

A Pécsi modern magyar képtár 343 darabból álló Kunvári gyüjteményének jegyzéke.
Festmények, grafikák.
37, /.- BERDA ERNŐ, - Kukoricás, -olaj, vászon, 74+100 cm.
Ltsz. 68.416.-306.old.

KOMVÁRY PÉTERNÉ: A Modern Magyar Képtár története,
Uj szerzemények, I-. 301.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968.
Pécs, 1971.

BERDA ERNŐ, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár 343 darabból álló Kunvári gyüjtemény jegyzéke.
Festmények, grafikák.
38./.-BERDA ERNŐ.-Spanyol polgárháború sorozat /1939/.-~~xxnxxx

BERDA ERNŐ, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár 343 darabból álló Kunvári gyüjteményének jegyzéke.
Festmények, grafikák.
38./-BERDA ERNŐ,-Spanyol polgárháború sorozat.
/1939/ 12 darab kép.
11.kép.-Tömegsir.-linómetszet.-20+25 cm.
Ltsz.68.417.11.- 306.old.

ROMVARY FERENC: A Modern Magyar Képtár története, Uj szerzemények, II. 301.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968. Pécs, 1971.

BERDA ERNŐ, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár 343 darabból álló Kunvári gyüjteményének jegyzéke.
Festmények, grafikák.
38./.-BERDA ERNŐ,- Spanyol polgárháború sorozat.
/1939/ 12 darab kép.
10.kép.-Haláltánc.-linómetszet.-20+25 cm.
Ltsz.68.417.10.-300.old.

ROMVARY FERENC: A Modern Magyar Képtár története, Uj szerzemények, II. 301.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968.
Pécs, 1971.

BERDA ERNŐ, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár 343 darabból álló Kunvári gyujtemény jegyzéke.
Festmények, grafikák.
38./.-BERDA ERNŐ,- Spanyol polgárháború sorozat.
/1939/.-12 darab kép.
9.kép.-Khaosz,-linómetszet,-24.5+19.5 cm.
Ltsz.68.417.9.-306.old.

ROMVARY FERENC: A Modern Magyar Képtár története, Uj szerzemények, II. 301.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968. Pécs, 1971.

BERDA ERNŐ, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár 343 darabból álló Kunvári gyüjteményének jegyzéke.

~~38./.-BERDA ERNŐ,- Spanyol polgár~~

Festmények, grafikák.

38./.-BERDA ERNŐ,- Spanyol polgárháború sorozat.
/1939/.-12 darab kép.
8.-kép.-Orgia.-linómetszet,-24.5+19.5 cm.
Ltsz.68.417.8.- 306.old.

KOMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története, Uj szerzemények, II. 301.old.

A Janus Pannonius Múzeum évkönyve, XIII. 1968. Pécs, 1971.

BERDA ERNŐ, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár 643 darabból álló Kunvári gyüjteményének Jegyzéke.
Festmények, grafikák.
38./.-BERDA ERNŐ,- Spanyol polgárháború sorozat 1939/.-12 darab kép.
2.kép.-Bevonulás,-linómetszet,-24.5+19.5 cm.
Ltsz.68.417.2.-306.old.

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története, Uj szerzemények, II. 301.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968. Pécs, 1971.

BERDA ERNŐ, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár 343 darabból álló Kunvári gyüjteményének jegyzéke.
Festmények, grafikák.
38./.-BERDA ERNŐ,- Spanyol polgárháború sorozat. /1939/.-12 darab kép.-

7.kép.-Erőszak,-linómetszet.-20+ 24 cm.
Ltsz.68.417.7..-306.old.

KOMVARY FERENC: A Modern Magyar Képtár története, Uj szerzemények, II. 301.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968. Pécs, 1971.

BERDA ERNŐ, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár 343 darabból álló Kunvári gyüjteményének jegyzéke.
Festmények, grafikák.
38./-BERDA ERNŐ,- Spanyol polgárhaború sorozat. /1939/. 12 darab kép.
6, kép, -Menekülés.-linometszet,-25+21 cm.
Ltsz.68.417.6.-306.old.

KOMJÁTHY ERZSÉBET: A Modern Magyar Képtár története, Uj szerzemények, II. 301.old.

A Janus Pannonius Múzeum évkönyve, XIII. 1968. Pécs, 1971.

BERDA ERNŐ, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár 345 darabból álló Kunvári gyüjteményének jegyzéke.

38.-BERDA ERNŐ,- Spanyol polgárháború sorozat. /1939/.-12 darab kép.-

5.kép.-Menekültek,-linómetszet,-25x20.5 cm.-

Ltsz.68.417.5.-306.old.

KUNVÁRY FERENC: A Modern Magyar képtár története, Uj szerzemények, II. 301.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968. Pécs, 1971.

BERDA ERNŐ, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár 343 darabból álló Kunvári gyüjteményének jegyzéke.
Festmények, grafikák,
38./.-BERDA ERNŐ ernő. Spanyol polgárháború sorozat 1939/.-Ix 12.darab kép.
4.kép.-Egymást marcangolják.-Linometszet,-
22.5+ 20.5 cm.-Ltsz.68.417.4.-306.old.

KUNVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története, Uj szerzemények, II. 301.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968. Pécs, 1971.

Pezda Ernő
fesső

A művész a Szocialista Képzőművé-
szek Csoportjához tartozott.

Brestyánszky Ilona: Emlékszik Goldmann Györgyről
Iak Szepja, 1974. dec 14-15 lap.

Berda Ernő

a Szocialista Képzőművészek
Csoportjának később csatlakozott tagja.
– emlékve.

Magyar Nemzet
1969 márc. 15

Berda Ernő

„No pasaran" c. sorozatának

kapjai - emlékre.

Magyar Nemzet
1969 márc 15

Berda Ernő

„No pasaran" c. sorozata (emlitve)

szerepel a „Magyar képzőművészek a fasizmus ellen" c. tárlaton a Nemzeti Galériában

Felenkor 1966 II. n. 153 old.

Berda Ernő

„Gyár előtt" c. képe nerepel az „Ly realistát" kiállításán a Tamás galeriában (emlitve)

Pesti Hirlap 1936 X. 4.

M.D.K.

Berda Erno, festő (1908 - 1961)

Nevét a 30-as években alakult Szocialista Képzőművészek Csoportjának tagjaként említik a szerzők.

Anztal Kampis: Kunst in Ungarn,
Bp. 1966. Corvina

393. old.

Berda Ernő

Művével nevezel a Nemzeti Szolgálban rendezett „Javaszi Szolgá" kiállításán

P. N. 936 IV. 25

Berda Ernő

Szerepelt a Budavári Palotában Magyar önkéntesek a spanyol nép szabadságharcáért c. tárlaton

Magyar Hirlap 1976/254/4
Wagner:Magyar művészek Spanyolországért

Benda Ernő

Méltakés

Tasnádi Attila: 30 győrelmes év.
Népszava, 1976. június 27-5 oldal.

Berda Ernő

Berda Ernő demokratikus műfajban fogant, sokszorosítható linoleummetszetei is. A *Káosz* értelmi-érzelmi zűrzavarából eljut sorozatában az *Öntudat* kompozíciójában is áttekinthető egységbe fogott, elvont címe ellenére is figurális tömegábrázolásáig. S teszi mindezt a korabeli hazai és nemzetközi mozgalmi grafika felfokozott expresszivitású, épp ezért mozgósító erejű formanyelvén.

Magyar Hirlap 1976/254/4

Wagner: Magyar müvészek Spanyolországért

Berda Ernő
festő

M.D.K

Méltatás.

Bertalan Vilmos: A Magyar Nemzeti Galéria új szerzeményei
Művészet, 1962. augusztus – 44 lap

M.D.K.

BERDA Arnó festő

1952)
Művért. Pogány Ö. Gábor: Az Első Magyar Képzőművészeti Kiállitás 124.e

124.

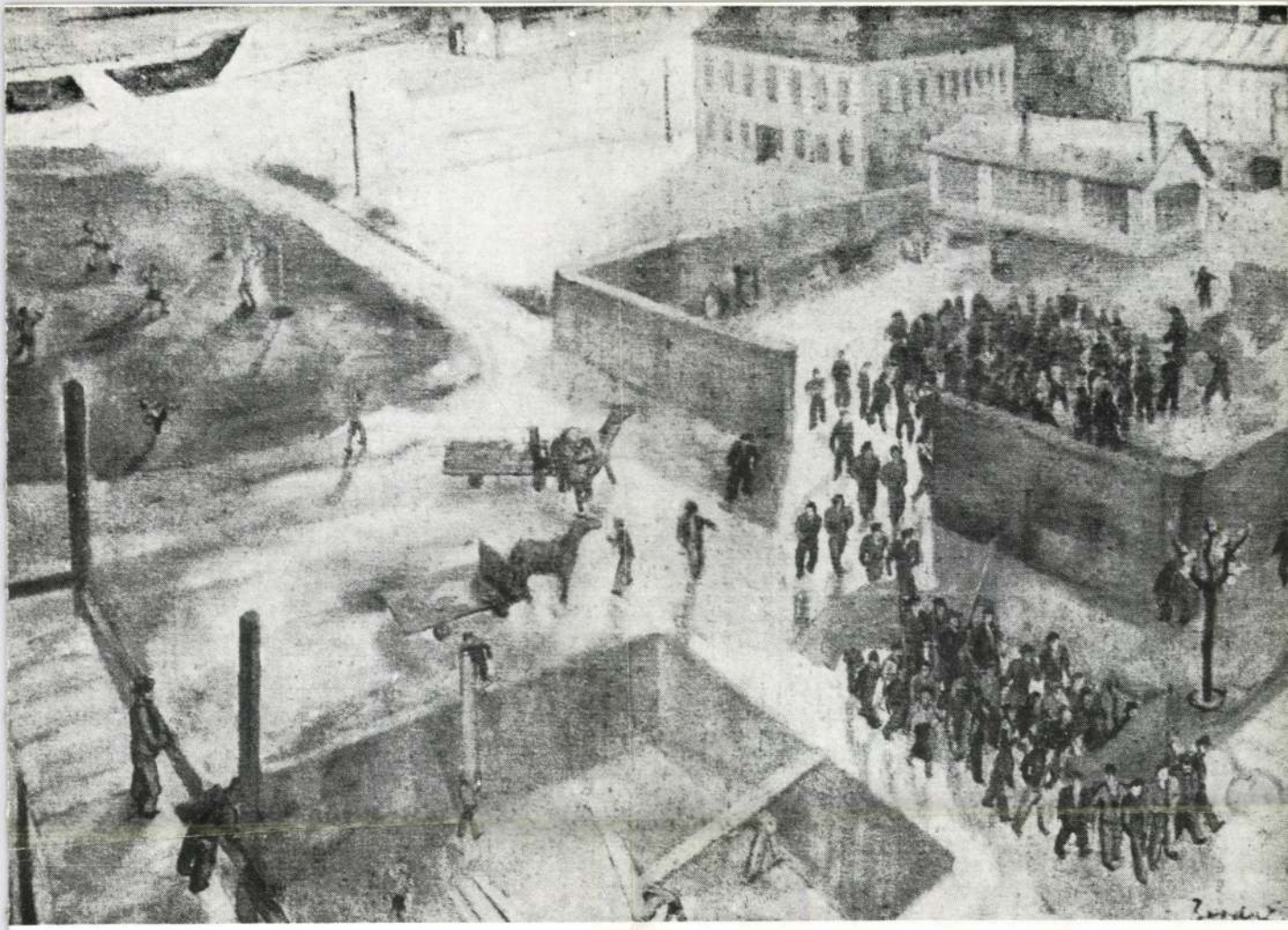

BERDA ERNŐ
(1914–1961)

11. Szabad Angyalföld 1945.
o. v. 98x140 cm
MNG ltsz: 59.23. T.

Magyar művészet
1945-49

11.

BERDA ERNŐ

8.

MDK

Berda Ernő festőművész
12.éves korában Pozsonyba kerül,ahol fényképész mesterséget tanul.Fulla cseh festő tanitotta. Bp.-re jön és Szőnyi István festőisk.-ba iratkozott,majd a Képzőm.Főisk.végzett két évet. 1932-ben szerepelt a Szinyei Fiatalok kiáll.-án "Proletárok"c.olajf.A harmincas évek végén született a "Pokol sorozat".1932-38-ig a Szinyei Fiatalok kiáll.-án állandóan szerepelt.1938.-ban Finnországban áll.-ot ki.1945-ben Művészeti Tanács nagydiját nyerte a "Rezesműhely"c.komp. A Magy.Képzőm.és Iparm.Szövets. és a Műcsarnok kiáll.-a.1955.jul.16.-tól.

MDK

Berda Ernő festőművész

Női arckép ceruzarajz
Alvó nő "
Nagybátyám "
Vázlat tollrajz
Munkások fametszet
Munkás krétarajz
Vázlat az "Agyrajarók"-hoz ceruzarajz
Férfifej szénrajz
Munkásfej krétarajz

A Magy.Képzőm. és Iparm.Szövets. és a Műcsarnok kiáll.-a. 1955.jul.16-tól.

MDK

Berda Ernő festőművész

Pokol sorozat

Egymást marcangolják linoleummetszet

Tömegsir "

Öntudat "

Haláltánc "

Erőszak "

Örvény "

A Magy.Képzőm. és Iparm.Szövets. és a Műcsarnok kiáll.-a. 1955. jul.16-tól.

MDK

Berda Ernő festőművész

Pokol sorozat
Orgia linoleummetszet
Menekültek "
Menekülés "
Apokaliptikus lovas linoleummetszet
Dicsőséges bevonulás "
Küzdelem "

A Magy.Képzőm.és Iparm.Szövets. és a Műcsarnok
kiáll.-a. 1955.jul.16-tól.

MDK

Berda Ernő festőművész

Röpgyülés olaj
Angyalföldi munkás olaj
Olvasó Zsuzsi olaj
Önarckép olaj
Lovak olaj
Kiáltó olaj

A Magy.Kézőm.és Iparm.Szövets. és a Műcsarnok kiáll.-a. 1955.jul.16.-tól.

Benda Ernő

MDK

Tagja volt a Szocialista Képzőművészek Csoportjának.

Vértes Gy. Harc a szocialista realizmusért. Kortárs. 1961. 12. sz. dec. 919.l.

MDK

Berda Ernő festőművész

Zsuzsi csendélettel olaj
Zsuzsi karácsonya olaj
Agyrajárok olaj
Pék olaj
Öszi kukoricak olaj
Illegális gyülés olaj
Kivégzés előtt olaj

A Magy.Képzőm.és Iparm.Szövets.és a Műcsarnok kiáll.-a. 1955.jul.16.-tól.

Berda Ernő festőművész

Hidépitás

Spanyol szabadságharc

Bányavidéki Vándorkiállitások katalógusa 1948

BERDA Erzsó festő M. D. K.

(1914 –

a KUT tagja

a Szocialista Képzőművészek

csoportjához tartozott.

Genthon-Végvári-Németh-Zádor: Magyar művészet 1800-1945. Bp. 1958. 37a, 460.e.

M. D. K.

BERDA Ernő festő

(1908 - 1961)

A Szocialista Képző művészek

Csoporta tagja

Betegsége és a háború megakadályozta lehetsége kibontakozásában

Genthon-Németh-Végvári-Zádor: Magyar művészet 1800-1945

Bp. 1962. 369. 462.

MDK

Berda Ernő festőm.

Kivégzés előtt, of.

Röpgyülés, of.

Angyalföldi munkás, of.

Berda E. kiáll. Fényes A.terem. Műcs.kiáll.

1955. jul.

MDK

Borda Ernő festőm.

Olvasó Zsuzsi, of.

Önarckép, of.

Lovak, of.

Borda E. kiáll. Fényes 4.terem. Műcs.kiáll.

1955. jul.

MDK

Berda Ernő festőm.

Zsuzsi csendélettel, of.
Zsuzsi karácsony, "
Ágyrajárók, "

Berda E. kiáll. Fényes A.terem. Műcs.kiáll.
1955. jul.

MIK

Berda Ernő festőm.

Pokol sorozat:

Férfifej, szén

Berda kiáll. Fényes A.terem, Műcs.kiáll. 1955.jul.

Berda Ernő

Önarckép. Olajf. 75x56

VI. Magyar Képzőművészeti Kiállítás. Műcsarnok.
1955. Kat. 13.1.

MDK

Borda Brnő festőm.

Pokol sorozat:

Munkásfej, kr.

Borda kiáll. Fényes A.terem, Műcs.kiáll. 1955.jul.

Berda Ernő

Kiáhít

Aº reggel 1936. X. 5

Berda Ernő
festő

M.D.K.

A kiállitáson vészt vettek
művei.

Solymár Isto án: Művészet és ellenállás Európában
Művészet, 1966. február - 32 kep.

Berda Ernő
festő

M.D.K.

1938-ban képei részt vettek a helsinki kiállitáson.

Vértes György: A magyar képzőművészeti népfront ...
Művészet, 1962-február. — 11 l.

Berda ~~Lyn~~ Ernő

MDK

"Ifju harcosok találkozása"

Végvári Lajos: Első Magyar Képzőművészeti Kiállítás.
Festészet VI.
Magyar Nemzet. 1950. IX.3.

MDK.

Berda Ernő festő

"Önarckép" /olaj/

VI.Magyar Képzőművészeti Kiállitás
Mücsarnok,1955. 13.1.

M. D. V.

BERDA Erzsi festő

„Bevonulás" Linometszet az „Apocalipsis humana" sorozatból (1939) Repr.

Magyar Nemzet 1961. (XVII.) jan. 15. 7. l.

Berda

Berda Ernő
— festő

M.D.K.

Méltatás — Meghalt Berda Ernő-.

Ék Sándor: Berda Ernő életéről
Művészet, 1961. március. — 43 l.

Berda Ernö, festö

16. Pihenök. Olf.

17. Hegyibeszéd. "

Nemz.Szalon.-Kilencven müvész kiállitása.1948.jun. 12.-27. Kat.

M.D.K.

Berda Ernő-
festő

Öntudat
Ömarchip
Szabad Angyalföld } repro

Velmacher Anna: Berda Ernő emlékezete
Művészete, 1961. május. — Zsl

Berda Ernő

festő

M.D.K.

Méltatás. — Proletárok" „No pasaran" „Kiáltó", „Lóvak", „Rezesműhely" „Ágyrajárok", „Pék", „Szövőnunkás", „Lsussilepek" „Szabad Angyalföld" c. művei.

Oelmacher Anna: Berda Ernő emlékezete
Művészet, 1961. május. — 28 l.

Berda Ernő, festő

1914 = 1961

(1)

Angyaltöldön nőtt fel. A munkásontály festője. Szőnyi István tanítványa volt. Témái: Híd-építők, Építőmunkás, Ágyszajárók stb. Megtalálta az utat a Szocialista Művészcsoporthoz. Innét került a párthoz. Sokat foglalkozott linoleum-metszéssel. A harmincas években a komm. párt s a szakszervezet kiadványait díszítette linoleum metszetéivel.

Fenyő A. Endre: Berda Ernő

Népszabadság, Bp. 1961. jan. 15.

8-l

MDK

Berda Ernő festőm.

Pokol sorozat:

Munkás, kr.

Vázlat az Ágyrajárók-hoz, cer.

Berda kiáll. Fényes A.terem, Műcs.kiáll. 1955.jul.

MDK

Berda Ernő festőm.

Pokol sorozat:

Alvó nő, cer.

Nagybátyám,"

Munkások, "

Berda kiáll. Fényes A.terem, Műcs.kiáll. 1955.jul.

MDK

Berda Ernő festőm.

Pokol sorozat:

Haláltánc, linol.m.Erőszak

Erőszak, "

Női arckép, cer.

Berda kiáll. Fényes A.terem, Mücs.kiáll. 1955.jul.

MDK

Berda Ernő festőm.

Pokol sorozat:

Egymást marcangolják, linol.m.

Tömegsir, "

Öntudat, "

Berda kiáll. Fényes A.terem, Mücs.kiáll. 1955.jul.

MNK

Berda Ernő festőn.

Kiáltó, of.

Orgia, linoleummetsz.

Menekültek, "

Berda E. kiáll. Fényes A.terem. Műcs.kiáll.

1955. jul.

MNK

Berda Ernő festőm.

Apokaliptikus lovas, linol.metsz.

Dicőséges bevonulás, "

Küzdelem, "

Berda E. kiáll. Fényes A.terem. MNGy.kiáll.

1955. jul.

MDK

Berda Ernő festőm.

Pék, of.
Őszi,kukoricák, of.
Illegélis gyülés,"

Berda E. kiáll. Fényes A.terem. Műcs.kiáll.
1955. jul.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Bertola Ernő
GUMIIPARI HÍRLAP

1965 MÁR — 4
1021

GUMIIPARI HÍRLAP

Hagyomány születik

A szocialista képzőművészek csoportja tematikájában is elkülönült a hazai művészeti áramlatoktól. A képeken, a szobrászműtermekben megjelennek a munkásfejek, a proletariátus jellegzetes típusai — és mintha csak most került volna sor a „dühöngő ellenforradalom" terrorját leleplező publicisztikai írások illusztrálására: a terror pribékjei és áldozatai. *Berda Ernő* Apokaliptikus lovasa akasztott emberek között léptet, s a fehér ló patái szétvert fejeket, összetört csigolyákat, kezeket, lábakat taposnak.

A fehér ló... az Apokaliptikus lovas — és ehhez nem kell túl nagy képzelőerő — azonos a siófoki hóhérral, az orgoványi és Britanniaszállóbeli gyilkosságokat szentesítő *vitéz nagybányai Horthy Miklóssal*. Az apokaliptikus lovasnak nincs feje, csipőre tett kezei kitüntetésekkel teleaggatott zubbonyt kereteznek be, s a dölyfös, fehérlovas hóhér — még a ló is kéjjel tapos a haldokló mellére — úgy megy át az áldozatok testén, mint egy hajdani arab sejk, aki földrefektetett eleven emberek hátán lovagol, — így büntet az engedetleneket, s így kíméli a portól lova patáját.

Berda Ernő: Apokaliptikus lovas és Küzdelem

A másik Berda-metszeten az apokalipszis „közkatonája", felfegyverzett hóhér — aki földretaposса, felakasztja, megöli, megcsonkítja, megkínozza az áldozatot. Oldalán kard, kezében szuronyos puska ölésre készen — szeges csizmájával a megkínzott sebesült fejére lép.

Goldman György: Horthy-rendőr

Berda neki éppen úgy nem rajzolt fejet, mint „gazdájának" az Apokaliptikus lovasnak. Nem fontos a fej, a pusztítás csak kezet, izmot, lábat és fegyvert kíván, számára a fej csak arra jó, hogy megakadjon benne a kötél.

És később, amikor már a szertelen terrort, a nemzetközi közvéleményt is felháborító gyilkosságokat felváltják a törvényes gyilkosságok, az apokaliptikus lovas csak parádézni ül nyeregbe a „helyreállított rendre" más vigyáz, — a Horthy-rendőr. Lehet, hogy „ugyanaz", de már ritkábban öl, már kevesebbet üt, a konszolidáció meglátszik ruháján, „fegyverzetén, kiállásán, és arcán. A homlokán nem, mert *Goldman György* Horthy rendőrének sincs homloka, a fölényt, a magabiztosságot a rendőrcsákó adja neki, nem a homlok. A kis fafigura a művészcsoport egyik kiemelkedő alkotása.

GUMIIPARI HÍRLAP

RMÁK – MUNKAFEGYELEM – VITA

bizottságot választott a Cordatic

...tás szükségessé-
...ezek mindany-
...it szolgálják.
...normák kialakí-
...n belül is egyik
...i tervek teljesí-

..., intézkedjenek

...zeti élet szerve-
...l szólva, beszélt
...gyelemről, az
...zottság munká-
...lta a küldött-
...y bízza meg az
...lasztandó szak-
...zottságot azzal,
...0-ig válaszolja
...ja ki, s lehető-
...indazokat a pa-
...latokat, kérdé-
...szóban, vagy
...tek a szakszer-
...gokra, vagy a
...öz.

...szakszervezeti
...eállott változá-
...n a Cordatic
...illetve a szoro-
...ó részlegekben
...akszervezeti bi-
...műhelybizottság
...idén Szegedre
...gyáregységben
...lmi-rendszerrel
...mozgalom irá-
...tató Intézet és
...a csatlakozásá-
...rült a Cordatic

...n a régebbi 136
...t 178 bizalmit
... műhelybizott-
... elvtársak és a
... többségét újra
...az üzemi szak-
...zottságokba és

csökkentették a büntetést. Javasolta, hogy *az üzemi háromszöget alakítsák át üzemi négyszöggé*, s ott kapjon helyet a KISZ képviselője is.

ta a munkásvédelmi előírások betartásának jelentőségét, s azt a veszélyt, amelyet a baleesetek számának állandó növekedése jelent.

Scheszták Gyula, a szakszervezet titkára beszámolóját tartja

Balázs József, a vállalat 93 szocialista birgádjáról beszélt. A 93-ból 23 — tehát a brigádok egynegyede — a Beruházás és Gépészeti Főmérnökség területén dolgozik. A főmérnökség területén nemrég komplex építési brigád alakult. Két évi szüneteltetés után felújították a beruházási brigád munkáját is. Ez a kollektíva Szegeden dolgozik, s itt a termelési feladatok megoldásán kívül még a dolgozóknak is ad tanácsokat.

Kereszturi Ferenc a szövetekről és a szövetvágókról beszélt. Több ezer forint veszteséget okoz a szövetek ráncosodása. Nem kis veszteséget jelent a raktárakban tapasztalt bürokrácia is: hiszen egy késtörés után gyakran másfél órát is áll a gép.

Timár Geng István rámutatott arra, hogy az OGV kialakulásával megnőtt az a terület, ahol a műszaki kollektívák dolgozhatnak. A műszaki élet fellendítését a műszaki klub szolgálja.

Mikes Sándor arról beszélt, hogy sokan hibásan értelmezik azt a megállapítást, hogy

Rácz Károlyné helyeselte az üzemi háromszög „négyszögesítésére" tett javaslatot, s indítványozta, hogy a KISZ-titkárokat minél több megbeszélésbe, tanácskozásba vonják be, s példaként említette meg a beruházási és gépészeti főmérnökséget, ahol a gazdasági vezetés, a pártszervezet, a műhelybizottság és a KISZ-szervezet együtt dolgozik. Bejelentette a küldöttgyűlésnek, hogy az értekezlet tiszteletére megalakult a Fürst Sándor ifjúsági brigád.

Takács Sándor gazdasági vezérigazgató-helyettes a vállalatvezetőség nevében üdvözölte a közgyűlést, s a múlt év legfontosabb gazdasági feladatairól szólva elmondotta, hogy azok a minőség javításának követelményéből adódtak. Az idén a rendcsinálás időszaka következik. Befejezzük a második ötéves terv beruházásait, megoldjuk a műszaki fejlesztés tervbe vett feladatait. Felszámoljuk a munkaerőgazdálkodásban tapasztalható lazaságokat.

Zsigó László a SZOT ...

KISZ-ell... s...

Nemcsak tal... a VII-es KISZ... évvel ezelőtt s... letükön, a titk... Ma azonban n... lad a kocsijuk... *Hornyák János*... őket az OGV ... lyában.

Létszámilag ... hogy eredmén... gyedik, ötödik ... tőlük függ. Ö... tudnak, de ... nyira tagolta ... keresek az ... sincs okuk, s ... nyújtják a lép... tennivaló akad... mozgalmat, ak... ket nézzük. A... Nézzük csak ... dig?

November ót... egy 40—45 mu... ellenőrizték. A... lyekben megvi... zottság által el... az előírt eszk... közölték a ka... lyamatosan vég... kákat is. Tava... lenti, ha a gép... bájukból elrom... mét megjavítj... elektromos szer... letén. Egy spri... tőaggregát, egy ... automata heng... kat bizonyítja, ... kellett újrajavít...

Március 30-ig ... párt segítségév... szegyűjtötték, ... kátokat és kon... szabadulási ver... lista brigádot ... Azt szeretnénk ... let is aktívabb ... foglalkoztak. T... vitásokat szerez... el tudnak végez... tanulók is rész... rándulásokon, ... vezetőjével má... mint kezdik el... sében is élenjá... rékpár osztály ... nés, táncos veté... után.

Ha nehéz is a... lyek KISZ-fiata... szehangolni, am... gépgyári VII-es...

Vil... a felszab...

Berda Emő

A Fővárosi Művelődési Házban

Előadóestje nyílt.

Népművelés 1969 IV. sz.

Benda Ernő

a Szocialista Képzőművészek Csoport –
jának tagja – emlékére

„Derkovits és a szocialista művészet"
Magyar Nemzet 1968 szept. 20.

Bekda Ernő (1914–1962)

Le a leventéréssel (linómetszet, 21x29,5 cm KMP sőplap, sepkó)

Pásttörténeti Intézet Archivuma

Kiss Sándor: Magyarország történetének képeskönyve 1849–1945 (Bp. 1969)

258 old.

MDK

Berda Ernő

Küzdelem, repr.

M. képzőművészek a fasizmus ellen.

M.Gal. 1965.

MDK

Berda Ernő

Haláltánc, linó

Tömegsir, "

Egymást marcangolják, linó

M. képzőművészek a fasizmus ellen, N.Gal.

1965.

MDK

Berda Ernő

Menekülés, lino

Orgia, "

Chaos, linó

M. képzőművészek a fasizmus ellen, N.Gal.

1965.

MDK

Berda Ernő

Dicsőséges bevonulás, lino

Küzdelem, lino

M. képzőművészek a fasizmus ellen, N.Gal.

1965.

MDK

Berda Ernő

Öntudat, lino

Apokaliptikus lovas, lino

M. képzőművészek a fasizmus ellen, N.Gal.

1965.

Berda Ernő

Szerepel az „Új realisták"
kiállításán a Tanú galériában
(1936)

Jelenkor 1966 XI. sz. 1050 old.

Berda Ernő, grafikus M.D.K.

„Egyiptomi marcangolják"
c. linóleummetszetéről közli:

Kortársak szemével, 1896-1945. Szerk. Németh Lajos,
Bev. és összeáll. Perneczky Géza,
Bp.1967. Corvina.

216.old.
után

Berda Ernő

festő

„No pasaran". 1930. kino

„művet mutattak be.

Soós Klára: Magyar grafikai kiállítás . . .

Művészet, 1970. junius – 35 lap

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

LUDOVÉ NOVINY
Budapest
1971 AUG 12

Berda Eraš

7. augusta sa otvorila pamiatková výstava
omrel r. 1961, patril do skupiny socialistic-
ikov. E. Berda: V závode

Zaujímal nás aj jej súkromný ži-
vot.

— *Mám tri dietky* ,— hovorí stručne. — *Deväťnásťročná Zuza sa už vydala. Šaty, samozrejme, som jej zhotovila ja. Sedemnásťročný Ján chodí pracovať do Váczu, do podniku Egyesült Izzó. Najmladší Mišo teraz pôjde do školy. Pracujem len doma. Veľa času mi zaberie domáca práca, výchova detí a starostlivosť o rodinu vôbec. No ale svoj voľný čas trávim ručnou prácou. Často pracujem do polnoci, ba aj dlhšie. Najradšej mám zimu, lebo vtedy sa mi ujde najviac času na ručnú prácu.*

Na otázku, či je v dedine mladé dievča, ktoré by zaujímali csővárske ľudové motívy a vôbec ručná práca, odpovedala :

— *Žiaľ, nie. A veru vďačne by som odovzdala niektorému dievčaťu svoje znalosti.*

Škoda by bola, keby nikto neprevzal od Zuzany Turnelovej umenie kreslenia starých csővárskych ľudových motívov a zachovali by sa pre budúcu generáciu len na hotových šatách. Dobre by bolo zalo-

kto nemoze určiť, ako dlho trvalo
svojho partnera poznať, kým po-
vie „áno", ale rozumná doba sa po-
hybuje okolo jeden a pol roka. Veľmi
dôležité je poznať partnera, ako sa
chová pri rôznych situáciách. Sklon
k alkoholu dáva najväčší pred-
poklad preto, že manželstvo nebude
vydarené. Dôležitá je zhoda ná-
zorov na život, približne podobné
sociálne podmienky snúbenc
veľké rozdiely vo veku. T
dosiahnutého
podmienky
želský v

Zá
m
r
p
r

Berda Ernő festő

10 éve halt meg

Népszava 1971 január 10
10. old.

Berda Ernő festő

Emlékkiállítása aug. 7-én nyílik meg a Nemzeti Galériában.

— : Kulturális hírek

4

Népszabadság, B'p. 1971. aug. 4.

Berda Ernő, festő

A 1961-ben elhunyt művén
kb. 70 művét mutatják
be a Nemzeti Galériában.

—: Megnyílt Berda Ernő festőművén
emlékkiállítása

8.

Népszabadság, Bp. 1971. aug. 8.

Berda Ernö

„No pasaran" c. metszetsorozata emlékre – Nemzeti Galéria-beli Kiállításáról

Nápszava 1971 augusztus 13
r. old.

Berda Ernő

Berda Ernő: Lovak. 1938
Chevaux. 1938 – Лошади. 1938

– tévés! Ez Schnitzler János műve

Művészet, 1971. június

1971 JUN

1021

EGY ELFELEJTETT M

Hatvanéves korában, 1941-ben halt meg Rumi Rajki István, korának egyik nagy szobrásza. Fél emberöltő elég volt ahhoz, hogy „Kígyóölőjéről" az ifjú művészettörténész nemzedék egyik tagja a következőket írja: „. . . Rumi-Rajki József demagóg kompozíciója, a *Kígyóölő* sejteti, milyen törést, milyen hanyatlást hozott a harmincas évek fasizálódó közélete" . . . * E súlyosan téves megállapítással perbe akartunk szállni, de erre a szerkesztőség – a cikkíró szerint – nem volt hajlandó. Mivel az ifjú művészettörténész jellemzése Rumi Rajki István küzdelmes, tiszta életére méltatlan árnyékot vet s ezt a halott nem tudja elhárítani, helyette egy halott és egy élő kortárs felel, de vallhatna róla kiváló, volt műtermi szomszédja, Pátzay Pál is.

Genthon István 1968. évi Művészeti Lexikona szerint R. Rajki István 1921–1935 között Szombathelyen élt s nagy elmélyedéssel alakította ki sajátos új, klasszicista stílusát, mely olykor vad

Berda Ernő

festő

lásd

László J.: művész 18x48 rajz

Bp 1942

Berda Ernő

festő

Arad

Az Est. 1935 máj. 9.
(A X. Tavaszi Salon.)

				62.902	60

ember hó 31-én.

ános s. k. — *Csák István* s. k.
alelnök — ellenőr

gyűlés által kiküldött számvizsgálók:

za s. k. — *Houba Károly* s. k.

ZAT AZ 1935. ÉVRE. — BEVÉTEL

		Egyenként		Összesen	
		pengő	fill.	pengő	fill.
	I. RENDES BEVÉTELEK:				
1	Tagdíjak és alapítványok	16.000	—		
2	Kamatok	400	—		
3	Kiállítások	25.000	—		
4	Kiadványok, hirdetések	1.600	—		
5	Vegyes bevételek	10.000	—		
6	Államsegélyek	20.000	—		
7	Fővárosi segélyek	1.000	—		
8	Adományok	300	—	74.300	—
9	1934. évből áthozott egyenleg			75	06
				74.375	06

December 17., péntek.

Szilágyi Sándor magánképgyüjtemény-kiállítása. Gyülekezés d.u. 5 óráig a Damjanich-utca 49. sz. előtt. Ezen a kiránduláson csak 30 személy vehet részt, ezért előzetes jelentkezés december 16-ig a Központban kötelező. Részvételi díj kedvezményesen 1 forint.
Előadó: *Végvári Lajos.*

December 18., szombat.

Berda Ernő és Krikovszky Gizella festőművészek műterme. Gyülekezés délután 5 óráig a XIII., Forgách-u. 9. (3-as, 55-ös villamos) sz. előtt. Részvételi díj kedvezményesen 1 forint.
Előadó: *Török Tivadar.*

Diósgyőri vasgyár üzemtelepe. Vonatkirándulás. Gyülekezés reggel ½7 óráig a Keleti pályaudvar II. o. jegypénztárcsarnokában. A vonat 8·10 órakor indul. Érkezés Miskolcra 14·05 órakor. Miskolc és Diósgyőr nevezetességei. Visszaindulás vasárnap este 20 órakor. Részvételi díj kedvezményesen 28 forint, mely összeg a jelentkezéskor, legkésőbb december 27-ig a Központban fizetendő. Az összeg csak a félárú vasuti jegy ára. Elszállásolás, étkezés csoportosan mérsékelt árért. (Helyszínen fizetjük.)
Vezető: *dr Szeghalmi Elemér.*

December 19., vasárnap.

»Különlegességek a régi Képtárból«. Kiállítás a Szépművészeti Múzeumban. Gyülekezés reggel 9 óráig a múzeum Hősök-terén levő főbejáratánál. Részvételi díj kedvezményesen 1 forint.
Előadó: *dr Soltészné dr Szilárd Kató.*

A gyermek művészete. Kiállítás 7-14 éves a gyermekek képeiből. Gyülekezés d. e. 10 óráig a Képzőművészek Szabad Szakszervezetének VI., Andrássy-út 69. sz. bejárata előtt. Részvételi díj kedvezményesen 1 forint.
Előadó: *Paál Ákos* tanár.

Csáki-Maronyák József festőművész és Somogyi József szobrászművész kiállítása a Fővárosi Népművelési Központ Képzőművészeti Kiállításai helyiségében. Gyülekezés délelőtt 11 óráig a kiállító helyiségben. (VII., Rákóczi-út 30. sz. félem.) Részvételi díj nincs.
Előadó: *dr Fehér Zsuzsa.*

Egésznapos növénytani túristakirándulás. Útirány: Pomáz—Kőhegy. Gyülekezés reggel 7·30 óráig a HÉV Margithídi végállomásán. HÉV vasúti jegyét mindenki maga váltja. Részvételi díj kedvezményesen 1 forint.
Vezető: *dr Kárpáti Zoltán* egyetemi magántanár.

A rádió *mindennap Budapest II. hullámhosszán a 21 órai híradás keretében közli a Fővárosi Népművelési Központ közleményeit*

Fővárosi Népművelési Központ Munkaterv 1948. dec.

Egésznapos növénytani turistakirándulás. Útirány: Tokod—Egyházvölgy—Öregkő—Nagy Gete-Reimann-telep—Ódorog—Ágnes-telep—Dorog. Gyülekezés reggel 6 óra 20 percig a MÁV Császárfürdő végállomásán. Visszaérkezés Budapestre 20·30 óra tájban. Részvételi díj félárú vasúti kedvezménnyel 8.20 forint, mely összeg a jelentkezéskor, legkésőbb december 12-ig a Központ hivatalában fizetendő.

Előadó: *dr Éder Sándor* egyetemi adjunktus.

December 13., hétfő.

A Vármegyeház 100 éves multja. Centenáriumi előadás. Gyülekezés délután ½5 óráig a Vármegyeház Városház-utcai főbejáratánál. Részvételi díj kedvezményesen 1 forint.

Előadó: *dr Fára József* várm. főlevéltáros.

December 15., szerda.

Pálvölgyi cseppkőbarlang. Gyülekezés délután ¼4 óráig a 72-es villamos újlaki templomnánál levő megállójánál. Részvételi díj kedvezményesen (belépődíjjal együtt) 2 forint.

Előadó: *dr Bogsch László* egyetemi magántanár.

SZÍNHÁZI KEDVEZMÉNYEK

Tagjaink kedvezményesen látogathatják a következő színházak előadásait, szombat, vasár- és ünnepnap kivételével, a Népművelési Központban kiállított utalvány ellenében:

Belvárosi Színház . . . . . 30% kedvezmény
Művész Színház . . . . . 30% kedvezmény
Vígszínház . . . . . 30% kedvezmény
Madách Színház . . . . . 30% kedvezmény
Fővárosi Operett Színház 30% kedvezmény

Továbbá tagjaink a **Pesti Színház** előadásaira is **30%-os kedvezménnyel** válthatnak jegyet, a tagsági igazolvány felmutatása ellenében a színház jegypénztáránál

Kedvezményre jogosító utalványok kaphatók a Népművelési Központban (IV. ker., Szép-utca 5, félem.) naponta 9—2 óra között, szombaton 9—12 óra között, valamint pénteken délután 3—5 óra között is

Az egyes előadásokra esetleg fennmaradó jegyek a meghirdetett előadások előtt egy héttel a színházak pénztárainál kaphatók

Berda Truö

Fův kéfi

Pék, of

BENDA ERNŐ

10 Műteremsarok aquarell 180.—

Nemzeti Szalon

Tavaszi Szalon

1933

1330. Peter van der Faes-Lely:
Sz. Soestben 1618 szepte
Malborough herczegnő képe.

Egész alak, áll, csaknem sz
vett piros palástját fogja, balját
könyököl, kendőt tart. Göndör ha
Uszályos sötét ruhája kivágott, in
szakal. A háttérben függöny lóg, mi
nyárt jelképező domborműves alakok
kes.

Vászon, méretei 235: 140 cm.
Vétetett P. et D. Colnaghit
Elszámoltatott 1895: VI.
Az elszámolásra nézve l. a

Berda Emő

festő

Nemzeti Szalon

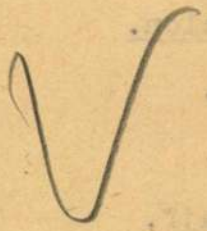

B e r d a E r n ő.

1933. Tavaszi Szalon.

Muteremsarok,vizf.

1934. Tavaszi Szalon.

Földvár,
Együtt,
Svábgyerek,vizf.

1935. Tavaszi Szalon.

Proletárok,olajf,

1936. KUT kiáll.

Ifju munkások,olajf,

1936. Tavaszi Szalon.

Kiáltó,olajf,

BERDA ERNŐ

29	Földek		50.—
30	Együtt		250.—
31	Svábgyerek	aquarell	100.—

Nemzeti Szalon

V

IX. Tavaszi Szalon

1934

Berda Ernő

X. Tavaszi
Szalon
1935.

V

BERDA ERNŐ
21 Proletárok olajfestmény 150.— pengő

a világhiru herendi diszkeszletek,
jutányos kézifestésü asztali készletek.

21 világkiállitáson nagydij.

Központi iroda:

BUDAPEST IV, VÁCI UCCA 20.

Telefon: 827-55.

1935. V. 1-től IV, VÁCI UCCA 37.

Gyártelep:

HEREND

(Veszprém megye.)

BERDA ERNŐ

13 Kiáltó, olajf., magántulajdon.

Nemzeti Szalon

Tavaszi Szalon

1936.

ard David.

Brüggében 1523 augusztus 13-án.

lása (Lukács 2. r. 16.).

nnen, fejjel balra, fekszik a
lábainál térdelő Mária és a
ét fehér ruhás angyal össze-
n piros köntöst és palástot
kezében égő gyertyával. Kissé
ztort és jobbról ökröt meg
lióból a résen férfi néz át
e haja vállaira omlik és a ki
rkát az Üdvözítő alá terítette,
háttérben Bethlehem épületei
a hegyoldalban pásztorok,

születését hirdető angyalra

. — Lelt. sz. 1336. — Vétetett
stól 20000 M-án vagyis 23800
1895 június 24-én (153–95).
4149–95 és az 1895 november
i ívet. — Az elszámolást jóvá-
i 4561 (635–900) és az 1901
irat (464–901).
adatok:
)1, 1904: III. 1336. *G. David:*

ban. 1906: Cab. L. 696. *Gerard*
1906, 1910: Cab. L. 696. *G.*
sus.
r. 24. l. — Verzeichniss N° 233.

86 (1336)
60 (123).

86

Berda Ernő

12 Ifju munkások olaf.

Nemzeti Szalon

Kut
1936. febr.-márc

Berda Ernő

12 Ifju munkások olaf. 200.

Nemzeti Szalon 1936.
Kut febr.-márc

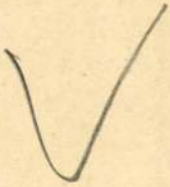

Rück-F

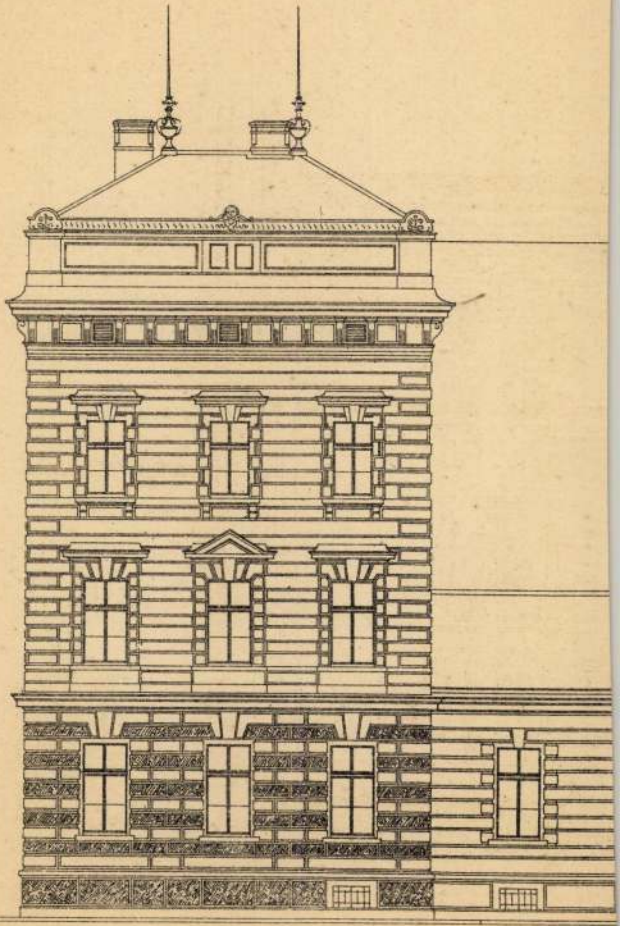

R.v. Waldheim art. Anst. Wien.

Berda Erzsö

l. Szabad Művelés

1948. 272 l.

-

zent Anna kapujának dombormüve, mely a
készült szoros ikonografiai kapcsolatban
~~speciosa~~ timpanon képével nemcsak
, mert uj ikonografiai gyakorlatot te-
trónoló Madonnát helyezi egy-egy ki-
ta speciosa ikonografiai programmjának
i emléket, melyet követett és a magyar
oz alkalmazott.
risebb francia ikonografiai ujjitás
ázatra két lehetőség is kínálkozik.
annak a VII. Lajosnak leánya, aki a pá-
-vel épitteti és aki a timpanonban is
ot hosszas diplomáciai tárgyalások után
király, pár évvel azután, hogy felesége
zül kevéssel az esztergomi székesegyház
Más utat is számitásba vehetünk. A nyolc-
rikus tanul Párisban épen olyanok, akik
ztergomban müködő királyi kancellária-
és az alkalom tehát bőven meg volt,
nak ikonografiai ujjitása a legrövidebb

Berda Ernö
fessö

l. Szabadtüvénet
1949, 176.l
cipr.

tem nyilvánitása mellett maradok

Kassán, 1908 január 31-én

alázatos szolgája

Kúcsy Zoltán

kir. jogakad. igazgató.

Berda Ernő

1

Rabad Művészet

1948. 293. l.

Murányi-kovács E:

Miálli Tárok.

DÁVID-SOROZAT 1. (210. kép)

Dávid Sámuel előtt. Német (emdeni?) műh
a XVI. század második feléből. Bordürrel.
Gyapjú, 330×381 cm.
Az Ipolyi-gyüjteményből.
Gerevich PA, 258. l. — Őszi kiállítás, 19
Ipolyi, 53. szám. — Dutka 59. l. — Lepol
Lippay 56. l.

DÁVID-SOROZAT 2.

Bethsabét Dávidhoz vezetik. Német (emden
műhely a XVI. század második feléből. Bordürr

Berda Ernő

festő

l.

Pogfestforr

100. l.

PÖG:

A m. festészet forradalmárai Ars Mundi X.

(Bp 1947)

Dr. Stoltner Lajosne Berreoteryfane

Bypest

I Zuhatag út 9/6.

Anbai Schmidt einen

BUDAPEST
937 NOV. -1-1
LFH

Berda Ernő

l.

Szabad Művészet

1948. 303. l.

Uttörő köztárs.
épületének
falára kési-
tett freskóért
elismerést
kapott

meg, hol húzódik az országhatár a Drávaközben, a Muraköznél és Ny-on! Melyek a kifelé vezető vasútvonalak határállomásai?

Állapítsd meg a vasúti menetrend szerint, hány óra kell ahhoz, hogy Pécsről Sopronba utazzunk! Merre közelebb, és merre hamarabb? Merre olcsóbb? Szombathelyre hány vonalon utazhatunk Budapestről? Hogyan utaznál Balatonfüredről Körmendre? Melyik a nagyobb fáradság, az előbbi út, avagy Veszprémből Pécsre utazni?

Berda Ernő

l.

Szabad művészet

1949. 2-3. sz.

111. l.

(A Vasutas Szakszervezet képzőművészeti iskolájának hiáll.)

[illegible]

est, 1911. május 27-n.

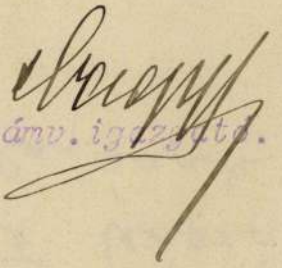

Berda Ernő

l.

Szabad Művészet

1950. 77. l.

(Zamoskin látogatásai m. művészek műtermében.)

VII. 15. (2)

Balatonföldvár – Keszthely

60 km. Személy v. II. o.

P.	1/1	3.90	
H.	1/2	1.95	
K	1/2	1.95	
D	1/1	3.90	11.70.

Keszthely – Zalaapáti

15 km 2 auto P 16.20

Zalaapáti – Zalavár

és vinza.

18 km 2 auto P 19.54

Zalaapáti – Nova.

31 km, 2 auto P 33.48

Nova – Bak – Zalaegerszeg

30 km 2 auto P 32.40

Autót azért használtunk, mert vonaton egy nap alatt nem lehet az utat megtenni

Berda Ernő

l

Szabad Művészet

1950. 11. 2. 462. l.

(Munka fel-
ajánlások)

Taberne dei Mercati di Traiano.

ridotti e abbassati, in modo che i quattro templi arcaici potessero grandeggiare nella necessaria imponenza.

Il concetto che guidò l'opera di restauro dei templi dell'Argentina, si presta a considerazioni di carattere generale: gli edifici classici che vengono a scoprirsi nel mezzo di una città moderna, se hanno in sé stessi la somma importanza che deriva dal loro significato storico, e dalla loro antichità, assumono necessariamente un valore artistico e decorativo (se si vuole diciamo pure urbanistico), in rapporto al carattere del luogo in cui sorgono e agli edifici nuovi che ad essi fanno cornice. Non sono insomma morti oggetti da museo, ma elementi di

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-387

AUG 17

ÚTUNK

Berda Ernő

1021

BERDA ERNŐ linóleummetszete a spanyol polgárháború idejéből

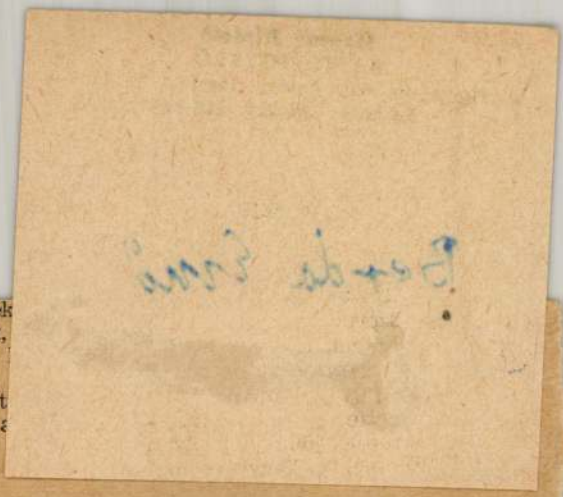

tással ijesztgetett. A szívem össze-
szorult. Lehunytam a szemem, szín-
leltem, hogy „a lövés" megölt. Fájt
a gyermekre néznem. Ellenség fia.
Apja valamikor igazi fegyverrel
vette célba honfitársaimat. És ki
tudja, jöhet egy olyan nap, amikor
ez a fiú fegyvert fog az én fiamra

mek
zik,
lő
az
test
és a

v.boy" – vallomása

hány amerikai tengerész tragédiáját a második világháború idején, s melynek kicsengése kétségtelenül antiimperialista és háborúellenes. Még fagyosabb mosollyal közölték Rod Steigerrel, hogy a szüzsé „veszedelmes". Steiger nem sejtette, hogy jól megírt filmtörténetével főnökein kívül a Pentagont is magára haragítja, s csak akkor ocsúdott fel, amikor megkapta felmondó levelét a gyártól. Innen már csak egy lépés volt az Amerikaellenes Tevékenységet Vizsgáló Bizottság „meghívójáig". Következett Steiger meghurcolása, a vád, amelyet egy el nem fogadott filmszcenárium „veszedelmes eszméire" alapoztak.

Rod Steiger azonban bebizonyította, hogy nemcsak filmszerepeiben, hanem az életben is bátor ember. Nem adta fel a harcot. Átszerződött egy másik, kisebb filmgyárhoz, amelynek vezetői haladóbb gondolkodásúak, és elvállalta egy antimilitarista film, a Zálogos főszerepét. Ebben a háborús időkben meggazdagodó, az emberek nyomorúságából hasznot húzó embertípust ábrázolja.

Filmírói kísérlete óta Rod Steiger minden lépését gyanakodva kísérik azok a körök, amelyek számára veszélyt jelent a békeharc bármilyen formája. Érthető tehát, hogy a művész európai útja során így nyilatkozott a sajtónak:

— Szívesebben filmeznék Európában, ahol létezik haladó filmművészet, s ez mint nagy eszmék hordozója, szól a tömegekhez. Nem fojtogatja a busás haszon lealacsonyító gondolata. Torkig vagyok az amerikai életformával, a pénzimádattal, a háborús propagandával. Évtizedekig ostoba és kizárólag szórakoztató filmekben szerepeltem. Mostani esetem kapcsán döbbentem rá, hogy a film hatalmas propagandaeszközével nekem is, mint minden becsületes embernek, a béke megvédéséért kell küzdenem. Ha ezért üldöznek — vállalom. Mindent vállalnunk kell azért, hogy kinyissuk az emberek szemét és megmutassuk: hogyan harcolhatunk, mit tehetünk a háború ellen, a Pentagon urai ellen, akik meghurcoltak, de egyúttal kinyitották az én szememet is.

M. L.

: Cluj. str. 6 Martie Nr. 3. Telefon: 24—20. Intr. Poligr. Cluj. 6512/1962

MDK

Berda Ernő

Galambos Ferenc: Frans Masereel 1964.
Magy. Grafika, 1964. 338 l.

Magyar Néprajzi Múzeum – 6000 db – 64.85783 K

MDK

Berda Ernő

Mihályfi Ernő:
A Szocialista Képzőművészek Csoportjának emlékkiáll.
s N. Galériában. Népszabadság 1964. ápr. 19.

Berda Ernő M.D.K.

Kiáltó

éncz Sándor: A Szocialista Művészcsoport: folytatás s hagyományteremtés a magyar képzőművészetben

Művészet 1965. január

.

Berda Ernő

Művei a kiállitáson

" No ~~papp~~ pasaran " / 1939/ lino-sorozat

Oelmacher Anna: Derkovits, Pór Bertalan, Ámos Imre képei a bolognai "ellenállási" kiállitáson

Magyar Nemzet 1965. március 14. 9.1.

Bekda Ernő

A Kéjnőművének Szabad Szervezete egyik alapítója 1945-ben

Nézmuvelés, 1965, 4 n., 37 old.

MŰVEK JEGYZÉKE

Zsuzsi csendélettel	olaj	55×75
Zsuzsi karácsonya	olaj	80×60
Ágyrajárók	olaj	100×135
Pék	olaj	75×100
Őszi kukoricák	olaj	75×100
Illegális gyűlés	olaj	90×120
Kivégzés előtt	olaj	130×90
Röpgyűlés	olaj	130×160
Angyalföldi munkás	olaj	70×60
Olvasó Zsuzsi	olaj	75×56
Önarckép	olaj	75×56
Lovak	olaj	100×150
Kiáltó	olaj	100×135

Pokol sorozat

1. Orgia	linoleummetszet	41×28
2. Menekültek	linoleummetszet	41×28
3. Menekülés	linoleummetszet	41×28
4. Apokaliptikus lovas	linoleummetszet	41×28
5. Dicsőséges bevonulás	linoleummetszet	41×28
6. Küzdelem	linoleummetszet	41×28
7. Egymást marcangolják	linoleummetszet	41×28
8. Tömegsír	linoleummetszet	41×28
9. Öntudat	linoleummetszet	41×28
10. Haláltánc	linoleummetszet	41×28
11. Erőszak	linoleummetszet	41×28
12. Örvény	linoleummetszet	41×28
Női arckép	ceruzarajz	29×38
Alvó nő	ceruzarajz	29×439
Nagybátyám	ceruzarajz	42×30
Vázlat	tollrajz	25×35
Munkások	fametszet	47×30
Munkás	krétarajz	43×30
Vázlat az „Ágyrajárók"-hoz	ceruzarajz	23×29
Férfifej	szénrajz	20×27
Munkásfej	krétarajz	20×27

F. k.: Kereszténvi Ilona — 554345 Pátria F. v.: Szász L.

Berda Ernő

K

A MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZEK
ÉS IPARMŰVÉSZEK SZÖVETSÉGE

ÉS A MŰCSARNOK KIÁLLÍTÁSA

BERDA ERNŐ

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSA

FÉNYES ADOLF TEREM, RÁKÓCZI ÚT 30.
1955. JÚLIUS 16-TÓL

BERDA ERNŐ

Majd negyedszázados harcos művészpálya eredményeit gyűjtötte össze ez a kiállítás.

Berda Ernő munkáscsaládból származik, apja mintakészítő volt a Váci úti Láng gyárban. Tizenkét éves korában szülei halála után Pozsonyba került, ahol a fényképész mesterséget tanulta ki. Inas évei alatt rajzoktatáson vett részt, ahol először Fulla cseh festő tanította, majd a következő évben egy Galanda nevű absztraktfestő a modern művészettel ismertette meg. Tizenhét éves korában mint felszabadult fényképész segéd azonnal visszajött Budapestre, ahol Szőnyi István festőiskolájába iratkozott be, majd két évet végzett a Képzőművészeti Főiskolán, ahol Benkhardt Ágost volt a mestere. Nehéz anyagi körülményei késztették arra, hogy a Főiskolát otthagyja. Ekkor a Láng gyárban vállalt munkát, mint műszaki rajzoló.

1932-ben már szerepelt a Szinyei Fiatalok kiállításán a „Proletárok" című olajképével. 1933-ban kapcsolódott a szocialista képzőművész csoporthoz, ahol összetalálkozott a forradalmi művészekkel, Goldmannal, Dési-Huberrel, Derkovitssal. Ekkor ábrándult ki a modern polgári irányzatokból és művészi tevékenységét mind határozottabban a munkásosztály felszabadításáért állította harcba, műveihez innen merítette majd minden élményanyagát. A szocialista képzőművész csoport törekvése az volt, hogy megteremtsék a munkásosztály művészetét. A harmincas évek végén született meg a „Pokol sorozat", amelyhez a rémségek külső valósága évek múlva hozzánőtt. Sokat foglalkozott azzal, hogy egyszer freskókat fog készíteni a munkások nagy erejéről, harcairól és győzelméről, de betegsége mindezeket a terveket meghiúsította.

1932—38-ig a Szinyei Fiatalok kiállításán állandóan szerepelt, 1936-ban résztvett az Újrealisták kiállításán. 1938-ban Finnországban állított ki. 1945-ben az Első Szabad Nemzeti Kiállításon a Művészeti Tanács nagydíját nyerte el a „Rezesműhely" című kompozíciójával. Betegsége nagyban gátolta rendszeres művészi munkásságában, csak akkor tudott dolgozni, ha egészségi állapota ezt megengedte.

Képeinek mondanivalóját mindig a legaktuálisabb problémákból, amit a párt szempontjából döntőnek tart, meríti és dolgozza fel. Programja csak annyi: „Hogy igazat mondjak és ne kelljen külön magyarázat a képeim mellé, vagyis, hogy közérthetők legyenek".

Berda Ernő
festő

M.D.K.

A kubizmusból fejlődő
konstruktivista irányhoz
tartozott. – Kiáltó (rymv)

Lancz Sándor: A szocialista művészcsoport
Művészet, 1965. január – 10 kap.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

TÁRSADALMI SZEMLE

1968 NOV

1021

Berda Ernő: Küzdelem

Berda Ernő

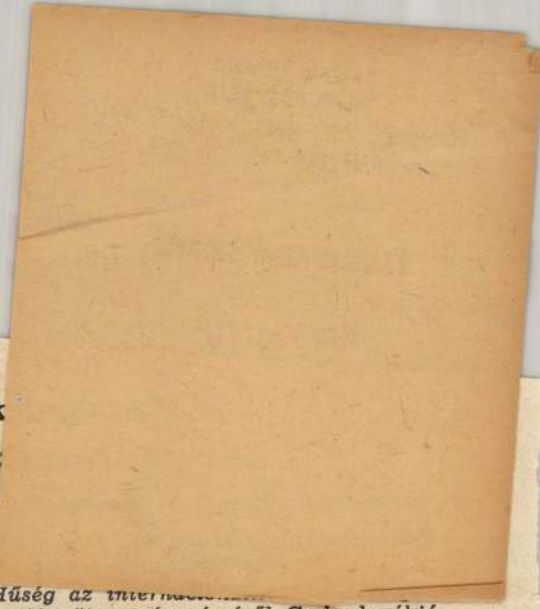

Az FKP és a csehszlovákiai helyzet

G. Frischmann: *A májusi és júniusi sztrájkok mérlege*

J. Poulain: *Igazi és hamis részvétel* (A tömegek követelése és a de Gaulle-féle elképzelés)

G. Besse: *Társadalmi osztály és társadalom* (A május—júniusi franciaországi események tanulságai)

J. Duclos: *Mit szolgálnak ma az anarchisták?* (Fejezet a szerző könyvéből)

C. Fourniau: *A vietnami nép harca és korunk feltételei*

J. Couland: *Közel-Kelet — hosszadalmas válság és tartós veszélyek*

EINHEIT

Szeptember

H. Dohlus: *A marxista—leninista párt vezető szerepe és annak megvalósítása az NSZEP által*

M. Feist: *Az ideológiai diverzió — az imperialista stratégia fontos alkotó része*

S. Doernberg: *München és az európai biztonság*

G. Heyden: *Az ember fejlődése — társadalmunk összes potenciálja ésszerű felhasználásának célja*

F. John, H. Keller: *Valutánk stabilitása — a népgazdaság szakadatlan növekedésének kifejeződése*

D. Albrecht: *A külkereskedelem a szocializmus gazdasági rendszerében*

R. Görbing: *A szabványosítás és a tudományos-műszaki forradalom*

A. Charisius, J. Witzleben: *A nukleáris*

K

1

Hűség az

(Az öt ország részéről Csehszlovákiának nyújtott segítségről)

G. Glezerman: *A szocialista társadalom struktúrája* (Egy szociológiai cikksorozat első cikke)

M. Vilenszkij: *Az egész ország villamosítása* (A Szovjetunió villamosításának eredményei)

V. Tur: *A lenini szövetkezeti terv diadala* (Egy Ogyessza területi kolhoz fejlődése)

G. Popov: *A pártmunka stílusának és módszereinek tökéletesítése* (A leningrádi pártmunka tapasztalatairól)

I. Petuhov: *A dolgozókkal folytatott levelezési munka lenini elveiről*

V. Arhipenko: *Az ifjúság jelszava: Tanulni és alkotni* (Az iskolai és az üzemi Komszomol-szervezetek szerepe az ifjúság nevelésében)

A. Szolodovnyikov: *A klasszikus örökséghez való viszonyról* (Az orosz klasszikus írók műveinek színpadi feldolgozásáról)

I. Kazanszkij, A. Frenkin: *A testnevelés és a személyiség sokoldalú fejlődése* (A sportmozgalom szerepe az ifjúság életében)

N. Subnyikov: *Húszéves a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság*

Berda Ernő festő

M.D.K

1938-39-ben is megmaradt művészete lényegében a régi stílusánál.

Lauer Sándor: A szocialista művészcsoport művészet, 1964. január - 10 lap.

Barta Ernő

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296. 188-307

MAGYAR NEMZET

1963 NOV 5

Megnyílt a „Hispania, Hispania — Spanyolország 1930—1963" kiállítás

Hétfőn az OKISZ Népköztársaság úti bemutató termében a *Spanyol Szolidaritási Bizottság* rendezésében megnyílt a »Hispania, Hispania — Spanyolország 1930—1963« kiállítás. Az ünnepségen megjelent társadalmi életünk számos neves személyisége, köztük *a spanyol szabadságért fegyvert fogott egykori nemzetközi brigád tagjai.* A kiállítást *Erdei* Ferenc, a Magyar Tudományos Akadémia főtitkára nyitotta meg.

A több száz eredeti dokumentum és fénykép 1930-tól napjainkig mutatja be a spanyol nép harcát. *A fényképek lenyűgöznek és megrendítenek.*

Diákság a madridi utcákon. Mosoly és öröm az arcokon. Megbukott a fasiszta kormány. A menetelők sorai felett a köztársaság új lobogója. A képen fegyveres őrök görnyedthátú foglyokat vesznek körül. Csak a szemükben van élet. Az 1933-as novemberi választásokon győztek a reakciós pártok.

1936 eleje. Ismét újjongó arcok. Győzött a baloldali szervezetek és munkások egységfrontja. A következő képen azonban már két barcelonai asszony göcsörtös ujjakkal markolja a fegyvert. Támad a fasizmus. A hírhedt német Condor-légió repülőgépei mellett fasiszta pilóták nevetgélnek.

Magyarok az aragóniai harcok után. Ahányan vannak, annyiféle a fegyver, a sapka, a ruha. Csak a tekintetek egyformák: elszántak. »No pasaran!« Dr. *Münnich* Ferenc lóhátról néz a távolba. *Rajk* László keskeny arcán mosoly.

Ottó osztrák—magyar és Simeon bolgár trónkövetelő Madridban. Gyülekeztek a levitézlett egzisztenciák. Tudták, hol kell.

Hatalmas partoldal sötét üregekkel. Az altamirai barlangok. Olyan barlangrajzokat találtak itt, amelyeket időszámításunk előtt tizenötezer évvel készítettek. Az alsó üregek bejárati nyílása fehérre van meszelve. Emberek laknak bennük. Arrébb fényes úri villák sora. S a tábló alatt felirat: »Egész Európában — Görögország és Portugália mellett — Spanyolországban legalacsonyabb az egy főre eső nemzeti jövedelem. A spanyol monopóliumok profitja a legmagasabb.«

Munkanélküliek a lépcsőn, az utcán hevernek. Munkanélküliek a kivándorló hivatalok előtt és eltorzult arccal a gumibotütések alatt. Aztán Franco önmagának emelt »emlékszobra«, kerítés mögött. És tűzzel-daccal teli tekintetek a rácsok mögött.

Magas kőpalota előtt rendőrök ügyelegnek. Az egyik már indul morcan a fényképész felé. Feladatuk, hogy megakadályozzák a munkások küldöttségének a bejutását a palotába. Barcelona püspökének a rezidenciája van itt, aki támogatta a dolgozók sztrájkmozgalmát. Aztán José *Ortega* spanyol művész és *Berda* Ernő metszetei következnek. Egy-egy kiáltás, jajszó mindegyik.

Sztrájkoló bányászok ácsorognak a veszteglő csillék mellett. Csak a szemük fehérje világít. A kép alatt üzenetük: »Kemény az erőpróba. A kormánnyal, a rendőrséggel, a bányavállalatokkal szemben kell kitartanunk. Ha nem tudnak kiéheztetni bennünket, kitartunk. De az igazat megvallva, nagy szükségünk van a segítségre...«

A képek a tiltakozás szűnni nem akaró hullámairól Angliától Kubáig. Magyar adományozók levelei. Louis *Aragon*, Yves *Montand* a tüntetők között. Szovjet plakátok, német tiltakozó feliratok. S a párizsi utcán menetelők magasba tartott, ökölbe szorított keze. Mintha róluk írta volna a sorokat *József* Attila: »Népek kiáltják a sorsodat, szabadság! / ma délután is érted szállt az ének, / nehéz szavakkal harcod énekelték, / az ázott arcú párizsi szegények.«

A világ dolgozói nem felejtenek. Sem a franciák, sem a magyarok, sem a többi igaz ügyet pártoló nép. Ezután is mindig kiállnak és segítik a hős spanyol népet, amely nem alkuszik és jelszava marad a győzelemig: »*No pasaran!*«

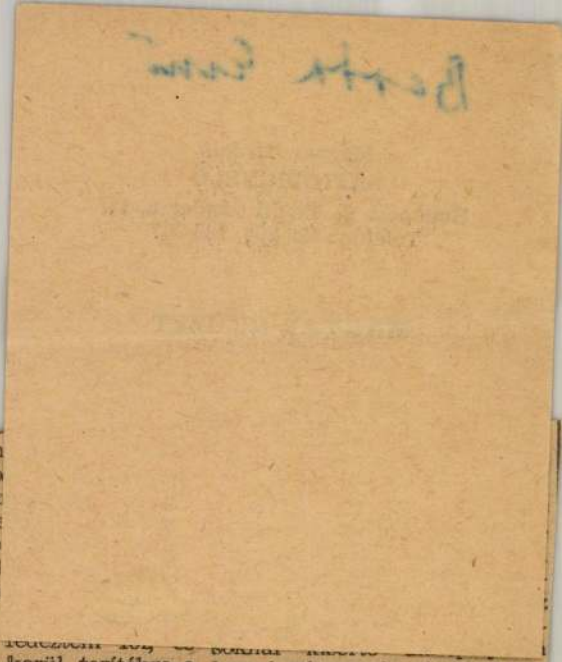

túlzottan »m
retség. Tudo
vetkezik, mi
barát »leme
Vagyis a so
műsor-karakt
járól van sz
Nem mai
nem is én
nem először kerül terítékre, e
lap hasábjain sem. Egy időben sokat írtunk, vitatkoztunk róla — azután lekerült a napirendről, nem utolsósorban azért, mert sokat javult, fejlődött a rádióműsor. És meg kell jegyeznünk azt is, hogy ma ez a kérdés más konstellációban jelentkezik. Ma már inkább az a helyzet, hogy állandóan vannak kiugró, a rádiózás korszerű követelményeinek megfelelő műsorok — köztük sorozatok is —, az egyhangúság, a stagnálás pedig a »vezér-műsorok« körül érzékelhető. Nyilvánvaló, hogy nem lehet mindig és min-
kongó pátosznak, ehelyett valóban eleven, friss képet kaptunk e távoli »testvérek« életéről. Sok mindent dicsérhetnénk, például az ügyesen megoldott táv-riportokat, hangszalagról felelgető beszélgetéseket, de talán legjobban tetszett a hatásosan megoldott megrendítő és egyszersmind lelkesítő montázs a fáradt fonónővel, üzemi orvossal és az automata fonógép szegedi készítőivel. Így kell riportot készíteni! (Riporterek: *Bánkuti* Gábor és *Széll* Júlia, szerkesztők: *Vajda* Ferenc és *Rév* Vera.)

Görgey Gábor

NAPLÓ

November 5

Budapestre érkezett Victoria Dina, a bukaresti Állami Tartományi Színház igazgatónője és Teodorescu Gheorghe, a színház főrendezője. A román művészek az Állami Déryné Színház vendégeiként tíz napot töltenek Magyarországon.

▽

A Német Demokratikus Köztársaság építészetét ismertető kiállítás nyílik meg november 8-án a Liszt Ferenc tér 1. sz. alatti könyvklub kiállítási helyiségében.

#

A XX. század nagymesterei címmel a Nemzeti Galéria és a TIT művészettörténeti szabadakadémia keretében havonta egyszer, vasárnap délelőtt speciális kollégiumot rendez a Galériában. Vasárnap Pogány Ö. Gábor, a Galéria főigazgatója tartott előadást Nagy Balogh Jánosról.

♀

A Tátrai-vonósnégyes nagysikerű hangversenyt adott Belgrádban. »A nagyhírű együttes a tolmácsolás pontosságával, a zenei gondolat világos megfogalmazásával a kamaramuzsikálás magasiskoláját mutatta be« — írja a belgrádi Politika.

Halina Kossobudzka és Jozef Talarczyk lengyel színművészek hétfőn a Lengyel Olvasóteremben magyar színművészekkel találkoztak.

#

Gárdonyi Géza születésének 100. évfordulója alkalmából szobrot emelnek az írónak az újjáépülő egri színház előtti téren. A bronzszobrot Somogyi Árpád készíti.

⊙

A csepeli munkásotthon ifjúsági zenekara fennállásának 10. évfordulója alkalmából november 7-én délután ünnepi hangversenyt rendez a Csepel Vas- és Fémmű ifjúsági házában. (XXI., Állomás u. 8.)

✉

Szovjet könyvkiállítás nyílt meg Győrött a szakszervezetek megyei tanácsának székházában. A kiállításon 200 könyv mutatja be a szovjet könyvkiadás mai helyzetét.

△

Schiller Ármány és szerelem című drámáját vizsgalelőadáson mutatja be a Színház- és Filmművészeti Főiskola az Ódry Színpadon november 8-án, 9-én délután fél három órakor és november 10-én délelőtt fél tizenegy órakor.

Berda Ernő

„No pasaran!" c. metszete a Szocialista képzőművészek Csoportjának emlékkiállításán, a Magyar Nemzeti Galériában.

(emlékre)

Népművelés, 1964. 6. szám, 34. lap.

Berda Ernő

Szerepel a Kovácsista Kőszörűvérek Csoportja Kiállításán

Omág Világ 1964 18 n., 19 o.

Berda Emő, [ ] MDK

A csoport tagja volt.

Mihályfi Ernő: A szocialista képzőművészek
Csoportjának emlékkiállítása a
Nemzeti Galériában 9.C.

NÉPSZABADSÁG, Gy. 1964. ápr. 19.

Berda Ernő M.N.K.

Metszetek a spanyol harcokról.

Megnyilt a "Hispani, Hisapnia-Spanyolország1930-63" kiállitás

Magyar Nemzet 1963. november 5.3.1.

Molk

Berda Erno

Wo pasaran! c. 12 darabból álló metszet sorozata 1939-ből. A spanyol polgárháború borzalmait bemutató sorozat.

Lampel István: 1961 évi Szakmai Bemutató
Legujabbkori Történeti Muzeum Évkönyve 1961-62
Bp. 1963. 125. l.

Berda Ernő

Festőművész. 1939 június 22-án ő is aláírta a Magyar Munkaközösség Szövetkezet Alapítási felhívását. No passaran! antifasiszta metszetsorozata.

emlitve.

A. MIKSZ.-ről.
Alföld, 1964 4. szám. 354. lap.

Berda Ernő, [ ] MDh

Tevékeny szerepet játszott a Szocialista Képzőművének Csoportjában.

Murányi-Kovács Endre: Jegyzetek egy ünnepi emlékkiállítással 8.

NÉPSZABADSÁG, bp. 10,64. jún. 13.

Berda Ernő.

A Tamás Galéria kiállitásain szereplő müvész.

Benda J:
A Képzőmüvészeti egyesületek története,kézirat.

Berda Ernő.

1931-ben kiállitátta müveit a Tamás Galéria

Bende J:
A Képzőmüvészeti egyesületek története,kézirat.

M.D.K.

Berda Erzsi

festő

Fenyő A. Endre festő munkás
ábrázolásai Berda munkáival
mutat formai rokonságot.

D. Fehér Zsuzsa: Fenyő A. Endre
Művészet, 1964. február – 30 lap.

MDK

Berda Ernő
festő

temetésén Ék Sándor mondott búcsuz-
tatót a Magj. Kepzm. Szöv. nevében.

Eltemették Berda Ernő festőművészt
Nepszava, 89 évf 14 sz 1961 jan 17. 8 l.

M.D.K.

Berda Ernő

Nevét a "Száz magyar művész" között emliti Pogány Ö. Gábor a művészi formanyelv megteremtésével kapcsolatban és többek között Berda Ernő művészetét is kiemeli, mint aki szintén "jó uton jár."

Pogány Ö. Gábor: Száz magyar művész"
Szinház és Mozi. Bp. 1948. nov. 3. I. évf. 12. sz. 10. l.

MDK

Berda Ernö, festö

A béke harcosa. Olf.

Ifju harcosok találkozása. "

Műcsarnok. (I) Magyar Képzőm. Kiáll. 1950. Kat. 3.l.

MDK

Berda Ernö, festö

Csendélet. Olf.

Föv .Kpt.-MKSzSz. II.Szabad Nemz.Kiáll. 1947.márc.16.-
ápr.6. Kat. 6.l.

Berda Ernő [ ] MDK

Részt vett a Kiállításon.
(1942. III. 29. Vasas Székház.)

Mikályfi Ernő: Emlékezés egy 20 év előtti Képzőművészeti Kiállításra 8.l

NÉPSZABADSÁG

bp. 1962. ápr. 1.

MDK

Berda Ernő: Kiáltó. olf.

Nemzeti Szalon, 1936.ápr.
XI. Tavaszi Szalon

MDK

XI.Nemzeti Szalon
Nem

MDK

Berda Ernő

Szabad Nép 1949. ápr.17.
Uj képek, szobrok

Negativ

Petrás Kerényiné

220 Berda Ernő: Felvonulás.
festmény

221 Berda Ernő: Felvonulás.
festmény.

Negativ

Petrás: 394

Kerényiné

Berda Ernő: Férfifej.

Negativ

Petrás: 581

Kerényiné

Berda Ernő: Kompozició.
grafika

Berda Ernő-
festő

M.D.V.

Két évig látogatta a főiskolát, majd saját elhatározásából folytatta tanulmányait.

Odmachen Anna: A szocialista képzőművészek csoportjáról.

Művészet, 1964. május – 23 lap

Berda Ernő
festő

M.D.K

Részműves műhely" és „Kiáltó"
"annii művével szerepel a tárlaton.

M. Heil Olga: A szocialista képzőművészek csoportja
Művészet, 1964. április - 29 lap.

Berda Ernő, festő (2) M Dk

A 40-es években kérülette No pasaran c. linóleum-sorozatát. A felszabadulás után élenken részt vesz a művészeti életben.

1957-ben a „Magyar forradalmi Művészet" műcsarnoki kiállításán látható volt néhány régi alkotása: az „Építőmunkás", a Hídépítők, az „Lovak", az Ágyzajárók, a Tüntetők.

Metszet, 1942 Repr 8. l

Fenyő A. Endre: Berda Ernő

Népszabadság, Dn. 1961. jan. 15.

MDK

Berda Ernő

Felvonulás

Magy.müvészet 1800-tól. Szépm.Muz. 1949.

MDK

Berda Ernő

Indul a munka

Magy.müvészet 1800-tól. Szépm.Muz. 1949.

Berda Ernő

MDK

Öntudat

Nagy.művészet 1800-tól. Szépm.Muz. 1949.

14. 1.

MDK

Berda Ernő

Küzdelem

Apokaliptikus lovas

Magy.művészet 1800-tól. Szépm.Muz. 1949.

13. l.

MDK

Berda Ernő

Kiáltó

Magy.müvészet 1800-tól. Szépm.Muz. 1949.

13. 1.

MDK

Berda Ernő

Hidverők

Magy. művészet 1800-tól. Szépm.Hus. 1949.
13.1.

Berda Ernő, festő M Dh

1961. jan. 16-án temették a Farkasréti temető-ben. Az MSZMP Közp. bizottsága nevében Orbán László jelent meg. Búcsúztatót Ék Sándor festőművész, Farkas Aladár szobrászművész s Major Máté [építész] mondott. Utóbbi az egykori szocialista Művészcsoport nevében is.

-: Nagy részvéttel temették el Berda Ernő festőművészt 7 l.

Népszabadság, bp. 1961. jan. 17

Berda Ernő, grafikus M Oh

Megragadó röpcédulákat Kénített.
[Stencil-rajz?]

Máté György: A hűség művészete 8.p

Bp. 1961. aug. 10.

NÉPSZABADSÁG

Borda Ernő
festő

MDK

Méltatás.

Vita a művészeti dekadenciáról.
Művészet, 1961. október — 47 l.

M. D. K.

BERDA Ernő

1933-1937 között a Szocialista Képzőművészek Csoportjá-hoz tartozott

Irodalom: Negyedszázados a Szocialista Képzőművészek Csoportja Magyar Építőművészet 1959. 2/4. 133-134.

Berda Ernő
festő

M.D.K.

Méltatás

Oelmacher Anna: Háy Károly László
Élet és Irodalom, 1961. január 27 — 7 lap

Berda Ernő-
festő

M.D.K.

Meghalt Berda Ernő. — Méltatás.
Két grafikai műve. (repro)

Berda Ernő emlékp
Élet és Irodalom, 1961. jan. 28. - 7 lap

Berda Ernő, festő 17 ok

Jan. 10-én 47 éves korában elhunyt
a munkásmozgalom régi harcosa volt.
Jan. 16-án temetik a farkasréti
temetőben.

– : Meghalt Berda Ernő festőművész 8. l

Népszabadság, Bp., 1961. jan. 13.

megriva

Berda Ernő

festő

Exp. 19

MDK

Berda Ernö, festöm.

Tervét, h. freskókat készitsen a munkások harcairól, erejéről, győzelmeikről - betegsége akadályozta meg.
1932-38 között államilag szerepelt a kiállitásokon a Szinyei Fiatalok között.
1936: Ujrealisták kiállitása.
1938: Finnországban állitott ki.

Fényes Adolf terem.- A M.Képzőm.-k és ip.m.-k szövetsége és a Műcs.kiállitása. 1955 jul.10.-től.

MDK

Berda Ernö, festöm.

1945: az Első Szabad Nemzeti Kiállitáson a Müvészeti Tanács nagydiját nyerte el a "Rezesmühely" c. kompoziciójával.
.... törekedett, h. képei közérthetöek legyenek.

Fényes Adolf terem.- A M.Képzöm.-k és ip.m.-k szövetsége és a Mücs. kiállitása. - 1955 jul.16-tól.

MDK

Berda Ernö, festöm.

1932-ben a Szinyei Fiatalok kiállitásán "Proletárok" c. olajképével szerepel. 1933-ban a szoc.képzöm.-k csoportjához kapcsolódik, itt találkozik a forradalmi müvészekkel- Goldmann, Dési-Hubert, Derkovitssal. A harmincas évek végén :"Pokolsorozat"

Fényes Adolf terem.- A M.Képzöm.-k és ip.m.-k szövetsége és a Mücs.kiállitása. 1955 jul.16.-tól.

Berda Ernö, festöm.

Bp.-en szül. 12 éves korában került Pozsonyba. Fényképész mesterséget tanult. Eza idö alatt Fulla cseh festöm.tanitotta, rá egy évre Galanda nevü abstrakt festö, rajzolni. 17 éves mikor pestre jön, beiratkozik Szönyi István iskolájába. Két évig a Képzm.föiskola növendéke, mestere Benkhardt Ágost. Megélhetése miatt a Láng gyárban müszaki rajzoló lett.

Fényes Adolf terem.- A M.Képzöm.-k és ip.m.-k szövetsége és a Mücs,kiállitása. 1955 jul.16.-tól.

Berda Ernő

Szabad Anyaföld (1945) c. képe (eml.) szerepel az alábbi táslaton

N. N.: Emlékezés forradalmár képrőművészeinkre. Kiállítás az anyaföldi nézőfrontklubban

Nézőnaboadság 1968 XII. 3

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Berda Ernő

Lovak, of.

[illegible]. Magyar forradalmi művészet. [illegible]. 1957.

MDK

Berda Ernő

Építőmunkás, of.

MMG. Magyar forradalmi művészet. Műcs. 1957.

MDK

Berda Ernő

Hidépitők, of.

MNG. Magyar forradalmi müvészet. Mücs. 1957.

leltek itt fazekat a pa
kor ásták el az ennival

Néha nem is nevez
séget, aki elől a lakos
honából:

Az alábbi elbeszé
későbbi éhinség emlékét
nak személyes tapasztal

"Nagy éhség vót a

Berda Ernő MDK

A béka harcosa, olf.

Ifju harcosok találkozása, olf.

Mücsarnok 1950 I.Magy. Képzőm. Kiáll.

Berda Irma
emlékkiállítások rendez a Magyar
Nemzeti Galéria aug. 7 ei.

Magyar Hírlap 1971/215 Pold.

BERDA Ernő festőm.

Kündelem
Tömegsír (bino)
Illegális grúlás
Angyalföldi munkás
Ismeri vendéettel (olej)

K. M.: Berda E. kiállítása a Tenyes A-teremben

Munkát Nép 1955 II évf 30 h. julius 24 6 l.

dr. D. K

BERDA Ernő festő

47 éves korában 1961. jún. 10-én elhunyt

A szocialista képzőművészek csoportjának tagja volt.

Magyar Nemzet 1961. (XVII.) jún. 13. 4. o.

MDK

Berda Ernő

Város peremén, olaj

Magyar Képzőművészetért. 1. kiáll. Ernst Muz.
1946. jul. 13 l.

MDK

Berda [festőművész?]

A nagymarosi művésztelepen tartózkodik. Művésztársairól készített karikatúrákat.

F. A.: Új magyar Nagymaros.
Nők Lapja, Bp. 1956. július 26. [20.l.]

Berda Ernő

Indul a gyár, festm.
Zsuzsi beteg, "

Oelsacher A: Kiállítás. Szabadság, 1946. máj.15.

Berda Ernő

Hidépitès, olaj
Spanyol szabadságharc, linosorozat

Uj magyar képzőművészet. Főv. Képtár bányavidéki vándorkiáll. 1948. jun. 23 l.

Berda Ernő
Zsuzsi, olaj

Alkotás Művészház XXXV. kiáll. 1947. jun.

Berda Ernő

Gyárban, olaj
Vasgyárban, "

Főv. Képtár XXXV. kiáll. 1948. ápr. 9 l.

Berda Ernő

Felszabadult nép, olaj
Hidépités, "
Zsuzsi tulipánnal, "

Ötven művész kiáll. N.Szal. 1947. jun.
2, 4 l.

Berda Ernő

Kohómunkások, olaj

Magy. Képzőművészek Szabadszerv. kiáll. 1948. nov.

Berda Jenő

Hegyibeszéd, olaj
Pihenő munkások, "

Fővv. Képtár XL. kiáll. 1948. okt. 7 l.

BERDA Ernő

Mudrástej, rajz (repr.)
Miálló 1935
Ágyrajárók
Pokol (linosorozat) (repr.)
Kivégzés előtt
Zsuzsa

Artner T: Berda E. Miállitása

Modalmi Ujság 1955 11 ért. 32 n. aug. 6. 6 l.

Berda Ernő

Népszava

1949 JAN. - 9.

Berda Ernő: Tanulmányfej

KÉT VILÁ

A természettudományos gondolkodás mindenkor szorosan követi a társadalom fejlődését; a társadalom forradalmi átalakulásait a természettudományban is forradalom kíséri. A forradalom ténye azonban két világ felé mutat. Egyik világ a multat, a másik a jövendőt képviseli — ez a két világ a tudomány fejlődésében is megmutatkozik.

A burzsoázia, elindulásakor, szembekerült a feudalizmus ellenforradalmi gondolatvilágával: a természettudományos szemlélet megteremtésével a forradalmi gondolatot képviselte. Viszont a technikai alkotások és elméletek lázas iramú áradata ellenére, a mult század utolsó harmada óta, gondolkodása ellenforradalmi zűrzavart mutat. Pontosan megfelel ez a burzsoázia és a proletariátus egyre kiélezettebb osztályharcának. A burzsoázia a szellem területén immár a védekezésbe vonult, elmélete megmerevedett. A proletariátus lett az elmélet forradalmi lendületének a hordozója. Odaát homály és félelem: pesszimizmus, itt világosság és életszeretet: optimizmus.

A kérkedő nemtudás

Emil du Bois-Reymondhoz, a [illegible] élettantanárához határairól szóló tanulmányában, majd még erősebb visszhangtól kísérten, 1880-ban, a berlini tudományos akadémia nevezetes Leibniz-ülésén, bizonyos »titkokat« tárt fel, mint amelyeket az emberi szellem megoldani képtelen. »Ignoramus et ignorabimus!« — nem tudjuk és sohasem is tudhatjuk! — kiáltotta világgá a »hét világprobléma« kapcsán a német professzor, az anyag, az élet és az emberi szellem bizonyos kérdései tekintetében. Ernst Haeckel, a nagy jénai tudós adta meg neki az első választ — ama burzsoázia nevében, amely akkor még érezte, hogy a természettudományos fejlődés és megismerés pozitív magaslatok felé tör —, »Impavidi progrediamur!« — csüggedetlenül előre! —, hangzott válasza. A természet — mondotta — minden értelmes kérdésünkre választ ad s a tudományos fejlődés határtalan.

Du Bois-Reymonddal a polgári gondolkodás a »kérkedő nemtudás« sáncai mögé menekült. Nem először és mint majd látjuk, nem utoljára. Helmholtz fizikus, tanártársának egyik »ignorabimus«-ára egy szellemes békakisérlettel hamarosan pozitív választ adott, nevezetesen, megállapította az idegingerület sebességét. Az atómfizika felelt az

Berda Ernö, festöm.

Pokolsorozat: Női arckép.	Ceruzarajzzet.
Alvó nö.	" "
Nagybátyám.	" "
Vázlat.	Tollrajz.
Munkások.	Fametszet.

Fényes Adolf, terem.-A M.K.pzöm.-k és ip.m.-k szövetsége és a Mücs. kiállitása. -1955 jul.16.-tól.

MDK

Berda Ernö, festöm.

Pokolsorozat: Küzdelem.	Linol.metszet.
Egymást marcangolják.	" "
Tömegsir.	" "
Öntudat.	" "
Haláltánc.	" "
Erőszak.	" "
Örvény.	" "

Fényes Adolf terem.- A M.Képzöm.-k és ip.m.-k szövetsége és a Műcs. kiállitása. -1955.jul.16-tól.

MDK

Berda Ernö, festöm.

Pokolsorozat: Orgia.	Linol.metszet.
Menekültek.	" "
Menekülés.	" "
Apokaliptikus lovas.	" "
Dicsőséges bevonulás.	" "

Fényes Adolf terem.- A M.Képzőm.-K és ip.m.-k szövetsége és a Műcs. kiállítása. - 1935 jul.16-tól.

MDK

Berda Ernő

Város peremén, olajf.

I.Művészeti Kiall.Kat.1946.Jul.7.-Jul.28.-ig
13.lap

Berda Ernő
festő

M.D.K.

Méltatás. — „Hidépítők", „Tüntetők", „No pasaran" sorozat c. művei. Emlékezés halázól.

Magyar Máté: Bricsú Berda Ernőtől. Művészet, 1961. március. — 43 l.

MDK

Berda Ernö, festöm.

Pokolsorozat: Munkás.	Krétarajz.
Vázlat az"Ágyrajárokhoz."	Ceruzarajz.
Férfifej.	Szénrajz.
Munkásfej.	Krétarajz.

Fényes Adolf, terem.-A M.K.pzöm.-k és ip.m.-k szövetsége és a Mücs. kiállítása. -1955 jul.16.-tól.

MDK

Berda Ernö, festöm.

Zsuzsi csendélettel.	Olf.
Zsuzsi karácsonya.	"
Ágyrajárók.	"
Pék.	"
Öszi kukoricák.	"
Illegális gyülés.	"
Kivégzés elött.	"
Röpgyülés.	"

Fényes Adolf terem.- A M.Képzöm.-k és ip.m.-k szövetsége és a Mücs. kiállitása. - 1955 jul.16-tól.

Feladó:

Berda Erzsi

Géppel →

Kézzel →

1021 Berda Ernő festőművész

MIHÁLYFI ERNŐ

ANYANYELVŰ MŰVÉSZET

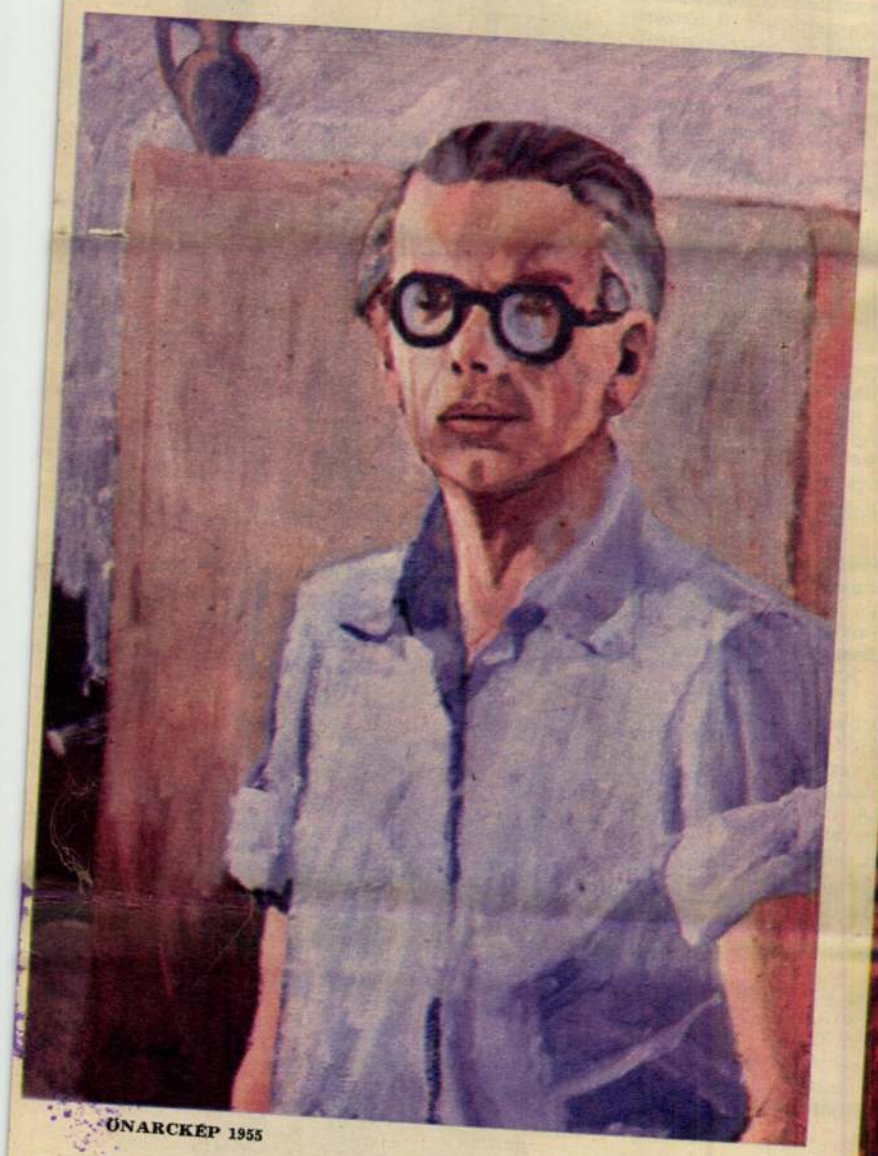

ÖNARCKÉP 1955

MÁJUS ELSEJÉN 1957—58 KÖRÜL

ÁGYRAJÁRÓK 1939 KÖRÜL

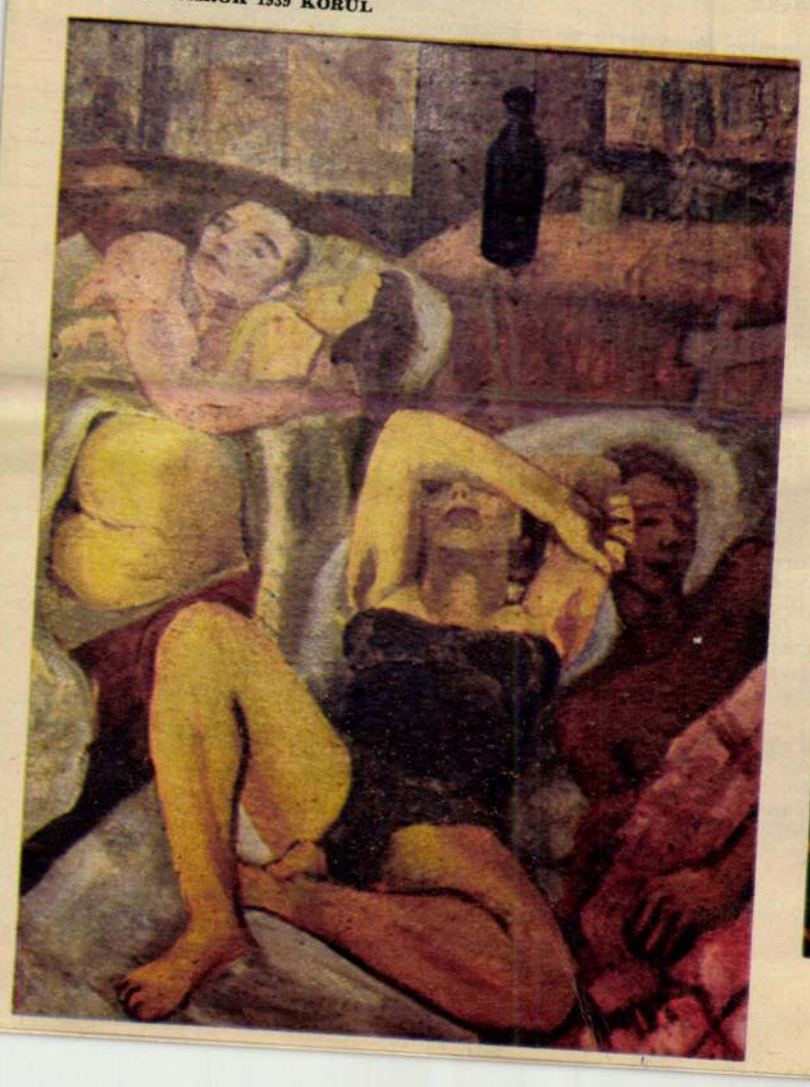

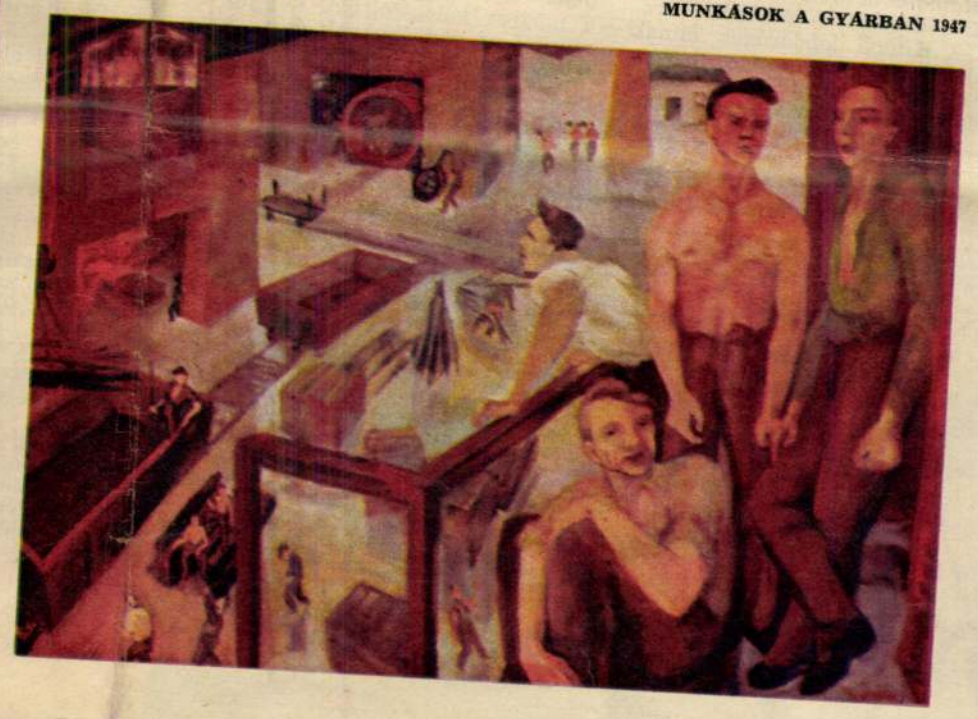

MUNKÁSOK A GYÁRBAN 1947

BERDA ERNŐ festőművész halálának tizedik évfordulójára emlékkiállítást rendezett a Magyar Nemzeti Galéria. Berda Ernő nevének említésére legelőször egy linóleummetszet-album lapjai villannak emlékezetembe. Harminc éve kerültek először kezembe ezek a lapok. Az album borítólapján egy véres tenyér lenyomata, s fölötte vérvörös betűkkel a cím: *„Apokalipszis humana."* Az album lapjain tragédia és szenvedés és szenvedélyes küzdelem, védekezés a fasizmus szörnyetege ellen.

Az első lapon fehér lovon diadalmasan bevonuló vezér, arca nincs, körülötte akasztott emberek, letiport halottak. A második lap címe is „Bevonulás", a ló kegyetlenül tipró lábai már csak a kép felső sarkában látszanak, a földön itt is halottak, s egy menekülő lány, tenyerével eltakarja arcát, a másik kezét ökölbe szorítja. A következő kép: „Küzdelem" mezítlábas munkás puszta k… vedekezik szuronyos, kardos … dója ellen. Két lapon a „Me… lés", aztán az „Örvény", amelybe meztelen holttestek zuhannak, majd „Haláltánc", a „Tömegsír", s végül Derkovits Dózsa-sorozatára való tudatos emlékezéssel és utalással az „Öntudat" című lap: meztelen mellű, bekötött szemű férfi, mellére vésve a szöveg, a spanyol forradalom dacos jelszava: *„No pasaran"*, nem törnek át. Két fekete alak géppisztollyal lövi ezt a megkötözött munkást. Ezért szerepel a Művészeti Lexikonban az egész sorozat, az egész album „No pasaran" néven.

Emlékkiállításokon gyakran érezhető a jóvátételi szándék, a bűntudat, vagy legalábbis a mulasztástudat, hogy egy-egy művészt méltatlanul elfelejtett a közeli utókor. Különösen indokolt ez az ér-

SCHÖNHERZ KIVÉGZÉSE ELŐTT 1952

zés, ha a két világháború közötti szocialista művészekre való emlékezésről van szó. Ez a metszetsorozat drámai erővel idézi fel, hogy milyen világban, milyen körülmények között éltek és dolgoztak ezek a művészek. Milyen világban hirdették, hogy „No pasaran", amikor pedig már az utolsó védelmi vonalakat is áttörte az ellenség és a legtragikusabb évek küszöbére értünk. Ez az album 1939-ben készült. Alkotója akkor már hat éve tagja volt a Szocialista Képzőművészek Csoportjának. Ez a tagság elkötelezettséget jelentett, s ez az elkötelezettség élete végéig tartott. Egész életművén végigvonul, festészetének témája is szinte kizárólag a munkások élete.

Az ilyen emlékkiállítás nemcsak jóvátétel, hanem útmutatás is. Feltárja a legnemesebb tradíciókat, amelyek megjelölhetik az esetleg bizonytalankodók számára a jövő útját.

PÁTZAY PÁL egy nemrég megjelent, nagy érdeklődést keltett tanulmányában kiadta a jelszót, hogy *„anyanyelvű művészetet"*. Ezek a művészek, a Szocialista Képzőművész Csoport tagjai és a velük rokon törekvésűek a mi anyanyelvünkön beszéltek. Nem szabad, hogy a forradalmi magyar művészetnek ez a vonala megszakadjon, hogy ez a tradíció elhalványuljon.

Ezekben a hetekben nagy vita folyik művészeti életünkben és a sajtóban arról, hogy politizáljon-e a színház, illetve hogyan politizáljon? A képzőművészet vonatkozásában ez a vita régen eldőlt, a képzőművészetnek politizálnia kell. Ez az emlékkiállítás azt is megmutatja, hogyan.

Így politizáljon, ilyen szenvedéllyel, a nagyszerűen megváltozott körülmények között is.

EZ A KIÁLLÍTÁS tisztelgés egy nagyon érdemes művész emléke előtt és mutatja az utat, amelyet meg kell és meg lehet hosszabbítani a jövőbe.

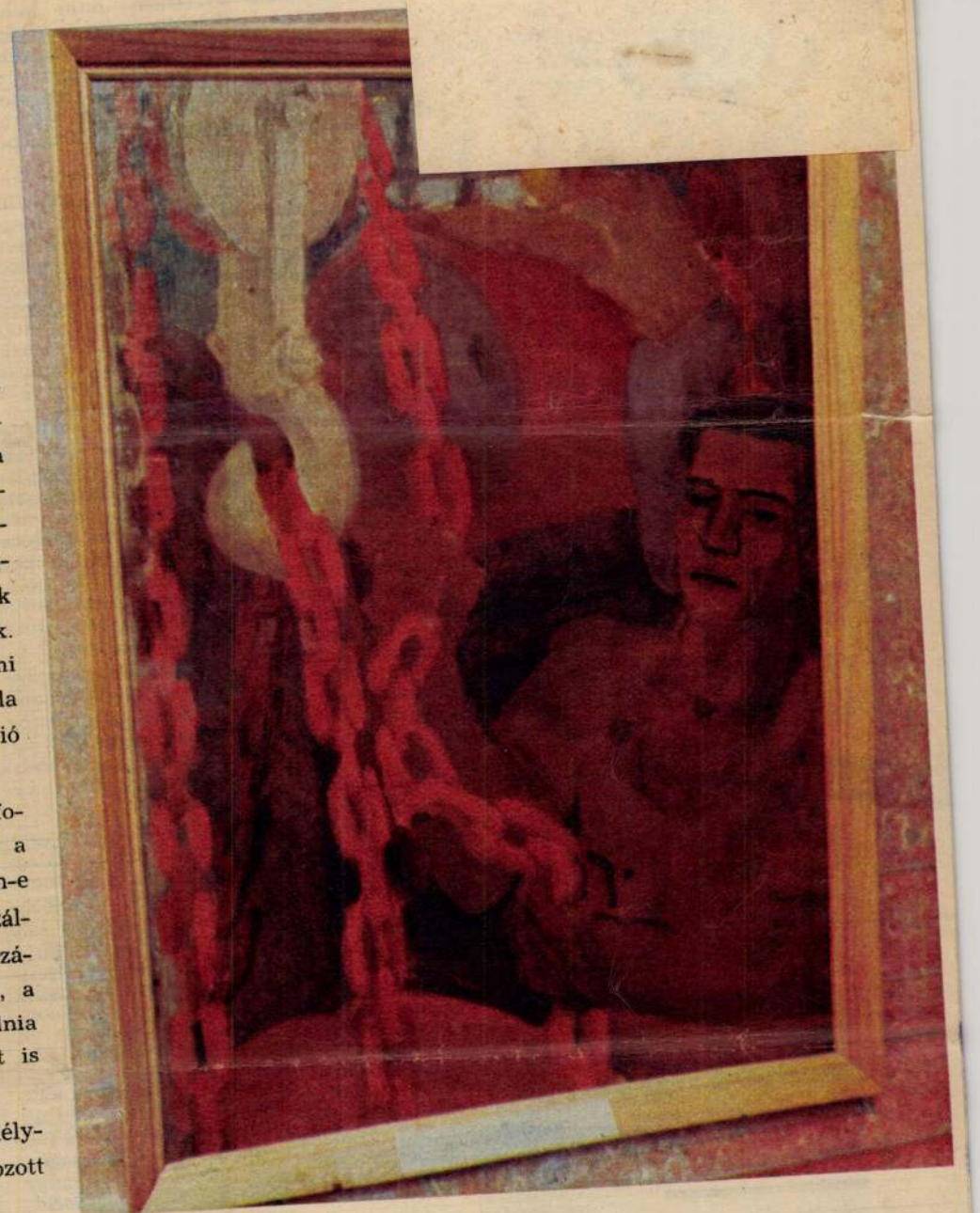

HAJÓKOVÁCSOK

FOTÓ: LANGER KLÁRA

ZSUZSI KARÁCSONYA 1947

ŐSZI KUKORICA 1939

Berda Ernő festő

Kilenc műrész ajándéka az
Ébtörő-vasútnak

Szabad Nép 1948 aug. 6.-4.-

Berda Ervin festő

A magyar Valóság kiállítása

Szabad Nép 1948 ápr. 21 4o

Berda Vuró festő

képzőművészek a bányáról,
az üzemekről, az ugyáépítésről

Szabad Nép 1948. nov. 23 — 6

Berda Ernő" Ferkő"

Szabad nép

1947.1.5.-11.l.

Berda Erno "festő" művészi tanár.

Magyar Nemzet.
1949. II. 2., 6. old.
(:Hír.:)

Berda Ernő festőművész

Irodalmi Ujság 1955 VIII. 6. o.

Arthur Tivador: Berda Ernő kiállítása

Berda Ernő festőművész

Művelt Nép 1955. VII. 24. 6.o.

K. Gy: Berda Ernő kiállítása

Bende Ernő

Szabad Művészet, 1949.

III. évf. 2-3. sz. 111. o. Kiállítások.
A Vasutosszakszervezet Képzőművészeti iskolájának kiállítása.

Berda Ernő festő

Kilencven művész kiállítása

Szabad kép 1948 jan. 23.-60.-

Berda Ernő "festő"

Szabad Nép 1947

Festészet Berda Erno: „Gyárban"
c. képe

A Magyar Valóság kiállítása

Szabad Nep 1948. ápr 21. 4o

Festészet Berda Ernő Képe

Kislenc művész ajándéka az
líkkösö-vasútnak

Szabad Nép 1948 aug. 6.-4.-

Berda Ernő festő

Béke és szabadság (VI.) 29-n-
1955 jul·20.

Berda Ernő

I.Magy.Képzőm.Kiáll.

Magyar Nemzet
1950.VI.é.205.sz.
Széch.kvt. Végvári Lajos

Berda Ernő

Több mint 25o mütárgyat vásároltak meg eddig az I.Magy.Képzőmüv.Kiállitáson

Magyar Nemzet
195o.VI.é.23o.sz.

Széch.Kvt.

Berda Ernő

Előzetes beszámoló az I. Magyar Képzőművészeti Kiállitásról

Magyar Nemzet
1950. VI. 192.
Szách. kvt

Végvári Lajos

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
1968 SEP 14
NÉPSZABADSÁG

Berda Ernő

KAPUDÖNGETŐK

A Szocialista Képzőművészek Csoportja

1021

A vietnami anya portréját nemrég láttuk egy kiállításon: tépett volt a ruhája és tépettek arcvonásai, szeme eszelősségbe meredt és kezében gyerekholttestet tartott — első látásra hasonlított azokhoz a tragikusan igaz vietnami anyákhoz, akik napjainkban bennünk s a valóságban élnek. A festmény mégsem rendített meg, a második pillantásra már ellenérzést keltett. Feszengve vette észre a szemlélő, hogy a mű ellentmond önmagának, hogy kétfelé beszél. A meredt szemek éles drámáját tagadták a ruha puhán festett foltjai, a tragédia súlyát csökkentették a holttest könnyed fényreflexei, a kemény gondolat szigora széthullott a lagymatag kompozíció bágyadtságában.

A munkába utazó emberpár portréját már rég nem láttuk kiállításon: *Kondor György Hajnali vonaton* című szénrajza címében nem utal a munkásvalóságra, alakjainak kezében nincsenek látható szimbólumok, ruhájuk sem tüntet a nyomorral — az egész mű mégis úgy ránehezedik a mai néző lelkére, hogy egy másodpercre teljes súlyával érzi a háborús évek proletáréletét. Pedig nagyon kevés látható a képen: egy kendős asszony alvó arca egészben s mellette egy férfié csak negyedéig. De a kibontott kendő tört, bádogszerű élei, az asszonyhomlok sziklaéles határozottsága, a férfiarcon a szinte kikalapált, tömör formák árnya — s mindenütt a feltartóztathatatlanul lefelé rázkódó fáradt vonások — megrendítenek. A grafika minden részlete egyetlen, megdöbbentő hatást szolgál: az elesettség és nagyság kettős benyomását, amely együttérzést és tiszteletet egyszerre ébreszt a nézőben.

Kondor Györgynek, a magyar szocialista képzőművészet fiatal mártíriának nem volt szüksége külsődleges jegyekre, színpadias kellékekre, hogy ezt a világot ábrázolja. Képzőművészeti eszközök, vonalak és szürke-fekete foltritmusok mondtak el mindent.

És ezzel a hiteles művészi erővel, ezzel a társadalmi elkötelezettséggel a művésztársulatot is jellemeztük, ahonnan Kondor György elindult: *a Szocialista Képzőművészek Csoportját.*

Szűkre fogott sorozatunk nem is tehet mást, mint hogy a legfontosabbat, a legmaradandóbbat elmondja általában erről a munkásmozgalomban is, művészettörténetben is páratlan és lelkesítő emlékű csoportról. Történetét nem ismertetheti, mert ezek a művészek az 1930-as, 40-es esztendőkben túlságosan sokat tettek: alkottak és munkás-tárlatvezetéseket szerveztek, röplapokat készítettek illegálisan, és haladó polgári művészekkel kötöttek nyilvános antifasiszta szövetséget, titkos szemináriumokon képezték magukat, és politikai megtorlást viseltek el. Művészetüket még nehezebb ismertetni néhány sorban. Körük a keményen fegyelmezett, tömör szobrokat alkotó kitűnő művésztől, *Goldmann Györgytől*, az izgatott-felhevült képek festőjéig, *Sugár Andorig* teried, *Berda Ernő* darabos tragikumát és *Varsányi Pál* klasszikusan tiszta metszetait foglalta magába, *Roxy* szenvedélytől monumentális karikatúráit és *Farkas Aladár* műveit, *Fenyő A. Endrét* és *Háy Károly Lászlót*, *Fehér Györgyöt* és *Kassitzky Ilonát*, *Nolina István Pált* és *Nagy Fekete Bélát* — a névsor hiányos, ha teljes lenne, szinte megtöltené ezt a hasábot.

S mégis egységes és tömören jellemezhető volt a csoport. Nemcsak azért, mert elkötelezték magukat a munkásmozgalomnak, nemcsak azért, mert meggyőződésükben kommunisták, szocialisták voltak. Egységük *művészi* lényege, hogy ezt *a politikai meggyőződést meggyőző képzőművészeti eszközökkel tudták művekbe önteni.* Nem voltak egyforma tehetségek, nem voltak egyformán felkészülve, eredményeik is különbözőek. De szándékuk s művészeti törekvéseik azonosak: egy őszintén átélt forradalmi szellemet hiteles képzőművészeti eszközökkel tolmácsolni.

Berda Ernő: Küzdelem.

Ez a fő érdemük, ezt kellene ismernünk leginkább hagyatékukból. De közös bennük az is, hogy utóéletük aggasztóan eseménytelen. E sorozatunk eddig szinte minden folytatásában *panaszt* folytatott: a forradalmi magyar képzőművészet alkotóiról szólván vagy a kiállításokat, vagy a művészettörténeti feldolgozást hiányolta. A szocialista művészek csoportjához érkezve, egyszerre kell szót emelni a kiállításért is, a feldolgozásért is. Ami a kiállítást illeti: néhány összefoglaló emléktárlat nem mutathatta be részletesen és alaposan a csoport tagjait. S a feldolgozásokat tekintve, egy, 1952-ben keletkezett, rövid és szükségképpen akkori tévedésekkel teli tanulmány, meg az író-szövetséges. *Erdős László* irodalmi munkája együtt olvasva sem pótolja a történeti elemzést, a tudományos értékelést. Sok tiszteletreméltóan középszerű polgári művész emlékkiállítását láthattuk a legutóbbi években sorozatban, nem először szólunk azok emlékkiállításáért, akiket közvetlen elődeinknek tartunk. S könyvkiadásunk, amely hamarosan már a harmadik Benczúr-monográfiával örvendezteti meg mai kultúránkat, talán gondoskodhatna most már a legszükségesebb szocialista örökség felbecsüléséről.

Mindezt pedig nem a történeti objektivitás nevében tesszük szóvá, mindezt a vietnami anya láttán, mai művészetünk ismeretében igényeljük. Aminthogy most záródó sorozatunk is ezt a célt szerette volna szolgálni: felrázni a mai érdeklődést a tegnap nagyszerű példái iránt. Félig elfelejtett példái, eléggé nem becsült példái iránt. Itt az ideje, hogy megtanuljuk a kapudöngető magyar képzőművészet, a forradalmár és szocialista művészelődök örökített tanulságait, amelyek megóvhatják a művészetet az önmaguknak ellentmondó külsődleges művektől, s a műkritikát attól, hogy ezeket a külsődleges műveket összetévessze a valóban kapudöngető alkotásokkal. Megóvja a másik művésztábort attól, hogy szándékosan kikerülje a kapukat, s más bírálókat attól, hogy a nem kapudöngető alkotásokat tekintsék ideáljuknak vagy azokat, amelyek csak látszólagos kapukat döngetnek.

Mert ha a célok, a feladatok — a kapuk — mások is, a kapudöngető elődök magatartása ma is mérce, az egyetlen mérce. Ezért emlékezünk rájuk. Nem ismeretterjesztő, nem is történészszándékokkal: ez a sorozat nem volt, nem is lehetett művészettörténeti. Csak az volt, aminek látszott: újságcikk, publicisztika.

Ha úgy tetszik, hozzászólás képzőművészetünk aktuális vitáihoz.

Rózsa Gyula

eceni Agrártudományi Főiskola

István egyetemi tanár, a főiskola rektora

zak legkiválóbb tanárai és igaz-atói *Sztankovics János, Gass Gyula, Juhos Lajos, Rács Mihály, Kapaics Raymund, Ruffy Varga Kálmán, Halász Miklós, Gulyás Antal, Stolp Ödön, Arany Sándor* tb. Tanításaikra emlékeznek a ma élő pallagi gazdászok, és mun-kára, helytállásra nevelésük hatá-sa ma is élő erő. A Pallagi Aka-démia 1906-tól 1944-ig mintegy 800 szakembert képzett ki, akik közül körülbelül 500 jelenleg is él, *és mintegy 300 nagyüzemünk-ben vezető posztokon ma is dol-gozik.*

Hazánk felszabadulása után, 1945. április 22-én a debreceni ideiglenes Nemzeti Kormány a debreceni akadémiának is meg-adta a főiskolai rangot, majd egy hónappal később — 1945. szeptember 26-án megjelent — kormányrendelet a főiskolát a *Magyar Agrártudo-mányi Egyetem mezőgazdasági karának debreceni osztályává* szervezte át. Ezt követte — 1949 márciusában — a négy osztály összevonása Budapestre.

Ettől kezdve négy évig szüne-telt az agrár-felsőoktatás Debre-cenben. Viszont 1953-ban már érzékelhető volt, hogy hiányzik az a szakembertípus, amelyre az alakuló nagyüzemeknek elsősor-ban szükségük van, megfelelő magas szinten képzett, az egész üzemet áttekinteni képes, tehát általános képzésű mezőgazda.

Ez a felismerés volt az alapja a Népköztársaság Elnöki Taná-csa 1953. évi 9. sz. törvényerejű rendeletének, amely a hároméves oktatási idejű *Debreceni Mező-gazdasági Akadémia* létesítéséről rendelkezett.

Azóta 15 év telt el, és ez idő alatt az új intézmény *több mint 1500 szakembert* adott az új, szo-cialista mezőgazdaságnak. Az új intézmény indulásához képest so-kat fejlődött: *a 15 év alatt töb-bet, mint elődje 85 éven át.*

Fejlődött *szervezetileg.* 1957-ben négyéves oktatási idejű akadémia, 1962-ben 4,5 éves oktatási idejű *egyetemi jellegű agrártudományi főiskola lett.* Az 1967—68. tanévtől kezdve pedig az oktatási idő öt évre emelke-dett. Ezzel elismerést nyert, hogy az agrártudományok oktatása teljes egyetemi oktatási időt igé-nyel.

A főiskola szervezeti fejlődése a magyar mezőgazdaság fejlődésé-nek egyenes folyománya, és ösz-szefüggésben van a többi agrár felsőoktatási intézménnyel. A deb-receni akadémia létesítését köve-tő évben, 1954-ben megalakult a debreceni mintájára a *keszthelyi* és a *mosonmagyaróvári* mezőgaz-dasági akadémia is. Ezzel nőtt az általános mezőgazdasági képzés súlya, 1957-ben pedig a Gödöllői Agrártudományi Egyetem mező-gazdaság-tudományi kara is át-tért az általános képzésre.

Ezzel egyidejűleg *egységes* lett a tanterv is, és mind a négy in-tézmény bevezette a négyéves ag-rármérnökképzést. Éppen idejé-ben. Amikor 1959-ben a Debre-ceni Mezőgazdasági Akadémián az első 111 agrármérnök végzett, akkor a szántóterületnek már 50 százaléka a szocialista szektorhoz tartozott. Mikor pedig 1962-ben lényegében befejeződött a mező-gazdaság szocialista alapokra he-lyezése és az új nagyüzemekben a tudomány érvényesülésére igazán széles perspektíva tárult fel, a mezőgazdasági akadémiákat egye-temi jellegű *agrártudományi fő-iskolákká* szervezték át.

Fejlődött a főiskola a 15 év alatt *tartalmilag* is. 1953 óta körül-tekintően megszervezett tudomá-nyos munka folyt. 1955. február 28-án a földművelésügyi minisz-ter az akadémiát jelölte ki *„a hajdúsági és a hortobágyi táj, va-lamint a tiszalöki öntözőrendszer területe"* tájkutató intézetévé. Az oktatói kar kétharmadának folya-matos tudományos munkájára és az oktatás tudományos elmélyí-tésére, a tanszékek, laboratóriu-mok anyagi felszereltségének ro-hamos növekedésére is szükség volt ehhez. De szükség volt a ta-nácsülések, tanszéki értekezletek, a tudományos ülésszakok vitáira is, amelyeken az oktatási, neve-lési és tudományos módszerek for-málódtak.

De természetesen mindez nem lett volna lehetséges *anyagi* fejlődés nélkül. 1962-ben meg-indult a nagyobb arányú építke-zés *75 millió forintos költséggel* új tanulmányi épület, 600 szemé-lyes diákotthon, konyha, étterem, kultúrterem, 32 lakásos lakóház, mosoda, gépszín létesült, és az in-tézmény energiaellátását földgáz-alapra helyezték.

Az oktatás fontos része a gya-korlati oktatás. E tekintetben ha-ladó hagyományként őrzi az intéz-mény a pallagi örökséget. Az 1953-ban 1400 kat. holdas rosszul gazdálkodó tangazdaság 1965-re 4800 kat. holdas élüzem gazdaság-gá fejlődött. Azóta 1000 kat. hol-das kísérleti gazdaság szakadt ki belőle, amit a tudományos kutató-munka terebélyesedése tett szük-ségessé.

A kezdetben mintegy 7000 ömlesztett könyvből álló könyvtár *40 000 kötetes,* korszerű rends-erben működő könyvtárrá fejlő-tt. A főiskola saját sokszorosítóüz-mel és központi fotólaboratórium-mal rendelkezik, *ami lehetővé te-szi a tudományos eredmények gyors megjelentetését.*

Mindez a szervezeti, tartalmi és anyagi fejlődés fő kihatása-ban azt jelenti, hogy *a kibocsátott 1500 szakember jó felkészítést kap-hatott és a következők a jelenlegi bázison még jobbat kaphatnak.*

A 100 éves múltját ünneplő fő-iskola 15 éves legutóbbi ugrásszer-ű fejlődését az tette lehetővé, hogy az épülő szocializmus nél-külözhetetlen szükségletét elégí-tette és elégíti ki. Szakvezetőket képez a szocialista mezőgazdasági nagyüzemek számára. A gyors fej-lődés azt is mutatja, hogy milyen nagy a saját jövőjének építésére összefogott nép teremtőereje. Erre a teremtőerőre épül a követ-kező évek fejlődése is.

A VEGYIPARI TERMELŐESZKÖZ KERESKEDELMI VÁLLALAT
értesíti ügyfeleit, hogy telepein az alábbi időpontokban

az árukiadás és az áruátvétel leltározás miatt szünetel.

IX., Kén u. 8. szept. 30., október 1, 2, 3, 4, 5.
IX., Soroksári út 123. október 9, 10, 11.
X., Horog u. 16. október 28, 29, 30, 31, nov. 1.
XXII., Vegyszer u. 3. november 4, 5, 6, 8, 9.

Kérjük, hogy a kiutalt áruk elszállításáról ezen időpontig szíveskedjenek gondoskodni.

László Gy.:

„Lakást és műtermet szeretnék!"

Beszélgetés Berda Ernővel, a Művészeti Tanács nagydíjának nyertesével

Berda Ernő a proletárélet ezernyi szenvedésén át végre eljutott oda, ahová már régen, esztendőkkel ezelőtt el kellett volna érkeznie: az elismeréshez. Az első Szabad Nemzeti Kiállításon „Rezesműhely" című festményével megnyerte a Művészeti Tanács idei nagydíját. Berda nevét és művészetét csak egy szűkebb kör ismerte eddig, az a réteg, melyhez maga is tartozik, a munkásmozgalom politikailag és kulturálisan legelőrehaladottabb csoportja. A Művészeti Tanács elismerése egyszeriben országos nevet szerzett a „Rezesműhely" alkotójának.

A kitűnő művészt otthonában keressük fel, hogy megnézzük, hogyan él ma a magyar festészet egyik legizmosabb tehetsége, az elnyomott, dolgozó munkás reális ábrázolója, aki egészen mélyről indulva tört magának utat az új magyar festészetben, hogy megilletö helyét elfoglalja.

SZOBA-KONYHÁS LAKÁSBA

kopogunk be. Sovány, egyszerű asszony nyit ajtót. A művész felesége. Férje nincs otthon, a Nemzeti Segély művészkonyháján ebédel. A szoba meglehetősen zsufolt. Az udvarra nyíló ablakon üveg helyett papír. Az asztalon apró, élénkszínű tusrajzok. Berdáné meseillusztrációi. A festőállványon nagy rajz. Kínbatorzult arcú szülőnőt ábrázol, orvossal és madámokkal.

— Lányom születésének pillanatát örökítettem meg — mondja az anya rajongó szeretetével Berdáné.

A két és félesztendős Zsuzsika délutáni álmát alussza az ágyban. Félkarral végtagok nélküli babát ölelget.

Rövid várakozás után megjelenik az ajtókeretben Berda Ernő vékony, magas alakja s a baráti beszélgetés nyomán lassan megismerjük a proletárművész küzdelmes életét.

HARMINCEGY ESZTENDŐ

és rengeteg nélkülözés van mögötte. Tizenegyéves korában, szülei halála után pozsonyi rokonaihoz került, ahol két évig polgáriiskolába járt, majd fényképésztanoncnak ment.

— Gyerekkoromban nem éreztem különösebb hajlandóságot a festészethez — mondja —, a pozsonyi tanonciskolában azonban két kitűnő festőművész tanította a rajzot, akik megdícsérték kézügyességemet és biztattak, hogy tanuljak tovább. Nagybátyám be is iratott egy Reichenthal Ferenc nevű festőművész iskolájába. Itt festettem az első aktot egy rettenetesen csúnya és öreg cigányasszonyról, de a kép azért jó lett.

Felszabadulása után Berda Pestre jött. Két esztendeig teljesen ingyen Szőnyinél, majd 1933-tól 1395-ig a főiskolán tanult. Ekkor kapcsolódott be a szocialista művészek csoportjának munkájába és az illegális mozgalomba.

— Miből élt?

— Őszintén megvallva, erre bajosan tudok felelni. Azóta már magam is többször gondoltam vissza akkori éveimre, de még ma is rejtély előttem, hogyan lehetséges az, hogy nem haltam éhen. Szőnyi néhányszor kisegített s volt még néhány jószívű pártfogóm rajta kívül is, akik a végszükségben mellém álltak és nem hagytak elveszni. A Láng-gyár tulajdonosa, akinek gyárában apám hosszú időn át dolgozott s aki jól ismerte apámat, szintén segített rajtam néhányszor. Ilyenkor festéket, ecsetet vettem, kifizettem az angyalföldi Pécsi néninek ágyam elmaradt bérét s ha még maradt annyi, jól beebédeltem.

A LÁNG-GYÁR

1935-ben műszaki tisztviselőnek alkalmazta és hamarosan megnősült. Ebből az időből való Berda most díjat nyert képe, a „Rezesműhely" is. A következő esztendők katonasággal és betegséggel teltek el.

— Mondjon valamit a művészetéről.

— Jobban szeretem, ha a képeim beszélnek helyettem — feleli mosolyogva. Rövid gondolkozás után még hozzáteszi: — Először tudat alatt, majd tudatosan is a realizmus felé haladtam, amit meghatároztak a társadalmi helyzetemből adódó élmények s amelyeknek festői kifejezésére törekedtem.

— Min dolgozik most?

— Sajnos, semmin. Se vásznam, se festékem, de még csak helyem sincs, ahol nyugodtan festhetnék. Lakást és műtermet szeretnék, hogy zavartalanul dolgozhassak. Lakásunk az ostrom alatt tönkrement és ott pusztult csaknem valamennyi képem is, azokat szeretném pótolni.

A kis Zuzsi felébred. Nagy, kerek szemekkel néz rám, az idegen bácsira, aki ott ül tervezgető és színes álmokat szövögető apukájával szemben. Apuka pedig ahelyett, hogy festene, lakás és anyagi gondokkal küzd és minden reménye, hogy a polgármesternél levő kérvénye mielőbb kedvező elintézést nyer s végre megérdemelt otthonhoz jut.

László Gyula

LESZ PAPIR!

A papírgazdálkodási miniszteri biztos nyilatkozata

A rotációs papír körül támadt lárma ráterelte a figyelmet a papírdzsungelre. Akármilyen színű is a papiros, csak feketén lehet hozzájutni. A behozatal is fekete, a belföldi áruforgalom se világosabb. Végül már a gyárak is feketén akarták eladni a fehér papírt. Most azután az iparügyi miniszter kinevezte Vajda Pál gépészmérnököt a papírgazdálkodás miniszteri biztosának, hogy teremtsen rendet a papírdzsungelben.

— A gyárak termelőképességét a maximumra kell fokozni — mondta az új miniszteri biztos, mikor nyilatkozatot kértünk munkaprogramjáról. — Ehhez különféle hiányok pótlásáról is gondoskodni kell. Üzembe kell állítani a jelenleg még szünetelő gyárakat is. Ha valamennyi gyárunk teljes kapacitással működik, hazai gyártással is kielégíthetjük az összes igényeket. Lesz elegendő papír a sajtó számára (természetesen nem korlátlan mennyiségben), lesz papír az új tankönyvekre, melyek nélkül nem demokratizálhatják az iskolai oktatást, készíthetnek iskolai füzeteket, lesz csomagolópapír, papírzsák a gabonakereskedelem számára, papírvatta a kórházaknak és klinikáknak.

— Amíg nem érjük el a termelés maximumát, kénytelenek vagyunk külföldről is szerezni papirost. Igyekszünk a lehető legkedvezőbb rekompenzációs megoldást megtalálni. Szerencsére néhány hónapig elegendő nyersanyagunk van a papírgyártáshoz. Viszont amikor már a gyártáshoz szükséges nyersanyagokat kell külföldről behoznunk, akkor nem lesz szükség többé a kész papiros behozatalára. Hamarosan intézkedni fogunk a papíroshulladék gyűjtésére, megvásárlására és elszállítására vonatkozólag. Ez is olyan munka lesz, amit a MaDISz és a SzIM végezhet el legjobban. Általában a papirossal takarékoskodni kell, csak így kerülhetjük el a zökkenőket és így akadályozhatjuk meg az erkölcstelen árdrágítást. Jól gazdálkodva hamarosan elérhetjük, hogy ha nem is békebeli minőségben és nem korlátlan menynyiségben, de mindenre lesz papiros, amire okvetlenül kell.

Mozgósítják a munkaerőt

A Szabadság illetékes helyről nyert értesülése szerint az újjáépítési minisztériumban Lakatos Miklós államtitkár irányításával elkészült és rövidesen megjelenik az országos munkaerőmozgósítási rendelet.

A rendelet — függetlenül az eddigi közmunkarendelettől — az egységes munkaerőgazdálkodás keretében általános közérdekű munkát ír elő. Pénzzel meg nem váltható, állandó jellegű munkára kötelez

minden munkaképes férfit 18—60 és minden munkaképes nőt 18—42 éves korig,

aki közérdekű munkát nem végez. Az ország újjáépítésének munkájába állítja a mezőgazdaságban foglalkoztatottakat is a téli hónapokra.

A munkaerőmozgósítással kapcsolatosan felállítják az országos munkaerőkataszternek, amely nyilvántartja a munkásokat szakma és munkahely szerint. Az igénybevétel az üzemi bizottságok munkaerőigénylése alapján a Szakszervezeti Tanács irányításával a szabad szakszervezeteken keresztül történik. *A munkára igénybe vett személyek a szakma kollektív szerződésében megállapított rendes béreket kapják.*

A munkaerőmozgósítás azonnali megindítása érdekében a főváros polgármestere az újjáépítési miniszter egy korábbi rendeletben nyert felhatalmazása alapján már elrendelte a személyes jelentkezési kötelezettséget a bányaiparban, vas- és gépiparban és más fontos szakmákban foglalkoztatottak számára, *akik nem dolgoznak, illetve nem a szakmájukban dolgoznak.*

Elítélt nyilasok

Kölél általi halálra ítélte a népbíróság Klippel Antal gyári művezetőt, mert katonai jellegű alakulatnak több ember ellen elkövetett erőszakos cselekményéhez segítséget nyujtott. — A szegedi népbíróság a közelmultban halálra ítélte Császár János főtörzsőrmestert, aki a hírhedt bori munkatábor szolgálatvezető őrmestere volt. Az ítéletet pénteken nyilvánosan végrehajtották. — Valentin Pál postafőtiszt és felesége, Kovács Róza postatisztviselőnő nyilas besúgó volt. Valentint ötévi kényszermunkára, feleségét pedig ötévi börtönbüntetésre ítélték. — Banovich István ny. MÁV főintéző, mint munkaszolgálatos századparancsnok túlságosan keményen bánt az emberekkel és mulasztások terhelték az élelmezés körül is. A népbíróság ötévi fegyházat szabott ki a vádlottra. — Kaltenecker József géplakatos jelentkezett az SS-alakulatba. A vádlott családi körülményeire hivatkozott. Kétévi börtönbüntetésre ítélték. — Ferencei Lajos gyári revizor állandóan nyilas karszalaggal járt, mint üzemi biztos, a munkásokat terrorizálta s szélsőjobboldali propagandát fejtett ki. Tizévi kényszermunkával sujtották.

Megmenti a főváros a bedőléstől a Koronázó Templomot

A felszabaditó ostromban súlyosan megsérült a budavári Koronázó Templom. Az egyik találat éppen a tornyot érte, amit csak néhány év előtt állítottak helyre. Ez a találat olyan súlyos volt, hogy a torony bedőléssel fenyeget. De a templom egy másik része is helyrehozhatatlan pusztulásnak van kitéve, ha nem történik gyors intézkedés. Éppen ezért a főváros mérnöki ügyosztálya sürgösen közbelépett, hogy a müemlék-számba menő épületet a további károktól megóvják. Olyan mérnöki munkát indítottak meg, mely a Koronázó-templomot megóvja a beomlástól, mielőtt még az általános helyreállítás munkája megkezdődhet.

AROSA ruhafesték, pipere szappan P 30.- terpentines I. cipőkrém bádogdobozban P 15.- és sok más cikk kereskedők részére kapható Káldi „Arosa" cégnél, Molnár-utca 19., II.

Irógépet számológépet legdrágábban vesz Molnár, Horthy Miklós út 9. Irógépekben nagy választék. 101699

Munkaasztalok, ruhastanderek, pultok Rosenfeld Népszinház-u. 31. 7092

Mindenféle használt ruhát, fehérneműt, szőnyeget veszek. Tuza, Teleki-tér 85-ös bódé. Hívásra házhoz megyek 7028

Csanády-u. 6/b. LIPÓTVÁROSI PAPIRFELDOLGOZÓ már postán is szállít levélbeni rendeléseket. SZONYEGPAPÍR, CELLOFAN és mindennemű papíráruk nagy választékban. Viszonteladóknak nagy árengedmény. 7131

Vennék zongorát vagy pianinót. Pozsonyi-út 1. Gellért virág üzlet. 7130

Azonnal vásárolok jó karban levő **3-5 tonnás teher autót** (ajánlatot IX. kerületi Előljáróság

BUNDÁK SZEMERE szűcsnél, Erzsébet-körút **26** nagy választékban, olcsón **MÁSODIK EMELETEN!** 7053

Perzsaszőnyeget Komb. és styl bútort legmagasabb áron vesz TOGHIA és NÉMETH Anker köz 3. 101696

APOLLO Ecet-pótló tabl. Citrom- pótló tabl. Vanilin- cukor Befőzőpor **APOLLO** régi márka cikkek. Gyártja és szállítja a Kozmochemia Rt., Bpest, IV, Molnár u. 35 10689

Cipészipatosok! Cipőfermelők! Fekete, barna, antilop, box, Spalt velurok, Crupon nyak, hasszéj és minden cipészkellék **Rottmann Béla** bőrkereskedő, Akácfa-utca 9. 7125

IRÓGÉPET magas áron veszek. Rosenfeld Népszinház-u. 31. 7091

HASZNÁLT TELEHALÓK 20.000 ONYHAK 3000-ig j. és használt komb. szobák **BUTORMAGAZIN** MÁRIA-UTCA 48 Használt bútort veszünk! 9192

Vidéki kereskedők! SACHARIN, TÜZKŐ, CIGARETTAPAPÍR, GYUFA, RUHAFESTÉK PIPERECIKKEK MOSÓ- ÉS PIPERESZAPPAN, RÖVIDÁRU PAPÍRÁRU, KEFEÁRU. cérna, cipőkrém, pergament, papírzacskó, csomagolópapír, falvédő, cérna cipőkrém, légyfogó, sütőpor, fűszerpótló, salicil. Garcon Erzsébet-körút 33 9097

Gyorsmérleget, national-kasszát veszek-eladok Rosenfeld Népszinház-utca 31 7093

Légyfogó multévi Ia P 80— és 100,—, idei friss áru P 170—, Szilvás pergament és befőzőhártya kapható: Merluszt, VII. Dob-utca 53. sz. R/1002

Varrógépraktár Elad, cserél, vesz! bármilyen varrógépet, sérültet is. Modern jobbkaros gépre megrendelést felvesz Szilágy-utca 3. (Aggteleki-utcánál.) 101669

Kereskedők! Gomb, rövid-, kötött-, divatáruk, gyermekruhák nagyban, legolcsóbban „BABÉR" Barta Béla kft, VI, Ó-u. 12. Árulistát kívánságra küldünk. 7128

Hétfőn nyitunk **URÁNIA** perzsaszőnyeg és lakásberendező. Vétel, eladás, csere. TOGHIA és NÉMETH Somogyi Béla-út 3/c, félem. (volt Károly-körút.) 101697

Kohinoor cipőkrém bádogdobozban ismét kapható. VII. Wesselényi-utca 75. Fischer László 7013

Alpaccafelszerelések, főzőedények, vendéglők, kávéházak részére vétel, eladás: Rosenfeld Népszinház utca 31 094

Elveszett fekete juhászkutyám. Jutalmat ad a nyomravezető. Tisza Kálmán-tér 3. 7124

Fotocikket Röntgen, fogfilm minden mértékben és fotókópia papírt keresek. Vasárnap délután 2—4. Hársfa-u. 57, föld, 12a. 7134

Vajda György muszost kérem, aki Harkán elhunyt és eltemetett férjemről tud, jelentkezzen — akár levélben is. **Fillencz Györgyné** Budapest, Tátra-u. 29b. 7127

HIREK

A „csicskás"

Az egész emberből csak a bakancsait láttuk. Mintha egy vasúti ruhatár megelevenedett volna. A mozgóruhatár böröndökből, kosarakból, táskákból és egyéb útikellékekből állott. Volt még egy demizson is. Rövidesen megfejtettük a titkot: a bakancsok tulajdonosa „csicskás" volt. Az összefüggésre az előtte lépkedő tiszti egyén vezetett, aki egy lovaglópálca súlya alatt roskadozott, verejtékezett. Éljen a közös teherviselés!

Aki még nem tudná: a „csicskást" azelőtt tisztiszolgának vagy puccernek hívták. Nélküle nem volt se béke, se háború. Nélküle nem sikerültek volna békében a hadgyakorlatok és háborúban a döntő csapatmozdulatok. És bizonyára nem rajta múlott, hogy összeomlott a monarchia: ő megtette kötelességét.

Azóta sok minden történt és sok minden összeomlott. A „csicskás" megmaradt. Persze, „csicskás" nélkül a demokratikus hadsereg is szegényebb lenne egy színfolttal. Ez a színfolt kísértett a napokban a pesti utcán. És gyakran halljuk: a csicskásom így, a csicskásom úgy, majd a csicskásom... Hiába, a gárda meghal, de meg nem adja magát. A „csicskás" változatlan átütő erővel fényesíti a tiszti csizmákat és ha kell, virágcsokrot visz Manci kisasszonynak, a hadnagyúr lángoló sorai kíséretében. Mert Kovács Pistának Mikepércsről és Nagy Miskának Bögözujfaluból nincs más dolga, mint csizmákat fényesíteni és más bukétájával heveny szívdobogást okozni Manci kisasszonynak.

Lehet, a „csicskások" is tiltakoznak e „támadás" ellen. Az biztos, hogy mindig megkülönböztetett kincstári lények voltak. Cipeltek és bokáztak rogyásig, de meg volt a jutalom. Nem kellett kivonulni, nem kellett őrségben állni és amikor csata volt, nem kellett megfutamítani az ellenséget. „Csicskás"-nak lenni: rangot, kitüntetést, szinekurát jelentett. Pedig mindenkor ingyen szolga volt, konzervnyitó a doboz mellé, sárkefe a csizmához. Talpnyaló volt.

A süllyesztőbe vele! De azokkal is, akik államköltségen cipeltetik a motyójukat. Talán egyenesen a bajor Alpokból. **F. Rácz Kálmán**

— **Budapest** székesfőváros törvényhatósági bizottságának augusztus 8-ra összehívott rendes közgyűlése technikai okok miatt elmarad.

— **A newyorki** rádió beszámolt az Egyesült Államok nevében Magyarországra küldött jelentékeny mennyiségű gyógyszer átadásáról.

— **A MaDISz diákközpontja** augusztus 8. és 12. között tartja egyetemi tanácskozását Balatonlellén, amelyen az egyetemi kisgazda és szociáldemokrata ifjúsági szervezetek képviselőinek részvételével megvitatják az időszerű diákkérdéseket.

— **A calaisi kikötőt** az angol parancsnokság átadta a francia hatóságoknak.

A Renaissance Könyvkiadó Vállalat regénypályázatot hirdet az 1945. évi karácsonyra és az 1946. évi könyvnapra. Pályázati határidő az 1945 évi karácsonyi könyvre 1945. X. 31, az 1946. évi könyvnapi könyvre 1946. I. 1. Pályadíj 20.000 P regényenként.

Részletes feltételekkel a kiadóhivatal szolgál. (Budapest, V. Szt. István-körút 30.)

— **Tizennégymillió dollár** értékű ruhasegélyt küld Amerika a francia deportáltaknak.

— **A földmívelésügyi minisztérium** elnöki osztályának vezetőjévé Nagy Imre miniszter dr. Kótzián Emil miniszteri tanácsost nevezte ki.

— *HITLER 2500 tonnás luxusyachtja, a „Tücsök" amelyet legutóbb aknarakóhajóként használtak a nácik, német legénységével együtt, rendkívül megviselt állapotban a skóciai Firth of Forth-tól keletre horgonyoz.*

— **A napilapok törvényszéki tudósítói** pénteken délben tisztelegtek dr. Ries István igazságügyminiszternél. A minisztert hivatalbalépése alkalmából az ujságírók részéről Mátrai Sándor üdvözölte. Dr. Ries István igazságügyminiszter biztosította az ujságírókat, hogy a teljes sajtószabadság híve, kilátásba helyezte messzemenő támogatását s egyben — különösen a rövidesen sorrakerülő, nagyfontosságú népbírósági tárgyalások anyagának ismertetésével kapcsolatban — a sajtó odaadó munkásságát, támogatását kérte.

— **A közellátásügyi miniszter** rendeletben szabályozta az építkezési munkáknál felszámítható önköltség és haszon mértékét.

— **Stockholmi** jelentés szerint elindult hazafelé az első német hadifogolyszállítmány. A foglyokat orvosi vizsgálat után katonai felügyelet mellett indították útba. Élelmezésükről sajátmaguk kötelesek gondoskodni.

— **Bulgáriában** két új egyetemet létesítenek: Plovdivban és Várnában.

— **Haakon norvég király** pénteken ülte meg 73. születésnapját.

— **A főkapitányság politikai osztálya** razziát tartott a belvárosi espressókban, amelyekben a legnagyobb munkaidőben is igen sok gyanús ember tartózkodik. 16 embert vettek őrizetbe, akiknek kihallgatása folyik.

— **Montrealban** augusztus 15-én összeül a légügyi világértekezlet.

— **A szekszárdi népbíróság** Hidassy Imre volt dombóvári főszolgabírót népellenes bűntettekért fél évi börtönre ítélte.

— **Dániában** az általános választásokat október 15-én tartják meg.

— **A belvárosi lakók testülete** befejezte a négy hétig tartó rohammunkát, amelynek eredménye messze felülmúlta a várakozást. Pénteken a Károlyi-kertben jutalomhangversenyt rendeztek. Bors Jenő, a lakók testületének elnöke, ismertette a polgárságra váró nagy feladatokat, azután közölte, hogy a rohammunka alatt gyüjtött összeget a hadifoglyok részére ajánlják fel.

— **Olaszország** legfelsőbb bírósága 18 szenátort megfosztott ettől a méltóságtól.

— **A Ferenc József-hídon tilos a** kerékpárosok közlekedése. Kerékpárt a hídon át csak tolni lehet.

— **A rendőrség** befejezte Jávor Levente, a téglagyár volt parancsnoka kihallgatását és átadta a Népügyészségnek.

— **A délafrikai egyesült pártok** Smuts miniszterelnök indítványára elhatározták, hogy Nagybritannián kívül más európai államoknak is szállítanak élelmiszert.

— **A honvédelmi miniszter** rendeletet adott ki, amelyben a legszigorúbban megtiltja katonai repülőtereken lévő bádmilyen katonai, építési és egyéb honvéd kincstári, valamint vállalkozók tulajdonát képező anyagok illetéktelenek által történő elhordását. E tilalom ellen vétőkkel szemben a bűnvádi eljárást azonnal folyamatba teszik.

— **Dombóvár városa** kapta meg a város belterületén fekvő volt Esterházy telkeket. A telkeken előreláthatólag kórházat, városházát és más középületeket emelnek.

— **Dániát** felvették az UNRRA tagállamai sorába.

— **A földmívelésügyi** miniszter rendeletet adott ki az 1945. évi boroshordókészlet és szükséglet bejelentéséről. A bejelentéseket a községi elöljáróságnál (polgármesternél) kell megtenni a rendeletben előírt bejelentési lap szerint.

o-o-o

ALPÁRI GYULA HALÁLA

A Berlinben megjelenő Deutsche Volkszeitung közli, hogy Alpári Gyula, a magyar munkásmozgalom régi harcosa, aki húsz éven át az Imprekorrt (Internationale Presse Korrespondenz) szerkesztette, meghalt. Alpári Gyulát 1940-ben, Párisban fogta el a Gestapo és a sachsenhauseni internálótáborba hurcolták. Mint most szemtanúk elbeszéléséből kiderül, évekig tartó kegyetlen, szadista bánásmód után 1944 július 17-én ölték meg a sachsenhauseni internálótábor nácipribékjei.

— **A Ferencvárosi Ház- és Háztömbmegbízottak Testületének** kezdeményezésére a IX. kerület elöljárója, Bártfai Antal újjáépítési értekezletet hívott össze. Az értekezlet kimondta, hogy a kerületi újjáépítési munkát a kerületi hatóságok, pártok és a ház- és háztömbmegbízottak testülete együttes megbeszélések és a legszorosabb együttműködés mellett hajtják végre és mint azonnali programot a kerületi háztetők megjavítását, romok és szemét haladéktalan eltakarítását és egészségügyi szempontból az élelmiszerüzletek, utcai árusok, nyilvános terek és egyes házak legszigorúbb ellenőrzését határozta el.

— **A román dohányjövedék** vezetői elrendelték a dohánykereskedelem legszigorúbb ellenőrzését, hogy a „fekete-forgalmat" megakadályozzák.

FELHIVÁSOK

A honvédelmi minisztérium felhívja azokat a munkaszolgálatosokat, akik az 1943—44. évben a budapesti „VAP" nál (Mária Terézia-laktanya) teljesítettek szolgálatot, hogy tanuként kihallgatásuk végett jelentkezzenek a magyar honvédelmi minisztérium katonapolitikai osztályán (Budapest, V. Nádor-utca 9. II. emelet 5. szám).

A NyUKOSz újra megkezdte működését IX., Knézits-utca 15. sz. alatt. Ugyancsak működésbe léptek a budapesti és vidéki főcsoportok is.

A Magyar Orvosok Szabad Szakszervezete az ipari betegségek elleni küzdelem fokozása céljából szeptember 10-től december 10-ig gyárorvosi tanfolyamot rendez. A tanfolyam gyárorvosok részére kötelező. Jelentkezés V. Nádor-utca 32. sz. alatt.

A Szakszervezeti Tanács felhívja az összes ifjúmunkásokat, tanoncokat, 14 évtől 20 évig, hogy azok, akik most vannak szabadságon, vagy megkapják szabadságukat, azonnal jelentkezzenek a Szakszervezeti Tanács Ifjúsági Titkárságánál balatoni üdültetés céljából. Az üdültetés ingyenes, bőséges ellátással, naponta ötszöri étkezéssel.

Jelentkezzenek a politikai rendőrség panasztfelvevő irodájában (Eötvös-utca 7. sz. alatt), akik Timkó Lászlóról, a Horthy Miklós út 29. sz. nyilas pártszervezet helyettes vezetőjéről, Walter századosról a szolnoki rep.-tér parancsnokáról, a 101/52. sz. msz.-ről Zsíros Gábor 701/202. musz. keretlegényről, Kolláti Györgyről, a 107/303. musz szolgálatvezető őrmesteréről, Császár József bori musz. törzsőrmesterről, Rácz Kálmán tart. főhadnagyról terhelő adatokat tudnak. Ugyancsak jelentkezzenek az Uj Szent János kórházban 1944 november 1-e után elhelyezett izr. vallású betegek, továbbá Tibula József, aki Imre László karp. tiz ellen tanuvallomást tett, valamint, akik a 101/203. kmsz. állományába tartoztak és Komáromban a III. erőd, II. elo hoz, mint muszok voltak beosztva. Jelentkezzenek az 1944 okt. 17-i népszínházutcai kivégzések szemtanui is.

A DEGOB közli a vissza nem tért deportáltak hozzátartozóival, hogy csalók járnak mindenfelé, akik a deportáltak nevét és címét megtudva, a hozzátartozóktól pénzt és ruhaneműt zsarolnak ki. Minden ilyen jelentkezőt azonnal át kell adni a redőrségnek.

A Fodrászmunkások Szabad Szakszervezete aug. 6-án d. u. fél 5 órakor, Erzsébet-körút 9—11. sz. alatt taggyűlést tart.

A Magyar Magánalkalmazottak Szabad Szakszervezetének grafikus szakosztálya az üzemi bizottsági tagok és bizalmik számára aug. 6 án d. u. 6 órakor Eötvös-u. 25. a. sz. alatt összejövetelt tart.

A fővárosi kereskedők figyelmébe. A KOKSz felhívja a főváros kereskedőit, hogy az augusztus 2án „A kereskedő a vasútért" gyüjtésen befolyt bruttó bevételük 5 százalékát a szétosztott 25.000 es számú pénzintézeti központi csekkszámlára 48 órán belül fizessék be.

A Magyar Közlekedési Alkalmazottak Szakszervezete a Beszkárt, Hév és Autóbuszvállalatok nyugdíjasai, nyugbéresei és kenydíjasai részére aug 5-én d. e 10 órakor értekezletet tart Vilma királyné út 22. sz. alatt.

A Fodrászmunkások Szabad Szakszervezete aug. 5 én, fél 11 órakor a Fáy-utcai sportpályán bemutatót rendez.

A Nyugdíjas Magánalkalmazottak Országos Szövetsége DGT hajós-nyugdíjas csoportjának küldöttsége felkereste Dálnoki Miklós Béla miniszterelnököt, hogy sürgős államkölcsönt kérjen a nyugdíjak folyósítására. A küldöttség kérését a szerdai minisztertanács elé viszik. Az elnökség sürgős jelentkezésre hívja fel a DGT-nyugdíjasokat (Szondy-u. 84. d. e. 10—12, d. u. 4—5).

MOZIK MŰSORA

MOZIK MŰSORA. **Ady:** Első csók (am.) Deanna Durbin (½12, 2, 4, 6). **Belvárosi** (Irányi-u. 21.): Mellékutca (am.) Charles Boyer, Margaret Sullivan (¼4, ½5, ½6, ½7, ½8 vas. fél 11 és fél 3 is.) **Bethlen:** Katja (fr.) Danielle Darieux. Emlékszik? I rész. Jávor, Tolay, 2. sz. amerikai híradó (3, 5, 7, vas. és ü. 1-kor is). **Bodográf** VIII. József-körút 63): Andy Heardy csalódik a nőkben (amerikai film) Stan és Pan a majomszelídítők (3, 5, 7, vas. ü. 11 és 1 is.) **Capitol:** 3 Mákvirág (am.) prol. 3-ik hétre. Sandy a felhőkarcolón. (3, 5, 7 vas. ü. 1 is.) **Corsó** (IV. Váci-utca 9. Tel. 182—818): Eszményi asszony. Katharine Hepburn, Charles Boyer. (Am.) prol 3-ik hétre. (2, 4, 6, szom. vas. ünnep 11 is. **Damjánich** (Damjanich-u. és Rottenbiller-u. sarok): Zanzibár (am.) filmsiker. Kísérőfilm (5, 7, 9. vas. és ü. 3-kor is.) **Décsi:** Manderley ház asszonya (am.) Híradó. (3, 5, 7, szombat v. 1 is.) **Fórum:** Nem vagyunk egyedül (am.) Paul Muni Híradó. (½2, 4, ½7, vas. és ü. 11-kor is.) **Híradó:** Uj amerikai híradó, 5. sz. Mátirt krónika Uj orosz híradó. Chaplin a szökevény Vár állott, most kőhalom. Riport a királyi várról.) Reggel 9-től este ½10-ig. **Homéros** (Hermina-út 7): Szerdái: min dennek a férj az oka. (3, 5, 7 vas. és ünn. 1 órakor is.) **Hunnia** (XI., Horthy Miklós-tér 130): Vágyak (fr.) Danielle Darieux. Híradó (3, 5, 7.) **József Attila** Kálvária-tér 7): A fény kialszik amerikai film) Ronald Colmann. Híradó. Kezdés megváltozott (3, 5, 7. vas- és ünnepnap 1, 3, 5, 7). **Kamara:** Rose Marie. Fősz. Jeanette Mac Donald, Nelson Eddy (fél 12, 2, 4, 6.) **Kultur** (IX. Kinizsi-utca): Broadway Melody (am.) Karácsonyi kaland (fél 3 fél 5, fél 7, vas. ünnep fél 1 is.) **Marx** (VII István-út 39): Vasárnapig: A néma kolostor, Jávor, Tolnay (3, 5, 7, vas. ünnep 1-kor is.) **Otthon** (Baross-út 59): Este hatkor háború után (or.) Amerikai világhíradó (3, 5, 7, vas. és ü. 11 és 1-kor is.) **Pátria** (Népszínház-u. 13): Hypolit a lakáj. Vígjáték. Kabos, Jávor, Csortos (3, 5, 7, vas. 11-kor is.) **Petőfi** (Odeon, Rottenbiller-u. 37): Vasárnapig: Marco Polo kalandjai (am.) Gary Cooper (3, 5, 7.) **Phönix** (A Vasasok Filmszínháza Rákóczi-út 68): Stan és Pan. Fra Diavolo. Családi háromszög (fél 11, fél 1, fél 3, fél 5, fél 7) **Ságvári** (v. Csaba (VIII. Üllői-út 4): Vidám fickó (or.) Híradó (fél 3 fél 5, fél 7, vas. ünnep 11-kor is.) **Scala:** 4-ik hétre prolongálva Az utca bolondja (am.) Charles Laughton, Vivien Leigh. Uj amerikai híradó (fél 3, fél 5, fél 7, vas. és ünnep fél 12-kor is.) **Studio** (v. Beleznay, VII. Akácfa-u. 4): A szerelem beleszól (am.) prol. 3-ik hétre. Katherina Hepbrun. Emlékszik? Tolnay, Jávor (3, 5, 7) vas. fél 2, fél 4, fél 6, fél 8.) **Szabadság** (v. Simplon, Horthy Miklós-út 62): Dal a tűzpiros virágról. Híradó (3, 5, 7. vas. ünn. fél 12 is.) **Tinódi:** Balalajka (am.) Nelson Eddy Hajmássy Ilona (3, 5, 7.) **Turán** (VI. Nagymező-utca 21.) Rácsnélküli börtön (fr.) Rajkórapszódi (1, 3, 5, 7, vas. ünnep 11-kor is.) **Uránia** Az óceán hősei (am.) Humphrey Bogart, Alan Hale (fél 3 fél 5 fél 7, vas fél 1 is.) **Városi Színház** (Tisza Kálmán-tér): Az ismeretlen imádó. Fr d Astaire, Rita Hayworth fél 3, fél 5, fél 7.) **Vörös Csillag Filmszínház** (XII. Ugocsa-u. 10): Vasárnapig „Honolulu" Stan és Pan a leányszöktetők (fél 3, fél 5, fél 7.) **Dísz mozgó** (Szociáltelep, Erkel u. 26): Boldog idők, magyar (5 7 vas. 3-kor is.)

• SPORT •

A vasárnap sportja

A vasárnapi futballmérkőzések eseménye ezúttal az alsóbb régiókban játszódik le. A Z. MaDISz—EMTK mérkőzésen dől el, hogy melyik csapat lesz a negyedik kieső. A mérkőzések sorrendje a következő: MTK—Vasas (Üllői-út) 3, Ferencváros—B. Barátság (Üllői-út) 5, Ujpest—MÁVAG (Megyeri-út) 5, Kispest—Ganz (Kispest) 5, EMTK—Z. MaDISz (Pesterzsébet) 5 órakor.

A Munkás Testedző Egyesület országos úszóversenyt rendez vasárnap délután fél 5 órai kezdettel a Millenáris sporttelep uszodájában. A versenyre a legjobb magyar úszók neveztek.

Az Arsenal és a Chelsea labdarúgó együttese rövidesen Németországba repül. A két csapat a Németországban állomásozó szövetséges katonai labdarúgó együttesek ellen játszik több mérkőzést.

Szabadság

Demokratikus napilap

Felelős szerkesztő: Haraszti Sándor
Felelős kiadó: Cseréptalvi Imre

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., József-körút 5
Telefon: 188—382, 188—373.

Nyomatott: A „Szikra" Lapvállalatok körforgógépein. Felelős nyomdavezető: **Nedeczky László.**

FOTOKÓPIA RÁD Andrássy út 52 (Oktogon-térnél)

Iskolai füzetek
mindennemű papíráruk csak viszonteladóknak
Kertész Testvérek
papirnemüek gyártása
Dohány-utca 28. 7081

Nádas Árpád
fogászati laboratórium, Alsóerdősor-u. 12., üzlet. Fogsor javítás, fémkoronák, hidak. **Palapont munkák (kozmetikai megoldás). Paladon protézisek.** Vidékieknek soron kívül. Segéd és tanuló felvétetik. 101708

Zahumenszky Istvánt
kéri Göllner Barnáné keresse fel. Ferenc-körút 23. IV. 2. 7114

Kötőgép
vétel — csere — javítás — hegesztés Lévai, Klauzál-u. 26. 101714

Tessár
1:9 f = 60 cm objektív eladó, vagy elcserélem optikáért vagy fényképezőgépért. Eladó egy Orion-táskarádió is. Érdeklődni lehet vasárnap délután 2—8 ig. Visi Imre-u. 14. I. 6. 7109

Kis üzemházat vennék
„Sürgős 2170" jeligére a kiadóhivatalba. 7098

Prima parádés
lószerszám,
süllyesztett Singer-
varrógép eladó
Értekezni hétfőtől, 2—4-ig XIV., Abonyi-u. 8. III. 4. 7096

1drb 100-as
STEYER MOTORT
keresünk megvételre
Bejelentéseket szóban vagy írásban kiadóhivatalunkhoz kérünk Budapest, VIII. **József-krt 5. II**

NINCS GÁZ!!!
Villamos tőzőlapok és vasalók olcsón kaphatók
REISCH villamosság és rádió
TERÉZ-KRT 19
(Aradi utcai oldalon)

Néhai Szabó István és felesége, Marosi Mária leányát, Erzsébetet (Marosvásárhely) eljegyezte **Fispán Géza és felesége, Réthi Klára fia, Pál** (Kecskemét) Minden külön értesítés helyett. 7105

Korrepetálást
vállal egyetemi hallgató. „Lelkiismeretes" jeligére a kiadóba 7121

Üzlethelyiséget keresek
VII. kerület belső részén. Közvetítőt díjazom. Ásványvíz. Dob-utca 2 fdsz. 33. 101723

Üzletszerzőke,
ügynököket jó kereseitel és viszonteladókat keres: **Kolauch-faiskola, Szeged.** 101693

Óráját megjavítja
olcsón, jól és gyorsan **DÉRI** órásmester, VII., Hársfa-utca 23. fdszt. 2. szám. Tanulóleányt, fiút felvesz. 101704

Bélyeget
régi levelet, gyüjteményt vesz **KAUFMANN**, Kossuth Lajos-u 17. szám (az udvarban). 101705

Táskaírógépet veszek
VII., Aréna-út 9. II. 11. 101706

EVESI autógumijavító
VI. ker., Jókai-utca 24. szám. **Gumi vétel, eladás.** 101707

Július hó 29-én este ¾10 órakor a Rákóczi úttól a Hermina-útig terjedő útszakaszon a villamoson kilopták zsebemből az órámat. Világtalan, szegény ember vagyok, kérem az illetőt, juttassa vissza címemre: XIV., Gizella-út 45. I. 4. szám. 7118

Rézműveseket, géplakatosokat,
kazánkovácsokat, hegesztőket keresek. Komoly, nagy kereset biztosítva. **Hönig,** Wahrmann utca 17. szám. 101710

Művészlemezeket
veszünk
Hangfény, Andrássy-út 2. 101718

Tanulót felvesz
fogtechnikai laboratórium Hallgató Árpád, V. kerület, Warmann-u. 5. 7110

TRICIKLI,
gyermekkocsi **eladó.** Rákóczi út 62. I. 6. 7112

Elcserélem
Pesttől 30 km-re levő 56 h **bérletemet vendéglővel.**
pesti sör-és v. vendéglővel
Pontos felvilágosítás 9—12 között. VIII., Salétrom-u. 6. II. 2. 7113

Eladó
colos fosznì, deszka, kúpcserép, kátránypapír ajtó, ablaktok, keramit, cementlap, műkő, kőpor. Farkas, Eötvös-utca 38. 7133

Veszek—eladok
Fotócikket Gépet
Horváth-Fotó
IX., Ferenc-körút 44. 6970

NÉMEDY
INGATLAN IRODA,
VI., Teréz-körút 17. I. 4/a. Mielőtt ingatlant vesz vagy elad, kérjen árajánlatot 15 éve fennálló irodámtól. Nyilvántartva az összes komoly eladások bérház, telek, családi ház, öröklakás és gyümölcsösökben. 101720

KINAI
BUTOROK,
SELYMEK,
MŰTÁRGYAK
eladók
HALÁSZ,
IV., Ferenc József rakpart 26. 7074

Aki **dr. Frank Áron**
orvosról és feleségéről (Kiskunhalas), Glück Adolfnéról (Szeged) tud, kérjük jelentkezzen. Április 12-én indultak el Kertschenbachból (St. Veit a. d. Goldsen), Lilienfelden át. Azóta sem róluk, sem kb. 100 főnyi csoportjukról nincs hír. Állítólag Mauthausen vagy Mariazell felé meneteltek. Dr Frankl Sándor, Csáky utca 5. szám. II. 2. 7087

Rudas Béláról
hírt hozó hölgyet kérem keresse föl az M. N. D. Sz. székházban, Vilma királyné-út 42. d. e. 9—2 óra között Rudas Bélánét. 7120

Berda Ernő festő

Magyar Életrajzi Lexikon

Berda Ernő (Bp., 1914. jul. 18. — Bp., 1961. jan. 14.): festő. Fényképészinaskodás után 1931-től 1933-ig Szőnyi festőiskolájában, majd 1933—35 között a Képzőművészeti Főisk.-n tanult, tanulmányait azonban anyagi okokból nem fejezhette be. 1935-ben műszaki rajzolóként dolgozott. Katonai szolgálat után 1939-ben leszerelt, de csakhamar súlyosan megbetegedett. 1933-tól tagja lett a Szocialista Képzőművészek Csoportjának, 1934-től a Kommunista Párt tagjaként tevékenyen részt vett a kommunista képzőművészek minden akciójában. 1933-ban a Szinyei Társ. díját kapta, 1945-ben Rezesmühely c. képével elnyerte a Művészeti Tanács nagydíját. 1948-ban a Művészi Munka jutalmával tüntették ki. 1948—50 között a vasutas képzőművészeti szabadiskolán tanított. 1948-ban az Uttörővasut állomásépületének falképeit festette. 1955-ben gyüjteményes kiállitása volt a Fényes Adolf-teremben. Egyre súlyosbodó betegsége mindinkább gátolta a munkában. — Irod. Németh L.: A Szocialista Képzőművészek Csoportjának története (A Magyar Művészettörténeti Munkaközösség Évkönyve, 1952).

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

MAGYAR HÍRLAP

1975 DEC 3

Berda Ernő
1021

Hagyományőrző vándorkiállítás

A Szocialista Képzőművészek Csoportja

A Magyar Nemzeti Galéria budavári palotafoglalása óta sok szó esett a már reprezentatív nemzetközi és hazai seregszemléről, emlékkiállításról.

Ezért érezzük említésre méltónak azt, amikor — igen találóan — a *Szocialista Képzőművészek Csoportjának* tevékenységére esett a választás, megalakulásának négy évtizedes jubileuma alkalmából. Ennek az anyagnak mind tartalmi, mind formai szempontból egyaránt értelmi-érzelmi mozgósító ereje van, méretei pedig lehetővé teszik a szállítást, hiszen e művek eredetileg is hasonló célzattal születtek. A csoport baloldali beállítottságú tagjai a világválság élesedése közepette önként vállalták az *osztályharcot* a művészet sajátos eszközeivel. Szervezett formában mindössze egy évtizeden át (1934—44) mégis eredményesen járultak hozzá a szocialista realizmus gyökérveréséhez hazai talajon. Tevékenységük a kezdet kezdetén konkrét tettvágyból fakadt s az illegális pártsajtó illusztrálásából állott. A csoport sorainak gyarapodásával a pártsejt legális fedőszerve a *Magyarországi Szociáldemokrata Művészek Szervezete* lett.

Párt- és művészettörténetünknek közös mozzanatai a csoport tevékenységének főbb állomásai. Évenkénti bemutatkozásuk — főleg 1936-os kiállításuk, — amelyre *Új realisták* elnevezéssel a Tamás Galériában került sor, hovatovább a baloldali érzelmű értelmiségiek tömörülését eredményezte. Olyannyira, hogy haladó polgári elemek is szép számmal csatlakoztak törekvéseikhez. Programnak is beillenék nyilatkozatuk: *„E csoport kiállításán részt vevő művészek nem becsülik le az elődök formaproblémáit, de úgy érzik, a mai valóság ezen túlhaladt, és az új élettartalom a maga sokrétű összefüggéseivel új művészi formát követel. Ez az újrealizmus útja...”* Táboruk a hivatalosan támogatott akadémikus stílus és a „római iskola” ellenpólusa lett. Ezzel párhuzamosan kitágult tevékenységük hatóköre is. Újraalakulásuk után, *Szocialista Képzőművészek Szervezete* néven, arra törekedett, hogy a proletariátus eszmei-esztétikai nevelését biztosíthassák szabadiskolákban, előadássorozatokat, tárlatvezetéseket rendezzenek, egyszóval elvessék a magvát mindannak, amit ma tömegkommunikációs ismeretterjesztésként tartunk *azi művészetnek,... még valami kell hozzá: valami emberi tartalom, valami mélyebb kapcsolat az élettel”.*

Ezért kerültek a régi zsánerképek helyére a *Munkások gyárban* és az *Ágyrajárók* (Berda Ernő), a mezőről fáradtan *Hazatérők* (Bán Béla), a gyárkapu előtt munkára váró *Sorállók* (Nolipa

számon. Nyílt antifasiszta támadásként hatottak tárlataik a háborús években. A Vasasok Központi Székházában 1942 tavaszán a *Szabadság és Nép* címmel megrendezett seregszemléjük széles körű sajtó- és közönségsikerére azonnali betiltással, letartóztatásokkal reagáltak a rendőrségi szervek. Az egyre erősödő terror megritkította soraikat, úgyhogy 1944 tavaszától szervezett ténykedésre többé nem került sor.

A Szocialista Képzőművészek Csoportja tematikai és technikai szempontból egyaránt rendkívül változatos művészi arculatot mutatott. A röplapok, a kiáltványok, az újságok, a jelszavak és egyéb agitációs eszközök proletkultos direktpropagandájától az áttételesebb megoldásokon át az elvont stílusokig, valamennyi kortárs európai avantgard irányzat képviseltette magát. Helyesen ismerte fel egyik kiállításuk katalógusának előszava: *„... az újszerű kifejezésmód, az egyéni formalátás csak alapfeltétele az igazi* István Pál), vagy akár a *Kofahajó* parasztasszonyainak (Szántó Piroska) kritikai realista alapállású figurális kompozíciója. A tájkép műfajában a *Külváros* (Fenyő A. Endre), a *Vasút mentén* (Kondor György) vagy akár a *Kakas a szemétdombon* címében is beszédes témaválasztása jelzi a fordulatot, szalonkép helyett pedig a *Műhelysarok* (mindkettő Háy Károly Lászlótól). Olajban, grafikában egyaránt, a csendéletek mindegyre visszatérő alapmotívuma az üres tányér, a tiszta háziszőttes, vagy a munkásújság egyszerűségében is beszédes együttese volt. (Kondor György, Nagy-Fekete Béla, Fenyő A. Endre, Oelmacher Anna képein.) A kisplasztikában az érzéki aktok helyett a *Kubikos* (Bokros Birmann Dezső), a *Vízhordó* (Szőllősi Endre), az *Ülő parasztfiú* (Mészáros László) vagy a *Horthy-rendőr* (Goldman György) figurája került az érdeklődés előterébe.

Wagner István

Magyar–vietnami postai egyezmény

Rödönyi Károly közlekedés- és postaügyi miniszter és *Nguyen Manh Cam*, a Vietnami Demokratikus Köztársaság magyarországi nagykövete kedden aláírta a magyar—vietnami postai és távközlési kormányközi egyezményt. Az aláírásnál jelen volt *Luu Kiem*, a Dél-vietnami Köztársaság ideiglenes magyarországi ügyvivője.

Az aláírás után Rödönyi Károly átnyújtotta a nagykövetnek a vietnami postaigazgatás megsegítésére küldött távközlési eszközök és berendezések jegyzékét.

Az SZBT ülése

A Szakszervezetek Budapesti Tanácsa kedden ülést tartott. Az ülésen *Szépvölgyi Zoltán*, a fővárosi tanács elnöke ismertette azokat az intézkedéseket, amelyeket a kormány, a budapesti párt- és tanácsi szervek kívánnak tenni Budapest további dinamikus fejlesztése érdekében az ötéves tervidőszakban.

Új rend a győri főiskolán

Kedden Győrött, a Közlekedési és Távközlési Műszaki Főiskolán ünnepi kibővített tanácsülésen *Kanczler Gyula*, az Oktatási Minisztérium főosztályvezetője ismertette az oktatási miniszter rendelkezését a főiskola új szervezeti rendjéről. E szerint a korábbi kari tagozódás megszűnik, s a főiskola oktatási-nevelési tudományos feladatait intézetek és osztályok látják el.

A FIATAL ÉPÍTÉSZMÉRNÖK, aki az egyetem befejezése után Budapestről egy Miskolc környéki faluba ment dolgozni, nemcsak arra gondolt, hogy remény-telen lakásproblémája így gyorsan megoldódik. Szakmai, alkotói vágyainak kiteljesedését, megvalósulását is remélte —

NÉZŐK

Magyar irodalom szakos középiskolai tanárok társaságában voltam a minap, s persze szóba kerültek az újabb tantervi elképzelések. A társaság tagjai írókat, műveket soroltak saját szájuk íze szerint, ki és mi maradna el, illetve kerülne be a középtávú reform anyagába. Hallgattam az egyre hevesebb vitát; kívülállóként csak néha tettem egy-egy szubjektív megjegyzést. Hogy Lamartine-t például én nem tartom nélkülözhetetlennek a középiskolások számára, de örülök, mert Kafkáról feltehetően tanulni fognak.

Előbb-utóbb a társaság valamennyi tagja előterjesztette a saját ízlésének megfelelő tantervet. Nekem — némi megbocsátható szakbarbárság okán —, egyetlen közös vonás tűnt fel ezekben. A drámairodalom elenyésző aránya.

Meg is kérdeztem, miért szánnak a magyartanárok még magánjellegű, szabad, hogy úgymondjam, a vágyak szintjén fogalmazott elképzeléseikben is mostoha sorsot a színműveknek. Mentegetőzésre számítottam, olyasmire, hogy „valóban, a drámára is gondolni kellene", és hasonlókra. Ám tanár ismerőseim határozottan felvették az odadobott kesztyűt. Sorban bizonygatták, hogy diákjaikat nem érdekli a színház, csak erőnek erejével tudják elvinni őket egy-egy előadásra. Ezen az áldatlan helyzeten persze lehetne változtatni, de az irodalomórák száma olyan kevés, hogy örülhet a tanár, ha négy év alatt egyáltalán említést tud tenni a legnagyobb drámairókról. Arra már se idő, se igény, hogy megtanítsák: Shakespeare nemcsak nagy *író*, hanem nagy *drámaíró* is volt.

Ezt a beszélgetést véletlenül követte néhány nap múlva egy másik: egyik művelődési házunk munkatársaival, akik színházbarátklubot szerveztek az üzemi szocialista brigádok tagjainak. Panaszolták, hogy az első összejövetelen kevés volt a résztvevő, s azok is nehezen oldódtak fel a meghívott művészek társaságában. Itt is csak kérdezni tudtam. Miért nem hívnak meg a kerület középiskoláiból, szakmunkástanuló intézeteiből fiatalfogódottak, s talán érdeklődést tanúsítanának a tananyagból hiányzó színházi témák iránt, ha kötetlen klubformában foglalkozhathának azokkal.

Nem hívhatunk meg diákokat — hangzott az egyértelmű válasz. Mint kiderült; a színházbarátklubhoz szükséges anyagiakat úgynevezett céltámogatás formájában kapja a művelődési ház, kifejezetten a szocialista brigádok számára. — Értem én — mondtam —, de ettől még helyett foglalhatnának ebben a klubban az iskolások is, hiszen nem veszik el a széket senki alól. Hümmögés volt a felelet.

Azt hiszem, természetes, hogy az egymástól voltaképpen független beszélgetéseket mégis összekapcsolom. Mert mindkettő a *közönséget* érintő problémákat érintett. *Tulajdonképpen arról beszélgettünk ugyanis, hogy lesz-e egyáltalán értő, igényes színházi közönség az elkövetkező évtizedekben.* A színház körüli gondokat taglaló maratoni vitáinkból ez a legfőbb szempont rendre kimarad.

Holott aggasztó jelenség, hogy középiskolát végzett korosztályok a színpadi művészettől érintetlenül kerülnek ki az „életbe", s a későbbiekben csak az újratermelődő társadalmi sznobizmus oltárán áldoznak, amikor nagyritkán elmennek színházba. Ha az iskolai órák nem nevelnek színházszerető nézőket, a közművelődés kereteit pedig gyakorta szűken értelmezve, az iskolán kívüli adottságokból is kirekesztik a felnövekvő generációkat, akkor honnan adódik majd a közönségutánpótlás? Ez a kérdés egész színházi kultúránkat érinti.

Mostanában sokat emlegetjük, hogy *az iskolák és a művelődési intézmények együttműködésében kiaknázhatatlan lehetőségek rejlenek.* A színházi közönség — s a színház —, léte függhet attól, hogy ez ne maradjon elméleti megállapítás. Annál is inkább, mert konkrét tapasztalataink is *vannak már* a megvalósult gyakorlatról.

De engem két magánbeszélgetés ezúttal mégis arról győzött meg, hogy színházkultúránknak ezen a területen is *vannak még* fehér foltjai.

Berda Ervin

„No pasaran" c. metszete

a 11. oldalon

Magyar Nemzet 1971 augusztus 8.

Borda Ernő festő

emlékkiállítása

augusztus 7.-én nyílik

a Nemzeti Galériában

Magyar Nemzet 1971 augusztus 4.
4. old.

Berda Ernő

13

„Nagy példaképe Petőfi volt"

Magyar Nemzet 1971 augusztus 14
4.old.

12

Berda Ernő

„Munkától a gyárban"
„Lovak" c. műve emlékére

Magyar Nemzet 1971 augusztus 14
4.old.

11

Berda Ernő

„No pasaran" címen írtam,
de valójában „Apocalypsis Humana" c.
12. lapból álló linóleummetszetsorozata
emlitve

Magyar Nemzet 1971 augusztus 14
4.old.

Berda Ernő

10

„Pék”.

„Gövömmelés” c. Tépei emlékoe

Magyar Nemzet 1971 augusztus 14
4.old.

9

Berda Ernő

„Kiáltó" a lépe emlitve

Magyar Nemzet 1971 augusztus 14
4.old.

8

Berda Ernő

„Szabad Anyaföld" (1945)
c. lépe említése

Magyar Nemzet 1971 augusztus 14
4.old.

7

Borda Ernő

„Rezesműhely" c. műve

1945-ben az Első Szabad Nemzeti

Kiállításon a Művészeti Tanács nagy-

díját Zepta. A kép valahol lappang.

Magyar Nemzet 1971 augusztus 14

4.old.

6

Berda Ernő

„Rezesműhely" c. Zépe szerepelt 1936-ban az „Új Realisták" c. Tamás Galéria-beli csoport kiállításán.

Magyar Nemzet 1971 augusztus 14.
4.old.

5

Beráa Ernő

Kezdettől fogva tagja a
Szocialista Művészcsoportnak.

Magyar Nemzet 1971 augusztus 14.
4.old.

4

Berda Ernő

Budapesten Szőnyi István
és Benkhardt Ajoston voltak
a mesterei

Magyar Nemzet 1971 augusztus 14.
4.old.

-ОТО-

3

Berda Ernő

Pozsonyban töltött fiatal
évei során két szlovák festő is
(Ludo Fulla és Mikulas Galanda)
foglalkozott vele.

Magyar Nemzet 1971 augusztus 14.
4.old.

2

Berda Ernő

Reichenthal Ferenc grafikus-
művésznél tanult rajzolni.

Magyar Nemzet 1971 augusztus 14
kiolda

1

Berda Ernő

antifasista kirökkenmetszet -

albumának első lapja a „Bevonulás"

a 4. oldalon /repr/

Magyar Nemzet 1971 augusztus 14.

Berda Ernő

A Magyar Nemzeti Galéria

Berda Ernő emlékkiállítást tervez

juniusban

Magyar Nemzet 1971 február 25

– Napló –

4. old

MŰVEK JEGYZÉKE

Zsuzsi csendélettel	olaj	55×75
Zsuzsi karácsonya	olaj	80×60
Ágyrajárók	olaj	100×135
Pék	olaj	75×100
Őszi kukoricák	olaj	75×100
Illegális gyűlés	olaj	90×120
Kivégzés előtt	olaj	130×90
Röpgyűlés	olaj	130×160
Angyalföldi munkás	olaj	70×60
Olvasó Zsuzsi	olaj	75×56
Önarckép	olaj	75×56
Lovak	olaj	100×150
Kiáltó	olaj	100×135

Pokol sorozat

1. Orgia	linoleummetszet	41×28
2. Menekültek	linoleummetszet	41×28
3. Menekülés	linoleummetszet	41×28
4. Apokaliptikus lovas	linoleummetszet	41×28
5. Dicsőséges bevonulás	linoleummetszet	41×28
6. Küzdelem	linoleummetszet	41×28
7. Egymást marcangolják	linoleummetszet	41×28
8. Tömegsír	linoleummetszet	41×28
9. Öntudat	linoleummetszet	41×28
10. Haláltánc	linoleummetszet	41×28
11. Erőszak	linoleummetszet	41×28
12. Örvény	linoleummetszet	41×28
Női arckép	ceruzarajz	29×38
Alvó nő	ceruzarajz	29×439
Nagybátyám	ceruzarajz	42×30
Vázlat	tollrajz	25×35
Munkások	fametszet	47×30
Munkás	krétarajz	43×30
Vázlat az „Ágyrajárók"-hoz	ceruzarajz	23×29
Férfifej	szénrajz	20×27
Munkásfej	krétarajz	20×27

F. k.: Kereszténvi Ilona — 554345 Pátria F. v.: Szász L.

Berda Ernő

A MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZEK
ÉS IPARMŰVÉSZEK SZÖVETSÉGE

ÉS A MŰCSARNOK KIÁLLÍTÁSA

K.

BERDA ERNŐ

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSA

FÉNYES ADOLF TEREM, RÁKÓCZI ÚT 30.
1955. JÚLIUS 16-TÓL

BERDA ERNŐ

Majd negyedszázados harcos művészpálya eredményeit gyűjtötte össze ez a kiállítás.

Berda Ernő munkáscsaládból származik, apja mintakészítő volt a Váci úti Láng gyárban. Tizenkét éves korában szülei halála után Pozsonyba került, ahol a fényképész mesterséget tanulta ki. Inas évei alatt rajzoktatáson vett részt, ahol először Fulla cseh festő tanította, majd a következő évben egy Galanda nevű absztraktfestő a modern művészettel ismertette meg. Tizenhét éves korában mint felszabadult fényképész segéd azonnal visszajött Budapestre, ahol Szőnyi István festőiskolájába iratkozott be, majd két évet végzett a Képzőművészeti Főiskolán, ahol Benkhardt Ágost volt a mestere. Nehéz anyagi körülményei késztették arra, hogy a Főiskolát otthagyja. Ekkor a Láng gyárban vállalt munkát, mint műszaki rajzoló.

1932-ben már szerepelt a Szinyei Fiatalok kiállításán a „Proletárok" című olajképével. 1933-ban kapcsolódott a szocialista képzőművész csoporthoz, ahol összetalálkozott a forradalmi művészekkel, Goldmannal, Dési-Huberrel, Derkovitssal. Ekkor ábrándult ki a modern polgári irányzatokból és művészi tevékenységét mind határozottabban a munkásosztály felszabadításáért állította harcba, műveihez innen merítette majd minden élményanyagát. A szocialista képzőművész csoport törekvése az volt, hogy megteremtsék a munkásosztály művészetét. A harmincas évek végén született meg a „Pokol sorozat", amelyhez a rémségek külső valósága évek múlva hozzánőtt. Sokat foglalkozott azzal, hogy egyszer freskókat fog készíteni a munkások nagy erejéről, harcairól és győzelméről, de betegsége mindezeket a terveket meghiúsította.

1932—38-ig a Szinyei Fiatalok kiállításán állandóan szerepelt, 1936-ban résztvett az Újrealisták kiállításán. 1938-ban Finnországban állított ki. 1945-ben az Első Szabad Nemzeti Kiállításon a Művészeti Tanács nagydíját nyerte el a „Rezesműhely" című kompozíciójával. Betegsége nagyban gátolta rendszeres művészi munkásságában, csak akkor tudott dolgozni, ha egészségi állapota ezt megengedte.

Képeinek mondanivalóját mindig a legaktuálisabb problémákból, amit a párt szempontjából döntőnek tart, meríti és dolgozza fel. Programja csak annyi: „Hogy igazat mondjak és ne kelljen külön magyarázat a képeim mellé, vagyis, hogy közérthetők legyenek".

BERDA ERNŐ
(1914–1961)

Emlékezete

Mi békében élünk, alkotó békében, s a halál mégis úgy arat köztünk, hogy eszmélni, védekezni sincs idő. Milyen keserű kötelesség kortársak „emlékezetét" írni, 40—50 körüli férfiakét, akik többre-jobbra szegődtek a kemény kezű gazdával, az élettel, mint az átlag. Művészek voltak, s harcosok, s e kettőben egyek: harcos művészek, akik az ecsetet, krétát, metszőkést az ébresztgetés szolgálatába állították. S éppen, mert művészetük szolgálat volt a szó legszebb, legmagasabb rendű értelmében, kevés jutott nekik abból a szépségből, ami más művészt elragadtat, ami — némelyek szerint — a transz állapotába ringat, s mintegy öntudatlanul bontakozik ki a kép. Ezeket a szolgálattevőket, a szabadságért lángolókat nem ragadta el az öntudatlanság, mert szigorú tudatosság vezette kezüket a szívük diktálta mű alkotásában.

Schubert Ernő, Berda Ernő, Háy Károly elmentek — de itt maradt a példa, szűkebb vagy tágasabb életművük példája, teljes életük példája, melyet érdemes közelebbről megvizsgálni. A kor, mely formálta őket, sok rokonfeladatot szabott az egyáltalán nem hasonló alkatú művészeknek.

Berda Ernő hamisítatlan angyalföldi proligyerek volt, s ez a tény, valamint szüleinek korai elvesztése, döntően meghatározta fejlődését. Ha egy 12 éves kisfiú árván marad, ez minden körülmények között súlyos árnyékot vet életére, de ha egy tehetséges, különös álmokkal és tervekkel bíbelődő gyermek marad magára, sokszorosan elárvul. A szülők halála után Pozsonyba vitték a rokonok, ahol minimális iskolázás után fényképészetet tanult. Ez nem is volt — adott körülmények között — a legrosszabb megoldás a téli muskátlihoz hasonlóan korán és roppant vékonyra nyurgult fiatalember számára. A rajzolásról természetesen nem mondott le, és szerencséjére a kitűnő kolorista festő, Ludo Fulla vette pártfogásába, majd később Mikulas Galanda ismertette a modern művészet elemeivel. Mindkét művésztől volt mit tanulnia, a fotografálás pedig hozzásegítette a fény modelálló erejének s a kompozíció — kivágás, lényeges és lényegtelen elhatárolása — szerepének felismeréséhez. Mindez fontos és hasznos ismeret volt, csak kissé korai ahhoz, hogy mikor 17 éves korában mint fényképészsegéd visszatért Budapestre, a művészetben realizálhassa. De ezekkel együtt még valamit hozott a szabadabb szellemű, polgári demokratikus Csehszlovákiá-

Oelmacher Anna
A szobalány tragédiáját gyomlálva
Bp. 1975 Kossuth

ból, s ez — bár származása és árvasága volt az alap — a munkásmozgalom iránti érdeklődése és mindhalálig való odaadása.

Hazatérése után Szőnyi István szabadiskoláját látogatta, ahol mély barátságot kötött a nagy tehetségű mártír művésszel, B. Juhász Pállal. Ezután — leírhatatlan nélkülözések között — két esztendőt járt úgy-ahogy a Képzőművészeti Főiskolára, ahol Benkhard Ágost volt a mestere. De nem volt kitartása a főiskolán, hiszen a legelemibb életfeltételei — lakás, étkezés — sem voltak biztosítva, s ezért elment a Láng-gyárba műszaki rajzolónak. Joggal felvetődhet a kérdés, hogy ha volt már tanult mestersége, miért nem azáltal próbált életlehetőséget teremteni? Nos, aki ismeri a harmincas évek elejének gazdasági viszonyait általában és Magyarországon különösen, inkább azon csodálkozhat, hogy egyáltalán el tudott helyezkedni akár szakmában, akár azon kívül. A hólapátoló diplomások „aranykora" volt az nálunk, és bámulatra méltó a bátorság, amivel a fiatalság nekirugaszkodott a semmivel sem kecsegtető tanulásnak. Berda számára a Láng-gyár nem csupán kenyeret biztosított, iskola volt az is, fő tantárgyai: a munkásszolidaritás és a mozgalmi gyakorlat. Közben rajzolt, festett, mert tudta, hogy műszaki rajzolói állása csak átmeneti jellegű. A csepp kis szoba, amelyben Kurucz D. Istvánnal és Z. Gács Györggyel együtt lakott, a nagy, néma koplalások és a hangos, heves viták színhelye volt. S ilyen körülmények között is lehetett alkotni, lám, de még kiállítani is, mert néhány érettebb haladó művész a Szinyei Fiatalok keretében helyet adott az induló tehetségeknek. Fentiek ismeretében bizonyára nem meglepő, hogy Berda 1932-ben, első fellépésül a *Proletárok* című képét mutatta be. Ahova a kép célzott, el is talált, s már 1933-ban a Szocialista Képzőművészek Csoportjához szegődött, melynek fennállásáig lelkes és aktív tagja volt. Részt vett minden kiállításukon, minden vitájukon. Rendkívül pisze orrán fekete keretes pápaszem ült, melyet a viták hevében hosszú, vékony ujjával gyakran helyre billentett. Lassan, nehezen beszélt, de gondosan fogalmazott, hogy megértsék. Mikor 1936-ban besorozták, nem kevés iróniával dúdolta: „Horthy Miklós katonája vagyok, legszebb katonája." Utálta a mundért s mindazt, ami velejárt, hiszen az ellen küzdött, élete és művészete tartalmát annak a világnak tagadása, akár szétrobbantása alkotta.

Művészeti és világnézeti vezérlőcsillaga Derkovits Gyula volt, de epigonjává egy pillanatra sem lett, s ha közvetlen hatásról beszélhetünk, úgy az *1514* szolgált előképül Berda nagyhatású, az 1930-as évek végén készült *No pasaran!* című sorozatához. Ez a linóleum-ciklus a spanyol szabadságharcosok jelszavát — „Nem törnek át!" — viselte homlokán, de apokaliptikus előrelátással ábrázolta a fasizmus által tiprott Európa minden iszonyatát. Ha semmi mást nem csinált volna, ez a sorozat maga fenntartaná az idő rostáján, pedig még mi mindent rajzolt és festett! Csaknem minden munkájával megbotránkoztatta a polgárt, holott csak az igazat mondta, ami azonban kínos igazság volt a kényes szemeknek-füleknek. Korai legszebb s jelképesnek mondható képei a *Kiáltó* és a *Lovak*, melyekből csattan a kihívás és parázslik az indulat. A Szocialista

Képzőművészek Csoportja kiállításaival egyidejűleg állandóan részt vett a Szinyei Fiatalok tavaszi tárlatain. A Tamás Galériában 1936-ban, Kállai Ernő rendezésében nyílt egy szép kiállítás *Új realisták* címen, ahol zömében a csoport tagjai vettek részt, s ahol Berda Ernő egy remek üzembelsőt ábrázoló festménnyel szerepelt. Ez a kép, a *Rezesműhely*, előterében egy pompás, míniumvörös lánccal, 1945-ben, az Első Szabad Nemzeti Kiállítás alkalmával a Művészeti Tanács nagydíját nyerte. Nincs tudomásunk róla, hogy akár előtte, akár utána díjat vagy kitüntetést kapott volna, s ez nem nagy dicsőségünk, ha meggondoljuk, hogy a felszabadulás óta hány érdemtelent díszített ordó. A magunk becsületén esett csorba, mikor nam becsültük eléggé a közülünk valókat. Mindenki emlékezhet, ha akar, hogy évekig járta a gonosz szólam: „A kommunista művészek sajnos nem tehetségesek." Persze, persze, mert a polgári ízlést sértette az *Ágyrajárók* nyersesége, a *Pék* meg a *Szövőmunkás* sárgás színe — a nyerstészta és a fonal színe —; de egy jó szót sem kaptak a *Zsuzsi*-képek, melyeken kicsi lányát magaelengedett lírával, meleg színességgel ábrázolta. A *Szabad Angyalföld* című, 1945-ben készült képe ma is, 16 év után egyike a legjobbaknak abból a periódusból. Milyen remekül, szabadon, szárnyalva rajzolt, s hogy emberábrázolásában milyen hatalmas karakterérzék nyilvánult meg — ki látta, ki biztatta, ki dicsérte?

Hogy jogom van-e a szemrehányásra, nem tudom, hiszen ott voltam a többi közt, ahol szólt, kiáltott az őszintébb, az igazabb szocialista művészetért, melyet ő egyre fogyó erőivel művekben és szavakban sürgetett. De feltétlenül jogos a szemrehányás és az önvád, mert elment egy biztató, jó szó nélkül. Még 1955-ben rendezett egy kamarakiállítást, összesen 15 festmény, 8—10 rajz és a *No pasaran!*-sorozat. A kis katalógus másfél oldalnyi előszavát alá sem írta a szerző, annyira nem érezte ügyének azt a kiállítást. A szöveg egyetlen értékes mondata az, amit Berdától idéz, mikor programja felől kérdezi. A program ennyi: „Hogy igazat mondjak, és ne kelljen külön magyarázat a képeim mellé, vagyis, hogy közérthetők legyenek." Ars poeticája, mint József Attiláé: „. . . az igazat mondd, ne csak a valódit". Szocialista mivoltának mértéke ez, és szocialista művész voltának, hogy közérthető kívánt lenni, mert tudta, hogy a műnek visszhangra kell lelni azoknál, akikhez szól.

A kortársak és barátok ismerték körülményeit, hogy súlyos betegségével gyürkőzve dolgozott, mindvégig nagy szegénységben, sovány vagy semmi elismerés mellett. Most meakulpázva összekereshetjük életművét, hogy amit nem láttunk meg életében, most együtt lássuk. S ha valaha valaki egyszer számbaveszi a két világháború közötti magyar művészet leghaladóbb jelenségeit, Berda Ernő képei a legjobbak között lesznek.

(Művészet, 1961. 5. sz.)

SZABADSÁG ÉS NÉP
(1942)

A 20. évfordulón

A Csók Galériában harmadízben került megnyitásra egy kiállítás, melyet húsz évvel ezelőtt az illegális KMP kezdeményezésére a legjobb hazafiak szerveztek. *Szabadság és Nép* címen freskópályázatot hirdetett a *Népszava*, ugyanakkor grafika és kisplasztika beküldésére szólított fel. A Történelmi Emlékbizottság és a Szocialista Művészcsoport volt a kiállítás tényleges szervezője és rendezője, s végül is a Vasas Székház termeit a padlótól a mennyezetig megtöltötték a művek. A kiállításon szereplő művészek nagyrésze tisztában volt azzal, hogy antifasiszta tüntetésben vesz részt, csakúgy, mint két héttel azelőtt, március 15-én a Petőfi-szobornál. A kiállítás megnyitásán megjelent óriási tömeg bizonyította a fasizmusellenesség mélységét, s hogy ez milyen erőt képviselt, megvilágítja az a felháborodás-vihar, amelyet a jobboldali sajtóban kavart. „Lenin szelleme hatja át a *Népszava* vörös kiállítását" írta a *Virradat* vastagon szedett címbetűkkel s — igaza volt.

Valóban Lenin szelleme, a nemzeti függetlenség és a béke vágya járta át a kiállított műveket. Bokros Birman plakettje a független Magyarországért való összefogás nyílt hitvallása. A freskótervek pedig kimondottan a háború és béke témájával jelentkeztek. Bernáth Aurél díjnyertes szép pasztelljén egy fiatal nő, múzsa és békeangyal keveréke, vezeti a tömeget a háború lángjától feketére füstölt ég alól a béke tiszta tájai felé. A mártírhalált halt Ámos Imre a háborút: eleven fa koporsójába zárt emberekkel, a békét: fény felé futó fehér alakokkal jelképezte. De minden művész — szimbolikusan vagy nyílt szóval — a függetlenségre, a békére szavazott.

A német nácik követelésének gyorsan engedve, a belügyminisztérium és a rendőrség egyesült erői három nap múlva bezárták a kiállítást, és letartóztatták azokat a kommunista művészeket, akik műveikkel és szervező munkájukkal a legtevékenyebb résztvevők voltak. Goldmann György szobrász, Kondor György festő és még sok haladó művész pusztult el a fasiszták kínzókamráiban, haláltáboraiban.

Az a húsz esztendő előtti március s a benne fogant mozgósító eszmék fényes példát adtak az igazi hazafiságból. Az évforduló tiszteletére megismételt kiállításnak pedig nem kisebb a szerepe, minthogy emlékeztessen a múltra, s ébren tartsa a fasizmus elleni érzéseket. Vajon időszerűtlen-e ez? — mint a kiállítás

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR NEMZET

1971 AUG 14

1021

Magyar Nemzet

Berda E. fmv.

BERDA ERNŐ EMLÉKKIÁLLÍTÁSA

a Magyar Nemzeti Galériában

A **lig van megrendítőbb,** mint a ki nem teljesedett élet. Ha egy forradalmár művész negyvenes éveinek derekán meghal, nyilvánvaló, hogy befejezetlen életművet hagy maga után. Szellemében és szándékában a tíz év előtt elhunyt *Berda* Ernő közeli rokona volt a teljesen kiforrott, de korán lezárult életművek alkotóinak, Derkovitsnak, Dési Hubernek, József Attilának. De teljes ellentéte volt a piros arcú, piros levekbe mártogató, harsány életörömben oldott rokonnak, Berda József költőnek. A festőöcsöt örökös testi korlátja, a súlyos betegség, de nem kevésbé a kor, melyben élt, gátolta képességeinek kibontakoztatásában. Hanem, sajnos, a felszabadulás utáni évek sem sokban könnyítették a dolgát.

Mindig festő akart lenni és mindig — legalábbis felnőtt fiatalember koráig — mást kellett csinálnia. Rajzolni szeretett volna, de fotós lett és mellesleg tanult rajzolni a nemrég Amerikában elhunyt Reichenthal Ferenc grafikusművésznél. Tudjuk azt is, hogy két kitűnő szlovák festő, Ludo Fulla és Mikulas Galanda is foglalkozott vele Pozsonyban töltött fiatal éveiben.

Ezeket, valamint a későbbi, itthoni iskolázás során Szőnyi Istvánt és Benkhardt Ágostont említhetjük mestereiként. Mégis, tulajdonképpen sem rajzi módszerében, sem színvilágában nem találjuk mesterei nyomát, mert alapjaiban a német Proletkult hatására ismerünk, mint ahogy a harmincas évek fiataljai, jelesül a *Szocialista Művészcsoport*, amelyhez Berda kezdettől fogva tartozott, ezt a kormos, napfény-nem-látta világot ábrázolta. Berda később oldottabb lett színben, szemléletében optimistább, és lírája csak a negyvenes évek második felében, a *Zsuzsi-képekben* szólalt meg.

A **munkásosztály élete** — mindenkori témája —, sokkal inkább a szerkesztő elvű kompozíció és a nyers színek együttesébe kívánkozott. A felszabadulás előtti munkái egységesebb stílust mutatnak, mint az 1945 utániak; de hiszen emlékezhetünk, menyi verejtékes akarat irányult a hibásan értelmezett realizmus kiformálására.

Pedig Berdának semmi szüksége nem volt változtatni festői módszerén, vagy görcsösen keresni az aktualitásokat. Kifejezésében mindenkor világos, tartalmában félreérthetetlenül pártos volt. Már 1936-ban, az *Új Realisták* című, Tamás Galéria-beli csoport kiállításán szerepelt a *Rezesműhely*, előterében egy erőteljes, míniumvörös lánccal. Ez, egyik főműve, 1945-ben, az Első Szabad Nemzeti Kiállításon *a Művészeti Tanács nagydíját* kapta. A kép sajnos, nem szerepel az emlékkiállításon, valahol lappang. Az 1945 ben festett *Szabad Angyalföld* című képe annak a történeti és művészeti korszaknak igazán maradandó darabja. Azt lehetne mondani, hogy a csaknem egy évtizeddel előbb készült, *Kiáltó* című, nagyerejű kompozíció figurájának válaszol a rálátásban ábrázolt, grundok és deszkapalánkok között gyülekező és vörös zászlókkal induló tömeg. Mindkét festmény teljes festői értékével szolgálja és szolgáltatja a tartalmat.

S ha már itt a szó: szolgálat, hadd ismételjük meg, hogy a művészet minden fajtája szolgálat! Itt már vita nem lehet, még akkor sem, ha némely műkritikus csak az esztétikai élményt kéri számon, függetlenül a tendenciától. Félő, hogy ha Berda *Pék*, vagy *Szövőmunkás* képét az Elbán túl, sőt, az Óceánon túl festették volna, úgy lehetne ámuldozni a beszédes, anyaghű színeken, a kelt kenyér, vagy az orsózott fonál sárgásfehér színein, amelyek az egész képen következetesen uralkodnak. De ezeket a képeket magyar festő, méghozzá kommunista festette, és döntően nem azoknak, akik olyan esztétikát kérnek számon, ami látásán, vállalásán és szándékán kívül esett. Távol esett tőle az, hogy a szépséggel andalítson; nem elringatni, de ébresztgetni, öntudatra ébreszteni akart.

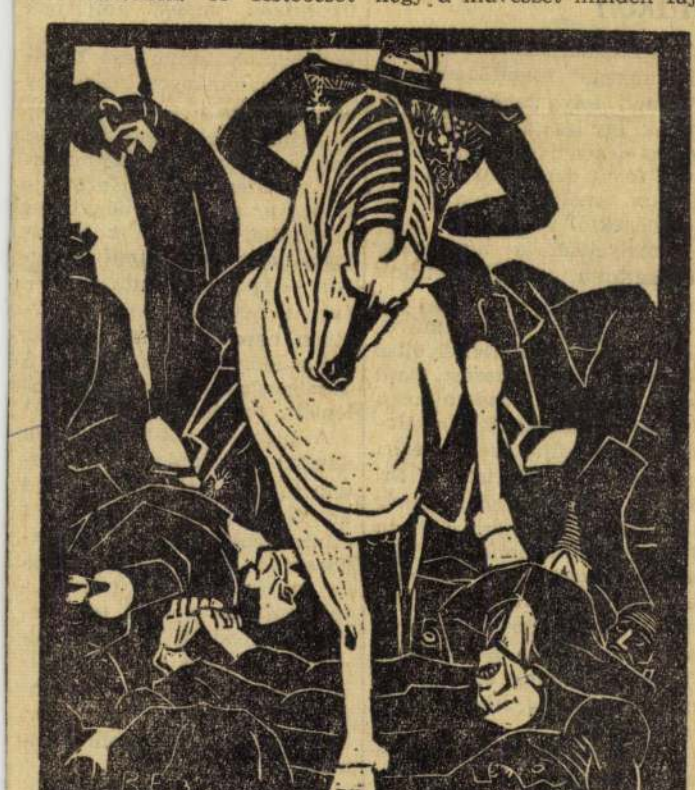

Berda Ernő antifasiszta linóleummetszet-albumának első lapja: a „Bevonulás"

Nagy **példaképe** Derkovits volt, de sose lett epigonja. Követője volt a szó legnemesebb értelmében, világnézetének hevességében s ennek alapján a művészet szerepét és feladatát illetően. Az 1939-ben készült, *No pasaran* címen ismert, de valójában *Apocalipsis Humana* című, tizenkét lapból álló linóleum metszetsorozatában Derkovits útján járt. Nem kellett visszanyúlnia a történelembe, egyszerűen „tudomásul vette az aktualitásokat" s így a való világ szörnyűségeit, a spanyol reakció és a német fasizmus minden borzalmát hihetetlen megérzéssel és előrelátással, a fekete-fehér csattogó kontrasztjaival megfogalmazta. Ha semmi mást nem csinált volna Berda, csak ezt a sorozatot, *ez maga korszakjelző a magyar grafikában és az európai történelemben.*

De csinált mást is, festett erőteljes képeket, néha olyat, hogy felborzolta a hipokrita polgárt, gyakran olyat, mint a *Munkások a gyárban*, mint a *Lovak*, és rajzolt szép, konstruktív tájképeket, karakteres portrékat s végül, de nem utolsósorban, *rajzolta az illegális röpcédulákat*, amelyekben a munkáskamara, a leventézés, az imperialista háború ellen kiáltozott érdekes metszeteken. *Nem ártott volna ezeket is kiállítani*, kiegészítendő a *pictor politicus* karaktert.

Tíz éve halott s alig esett szó róla. E kiállítása után lehetetlen elfelejteni.

Oelmacher Anna

rte

arás

.99 ezer vagon kenyérgabo-
nát, 19 ezer vagon takar-
mánygabonát és hétezer va-
gon sörárpát — vettek át,
több mint kétszeresét annak a
mennyiségnek, amely tavaly
lyenkor magtárakba került.
A kenyérgabona minősége,
ektolitersúlya, a liszt sikér-
artalma jó.

anácskoznak
atakon

sához használják fel, s a gyűj-
ött anyagot összefüggésében,
örténeti folyamatában vizs-
gálják. Így lesz a néprajz egy-
szerre nemzeti és nemzetközi,
mert fényt derít azokra a ha-
tásokra, amelyeket a szomszé-
dos népektől vettünk át, illet-
ve amelyekkel a magyarság
gazdagította a körülöttünk
élők kultúráját.

Dr. Gosztonyi János műve-
ődésügyi miniszterhelyettes
üdvözölte a tanácskozást, majd
dr. Bárczi Géza akadémikus a
földrajzi elnevezések és nyelv-
árások gyűjtésében elért
eredményeket méltatta. Dr.
Benkő Lóránt egyetemi tanár
elszólalása után dr. *Kálmán*
Béla, a nyelvtudományok dok-
ora, egyetemi tanár ismertet-
e a magyar nyelvjárások atla-
zával kapcsolatos teendőket,
najd felolvasták dr. *Diószegi*
Vilmos kandidátus előadását a
nagyar néprajzi atlasz előké-
születeiről.

A három éve Szekszárdon
tartott országos találkozó óta
lezajlott eseményeket dr. *Mor-*
vay Péter, a Magyar Néprajzi
Társaság önkéntes gyűjtő
szakosztályának elnöke ismer-
tette, majd dr. Ortutay Gyula
átadta *a legkiválóbb önkéntes*
gyűjtőknek a Sebestyén Gyula-
emlékérmet.

eruházások
lelme

Megállapították, hogy *a leg-*
több esetben a hanyagság, a
gondatlanság, a technológiai
fegyelem súlyos megsértése
okozta a tűzet vagy a rob-
banást. A felelősök ellen bün-
tetőeljárás indult.

A legfontosabb teendő te-
hát *a megelőzés, de a tűz ol-*
tását is korszerűsíteni kell. A
Tűzrendészet Országos Pa-
rancsnokságával együttmű-
ködve felmérik, hogy az új
nagy beruházások tűzvédelmé-
hez milyen sajátos berendezé-
sek, eszközök szükségesek.

ág legnagyobb
gépeit

rácsos kotró óránként négy-
ezer köbméter földet mozgat
meg és a hányórendező segít-
ségével a hatalmas földmeny-
nyiséget futószalagszerűen to-
vábbítja a *bányagödrökbe.* Az
egész géplánc napi teljesítmé-
nye csaknem százezer köbmé-
ter lesz. Ilyen nagy meny-
nyiségű föld megmozgatása
ilyen rövid idő alatt hagyo-
mányos eszközökkel szinte el-
képzelhetetlen.

e Debrecenben

Debrecen két testvérvárosá-
nak, a bolgár Sumennek és a
lengyel Lublinnak virágkocsi-
jai is ott lesznek az illatos
menetben, de várjuk az oszt-
rákok, svájciak és a jugo-
szlávok virágkompozícióit is.
A karneváli eseménysorozatot
néptáncfesztivál egészíti ki,
amelyre nyolc magyar együt-
tes mellett két külföldi is be-
nevezett.

A tavalyi virágkarnevált
százezer érdeklődő nézte vé-
gig. A debreceniek híresek vi-
rágszeretetükről: több mint
húszmillió forint értékű köz-
parkot létesítettek az utóbbi
évben, társadalmi munkával.

f. r.

Dr. Karl *Schiller*, az ...
gazdasági és pénzügyminisz-
tere pénteken felesége társa-
ságában néhány napos ma-
gyarországi üdülésre Buda-
pestre érkezett.

XIII. Georgikon napok Keszthelyen

A Balaton „fővárosa" újabb
tudományos eseménynek néz
elébe: *augusztus 18—19 között*
zajlik le Keszthelyen a XIII.
Georgikon napok, amelynek
színhelye az Agrártudományi
Egyetem díszterme lesz. E fel-
sőfokú tudományos intézmény
ősét 1797-ben a Festetichek
alapították elsőként Európá-
ban, s „Georgikonnak" neveez-
ték el. Ezen a néven azóta is
a magyar agrártudományi élet
központja. *Az utód, a Keszt-*
helyi Agrártudományi Egye-
tem — ápolva a tradíciókat —
évente rendezi meg a Geor-
gikon napokat, amelyeken az
agrártudományok képviselői a
mezőgazdaság időszerű prob-
lémáit, feladatait vitatják.

A plenáris ülést dr. *Belák*
Sándor akadémikus, az egye-
tem rektora nyitja meg, majd
dr. *Gergely* István, a MÉM
miniszterhelyettese *A szaktа-*
nácsadás szerepe, jelentősége
a mezőgazdasági termelés-
fejlesztésben címmel tart be-
vezető előadást. A hazai ag-
rártudósokon és kutatókon kí-
vül részt vesznek a konfe-
rencián francia, jugoszláv,
lengyel, az NDK és olasz ku-
tatók és tudósok is.

Emelkedik a finn papír behozatala

Hazai papíripari nyersanya-
gaink jelentős részét a *Szov-*
jetunióból és Finnországból
importáljuk. Az elmúlt öt év-
ben jelentősen *emelkedett finn*
papírbehozatalunk. Egyre több
mélynyomó papírra van szük-
ség, ezért a *Lignimpex* 1974-ig
hosszú lejáratú megállapodást
kötött finn partnerével. A finn
vállalatok a következő négy
évben 15 ezer tonna mélynyo-
mó papírt szállítanak hazánk-
ba.

Rohamosan fejlődő ipar-
águnk a csomagolástechnika
és a csomagolóipar. A finn
piacról az idén 4300 tonna do-
bozt, hullámpapírt és egyéb
csomagolóanyagot vár a hazai
ipar. A tervek szerint 1975-
ben már csak 3000—4000 ton-
na import csomagolóanyagot
vásárolnak. Egy új anyag
egyre növekvő importjára is
lehet számítani, ugyanis *a szá-*
mítástechnika rendkívül vé-
kony, de különlegesen erős,
formatartó papírokat igényel.
A lyukszalagrendszerű számí-
tógépekhez és a komputerek-
hez 1975-ig 20 ezer tonna spe-
ciális műszaki papírt vásáro-
lunk északi partnerünktől.

KÖZÜLETEK, VÁL
FIGYELMÉB
70×70 CENTIMÉT
VIGOGNE FE
ÉS
45×45 CENTIMÉT
KARTONKEN
kapható a
Temaforg
Budapest, VIII., Le
Telefon: 330—730.
Budapest, VI., Paul
Telefon: 426—131.
UTÁNVÉTTEL IS

Berda Ernő, festő

ÚJREALISTÁK

Egy kiállítás emlékkiállítása Szombathelyen

Stúdiós kiállítás harminc[a] |: ban: a *Kukoricást* fes[t] *da Ernő* huszonkét e[v]s, *Szántó Piroska* még nem töltötte be a huszonhármat, *Szöllősi Endre* huszonöt, és a csoport „doajenje", *Goldmann György* harminckét éves ekkor. Eresszük még errefelé a fantáziánkat. A „befutott" *Schubert Ernő* harminchárom évet számlál, a pályakezdő *Fehér György* csak tizenhatot — nagytalárú, játékosságra nehézkes művészettörténeti rendezvényeink közt valójában nem lett volna az sem érdektelen ha a *Savaria Múzeum* csak úgy a különlegesség és a tanulság kedvéért újrarendez egy negyvenegy évvel ezelőtti *akármilyen* bemutatkozó kiállítást. „A festő kölyökkutya korában" — ez a téma műbarátoknak önmagában is érdekes volna, de Szombathelyen egy olyan nyitótárlatot próbáltak rekonstruálni, amelyen nem egy-két-tíz művész, hanem egy művészetpolitikai program mutatta meg a fogai élét négy évtizede.

Mert Berda Ernő izzó *Kukoricást* fest, de közben tendencia és pártosság szándékaival viaskodik a kortárs visszaemlékezések szerint. Szántó Piroska szociográfiai hittel-igyekezettel ábrázol kofahajón törődőket. Szöllősi harcba kiált, akár *Rohanónak*, akár *Riadónak* nevezik az így is, úgy is ismert, becsapódó, robbanó kisbronzát, Goldmann pedig már fél évtizede kipróbált kommunista harcos 1936-ban. Ezért nem lesz a *Tamás Galériában* megrendezett kiállítás az egyívásúak, még csak az azonosan gondolkodók szűkre fogott bemutatkozása sem; ezért lesz az *Újrealisták* fedőcímű kiállítás az illegális párt irányította féllegális *Szocialista Képzőművészek Csoportja* polgári legalitásban megnyitott bemutatója. Az Akadémia utcában, néhány lépésnyire a Parlamenttől és a legmagasabb bíróságtól, amit akkor Kúriának hívtak.

Újrealizmus dekonspirálva annyit tesz: *szocialista realizmus*. A szocialista művészcsoport ekkor már két esztendeje működik szervezetten, de legerősebb tagjai már négy-öt esztendeje dolgoznak művészként, forradalmárként a pártban, már maguk mögött tudják első nagy lelkesedéseiket és kudarcaikat, szép elvi vitáikat és veszekedéseiket, eredményes bemutatkozásokat mozgalmi és munkáskörnyezetben, s gyötrelmes ifjonti összeomlásaikat, ha a jó elméletet nem fedi a művészi eredmény. Egyszóval elérkezett a pillanat, hogy a „konszolidáltak", a „polgári" művészeti életben is próbát tegyenek — ott, ahol eddig csak külön-külön aratnak eddig sikert a legjobbak KÚT-tagként, az UME kiállítóiként.

A próbát nem csupán a maguk, hanem önzetlenül, szép forradalmi önzéssel az eszme, a kommunista művészet próbájának akarják, ezért vonnak a Tamás Galéria falai közé velük együttgondolkodó, együtt elszánt csoporton kívülieket is. Az Újrealisták kiállításának tehát már nem Goldmann, hanem a negyvenöt éves *Gádor István* és a negyvenhét esztendős *Bokros Birman Dezső* a legidősebb, legtekintélyesebb két részvevője, s hogy a két mester bevonása okos tett volt, azt negyvenegy esztendő múltán is könnyű észrevenni: a szombathelyi kiállításnak az a legerősebb, a szándékot legfeszesebben megvalósító sarka, ahol Szöllősi kisbronzával, Goldmann sajnos, csak rekonstrukcióban megmaradt *Emlékművével*, Gádor kicsi-erős munkásplasztikái, Bokros kihívóan dinamikus *Madame sans gene*-kompozíciója alkot együttest.

Hogy milyen meggyőző volt a látvány negyvenegy éve, azt most, a Savaria Múzeumban, sajnos, csak körülbelül sejthetjük. A katalógusok már akkor sem voltak pontosak Magyarországon, s ha a megmaradt, nyomtatott műtárgylistában nincs nyoma is, a harcostárs-visszaemlékező *Erdős László* úgy sejteti hatvannégyben, a kortársméltató *Bálint György* pedig megerősíti a kiállítás második napján írt cikkében, harminchatban, hogy Goldmann *Rendőr-remeke* ott volt a [ki]állításon. Szombathelyen n[em] teremben. Nincs ott Berda h[íres] *Hídépítőkje*, Schubert olajfestm[ényei] nye, Szántó témájának is csak egy grafikai megfogalmazása — pusztító évtizedek, háború, lappangás, a művészettörténet félig elvégzett munkája, no meg (a meglevő, de más kiállításokon szerepeltetett eredeti művek esetében) némi hazai szervezetlenség akadályozták a szombathelyi múzeumot abban, hogy szándéka szerinti munkáját elvégezze.

Derkovits Hajnal című temperája, a Tamás galériabeli kiállítás vallomásnak-példának szánt mottója is hiányzik a múzeumból, de a tényt, hogy a csoport Derkovitsot tekintette-hirdette eszmei-esztétikai példájának, több szép Derkovits-remekkel tudják jelezni a Derkovits-műveket gyűjtő, Derkovits-múzeumot fenntartó Szombathelyen. Így pótoltak a hajdani kiállításról visszaidézett tizenegy eredeti alkotáshoz olyanokat, amelyek témában, korban illeszkednek a jelen nem levő alkotásokhoz, s így akasztottak a „valódi" *Bán Béla (Gondolkodó)*, *Fenyő A. Endre (Fűrészes csendélet)* és a *Kukoricás* mellé „korabeli" *Sugár Andort (Téglagyár)*, érdekes Schubert Ernőt *(Lány gitárral)*, erőt sugárzó Bán Bélát *(Mintázó állvány)*. *Búti István* és *Háy Károly László* egy-egy „hiteles" műve mellett sok rokonszellemű alkotás a grafikában, s csaknem teljesen rekonstruált, erős plasztikai gyűjtemény — ez a szombathelyi kísérlet végeredménye.

Hogy mármost a Tamás Galéria kiállítása elérte-e a nyíltan megfogalmazott, és a titkos politikai programjába vett célját, a magyar művészeti közélet és általános közgondolkodás felrázását a politikai depresszió idején, s ha nem érte el, a kiállítás változó színvonala volt-e az ok, mint némely csoporttagok kritikája is állítja, vagy a polgári kritika érdektelensége, mint a katalógus-előszó véli — e kérdések eldöntéséhez, a nagy, történelmi igazságtevéshez a szombathelyi emlékkiállítás nem sok kedvet csinál. Akkor sem csinálna sokkal többet, ha nem egy-két művészettörténész, nem az egyetlen szombathelyi múzeum lett volna kénytelen *minden* rekonstrukciós munkát elvégezni, ha a szombathelyi kiállításrendezők egy már évtizedek óta várt, de a mai napig meg nem levő tudományos-történeti feldolgozásra, a Szocialista Képzőművészek Csoportjának megbízható történetére építhettek volna. A kiállítást akkor pontosabban lehetett volna rekonstruálni, egykor bizonyára pontosabban is fogják rekonstruálni, de a kiállítás valódi és lehetséges hatását nem egy mégoly jól rekonstruált kiállításból lehet majd lemérni. A teljes rekonstrukcióból csak azt lehet lemérni, amit nagyjában-egészében a mostani szombathelyi látnivaló is dokumentál: hogy tudniillik milyen színvonalon, milyen hittel, milyen etikával és milyen elkötelezettséggel dolgoztak a harminchatos, szocialista meggyőződésű „stúdiókorúak". S bár ez a tanulság önmagában sem időszerűtlen a mai stúdiókorúak és stúdióból középgenerációba korosodottak, a harminchatosokat oly szívesen citálók ismeretében — az Újrealisták kiállítása ennél jelentősebb művészettörténeti-eszmetörténeti eredmény volt.

Hogy bevitte a munkástematikát, a munkás-elkötelezettséget abba a Belvárosba, ahonnan az akkor már tizenhét esztendeje kiszorult — valóban tett volt, akár visszhangtalanul maradt, akár nem a „polgári kritikában". (Mellesleg: nem maradt visszhangtalan. A *Magyarország* például, ahová Bálint György írt méltatást, polgári, olvasott, nagy lap volt.) Hogy a kiállítás utáni, szinte igazságtalan önmarcangolás tisztázó vitákat indított a csoport életében, nívóra sarkallt — ugyancsak nem mellékes, de nem is az egyetlen érdem. Még az a hozadék is, amit a csoport méltatói rendre számítás nélkül hagynak, hogy tudniillik ez az első nyilvánosságra lépés, csoporton kívülieket mozgósító szándék nyilvánvalóan segített *a későbbi frontszélesítésben*, csoporttagoknak és szimpatizánsoknak könnyítette meg a további együttműködést a negyvenes évek népfrontos kiállításain — ez is csak egy része az eredményeknek. A legfontosabbat alighanem csak ezután fogja felmutatni egy nyilvánvalóan sokáig el nem odázható tudományos publikáció: *az ideológiai-esztétikai* hasznot. A kiállítás után — a katalógus-előszó is utal rá — hatalmas indulatú vita indult realizmusról, szocialista művészetről, elkötelezettségről a szociáldemokrata és a kommunista sajtóban. Elkeseredett, indulatokkal és jó érvekkel teli vita. Kommunistákat és marxista műveltségű nem kommunistákat mozgósító vita. A művek fölé emelkedő ideológiai vita.

Olyan eszmecsere, amelyről egyszer, egy méltóképpen alapos kutatás talán kideríti és ki meri jelenteni, hogy a szocialista realizmus képzőművészet-esztétikájának első termékeny és tisztázó megfogalmazását hozta — nem kevés fájdalom és félreértés mellett — a magyar közgondolkodásba. A harminchatos „stúdiókorúak" igazi eredményei közül alighanem ez a *Gondolat- és Népszava*-eszmecsere lesz a legmaradandóbb. Máig aktuális tette egy olyan művészgenerációnak, amely azóta a maga pályáján más művekkel vált élő mesterré, vonult be a halhatatlanságba, vagy — sajnos — az elfeledésbe.

Rózsa Gyula

a szegedi Kenderfonóban

y üdvözlő levele

az egykori kis kötélverő műhelyből szocialista társadalmi rendszerünkben modern nagyüzemmé fejlődött, ma textiliparunk fontos bázisa, amely hazai alapanyagból belföldön és külföldön egyaránt keresett jó minőségű terméket állít elő. Kérem Önöket, hogy tehetségükkel és szorgalmukkal a jövőben is alkotó módon segítsék elő szocialista céljaink elérését és járjanak élen pártunk XI. kongresszusa határozatainak végrehajtásában."

Keserű Jánosné ünnepi beszédében egyebek között elmondta, hogy az iparág az V. ötéves terv eddigi szakaszát eredményesebben teljesítette, mint az előző tervidőszakban. A miniszter végül kitüntetéseket nyújtott át azoknak, akik elősegítették a termelés növelését, a gyár termékeinek sikerét bel- és külföldön. (MTI)

...ET HÍREI

levél-átadás

átadta megbízólevelét. A megbízólevél átadásánál jelen volt *Cseterki Lajos*, az Elnöki Tanács titkára és *Garai Róbert* külügyminiszter-helyettes.

izottságának elnöke Debrecenben

dicor Művek helyi gyárában nemrégiben átadott sugársterilizálót, majd a Magyar Tudományos Akadémia debreceni Atommagkutató Intézetében és végül a Kossuth Lajos Tudományegyetemen tettek látogatást.

y Romániába utazott

ködését, a törvényalkotás és az igazságszolgáltatás gyakorlatát Romániában.

A bukaresti otthoni repülőté-

A
emel
gusol
Orsz
dagó
ünne
Györ
helye
MSZ
titká
ja, C
Elnö
zsef,
téne
Po
niszt
korm
ket,
dagó
tóka
kolá
mény
mek
gia t
tanügyigazgatásban dolgozó pedagógusokat. A miniszter tíz pedagógusnak — kimagasló tevékenységéért — átnyújtotta az *Apáczai Csere János-díjat*. A *Kiváló tanár* címet és jelvényt hatvanhatan, a *Kiváló tanító* címet és jelvényt harmincegyen, a *Kiváló óvónő* címet és jelvényt huszonhárman kapták meg.

A kitüntetések átadása után Polinszky Károly fogadást adott az Országház Vadásztermében.

APÁCZAI CSERE JÁNOS-DÍJ

Ballai Antalné, a Bessenyei György Tanárképző Főiskola 2. sz. gyakorlóiskolájának szakvezető tanára, **dr. Haraszty Árpád** kandidátus, a Kossuth Lajos Tudományegyetem egyetemi tanára, **dr. Kárpáti László,** a soproni Berzsenyi Dániel gimnázium szakfelügyelő tanára, **dr. Kiss Árpád** kandidátus az Országos Pedagógiai Intézet nyugalmazott főiskolai tanára, a Magyar Pedagógiai Társaság elnöke, **Koltai Magdolna** megyei szakfelügyelő, a komlói Fürst Sándor általános iskola tanára, **dr. Pataki Ferenc** kandidátus, a Magyar Tudományos Akadémia Pszichológiai Intézetének igazgatója, **dr. Polgár Péter,** a miskolci 114. számú Eötvös József Ipari Szakmunkásképző Intézet igazgatója, **Réti Zoltán,** a balassagyarmati Rózsavölgyi Márk Állami Zeneiskola igazgatója, **Szlávik Lajosné** vezető szakfelügyelő, a **Jánosné,** az Eötvös Loránd Tudományegyetem Apáczai Csere János gyakorlógimnáziuma vezető tanára, **Irlanda Dezső,** az egri Gárdonyi Géza gimnázium és szakközépiskola tanára, **dr. Jakab Lászlóné,** a székesfehérvári Petőfi Sándor általános iskola tanára, **Kapor Károlyné,** a veszprémi Lovassy László gimnázium és szakközépiskola tanára, **Kardeván Péterné,** a budapesti Pesti Barnabás Élelmiszeripari Szakközépiskola és Szakmunkásképző Intézet tanára, **Kiss Béla,** a balatonfüredi Lóczy Lajos gimnázium és szakközépiskola igazgatója **Kiss Jánosné,** a Budapest, XVI. kerületi Geisler Éta általános iskola igazgatóhelyettese, **Kiss Zoltán,** a kaposvári Táncsics Mihály gimnázium és óvónői szakközépiskola tanára, **Kocsor Ferenc,** a budapesti Vendel utcai középiskolás diákotthon igazgatója, **Kovács Gábor,** a balassagyarmati Balassi Bálint gimnázium tanára **Kőfalvi István,** a szombathelyi Entzbruder Dezső Szakközépiskola igazgatója, **Krajczár Károly,** az apátistvánfalvi általános iskola igazgatóhelyettese, **Krausz Györgyné,** a komlói Steinmetz Miklós Szakközépiskola igazgatóhelyettese, **Kromek Sándor,** a pécsi Nagy Lajos gimnázium tanára, **Kunos András,** a szarvasi Vajda Péter gimnázium és szakközépiskola tanára, **Lantos György,** a kardoskúti általános iskola igazgatója, **dr. Lendvay Vilmosné,** az egri 5. sz. általános iskola igazgatója, **Magyar Istvánné,** a budapesti XX. kerületi Vörösmarty utcai általános iskola tanára, **Marth Béla,** a szolnoki Verseghy Ferenc gimnázium tanára, **Mészáros Józsefné,** a budapesti XIII. kerületi Kassák Lajos utcai általános iskola tanítója, **Szabó Albertné,** a hajdúnánási I. sz. általános iskola tanítója, **dr. Szilvágyi Hermanné,** a budapesti VI. kerületi Labdautcai általános iskola tanítója, **Szitás Margit,** a zalkodi általános iskola tagiskolavezető tanítója, **Szőke Ernőné,** a soproni Petőfi Sándor általános iskola szakfelügyelő tanítója, **Tancsik Pálné,** a budapesti VIII. kerületi 3 sz. általános iskola szakfelügyelő tanítója, **Tarcsay Gyuláné,** a budapesti XXII. kerületi Budafoki téri általános iskola tanítója, **Tettinger Antalné,** a bácsbokodi Móra Ferenc általános iskola tanítója, **Tóth Imréné,** a zalaszentgróti 2. sz. általános iskola tanítója, **Trombitás Jenőné,** a kisteleki 2. sz. általános iskola tanítója, **Újhelyi Istvánné,** a romhányi általános iskola tanítója, **Visy Györgyné,** a turai általános iskola szakfelügyelő tanítója, **Walcz Józsefné,** az esztergomi Balassa Bálint általános iskola igazgatója, **Zsivola Józsefné,** a szegedi Gera Sándor általános iskola tanítója.

KIVÁLÓ ÓVÓNŐ

Balogh Lászlóné, a petőfibányai napközi otthonos óvoda vezető óvónője, **Erényi Tiborné** óvodai szakfelügyelő, a mezőnyárádi napközi otthonos óvoda vezető óvónője, **Erdei Franciska,** a szentesi 1. sz. napközi otthonos óvoda vezető óvónője, **Fenyvesi Mihályné** óvodai felügyelő, a pécsi Építők úti óvoda vezető óvónője, **Földes Imréné** óvodai felügyelő, a nyíregyháza-jósavárosi 5. sz. óvoda óvónője, **Garai Józsefné,** a Fóti Gyermekváros óvodás otthonának vezetője, **Gersy Tamásné,** a budapesti XVI. kerületi Varga József utcai 100. sz. óvoda vezető óvónője, **Greiner Frigyesné,** a budapesti VI. kerületi Munkácsy Mihály utcai 23. sz. óvoda vezető óvónője, **Joó Katalin,** a szegedi Odessza-lakótelepi óvoda vezető óvónője, **Lipták Lajosné,** a dunaújvárosi 8. sz. napközi otthonos óvoda vezető óvónője. **Lukácsi Lászlóné** óvodai felügyelő, a veszprémi 14. sz. napközi otthonos óvoda vezető óvónője, **Muhari Béláné,** a jászalsószentgyörgyi óvoda vezető óvónője, **Németh Teréz,** a paksi óvodaigazgatóság vezető óvónője, **Palócz Lajosné** óvodai felügyelő, az ajkai 6. sz. óvoda vezető óvónője, **Preisinger Ferencné** óvodai felügyelő, a Budapest IX. kerületi Epreserdő utcai napközi otthonos óvoda óvónője **Pucsák Katalin** a nagykanizsai Korvin Ottó úti napközi otthonos óvoda óvónője, **Sáreczki Lászlóné,** a kiskőrösi 1. sz. napközi otthonos óvoda óvónője, **Szabari Miklósné,** a komlói Sallai utcai napközi otthonos óvoda vezető óvónője, **Szabó Jánosné,** a kalocsai 8. sz. napközi otthonos óvoda vezető óvónője, **Szakács Károlyné** óvodai felügyelő, a kapuvári 4. sz. napközi otthonos óvoda vezető óvónője, **Tóth Kálmánné,** a püspökladányi óvodaigazgatóság vezető óvónője, **Varga Istvánné,** a bajai Kossuth Lajos utcai napközi otthonos óvoda óvónője, **Vozár Józsefné,** a budapesti XIV. kerületi Martos Flóra utcai napközi otthonos óvoda óvónője.

*

A Városházán tegnap *Szépvölgyi Zoltán*, a fővárosi tanács elnöke ünnepélyesen átnyújtotta az idei *Földes Ferenc-díjakat* a fiatalokat különösen nagy felelősséggel és hivatástudattal nevelő kiváló budapesti pedagógusoknak. A mezőgazdasági és élelmezésügyi miniszter *a gyakorlati oktatás terén kitűnt* gazdaságokat, vállalatokat, szakembereket a *Nagyváthy János-díjjal* jutalmazta.

Kitüntették a *szakmunkásképzésben, a hazafias, honvédelmi nevelésben, a biztonságos közlekedésre oktatásban* példás munkát végző pedagógusokat, oktatókat, s az *egészségügyi felsőoktatás* kiváló oktatóit is. Országszerte sokfelé rendeztek tegnap pedagógusnapi ünnepséget, s adtak át kitüntetéseket, jutalmakat.

Este a fővárosi tanács végrehajtó bizottsága az Operaházban díszelőadást tartott a pedagógusnap alkalmából.

SZOVJETUNIO

Ismét üdülni megy a szovjetdolgozó

Azok között a nagy áldozatok között, amelyeket a szovjet nép hozott honvédelmi háborújában, az egyik súlyos áldozat volt, hogy lemondott mindenévi szabadságáról. A szovjet életben ez az évi szabadság sokkal jelentősebb szerepet játszik, mint bármely más ország életében. A Szovjetunió alkotmánya — vagy ahogy a szovjet nép nevezte: a sztalini alkotmány — a szovjet polgár alapvető jogai közé sorolja a pihenés jogát is, az alkotmány biztosítja a munkások és hivatalnokok évi fizetett szabadságát. Erről az alkotmányos jogáról mondott le a háború alatt a Szovjetunió népe, hogy jobban megvédhesse a szovjet alkotmányt, a szovjet államot.

A háborús esztendők alatt csak betegek és szülőnők kaptak szabadságot s a szanatóriumokban, üdülőotthonokban a sebesült vörös katonákat helyezték el. Most, amikor a Szovjetunióban egyre inkább békés mederbe terelődik az élet, a Legfelsőbb Tanács július 1-i kezdettel visszaállította a munkások és hivatalnokok fizetett szabadságának alkotmányos rendelkezéseit.

A Krim-félszigeten, Észak-Kaukázusban újjáépítik a lerombolt üdülőhelyeket és szanatóriumokat. Krímben a németek kivonulása óta már 41 szanatóriumot állítottak helyre. A Fekete-tenger partján palotákhoz illő üdülőotthonok várják a munkásokat.

A moszkvai rádió munkatársa felkereste a szénipari munkások szakszervezetét és felvilágosítást kért, hogy mit tesz ez a szakszervezet a szabadságra készülő munkások érdekében. A válasz: csupán ennek a szakszervezetnek öt hatalmas üdülőotthona van és a dolgozók a telepek közelében festői szépségű helyeken pihenhetnek.

A szovjetkormány költségvetése is nagy gondot fordít erre a kérdésre. A közegészségügyi feladatok megoldására több mint 30 milliárd rubelt irányzott elő és ezenkívül öt-öt milliárd rubelt fordítanak a társadalombiztosítással kapcsolatos költségek fedezésére, fürdőhelyek, szanatóriumok, üdülőotthonok helyreállítására és fenntartására. Ezek az intézkedések biztosítják, hogy a szovjetember ugyanúgy használhatja az alkotmány biztosította pihenés jogát, mint a háború előtt. 1940-ben hétmillió négyszázezer munkás és hivatalnok töltötte szabadidejét üdülőotthonokban. Több mint kilencszázezer embert gyógykezeltek szanatóriumokban. A Krim-félszigeten, a Kaukázusban, az Uralban, Közép-Ázsiában, a Volga és a Dnyeper hajóútjain milliók töltötték szabadságukat.

Igy pihent a háború előtt az az egyszerű szovjetember, akit Sztálin június 25-i pohárköszöntőjében üdvözölt és a szovjetállam gépezetét fenntartó csavaroknak nevezett. Ez az egyszerű szovjetember fogja — a háborús esztendők kényszerű szünete után — ismét ellepni a Krim-félszigetet, a Volga partjait, Kaukázus hegyeit.

Románia gyógyáru-nyersanyagga' látja el a magyar gyógyszeripart

Az első jódszállítmány már megérkezett — A román közegészségügyi miniszter Budapestre jön

A *Szabad Nép* hírt adott már róla, hogy a román *Egészségügyi Szakszervezet* és a magyar *Orvosok Szabad Szakszervezete* között Bukarestben nagyjelentőségű megállapodás létesült. Örömmel állapítjuk meg, hogy ezek a megállapodások máris megvalósulnak. Azt a határozatot, amely a tudományos eredmények kölcsönös kicserélésére vonatkozott, Budapesten kezdik valóra váltani román orvostudósok.

Augusztus 11-én a román közegészségügyi miniszter, Bagdasár Dimitru, a világhírű fejsebész tart bevezető előadást Budapesten

és ezt nyomon követi egy előadássorozat, amelyen a román orvostudósok fognak beszámolni a román orvostudomány eredményeiről. Ennek az előadás-sorozatnak a viszonzása lesz az a tudományos előadás-sorozat, amelyet *Szentgyörgyi* Albert professzor nyit meg Bukarestben. Szeptember első felében román delegátusok keresik fel Budapestet, hogy mielőtt a párisi világkongresszusra elindulnak, magyar elvtársaikkal megbeszéljék a közös világkongresszusi anyagot.

Ugyancsak a bukaresti határozatok valóraválását jelenti az a félmillió pengő értékű jódmennyiség, amelyet Romániából most kaptunk. Ez elindítása annak az akciónak, amelynek eredményeképpen

Románia el fogja látni a magyar gyógyszeripart a gyógyáruk nyersanyagával.

Ennek az akciónak igen nagy jelentősége van. A gyermeknyaraltatásra vonatkozó határozat is már valósággá válik. Az Orvosok Szabad Szakszervezete augusztus első napjaiban a román tengerpartra küldi azokat a magyar gyerekeket, akiknek elsősorban tengeri levegőre van szükségük.

A Szabad Szakszervezet elsősorban a legjobb magyar munkások, a magyar sztachanovisták és az orvosok gyermekeit részesíti előnyben a tengerparti nyaraltatásnál.

Az *Orvosok Szabad Szakszervezete* akcióját nemcsak Romániában, hanem Jugoszláviában is siker kísérte. A jugoszláv Egészségügyi Szakszervezettel is a romániához hasonló megállapodást sikerült létesíteni. E megállapodások értelmében a tudományos anyag kölcsönös kicserélése már legközelebb megkezdődik. Jugoszláviából egy orvosprofesszor jön fel előadást tartani Budapestre, míg Budapestről két fogász-professzor utazik Belgrádba, hogy a jugoszláv fogorvosi kiképzést elősegítsék. Megállapodtak arra is, hogy

jugoszláv orvostanhallgatók egy csoportját Budapestre küldik tanulmányaik folytatására.

Még augusztusban 25 jugoszláv rokkant érkezik hozzánk egészségük helyreállítására.

Értesülésünk szerint más szomszéd államok egészségügyi szakszervezeteivel is folytat tárgyalásokat az *Orvosok Szabad Szakszervezete* az egészségügyi kapcsolatok felvételére.

5.25x16, 5.50x16, 5.25x17, 5.50x17

autógumikat

keresünk megvételre

Bejelentéseket szóban vagy írásban

kiadóhivatalunkhoz

Budapest,

VIII., József-körút 5

II. emelet.

Az újjáépítésért

A Glóbus nyomda munkásai egy óra munkabérüket ajánlották fel az újjáépítés céljaira. Az így összegyűlt összeget az üzemi bizottság küldöttsége adta át Lakatos Miklós államtitkárnak, aki a felajánlásban kifejezésre jutó példaadásért köszönetet mondott.

A MÁV keleti fűtőház üzemi bizottsága ezúton mond köszönetet a VII. kerület 31. háztömb lakóinak, akik a keleti fűtőház munkásai élelmezésének feljavítására 16.300 pengőt gyűjtöttek és adtak át.

A Papírművek Rt. munkásai, tisztviselői gyűjtést rendeztek a Nemzeti Segély javára és a gyűjtés eredményét, 460 pengőt eljuttatták a központba.

RENDELETTEL SZABÁLYOZZÁK A SOKGYERMEKES ANYÁK KEDVEZMÉNYEIT

A népjóléti minisztériumban július 24-én a sokgyermekes anyák megsegítése ügyében értekezlet volt. Az ankéton résztvett *Tildy* Zoltánné, a MNDSz díszelnöke, valamennyi párt megbízottja és a minisztérium részéről *Ujhelyi* Szilárd tanácsos. Elhatározták, hogy minden olyan anyát, akinek hat vagy annál több gyermeke van, hatósági igazolvánnyal látnak el. Ez az igazolvány minden hatóság előtt *soronkívüliségre* és a vasúton *féláru utazásra* jogosít. Ezenkívül gondoskodnak arról, hogy a sokgyermekes anyák gyermekei *teljes tandíjmentességben* és *ruhasegélyben* részesüljenek. Az erre vonatkozó rendelet valószínűleg még augusztusban megjelenik. A hatósági segítségen kívül nagyarányú *gyűjtéssel összekötött társadalmi mozgalom* is indul a sokgyermekes anyák anyagi támogatására.

Párnap helyett — taggyűlés

A pártvezetőség határozata értelmében e héten a kerületi, körzeti és üzemi pártszervezetek a szokásos pártnap helyett taggyűlést tartanak. A taggyűlésen a helyi aktuális problémákról beszélnek helyi előadók. A taggyűlés nyilvános, azon a párt tagjain kívül minden érdeklődő is részt vehet. Párttagok részére a megjelenés kötelező.

Tekintettel arra, hogy a taggyűlés napirendjén helyenként változó kérdések szerepelnek, annak programját nem közöljük. Jövő héten rendes pártnap lesz, melyet a szokott módon fogunk ismertetni.

—□—

PÁRTHIREK

A Magyar Kommunista Párt III. kerületi szervezetének újlaki csoportja kedden, 31-én este 6 órakor taggyűlést tart. **Párttagok megjelenése kötelező.** Előadó: Kiss Bertalan.

XIII. kerületi pártszervezetünkben megalakult a mandolinzenekar. Minden csütörtökön délután 6 órakor tartják próbájukat, Fáy u. 20. sz. alatt. Kezdők és haladók itt jelentkezhetnek.

Pártunk gyorsíróiról és gyorsírástanárai adatait adják le a Pedagógusok Szakszervezetében, Kovács Géza elvtársnak (Múzeum utca 17.)

A VI. kerületi Kommunista Pártszervezet összes körzetei közös, nyilvános taggyűlésüket a Zeneakadémián tartják kedden, 31-én délután 6 órakor. Párttagok megjelenése kötelező, vendégeket szívesen látnak.

Pártunk pesterzsébeti szervezete a napokban nagysikerű utcai röpgyűlést tartott a Ferenc József utcában, ahol 1200 főnyi hallgatóság jelenlétében ismertették a város időszerű kérdéseit, egyben meghallgatták a felmerülő panaszokat.

—□—

SZAKSZERVEZETI HIREK

A műszerészek, villanyszerelők és rokonszakmák szervezőbizottsága július 30-án délután 5 órakor rendkívüli ülést tart.

A Vasmunkás Szövetség nőtitkársága hétfőn és csütörtökön délután 4 órától fél 7-ig ügyeletet tart.

A Festőmunkások Szakszervezete ma délelőtt 10 órakor taggyűlést tart. Minden festőmunkás tartsa kötelességének a megjelenést.

Az építőiparban foglalkoztatott ifjúmunkások, valamint a sport iránt érdeklődő összes építőipari munkások részére ma, délelőtt 10 órakor a MEMOSz sportszakosztálya sportbemutató mozielőadást rendez a MEMOSz helyiségében. Belépődíj 6 pengő

MOZIK MUSORA

Ady: Sanghai-expressz (am.). Marlene Dietrich (½12, 2, 4, 6). — **Belvárosi** (Irányi u. 21.): Bizsu (am) Marlene Dietrich (½4, ½5, ½6 ½7 ½8 ,vas és ünn. ½11 és ½3-kor is). — **Bethlen:** Fra Diavolo (Stan és Pan) (½4, ½6, ½8, sz. vas. és ünn. ½2-kor is). — **Bodo gráf** (VIII., József körút 63.): Utolsó dal Jávor, Simor, Sárdy. Két ülletvényes, Hacsek és Sajó (3, 5, 7, vas és ü. 11 és 1-kor is). Hétfőtől: Andy Heardy családok a nőkben (am.), Stan és Pan, a majomszeidítők. — **Capitol:** A három mákvirág (am). Főszer.: a 3 Ritz Brothers, Sandy a felhőkarcolón (3, 5, 7, vas és ünn 1-kor is) — **Corsó** (Váci-u. 9. Tel.: 182—818): Eszmányi asszony, Charles Boyer, Catherine Hepburn (am) (2, 4, 6, sz., vas és ünn. 11 kor is). — **Décsi:** Éljen a szabadság (fr) Rendezte: Renée Claire, zenés divatrevü. Régi szép idők (3, 5, 7, sz., vas és ünn 1-kor is). — **Dózsa** (Róbert Károly-körút 61.): Este 6-kor... háború után (or.) (5, 7; vas. 3-kor is). Hétfőtől: Sztalingrád. (or.) — — **Fórum:** Pásztor csókja (or) Magyar Híradó (2, 4, 6, vas és ünn. ½12-kor is) — **Hiradó,** Uj amerikai híradó: 3 sz. Heti Híradó, Uj orosz híradó Győzelem évszakon. Donald és a légitámadás, reggel 9-től este ½10-ig. — **Homéros** (Hermina-út 7.) Vasárnapig: Jelmezbál és a kísérőműsor (3, 5, 7 vas és ünn 1-kor is) — **Hunnia** (XI., Horthy Miklós út 139.): Gyilkos vadvirág (3, 5, 7). Hétfőtől: Tamás úrfi kalandjai (am.). Híradó. — **Ipoly** (Csáky-utca 65) A két Bajthay magy.) Híradó (½4, ½6, ½8, vas. és ünn. ½2-kor is) — **József Attila** (Kálvária-tér 7). A két Bajthay, Kelemen Éva, Nagy István (magy.) (½4, ½6, ½8, vas és ünn 12-kor is. — **Kamara:** A vidám fickó (or.) San-Franciscói értekezlet (or) (½12, 2, 4, 6) — **Kultúr** (XI., Kinizsi-u.): Budai cukrászda (magy) Kabos Perczel Bécs ostroma (½3, ½5, ½7, vas, és ü. ½1-kor is). Hétfőtől: Inkognitó (fr.). Miki autót vezet — **Marx** (VII., István-út 39.): Vasárnapig: 7 tenger ördöge. Errol Flynn (3, 5, 7 vas és ünn 1-kor is) — **Otthon** (Baross-u 89.): Krisztina királynő (am) Greta Garbo (3, 5, 7, vas és ünn. 11 és 1-kor is) — **Pátria** (Népszínház u. 13.): Hypolit a lakáj vígjáték. Kabos. Jávor, Csortos (3, 5, 7, vas 11-kor is) — **Petőfi** Odeon Rottenbiller-u 37.): Ne kérdezd ki voltam! Karády Katalin, csak vasárnapig (3, 5, 7). Hétfőtől: A Hardy-fiút szeretik a lányok (am.). Mickey Rooney, Judy Garland. Kísérőműsor: Stan és Pan, a leányszöktetők. — **Phönix** (a Vasas-ok Filmszínháza. Rákóczi-út 68.): Hét tenger ördöge (am) Errol Flynn Híradó (11, 1, 3, 5, 7) — **Ságvári** (v. Csaba): Szabad nevetni. Kacagó revü. Prol II-ik hétre. Stan és Pan Zoro és Huru. Jávor, Tolnay Klári (½3, ½5, ½7, vas 11-kor is) — **Scala:** Az utca bolondja Charles Laughton, Vivian Leigh Uj amerikai híradó. — **Studió** (volt Belvárosi, Akácfa-utca 4): A szerelem beleszól (am.). II-ik hétre pról Katharine Hepburn, Garry Grant Emlékszik? Jávor, Tolnay (3, 5, 7 vas ½2 ¼4 ½6 ½8) — **Szabadság** (v. Simplon, Horthy Miklós út 62.): Rács nélküli börtön (fr) Magyar Híradó. Arccal a vasút felé (3, 5, 7 vas ½12-kor is). — **Tinódi:** Helyet az öregeknek Szőke Szakáll Bársony Rózsi (3, 5, 7) Hétfőtől: Andy Hardy elkapja a szeretem, Mickey Rooney, Stan és Pan a tilosban. — **Uránia:** 2-ik hétre prolong Világos út (or.) (½3 ½5 ½7, vas ½1-kor is) — **Turán** (VI., Nagymező utca 21.): Ziegfeld, a nők királya Mirna Loy William Powel. Pousie Rainer (am) (1, 3, 5, 7 vas és ünn 11-kor is) — **Városi Színház** (Tisza Kálmán-tér). Az ismeretlen imádó. Fred Astaire, Rita Hayworth (½3, ½5, ½7) — **Vörös Csillag Filmszínház** (XII., Ungocsa-u. 10.): Rajongás. Fernand Gravey. Arccal a vasút felé. Budapest ostroma (½3, ½5, ½7).

Színház • Film • Művészet

Berda Ernő és a „Rezesműhely"

A Művészeti Tanács nagydíjának nyerteséről

A Művészeti Tanács idei nagydíját, amely az első szabad Nemzeti Kiállításon került kiosztásra, egy eddig alig ismert nevű fiatal festő: Berda Ernő nyerte „Rezesműhely" című kompozíciójával. Ki ez a művész? Miért nem hallottunk róla eddig? Milyen képességei vannak, amelyek olyan váratlanul — és éppen most — egyik legnagyobb kitüntetés birtokába juttatták? Milyen az a kép, amellyel ezt az elismerést kiérdemelte?

★

A harmincas évek elején nagy viták zajlottak az éppen akkor indult Szocialista Képzőművész csoportban. Mi a művészet célja? Mi a szocialista művész feladata? Gyönyörködtessünk-e vagy utat mutassunk? Önmagunkat fejezzük-e ki, vagy politikai célokat szolgáljunk? A szinvonalhoz ragaszkodjunk-e vagy leszálljunk a tömegekhez?

Ez a vita hamarosan két táborra szakította a szocialista művészeket. Egy részük a száraz, — vagy éppen nagyon is dagályos — vezércikkillusztrációk mellé kötötte le magát, míg mások megtagadtak minden közösséget a mindennapi élet kérdéseivel s az ismert fogalmak felrugásában, az elvont formák játékában keresték az új idők új művészetét. És csak kevesen látták, hogy maga a kérdésfeltevés helytelen, hogy ezek az ellentétek a valóságban nem is ellentétek. Kevesen értették meg, hogy az igazi művész — aki mélyen átérzi korának és kortársainak égető problémáit — az igazi művész, mikor saját érzéseit fejezi ki, és éppen, amikor a legművészibben fejezi ki érzéseit, akkor szolgálja legerősebben a társadalmi problémák megoldását, akkor értik meg legjobban a tömegek és éppen ezért: akkor gyönyörködnek legjobban művészetében. Ezek közé a kevesek közé tartozott Berda Ernő

★

Berda munkáscsaládból származik, apja mintakészítő volt a Váci-úti Láng-gyárban. Ott nőtt fel „a város peremén", ő maga is évekig dolgozott a Láng-féle üzemben. Angyalföld volt a hazája, innen indult útjára, mint 14 éves fényképésztanonc, innen indult el Szőnyi István festőiskolájába, innen a Szocialista Képzőművész Csoportba, majd a Kommunista Párt illegális munkájába.

Innen merítette majd minden képének élményanyagát és innen merítette azt az egészséges proletárösztönt, mely iránytüje volt az éjszakába nyúló esztétikai viták útvesztőjében, amely megóvta, hogy belekeveredjék a mesterségesen felállított ellentétek hálójába, amely rávezette arra az útra, az egyszerű és mégis mélyrehatló, közérthető és mégis egyéni, reális és éppen ezért eszmei magasságokba emelkedő művészetnek arra az egyenes, tiszta útjára, amelyen a „Rezesműhely" is megszületett

★

Berda Ernő díjnyertes képe a művész Láng-gyári élményeire épül fel. Tárgya egy munkaterem, amelyben a munkások nagy réztartályokon dolgoznak.

Először az ábrázolás közvetlen egyszerűsége ragad meg bennünket. De éppen ez az egyszerűség: a nagy síkokba foglalt formák, a szürkébe, barnába ágyazott vöröseknek szükszavú skálája és a kompozíció világos tagolása emeli Berda festményét a munka monumentális ca-képévé. Az előtérben hatalmas láncok függnek. Mint nehéz függöny, szinte szimbólummá súlyosodva ereszkednek a néző és a robotoló rezesek közé, de a munkásalakok erőteljes, tömör formái, a réztartályok vörösségének komor izzása majdnem szétfeszíti a kép keretét, a munka ereje keresztülnöri a láncfüggöny sűrű rétegét.

A „Rezesműhely" nem új munkája Berda Ernőnek: ezuttal már harmadszor került kiállításra. De semmi meglepő ninos benne, hogy a reakció művészetpolitikája nem vett tudomást erről a kimagasló tehetségről, hogy két alkalommal is elfordított fejjel haladt el új művészetünk egyik legmegkapóbb alkotása előtt. Sok mindennek kellett ahhoz történnie, hogy akadjon végre olyan hivatalos fórum, amely méltányolni tudja Berda művészetét és a nagydíj odaítélésével fejezze ki elismerését annak a művészetnek, aki a munka [illegible] romító harcát jeleníti meg a formák és színek erejével.

Szabó Ferenc előadása a Szovjetunió zenéjéről

A szovjetzene oly sokrétű, mint maga a szovjet nép — mondotta többek közt az előadó. — Ennek a zenének egyik legfontosabb és legjellemzőbb sajátossága, hogy minden eddigi zenekultúránál szélesebb tömegekre támaszkodik. A szovjet dolgozóknak több anyagi lehetőségük, több idejük van a művelődésre és a kultúra elsajátítására. A szovjet zene a szovjetember örömét, fájdalmát és hitét igyekszik a hangok eszközeivel megformálni és mivel a szovjetember egyúttal szociális ember is, tehát szociális realizmusnak nevezik Szovjetunióban azt a realizmust, amely minden szovjet-művész művészi hitvallásának legfontosabb kiindulási alapja. Az előadást gazdag zenei műsor követte.

Sz. E.

Hajrá! munkarevű Ujpesten

Vasárnap este 8 órai kezdettel nagyszabású szabadtéri előadást rendez a Munkás Kulturszövetség. Az ünnepi beszédet *Gerő* Ernő elvtárs, kereskedelmi és [illegible] miniszter mondja. Az ország legnagyobb művészei (Basilides Mária, Gobbi Hilda, Baló Elemér, dr. Pallós Imre, Kósa György) mellett munkásművészek, szavalókórusok, zenekarok szerepelnek az előadás jövedelme az újjáépítésben kiváló munkások jutalmazását szolgálja.

A hazatérő közönség fokozott biztonságáról gondoskodtunk.

—=—

* **A Medgyaszay-Színházban** végre lekerül műsorról a „Timosa" c. darab. Szerdán újítják fel Fodor László „Dr. Szabó Juci" c. vígjátékát.

Színházak és a rádió műsora

A SZÍNHÁZAK MÜSORA
Vasárnap:

Vígszínház: Hattyú (½6). — **Belvárosi Színház:** Játék a kastélyban (½6). — **Madách Színház:** Tévedések vígjátéka (½6) **Művész Színház:** Családi szálloda (½6). — **Szabad Színház** (a Magyar Színházban): Koldusopera (½6). — **Fővárosi Operettszínház:** Maya (½6). — **Medgyaszay Színpad:** Timosa (½6). — **Pódium:** Balra át! (½6). — **Arizona:** Megnyitó műsor (½5). **Uj Színház** (Rózsa-utca 50): Mákostészta (½6). — **Márkus Parkszínház:** Vannak még férfiak (6). — **Vidám Varieté:** Fele is tréfa (6). — **Népvarieté** (Sportcsarnok): Tempó, Budapest! (5). — **Kamara Varieté:** Pesti hiradó (6) — **Fővárosi Nagycirkusz:** Július, nagy műsor (6). — **Zuglói Munkás Színjátszók** (XIV. Angol-utca 26): Nyári politikai kabaré (½6).

A SZÍNHAZAK HETI MÜSORA

Vígszínház: Minden este (½6): Hattyú. **Belvárosi Színház:** Minden este és vasárnap délután (½6, ½3): Játék a kastélyban. — **Művész Színház:** Minden este és vasárnap délután (½6, ½3): Családi szálloda. — **Fővárosi Operettszínház:** Minden este és vasárnap délután (½6, 2): Maya. Augusztus 5-én 10 adszor. — **Medgyaszay Színpad:** Hétfő, kedd (½6): Timosa. Szerda csütörtök, péntek, szombat, vasárnap este (½6): Dr. Szabó Juci. — **Madách Színház:** Hétfő, kedd, szerda, csütörtök, péntek este és vasárnap délután (½6, 3): Tévedések vígjátéka; szombat este (½6): Társszerzők. — **Népvarieté** (Sportcsarnok). Minden este 5 órakor: Tempó, Budapest! — **Pódium:** Minden este és vasárnap délután (½8 ¼4): Balra át! — **Arizona:** Minden este (½5), vasárnap (¼3, 5): Megnyitó műsor. — **Uj Színház** (Rózsa utca 50): Minden este (½6): Mákostészta. — **Márkus Parkszínház:** Minden este (6): Vannak még férfiak. **Vidám Varieté:** Minden este és vasárnap d. u. (6, 3): Fele is tréfa. **Kamara Varieté:** Minden este (6): Pesti hiradó. **Fővárosi Nagycirkusz:** Minden este és vasárnap délután (6, ¼4): Júliusi nagy műsor. — **Zuglói Munkás Színjátszók** (XIV. Angol utca 26): Minden este (½6): Nyári politikai kabaré.

RÁDIÓ BUDAPEST I.
Vasárnap:

7: Hirek — **7.15:** Hanglemezek. — **8:** Unitárius istentisztelet. — **10, 12:** Hirek. — **12.15:** Harmat Artúr kórusa. — **12.45:** Orbán László előadása Ságvári Endréről. — **13:** Rádiózenekar, vezényel Polgár Tibor. — **14, 16:** Hirek. — **16.10:** Szátray Márton énekel, Veress Károly cigányzenekarával. — **17:** Aratóünnep. — **18:** Hirek. — **18.15:** „Don Juan irodája." Devecseri Gábor komédiája. — **19:** Hanglemezek. — **19.40:** József Attiláról beszél Tersánszky Józsi Jenő. — **20:** Hirek — **20.20:** A Rádió swing-műsora. — **21—23:** Kisérleti adás.

Gyógyvizek és keserüvizek

ismét kapható

ÉDESKUTY-nál. Uj cim: Andrássy-út 95.

A Szovjetunió szakszervezetei

P 25.—

„SZIKRA" KIADÁS

A ZSEMLYE

igen különös kis emlős állat. Ez, persze, vakmerő állítás, de mert a zsemlye, mint az alábbiakból kiderülend, tüdővel lélekzik, ő igenis az emlősök közé tartozik, bár emlői nem látszanak. De, például, a kengurué sem látszanak. Nos, a többi emlősöknek az az alaptulajdonságuk, hogy előbb kicsinyek, azután növekszenek. A zsemlyénél nem így van. Az előbb nagy, azután egyre kisebb. Mikor nagy? Amikor apja, a pék, világrászüli. (Mert a zsemlyét nem anya szüli.) Ez így nagy: megszületik a zsemlye s az ára egy bizonyos összeg, amely olyan, mint egy bő ruha: sokkal nagyobb, mint a tulajdonosa, a zsemlye. Mégis az első napokban a zsemlye majdnem akkora, amekkorák az előző nemzedékek zsemlyéi voltak, azzal a különbséggel, hogy a modern zsemlye ezt a nagyságot a belé'egzett levegő által éri el. A zsemlyének nagyszerű tüdeje van, sokkal több levegőt bír el, mintsem az ember zömök termete — a zsemlye zömök termete — alapján gondolná. Rossz nyelvek azt beszélik, hogy a pékek pneumotharax-műveletet (levegő befujtatást) is végeznek a zsemlyével. Mindegy. Tény, hogy én még soha olyan jóízű levegőket nem ettem, mint a mai pesti zsemlyékbe. Néha direkt ózondús a zsemlyében levő levegő. Tátrai! De aztán a zsemlye még a lélekzést is abbahagyja s egyre kisebbé zsugorodik. Mindaddig, amig az ára, amely már előbb is nagy volt, meg nem duplázódik. Akkor — egy pár napra — a zsemlye ismét megnő. És meg-megaztán újra elveszti fülét-farkát és kisebb lesz. Ezt a lavinaszerü mozgást — egyszer fel, egyszer le — most már háromszor hajtotta végre a zsemlye szemünk láttára.

Mért mondom el mindezt? Mert olvasóink számára a zsemlye: exotikus állat. Olvasóink örülnek, ha kenyeret ehetnek. De ne zárkózzanak el a tudományos megfigyelések elől: ha elmennek a zsemlyekosarak mellett, vessenek egy-egy fürkésző pillantást beléjük, hogy lássák, a zsemlye nevü emlős a fejlődés milyen stádiumában van.

Jelenleg — jelentem alássan — ő is kerek, az ára is az. De nem sokáig fog igy maradni: ő fogyni fog, az ára nőni. Hogy honnan tudom? Onnan, hogy én költő vagyok, vagyis: vátesz = azaz jós, vagyis látnok, jövőbe-látnok.

Gábor Andor

—=—

— **Kiskúnhalason** letörték a feketepetróleum 20—30 pengös árát a munkások és parasztok szövetkezetének közbelépésével.

Szálasi-bandák szervezkedése Ausztriában

Fegyveres magyar csapatok nyilas tisztek parancsnoksága alatt

Fejbelövéssel és kikötéssel akadályozzák katonáink hazatérését

Németországban és Ausztriában még mindig körülbelül 150.000 főnyi magyar seregtest-maradvány van. E kötelékekből hazaszökdösö katonák és visszatért deportáltak előadásából, továbbá a panaszok és feljelentések tömegéből megtudjuk, hogy mit müvelnek a határon túl ezek a csapatok nyilas tisztjeik vezetése alatt.

Az egyes alakulatok táborokban élnek. A katonák nagy tömegei hónapok óta kísérleteznek, hogy visszatérjenek Magyarországba, de

nyilas parancsnokaik minden eszközzel megakadályozzák őket szándékuk keresztülvitelében.

Ezek a hazaáruló gonosztevők ellenforradalmi terveket szövögetnek. Ma már nyilt titok, hogy a Felső-Ausztriába menekült züllött svábmagyar tiszti klikk *fegyveres visszatérést szervez.* Eszelősen hangoztatják áldozataiknak, hogy a hatalom átvétele „már csak hetek kérdése". Csatlakozott hozzájuk a menekült civil fasiszták és nyilasok tömege. Ez a hazátlan banda a nyilas tiszti körökkel együtt „szervezi" a visszatérést. A fasiszta tisztek propagandája ugyanaz, amit a nyilasok folytattak magyarországi rémuralmuk idején.

Azokat a katonákat, akiket sem megfélemlítéssel, sem propagandával ott tartani nem tudnak, barbár büntetésekkel, kikötéssel sujtják.

A Németországba hurcolt leventék hazaszállítását megakadályozták, annak ellenére, hogy ezt az amerikaiak is sürgették. Hadnagyoktól vezérkari ezredesekig hosszú sorával találkozunk az árulóknak, akiket becsvágyuk, a karrierhajhászás állított szembe nemzetükkel.

Fenyegetés fejbelövéssel

Vezető személy ezek között *Szügyi* Zoltán vezérkari őrnagy, a volt *Szent László-hadosztály* parancsnoka. Az elmult napokban körüljárta a táborokat és a katonák előtt „kihirdette", hogy a Szent László-hadosztály, mint karhatalmi alakulat indul majd Magyarországra, hogy lefegyverezze a „magyar Vörös Hadsereget" és átvegye a hatalmat. Megnyugtatásul még hozzátette, hogy „csak a szovjet csapatok visszavonulását várják", egyébként „semmi akadálya sincs" tervük megvalósításának. Ennek az elmebajos őrnagynak a társaságához tartozik *Kudriczy* István hadtestparancsnok és *Császi* hadbiztos, akik kijelentették, hogy

a hazaszökő katonákat elfogatásuk esetén fejbelövetik.

Megjegyezték, hogy *a halálos ítéletért „személyesen" vállalják a felelősséget,* mert ha majd lesz felelős magyar kormány (ezt 1945 június közepén mondták), az majd *utólag jóváhagyja ítéletüket.*

Kormányosdi csendőrökkel

Salzburgban, Steiermühlben, Linzben *a magyar fogolytáborok parancsnokai és tisztjei próbálják képviselni az amerikai megszálló hatóságokkal szemben „a magyar kormányt".* Csendőrökkel szervezik meg a katonák ellenőrzését és minden hazatérésre irányuló kísérletet a legszigorúbban megtorolnak. Egyöntetü vallomások szerint

a kintlévő legénység 90 százaléka szeretne visszatérni, de a fasiszta tisztek ebben megakadályozzák őket.

A Ried községben állomásozó *Solymossy* tábornok „a magyar honvédség nevében" irja alá nyilt parancsait, *több magasrangú tiszt Linzben az ideiglenes magyar kormány megbizottjának hazudja magát* és mindenkit lebeszél a hazatérésről. Obenzell városában *Stilling* altábornagy még ma is

nyilas propagandabeszédeket tart

és nagy buzgalommal készíti elő csapatát a Magyarországra való visszatérésre.

Százával lehetne még felsorolni az alvajáró vagy agybeteg fasiszta tisztek neveit, akik felhasználva a zürzavaros állapotot, „ellenforradalmi hadsereget" szerveznek.

Az amerikai-angol megszálló csapatok magatartása a nyilas tisztekkel szemben még nem világos.

A magyar alakulatok állítólag helyi rendfenntartás céljából tarthatták meg fegyvereiket. Elég furcsa...

Ilyen kalandorok müködése ad tápot az itthonmaradt és hazaszivárgott nyilasok „reménykedésének". A honi reakciós tisztek, valamint a mindenütt megtalálható polgári reakció az Ausztriában és Németországban dúló, gittegylet-ízü fasiszta szervezkedéstől várja a nyilas éra visszaállítását. Csak ez magyarázhatja, hogy

a honvédelmi minisztériumban és a vidéki csapattesteknél gyakran leplezetlenül is jelentkezik a reakciós szellem.

Röpcédulák és a suttogó propaganda az ismert eszközök. Az igazoló bizottságokban ülő szerecsenmosdatók is valószinüleg Ausztria felé tekintgetnek és onnan merítenek bátorságot manipulációikhoz.

Nyilasbujtatás a Mária Terézia-laktanyában

A főváros közepén,

a volt Mária Terézia-laktanyában katonaruhába bujtatják a rendsség elől bujkáló nyilasokat.

A határvadász-zászlóaljakba a honvédelmi miniszter rendelete ellenére *sok volt csendört találunk.* A magasabbrangú tisztek egymást igazolják s ugyanakkor Nyugatról visszaszivárgó bajtársaikat is minden eszközzel igyekeznek bünmentesíteni.

E tiszti reakciónak sikerült is az új honvédségbe becsempészni egész sereg sötét fasiszta alakot.

Itt az ideje, hogy végre kíméletlen ökéllel csapjon le a demokrácia a honvédség egyenruhájában rejtőző reakcióra és azokra a nyilas csalókra és gonosztevőkre, akik a határon túl — egyelőre biztonságban — tovább garázdálkodnak.

Franck cikóriakávé és a Pátria kávépótló

megszokott békebeli minőségében budapesti gyártelepünkön (XI, Budafoki-út 64)

Ismét kapható!

Franck Kávészer Pötlék Rt.

Rónai Sándor elvtárs elfoglalta hivatalát

Péntek reggel Rónai Sándor elvtárs, az új közellátásügyi miniszter fogadta a minisztérium tisztviselőkarát és kijelentette, hogy főfeladatának az újjáépítésen dolgozók élelmiszerrel és egyéb szükségleti cikkekkel való ellátását tartja, mert — mint mondotta — ezzel bitosítjuk az újjáépítő munka gyors és eredményes befejezését. A feketézők átkos tevékenységét ki kell kapcsolni a közéletből.

*

Rónai Sándor Miskolcon született, 53 éves. Szülei parasztemberek. Négy középiskolát végzett, majd kitanulta a kőmüvesmesterséget, később építésrajzoló és építésvezető lett. Az építőmunkások szakszervezetének és a szociáldemokrata pártnak ifjúkora óta tagja. A német megszállás után letartóztatták és internálták. Kiszabadult, majd a nyilasok fogták el, akiknek fogságából sikerült megszöknie.

Béldy Alajos kegyelmi kérelme a Népbíróságok Országos Tanácsa elé kerül

A Népbíróság *Mező*-tanácsa szombaton délben hirdette ki *Béldy* (Bruckner) Alajos „ifjúsági vezér" előtt a Népbíróságok Országos Tanácsának döntését. *A Tanács az elsőfokú ítélet ellen beadott fellebbezést elutasította. Ezzel a halálos ítélet jogerős lett.*

Béldy, akit szuronyos fegyörök vezettek a Tanács elé, *ismét bejelentette, hogy kegyelmet kér.* Védője, dr. *Halász* Lajos szintén kegyelemért folyamodott.

A tanácselnök közölte, hogy a kegyelmi kérelmet felterjeszti a Népbíróságok Országos Tanácsához. *A Tanács már a jövő hét elején meghozza döntését* és azután átteszi az iratokat az igazságügyminiszterhez, akinek javaslata alapján határozni fog a *Nemzeti Főtanács.*

Húszezer magyar hadifoglyot bocsátottak szabadon a szovjet hadifogoly-táborokból

A szovjet hadifogolytáborokból — amint illetékes helyről közlik — ez év július 21-ig *20.124 magyar hadifoglyot bocsátottak szabadon.* A volt hadifoglyok egyrésze az idősebb és az egészen fiatal korosztályokból és betegekből áll, más része azokból, akik mint polgári személyek kerültek fogságba. Az utóbbiakat azért fogták el, mert igen sok katona ölött menekülése közben polgári ruhát. *A Vörös Hadsereg vezetői most lehetővé tették, hogy mindazok, akikről bebizonyosodott, hogy 1941. óta nem teljesítettek katonai szolgálatot, visszatérjenek hozzátartozóikhoz.*

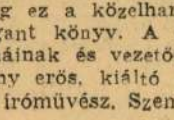

Rádió gyors-service kft.

a Keletinél: VII. ker., Thököly-út 3.

Vörös Rezső okl. gm. rádiószaküzlete.

Három könyv

A MAGYAR SZABADSÁG HŐSEI

„Voltunk vagy huszan magyarok, köztük *Rákosi* Mátyás unokahuga, Éva. Hozzánk csatlakozott két orosz partizán, *Szamnoncuko* Tánya ukrán partizánleány, *Sandoval* José, a spanyol köztársasági hadsereg százados és vagy féltucat szlovák fiú. A németgyülölet tüze fütötte valamennyi lelkét." Igy kezdődik az a könyvecske, amely beszámol a magyar partizánok müködéséről a salgótarjáni szénmedencében. Körös-körül a roppant német hadsereg. Harckocsikkal, ágyúkkal, repülőgépekkel, aknavetőkkel. Egy maréknyi magyar meredek, sziklás hegyoldalon, szakadó őszi esőzések idején, szlovák falucska fölött az erdőben, 1200 méter magasságban a lombos erdő és a szálerdő határán elhatározza, hogy visszaverekszi magát magyar területre és megindítja a küzdelmet Európa kizsákmányolói és a magyar nép elnyomói ellen: a szabadságért. A kis könyvecskének, amely erről a vállalkozásról beszámol: „Magyar partizánok a salgótarjáni szénmedencében" a címe és a „Szikra" kiadásában jelent meg *Révai* József elvtárs előszavával. A partizánok szükszavúan, egyszerüen és csaknem személytelenül beszélik el ebben a könyvben mindazt, amit cselekedtek. Uj hang ez a hősi cselekedetek előadásában. Nincs benne sem hivalkodás sem tulzás. Egyszerü kommunistákhoz illő hiteles számadás arról, amit terveztek és amit sikerült megvalósítani a feladatokból. Mégis lélekzetelállító izgalmas olvasmány, mert a túlnyomó erővel szembenálló kis egység minden mozdulata az élet vagy halál kérdését, a remény, vagy pusztulás hangulatát kelti fel a könyv minden oldalán és minden sorával.

Ahogy az irás beszámol arról, amint napról-napra növekszik a kis csapat, ahogy szaporodnak a fegyverei, ahogy a lakosság megszerveződik körülöttük, hogy harcukat támogassa az elnyomók ellen hírszerzéssel, élelemmel, hajlékkal, fegyverrel — a tárgyilagos beszámoló eléri a regények feszültségét. A partizánok egyre erősödnek fogságból megszökött oroszokkal s mire hazánk határát elérik, már úgyszólván mindenféle nemzetiségü ember akad köztük és ez a kis csapat most Európa jobbik része, amely küzd a német elnyomók ellen, hazánk szabadságáért. És mi lett a sorsa ennek a kis partizáncsapatnak. Szervezve, harcolva nőtt, növekedett. Összeköttetést teremtett harcba induló katonai alakulatokkal, egész hadosztályával és kivonta azt a Hitlerék háborújából. Összeköttetést teremtett Losonc város Nemzeti Bizottságával és befolyása alá vonta nemcsak a város, hanem az egész környék közigazgatási szerveit. Még a helyi nyilasvezér és a német parancsnokság is meghunyászkodott üzenetükre.

Amikor az Ideiglenes Nemzeti Kormány megalakult, csak a törzscsoport létszáma elérte a száz főt, golyószórókkal és automaákkal, puskákkal felszerelt katonai alakulat volt. Ez az egység megütközött egy SS zászlóaljjal és arra kényszerítette a németeket, hogy a partizánok által nyugtalanított terepet a harc után idő előtt kiürítsék. Tizenegy ember esett el közülök, de a többi megérte azt az örömet, hogy átvágta magát büszke öntudattal felszabadított területre.

„A salgótarjáni, miskolci, északerdélyi, kárpátaljai partizánok — irja Révai elvtárs előszavában — megérdemlik, hogy neveiket és tetteiket megismerje a nemzet. Hadd lássa a magyar ifjúság, hogy nemcsak a magyar multnak, hanem a magyar jelennek is vannak hősei. Hadd tanuljon tőlük bátorságot, hálálmegvetést, áldozatvállalást a magyar szabadságért."

Szerény, kötelességtudó beszámoló ez a kis könyvecske, mégis nagyon nagy érték a mi számunkra. A fiatal magyar demokrácia büszkén tekinthet hőseire, a magyar partizánokra, akik hazájuk szabadságát nem ajándékba várták, hanem küzdöttek érte emberül. Az a demokrácia, amelynek a legnehezebb időben ilyen bajnokai voltak, erős és megingathatatlan, mert ezeken a példákon fognak nevelődni fiai és leányai.

*

A M. K. P. újpesti szervezetének kiadásában jelent meg *Földes* Mihály elvtársunk beszámolója az „Újpesti Partizánharcok" címmel. Az újpesti munkásság büszke lehet partizánjaira és az ország dolgozói büszkék lehetnek az újpestiekre, ahol olyan kommunista hősök harcoltak, mint *Bán* Tibor és *Povázsai* György elvtársak, akik életüket áldozták a magyar szabadságért. De büszkék lehetünk azokra is, akik ezekben a harcokban résztvettek és most tovább küzdenek a demokrácia megerősítése és győzelme érdekben. Az újpesti harcokat a helybeli kommunista mozgalom szervezte. A párt röpiratokban hívta fel a munkásságot a német elnyomók elleni küzdelemre. A hadiszükségletre irányuló termelés szabotálására és a fegyveres küzdelemre. „Munkás, ha magyar vagy, ha férfi vagy SZEREZZ FEGYVERT, alakíts harci csoportot. Nem leszel egyedül, százezernyi testvéred, egy feltámadó nép és a verhetetlen Vörös Hadsereg segít! Megalakult az újpesti partizánegység. Megkísérelték, hogy kiterjesszék az ellenállási mozgalmat. Megmentették a víztornyot,, amelyet a nácik fel akartak robbantani. Zsákmányoltak 280 kiló dinamitot. Szállásról-szállásra menekülve tartják az összeköttetést és szervezik a munkásság ellenállását. A zsákmányolt német dinamittal felrobbantják a nyilasok székházát, ahol az embertelen gyilkos bandát elpusztítják. Mindez igy rövidre fogva egyszerünek tünik. Hozzá kell azonban képzelni az ostromgyürüt, a németeket és a nyilasokat, akik minden házba egy nap többször is beszimatoltak, a golyószórókat, amelyek szünet nélkül szóltak az utcákon a polgári lakosság hajlékai előtt. Ezer veszély között, csellel, furfanggal, szívósággal és rettenthetetlen bátorsággal küzdöttek az újpestiek. Küzdelmük eredménye az, hogy a város ipartelepeit nem tudták kifosztani a fasiszták. Ezt a nagy iparvárost és annak dolgozóit nem tudták kenyértelenné tenni. Vizük megmaradt, gépeik, gyáraik megmaradtak s ötudatuk még azzal a büszkeséggel gyarapodik, hogy ennek érdekében férfiasan cselekedtek is. De túl ezen az eredményen és a segítségen, amivel a felszabadítók munkáját könnyítették, az újpestiek szilárd alapját teremtették meg a demokráciának, amelyet csak hősök alapozhatnak meg, hogy aztán igazságossággal és munkával tovább építsék a tömegek. *(u. i.)*

Déri Tibor:

SZEMTŐL — SZEMBE

(Révai-kiadás.)

A weimari Németország kommunista mozgalmának hőseit énekli meg ez a közelharcok forrásában fogant könyv. A mozgalom közkatonáinak és vezetőinek arcképét néhány erős, kiáltó színnel ábrázolja az íróművész. Szemtől szembe, — itt nemcsak azt jelenti, hogy szemtől szembe Hitler fasiszláival, a rendőrséggel, a testvér munkáspárttal, de szemtől szembe a szereplőkkel és az akciókkal is. Aki ilyen forró tolmácsolással tudta átadni nekünk Ilon, Ernst, Boris, Anni és Hilda jellegzetesen pártharcos figuráit, annak magának is közvetlen közelből kellett figyelnie ezeket az embereket és eseményeket. Déri Tibor ért hozzá, hogy hősei alakját még a cselekmény forró hangulatában rögzítse meg és a megalkuvást nem ismerő hősiesség fanatikus harcosainak tömör szavai, határozott cselekedetei még sokáig visszhangzanak bennünk, amikor a könyv már betéve fekszik előttünk az asztalon. Nem kétséges: Déri Tibor müvésze az irásnak. Mégis ... az elégedetlenség érzésével tesszük le a könyvet. Szerettük volna, ha az iró felemelkedik a marxista szemlélet távlatnyitó magasságába. Könyvében látjuk a párthüség hőseinek példamutató halálát és példamutató életét. De nem látjuk magát a pártot. Nem látjuk a nagy tétbe menő harcot, nem látunk semmit a tragikus munkástestvérharcból és a drámai fordulatokban gazdag weimari Németország vajudásaiból. Nem tudunk meg semmit, amiből fényt deríthetnénk a német munkásmozgalom világtragédiát jelentő letörésére. *A szerző nem ad korrajzot és ezzel megfosztja alakjait a térbeállítottság valóságától.* Alakjai igy nem a reflektorok világító fényébe kerülnek, hanem a görögtüz ragyogásában szállnak ég felé, anélkül, hogy megvilágítanák környezetüket, anélkül, hogy világosságot gyujtanának maguk körül. Kár. Déri Tibor tehetsége megérdemelné az átlag fölé emelkedő írónak ezt az előpróbáját.

Gy. N.

Bjerda Ernő"

161. sz. „No pasaran" 1939, grafika-, fekete-fehér reprodukció.

Kunst im Widerstand Malerei Graphik Plastik 1922-bis 1945. Kat. Verlag der Kunst, Dresden, 583 l. illusztr. 1968.

MDK

Berda Ernő

Mai magyar kerámia kiáll. Siklósi várban 1968.
Janus Pannonius Muz. füzetei 14.

MDK

Berda Erző, [.]

Tragikus művész; erős egyénisége a csoportnak.

Rózsa Gyula: A Szocialista Képzőművének Csoportja 8

Népszabadság, Bp. 1968. szept. 14.

MDK

Berda Gyula [ ]

Küzdelem c. műve

Rajz

Róna Gyula: A Szocialista Képzőművészek Csoportja

Népszabadság, Bp. 1983. szept. 14.

Berda Ernő

Szerepel az alábbi táslatok

Székesfehérvárott

Székely András: Moholy Nagy és Kostársai

Nyíregyháza 1969 VII. 16.

Berda Ernő

No pasaran (1937) c. lapokkal (eml.)
szerepel az
alábbi táslaton

Oelmacher Anna: Deskovits és a szoc.
művészet. Kiáli. tréhesfehérváron

Népnabadság 1968 XI. 2. 8 old.

Berda Ernő

A „Na passzan" sorozatból (Major)

Kritika 1969 I.

MDK

Berda Ernő

Kiállitási kritika

Népszabadság 1968 szept.14.

BERDA ERNŐ
1914 - 1961

Festőművész, grafikus, 1933-tól a Szocialista Képzőművészek Csoportjának tagja. Kezdetben Szőnyi Istvánnál, 1933-tól a budapesti Képzőművészeti Főiskolán tanult. 1933-ban elnyerte a Szinyei Társulat díját, 1945-ben pedig a Művészeti Tanács nagydíját. Festményeinek, grafikai lapjainak szinte kizárólagos témája a szegény, kizsákmányolt munkásság sanyarú sorsának ábrázolása. Egyik legismertebb alkotása az 1939-ben a spanyol polgárháború rémségeit bemutató "No pasaran" vagy "Pokol" című linómetszet-sorozat.

NO PASARAN.
APOKALIPTIKUS LOVAS, 1939
papír, linómetszet, 247x206 mm.
j.b.l.:BE.39
Ltsz.: K. 85.339.1.

NO PASARAN.
DICSŐSÉGES BEVONULÁS, 1939
papír, linómetszet, 247x197 mm.
j.b.l.:BE.39.
Ltsz.: K. 85.339.2.

NO PASARAN.
KÜZDELEM, 1939
papír, linómetszet, 253x196 mm.
j.j.1.:B.E. 1939
Ltsz.: K. 85.339.3.

NO PASARAN.
EGYMÁST MARCANGOLÓK,
1939
papír, linómetszet, 228x208 mm.
j.b.l.:B.E. 39.
Ltsz.: K. 85.339.4.

NO PASARAN.
MENEKÜLÉS, 1939
papír, linómetszet, 224x214 mm.
j.b.1.:B.E. 39.
Ltsz.: K. 85.339.5.

NO PASARAN.
MENEKÜLTEK, 1939
papír, linómetszet, 253x205 mm.
j.b.l.:B.E. 39.
Ltsz.: K. 85.339.6.

NO PASARAN.
ORGIA, 1939
papír, linómetszet, 198x248 mm.
j.j.l.:B.E. 39.
Ltsz.: K. 85.339.7.

NO PASARAN.
KÁOSZ/ÖRVÉNY/, 1939
papír, linómetszet, 250x195 mm.
j.k.l.:B.E. 39.
Ltsz.: K. 85.339.8.

NO PASARAN.
TÖMEGSÍR, 1939
papír, linómetszet, 250x197 mm.
j.k.l.:B.E. 39.
Ltsz.: K. 85.339.9.

Egymást

ALMÁSI TIBOR

A PATKÓ IMRE GYŰJTEMÉNY

XÁNTUS JÁNOS MÚZEUM
GYŐR, 2000

Budapest

Borda Ernő, szobrászművész (1914–1961).

Fényes A. Endre festőművész a Szocialista Képzőművészek csoportjának munkájában vett részt, amely az új szocialista művészetért küzdött. – Bán B., Singer A., D. Juhász P., Kondor Gy., Hajnal L., Schmitzer J., Borda E., tartoztak a csoport festői közé.

B. J.: Nyolcvan éve született Fényes A. Endre, Vas Népe, 1984. febr. 25.

Berda Ernő, festő-grafikusművész (1914–1961).

Fenyő A. Endre a Képzőművészeti Főiskola elvégzése után fiatalon bekapcsolódott a mozgalmi munkába. Előbb az ún. Montázs-csoportban dolgozott, majd a Szocialista Képzőművészek csoportjának munkájában vett részt, amely az új, realista művészetért küzdött. Bán Béla, Sugár Andor, B. Juhász Pál, Kondor György, Hány Károly László, Schnitzler János, Berda Ernő tartoztak a csoport festői közé.

Brestyánszky Ilona: Nyolcvan éve született Fenyő A. Endre. Csongrád Megyei Hírlap, 1984. febr. 25. 7.-old.

Berda Ernő fm

művei Schelye

→ Derkovits Gyr.

MŰVÉSZET 1985/10/24

Berda Ernő festő, grafikus

"Lovak" c. 1938. festm.
No-pasaran c. sor.
(ill.)

→ Pór Bertalan festő
(Művészet 1985/4,5 o.)

Berda Ernő, festő- és grafikusművész (1914–1961).

Fenyő A. Endre 80 éve született, 1904. febr. 24.-én. A Szocialista Képzőművészek Csoportjának munkájában vett részt, amely az új, realista művészetért küzdött. Báz Béla, Sugár Andor, B. Juhász Pál, Kondor György, Hány Károly László, Schnitzler János, Berda Ernő tartoztak a csoport festői közé. – A festői megjelenítésben Derkovits Gyula ábrázolásmódját követték

Brestyánszky Ilona: Fenyő A. Endre.
Népújság (Tolna), 1984. febr. 25.

Berda Ernőné

l.

Szabad Művészet

1948. 303. l.

Rónay Mária

önéletrajzot

nincs a hozott kéziratban vagy

fajánsz, kék, madaras disszel.

KAV

Például Szegedről Pécsre Budapesten át 9 órát tart az utazás. Ha a rövidebb utat választjuk, akkor a halas-bajai úton 12 óra kell hozzá.

A Dunántúl *víziútjai* jelentéktelenek. A Dunán való közlekedés csak a folyómenti területekkel lehetséges, a Dráván Barcsig való közlekedés meg azért nem jelentős, mert a Dráva országhatár.

Repülőterek Budaörsön, Pécsett, Szombathelyen és Győrött vannak.

Közigazgatása.

Törvényhatósági városok a Dunántúlon: *Székesfehérvár, Szombathely, Pécs, Sopron* és *Kaposvár.*

Feladat. Tekintsd át Magyarország közigazgatási térképén a Dunántúl vármegyéit, s mutasd meg székhelyeiket is! Keresd meg a térképen azokat a településeket is, amelyekről a kisebb tájak leírásakor tanultunk! Vesd össze ezt a térképet a hegy- és vízrajzi térképpel, s állapítsd meg, mely vármegyék területe esik a Dunántúlon kívül a Kis-Alföldre is! Melyik vármegye területe nyúlik át az Alföldről a Dunántúlra? A Dunántúl tanult kistájai mely vármegyék területére esnek? Hány vármegye között terül el a Balaton? A megyeszékhelyeket mi köti össze a fővárossal? Mutasd

És mégis

Az 1945–49 közötti évek művészete

Berda Ernő fm
Művészet 1985/10/26

Berda Ernő 1935-ben született *Kukoricása* nem tartozik a XX. századi magyar művészet legjavához; még a festő oeuvrejében is találhatunk kiérleltebbet ennél a darabos, túlságosan is nehéz kézzel formált műnél. És mégis (mondhatnánk Heideggerrel, ha a német filozófus eme két kötőszava nem volna fenntartva *Van Gogh* zsenialitásának), ebben a képben benne rejlik már *Gadányi Jenő* 1947-es *Fantasztikus tájának* drámai expresszivitása, kukoricaszárainak fájdalmas monumentum mivolta. Gadányi festménye ugyan a Magyar Nemzeti Galériában látható, de a Szombathelyi Képtár állandó kiállítása nemcsak ilyen virtuális párhuzamokkal szolgál. Bár a bemutató két világháború közötti anyaga csak a magyar művészet bizonyos vonulataira, a szervezetten vagy egyéni meggyőződésből vállalt, az eszme iránti határozott vagy határozatlan szimpátiáról tanúskodó szocialista képzőművészetre koncentrált, mégis, úgy érezhetjük, lényeges csúcspontjait ragadta meg az 1930-as, 40-es évek művészeti közgondolkozásának.

Valljuk be ugyanis: a közkeletű vélekedések szerint *Derkovits Gyula* és *Dési Huber István* művészete társtalan volt a maga idejében, a művészettörténet-írás – részben rajta kívül álló okok miatt – a Szocialista Képzőművészek Csoportjával sem tudott mit kezdeni; vagy túlértékelte annak ideológiája miatt, vagy éppen amiatt csupán kötelező penzumként tárgyalta. Az első objektív értékelések (pl. *Szabadság és a Nép. A Szocialista Képzőművészek Csoportjának dokumentumai*, Corvina, Bp. 1981) után kiállításrendezőként Várkonyi Györgyé az érdem, hogy ezeket a törekvéseket szervesen hozzá tudta illeszteni a magyar művészet rokon szellemű irányzataihoz. Pedig nem tett mást, mint hogy nem bonyolódott bele abba a kérdésbe, hogy X. művész okmányokkal igazolhatóan a csoport tagja volt-e vagy sem, hanem rugalmasan értelmezte önnön feladatát. Ezért tudta oly természetesen ízesíteni a Szocialista Képzőművészek Csoportjának művészetét a szentendrei fiatalokéval, s ezért tudta kiterjeszteni koncepciója érvényességét egészen 1949-ig, szoros kapcsolatot találva a két világháború közötti baloldali művészet és például az Európai Iskola között.

Pedig a rendezés nem változtatott erő-

1

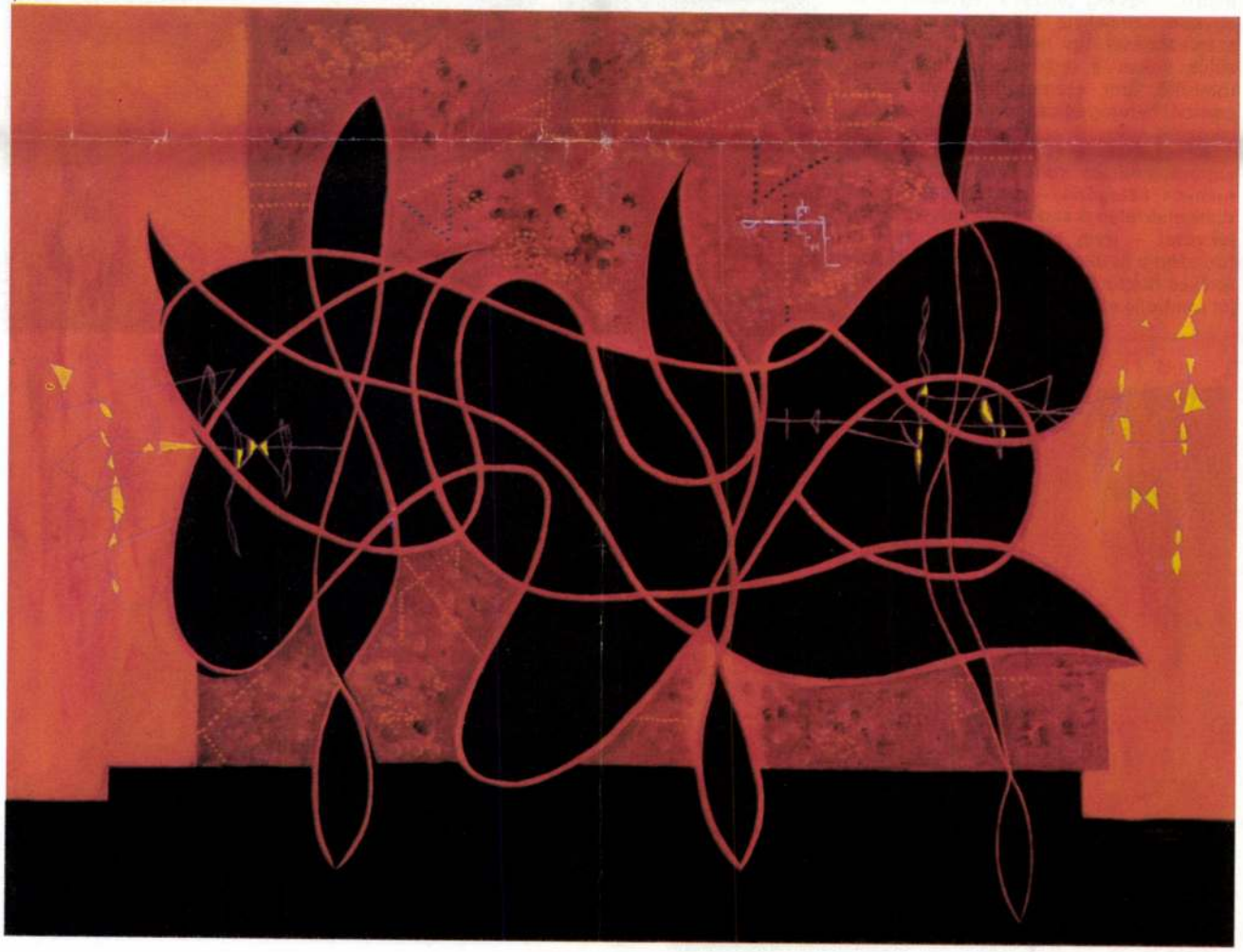

Mészáros László a Nemzeti Galéria jóvoltából néhány jelentős művével szerepel, ám esetében is sokkal több mű reprezentálná valódi jelentőségét a korszak plasztikájában. Ha másként nem sikerül, utánöntéssel kéne megszerezni Mészáros és Goldman életnagyságú figuráit. Ez új léptékkel-dimenzióval gazdagítaná a jelenleg jórészt csak kisplasztikai alkotásokat tartalmazó szoboregyüttest.

A kiállítás záróképeként felállított Európai Iskola-válogatás talán még a nyitótablónál is élesebben veti fel a folyamatosság-diszkontinuitás kérdését. A kétségtelenül meglevő személyi egybeesések, stiláris összefüggések ellenére a két mozgalom viszonyában – véleményem szerint – a különállás, a különarcúság a dominánsabb. Különállásról beszélhetünk szűken művészeti értelemben is, nem is szólva a koalíciós időszak eme legjelentősebb művészcsoportosulásához kapcsolódó eszmei felépítményről, a művektől gyakran teljesen elszakadó elméletgyártásról-spekulációkról. E sajátos korszakban az Európai Iskola olyan pólus volt, amelynek nem alakult ki igazán hozzá mérhető fajsúlyú ellenpólusa. A kommunista párt művészetpolitikusai tudatosan is akadályozták – a munkásegység és nemzeti egység jelszava jegyében – az egykori szocialista művészek csoporttá szerveződését. Így nem csoda, hogy közülük sokan a legkiválóbb művészeket tömörítő, ám eszmei-ideológiai szempontból heterogén csoportosuláshoz csatlakoztak.

A szemet gyönyörködtető kiállítás elgondolkodtató konklúziója: egy tudományos kategória – esetünkben századunk első felének szocialista művészeti törekvései – nem tágítható egy határon túl, azon a határon túl, ahol már a mégoly értékes hozzátétel is az összkép kohézióját rombolja szét!

Theisler György

6

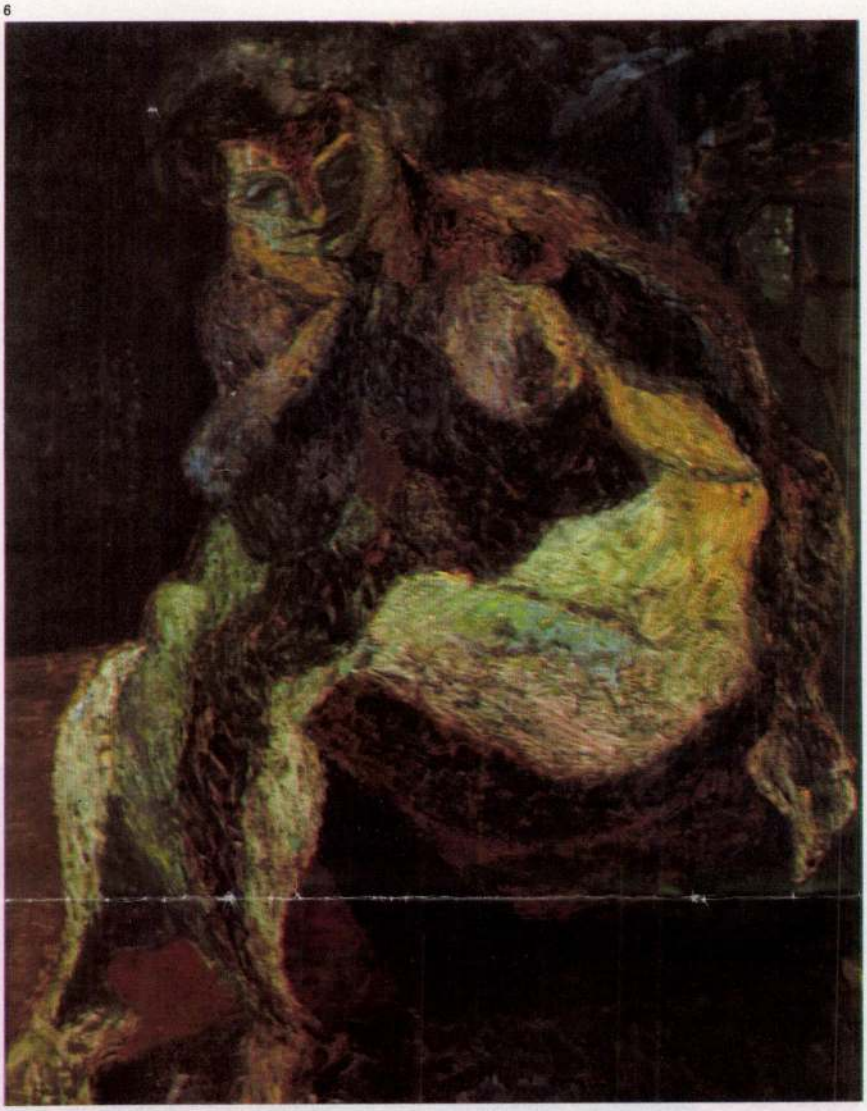

5

7

2

szakosan a tényeken. A 30-as évek szocialista tötekvéseitől bizony vezet út az Európai Iskolához. S ennek az útnak a közepén az az új romantika található, melyet *Kállai Ernő* regisztrált az 1940-es években, s melynek hasonló című kiállításán Dési Huber és *Sugár Andor* művei *Anna Margit, Korniss Dezső* és Gadányi alkotásaival találkoztak, s például *Bán Béla, Lossonczy Tamás* vagy *Szántó Piroska* személye közvetlen átkötést jelentett a háború előtti és utáni csoportok között.

Ez az új romantika nem csupán stiláris azonosságokat takart, bár a fölerősödő expresszivitás, a vastag, szenvedélyes, az érzelmeknek közvetlenül teret engedő ecsetkezelés és festékfelhordás, a formák riadt vagy szándékosan erőszakolt hullámzása egy meglehetősen markáns tendenciát is láttatni enged. Fontosabb azonban, hogy túl a formanyelvi hasonlóságokon, a világ állapotáról való ítéletmondás igénye kapcsolja össze igazán ezeket a műveket. Mert a világháború borzalmai nem csupán a témáját adják *Ámos Imre* freskóterveinek vagy *Vilma piros kapu előtt* című kompozíciójának, *Martyn Ferenc A fasizmus szörnyetegei* cím alatt méltán híressé vált, felháborodottan szarkasztikus remekének, *Bálint Endre* – a szinte gyengéden puha megformálás miatt – még borzalmasabb *Hullá*jának. A kiállításnak ez a blokkja nem csupán átkötést jelent az 1945 utáni művészethez, hanem érzékelteti azt a történelmi és művészeti szituációt is, mely aztán meghatározta ezeknek az éveknek a jellegzetes tendenciáit is.

Rátérve most már erre az időszakra, a Szombathelyen látható művek többsége az Európai Iskola és a magyar nonfiguratívok, a Galéria a Négy Világtájhoz műhelyéből került ki. Ez megfelel a (művészet-) történeti erőviszonyoknak, s jelzi azt is, hogy ezek a csoportok immár elfoglalhatják az őket megillető helyet képzőművészetünkben. A kiállításon a hiányok ellenére is plasztikus kép bontakozik ki ezekről a törekvésekről. Az árnyaltabb bemutatás érdekében azonban a későbbiek során (vásárlással vagy kölcsönzéssel) méltóképpen kellene szerepeltetni Korniss Dezsőt, s helyet kaphatna a falakon Szántó Piroska és *Fekete Nagy Béla* egy-egy műve, ki lehetne állítani *Barta Lajos* és *Lossonczy Ibolya* szobrait is.

Mégis, a kiállított alkotásokból feltárul a néző előtt a kor alapvető élményanyaga, művészi problematikája. A háború iszo-

1 Marosán Gyula: Kompozíció, olaj, vászon, 72,5x97 cm, é. n.
2 Martyn Ferenc: Írországi partok, olaj, vászon, 50x60 cm, 1950
3 Gyarmathy Tihamér: Gaia, olaj, vászon, 60x68 cm, 1947
4 Forgách-Hann Erzsébet: Madár, bronz, 43 cm, 1949
(fotók Somfai I.)

3

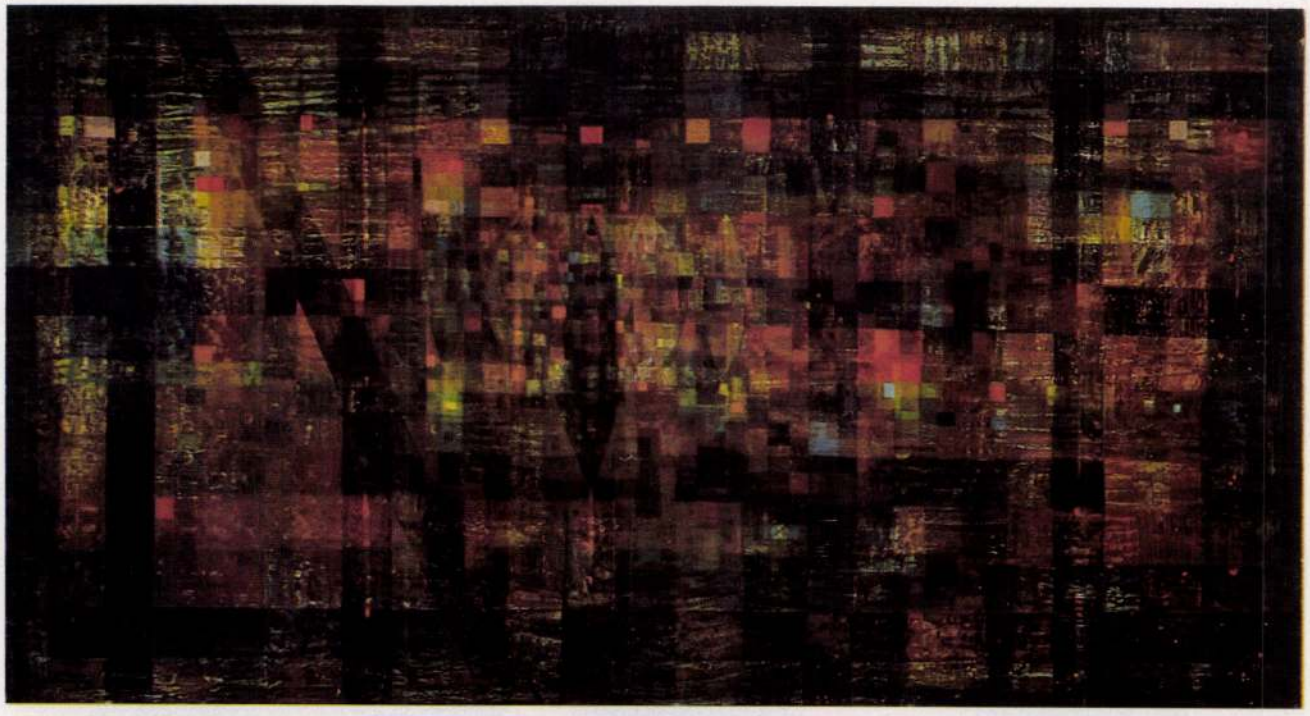

nyata által megalázott ember arca mered elénk Anna Margit képeiből. Bábui megkínzottságukban egyszerre tehetetlen áldozatok, másrészt a megcsúfolt emberi méltóság fájdalmas, emblematikus érvényű mementói. Nyers, meghökkentően diszharmonikus színvilágúk, görcsös, erőszakos ecsetkezelésük már-már a *Cobra-csoport* felfokozott expresszivitását, *Appel, Asger Jorn* vásznait idézik, jelezve egyúttal azt is, hogy kedvezőbb feltételek mellett milyen lehetőségek rejlettek volna még ebben a sajátos, drámai töltésű új romantikában. Ebbe a vonulatba tartoznak még a végre méltóképpen szerepeltetett Bán Béla primitív vitalitású grafikái vagy *Zemplényi Magda* kissé oldottabb kompozíciójú, némi *Picasso*-hatásról is tanúskodó arcképe is. S erre rímel rá *Vilt Tibor* megrendítő erejű *Búcsú*ja vagy *Forgách-Hann Erzsébet Madár* című bronzplasztikája, új vonásokkal ruházva föl azt a szobrászi gondolatot, mely *Bokros Birman Dezső Rokkant katonájában* fogalmazódott meg a legerőteljesebben.

Nemcsak az emberi arc töltődik fel új jelentésekkel ezekben az években, hanem környezete, a táj is. A kívülről szemlélt vagy az egyéni érzelmek terepévé váló szubjektív táj helyett Gadányinál és néhány szentendrei művésznél a természet úgy jelenik meg, mint öntörvényű, majdhogynem zárt rendszer, mely nem csupán megnyílvánul, hanem kinyilvánítja önmagát. Gadányi mellett *Bene Géza* 1948-as *Távoli piros* című, sejtelmes mélységű képét idézhetnénk erre példaként. Ez a természet mélyvilágába alászálló művészi alapállás megszüntetheti a különbséget szerves és szervetlen, természeti forma és emberalkotta tárgy között, mint *Barcsay Jenő* ekkori, figurát és architektúrát egyneműsítő kompozícióin vagy *Vajda*

4

Júlia lebegő szépségű *Szentendréjén*. Kozmikussá válhat, mint *Gyarmathy Tihamér Gaiá*ján vagy *Fritz Winter* ugyanebben az időben keletkezett sorozatának, *A Föld elemi erői*nek derűsebb párjaként a *Növények és épületek* címet viselő 1950-es festményen. Gyarmathyn kívül Lossonczy Tamás, Martyn Ferenc, *Martinszky János* és *Hincz Gyula* művei is bizonyítják a nonfiguratívitásnak a korszak magyar művészetében betöltött szerepét. Közülük Lossonczy bemutatása a legérzékletesebb, 1947-es *Kompozíció*ján a fehér és szürke körök feszültséggel telítődnek; az évtized második felében ugyanaz a probléma, amely például *Stażewski*nél korábban a tárgyhoz „illő" racionalitással jelentkezik, Lossonczy képén elveszti egyértelműségét, a vattásan gomolygó alap bizonytalanná teszi a körök helyzetét.

Martyn, *Marosán Gyula*, Hincz képei a szürrealizmusnak a nonfiguratívitásra való erőteljes hatásáról tanúskodnak. A negyvenes évek elején-végén születetett számos mű kulcsproblémája, a „lebegés" jelenik meg Martyn *Írországi partok* című képén is: alig antropomorf lények, ázalékok, maszkok sodródnak tova e sejtelmes alap előtt. Könnyedebben vázolja föl ezeket Marosán és Hincz, bizonyítva azt, hogy a magyar nonfiguratív művészet nemcsak a múlt és jelen feszültségeinek, szorongásainak érzékeltetésére volt képes, hanem felvillantott valamit egy jóízű, eleven „örömpiktúra" lehetőségeiből is.

A szombathelyi kiállítás a folyamatosságra épít tehát, nem húz 1945-tel merev határt a sokszor egymást feltételező tendenciák között. Az általa kínált „haladási irány" természetesen csak az egyik a lehetséges megoldások közül, ám érvényességét maguk a művek bizonyítják.

Pataki Gábor

Berda Ernő, festő

L.:Bán Béla

-:Kovalovszky Márta:Kinek ajánlja? 14.

Népszabadság, Bp., 1977. ápr. 1. 30.

Berda Ernő, költő

L: Bán Béla

Szántó Piroska: Akkor, szentendrei 981-993
Jelenkor, Pécs, 1981. nov. XXIV/11

Berda Ernő, grafikusművész,

Szőnyi István magániskolájában Kurucz D. István Berda, Ernő irányításával egy ideológiailag képzett, aktív baloldali csoport tagja lett.

Tandi Lajos: Műteremlátogatás Kurucz D. Istvánnál.

Tiszatáj, 1978. június. 93 old.

Berda Ernő

"Ujrealisták" cimmel 1936-ban a Tamás Galériában rendezett kiállitást hasonlitja össze Vadas József: "Ujra ujrealisták" cimmel közölt kritikájában, mely a szombathelyi Savaria Muzeumban most rendezett kiállitásról szól. Méltatja az akkori és a mostani tárlat jelentőségét, a hajdan és a jelenleg szereplő művészek munkáját, életpályáját. Felsorolja az elhunytak és a ma élők neve mellett egy-egy alkotásukat.
Bán Béla, Berda Ernő, Fenyő A. Endre, Háy Károly László, Schubert Ernő, Derkovits Gyula, Dési Huber István, Szántó Piroska, Goldmann György, Bokros Birman Dezső, Gádor István, Buti István, Hevő István, Sugár Andor, Fehér György.
Vadas József fenti c. beszámolóját lásd: Bokros Birman Dezső nevénél. Élet és Irodalom, Bp. 1977. juni. 11. XXI. évf. 24. sz. 12. lap.

Berda Erno, festo

--

A Pécsi Modern Magyar Képtar anyagából e cikkben közölt képek jegyzéke.-Festmények.-Fekete repr.
Sl.sz.kép.-Berda Erno:"Hajókovacsok",-v.o.-70+49.5 cm.
Ltsz:73.2 .546.old

Komvary Ferenc: A Modern Magy.Képtár története
Uj szerzemények IV. 33?.old

A Jan.Pann.Múz.évk. XIX. 1974. Pécs

Berda Erző, grafikus és festőművész

a Tamás Galériában 1936-ban rendezték meg a Szocialista képzőművészek csoportos kiállítását, melyen szerepeltek a művész művei, munkáséletet bemutató alkotásai, gyári jelenetei.

Lánczi Sándor,:
Képzőművészeti Krónika. Jelenkor, 1977. 8. 687. old.

Berda Ernő, grafikusművész

Szombathelyen nyílt meg az Újrealisták 1936. évi tárlatának felújítása. – Szerepel a művész „Gyárudvara" c. műve, háttérben az épületek, kémények komor képével, az előtérben az elszánt arcú, felsorakozott munkásokkal. (emelitve)

B. L.: Újrealisták 1936–1977.
Vas Népe, 1977. máj. 2 R.

Berda Ernő, festő

k.: Derkovits Gyula.

Berda Ernő: Spanyol polgárháború

Műmelléklet 4.

Jelenkor, Pécs, 1977. nov.

XX/11.

Benda József

Méltatás.

P. Szűcs Julianna: Gyűrygrafikák.
Művészet, 1978. május – 9. lap.

Berda Ernő, festő

L: Kurucz D. István

Tandi Lajos: Kurucz D. Istvánnál 92-96.

Tiszatáj, Szeged, 1978. jún. XXXII/6

Berda Ernő, festő

L: Szabó Iván

Grezsa Ferenc: Szabó Iván mál 138–142.

Tiszatáj, Szeged, 1978. okt. XXXII/10.

Berda Ernő

„Hajóhorgácsok"

- festmény

Jan. Pan. Múz. Szr. 1974 (XIX)

Berda Ernő

"Magyar művészet 1945-49" cimmel rendezett kiállitást a székesfehérvári Csók István Képtár.
Vadas József: "Magyar művészet ahogy volt" cimmel ismerteti a tárlaton szereplő művészeket és alkotásaikat:
Bálnt Endre, Bán Béla, Barcsay Jenő, Bencze László, Berda Ernő, Bernáth Aurél, Czóbel Béla, Derkovits Gyula, Dési Huber István, Domanovszky Endre, Domján József, Ferenczy Béni, Gádor István, Hantai Simon, Háy Károly László, Kaesz Gyula, Kassák Lajos, Kerényi Jenő, Koffán Károly, Kondor Béla. A nevek folytatása a -2-es sz. cédulán következik. Élet és Irodalom, Bp. 1977. nov. 5. XXI. évf. 45. sz. 12. lap.

Berda Ernő

Folytatás az -1-es sz. céduláról:
Korniss Dezső, Kozma Lajos, Kurucz D. István, Mikus Sándor, Pátzay Pál, Somogyi József, Szabó Iván, Szabó Vladimir, Szalay Lajos, Szántó Piroska, Szentiványi Lajos, Szőnyi István, Vajda Lajos, Vilt Tibor.
Vadas József beszámolója rámutat az egyes képzőművészeti csoportok közös kapcsolatára, az életpálya során megtett utra, egy-egy művészeti vonatkozásu nézeteltérésre, vagy vitára.
Vadas József kritikáját lásd: Szőnyi István nevénél.

Élet és Irodalom, Bpp 1977. nov. 5.
XXI. évf. 45. sz. 12. lap.

Magyar Hirdető
Sajtófigyelő

DUNÁNTULI NAPLÓ
Berda Ernő
1977 OKT 30

Nem tudom mire gondol, de a szőlőskéket ugrató árok öl-meleg csendjében: ő a császár. Jogara egy elszenesedett nyárs, koronája a nagytábla égen nyarat virágzó mennyei napraforgó.

Berda Ernő: Spanyol polgárháború

képben hosszú időn át ur
dó szerepe volt a székeseg
négy tornyának, s ezt az ut
évtizedekben emelt épü
sokasága sem vitatta el. A
csek-oldal intenzív beép
is inkább háttérként, sem
vetélytársként szolgált. És r...
jött a magasház, ami egyszeri-
ben mindent megváltoztatott.
Tudjuk, hogy az új technológiával épült ház teljes magassága meghaladja a székesegyház tornyainak magasságát, de a városképet mégsem emiatt változtatja meg, hiszen a templom földrajzilag előnyösebb, uralkodóbb helyen van. Inkább azért, mert aránytalan léptékével magasan kiemelkedik a környezetéből.

●

Második magasházunk tehát itt van és benne van a városképben. Bárhonnan is tekintünk Pécsre, mindenhonnan látszik és színei miatt jobban látszik, mint bármely más épületünk. Hol úgy látjuk csak, hogy kék szegélyével kikandikál a házak fölé, hol pedig teljes monstruózus nagyságával szinte mellbevág. Ha pl. a Kórház tér felől közeledünk, a Kóczián Sándor utcánál úgy emelkedik elénk, mint egy mesebeli óriás. A széles épület elzárni látszik az utat. A Szigeti vám felől még az is fokozza a hatást, hogy az épület egy dombháton van,

pontozni a magassal, s ez túl jól sikerült. Átmenet nélkül emelkedik ki a környezetéből és szinte az utcán áll.

A Szigeti út ma óriási forgalmából a 6/A út elkészülte után is marad annyi, hogy az egynek tervezett városrész két elkülönülő részre szakadjon. Az egyik oldalon ott a Szliven áruház, a sétálóutca, az óvoda-bölcsőde együttes, az isko-

Berda Ernő, grafikus.

Szabó Iván a szocialista művészcsoporthoz barátai révén – Kurucz D. István és Berda Ernő – került kapcsolatba. Legközelebb Sugár Andorhoz, Goldmann Györgyhöz közülük.

Grezsa Ferenc: Műtermlátogatás Szabó Ivánnál. Tiszatáj, 1978. 10. 140. old.

2) Folytatás.

Berda Ernő: „Apokaliptikus lovas" (1939).

Népművelés, 1977. 10.

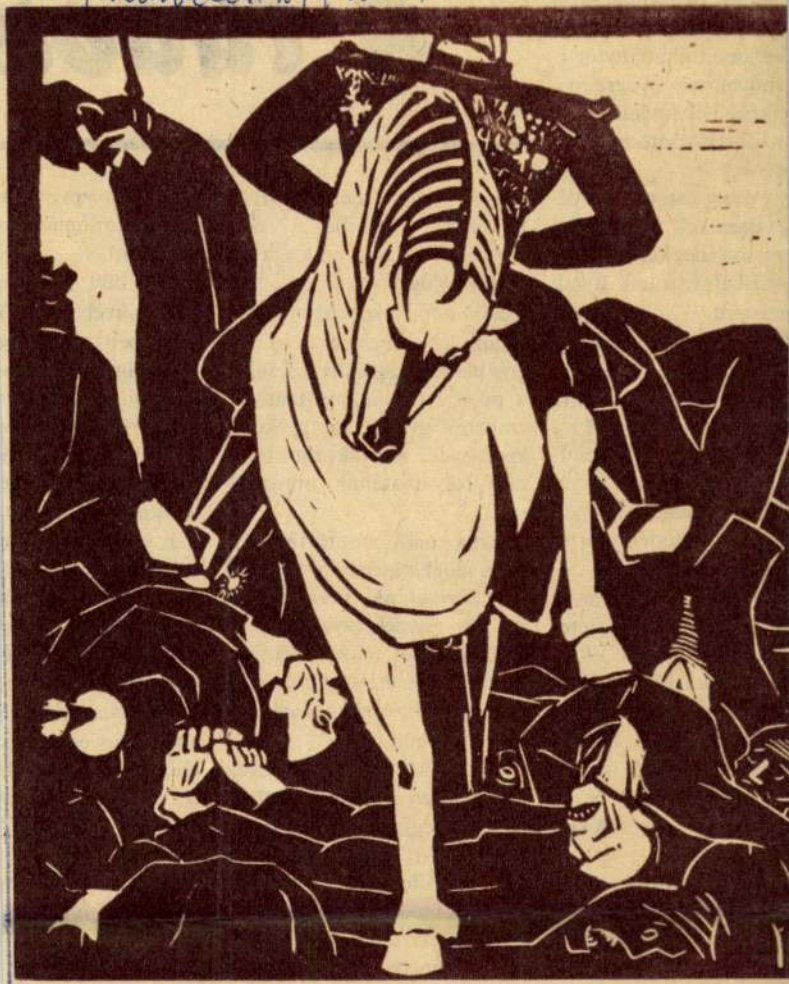

A tudon

Engels építi, rendszerezi és folytatja tovább. Már 1845–46-ban ezt írják „A német ideológiá"-ban: „... itt a földön majd a spekuláció megszűnik az emberről; a valóságos életnél kezdődik az igazi, a pozitív tudomány, tehát az emberek gyakorlati tevékenykedésének, a gyakorlat fejlődési folyamatának ábrázolása..."

Ezt a gondolatot történetileg még meghatározottabbá teszi A. *Labriola*, aki 1896-ban így ír: „Az eszmék nem az égből hullanak; sőt mint az emberi tevékenység minden más terméke, adott körülmények között alakulnak ki..."

Lenin 1914-ben genfi Hegel-jegyzeteiben (Filozófiai füzetek) megjegyzi: „... Hegel és Marx műve folytatásának abban kell állnia, hogy dialektikusan feldolgozzuk az emberi gondolat, a tudomány és technika történetét". Ez már a világot átfogni képes mai ember

Továbblépve: nag
sunk, a tudomány és
szolidaritás „csende
la", Albert *Einstein*
írott művében, a „N
bild"-ben (Világképe
te a hagyományosa
századi, tehát élő
történeti összefogla
legszebb, amit meg
az élet titkának kere
az az alapérzés, ame
már az igazi tudom
vészet bölcsőjénél is.
a maga gondolatait
latait és a kor embe
egybefoglalva – mé
te: „A legnagyobb,
pedagógiai művésze
az alkotás és a felis
dálatos örömét fe
ték..." Einstein egy
korszakaszban" is
az emberi tudásnak
hatalomnak „történ
renitását" – legyen

Galilei

Berda Ernő

Otto Felixmüller hátraejtett fejű

Holott munkása visszatéró motivum sok

magyar grafikán/Derkovits, S ugár, Háy, Berda/

Szabó Julia:A magyar aktivizmus története

Akadémiai Kiadó 1971 2o.o.

Berda Ernő, grafikus 1) Folytatás

A történeti áttételek egyik igen érdekes példája Berda Ernő 1939-es „No Pasaran" című sorozatának itt közölt lapja, az „Apokaliptikus lovas". A művész megfogalmazása még a fehér lovon bevonuló kormányzót, a Magyar Tanácsköztársaságot követő fehérterror emlékét is felidézi, miközben a sorozat és e lap is közvetlenül kötődik az akkor már vereségre ítélt spanyol polgárháborúhoz.

Aradi Nóra: Ellenforradalom.
Népművelés, 1977. 10.

Berda Ernő, kotó

L: Deim Pál

P. Szűcs J: Faustus doktorral a kincsarnokban 13

Nérszabadság. Bp. 1980, márc. 23

Berda Ernő

Berda Ernő (1914–1961): 1933-tól tagja volt a Szocialista Képzőművészek Csoportjának. Festményein szinte kizárólag a munkásság életét ábrázolta.

Mihályfi Ernő: Művészek, barátaim
Bp. Corvina, 1977

Berda Ernő.

BERDA Ernő

10. 15.p. tíz műve található a Patrik gyűjteményben.

Új Művészet 1992

der Mertens'schen Untersuchu
fentlichen Vorträgen ausgesp

Der zweite Angriff gesch
genannte gotische Baukunst i
nordfranzösischen Städte, un
den Händen der Mönche in jen
diesen Satz habe ich nicht s
geführt und die aus hieher g
ausgesprochen: daß man diese
ten müsse. Auch hier habe ic
Kugler sagt in seinem angefü

S. 6: "In Frankreich, wo
entwickelte, prägten sich di
sprache /des Stiles/ aus. Au
seiner ~~zünftisch~~ zünftisch be

MDK

Berda Ernő, [ ]

Erdős László ír – „Valami készül" c. könyvében – a szoc. képzőműv. csoport tagjairól, köztük Berda Ernőről.

Gönczi Imre: Emlékiratok, emlékezések 361–362.

KÖNYVTÁROS, Bp. 1965. június | XV/6

Berda Ernő
fotó-

Nő pasaran - ja 1939-ből való.

Aradi Nóra: Jel és jelentésváltozás....
MŰVÉSZET, 1970.október - 14.lap

Borda Ernő

1933-1937 között a Szoc. Képző művészek Csoportjának a tagja.

Major Máté: Az építészet új világa, Magvető, 1969, 438. l.

Berda Erző

Hatott rá Diego Rivera.

Nemáth Lajos. Modern magyar műszerek, Lomnici, 1968

100.l.

Berda Erűr

Tagja volt a Szocialista Képzőművészek Csoport-jának.

Németh Lajos. Modern magyar műnül, Cosmos 1908 98.l.

Berda Irma, festő

MDK

Eredeti litográfiáit mutatják be.

– : Magyar kiállítás Leningrádban 1.

ESTI HIRLAP Bp. 1970. jan. 20.

M.D.K.

Berda Ernő
grafikus

A Szőnyi nőrendéz művész a
Szociatista képző művészek Cso-
portjainak tagja volt.

Kertanié Fridrich Klára: Szőnyi István a mester...
Művészet, 1967. September – 15 lap.

M.D.K.

Berda Ernő festő

Müve a Galéria uj szerzeményei között

Csongeryné Nagy Zsuzsa: A MNG az 1959-es évben 200.l.
A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA KÖZLEMÉNYEI III. Bp. 1961.

Berda Ernő
grafikus

M.D.K.

Az 1942-ben megjelent Szocialista
Képzőművész Csoport Alkumálain
részt vett.

Jalambos Ferenc: Roxy
Művészet, 1968. jelmez – 14 lap.

Berda Ernő

Tüntetők, linosorozat

[illegible]. Magyar forradalmi művészet. [illegible]. 1957.

MDK

Berda Ernő, [ ]

Szerepel.

Székely András: A Szocialista Képzőművészek Csoportjának Kiállítása 7.

NÉPSZABADSÁG 1 Bp. 1969. m. árc. 14.

Berda.

„No pasarán" metszetekkel (eml.) szerepel az alábbi tárlaton

Oehnaches Anna-Forradalmi művészet kiáhítása az Ipasmův. Főiskolán

Magyar Nemzet 1968 XI. 30. 4old.

Berda Ernő

Ágyrajárók, of.

[illegible]. Magyar forradalmi művészet. [illegible]. 1957.

MDK

Berda Ernő

Szabadság és nép-kiáll. Csók-gal. 1962. V.

Berda Ernő

Szerepel a Kor. Kép. Mův. Csoportja emlékkiállításán a Nemzeti Galeriában

Magyar Ifjúság 1964 IV. 30

M.D.K.

Berda Ernő, festő

részt vett az Uj-realista Csoport 1935-évi kiállításán és „röpcédulákkal, fejlécekkel és illusztrációkkal szolgálta az illegális pártsajtót." ... „No Pasaran" c. lino-sorozata a spanyol polgárháborúra utal.

Aradi Nóra: Daumier, Derkovits és utódaik,

Bp. 1968. Magvető,

310. old.
+ 313. "

Berda Emő

A csoport „Új realista kiállítását a Tamás Galériában „Rézművesműhely-ben c. lapja feltűnést keltett.

Erdős László: Valami készül Bp. 1964. 43.

Beeda Emő

Sematikus arckifejezéssel ábrázolja munkás hőseit pl. Hídépítő /olajkép/. Váratlanul felszabadul élete nyomása alól. Közben a párt tagja lett.

Erdős László: Valami készül Bp. 1964. 75. l.

Berda Ernő

Kiáltó c. képe építőmunkást ábrázol állványon munka közben.
A szocialista művészcsoport tagjai Fenyő A. Endre Valami készül c. képével szemben jobbnak találták.

Erdős László: Valami készül Bp. 1964. 53.l

Berda Ernő

Apja mintaasztalos a Láng gyárban, munkásöntudatát valószínűleg a műhelyi hidzból hozta magával

Erdős László: Valami készül Bp. 1964. 73.l.

Berda Ernő

Kissé vendégnek érezte magát a
művészek között. 14 éves korában
fényképésztanoncnak szerződtették,
onnan került később a főiskolára.
A csoportban a közös rajzolások után
ő is dühödt szigorral rajzolja a kül-
város sivárságát.

Erdős László: Valami készül Bp. 1964. 74. l.

Berda Ernő

A csoportban elsők között vállalkozott, hogy a munkásoknak társalatvezetést tart.

Erdős László: Valami készül Bp. 1964. 69.l

Berda Ernő

Később úgy emlegette életének ezt a korszakát, hogy művészi munkát egyáltalán nem folytatott.
1935 elején bemutatkozott a csoportban, egy tucat íves nagyságú rajzot hozott magával. A párt küldte a csoportba, de ők már a pusztán politikai mondanivaló igényén túl voltak.

Erdős László: Valami készül Bp. 1964. 67-68. l

Berda Ernő

Erdős Lászlóval jóbarátok maradtak a csoportba való bemutatkozásától elfogatásukig 1942-ben.

Erdős László: Valami készül Bp. 1964. 68.l.

Berda Ernő

Berda Ernő, Juhász Pál, Fehér György csatlakozott először a szocialista művészek csoportjához, addig a munkásmozgalomhoz nem volt közük, ezért a régiek egyénenként foglalkoztak az uj tagokkal Szemináriumot nem indítanak.

Erdős László: Valami készül Bp. 1964. 32.l.

Berda Ernő

Sugár Andor elkészitette portréját /repr./

Erdős László:Valami készül Bp. 1964. Képjegyzék.

Berda Ernő

Hidépitők /repr/

Lovak

Apokaliptikus lovas

Küzdelem

Erdős László: Valami készül Bp. 1964.Képjegyzék.

Berda Ernő

A szocialista művészek csoportjának beszámolt Egry kiállításáról egyik szombaton, formajátéknak tartotta csupán

Erdős László Va lami készül Bp. 1964. 10.1.

Berda Ernő

Grassalkovich utca vagányai akarják megverni, mert azt hiszik, hogy a rendőrség megbízásából lajzolja házaikat.

Erdős László : Valami készül Bp. 1964. 35.1.

Berda Ernő

A Művészek, Tudósok és Írók Szövetsége megbízásából készítette a spanyol polgárháborút ábrázoló metszetsorozatát.

Erdős László: Valami készül 1964. Bp. 96. l.

Berda Ernő

A Szocialista Képzőművészek ujjászervezett csoportjának 3. kiállitásán résztvett.

Erdős László: Valami készül 1964. Bp. 98.l.

BERDA Ernő (1914-1961)
festőművész emlékkiállítása
Bp. Magyar Nemzeti Galéria, 1971. VIII
Rendezte és katalógus bev.:
SOÓS Klára,
Bp., 1971. 15 lev., illusztr., 22x21 cm

~~13 47 505~~

Név: NYUSTÓ Julianna

Foglalkozás: gyógypedfh

Lakcím: XI., Budaörsi u. 95-101

Személyi igazolvány száma: FS-I 168912

	Naplószám	Olvasójegy száma		Naplószám	Olvasójegy száma
1970	10099	3806/B	1974		
1971			1975		
1972			1976		
1973			1977		

70 6581 — FNYV 7

C 62068

Berda Ernő

No pasaran c. műve a szocialista művészek 1941. márc. kiállításán

Erdős László: Valami készül 1964. Bp. 102. l.

M.D.K.

Berda Ernő festő

„No passaran" c. grafikáját említi a szerző, ellentétben a 30-as évek hivatalos megbízásaival.

Aradi Nóra: Daumier, Derkovits és utódaik
Bp.1968. Magvető, 200. old.

Berda Erno

Szerepelt a „Magyar képzőművészek a fasizmus ellen" c. kiállításon.

Evangélikus Élet 1966. jan. 9.

MDK

Berda Ernő, 1914-61.

Menekülés, fam.

Orgia, fam.

Örvény, fam.

Szocialista képzőm.csop.kiáll. 1934-44.
N.Gal. 1964.

MEK

Berda Ernő

Kiáltó, **reprodukció**

Szocialista képzőm.csop.kiáll. 1934-44.

N.Gal. 1964.

MDK.

Berda Ernő

Kiállitási hiradás

Hétfői Hirek 1965 ápr.26.lap -

MDK

Berda Ernő, 1914-61.

Küzdelem, fam.

Egymást marcangolják, fam.

Menekültek, fam.

Szocialista képzőm.csop.kiáll. 1934-44.
N.Gal. 1964.

MDK

Berda Ernő, 1914-61.

Haláltánc, fam.

Tömegsir, fam.

Öntudat, fam.

Szocialista képzőm.csop.kiáll. 1934-44.
N.Gal. 1964.

MDK

Berda Ernő, 1914-61.

Ágyrajárók, o.

Hidépitők, o.

Kiáltó, o.

Szocialista képzőm.csop.kiáll. 1934-44.
N.Gal. 1964.

MDK

Berda Ernő, 1914-61.

Munkások gyárban, o.

Apokaliptikus lovas, fam.

Bevonulás, fam.

Szocialista képzőm.csop.kiáll. 1934-44.
N.Gal. 1964.

MDK

Berda Ernő, festő, grafikus

Az emigrációs művekkel együtt mutatják be *No pasaran!* c., a spanyol polgárháborúról készült lapjait.

Schmacher Imre: Derkovits és a szocr. művészet 8.

Népszabadság. Bp. 1968. nov. 2.

MDK

Berda Ernő, festő

Szabad Angyalföld c. festménye (1945)

szerepel az angyalföldi kiállí-

táson.

–: Emlékezés forradalmár képző-

művészeinkre 7

Népszabadság, Bp. 1968. dec. 3.

Berda Ernő

MDK

Lovak, olf.

Műcsarnok 1957 Magyar Forradalmi Kiállítás

Berda Ernő

Ágyrajárók, olf.

Műcsarnok 1957 Magyar Forradalmi Kiállítás

Berda Ernő

MDK

Tüntetők, lino

Műcsarnok 1957 Magyar Forradalmi Művészet

Berda Ernő MDK

Épitőmunkás, olf.

Mücsarnok 1957 Magyar Forradalmi Müvészet

Berda Ernő MDK

Hidépitők, olf.

Műcsarnok 1957 Magyar Forradalmi Művészet

Berda Emő

festőművész

V.Tavaszi Szalon kiállitás - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Az Est
1935.V.9.

MDK.

Berda Ernő

Kiállitási kritika

Somogymegyei Néplap 1965 dec.25.

Berda Ernö

M.D.K.

No pasarán

Oelmacher Anna: Derkovits Gy. és hatása a Szoc. Képzömüvészek Csoportjára.

A Magyar Nemzeti Galéria Közleményei V.

Bp. 1965. 124. l.

M.D.K.

Berda Knud

No pasarán

Delmacher Anna: Darkovits Gy. és Hatása a Szoc. Képzőművészek Csoportjára.

A Magyar Nemzeti Galéria Adatlapjai V.

Bp. 1980. 124. l.

Berda Ernő

Hídépítő c. műve (eucl.)

szerepel a „Derkovits és a szoc. művészet" c. kiállításon a székesfehérvári Csók galériában

M. Kiss Pál: Harcos kiállítások

Látóhatár 1969 II. n. 159 old.

Berda Ernő

Szerepel az alábbi Táblaton

Lahn: Emlékezés forradalmán
Képzőművészeinkre. Kiállítás
Angyalföldön

Nejnava 1968 XII. 5

Berda Ernő

1914-ben Magyarországon született, meghalt 1961-ben. 1931-33-ig Szőnyi Istvánnál tanult; 1933-35-ig a Képzőművészeti Főiskolán. 1933-től a Szocialista Művészek Csoportjának a tagja.

Kunstim Widerstand, Malerei Graphik Plastik 1922-bis 1945. Veb. Verlag der Kunst, Dresden, 1968. 583 l illusztr. 531 l.

Berda Ernő

Lino sorozata „Apocalypsis humana."
1966-ban Berlinben volt kiállítása,
„A magyar művészet a háboruk között"
címen. Irodalom: „A XX-ik század magyar
festészete," 1960, Lipcse - Budapest.

Kunst im Widerstand Malerei Graphic
Plastik 1922-bis 1945. Veb. Verlag der
Kunst, Dresden, 1968. 583 l illusztr. 531 l

Berda Ernő

161. sz. „No pasarán", 1939, Linometszet
25 x 20.5 cm. Legújabbkori Tört. Muzeum
Budapest,

577 sz. „Menekülés," 1939, Linometszet,
25 x 20,5 cm, Legújabbkori Tört. Muzeum,
fekete-fehér reprodukció.

Kunst im Widerstand, Malerei Graphic
Plastik 1922-bis 1945. Veb Verlag der Kunst,
Dresden, 1968. 583 l. illusztr. 531 l.

Berda Ernő festő

Szövegben említve: No pasaran. festmény a Nemzeti Galéria „Magyar képzőművészek a fasizmus ellen" c. kiállításán.

1966. febr. 2 jegyzet

Berda László Ernő M.D.K.

Küzdelem / No pasaran -sorozat / repr.

Perneczky Géza: A magyar képzőművészek a fasizmus ellen
Kiállitás a Nemzeti Galériában
Magyar Nemzet 1965. dec. 12. 9.1.

M.D.K.

Berda Ernő M.D.K.

Művei a kiállításon

grafikák

Perneczky Géza: A magyar képzőművészek a fasizmus ellen / kiállítás a Nemzeti Galériában
Magyar Nemzet 1965. dec. 12. 9.l.

Herbe Brug

. M.D.K .

Embleken

Barda Ernő

Szerepelt a magyar képzőművészek a fasizmus ellen c. kiállításon.

Népszabadság 1965. dec. 19.

Magyar képzőművészek a fasizmus ellen. D. Fehér Zsuzsa

Berda Ernő, [ ] MDk

Jelentős kiállítás!

D. Fehér Zsuzsa: Magyar képzőművészek a fasizmus ellen 8.

NÉPSZABADSÁG, hu. 1965. dec. 19.

M.D.K.

Berda Ernö

/ 1914- 1961 /

No pasaran. 1939. repr.

A Magyar Nemzeti Galéria Közleményei V. Bp.

1965. 19. 1.

Berda Ernő

tagja volt az 1933-ban megalakult illegális kommunista művész-párt-sejtnek.

Goldman György 1904-1944. Emlékkiállitás. Bp. Nemzeti Szalon, 1955. Kat. bev.: Vértes György. Bp. 1955. 15 l., 8 t.

7.l-

Berda-Ernő

No pasarán c. sorozata (eml.)

szerepel az alábbi Tárlaton

Horváth György: A Szocialista Képzőművészek Csoportjának emlékkiáli a Főv. Művelődési Házban

Magyar Nemzet 1969 III. 15, 4old.

Berda Ernő

Szerepel az „Antiklerikális" Liánitásban a Ferencvárosi Pince-Társlatban

H. Fy: „Antiklerikális Liáni a Ferencvárosban

Magyar Nemzet 1968 X. 19.

Berda Ermő

Lovak, 1938

olaj, vászon 175x103cm

magántulajdon

Aradi Nóra: A szocialista képzőművészet jelképei

Kossuth Könyvkiadó/Corvina Kiadó 1974 264.o.

Berda Erzsi grafikus

Maszkvában megnyílt jún. 27-en tíz szocialista ország nemzetközi tárlata. A tíz nemzet 30 évesnél régebbi antifasiszta irányzatú retrospektív gyűjteménye között szerepel a művész grafikája.

Élet és Irodalom, 1945. júl. 5.

Berda Ernő

Lap a No pasaran c. sorozatból, 1939
linóleummetszet 23x21 cm

Anadi Nóra: A szocialista képzőművészet jelképei
Kossuth Könyvkiadó/Corvina Kiadó 1974 268.o.

Berda Ernő

No pasaran, 1939

Az emberekre csizma tapos, fölötte kard. A spanyol országi fasiszta erőket a magyarországi rendőrterror jellemző motivumaival ábrázolja a müvész.

Aradi Nóra: Szocialista képzőművészet jelképei
Kossuth Könyvkiadó/Corvina 1974 61.old.

A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA

MEGHÍVJA ÖNT

BERDA ERNŐ

EMLÉKKIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA

1971. AUGUSZTUS 7-ÉN, SZOMBATON

DÉLI 12 ÓRAKOR

MEGNYITÓ BESZÉDET

DR. MIHÁLYFI ERNŐ
MOND.

71 7 fnyv 14 2724

BERDA ERNŐ

Meghívó

Berda Ernő

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

1971 FEB 25

MAGYAR NEMZET

A Magyar Nemzeti Galéria júniusban Berda Ernő emlékkiállítást rendez. A Galéria kéri mindazokat, akiknek tulajdonában Berda Ernő művek vannak, jelentsék be március 6-ig Soós Klára művészettörténésznek. Telefon: 124—360, 124—368, 124—369.

1021

MDK

Berda Ernő, grafikus

A „Non pasaran!" c. [kép]

sorozatból : Repr.

(Németh Lajos cikkéhez : 35. o.)

— : Derkovits és a szocialista művészet"

Műmelléklet : 3. o.

KRITIKA, BP. 1969. január VII/1.

MDK

Berda Ernő, [ ]

Berda-emlékkiállítást rendez
első a Nemzeti Galéria.

—: Közlemények

8.

Népszabadság, Bp. 1971. febr. 23.

Berda Ernő

1941-ben jelent meg az „Új almanach" (Mentor kiadás, Bpest, 1941. Hajzál-nyomda, Budapest) a rajzokkal, grafikákkal ékes, 3 ív terjedelmű könyv 26 szocialista író és képzőművész alkotásait tartalmazta. A művész munkás-parasztértelmiség összefogását kifejező rajzai díszítették a kötetet.

Rajcsányi Károly: Mai könyv és Új almanach

Magyar Nemzet, 1974. márc. 10.

Berda Gyula

a Margit-híd pesti hídfőjénél lévő hajdani Elkavica cukrászda nevének rövidített változata volt a „Kisil". A szocialista képzőművészek csapatából is gyakran látogatták az összejöveteleket a Kisilben a művész,

Rajnai Károly: a Kisilben.
Magyar Nemzet, 1944. márc. 7.

Berda Ernő

Részlet a No pasaran c. sorozat lapjából,

1939

limoleummetszet

Aradi Nóra:A szocialista képzőművészet jelképei

Kossuth Könyvkiadó/Corvina Kiadó 1974262.o.

Berda Ernő

Kovak, 1938

A Szocialista Művészcsoporthoz tartózó festő képe dombos tájban a nézővel szembe jövő két törékeny kiscsikót ábrázol: ellentétes irányba szaglászó fejük, mozdulatuk tétovasága a kiszolgáltatottságot fejezi ki.

Aradi Nóra: A szocialista képzőművészet jelképei
Kossuth Könyvkiadó/Corvina Kiadó 1974 135.o.

Berda Emil

No pasaran (1936) c. sorozata említve.

Aradi Nóra: Képzőművészet és munkásmozgalom - Bp. 1974. 88p.

Benda Ernő

Neve említve.

Aradi Nóra: Képzőművészet és munkásmozgalom – Bp. 1974. 30 p.

Berda Ernő: Lap a No pasaran sorozatból (1939)

Képmüvelés, 1977. 5.

Berda Ernő

Egy re

együttesek már az intézmények és a csoportok viszonyának újfajta módozatait próbálgatják? De ne menjünk a dolgok elébe.

Íme, a rövidített jegyzőkönyv.

A csoportvezető:

– Együttesünk mindössze kétéves, de máris országos nevet szerzett magának. Az 1976-os kazincbarcikai fesztiválon aranydiploma minősítést kapott. 1976-ban 80 előadást tartottunk szerte az országban, ebből 44-et Budapesten – több mint 8000 néző előtt. Kerületünkben 25 fellépésünk volt: gyárakban, üzemekben, klubokban, a Városligetben, a Múzeumkertben. Négy országos fesztiválon vettünk részt, hét előadásunkat 3500-an látták. Volt egy rádió- és egy tévéfellépé-

tézmény hátán, ha azonban jó, akkor lehetetlen, hogy mindig csak a problémák érződjenek.

Sokallják az előadásszámot. Ez rendben van. Persze az a kérdés, mihez képest sok. A 80 tényleg sok, legyen annyi, amennyit a csoport elbír, se több, se kevesebb.

Állandóan anyagi problémákkal küszködünk, ami lehetetlenné teszi a tervezést. Azt javaslom, hogy a csoport költségvetését az év elején vizsgálja meg az intézmény vezetése, csökkentse, ha szükséges, de a

Berda Ernő

A Magyar Munkásmozgalmi Múzeum szocialista képzőművészet 1919-től 1945-ig vívott harcát tárja látogatói elé. Szerepel a művész alkotása, „No pasaran" c. metszetsorozata. (említve)

Horváth György: Fotók, képek, szobrok a Magyar Munkásmozgalmi Múzeumban.
Magyar Nemzet, 1975. ápr. 13.

Berda Ernő

1914. júl. 18-án született.

Népszava, 1974. júl. 18. 102. evf. 166 sz. 8 p.

Benda Emő

Neve emlitve.

Néprana, 1975. aug. 24. 103. erf. 198 n 9 p.

Berda Ernő, festő

L: Kohán György

Láncz Sándor: Képzőművészeti krónika 347-351.

J E L E N K O R , P É C S 1977 ápr. 4/ XX

Berda Ernő

Tiz szocialista ország,-közöttük Magyarországnemzetközi kiállitását nyitották meg junius 27.-én Moszkvában, a Központi Kiállitási Teremben, a "Manyezsben", -közli a "Tájékozódás" c. rovat, "Harminc győzelmes év" cimmel. Közös teremben mutatták be a tiz nemzet harminc évesnél régebbi, antifasiszta irányzatu retrospektiv gyüjteményét: Derkovits Gyula, Dési Huber István, Háy Károly László, festményeit, Goldman György és Mészáros László szobrait, valamint Ámos Imre, Berda Ernő és Martyn Ferenc grafikáit.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. julius 5.
XIX. évf. 27. sz. 6. lap.

Berda Ernő

1939-es No pasaran sorozatának emberekre taposó lovas rendőre ugyanaz a lovasrendőr típus, mint ameljik Derkovits 1930-as munkástüntetésre készült.

Aradi Nóra: képzőművenét és munkásmozgalom - Bp. 1974. 200p.

Berda Irma, festő

Plakátot készített 1945-ben.

Máté György: Kaptál földet... adj kenyeret! 6.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. febr. 7.

Berda Ernő

„Munkásol a gyárban"
„Ágyrajárót" c. Tempozíciói

szerepelnek a Szocialista Képzőművészek Csoportja munkásságát bemutató kiállitáson a Ganz-Mávag Golgota utcai kulturotthonában

Magyar Nemzet 1975 január 5 1o.old.

BERDA ERNŐ, festő

A KUT Bpesten megközelitően az Ecole de Paris szellemét képviselte.Maga köré tömöritette a fiatal művészeket,kik Rippl-Rónai és a Nyolcak festői f lfogasat követték,s Párizst megjarva,annak frissen pezsgő szellemi áramlatait hoztak.-A KUT állandó kiállitói közt,katalógusaiban BERDA ERNŐ nevével mindig találkozunk. 337.old

HÁRS ÉVA: Martyn Ferenc és a "Párizsi iskola" /1926.-1940./ Réslet az életmü monografikus feldolgozásából 331.old

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve, XIV.-XV. évf. 1969.-1970. Pécs, 1974

Berda Ernő

"No pasaran"-ja a Várbeli uj épületben állandó kiállitáson kerül bemutatásra, a "Szocialista Képzőművészek a két világháboru között" c. tárlaton, melyet Vadas József: "Gerendavivők" cimmel ismertet.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. ápr. 12.
XIX. évf. 15. sz. 13. lap.

Berda Ernő

A spanyol polgárháború idején feltűnt művészetében az állatszimbolika hatása. Lóalakjaiban, 1938-ban.

Aradi Nóra: Képzőművészet és munkásmozgalom - Bp. 1974. 203 p.

Berda Ernő

Az állatszimbolika hatása 1939-as No passaran c. sorozatában megtalálható.

Aradi Nóra: Képzőművészet és munkásmozgalom - Bp. 1974. 203p.

Berda Ernő

Lovak (1938) c. festménye előtt.

Aradi Nóra: Képzőművészek és munkásmozgalom - Bp. 1974. 112 p.

Berda Ernő

Neve az állatszimbolika művészi megfogalmazójaként említve.

Aradi Nóra: Képzőművészet és munkásmozgalom - Bp. 1974. 360p

Berda Ernő, festő

Szerepelt az „Angyalföldi Kiállításon"

Miklós Pál: Képzőművészeti Krónika

340-347.

XVII

4.

JELENKOR, Pécs, 1974. április

MŰVEK JEGYZÉKE

Zsuzsi csendélettel	olaj	55×75
Zsuzsi karácsonya	olaj	80×60
Ágyrajárók	olaj	100×135
Pék	olaj	75×100
Őszi kukoricák	olaj	75×100
Illegális gyűlés	olaj	90×120
Kivégzés előtt	olaj	130×90
Röpgyűlés	olaj	130×160
Angyalföldi munkás	olaj	70×60
Olvasó Zsuzsi	olaj	75×56
Önarckép	olaj	75×56
Lovak	olaj	100×150
Kiáltó	olaj	100×135

Pokol sorozat

1. Orgia	linoleummetszet	41×28
2. Menekültek	linoleummetszet	41×28
3. Menekülés	linoleummetszet	41×28
4. Apokaliptikus lovas	linoleummetszet	41×28
5. Dicsőséges bevonulás	linoleummetszet	41×28
6. Küzdelem	linoleummetszet	41×28
7. Egymást marcangolják	linoleummetszet	41×28
8. Tömegsír	linoleummetszet	41×28
9. Öntudat	linoleummetszet	41×28
10. Haláltánc	linoleummetszet	41×28
11. Erőszak	linoleummetszet	41×28
12. Örvény	linoleummetszet	41×28
Női arckép	ceruzarajz	29×38
Alvó nő	ceruzarajz	29×439
Nagybátyám	ceruzarajz	42×30
Vázlat	tollrajz	25×35
Munkások	fametszet	47×30
Munkás	krétarajz	43×30
Vázlat az „Ágyrajárók"-hoz	ceruzarajz	23×29
Férfifej	szénrajz	20×27
Munkásfej	krétarajz	20×27

F. k.: Keresztényi Ilona — 554345 Pátria F. v.: Szász L.

A MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZEK
ÉS IPARMŰVÉSZEK SZÖVETSÉGE

ÉS A MŰCSARNOK KIÁLLÍTÁSA

BERDA ERNŐ

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSA

FÉNYES ADOLF TEREM, RÁKÓCZI ÚT 30.
1955. JÚLIUS 16-TÓL

BERDA ERNŐ

Majd negyedszázados harcos művészpálya eredményeit gyűjtötte össze ez a kiállítás.

Berda Ernő munkáscsaládból származik, apja mintakészítő volt a Váci úti Láng gyárban. Tizenkét éves korában szülei halála után Pozsonyba került, ahol a fényképész mesterséget tanulta ki. Inas évei alatt rajzoktatáson vett részt, ahol először Fulla cseh festő tanította, majd a következő évben egy Galanda nevű absztraktfestő a modern művészettel ismertette meg. Tizenhét éves korában mint felszabadult fényképész segéd azonnal visszajött Budapestre, ahol Szőnyi István festőiskolájába iratkozott be, majd két évet végzett a Képzőművészeti Főiskolán, ahol Benkhardt Ágost volt a mestere. Nehéz anyagi körülményei késztették arra, hogy a Főiskolát otthagyja. Ekkor a Láng gyárban vállalt munkát, mint műszaki rajzoló.

1932-ben már szerepelt a Szinyei Fiatalok kiállításán a „Proletárok" című olajképével. 1933-ban kapcsolódott a szocialista képzőművész csoporthoz, ahol összetalálkozott a forradalmi művészekkel, Goldmannal, Dési-Huberrel, Derkovitssal. Ekkor ábrándult ki a modern polgári irányzatokból és művészi tevékenységét mind határozottabban a munkásosztály felszabadításáért állította harcba, műveihez innen merítette majd minden élményanyagát. A szocialista képzőművész csoport törekvése az volt, hogy megteremtsék a munkásosztály művészetét. A harmincas évek végén született meg a „Pokol sorozat", amelyhez a rémségek külső valósága évek múlva hozzánőtt. Sokat foglalkozott azzal, hogy egyszer freskókat fog készíteni a munkások nagy erejéről, harcairól és győzelméről, de betegsége mindezeket a terveket meghiúsította.

1932—38-ig a Szinyei Fiatalok kiállításán állandóan szerepelt, 1936-ban résztvett az Újrealisták kiállításán. 1938-ban Finnországban állított ki. 1945-ben az Első Szabad Nemzeti Kiállításon a Művészeti Tanács nagydíját nyerte el a „Rezesműhely" című kompozíciójával. Betegsége nagyban gátolta rendszeres művészi munkásságában, csak akkor tudott dolgozni, ha egészségi állapota ezt megengedte.

Képeinek mondanivalóját mindig a legaktuálisabb problémákból, amit a párt szempontjából döntőnek tart, meríti és dolgozza fel. Programja csak annyi: „Hogy igazat mondjak és ne kelljen külön magyarázat a képeim mellé, vagyis, hogy közérthetők legyenek".

Berda Ernő, festő

Hajókonvoiok c. festménye a Pécsi Képtárba került.

—: A Jelenkor krónikája 287-288.

JELENKOR, Pécs, 1973. március XVI 3.

Berda Ernő

Müve szerepel "Angyalföld müvészeinek tárlatán" a Mücsarnokban

Magyar Nemzet 1974 január 6 12.old.

Benda Ernő
festő

A csoport alapítói, indítói
első akkusának (1933-1938)
tagjai közé sorolható a mű-
vész.

Major Máté: A "Forráskiadvány a szocialista....
Müvészet,1973.szeptember - 10.oldal

Berda Ernő

A Vasutas Képzőművészeti Kör alapításának második évében az ezmei és szakmai irányítás átvette elődeitől.

Tasnádi Attila: Célunk: az emberformálás
Népszava, 1943. febr. 25.

Benda Ernő

1974. jan-ban a Műcsarnok angyalföldi kiállításán a szocialista képzőművészek csoportjában szerepelt műve.

Népszava, 1974. jan. 11. 102 évf. 8 sz. 4p.

Beda Ernő festő

csatlakozott a Szocialista Képzőművészek csoportjához - emlékére

Népszava 1972 julius 29 1o.old.

Berda Ernő

neve említve, hosszabb-rövidebb

ideig megfordult szentendrén

Bálint Endre Hazugságok naplójából
Bp. Magvető 1972

228. old.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZAVA

1969 MÁR 12

Berda Ernő
1021

A Szocialista Képzőművészek Csoportjának kiállítása

Országszerte rendezvények sora emlékezik meg a Tanácsköztársaság 50. évfordulójáról. Egyesek a győzelem hónapjainak emlékét idézik fel, mások annak a gondolatnak a jegyében jöttek létre, hogy a forradalmi eszme továbbélését mutassák meg, a töretlen hitet a következő reménytelenségben közepette. Azokat a szálakat, amelyek mai élettünket kapcsolják össze a Tanácsköztársaság évei-vel.

Erre vállalkozott a Fővárosi Művelődési Ház most megnyílt tárlata is (amelyről vasárnapi számunkban már hírt adtunk).

A tárlat névadója a *Szocialista Képzőművészek Csoportja*, de a rendezők — részint a párhuzamos rendezvények sokasága miatt — jóval nehézségek miatt — jóval tágabb körképet mutatnak a két világháború közötti magyar művészetből. A csoport törzstagjai *Berda Ernő, Farkas Aladár, Fehér György, Fekete Béla, Fenyő A. Endre, Goldman György, Háy* *László, Juhász Károly, Kondor György, Nemes Lipa István Pál, Sugár Andor, Szabó Iván és a többiek* — mellett ott szerepel az előnek és példaképnek vallott *Derkovits Gyula* néhány szép alkotása, a tudatos küzdőtárs, *Dési Huber István, Bokros Birman Dezső, Vilt Tibor Mészáros László,* művei közül néhány. — De itt vannak többen a azok közül is, akik csak időlegesen álltak mellé-jük (így például *Hincz Gyula, Bernáth Aurél*), sőt olyan alkotók is, akiket nem az akciók, hanem csak a gondolat közösséghez kapcsolt hozzájuk (*Ámos Imre* és mások).

A művekből az is kitűnik — amit már a Szocialista Művészcsoport nagy kiállítása is tanulságul kínált —, hogy a társadalmat átformáló gondolat nemcsak a választott témák révén tört új utakat a művészetben, hanem a világ szemlélésének módszereivel is. Ez a széles, horizontokat nyitó szemlélet éppen az utóbbi évek kultúrpolitikájában nyer újra polgárjogot. Így kapcsolódik össze az emlékek idézése a legelevenebb aktualitással ezen a kiállításon is, amelynek létrehozásából a Magyar Nemzeti Galéria munkatársa és a szocialista művészcsoport néhány tagjának közreműködése mellett részt vállalt a képzőművész-szakszervezet, a Műcsarnok és a rendezvénynek otthont adó művelődési ház is.

(havas)

OSZAVA

SZAKSZERVEZETEK KÖZPONTI LAPJA

ÁRA 80 FILLÉR

1969. MÁRCIUS 12, SZERDA

Országos sztrájk Franciaországban

Több százezres tömeg a szakszervezetek által szervezett párizsi tüntetésen

Franciaország életét kedsztrájk bénította meg: rancia dolgozók hatal-

szerelvények, az autóbuszok és a taxik. Az áramszolgáltatás hiánya miatt

vezeti központ, a CGT és a CFDT szólította fel a dolgozókat, a nagy autonóm pedagógusszakszervezettel, a FEN-nel együtt. Két órával azután, hogy a felvonulás megkezdődött, a tüntetők menete-

(Folytatás az 5. oldalon)

Izraeli tüzérségi támadás

mint *A 262. nap 1972-ben* vagy a *302. nap 1972-ben.* De az első címmel jelzett kép lehetne akár „A napraforgó és a kukorica metamorfózisa" is. A tágas kék alapon jelentkező növények: az égő kukoricák, a lekonyuló vagy fejüket büszkén emelő napraforgók, a fehéres-szürkés füst-csíkok könnyed játékossága mögött mély gondolatok rejteznek. A növények egyéniségeket jelképeznek, majdhogynem önálló karakterük van. Ezt bizonyítja a felettük lebegő, kakassal koronázott papírsárkány, az égő nap vörös köre, a csúszó-mászó transzformált csatorna is: elsősorban nem a növények, hanem az emberek sorsa, egyénisége érdekli a művészt – mégha ez időben festett művein a figura nem is szerepel – s ezeken a képein a „vanitatum vanitas" gondolat nyert sajátos kifejezést.

Kettősség jellemzi az újabb műveket: hol a táj majdnem leíró, látvány-közeli előadása (*Telecskai dombalján, Telecskai láthatár,* 1965), ahol jól megkülönböztethetően, szinte anyagszerű konkrétsággal jelzi a feketés-barnás földet és felette a magasan lebegő kékes-szürke eget; hol pedig a látvány látomássá transzformálódik; elegáns festésmód, finoman felrakott színek jellemzik ezeket a műveket (*Egy nyári nap,* 1974 *Tavaszi szélben,* 1947); az anyag kezelése hol tömöttebb, hol oldottabb, de mindig nagyon könnyed. Nem egyszer a legendákhoz közelítenek ezek a verziók, mint korábban az *Angyal Bandi útja,* vagy mint *Látomás a Betyárvölgyben* 1976 őszén keletkezett jelenése.

A festmények mellett néhány nagyon frissen, ízesen, könnyed vonalvezetéssel megrajzolt grafika jelzi Szilágyi Gábor biztos rajz-tehetségét: ezekben is megnyilvánult kompozíciós készségének eleganciája.

•

A Stúdió-galériában kerültek bemutatásra *Valkó László* grafikái. Művészi aspektusának lényege azonos a fotónak a művészetben való egyik alkalmazási módjával, jóllehet Valkó nem fotóval, hanem a rézlemezre rajzolás és aquatinta sokszorosítás fárasztó, festői hatásokat eredményező technikájával dolgozik. E szemlélet lényegéhez tartozik, hogy szándéka szerint egy át nem szűrt, nem manipulált valóság-tapasztalásra irányul, s épp azt veszi észre, ami mellett, mint érdektelen vagy banális mellett többnyire észrevétlen megyünk el. Azt is mondhatnám, hogy úgyszólván az optikailag tapasztalható valóság „sorai közt" olvas, a magától értetődő foglalkoztatja; lemond az inszcenálásról s mindenféle művészi „csinálásról", s beéri a kereséssel, az utalással. Ezt a magatartás-formát fejezte ki találóan Douglas Huebler: „A világ tele van érdekes tárgyakkal. Ehhez én nem tudok többet hozzátenni. Egyszerűen többre becsülöm, hogy a dolgok létezését megállapítsam térben és időben."

Valkó László művészetének lényege tehát nem a megjelenítés, az ábrázolás, egy valós képi szituáció rögzítése; sokkal inkább a dolgoknak, a tárgyaknak a bemutatása, s a nézőre bízza, mit kezd az ő tárgyilagosságával. Ez a fajta ábrázolás bizonyos összefüggésekben alkalmas lehet asszociáció-keltésre: mint például az *Emlékműterven,* ahol két agyonhordott, kitaposott, deformált magasszárú cipőt állít a fal elé. De itt is ezek a tárgyak antropomorfizálódnak, heroizálódnak. Az efféle művészet lényege szerint tagadó, kérdőjeleket állít, de nem igen tesz pozitív kijelentéseket. Így megállja Valkó művészete – *Föld,* valamint *Táj* című lapjain – mind az eddigi, plein-air szemléleten alapuló tájfestés módszerét, mind a land-art különben is kérdéses gyakorlatát; ezek problematikussá válnak meztelen tájainak hideg fényében, a rekeszbe zárt idill látványával. Így tagadja meg gyűrött lemezén Adorno üzenetét: „Auschwitz után nem lehet többé költészet" – jóllehet e puszta tagadással csupán a deklarációt s a gyűrött lemez szépségét állítja szembe. Pozitívumot csupán annyit tud adni, amennyit a dolgok, a tárgyak önnön szférájukban, a művész hozzáadása nélkül hordoznak. Innen fakad valószínűleg az a nosztalgia is, amelyre a katalógus előszó irójától kezdve valamennyi kritikusa utal (talán épp a katalógus nyomán?): valami teljesebbre, töké-

LÁNCZ SÁNDOR

KÉPZŐMŰVÉSZETI KRÓNIKA

Művészettörténeti szempontból is jelentős és egyben a művészi felelősségvállalás mindmáig érvényes tanulságával szolgál az a kiállítás, amelyben a szombathelyi Savaria Múzeum az 1936-ban a Tamás Galériában megrendezett *Újrealista* kiállítást rekonstruálta. Az „új realisták" név az ellenforradalmi Magyarországon kompromittált „szocialista realizmus" fogalmat takarja: a kiállításon az 1933 végén, 1934 elején alakult szocialista képzőművészek mutatkoztak be csoportosan. A bemutatott anyag korántsem volt egynemű, minőségét tekintve: kimagasló alkotások és pályájukon akkor induló alkotók művei egyaránt szerepeltek rajta – mégis a bemutatkozás jelentősége ezen messze túlnőtt. Nem *egy* kiállítás lett a sok közül, hanem egy csoport első bemutatkozása, olyan csoporté, amelynek a művészettörténeti elhelyezése a magyar ellenforradalom korának művészetében még mindig várat magára. Jelentősége pedig politikailag abban volt, hogy ismét és újból jelezte, hogy az ellenforradalom által szétvert és a kurzus által megsemmisítettnek deklarált Kommunista Párt nagyon is eleven, dolgozik s munkája hatékony. Művészileg pedig azért jelentős, mert a harmincas évekre felerősödött római iskola, az akadémikus kiagyaltságok közepette vergődő Képzőművészeti Társulat és a kurzus félhivatalosaként számontartott, a plein-air festészet terén jeleskedő Szinyei Társaság mellett új csoport lépett porondra, amely a Tanácsköztársaság örökségét kívánta továbbvinni, Derkovits nagyszerű művészete mellé kívánt felzárkózni. Tagjai számára a valóság fogalma nem merült ki sápadt egyházi-vallásos ikonográfiák megfestésében, aktok prezentálásában vagy éppen a tájak még oly ízes előadásában: érdeklődésük középpontjában a munkások, a dolgozók élete állt, mint Háy Károly írta akkor: „. . . a *valóság* fegyverét szegezze a haladás ellenségeinek szemfényvesztő hazugságai ellen", „újrealizmust az újklasszicizmussal szembe!"

A Csoport megalakulása nem volt előzmények nélküli. Tagjainak egy része már a KMP legális lapjában, az 1927 szeptemberétől 1930 júliusáig megjelenő 100% című folyóiratban is szerepelt, s már 1928-ban rendeztek munkáskiállítást az antialkoholisták Wesselényi utcai helyiségében. 1932 óta pedig rendszeresen összejártak szemináriumra és közös alkotómunkára: előbb egy Budai László utcai, majd egy Vasvári Pál utcai műterembe. Első bemutatkozásukat 1934 őszén tartották a Vasasoknál, majd a következő év februárjában a Magántisztviselők Országos Szövetségében: mindkét alkalommal grafikai alkotásokat mutattak be. A Tamás Galériában megrendezett tárlat első közös nyilvános bemutatkozásuk volt; erre a csoporthoz nem tartozó, de célkitűzéseikkel egyetértő művészeket is meghívtak.

A Tamás Galéria a pesti Belváros polgári haladó, előkelő magán-galériája volt. Hogy Tamás Henrik, a galéria tulajdonosa kiállítótermét a csoport rendelkezésére bocsátotta; ez olyan gesztus volt részéről, amely alig méltatható eléggé. S hogy a csendes Akadémia utcában a csoport képei, szobrai és grafikái milyen visszhangot keltettek, az elmondottak után elképzelhető. *Berda Ernő* és *Fenyő A. Endre* munkáséletet bemutató alkotásai, gyári jelenetei, *Buti István* Kályhacsendélete és más rajzai, *Bán Béla* monumentális Gondolkodója, *Háy Károly* expresszív hangvételű rajzai, *Hevő István* finom Gyárvidéke, *Kühner Ilse* Tanulmányfeje, *Schubert Ernő* összefogottan előadott, néhány foltra épülő, majdnem elvont Lány gitárral című képe, *Szántó Piroska* Kofák című rajza, *Szöllősi Endre* mozgalmasan előadott Rohanója, *Goldman György* Síremlék-terve, valamint a meghívottak, *Gádor István* munkásfigurái és *Bokros-Birman* tömören fogalmazott Madame Sans Gêne-je

ügy iránti szenvedéllyel és a szükséges türelemmel. Az eredeti kiállításon 60 mű szerepelt; a szombathelyi kiállításon ezeknek majdnem a felét sikerült azonosítani. Külön értéke a kiállításnak a katalógus, amely a művek zömét reprodukálja, s így a további kutatások számára forrásértékű, valamint az a gazdag dokumentáció, amit a rendező a szereplő művészekről összegyűjtött.

*

Nem első ízben nyílik alkalmam arra, hogy *Anna Margit* képeiről írjak; már a Jelenkor hasábjain is többször volt erre lehetőség. Ez most felment attól, hogy megismételjem, amit korai alkotó korszakáról, Európai Iskola-beli képeiről már elmondtam korábban. Hogy most újból írok róla, annak oka nem csak abban rejlik, hogy Szentendrén, a művésztelepi galériában kiállítása nyílt: sokkal inkább az a körülmény, hogy minden egyes bemutatkozása újabb reveláció számomra, hogy minden egyes alkalommal újra és újra fel kell fedezni műveit, mert mindig mélyül képi világa, s újabb képei újabb felismerésekhez vezetnek.

Ezúttal mini-életmű kiállítása nyílt meg Szentendrén – s már az maga is elgondolkodtató, hogy most első ízben nyílt önálló kiállítása Szentendrén Anna Margitnak – annak a művésznek, akit egész élete, alkotásai, fejlődése, minden porcikája ehhez a városhoz köt. Itt töltötte férjével, Ámos Imrével 1938–1940. közt a nyarakat, az Európai Iskola tagjaként ehhez a körhöz tartozott, rendszeres szereplője volt a szentendrei tárlatoknak, s az utóbbi évek során már minden nyarat ott tölt, egy izbégi parasztházban rendezve be műtermét.

Kiállításán ezúttal bemutatott néhány korábbi művet is, amelyek mostanában nem igen voltak láthatók: 1936-os *Anya gyermekével* című franciás színvonalú képét, valamint a *Táncosnők* című rajzát, mely könnyed, elegáns vonalvezetésével tűnik ki: láttukra megértjük egykori mesterének, Vaszary Jánosnak a mondását, hogy alkotójuknak még az ereiben is festék folyik. A felszabadulás előtti és utáni években a gömbarc mikrokozmosz jelképe foglalkoztatta, az arccal folytatott sokféle játékot: angyalból állat, asszonyból mítikus madár, anyából kis kamaszfiú változott át. Az ötvenes évek elejének süket magányában titokzatos tájak,

Berda Ernő, festő

magányos házak jelennek meg képein; s bár képi világa stilárisan a posztnagybányai képalkotáshoz áll közel, mégis Korniss Dezsőéhez hasonló szürrealizmusként jelölhetjük meg ezeket az alkotásait. 1956-ban egy évet szanatóriumban töltött, súlyos tüdőműtéte után: képein megnyúlt, stilizált figurák jelennek meg, mellükön fehér folttal. Mint maga mondja, „ez a periódusa elfáradt"; ekkor kezdte gyűjteni a népművészeti tárgyakat, s művészete is ekkor kapcsolódik a népművészethez; ő is a „csak tiszta forrásból" elv alapján akar alkotni. Képein azonban minden: a népművészet, a bibliai tárgy egyaránt mesévé változott. Hallgassuk meg erről őt magát: „Hogy egy példát mondjak, itt van például egy bibliai kép, mert nagyon szeretem a bibliai tárgyú dolgokat, persze mese formájában dolgozom föl. Ez az Énekek éneke: Salamon király, mint egy bábu, akinek itt a modellje az ablakban és Szulamit, az ő szerelme, ugyancsak egy bábu személyesíti meg. Így dolgozom föl mind, mind a népművészetből vett aspirációimat."

Ezzel Anna Margit hasonló útra lépett, mint amelyet az orosz avantgarde jelentős egyéniségei követtek: az ő művészetükben figyelhetjük meg azt a törekvést, hogy a művészeti forradalom eszközeit a népi művészethez való visszanyúlással is kívánják megteremteni. Lényegében erre az útra lépett nálunk is a harmincas évek közepén Vajda Lajos és Korniss Dezső, amikor szigetmonostori gyűjtésüket végezték. Vajda azonban – elsősorban a film hatására – más irányba vitte tovább művészetét, s ebben az időben még Korniss is. Ő 1945 után tért vissza a magyar népművészet, elsősorban a folklór-hagyományokhoz –, majd 1950 körül odahagyta ezt a koncepciót és csak a hatvanas évek közepén tért vissza hozzá ismét, más formában.

Anna Margit művészete a népművészeti tárgy sajátos metamorfózisa; egészen más ez, mint például Schéner Mihályé, akiről a Jelenkor legutóbbi számában esett szó. Voltaképpen nem is pontos már Anna Margit esetében a „népművészet" kifejezést használni, annyira kitágult az a világ, melyből művészete inspirálódik. Pontosabb a „Trivialkunst" megjelölés művészete forrásaira; mert nemcsak gyűjti, de „be is építi" ezeket képeibe. Szentképek és más képek múlt századi másolatai, mint például Madarász Pefőfi című festményének a múlt század végén igen népszerű nyomata; babák: rongyból, fából és mézeskalácsból; giccses, régi fényképek, pisilő szárnyas kisangyalokkal és hasonló felfogásban készült fotók – mind-mind inspirációt rejtenek számára. A „boldogság művészetének" (Moles) ma már „klaszszikusnak" mondható megnyilatkozásai, a „régi jó békeidőből" származó „alkotások" Anna Margit művészetében sajátos transzformáción mennek át, s mindez egyfajta avantgarde szemlélet jegyében. Mert nem hagyhatjuk figyelmen kívül azt a tényt, hogy Anna Margit az elsők közt volt hazánkban, aki a posztnagybányai képalkotás mindent elöntő hullámának hatása alól kivonta magát, aki azt vallotta Ámossal együtt, hogy „miért ragaszkodjam én a látható dolgok szigorú lerögzítéséhez – mégha oly remekül is vannak mesterségbelileg álcázva –, mikor a valóság elemeivel asszociált, irreális képzetek kivetítése engem sokkal jobban, „őszintébben érdekel és kielégít". Egy avantgarde szemlélet jegyében folyamodik a leábrázolás (Abbild) helyett a megjelenítés eszközéhez, nem riadva vissza a humortól, a groteszktől, a bábutól, a bohóctól sem. Mesélő angyalként járja körül világunkat, s eközben minden sztereotípia mérlegre kerül: régi értékek, vallomások, hittevések: ám ezeknek meztelen fenekünket mutogatjuk *(Bronzangyal háttal)*. Az igazi emberséget a bohócok, ezek az őszinte magamutogatók képviselik: én csak tudom, mondja a *Trombitás önarckép*, figyeljetek rám!

A hűvös méltató tolla is átforrósodik e képi világ láttán. Anna Margit alkotásai az autonóm természeti jelenség törvényszerűségével keletkeznek, s végső soron maga a történelem teszi fel bennük a maga kérdéseit, miközben az emberi lény rejtett arcait boncolgatja. A vásári vigyor csupán megtévesztés, leplezése a bennünk rejlő drámának, melyet a bábu jelenít meg: a bábu pedig megsemmisíthetetlen létező, teljesség és egysíkúság egyidejűleg, melynek nincsenek saját érzései, de hordozza a mi érzéseinket. Ez a piktúra a maga vásári harsányságá-

maradottság beszél képeiből, hanem – éppen, mert festményein a tájra utalás az elvontság ellenére is kézenfekvő – a tájjal, s a rajta élőkkel való együttérzés, közösség.

Nálunk bemutatott legelső képei a hatvanas évek elején keletkeztek. Ezeket hangsúlyozott drámaiság, erős faktúra, a kompozíció egyközpontú szerkesztettsége jellemzi; színei nehezek, mélyek: kemény feketék, lazábban felrakott barnák, szürkék oldódnak fel egy „piszkos" fehérbe. Maga a „motívum" nem tölti ki a képmezőt, szinte a közepén „úszik" (*Kompozíció*, 1961, *A téli művészteleprő*l, 1962). Ez a kompozíciós elv a hatvanas évek közepére módosul: az egyközpontú drámai mag kettéválik, a középtérben koncentrálódik. A „motívum" fogalma azonban csak átvitt értelemben használható Szilágyi ez időbeli képeire: egy nagyon átírt, elvont forma-rendről van szó nála. A képi feszültség forrása a „motívumon" belül rejlik: ez horizontálisan is elnyúlik – a későbbiek folyamán ez a tendencia válik uralkodóvá – és vertikálisan is tagolt, így látens szerkezet uralkodik a kompozíción; s az a tény, hogy horizontálisan is tömege van, majd egyre inkább ebbe az irányba terjed szét, adja a nézőnek a táj-élményre utaló felismerést. A színei is megvilágosodnak a hatvanas évek közepére, s hangulatfestő erejűvé válnak, mint a mély okkersárgák az *Aranyőszön* (1966) vagy a hideg fehéres-szürkék a *Télen Zornaticán* (1964) című festményen. Ez időben festett képein a vonalas, grafikus vonalvezetés gyakran csap át elmosódottan jelentkező foltokba; ezek lazúros felrakása, finom belső tagolása tolmácsolja az élményt (*A befagyott Bácsér*, 1965).

A hatvanas évek végén, a hetvenes évek elején újabb váltás ment végbe festészetében. Ennek első látható jele a kép méretének jelentős megnövekedése; a másik, hogy közelebb kerül a látványhoz. A motívum szinte azonosíthatóvá válik, mint például a *Bega Zrenjaninnál* című képen (1972), ahol jól megkülönböztethető a távoli gyár, az előtérben folyó csatorna és a lerakott cső. Ez a folyamat érdekes más irányú változást is hozott Szilágyi Gábor festészetében: a korábban uralkodó expresszivitás mellett szimbolikus és szürrealisztikus vonások jelentkeznek. A látvány maga is inspirálja a látomást: a messze nyúló bánáti tájban a kinn hagyott kukorica és napraforgó szárak égetése az őszi tarlón, ég felé szálló vagy szél által sodort füstjük kevésbé költői alkatokban is víziókat hívnának elő. A cím szerint e művek nem többek az egymás után következő napok vizuális krónikájánál,

BERDA ERNŐ

Berda Ernő: No pasaran! 1939.

Oelmacher Anna
A szocialista lépzőművészet nyomában
Bp. 1975 Kossuth

Farkas Aladár: Légitámadás. 1940.

Berda Erző

Kiállítás nyílt a munkásotthonban: „A Szocialista Képzőművészek Csoportja, 1934–1944." Ünnel. — Az 1942-es adatok szerint a művész a csoport tagja volt.

-nánay-: Tárlat a munkásotthonban.
Csepel, 1976. jan. 30.

Berda Ernő, grafikusművész

a Budapesti Nemzetközi Vásár egyik pavilonjában megnyílt tíz szocialista ország képzőművészeti kiállítása, melyen szerepel a művész műve.

Pogány Ö. Gábor: Harmine győzelmes év.
Magyar Hírlap, 1976. júl. 4.

Berda Ernő: grafikus

Ma nyílt meg a szombathelyi Savaria Múzeumban egy 1936-os bpesti tárlat ismétlése. 1936-ban „újrealista" fedőnév alatt a budapesti Tanács Galériában kiállítást rendeztek. – 930-as évek elejen kommunista művészek pártsejtet alakítottak, mely hez később csatlakozott a művész is.

Esti Magazin

1977. V. 13. 18.30 N.

Berda Ernő

Bemutatott műve:

185. sz. „Város peremén," olaj.

Balogh J.: A „Magyar Képző művészetért" I. művészeti kiállítás, Budapest, 1946. VII.

13 l

Berda Ernő

16. sz. A Magyar kommunista Párt röplapja: „A munkásság élet-színvonala napról-napra süllyed" címmel, fekete-fehér szöveg benyomott reprodukció.

Lengyel B.: Masereel et la Hongrie.
Acta Historiae Artium. Budapest, 1969. 3-4 sz.

351 l.

Berda Ernő

két műve: „A munkásság élet-pinvonala napról napra süllyed", valamint „Mi a munkás komora" cím alkotásai Masereel hatást mutatnak fel.

Lengyel B.: Masereel et la Hongrie.

Acta Historiae Artium, Budapest.

1969. 3-4 sz. 351 l.

Berda Ernő

Berda Ernő és Kurucz D. István révén került kapcsolatba Szabó Iván a szocialista Műrész-ponosttal.

Dimötör János: Szabó Iván
Tiszatáj, Szeged 1970. IV. 393.

Berda Ernő"

„Tűdépítő" c. műve szerepelt a szénesfehérvári Csók István Galéria „Derkovits és a szoc. műv." c. kiállításon.

M. Kiss Pál: Hazai kiállítások
Látókatár, 1969. I. 161.

Berda Ernő

Képei szerepelnek az Ujrealisták Kiállitásán a Tamás-Galériában - 1936-ban.

Hidépitői hatalmas rozsdacsinü láncok között küszködnek, különös reménytelenséggel.

Bálint György :A toronyőr visszapillant
Bp.Magvető 1976

I. 654.old

Berda Ernő

A 30 győzelmes év című tárlaton szerepelt Derkovits, Dési Huber, Ék Sándor, Szilágyi Jolán, Berda Ernő, Varsányi Pál alkotásaikkal.

Magyar Hirlap 1976-157-8
Pogány Ö. Gábor: 30 győzelmes év

Berda Ernő

A MNG kiállitásán a Szocialista Képzőművészek Csoportja mutatkozott be, igy Berda is Munkások a gyárban és az Alvajárok c alkotásaival.

Magyar Hirlap 1975/315/4

Wagner I:Szoc. Képzőm. Cs.

Berda Erzsi

A Budapesti Nemzetközi Vásár „B" pavilonjában nyílt meg a „30 győzelmes év" c. kiállítás, melyen a művész műve is szerepel.

Tasnádi Attila: 30 győzelmes év.
Népszava, 1976. jún. 27.

Berda Ernő
festő

A festőművész unokatestvére és
József-Attila dédja Berda József.

Berecz Miklós: Gyermeki hittel.....
Művészet, 1971. november - 42. oldal

Berda Ernő
festő

Berda Ernő az elnyomatás és szabadság szocialista realista festője. A „Szabad Angyalföld", „A Párt megalakulása" a történelmet eleveníti meg.

Berecz Miklós: Gyermeki hittel.....

Művészet, 1971. november - 42. oldal

Berecz Ernő
festő.

Berecz Ernő a 30-as években megfestette
a többek között az „Ágyrajzok"-at, 1945
után ő volt az egyike azoknak, akik meg-
örökítették a felszabadulási élményüket.

Berecz Miklós: Gyermeki hittel.....
Művészet, 1971. november - 42. oldal

Benda Ernő
festő -

1914?

Benda Ernő 1877-ben született. A Trianon utáni Szlovákiában innt fényképésztanonc működött. Majd áttelepült a Horthy Magyarországra.

Berecz Miklós: Gyermeki hittel:.....
Müvészet, 1971.november - 42.oldal

Berda Ernő
festő.

„Ágyrajárok" 1939. (repro)

Berecz Miklós: Gyermeki hittel:.....
Müvészet, 1971.november - 42.oldal

Berda Ernő
festő-

A Magyar Nemzeti Galériában
volt kiállítása.

Berecz Miklós: ~~XXXX

Berda Ernő

A Szocialista Képzőművészek Csoportjához tartozott. A MNG-ban rendezett emlékkiállításon szereplő műve allegorikus alkotás. A kizsákmányoló társadalom brutalitását és az elnyomottak védtelenségét fejezi ki.

Vadas József - "Szabadság, szerelem!" - Műgyüjtő, 1972. 1. sz. 34. l.

Berda Ernő

Berda Imre, [ ]

Megemlítve,

P. Szűts Julianna: Kondor György és Szőllősi Endre életműve a Nemzeti Galériában

7.

Szabadság, Bp. 1972. máj. 4.

Berda Irma

Munkások a gyárban (Fővárosi Művelődési Házban)

Népművelés 1969/4 15 old.

Berda Ernő"

+ halott munkás — ábrázolása

Szabó Lúkás: A magyar aktivizmus tört. 20.

Akad. Kiad. 1971.

Berda Ernő

Emlékkiállítása nyílt a Nemzeti Galériában

Magyar Hírlap 1971 VIII. 20.

Berda Ernő, festő

L: Szabó Iván

Grezs a F. - Szabó Iván ál 138-142.

XXXIII/10

Tiszatáj, Szeged, 1979. okt.

Berda Ernő kiváló festőművész és grafikus volt, a harmincas években működő szocialista művészcsoport egyik alapítója. Emlékkiállítását a közelmúltban rendezte meg a Magyar Nemzeti Galéria. Képünk az ünnepélyes megnyitón készült. Balról jobbra: özvegy Berda Ernőné, Solymár István, a Nemzeti Galéria helyettes igazgatója, Soós Klára, a kiállítás rendezője. Mellette az ünnepi megnyitó beszédet tartó dr. Mihályfi Ernő, a Magyar Nemzet főszerkesztője
(Vámos László felvétele)

, DEMOKRÁ
LETRŐL

olyan gyors döntéseket hozni, am
a kérdést megtárgyalni a demokr
tekkel. A folyamat oda vezethet, h
letei mindinkább kikapcsolódnak
rán maguk az amerikaiak is szám
az Egyesült Államok kormányának
szocialista társadalmi rendszerben
tétes irányú törekvés jellemzi a végr
kormányt. Mint minden modern álla
lunk is előállnak olyan helyzetek, a
telen gyors döntéseket hozni. A kérdés lényege nem is abban
van, hogy utólag jóváhagyásra a parlament elé terjeszti a
hozott határozatokat — ez általában mindenütt szokásos,
ahol parlament működik —, hanem, hogy az ilyen eseteket
nem használja fel hatalmának további kiterjesztésére, növe-
lésére. Éspedigen azért nem, mert ennek egyszerűen nincs

MAGYAR HÍREK
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 138-068, 337-748, 340-126
1971 AUG 9

Kádár Jánc
zottságának
kommunista
nek augusz
augusztus
hegyi repül
zottság titk
György köz
Jánost. (MT

Loso

Losonczi
nak elnöke
augusztus
országban.

MŰVEK JEGYZÉKE

Zsuzsi csendélettel	olaj	55×75
Zsuzsi karácsonya	olaj	80×60
Ágyrajárók	olaj	100×135
Pék	olaj	75×100
Őszi kukoricák	olaj	75×100
Illegális gyülés	olaj	90×120
Kivégzés előtt	olaj	130×90
Röpgyülés	olaj	130×160
Angyalföldi munkás	olaj	70×60
Olvasó Zsuzsi	olaj	75×56
Önarckép	olaj	75×56
Lovak	olaj	100×150
Kiáltó	olaj	100×135

Pokol sorozat

1. Orgia	linoleummetszet	41×28
2. Menekültek	linoleummetszet	41×28
3. Menekülés	linoleummetszet	41×28
4. Apokaliptikus lovas	linoleummetszet	41×28
5. Dicsőséges bevonulás	linoleummetszet	41×28
6. Küzdelem	linoleummetszet	41×28
7. Egymást marcangolják	linoleummetszet	41×28
8. Tömegsír	linoleummetszet	41×28
9. Öntudat	linoleummetszet	41×28
10. Haláltánc	linoleummetszet	41×28
11. Erőszak	linoleummetszet	41×28
12. Örvény	linoleummetszet	41×28
Női arckép	ceruzarajz	29×38
Alvó nő	ceruzarajz	29×439
Nagybátyám	ceruzarajz	42×30
Vázlat	tollrajz	25×35
Munkások	fametszet	47×30
Munkás	krétarajz	43×30
Vázlat az „Ágyrajárók"-hoz	ceruzarajz	23×29
Férfifej	szénrajz	20×27
Munkásfej	krétarajz	20×27

F. k.: Kereszténvi Ilona — 554345 Pátria F. v.: Szász L.

A MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZEK
ÉS IPARMŰVÉSZEK SZÖVETSÉGE

ÉS A MŰCSARNOK KIÁLLÍTÁSA

BERDA ERNŐ

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSA

FÉNYES ADOLF TEREM, RÁKÓCZI ÚT 30.
1955. JÚLIUS 16-TÓL

BERDA ERNŐ

Majd negyedszázados harcos művészpálya eredményeit gyűjtötte össze ez a kiállítás.

Berda Ernő munkáscsaládból származik, apja mintakészítő volt a Váci úti Láng gyárban. Tizenkét éves korában szülei halála után Pozsonyba került, ahol a fényképész mesterséget tanulta ki. Inas évei alatt rajzoktatáson vett részt, ahol először Fulla cseh festő tanította, majd a következő évben egy Galanda nevű absztraktfestő a modern művészettel ismertette meg. Tizenhét éves korában mint felszabadult fényképész segéd azonnal visszajött Budapestre, ahol Szőnyi István festőiskolájába iratkozott be, majd két évet végzett a Képzőművészeti Főiskolán, ahol Benkhardt Ágost volt a mestere. Nehéz anyagi körülményei késztették arra, hogy a Főiskolát otthagyja. Ekkor a Láng gyárban vállalt munkát, mint műszaki rajzoló.

1932-ben már szerepelt a Szinyei Fiatalok kiállításán a „Proletárok" című olajképével. 1933-ban kapcsolódott a szocialista képzőművész csoporthoz, ahol összetalálkozott a forradalmi művészekkel, Goldmannal, Dési-Huberrel, Derkovitssal. Ekkor ábrándult ki a modern polgári irányzatokból és művészi tevékenységét mind határozottabban a munkásosztály felszabadításáért állította harcba, műveihez innen merítette majd minden élményanyagát. A szocialista képzőművész csoport törekvése az volt, hogy megteremtsék a munkásosztály művészetét. A harmincas évek végén született meg a „Pokol sorozat", amelyhez a rémségek külső valósága évek múlva hozzánőtt. Sokat foglalkozott azzal, hogy egyszer freskókat fog készíteni a munkások nagy erejéről, harcairól és győzelméről, de betegsége mindezeket a terveket meghiúsította.

1932—38-ig a Szinyei Fiatalok kiállításán állandóan szerepelt, 1936-ban résztvett az Újrealisták kiállításán. 1938-ban Finnországban állított ki. 1945-ben az Első Szabad Nemzeti Kiállításon a Művészeti Tanács nagydíját nyerte el a „Rezesműhely" című kompozíciójával. Betegsége nagyban gátolta rendszeres művészi munkásságában, csak akkor tudott dolgozni, ha egészségi állapota ezt megengedte.

Képeinek mondanivalóját mindig a legaktuálisabb problémákból, amit a párt szempontjából döntőnek tart, meríti és dolgozza fel. Programja csak annyi: „Hogy igazat mondjak és ne kelljen külön magyarázat a képeim mellé, vagyis, hogy közérthetők legyenek".

MDK

Berda Ernő

szerepelt a kiállitáson.

"No passaran"

Jenecsek István: Emlékkiállitás a szocialista képzőművészek alkotásaiból.

KÖZMŰ- ÉS SZOLGÁLTATÁS. 1964 ápr. 29.

Berda Ernő

MDK

Szerepelt a kiállításon.

/Sugár Andor temperája: "Berda Ernő képmása"
is szerepelt/

**Major Máté: A Azocialista Képzőművészek
Csoportjának Emlékkiállitása.
Magyar Ifjuság. 1964. ápr. 30.**

MDK

Berda Ernő

Nxy NY.K.J: Öregek és fiatalok. A Reggel,
1936. okt. 5. 12 l.

Berda Ernő MDK

A Szocialista Képzőművészek Csoportjának munkássága és sorsa.
Berda a felszabadulás után folytatta a szocialista művészet kimüvelését.

Pogány Ö.Gábor:Magyar festészet a XX.században. Bp.1959. 51.l.

MDK

Berda Ernő

Tömegsir

Apokaliptikus lovas

M.grafika 100 éve. Főv.Képtár 32.kiáll. 1948. jan.
17 l.

R. R. J. gyüjteményes kiállitása.
Ernst Muzeum 192o.

MDK

Berda Ernő

Egymást marcangolják

M.grafika 100 éve. Főv.Képtár 32.M1631. 1948. jan.
17 1.

MDK

Berda Ernő

Küzdelem

M.grafika loo éve. Főv.Képtár 32.kiáll. 1948.jan.

17 l.

MDK

Berda Ernő, festő

F.A.E: Képzőművészek a bányáról... Szab.Nép, 1948. nov. 23. 6 l.

MDK

Berda Ernő

Kállai E: Wo stehen unsere jungen Künstler? Pester Lloyd, 1940. dec. 25. 22 l.

MDK

Berda Ernő festő

Gogolák L: Három kiáll. Magy. Nemz. 1941.
okt. 24. 4 l.

M. D. K.

Berda Ernő Jestő

1941 ben résztvett a Socialista művészek kiállitásán a Vasasok nékházában.

Bokros Biermann. Bp. é. n. 15,

Berda Ernő /sz. 1914/ MDK

/festő

Repr.:

78. Dicsőséges bevonulás. 1930-as évek vége.
linoleummetszet, 41x28. a művész tul.

Aradi Nóra: Száz kép a magyar történelemből.

Bp. 1955.

Berda Ernő

MDK

Új Magy. Képzőm. Főv. Képt. vándorkiáll. 1948. jun.

21 l.

MDK

Erdekes.
Uj szerzemények kiáll. Szépm. Muz. 1918. okt.

MDK

Berda Ernő

Uj.Magy.Képzőm. Főv.Képt. vándorkiáll.1948.jun.
PÖG. bevez. tanulm. 14 l.

MDK

Berda Ernő

Végvári Lajos: I. M. Képzm. Kiáll. Magy. Nemzet
1956. szept. 3. 7 l.

M D K

Berda

Hevesy Iván : A Magyar Könyv-és Reklámművészek
első kiáll. Reklámélet 1930. 4.sz. 1o l.

Berda Ernő
festő

M.D.K.

Plakátokat festett az újpesti famunkásstrájk alkalmával.

Németh Lajos: A szocialista képzőművészek csoportjának története.

M.M.M. Évkönyve 1952, 79 l.

Berda Ernő
festő

M.D.K.

Festményei a proletariátus életét ábrázolja

Mesterházy Lajos: A szocialista képzőművészek csoportjának története

M.M.M. Évkönyve 1952, 87 l.

M.D.K.

Berda Ernő
festő

"No pasaran" litoszorozata.

Nemeth Lajos: A szocialista képző művészek csoportjainak története

M.M.M. Évkönyve 1952, 86 l.

Beda Ernő
festő

M.D.K

Kemeth Lajos: A szocialista képzőművészek csoportjainak története.

M.M.M. Évkönyve 1952, 79 l.

Berda Ernő
festő

M.D.K

„No pasaran" lino-sorozata.

Németh Lajos: A szocialista képzőművészek csoportjának története.

M.M.M. Évkönyve 1952, 86 l.

Berda Ernő

grafikus

M.D.K

A spanyol polgárháború vizió-
inak jelenetéről készült sorozata.

D. Fehér Zsuzsa: Sohra többé fasizmust!

Művészet, 1966. április – 7 lap

M.D.K.

Berda Ernő

Festőművész meghalt.

Magyar Nemzet 1961. jan. 13. 4.old.

M.D.K.

Berda Ernő festőművész

Nagy részvéttel temették el Berda Ernő festőművészt.

Magyar Nemzet 1961. jan.17. 4.old.

M.D.K.

Berda Ernő

"Apocalipsis humana " c.sorozatból rajz.
linómetszet.

Magyar Nemzet 1961. jan. 15. 7.old.

MDK.

Berda Ernő

Müveinek kiállitása Bolognában

Magyar Nemzet 1965 május 9.lap lo.

MDK.

Berda Ernő

Munkásságának rövid méltatása

Előre 1965 ápr.9.lap 3.

Berda Ernő

MDK

Pihenők, of.

Hegyibeszéd, of.

9o művész kiáll. N.Szal. 1948.jun.

MDK

Berda Ernő

360- Ft vásárlási előlegben részesült

90 müvész kiáll. N.Szal. 1948. jun.

Berda Ernő
festő

M.D.V.

„Kiáltó" – ja realista szellemű
mű.

Lancz Sándor: A szocialista realizmus vitához
Műrészet, 1965. július – 3 lap.

Berda Ernő M.D.K.

Művei a kiállitáson /"No pasaran" /

Oelmacher Anna: " Művészet és ellenállás "
Nemzetközi kiállitás nyilt Bolognában
Magyar Nemzet 1965. május 9. 10. l.

Berda Ernő, grafikus MDK

A berlini tárlaton bemutatnak

műveiből.

— : A Magyar forradalmi grafika
Kiállítása Berlinben

9

NÉPSZABADSÁG Bp. 1966. márc. 11.

M.D.K.

Berda Ernő,

1935 februárjában kiállitott „Kiálló" c. műve, Fenyő A. Endre rajzával egült elindította a vitát minek során felmerült, hogy Lukács György állitásai érvényesek az irodalomra, de nem alkalmazhatók a festészetre..."

Müvészettörténeti Értesitő, 1965.XIV.évf. 2. sz.

108. old.

Berda Ernő festő M.D.K.

Müve a bolgnai kiállitáson

" No pasaran" linosorozat / 1939/

Oelmacher Anna: Derkovits, Pór Bertalan, Ámos Imre képei a bolognai " ellenállási" kiállitáson

Magyar Nemzet 1965. márc. 14.

Berda Ernő

5 éve, 1961. jan. 10-én halt meg.

Pestmegyei Hírlap 1966. jan. 9.

Berda Ernő-

festő

M.D.K.

Julián Pál, Berdával Szőnyi szabad-
iskolájában került össze, a Képzőmű-
vészeti Főiskolán járt együtt, a barát-
ság tovább tartott a két művész
között. Együtt hapcsolódtak a Szai-
ahsta Művészcsoport hőrösségébe:
Kertaine Friedrich Klára: Julián Pál önarchépée
Művészet, 1966. február - 16 lap

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

Berda Ernő

PEST MEGYEI HÍRLAP

1971 AUG 5

kói.

— **Berda Ernő** emlékkiállítását augusztus 7-én nyitják meg a Magyar Nemzeti Galériában.

— **Lövészversenyt** rendez

1021

Beda Erző

~~festő~~ grafikus

A Szocialista Képzőművészek Csoportjához tartozott.

Magyar műv. tört. 9. 32.
Képzőműv. Kiad. 1971.

Berda Ernő

A Magyar Nemzeti Galériában rendezett emlékkiállitáson szereplő müveiről ir Szabó György "Cimkék" cimmel.
Kiemeli "Ágyrajárók" c. képét, melyet 1939-ben készitett a müvész. Megemliti még a "No pasaran!" és a „Pokol sorozat" c. müveit, mint kiemelkedőbb alkotásokat, de egyébként "..igen ellentmondásos, fájdalmasan egyenetlen.." a kiállitás, a kritika véleménye szerint.

Élet és Irodalom, Bp. 1971. aug. 14.
XV. évf. 33. sz. 12. lap

Berda Ernő

1939-es „Nó pasaron" című linoleum-
metszet sorozatában fejezte ki mondani-
valóját a kisplasztika lehetőségei szerint.

Aradi Nóra: A szocialista képzőművé-
szet története, Budapest, 1970.

156 l

Berda Ernő

művén látható két szelíd ló itjui tétovaságában és merészségében; jelképezi a robbanó feszültséggel telített erőt.

Áradi Nóra: A szocialista képző művészet története, Budapest, 1970.

1661

Berda Ernő

röpcédulán visszacseng a derkovitsi
parasztlőmegek tömör szervezettsége;
az „illegális Stilus" jellemzi azokat.

Aradi Nóra: A szocialista képzőművé-
szet története; Budapest, 1970.

1781

Berda Ernő

1939-as „No pasaran" című sorozatát személyes hangvételű felelem és gyűlölet hatotta át.

Aradi Nóra: A szocialista képzőművészet története, Budapest, 1970.

180 f

Berda Ernő

153 ps. A „No pasaran" sorozatból, 1939, linoleummetszet, 23 x 21 cm.
M. Nemzeti Galéria Reprodukció

Aradi Nóra: A szocialista képzőművészet története, Budapest, 1970.

Benda Ernő, festő

Emlékkiállítását aug. 7-én

nyitják meg a Nemzeti Galériában.

— :□ Benda Ernő

2.

ESTI HIRLAP, B'p. 1971. aug. 5.

Berda Ernő

Város peremén, olajfestmény

Magyar Képzőművészeti
I. Kiáll. Katalógus 1946-ból.

Berda Ernő

Szerepelt a Moholy-Nagy és kortársi című székesfehérvári kiállitáson /István király Múzeum, 1969. VI. 22--VIII. 31.l./

Képzőművészeti Almanach 2, Corvina 197o, 51.l.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÉPSZABADSÁG
1971 AUG 4.

Berda
Fmű

KULTURÁLIS HÍREK

KRISAN CSANDAR Lenin-békedíjas indiai író Budapestre érkezett. Tíz napot tölt hazánkban feleségével, a Kulturális Kapcsolatok Intézete vendégeként.

ÚJ SZÍNHÁZ ÉPÜL Kaposvárott — határozta el keddi ülésén a megyei tanács. A hatvanéves régi színház rekonstrukciójának tervét elvetették; az új épület ötszázszemélyes lesz.

BERDA ERNŐ festőművésznek, a Szocialista Képzőművészek Csoportja tagjának emlékkiállítása szombaton, augusztus 7-én nyílik meg a Nemzeti Galériában.

JALTÁBAN FORGATJA legújabb ifjúsági filmjét Palásthy György. A Tengertánc felvételeit augusztus első felében készítik a Szovjetunióban.

A makói
hajtó bizott
hogy megny
művésztelep

Régi hagy
fel ezzel; R
1925-től töb
rosba látoga
vendékeivel.
festőiskola t
sítva, a mű
8-án nyitják
meghívását
vidékeiről e
ven művész

A makói t
szített művekből augusztus 20-án kiállítás nyílik a városban.

művelődési házban. A tanfolyam díja felnőtteknek 40, tanulóknak 20 forint.

Berda Ernő

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR NEMZET

1971 AUG

NAPLÓ

Augusztus 4

Berda Ernő emlékkiállítása augusztus 7-én nyílik meg a Magyar Nemzeti Galériában. A tárlatot dr. Mihályfi Ernő nyitja meg.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Berda Ernő festőművész

NÉPSZABADSÁG

1971 AUG 8.

1021

Megnyílt Berda Ernő festőművész emlékkiállítása

Szombaton a *Nemzeti Galéria* dísztermében megnyílt *Berda Ernő festőművész emlékkiállítása.* Az 1961-ben elhunyt művész már kora ifjúságában bekapcsolódott a munkásmozgalomba és 1933-ban lett tagja *a szocialista képző-művészek* csoportjának. A tárlaton kiállított mintegy 70 alkotás — festmények és grafikák — meggyőzően tükrözik az elkötelezett művész humanista világszemléletét.

A kiállítást *dr. Mihályfi Ernő*, a Magyar Nemzet főszerkesztője nyitotta meg.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Berda Ernő

MAGYAR NEMZET

1971 AUG 8

A Magyar Nemzet galériája

1021

„No pasaran!"
Berda Ernő metszete

A művész emlékkiállítását szombaton délben nyitotta meg a Nemzeti Galériában dr. Mihályfi Ernő

nasznos

— Ne
vezetei,
koztak
resszus
a kongr
a társas
munkate
ez a na
kozás
mert az
további
Egy pél
ban me
tatás hel
problém
gozat e
stb., és ezekhez a vizsgálatok-
hoz rendelkezésre állnak a megyében készült szociológiai felmérések, statisztikai adatok is. De az ajánlások megvalósítása azt is jelenti, hogy a társaság sok tagja és szervezete tevékenyen részt vesz abban a pedagógiai vizsgálatban, amely a párt irányításával folyik. Amikor az elkészült anyagot vitára bocsátják, a Magyar Pedagógiai Társaság ugyanolyan szerepet szeretne vállalni ebből, mint a nevelésügyi kongresszus téziseinek vitájából.

Új folyóirat: Embernevelés

— Hogyan jutnak el a társaság tevékenységének az eredményei a pedagógusok széles táborához, ahhoz a 98,6 százalékhoz tehát, amely nem tagja a társaságnak?

— Elsősorban kiadványaink révén. Gondolok egyebek között a háromkötetes, *Iskola-*

sor
ből
el
lis
gó
lé
ek
ből
lé
kö
oz
vü
ba
se
zn
le
ve

lőit, másrészt szeretnénk túl lépni azon a szerzői gárdán amely bizonyos fokig megfáradt már. Szívesen adunk majd helyet fiatal kutatóknak gyakorló pedagógusoknak is Változást szeretnénk elérni a tanulmányok, cikkek stílusában: a napjainkban eluralkodott előadásmódot túlhaladva színesebb, oldottabb, élvezetesebb, a esszé szintjén álló írásokat akarunk közölni. Ez tehát a tervünk, és reméljük hogy megvalósul. Az *Embernevelés* évenként hatszor fog megjelenni, összterjedelme év 40—42 ív lesz.

Gábor István

Fél évszázaddal ezelőtt, 1921. augusztus 7-én halt meg Alekszandr Blok, a huszadik század első nagy orosz forradalmi költője. Szombaton és vasárnap Szovjetunió-szerte irodalmi esteken és emlékünnepségeken elevenítik fel emlékét és művészetét. A moszkvai

Borda Ernő "festő"

Emlékkiállítását rendezték meg
a Magyar Nemzeti Galériában

Szocialista Művészetért, 1971.

Berda Ernő

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 349-726

MUNKA

1971 SEP

1021

No pasaran = nem törnek át — ez volt Madrid köztársasági védőinek — köztük a magyar önkénteseknek — jelszava 35 évvel ezelőtt. Akkor készült Berda Ernő ilyen című sorozata.

MUN

Berda Ernő MLK

szerepelt a kiállitáson.

Kontha Sándor: A Szocialista Képzőművészek
jubileumi kiállitásáról.
Társadalmi Szemle .1964 jul. 108-110. lap.

Berda Ernő festő

Berda Ernő kapta a Képzőművészeti Tanács díját

A Képzőművészeti Tanács ez. évi díját Berda Ernő, a kitűnő fiatal festő „Rézöntők" című, az első szabad nemzeti kiállításon látható művének ítélte oda. A díj odaítélése a Képzőművészeti Tanács egyöntetű határozata alapján történt.

Szabadság
1945 jul. 18.

Baráti István ~~[illegible]~~ ereklyetartó keresztje

aranyozott ezüst és hegyikristály, piros ékkövekkel. Talpán Baráti István címere és felirat: Generos D. Stepan Barati gen(eralis) administrator bon(orum) arches(episcopatus) Str(igoniensis) ejusdemque Cottus Comes pred(ialistarum) nob-ilium) Palat(i) sacrae Caes. Regiaeque Mattis etc. ad laudem Dei Omnipotentis fieri fecit et Rssmo Domino Joanne Telegdi prep. majore et Eppo Bosnensi existente Vn. Capitulo Strig. donavit anno D. 1607. — A kereszt kristálylapja és foglalata: olasz vagy olasz iskolázottságú magyar mestertől 1380 körülről, a szár és a talp (magyar) 1480 körülről, a corpus s a címer a felirattal (magyar) 1607-ből. A felső szár mondatszalagán: RENOVAT. A. 1781.

Baráti István prímási jószágigazgató és főispán-ajándéka, 1607.

Berda Ernő

lásd okr.

Szabad Művészet

1950. 13. l.

Székely:

B.E. anyalföldi
műterme ...

a miért is fölmondásomról a besz

egyidejüleg értesitettem.

Besztercebár

Berda Ernö

I. M. Kajzen. Miáll

1950 aug. (Mücs.)

A bére harcsa (of

Ifjú harcsák találkozása)

Berde Ernő

Szépm. Muz.

1949. M. művészet
1800-tól napjainkig

Hidverők
Kiáltó II.
Küzdelem
Apokaliptikus lovas

/-

Hazaltamlinistárba folyó a különféle ministeri tárcsák által fizetett és bérekre.

Berda Bruō

Alkotás Mek

1947 jun-jul

Zsuzsi, of

39 { 11/15.

Elintérést C. bent!

Berda trus

A M. képren-ért

1946 jul. (v. trust)

Város peremén, of

30 | 10/14.

Tudomásul szolgál.

Ad acta

Budapest, 1939. ápr. 3

Z.

K. Henri

1939. IV. 14.

Berda Ernő

M. képren, Sr. Sz.

1945 jul. I. Szab. Nemz. kiáll
(r. hiúcs)

Külváros, of

1947 máre-ápr., II. Szab. Nemz. kiáll
(Főv képt.)

csendélet, of

1948. nov-dec (képzőművészek
a bányákról, az ugemekről,
az ugyácpitésről kiáll.)

Kohómunkások, of

Fővhéft Berda Ernő

1943. okt. 100 m. művész

Hegibeszéd
Pihenő munkások } of

1948 ápr. 4 m. valóság

Gárban
Vasgárban } of

Berda Trnó

Tamás Gal.

1936 okt. 73/6. sz.
Kjrealista eszport hiá

Hídépítés
Gár előtt
Márban
Kukoricás

39 IV/14.

Tudomásul szolgál

Ad acta

Budapest, 1939. ápr. 3

K.

[illegible]

9. IV. 14.

N. Szalon

Berda Ernő

1936 febr.-márc. (Kut)

Ifjú munkások, of

1947 jun.-jul. (50 műv. kiáll.)

A felszabadult nép
Hidégítés
Ezüzsi tulipánnal } of

1948 jun. (90 műv. kiáll)

Pihenők
Hegibeszéd } of

K. k

193

Berda Ernő

S I T. Tav. Szal (N. Szal.)

1933. VIII. Munteremsarok, vírf

1934. IX. Földek
Együt
Szábegerek, vírf.

1935. X. Proletárok, of.

1936. XI. Kiáltó, of

ügyigazgatóságtól a ./. alatt csatolt végrést vettük, mely szerint a zólyomi vár házkérjövedelme után az 1910.-11. évekre 2260 korona 71 fillér adó vettetett ki. E kivetés helytelenségét magának a végrésnek indokolása igazolja, mert a vár tényleges birtokosa valóban a vallás- és közoktatásügyi ministerium, mely a várat az 1894. évben 3000 forintért az igazságcsoportministeriumtól megvásárolta és azt saját tárczája tulajdonába átvette. A Műemlékek Orszagos Bizottsága tehát nem tulajdonosa a várnak, annak jövedelmét, mely az állami költségvetésben külön tétel alatt van előirányozva, nem élvezi, hanem csak kezeli a várat, nézetünk szerint azonban még abban az esetben is, ha a vár a bizottság tulajdonában lenne, a házadómentesség épúgy megillettné mint a ministeriumot.

~~Ezek előrebocsájtásával~~ Van szerencsém a tekintetes Ügyigazgatóságot kérni, hogy bizottságunk képviseletében

Berdáné (Ernőné)
Krihovszky Gyöngyi
festő
XIII. Forgách u. 9/a

MKSz 1947

Borda János

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

~~1960 AUG~~ 5

1960. jan. 28

NÉPSZABADSÁG

Idősebb kiállítótársai a nemes mívesség kiforrott biztonságával és az alkotók belső izgalmával szüntelen azon fáradoznak, hogy a különféle fémekből megteremtsék mai életünk gyakorlati követelményeinek leginkább megfelelő dísz- és használati tárgyak korszerű formáit. *Borda János* munkái közül leginkább feltűnt vendéglői bográcskészlete (gulyás feltálalására), néhány szépen motívált díszdoboza, vázája, dohányzó- és likőrkészlete, s egy fémlemezekből kedves naivsággal kiformált Ludas Matyi figurája.

mes megállni. Régen hiába volt meg a szorgalom és az állattenyésztésben való jártasság, bizony gyakori volt, hogy jó néhány potyondi kisparaszt lapos horpasz-

Benda Erzsébet

MDK

Tagja volt a Szocialista Képzőművészek Csoportjának.

Vértes Gy. Harc a szocialista realizmusért.
Kortárs. 1961. 12. sz. dec. 919.1.

M.D.L

Berda Gyula
festő

Méltatói

Sóos Klára Gondolatok a Tanácsköztársaság 50.évford.
Művészet 1969 aug. 43.lap

MDK

Uj festők, uj szobrászok

Berda György

Esti Kurir 1941. febr. 21.

mak

Borda Sánosné Keserü Éva (78 éves faddi asszony)

Tudott egyedül felvilágosítást adni a faddi mellévarrott ingről pendelyről. Édesanyja szabta varrta azokat szt leánykorában gyakran látta.

K. Csillérj Klára: Rövidderekú nőinig és hozzávaló pendely.

Néprajzi Muzeum Évkönyve, 1958, 171-197. l.

MDK

Berda György festő

b: Festők, szobrászok. Esti Kurir, 1941. okt. 22. 7 l.

Berda ~~Jenő~~ Ernő

Küzdelem (No Pasaran sorozat)

Népsmüvelés 1969/1 36 old.

Berda Jenő MDK

Az 1934-ben alakult csoport tagja volt.

A Csoport utolso nagy tette az 1942-es kiálitás a Vasas Székházban.

Oelmacher Anna: Szocialista Képzőművészek Csoportja./1934-1944/
Nógrádi Népujság 1964 máj. 21.
és Szolnok Megyei Néplap. 1964.máj. 21.

Barda Jenő festő M.D.K.

Hegyibenéd. Olaj műv. tul.
Pihenő munkások " " "

Kár magyar művén. Kiállítás kat.
Bp. 1948 7

MDK

Berda Jenő

Szabad Angyalföld, of.

Képzőművészetünk a felszabadulás után. MNG 1960.

14 l.

Bekda Jenő

Kürdelem (No pasaran sorozat)
repró

Nép művelés 1969 I.n. 36 old.

M.D.K.

Berda Jenő

"Müvészek ujjáépitési kölcsöne" cimen, a müvészek részére megállapitott dijazási keretből ötvenezer pengővel dijazták a müvészt.

"50.000.- P.-ős dijat kapott ötven képzőmüvész" c.
Szinház Bp. 1945. szept. 12-18. I. évf. 5. sz. 22. lap

BERDA JENŐ, festő

A könyv felvázolja a fasiszta rendszer kialakulását, lényegét, és hatását a képzőművészetre. Ebbe a művészetet belevonni nem lehet, mert annak lényege az igazság felmutatása. Végén a művészeket közlik életrajzukkal. A magyar képek gyűjtője a kodnár Éva. Ezek egyike:

Berda Jenő, 37.old

Markovits Györgyi: Művek a gyalázat ellen 36.old

Művek, Múzeumi Magazin, 1970. 3.sz. Bp.

Berda József:

Gaddayi Jenő festőművén barátja volt.

Vigilia 1973/9 644.old

Berda Kapas

Az Iparművészeti Testület szám-
vizsgálója volt a művész

Gádor Istvánː Pályám emlékeiből.
Művészet, 1975. november - 6. oldal.

MDK

Berda Jenö, festö.

Hegyibeszéd. Of.
Pihenö munkások. "

Száz magyar müvész. -Füv.Képtár Kiállitásai XI.
Budapest, 1948.okt. Ka t. 7.l.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KÖZNEVELÉS
1967 APR 28

Berda József

KIÁLLÍTÁSOK

A kiállítás három hétig tekinthető meg, utána *Würtz Ádám*, majd a közelmúltban elhunyt *Zilahy György* munkáiból állítanak ki a Mini Galériában.

Mini Galéria Újpesten

Az Ady Endre művelődési ház gondozásában egy volt cukorkásüzlet kilenc négyzetméternyi alapterületű helyiségében nyílt meg tavaly októberben a Mini Galéria. Eddig tizenöt kiállítást rendeztek a parányi helyiségben, bemutatták a művelődési ház festő-körének, a Derkovits-körnek néhány alkotóját, *Berda József* emlékkiállítást rendeztek a költő halála után, s legutóbb *Horváth Ferenc* képeiből mutattak be hetet.

A tatai születésű fiatal festő évekig bányában dolgozott, majd gazdálkodott, s közben elvégezte a főiskolát, majd díszlettervező volt egy vidéki cirkuszban, sokat utazott itthon és külföldön egyaránt, s most ez az ötödik kiállítása.

„Mint az élet minden aspektusát átélő ember — írja róla a katalógus előszavában Németh Lajos —, ismeri a társadalom minden rétegét, emberi sorsok, bánatok és örömök rezonálnak benne. E rengeteg és szerteágazó benyomás, a számtalan átérzett sors, megcsodált táj ötvöződik formává művészetében..."

Most bemutatott képein, a *Ravatal*-on, a *Rehabilitált*-ban, a *Napkirálynő*-ben, a *Gyász*-ban és a többiekben egyaránt a mindennapok hozzánk még túlságosan közel levő aktualitásain túl a végérvényes dolgokat keresi, s igyekszik megfogalmazni.

1 magyar—angol
1 magyar—francia
1 földrajz—történelem
1 biológia—kémia
1 gyors-gépíró

ÁLTALÁNOS ISKOLA

1 rajztanár
1 úttörőcsapat vezető rajztanár
1 magyar—történelem
1 orosz
1 orosz-gyakorlati foglalkozás vezető
1 földrajz—biológia
1 napközi otthon vezető

IV. KERÜLET

(Cím: IV. ker. Tanács VB. Oktatási Osztálya, Bajcsy-Zsilinszky út 14. sz.)

GYORS- ÉS GÉPÍRÓ ISKOLA

1 gyors-gépíró

ÁLTALÁNOS ISKOLA

1 biológia—kémia

IFJÚSÁGI OTTHON

2 nevelőnő

V. KERÜLET

(Cím: V. ker. Tanács VB. Oktatási Osztálya, Engels tér 4.)

GIMNÁZIUM

1 történelem—földrajz (német nyelvtudással)
1 orosz—magyar
1 kémia—biológia
1 rajz—ábrázológeometria
1 elektroműszerész—műhelyoktató
1 női szabás-varrás műhelyoktató
1 német—orosz—spanyol (férfi 5 év gyakorlattal)
1 biológia—földrajz (5 évi gyakorlattal)
1 matematika—fizika (5 évi gyakorlattal)
1 fizika—kémia (férfi 5 évi gyakorlattal

GYORS- ÉS GÉPÍRÓ ISKOLA

2 gyors- és gépíró

KISEGÍTŐ ISKOLA

1 gyógypedagógiai tanár

ÁLTALÁNOS ISKOLA

1 matematika—fizika—úttörővezető
2 magyar—történelem
1 gyakorlati foglalkozás vezető (férfi)

Berda „József fertő"

Szabad Nép
1946. 5. 21. – 6. l.

Berdán József
ipavmúvon

M.D.K

Múvei a budapesti, sőt a
Szovjetunio Forradalmi Mu-
zeumiaban is megtalál-
hatók

Papp Éla: A fa-mozaik múvésze.
Dunantúli Napló, 1957. febr. 19 – 5 lap

Berdán József
ipanművész

M.D.K.

Kiállítása okt. 21-én nyílik meg.

—: Kulturális Szivek

Dunaretiki Napló, 1956. október 18. 4 lap

M.D.K

Berdán József
fafaragó

Interziós kerekasztalát
mutatta be.

Dr. Harcos Ottó - : Az első megyei . . .
Dunantúli Napló, 1957. márc 7 - 4 hep

MDK

Berda Béla, gyermekrajzoló

Göteborg. Rajzversenyeken elért sikereiért az I. ker.-i Batthyány u.-i ált. iskolában tiszteletbeli nőtörővé avatták.

— : A legsikeresebb nőtörő" 8.

NÉPSZABADSÁG Kp. 1966. nov. 23.

1b
a5

MDK

D.Berde Amál, festöm.
Enyed.

"Havasi hajnal" c.képe feltünöen jó.

Kós Károly: A Károli Gáspár Társaság müvésztagjainak kiállitása. -Kolozsvár.
Erdélyi Helikon. 1933. január. 78-80.l.

MDK

D. Berde Amál

Havasi hajnal

Kós K.: A"Károli Gáspár" Társ. művésztagjainak kiáll.
Erdélyi Helikon. 1933. 1. sz. 78-80.l.

Berde Amál, Póczyné festőművész
1886 -

tájképei és kalotaszegi jelenetei
közkedvelt

Karácsony Emmy :Virághegy Kriterion Bukarest 1974
127.dd

Bende Amál, D.

Öregasszony (fotó)

A Hét, 1971. máj. 28. 2. éf. 22 m. 9 r.

D. Berde Amál

Kolozsvárott 1971. ápr - ban gyűjteményes kiállítása volt.

A Hét, 1971. máj. 28. 2. elf. 22 m. 9 p.

Berde Amália, festő

Erdélyi festőművész. Rövid ideig
Nagyenyeden is rajztanárkodott, s
ott szintotta Barcsay Jenőt.

Harangozó Márta: „Ugyanúgy élek, mint
eddig ..." 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1975. jan. 14.

BERDE AMÁL

Könyvtári Szemle
Edgár: *Serkentő*
Bajor Andor: *Megmen-*
Szó 1972/3. — Marosi
kóstoló. Utunk
György: *„Írásaim-*
Beszélgetés B. S.-
1975/27. — Imreh Ist-
formáló értelem.
— Balogh Edgár: *A*
vállalásai. Igaz Szó
Ákos: *Művelődés-*
Korunk 1978/3. —
„A legszebb élet" ...
Kós Károllyal.
1979/6. — Maro-
és vállalni. Utunk
Ernő: *Anyanyelv*
1979/36. — Ratz-
Haladás és megma-
1979/12. — Né-
Bolyai marosvá-
Az Utolsó
ben. Bp. 1980.
András: *Haladás és*
1980/34.

— *almanach*

(Arad, 1874.
1947. márc. 23.,
író. Újszent-
majd Ara-
iskolai, végül
1922-től
Egyesület fő-
az OMP helyi
mozgalmaiban.
verseit, novel-
lapok közöl-
terjedelmes kisre-
Könyvtár 7.
jelent meg

(Kac-
1976. dec.

BERDE AMÁL, Dóczyné (Kackó, 1886. dec. 15. – 1976. dec. 12. Kolozsvár)

12., Kolozsvár) — festőművész, művészeti és néprajzi író, ~ Mária testvérnénje. Tanulmányait Nagyenyeden kezdte, a tanítóképzőt 1906-ban Kolozsvárt végezte. 1910-ben Dóczy Ferenc fizikatanárral lépett házasságra. Művészeti tanulmányokat folytatott Münchenben, Nagybányán, ahol Thorma János, Réti István tanítványa, majd Kolozsvárt (1913—18); közben rajztanár. Több nyugat-európai utazás után 1930-ban Kolozsvárt telepedett le. A két világháború közt a marosvásárhelyi Kemény Zsigmond Társaság, a bukaresti Szépművészeti Társaság és a kolozsvári Barabás Miklós Céh tagja. Torockó, a Kalotaszeg és a Székelyföld népművészetének egyik legjobb ismerője, e vidékek néprajzát számos kiállításon szereplő figurális és tájfestményeiben, szakszerű írásaiban és népszerűsítő előadásaiban örökítette meg; népművészeti tárgyú írásait, rajzait a Zord Idő, Ellenzék, Keleti Újság közölte, utóbbi napilapnak 1938-tól 1940-ig belső munkatársa. Történelmi színjátéka, a *Bujdosó királyasszony*, Szapolyai János özvegyéről, Izabelláról szól, s a KZST félszázados ünnepére készült (1929). *Asszonyfarsang* c. vígjátéka (1941) kalotaszegi folklóranyagot dolgoz fel.

Berde Mária (Kackó, 1889. febr. 5. — 1949. febr. 20., Kolozsvár) — író, publicista, műfordító. Régi erdélyi értelmiségi család sarja, ~ Amál testvére; édesapjuk ref. lelkész, majd a nagyenyedi teológia tanára. Nagyenyeden végezte a középiskolát, első verse diákkorában, 1906-ban jelent meg a Pesti Naplóban. A kolozsvári egyetem bölcsészkarán magyar—német nyelv- és irodalomból doktorált; a költő Baumberg Gabriellárol, Batsányi János feleségéről írt disszertációjának anyagát Bécsben gyűjtötte. 1912-ben jelent meg első verskötete a Modern Könyvtár sorozatban. Az angol és német nyelv tanulása végett Münchenbe utazott, tanulmányútja idején — amelynek *Az örök film* c. modern formaeszközökkel megírt diákregényében állít emléket —. súlyos tüdőbajt szerzett. Betegségét, mely kihat egész életére, egy svájci szanatóriumban gyógyíttatja. Itt szerzett élményeit később. első érett regényében, a Thomas Mann hasonló tárgyú és problematikájú *Varázshegyével* egyidőben megjelent *Halálban*cban dolgozta fel. 1917-től 1920-ig a nagyenyedi Bethlen Kollégium tanára.

Pályájának új szakasza a forradalmak után kezdődött, a továbbiakban munkájának dandárja a próza. Kezdettől bekapcsolódott a kibontakozó irodalmi életbe, az Erdélyi Irodalmi Társaság (1919) és a Kemény

RMIL I.

BERDE AMÁL, Dóczyné

Nagybánya művészete (katalógus)
Magyar Nemzeti Galéria, 1996

469

megírva

Berde Amália

festő

d. Ferencné

Dóczy~~né~~ Berde A.

alatt.

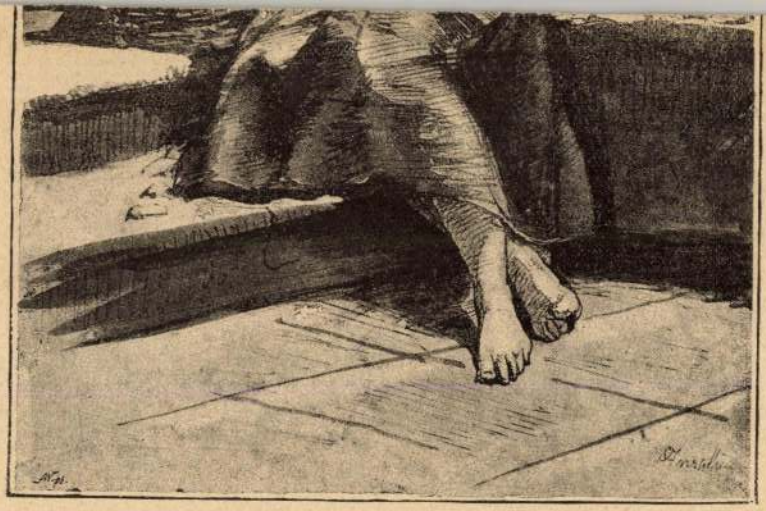

ANRATHER K. AZ ELHAGYOTT FOHÁSZA.

D. Berde Amál

Murádin Jenő:

Filmkockák egy gazdag életből.
/D. BERDE AMÁLRÓL./

Utunk, 1971. máj. 14.

MDK

D. Berde Amál festő

a Szövetkezet művésztagja

Szász B: Kolozsváron megalakult az Erdélyi Képző-művészek Szövetkezete. Függetlenség, 194o, okt. 2o. 5 l.

MDK

Berde Amália

Kóki Béla: Az erdélyi képzőművészet gondja.
Erdélyi Tudósitó, 1935. jan. 25 1.

D. Berde Amál MDK

Vihar után, olf.

Mücsarnok 1942 A magyar müvészetért c.kiáll.

Berde 9.
Berdy
~~Berecek~~,

Dr Bérczy Károly
festő
V. Kristóf tér 4. 53/a

MKSz 1947

Berde Béla

fotografiálja a 7. oldalon

Érzelmegyszerűség 1971 március 7

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1974 JUN 21

Déli Hirlap (Miskolc)

Borde Béla

1021

Berde Béla fotografikája

Bende Béla

„Fotografika"
(versek)

—:—

Új Tükör, 1978. július 16 – 8 lap.

Berdisch János

Bud

Említik 1734—1738. 1734-ben mester.

Művei:
Nem ismertek.

Irodalom:
Mihalik hagyaték: 63. p.

Pest-Buda 1977

167

megvia

Berdiowski, Anton

ötvös

l.

Csat-Frey Öst Kunst.

XXIV-k

XXX. l.

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
SZAKMŰVEK.
134

Rutor, S.

L. Guido di Spoleto

Berdiowski Antal

Bałyowsky

Ötvös

Kismarton

Csat-Frey Öst Kunst

XXIV. k.

XXX. l. 14. cs

Österreichische

Kunsttopogr.

24 köt.

MOB Kutar

kismartoni

St Ferenc-rendi

szerzetes kolostor

1771 jún. 30. jávi-

tásokért és renoválásért fizet

1.12 ft. a helybeli B. ötvösnek

A XVII. sz. végén ~~talál~~ ~~Vasvaron~~ ~~Kismarton~~ (Eisen-~~stadt~~) több – ékhez nem tartozó – ötvös müködött. Ezek között előfordult Berdiowski Antonius neve, (a plébánia 1733-39 évi anyakönyveiben), aki valószínűleg, azonos B.-vel, akiről az 1771. évi kárázi egyházi számadás-könyvek emlékeznek meg.

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
VEGYES MŰVEK.
9.

Martillet, G. Découvertes de sépultures dans Seine-et-Marne, L'Aisne et le Loir-et-Cher.

Gjiz.

1 drb.

M. D. K.

BERDHALL, Johann Andreas stukkátor

1686. Lorettom, szerviták Erzsébet-kápolnabeli munkák

Agghány: Barokk szobrászat... Bp. 1959.

I. 171. l.

Berdó Jolán, Petrovics Erzsébet, Weiczner Hedvig

Cserpkályha, kerámia

[illegible], "

Ernst Múzeum. I. iparművészeti kiállítás. 1932.

9 l.

593

szlánfejes kopogtatókkal.

z.

tsoru, kapu + 3 ablaktengely. /Az
tva./ A két szélső ablak felett vo-
árkány és mezejében angyalfejek.

óház, zártsoru beépités. Kapu + 5 ablak-
ső ablak üzletajtó lett./ Volutás
és könyöklő párkányok. Régi kétszárnyu

z.

MDK

Berdó Jolán, II.éves kerámikus

Ifjusági képzőm.és iparm.kiáll. N.Szal.1950. jun.

5 l.

Berdó Jolán
Váza

Ernst Muzeum. I. iparművészeti kiállitás. 1952.
9 l.

lakitott sorház. Egykor Zöldfa-ven-
lt. Falazása az emelet magasságáig
ob téglafal. Utcai homlokzata 2+1+2
falpillérek egyenes fejezetüek. Ka-
gykori kapualj kosárives. Épületasz-
lo körül/. Tető nélkül áll. Várostörté-

.
torábbi pincével.
let fésüs beépitéssel. Utcai homlok-
, itt egykor boltives patika volt, ma
áll. Udvari részén ~~xlőkk~~ két
összekötött pillérektől tartott tor-
te két helyiségből álló lakás találha
bik bejárata és két ablaka a tornác-

Berdó Jolán

Váza, kerámia
Váza, kerámia
Gyümölcskészlet, kerámia
Fedeles kancsó, kerámia
Kancsó, kerámia
Tanyérka, kerámia
Tányérka, kerámia
Bonnbonier, kerámia
Bonnbonier, kerámia
Cukortartó, kerámia

Fiatal Képzőművészek és Iparművészek kiállitása
Ernst Muzeum, 1955. junius, 29 l.

NÉMET FESTŐ, 1520 körül
Mária és Ker. Szent János
Fa, tempera, 123×60 cm.
Az Ipolyi gyüjteményből
Őszi kiállítás, 1930., Ipolyi, 50. szám.

NÉMET (KÖLNI) FESTŐ, 1520 körül
Id. Szent Jakab apostol a városban (147. k
Id. Szent Jakab apostol lefejezése (147. kép)
Fa, tempera, 117×48, ill. 117×47 cm.
Restaurálta Nikássy Lajos, 1933.
Gerevich Tibor megállapítása szerint a kö
dóm Szent György-oltárának festőjétől. V.
Paul Clemen: Der Dom zu Köln. Düsseldo
1937., 229. l.

NÉMET (KÖLNI) FESTŐ, 1520 körül
Szent Orsolya és a tízezer szűz vértanusága
Fa, tempera, 78×84 cm.
Az Ipolyi gyüjteményből.
Ipolyi Biharvármegye, 250. szám. — Ő
kiállítás, 1930., Ipolyi, 23. szám.

NÉMET (ÉSZAKNÉMET) FESTŐ, 1520 körül
Sokalakos Kálvária
Fa, tempera, 145×244 cm.
Osnabrückből került Rómába, hol Simor prím
vásárolta, 1873. — A kép egyes alakjai és cs
portjai Dürer-metszetek (B. 41., 85.) után.

Berdó Jolán Ipermüvész

Kerámia-mű

Képzőmüvénnek nemzetközi kiállítása. 1960. Bp.

e
Bardó Jolán

MDK

Kerámia

Miskolc 1960 Képzőművészek nemzetközi kiáll.

MDK

Berdó Jolán

neve emlitve

Gádor István gyüjt. kiáll. Ernst Muz. 1966.

BERDÓ JOLÁN

Váza, világoskék alapon, fehér díszítéssel
Vázá fekete alapon vörös, fehér díszítéssel
Gyümölcsösheszlet
Fedeles kancsó
Tányérka, barna mázzal
Tányérka barna alapon, fehér ja díszítéssel
Bonbonnier szürke, lila csíkos díszítéssel
Bonbonnier zöld mázzal
Cukortartó zöld mázzal

Fiatal képzőművészek és iparművészek
kiáll 1955

Állatalakos korasaskori urna
(Veszprémi Múzeum)

Keramia kiáll.
Székesfehérvár 1966-67
Katalógus: Bárdosi J. - Petres E.

BERDÓ Jolán /

Gádor István tanitványa volt
az Iparmüvészeti Főiskolán

Gádor István gyüjteményes kiállitása Bp 1966
Ismertetőt bev. Domanovszky György

MDK

Berdó Jolán

kerámia

Képzőművésznők Nemzetk. Kiáll. 1960. Mücs.

JAKOB BERDORF, pénzverőmester

1577. március 6-án Jakob Berdorf pénzverőmester újabb intézkedést kap a forgalomba kerülő pénzdarabok verésére. E szerint 1 bécsi márka/280.668 gr./14 lat/0.875/ finomságu ezüstből milyen pénzeket kell vernie 15.old.

DR. KUPA MIHÁLY: Pénzrendszereink áttekintése 1526 óta. 8.old.

AZ ÉREM. A M.R.M. és Éremtani Társ. folyóirata. XXIV. évf. 1968. 43-44. szá. Bp.

DR.KUPA MIHÁLY: Pénzrendszereink áttekintése 1526
óta. 8.old.

AZ ÉREM.A M.R.M. és Éremtani Társ.folyóirata.XXIV.évf.
-------- 1968. 43-44.szá. bp.

Berdy Ernő festő M.D.K.

A szocialista Művészek Társasága tagja

Kampis Antal: A képzőművészetek története 757.1

A Kultura Világa Bp. 1963.

Bere
Bereczk.

M.D.K.

Bere Jakab ötvösmester

1773-ban Szepes bélán működött.

S. Mihalik: Versuch einer Zentralisierung des Ungarischen Punzierungswesens im 18.Jahrhuddert. Acta Historiae Artium, 1961. Tom.VII. Fasc.3-4.

301. old. 12. jegz.

Berecci Bartolomeo, épitész MDK

A waweli Zsigmond-kápolna alkotója, valószinüleg Bakócz biboros közvetitésével került Krakkóba 1516-ban.

Jan Dabrowski (Ford. Dévéky Adorján), A krakkói és magyar reneszánsz kapcsolatai.
Máv. Ért. 1956. V.évf. 1. sz. 31-36
34.o.

Michael Berech kőfaragó céhmester

1589 die Paschatis. A kvári tanács a kvári kőmüvesek, és kőfaragók kérésére céhlevelüket megerősíti, ill. újra kiadja. Küldöttségük egyik tagja: „circumspectus" Michael Berech rector cehe"

Balogh Jolán: Késő renaissance kőfaragómühelyek II.
A kolozsvári mühelyek - Ars Hungarica 1974/2

Michael Berndt

BERECK Sándor építész

1892-ben tervezett Kálvária

Ld. Szigetvári György: Kaposvár, műemlékei.
Bp. 1986. 12.

This immediately implies that if x^a is a right invariant vector field and v^a is a left invariant vector field, we have

$$0 = \pounds_x v^a = [x, v]^a \quad . \tag{7.2.15}$$

Similarly, if x^a is a right invariant vector field and α_a is a left invariant dual vector field, we have

$$0 = \pounds_x \alpha_b = x^a \nabla_a \alpha_b + \alpha_a \nabla_b x^a \tag{7.2.16}$$

where ∇_a is any derivative operator. Consequently, if x^a and y^a are both right invariant but α_b is left invariant, we find, by a calculation similar to that of equation (7.2.10),

$$\begin{aligned} 2x^a y^b \nabla_{[a}\alpha_{b]} &= y^b x^a \nabla_a \alpha_b - x^b y^a \nabla_a \alpha_b \\ &= -y^b \alpha_a \nabla_b x^a + x^b \alpha_a \nabla_b y^a \\ &= \alpha_a [x, y]^a \quad . \end{aligned} \tag{7.2.17}$$

On the other hand, by equation (7.2.11), we have

$$2x^a y^b \nabla_{[a}\alpha_{b]} = x^a y^b (-\alpha_c c^c{}_{ab}) \quad . \tag{7.2.18}$$

Thus, we find

Bereczk *(Briccius de Polanka)*, polánkai pap, könyvmásoló és miniator. Személyéről csupán annyit tudunk, hogy a XV. század derekán élt s Polánkán lelkészkedett. Ügyes miniator és betűrajzoló volt, akinek két műve megmenekült az enyészettől, s máig fennmaradt. Az egyik egy nyolczadrétű hártya kézirat, mely Tertullian Apologeticus cz. művét tartalmazza. Ez 1455-ben az olasz kéziratok ízlésében Nagyváradon készült Zrednai Vitéz János váradi püspök számára, aki B. tudományos és művészi érdemeit 1464-ben őrkanonoksággal jutalmazta. A miniator nevét a codex colophonjában örökítette meg. Jelenleg a salzburgi benczések könyvtárának tulajdona.

A másik kézirat czíme: »Theorica nova realem sperarum habitudinem atque motum cum terminis tabularum declarans«, s egy csillagászati munkát foglal magában. 22 nagy színes csillagászati ábrán kívül magyaros ízlésben festett s Vitéz János czímerével ellátott szép czímlappal bír. 1455—1471 között készült. Bár a művész nem jegyezte rá nevét, az előbbihez való feltünő hasonlósága miatt néki tulajdonítják. Jelenleg a krakói Jagellokönyvtár tulajdona.

Bunyitay Vincze: A váradi püspökség története. Nagyvárad, 1883. I. k. 281, 286—288. l. — *Csontosi János:* Ismeretlen magyarországi könyvmásolók és betűfestők a középkorban. *Magyar Könyvszemle.* 1880. 248. l. — *Fraknói Vilmos:* Vitéz János könyvtára. *Magyar Könyvszemle.* 1878. 17. l. — *U. az:* Váradon írt Vitéz-codex. *Magyar Könyvszemle.* 1880. 244—247. l. — *Kalauz* az Orsz. Magy. Iparművészeti Múzeum részéről rendezett könyvkiállításhoz. Budapest, 1882. 4, 14, 50. l. — *Mihalik József:* Magyarország vidéki műkincsei. *Magyar Műkincsek.* Budapest, 1901. III. k. 28. l. — *Ráth György:* A Korvina önálló könyvkötési stílusa. *Magyar Könyvszemle.* 1897. 254, 255. l. — *Szilágyi S.:* Die Bücherausstellung zu Budapest etc. *Neuer Anzeiger für Bibliographie u. Bibliothekwissenschaft.* (Dresda.) 1882. júl. — *U. az:* Magyar Könyvszemle. 1882. 32. l.

ɔbe való bedugásra szánva. Széles pengéje finom bevágott
rhüvely. XVIII. sz. — Spundbayonett zum Anstecken an
mit fein eingeschnittener Verzierung, Griff aus Bein. Leder-

. — Geflammte Säbelklinge. Orientalisch.

sind arabische Inschriften mit Gol
türkische Beschauzeichen tragen.

1279. TŐRKÉS, vasmarkolattal, bőrhüv
messer mit Eisengriff und Ledersc

1280. PISZTOLY, csöve és kakasa va
Wilson, Londonban. XVIII. sz. —
Verzierungen, Holzteile mit reicher S

1281. KÉS, ezüstveretes, szarumarkolatt
Griff und Scheide mit Silber bes

1282. TŐRKÉS, csontmarkolattal és
arannyal tausirozva. Afganisztán?
Lederquasten. Die Klinge mit Gol

1283. PISZTOLY, kovás szerkezettel, e
mit Flintenschloss, und mit kräfti

1284. PISZTOLY, katonai, gyutacsos s
Um 1830.

1285. PISZTOLY, hosszu csővel, kerékl
XVII. sz. — Langes Faustrohr m
einlagen. XVII. Jh.

Lajd
Hunyady könyvkötészet
39. l. 56. l.

(Polánkai Berecz János)

Berecz k

2.

DR. BUD JÁNOS NY. R. TANÁR ELŐADÁSA:

GRÓF SZECHENYI ISTVÁN ÉS A XX. SZÁZAD.

A Széchenyi ciklus véget ér. A nemzetéletnek nincs mezője, amelyen az ő páratlan egyéniségét ne elemezték volna. De minél többet foglalkozunk vele, annál kiapadhatatlanabb az ő szellemgazdagsága. Értékben nem csökken, hanem állandóan növekszik. Így lesz a XX. század apostolává és prófétájává. Lehet, hogy gróf Széchenyi Istvánnak a jelen időkkel való kapcso-

Azt írta egyszer: mindenért megjutalmazná, ha utolsó órájában bizonyos lehetne afelől, hogy csak egyetlen magyar ifjúnak az élete is szerencsésebb lett általa, mint amilyen nélküle lehetett volna. Az ifjúságot akarta „egy lépéssel közelebb vinni a világossághoz", azaz az egyéni és nemzeti élet tudatosságához. Ez adja meg az értelmét annak, hogy amikor egész lelkünk a jövővel, a jövőt jelentő ifjúsággal foglalkozik, Széchenyi szelleme előtt tárjuk ki lelkünket.

E gondolattal üdvözlöm a tekintetes Közgyűlést, Egyetemünk ifjúságát, tisztelt Vendégeinket.

Bereck, polánkai

Könyvmásoló
1455,
lásd okv.

Ráth György 1896

85, 86 l.

és lásd míg
Polánkai
Bereck
alatt is

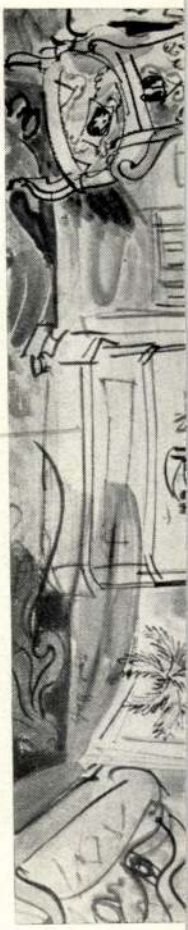

R. Dufy: 17. INTERIEUR

Derain: 11. NŐI FEJ.

Bereczk

polanka pap.

1471.

Csontosi 1897.

PATER bélyegű római tégla V. 175.

megirva

Bereczk ötvös

(Briccius)
1552. Beszterce

l.

Kramer Archiv
f. s. Landesk.
21.k.79.l.

1. – 39. M., 1 répes tábla

Ø Berecz Alajos

1879/80 – 1880/81

Fertőpzőmfőiskére

67. l.

Berecz Alajos

1879/80. I. I. honvéd

szül. 1857 jun. 22 Török

Szentmiklóson (Heves m.)

Rk. 1875. a szarvasi főgim.

ei elvégezte.

1879/80. II. I. honvéd

Csésze, bronzkori II. 204

Berecz Alajós

Szül. Törökszentmiklóson (Hevesm) 1857 jun. 22 - Rk.

1875 Szarvason gimn. érettes.

1880/81. I. I-szakontág

1880/81 II " "

Kilépett.

Hallstatti cserép VIII. 53.

MDK

Berecz András 2o é. tanitó

Nyiregyháza

3 db Tanulmányfej, cer.

Ifjuságí Képzőm. és Iparm.kiáll. N.Szal. 1950. jun. 13-14 l.

Berec András
grafikus

MDK

Rajz.

Élet és Irodalom, 1960. máj. 13-20 main.

MDA

MDK

Berecz András, 2o é. tanitó

a nyiregyházi szabadiskolán tanul.

A Kiáll. megrendezésének célja, h. a rejtett tehetségek előtörjenek és népművészetünk fejlődését biztosítsuk.

Végvári Lajos: Ifjusági képző- és ip.müv. Kiáll. Nemzeti Szalon. A népmüv. minisz.t.által rend. Kiáll. Magyar Nemzet. 1930 jun .1o.

Bekecs

Műve van dr. Jigrári László mapánpyű, teményében Nyíregyházán

Pál géza: Táslat a lakásban

Kelet mappakaszog 1969 XI. 14

Berecz András

Említve

Beregi magángyűjtők Vásárosnaményben
Népművelés 1970. jun.

BERECZ ANDRÁS

„KETTŐS ARCKÉP" (EML.)

„A NAGY AJTÓ" -„-

C. KÉPEI KIÁLLÍTVA AZ ALÁBBI TÁRLATON.

BURGET LAJOS: MA NYÍLIK A XV. ŐSZI MEGYEI TÁRLAT.

KELETMAGYARORSZÁG. 1970. OKT. 25.

Berecz András

Szerepel az alábbi Tárlatok

Bánki Pál: Gondolatok a
Debreceni II. Országos Nyári Tárlatról

Alföld 1970 VIII. sz. 64 old.

Berecz András

Emlitve

B. L. A mecénás megjönt társaskalma
Keletmagyarország, 1970. sep. 15.

Berecz András, festő

Aug. 20-án megnyílt legerben az 5. akvarell-biennalé, melyen szerepelnek a művész alkotásai: akácosa szabolcsi üzenet. (említve),

Losonci Miklós: Megnyílt az országos akvarell-biennalé,

Pest Megyei Hírlap, 1946. aug. 23.

BERECZ ANDRAS, festo

BERECZ ANDRAS: "FÖLDOSZTAS", cimü müve. /Söstói müvész telep.1970/. Fekete repr. 40.old

---

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1970. V. 4.sz.

BERECZ ANDRÁS, festő

BERECZ ANDRÁS: " Kitekintő", cimü olajfestménye. Feketе repr. 34.old

---

SZABOLCS-Szatmári Szemle, 1970. V. 1.sz.

BERECZ ANDRÁS, festő

BERECZ ANDRÁS: A Bessenyei-szobornál", című olajfestménye. Fekete repr. 92.old.

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1970. V. 1.sz.

BERECZ ANDRAS, festo

BERECZ ANDRAS: " A festo",cimü müve. Fekete repr.
86.old

TAKÁCS PÉTER: Berecz András 42.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 197[illegible]. VII. 3.sz.

BERECZ ANDRAS, festo

BERECZ ANDRAS: " Öregasszonyok",cimü müve.-rekete repr. 88.old

[illegible]: Berecz András 42.old

[illegible]. VII. 5.sz.

BERECZ ANDRÁS, festő

Gazdag eredményü volt talkalkozasa a faluval, a népi mü vészettel, a nyirségi tajjal, szabolcsi emberekkel. Meg valósult alkotásai erről tanuskodnak. és arról, hogy jó uton jar. Ezt bizonyitja pesti kiallitasanak kritikai visszhangja is. Kár lenne ezt a területet elhagynia.
46. old

TAKÁCS PÉTER: Berecz András 42. old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1972. VII. 3. sz.

BERECZ ANDRAS, festo

A paraszti vilag lényegéig hatol. Sorsokat, jellemeket, emberi végzeteket szóllaltat meg. Gondokról, fajdalmakról örömökről beszél az életről. A multjukat, sorsukat megukkal cipelő emberi vilagba igyekszik beférkőzni. Felokdani derüvé varazsolni a fajdalmakat, elviselhetővé szépiteni a sorsot. - E sorozat egyik müve a "Kerékparozók".

44. old

TAKÁCS PÉTER: Berecz András 42. old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1972. VII. 3.sz.

BERECZ ANDRAS, festó

"Istalló",cimü képe.az első oly mü,ahol hatarozottan kitapintható a szemléletvaltas. Csemgersiman járva tala kozott az élménnyel,egy arva istalló elott agaskodó gémeskuttal.A"megkomponalt"alkotas vádol.A kartonra varazsolt szinek hangulata nyomasztó,mefellebezhetet len itéletet sugall. 44.old

TAKÁCS PÉTER: Berecz András 42. old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1972. VII. 3.sz.

BERECZ ANDRAS, festő

Első kiallitasan 1960-as években a földeken, üzemekben dolgozók, Nyiregyházára szekerező fuvarosok, vásározók, épülő hazak, régi falvak, voltak témai. Sokszor nem jut tovab a latványnal, a szinek varazsanal. A lényeg hianyzott vasznairól, ami a képet alkotassa nemesiti.
42. old

TAKÁCS PÉTER: Berecz András 42. old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1972. VII. 3.sz.

BERECZ ANDRÁS, festő

A paraszti világ lényegéig hatol. Sorsokat, jellemeket, emberi végzeteket szóllaltat meg. Gondokról, fájdalmakról örömökről beszél az életről. A múltjukat, sorsukat megukkal cipelő emberi világba igyekszik beférkőzni. Felokdani derüvé varázsolni a fájdalmakat, elviselhetővé szépiteni a sorsot.- E sorozat egyik müve a "~~Kxxxxxxxxxxxx~~".

~~44.xxxxx~~ a "PARASZTFEJEK", 44.old

TAKÁCS PÉTER: Berecz András 42. old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1972. VII. 3.sz.

BERECZ ANDRÁS, festő

A paraszti világ lényegéig hatol. Sorsokat, jellemeket, emberi végzeteket szóllaltat meg. Gondokról, fájdalmakról örömökről beszél az életről. A múltjukat, sorsukat megukkal cipelő emberi világba igyekszik beférkőzni. Felokdani derüvé varázsolni a fájdalmakat, elviselhetővé szépiteni a sorsot.-E sorozat egyik müve a "~~Kerékpározók~~".

~~44.old~~ a "VÁSÁROZÓK", 44.old

TAKÁCS PÉTER: Berecz András 42. old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1972. VII. 3.sz.

BERECZ ANDRÁS, festő

Fejlődésében eljutott a népdalhoz, a népi művészet legmélyebb forrásvidékeihez. Ezek mondanivalójat, érzelmi gazdagságát, emberi sorsokat tömöritő tökéletességét álmodja újabban színes grafikákká. Gazdag mondanivalóval önálló képi világot teremt. E gazdagságot igazolják a címek is. Pl: " TAVASZI SZÉL... ". 45.old

TAKÁCS PÉTER: Berecz András 42.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1972. VII. 3.sz.

BERECZ ANDRÁS, festő

Fejlődésében eljutott a népdalhoz, a népi művészet legmélyebb forrásvidékeihez. Ezek mondanivalóját, érzelmi gazdagságát, emberi sorsokat tömörítő tökéletességét álmodja újabban színes grafikákká. Gazdag mondanivalóval önálló képi világot teremt. E gazdagságot igazolják a címek is. Pl: "VIRÁGOK VETÉLKEDÉSE" 45.old

TAKÁCS PÉTER: Berecz András 42.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1972. VII. 3.sz.

BERECZ ANDRAS, festo

A népi élet vallalasa nem szükitette le témakörét, nem tette parasztfestővé. Szazfelé nyilik az út a paraszti témakból, és a népi élet kimerithetetlen gazdagsaga kinalja a lehetőségeket. Jó szemmel, biztos érzékkel vette ezt észre, s mar a "Varjak a szantason" c. képe igéri a tovabbi lépést. 45. old

TAKÁCS PÉTER: Berecz András 42. old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1972. VII. 3. sz.

BERECZ ANDRAS, festő

ÖNARCKÉP", cimü müve.-Az önmagat festés közben abrazoló müvész figuraja,mint a hadvezér a kardot,oly elszant saggal és hittel forgatja az ecsetet.A néző győzelmet re remélhet,olyat melynek birtokaban a harmadik fiu indul meseorszagot hóditani.A sarkannyal való talalkozast megelözö allapot.A küzdelem még hatra van. 42.old

TAKÁCS PÉTER: Berecz András 42.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1972. VII. 3.sz.

BERECZ ANDRAS, festo

"Önarckép",cimü müve a 60-as évek közepéről.Oregebb arc
képe.Pedig csak érettebb.A küzdelem nyomait örző önmaga
néz itt velünk szenbe.Az jelenik meg itt,aki mar tudja
a müvészet nem csak akarat,hit,kérdése,de a megszencedés
,a megtorpanas,az önmagunk igazának megharcolasa,a csa
lódas valósaga is. 42.old

TAKÁCS PÉTER: Bereca András 42.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1972. VII. 3.sz.

BERECZ ANDRÁS, festő

Fejlődésében eljutott a népdalhoz, a népi művészet legmélyebb forrásvidékeihez. Ezek mondanivalóját, érzelmi gazdagságát, emberi sorsokat tömörítő tökéletességét álmodja ja újabban szines grafikákká. Gazdag mondanivalóval önálló képi világot teremt. E gazdagságot igazoljak a cimek is, így pl: " IMHOL KEREKEDIK...". 45.old

TAKÁCS PÉTER: Berecz András 42.old

Szabolcs-Szatmári Szemle 1972. VII. 3.sz

BERECZ ANDRÁS, festő

Fejlődésében eljutott a népdalhoz, a népi művészet leg
sajátosabb forrásvidékeihez. Ezek mondanivalóját, érzelmi gaz
dagságát, emberi sorsokat tömörítő tökéletességét álmodj
ja újabban színes grafikákká. Gazdag mondanivalóval önál
ló képi világot teremt. E gazdagságot igazolják a címek
is, így pl: " AMOTT LEGEL, AMOTT LEGEL...". 45.old

TAKÁCS PÉTER: Berecz András 42.old

Szabolcs-Szatmári Szemle 1972. VII. 3.sz

BERECZ ANDRÁS, festő

Fejlődésében eljutott a népdalhoz, a népi művészet legősibb forrásvidékeihez. Ezek mondanivalóját, érzelmi gazdagságát, emberi sorsokat tömöritő tökéletességét álmodja újabban szines grafikákká. Gazdag mondanivalóval önálló képi világot teremt. E gazdagságot igazolják a cimek is, igy pl: " BUJDOSIK AZ ARVA MADÁR...". 45.old

TAKÁCS PÉTER: Berecz András 42.old

Szabolcs-Szatmári Szemle 1972. VII. 3.sz

BERECZ ANDRÁS, festő

Fejlődésében eljutott a népdalhoz, a népi művészet leg
ősibb forrásvidékeihez. Ezek mondanivalóját, érzelmi gaz
dagságát, emberi sorsokat tömörítő tökéletességét ahmodj
ja ujabban szines grafikákká. Gazdag mondanivalóval önal
ló képi világot teremt. E gazdagságot igazoljak a cimek
is, igy pl: "VARGA JULCSA...". 45.old

TAKÁCS PÉTER: Berecz András 42.old

Szabolcs-Szatmári Szemle 1972. VII. 3.sz

BERECZ ANDRÁS, festő

Fejlődésében eljutott a népdalhoz, a népi művészet leg-
ősibb forrásvidékeihez. Ének mondanivalójat, érzelmi gaz
dagságát, emberi sorsokat tömöritő tökéletességét almod
ja újabban színes grafikákká. Gazdag mondanivalóval ön-
álló képi világot teremt. E gazdagságot igazolják a ci-
mek is. Pl: " MAGOS A RUTA-FA...". 45.old

TAKÁCS PÉTER: Berecz András 42.old

Szabolcs-Szatmári Szemle 1972. VII. 3.sz

BERECZ ANDRÁS, festő

A Nyiregyházi Képzőművészeti Szabadiskolaról nem mindenki jutott el a Képzőművészeti Főiskolaig, de többségükből országos hirü festőművész lett. Néhány név: Berecz Andras, Daniel Reinhold, Huszar Istvan, Cs. Nagy Andras, Ovari Laszló, Pál Gyula, Palicz József, Tóth László, Vaci Andras, festők és Nagy Sandor szobrasz. 63.old

KOROKNAY GYULA: Számadás a megyei képzőművészetről
61.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1975. X. 1.sz.

BERECZ ANDRÁS, festő

Évszázadokon át kristályosodó, az egész nép által formált, érzelem-és gondolatvilágot nyelvi, zenei síkról átmenekíteni a képi megjelenítés világába művészt próbáló vállalkozás. Kimeríthetetlen gazdagságú világot hódított magáévá és ma már nagy biztonsággal formálja ezt a világot. 46.old

TAKÁCS PÉTER: Berecz András 42.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1972. VII. 3.sz

BERECZ ANDRÁS, festő

Fejlődésében eljutott a népdalhoz, a népi művészet legősibb forrásvidékeihez. Ezek mondanivalóját, érzelmi gazdagságát, emberi sorsokat tömörítő tökéletességét álmodja újabban színes grafikákká. Gazdag mondanivalóval önálló képi világot teremt. E gazdagságot igazolják a címek is. Pl: "CSILLAGOMRÉVÉSZEM". 45.old

TAKÁCS PÉTER: Berecz András 42.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1972. VII. 3.sz

BERECZ ANDRÁS, festő

Fejlődésében eljutott a népdalhoz, a népi művészet legősibb forrásvidékeihez. Ezek mondanivalóját, érzelmi gazdagságát, emberi sorsokat tömörítő tökéletességét álmodja újabban színes grafikákká. Gazdag mondanivalóval önálló képi világot teremt. E gazdagságot igazolják a címek is. Pl: "ERDŐ NINCSEN ZÖLD ÁG NÉLKÜL..." 45.old

TAKÁCS PÉTER: Berecz András 42.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1972. VII. 3.sz

BERECZ ANDRÁS, festő

Maradandónak igérkező témaköre a csendéletekkel való kisérletezés. Ezekre is jellemző a népi, ősi ihletés. Virágok, gyümölcsök helyett ősi formákat megelevenitő tárgyakat, népmüvészeti alkotásokat választ csendéletei témájául, használati eszközöket, népi himzéseket, pásztor faragásokat, stb. 46.old

TAKÁCS PÉTER: Berecz András 42.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1972. VII. 3.sz

BERECZ ANDRÁS, festő

Fejlődésében eljutott a népdalhoz, a népi művészet leg-
[illegible] forrásvidékeihez. Ezek mondanivalóját, érzelmi gaz-
dagságát, emberi sorsokat tömörítő tökéletességét almodja
ja újabban [illegible]inen grafikákká. Gazdag mondanivalóval ön-
ló képi világot teremt. E gazdagságot igazolják a címek
is, így pl: " AKKOR SZÉP AZ ERDŐ...". 45.old

TAKÁCS PÉTER: Berecz András 42.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1972. VII. 3.sz

BERECZ ANDRAS, festo

1972. jun 9-től 25-ig először mutatkozott be önálló tar
lattal a Fényes Adolf teremben. Félszaz körüli festményé
vel, népdalillusztrációival felkeltette a hivatalos kri
tikusok érdeklődését és tarlatlatogató közönségét is.
42.old

TAKÁCS PÉTER: Berecz András 42.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1972. VII. 3.sz.

BERECZ ANDRÁS, festő

A 60-as évek elején első tarlatan még athatotta képeit metereinek, Diószegi Balazs, Bernath Aurél, Domanovszky Endre szelleme, de mar akkor meg volt benne az egyéni iz, amelyet a nyirségi taj, az itt élő emberek kölcsönöztek minden müvének. 42.old

TAKÁCS PÉTER: Berecz András 42.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1972. VII. 3.sz.

BERECZ ANDRAS, festo

Tál Gyula helyi művészek közül az telepp egész tartama alatt/1970.szept/.s Berecz Andras két hétig volt a sós tói turistaház lakója.A vendégek a városban lévő műtermüket is meglátogattak. 40.old

KOROKNAY GYULA: Sóstói művésztelep,1970 34.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1970.V. 4.sz.

BERECZ ANDRAS, festo

"A FELSZALLOTT A PAVAää"cimü müve törés nélkül illesz
kedik a"Varjak a szantason"-hoz.A népdalból,Adytól,
és Kodalytól jól ismert téma elevenedik meg a vasznon,
a maga tömör,jelképes vilagaval,évszazados vagyakat
süritö valósagaval. Gazdagodik,bövül témaköre. 45.old

TAKÁCS PÉTER: Berecz András 42.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1972. VII. 3.sz.

BERECZ ANDRAS, festo

---

mar nem tajakat,emberi alakokat,hazakat,fakat,utcakat jelenit meg vasznon,kartonon,de a vilagról,az emberi lé- létról mondja el sajatosan egyedi véleményét.A 60-as évek derekan,inkabb masodik felében kezdődött munkassaganak ez a priódusa. 43.old

TAKÁCS PÉTER: Berecz András 42.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1972. VII. 3.sz.

BERECZ ANDRAS, festo

A népdaloktól tanulta meg a szerkezet fegyelmét,az egyszerüséget,a balladas tömörséget,jelképey beszédmódot.Ennek a vilagnak a törvényei tették fogékonnya az "összefoglaló formák"irant. Ez inspiralta ujabb-és ujabb szintézisek megalkotasara. 44.old

TAKÁCS PÉTER: Bereoz András 42.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1972. VII. 3.sz.

BERECZ ANDRAS, festő

Masfél évtizednél alig több, hogy elkötelezte magat az ecsettel, festékkel, vaszonnal, palettaval. Azóta küzd, birkózik a vonalakkal, szinekkel, formakkal és az élet művészetbe kivankozó motivumaival. Keresi az egyéniségéhez és a környezete igazahoz illő stilust, alkotói módszert

42.old

TAKÁCS PÉTER: Berecz András 42.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1972. VII. 3.sz.

BERECZ ANDRAS, festo

Grafikak, metszetek, festmények, megkezdett és bevégzett kisérletek tanuskodnak müvészetéről-és félszaznyi oly alkotas, melyek nélkül mar nem csak szükebb környezet tünk, lenne szegényebb, hanem-a manyar képzomüvészet is. 42.old

ZAKÁCS PÉTER: Bereca András 42.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1972. VII. 3.sz.

BERECZ ANDRÁS, festő

Budapest, 194

BERECZ ANDRÁS, festő

A paraszti világ lényegéig hatol. Sorsokat, jellemeket, emberi végzeteket szállaltat meg. Gondokról, fájdalmakról, örömökről beszél, az élet ől. A múltjukat, sorsukat maguk kalcipaelő emberi világba igyekszi beférkőzni. E sorozat egyik müve: az "ÖREGASSZONYOK". 44.old

TAKÁCS PÉTER: Berecz András 42.old

Szabolcs-Szatmári Szemle. 1972. VII. 3.sz.

BERECZ ANDRÁS, festő

A paraszti világ lényegéig hatol. Sorsokat, jellemeket, emberi végzeteket szállaltat meg. Gondokról, fájdalmakról, örömökről beszél, az élet ól. A múltjukat, sorsukat maguk kalcipaelő emberi világba igyekszi beférkőzni. E sorozat egyik müve: az "OSZ A PARKBAN", 44.old

TAKÁCS PÉTER: Berecz András 42.old

Szabolcs-Szatmári Szemle. 1972. VII. 3.sz.

-[illegible], festő

A paraszti világ lényegéig hatol. Sorsokat, jellemeket, emberi végzeteket szóllaltat meg. Gondokról, fájdalmakról, örömökről beszél, az életről. A múltjukat, sorsukat maguk kalcipaelő emberi világba igyekszi beférkőzni. E sorozat egyik müve:
a "VARJAK A SZANTASON", 44.old

TAKÁCS PÉTER: Beregz András 42.old

Szabolcs-Szatmári Szemle. 1972. VII. 3.sz.

BERECZ ANDRÁS, festő

A paraszti vilag lényegéig hatol. Sorsokat, jellemeket, emberi végzeteket szóllaltat meg. Gondokról, fájdalmakról, örömökről beszél, az életről. A múltjukat, sorsukat maguk kalcipaeló emberi vilagba igyekszi beférkőzni. E sorozat egyik müve: a "FALUSI HAZAK". 44.old

TAKÁCS PÉTER: Berecz András 42.old

Szabolcs-Szatmári Szemle. 1978. VII. 3.sz.

BERECZ ANDRAS, festő

A"Szőlőültetők".c.müve.Itt nem hianyzott a mondanivaló. A munka lendülete,az emberek és taj együttélésének törvénye sugarzik e képből. 42.old .Ritmusa,sodrasa van élettel telitődik a kompozició és ott fészkel a mozgasban ,ritmusban a szüert vidamsaga is. 42.old

TAKÁCS PÉTER: Bereez András 42.old

Szabolcs-Szatmári Szemle. 1972. VII. 3.sz.

BERECZ ANDRAS, festő

Egyenes vonalu fejlődés eredményeként jutott el a népdalhoz, a népi müvészet legősibb forrasvidékeihez. Ezek mondanivalójat, képes vilagat, érzelmi gazdagsagat emberi sorsokat tömöritő tökéletességét almodja ujab ban szines grafikakka. 45.old

Takács Péter: Berecz András 42.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1972. VII. 3.sz.

BERECZ ANDRAS, festo

Eljutott küzdelmek soran a latvanyon túli lényeg megfo
galmazasaig.katalalt a bartóki tiszta forrasra,a népda
lok,népballadak vilagara,melyek mostantól meghatarozó
erovel vannak jelen képein,vasznain. 43.old

Takács Péter: Berecz András 42.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1972. VII. 3.sz.

BERECZ ANDRAS, festo

Paraszti környezetből,népi ihletésből,a "bartóki tiszta forrasból",a népi kultúra hagyományaiból sarjadnak később született alkotásai.Ez a formabiztonság formailag is révbe juttatta. 44.old

Takács Péter: Berecz András 42.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1972. VII. 3.sz.

BERECZ ANDRAS, festo

"Istálló"cimü müve.-Vádat emel az istalló két fekete szemével.arvasagaval mindazok ellen,akik megfeledkeztek arról,honnan jöttek,önmagukkal elfoglalva nem latjak,nem érzik,hogy feladatuk van a vilagban. 44.old

Takács Péter: Berecz András 42.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1972. VII. 3.sz.

BERECZ ANDRÁS, festő

Művészete iránt érdeklődők tudtak,hogy nem tartozik a "gyorsan dolgozó","könnyen alkotó" művészek közé. "Ritkán megszólaló",töprengvem"az élményt megszenvedve"alkotó, hosszan érleló,vallomasaos hitü ember. 42.old

Takács Péter: Berecz András 42.old

Szabolcs-Szatmári Naptár, 1978. VII. 3.old.

BERECZ ANDRAS, festő

"A VARJAK A SZANTASON", témajahoz és realizalt vilagaho
jobban illenék a Ballada cim. Kormajegyei i ez utan a
cim utan kialtanak. Népballadak komor vilagat, szomorú
tömörségét idézi ez a mü. 45. old

TAKÁCS PÉTER: Berecz András 42. old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1972. VII. 3.sz.

BERECZ ANDRAS, festo

Megtorpanasok, elkedvetlenedések, "hallgatasok" hit el és bizalommal elegyesen alakitot ak tovább palyaképét. Sok-sok próbalkozas, közös és egyéni kiallitas, bemutatkozas tanusaga utan radöbbent mindenre. 42.old

-

TAKÁCS PÉTER: Berecz András 42.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 197-, VII. 3.sz.

BERECZ ANDRÁS, festő

BERECZ ANDRÁS: " Varga Julcsa bü szoknyaja", /Népdal illusztráció/, cimü müve. Fekete repr. 43.old

TAKÁCS PÉTER: Berecz András 42.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 197[illegible]. VII. 3.sz.

András

BERECZ ~~ISTVAN~~, festo

András

BERECZ ~~ISTVAN~~: "Imhol kerekedik egy fekete felho". /Nép dalillusztració/, cimü müve.-Fekete repr. 46.old

TAKÁCS PÉTER: Berecz András 42.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 197[illegible]. VII. 3.sz.

y

Budapest, 194

BERECZ ANDRAS, festő

BERECZ ANDRAS: " Bujdosik az arva madar",Népdal illusztr
ráció/.,cimü müve.-rekete repr. 44.old

TAKÁCS PÉTER: Berecz András 42.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 197[illegible]. VII. 3.sz.

BERECZ ANDRAS, festő

BERECZ ANDRAS: " Amott legel...//népdalillusztráció./
cimü müve, rekete repr. 45.old

TAKÁCS PÉTER: Berecz András 42.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1972. VII. 3.sz.

Budapest, 194_____

BERECZ ANDRAS, festo

BERECZ ANDRAS: " Varjak a szantason",cimü müve.-reke te repr. 69.old

TAKÁCS PÉTER: Berecz András 42.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1972. VII. 3.sz.

BERECZ ANDRAS, festő

BERECZ ANDRAS: " Egy gyönge kis madar..."/Népdalillusztráció/.-rekete repr. 53.old

TAKÁCS PÉTER: Berecz András 42.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 197[illegible]. VII. 3.sz.

BERECZ ANDRAS, festő

A Kisvárdai Vármúzeumban gyüjteményes kiallitasok voltak.-1968-ban Berecz Andras és Győri Elek,1969-ben Soltész Albert,1970-ben Boross Géza,1971-ben Diószegi Balazs és Nagy Sándor tárlatainak megrendezésére került sor. 84.old

MARAY LÁSZLÓ: Kiállitások Kisvárdán 84.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1972.. VII. é.sz.

BERECZ ANDRÁS, festő

BERECZ ANDRÁS: " Kitekintők",című müve.-rekete repr 5.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1972.- VII. 1.sz

BERECZ ANDRAS, festo

1971 tavaszán a Nyiregyházi Művészeti Heteknek voltak mas rendezvényei is. Az író-olvasó találkozók mintajára a TIT rendezett művész-közönség találkozókat is.

Brecz Andras a konzervgyarban talalkozott a közönséggel. 95.old

KOROKNAY GYULA: A nyiregyházi képzőművészeti élet 1971 első felében 93.old

Szabolcs-Szatmári szemle, 1971. VI. 3.sz.

BERECZ ANDRAS, festő

A Vizügyi Igazgatóság,a Volan és a Mezőgazdasagi Felsőfoku Technikum képzőművészeti körének tagjai közül többen jarnak Berecz Andras és Pal Gyula által vezetett képzőművészeti szakkörre. 101.old

KOROKNAY GYULA: A nyiregyházi képzőművészeti élet 1971 első felében 97.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1971. VI. 3.sz.

BERECZ ANDRÁS, festő

Reménytelen lett volna a helyzet, ha a fiatalok cserben hagyták volna a megyét. 1956-ban jött haza Berecz András Budapestről, majd kevéssel utána Kalocsáról Pál Gyula először Demecserbe. Így lehetséges volt, hogy az 1954-ben létszám miatt megszüntetett megyei csoport 1958-ban újra megalakuljon. 65.old

KOROKNAY GYULA: Számadás a megyei képzőművészetről
61.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1975. X. 1.sz.

BERECZ ANDRÁS, festő

1958-ban újra megalakult a megyei csoport. Titkár: Berky Nándor, tagok: Berecz András, Dániel Reinhold /Nagykálló/, Gajzer Ágoston /Kisvarda/, Huszár István /Rakamaz/, Járossy Gyula, Király Zoltán /Nagyecsed/, Koncz Zoltán /Ujfehértó/ Pál Gyula, Soltész Albert, Szalay Pál, Szerencsi Zoltán.
65. old

KOROKNAY GYULA: Számadás a megyei képzőművészetről
61. old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1975. X. 1.sz.

BERECZ ANDRÁS, festő

A 60-as évek elején Huszár,Berecz,Soltész,Koncz jelentkezett egyéni tárlattal.Budapesten művészeink először 1969-ben mutatkoztak be a részek Klubban,ezt egy másik is követte.1966-ban a debreceniekkel volt Ungvaron az első területi cserekiállitás.1974-ben Szatmárnémetiben az első hasonló kiállitás. 65.old

KOROKNAY GYULA: Számadás a megyei képzőművészetről
61.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1975. X. 1.sz.

BERECZ ANDRÁS, festő

BERECZ ANDRÁS: " Csendélet őszi levelekkel.-rekete
repr. 62.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1975. X. 1.sz.

BERECZ ANDRÁS, festő

BERECZ ANDRÁS: " Szimbólumok",cimü müve.-/A IIäSzabolcsi Tarlat anyagából/.-Fekete repr. 53.old

---

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1975. X. 3.sz.

BERECZ ANDRÁS, festő

BERECZ ANDRÁS: "Szimbólumok", cirú műve. - /Sgraffito a felszabadulási ünnepi tárlat anyagából Fekete repr. 8?.old.

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1975. X. 2.sz.

BEREOZ ANDRAS, festő

BEREOZ ANDRAS: " Nő könyvvel ",című műve./A II.Szabolcsi
[illegible]arlat anyagából/.-Fekete repr. 18.old

SZABOLCS-SZATNÁRI SZEMLE, 1975. X. 3.sz.

BEREGZ ANDRÁS, festő

Nyiregyhazan született,itt végezte a tanitóképzőt,sza
badiskolas.A Képzőművészeti főiskola elvégzése utan
1956-ban hazatért,s azóta itt él.A tanarképzo főiskolan
lan tanit.A Képzőművészek Szövetségének tagja. 67.old

KOROKNAY GYULA: Számadás a megye i képzőművészetről
61. old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1975. X. 1.sz.

BERECZ ANDRÁS, festő

1972-ben a Nemzeti Galériában ugyancsak a területi csoportnak egy nagy tárlatával Berecz András, Lakatos József Pál Gyula művei szerepeltek. Egyéni kiállítással Budapestig két művész jutott el: 1966-ban Pál Gyula és Berecz András 1972-ben. 65.old

KOROKNAY GYULA: Számadás a megyei képzőművészetről
61.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1975. X. 1.sz.

BEREGZ ANDRÁS, festő

Rendkivüli kolorista. Legjobb képei azok, melyeken egy színélmény keritette hatalmába. A szinek álomvilágának a kiaknázása a legnagyobb kvalitása. A hatvanas évek végétől Mártélyra jar, s ez nyomot hagy müvészetén. Népies témak, népdal-illusztrációk, különösen érdeklik, 67. old

KOROKNAY GYULA: Számadás a megyei képzőművészetről
61. old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1975. X. 1. sz.

BERECZ ANDRÁS, festő

Később a zsüri engedékenysége már a tárlatok komolysa gát fenyegette. Talán ennek lett távolabbi kihatása, hogy 1973-ban hat alaptag debreceni mintára júniusban elő- ször rendezett egy külön nyári tárlatot. Berecz, Horváth, Huszár, Kerülő, Lakatos és Pál. 65.old

KOROKNAY GYULA: Számadás a megyei képzőművészetről 61.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1975. X. 1.sz.

BERECZ ANDRÁS, festő

Több megbízást is kaptak a művészek. Pl. 14 lapból álló grafikai sorozat készíthető. 1967-ben album a megye nagyjairól, 1968-ban megjelentették a vetera portré sorozatot. A megye 1965-től több pályázatot írt ki tekintélyes összeggel. Közöl Berecz András, Pál Gyula Boross Géza, tűntek ki leginkább. 66.old

KOROKNAY GYULA: Számadás a megyei képzőművészetről
61.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1975. X. 1.sz.

BERECZ ANDRÁS, festő

--

Az 1967 és 1969,éveket jubileumi pályázatukkal,kiálli tasokkal kötötték egybe.Az 1974-es év is többrétü pályázat meghirdetésével köszöntött be.Ezen Pál Gyula,Horváth István és Berecz András és Balogh Géza nyertek dijat. 67.old

KOROKNAY GYULA: Számadás a megyei képzőmüvészetről 61.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1975. X. 1.sz.

BERECZ ANDRÁS, festő

Jelenleg az 1964-es átszervezés után a Képzőművészeti Alapnak a megyei alcsoportban 7 tagja van: Berecz András Horváth, Huszár, Kerulő, Pál, és Tóth Sándor.-Berecz András és Pál Gyula és Tóth Sándor együttal a magyar Képzőművészek Szövetségének is tagja. 65.old

KOROKNAY GYULA: Számadás a megyei képzőművészetről 61.old.

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1975. X. 1.sz.

BERECZ ANDRÁS, festő

Jelenleg az 1964-es átszervezés után a Képzőművészeti Alapnak a megyei csoportban 17 tagja van: Berecz András, Horváth, Huszár, Kerülő, Lakatos, Palés Tóth Sándor.- Berecz András, Pál Gyula és Tóth Sándor egyúttal a magyar Képzőművészek Szövetségének is tagja. 65.old

KOROKNAY GYULA: Számadás a megyei képzőművészetről
61.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1975. X. 1.sz.

BERECZ ANDRAS, festo

A nyiregyhazi szabadiskolatok müvé zetét ma mar alig lehet közös nevezőre hozni.-Sokan eltávoztak a varos ból, de itt maradtak: Berecz András, Huszár István és Soltész Albert. 63.old

KOROKNAY GYULA: Számadás a megyei képzőmüvészetről 61.old.

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1975. X. 1.sz

BERECZ ANDRÁS, festő

Varjúröpte, pavatoll formáinak kottázásával keresi az új képek horizontjának első rétegét, s ha viszonylag szük témavilágát új motívumokba bővíti, akkor az óhajtott távlatot el is érheti. 86.old

LOSONCI MIKLÓS: Nyíregyházi nyári tárlat 85.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1973. VIII. 3.sz.

BERECZ ANDRÁS, festő

A tárgyakat vallatja. Gereblye, asó, őreg edény sorakozik az artéri totykos aghoz-képző művészetté forditja a nép dalok meghittségét. Vajon mit meritnet velük és altaluk a mult rejtélyes kutjából ezen eszközökkel? 85. old

LOSONCI MIKLÓS: Nyiregyházi nyári tárlat 85. old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1973. VIII. 3. sz.

BERECZ ANDRÁS, festő

PÁL Gyula, Lakatos József, Berecz András művészete jelenti azt a minőségi mércét, amelyhez a társak felzárkózhatnak, hiszen teljesítményük egyelőre igéret és nem klasszikus érték. 86.old.

LOSONCI MIKLÓS: Nyíregyházi nyári tárlat 85.old

" " "

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1978. VIII. 3.sz

BERECZ ANDRÁS, festő

BERECZ ANDRAS: " Kettős arckép",cimü müve.-Fekete repr. 94.old

LOSONCI MIKLÓS: Nyiregyházi nyári tárlat 85.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1973. VIII. 3.sz

BERECZ ANDRAS, festő

BERECZ ANDAS: " Fölszallott a páva", cimü müve.
Fekete repr. 90.old

Szabolcs-Szatmari Szemle, 1973. VIII. 1.sz.

BERECZ ANDRÁS, festő

Felülnézetből hivja fel a figyelmet barnás árnyalatú fáira. Fekvő téglanyalakú a kép s a fák semetikus koronája, sorbarendeződése a havas közegben finon árnyaltokkal történik. Szegényes motivum lenne, ha a látószög érdekessége s a finom szinek a táj hangulatat nem adnak meg. 112.old

TELEPY KATALIN: A XVIIaÜszi Tárlatról 112.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1972. VII. 4.sz.

BERECZ ANDRÁS, festő

De szóljunk az emberről, karakteréről, viselt dolgai
ról, munkajáról is, és illesszük dicsérettel Berecz And
ras monumentalis, falra kivánkozó parasztfigurájat,
örüljünk Pal Gyula serényen dolgozó falusi emberei
lattan s gyönyörködjünk el Huszar István szép soroza
taban. 113.old

TELEPY KATALIN: A XVII. Őszi Tárlatról 112.old

-

Szabolcs-Szatmári Szelme, 1972. VII. 4.sz.

BERECZ ANDRÁS, festő

BERECZ ANDRÁS: "SÓSTÓI INVENCIÓK I.", című műve.-Sóstói művésztelep, 1976.-Fekete repr. 110.old.

Szabolcs-Szatmári-Szemle. XI. 1976. 4.sz.

BERECZ ANDRÁS, festő

A Bessenyei Képzőművészeti Szabadiskola növendéke volt. Ott ismerkedett meg Diószegi Balázzsal, a festővel Berecz nyitotta meg 1976. febr. 6-án Nyiregyházán a V M K kiállitótermében Diószegi Balázs kiállitását. 97. old

BERECZ ANDRÁS: Diószegi Balázs kiállitása Nyiregyházán 97. old

Szabolcs-Szatmári Szemle. XI. 1976. 2. sz

BERECZ ANDRAS, festő

1976.

Berecz András szabolcsi művész.-Egyéni szereplések és díjazások.-Önalló tarlatai:Mezőcsat;Nyiregyháza;Benczúr-terem;Kisvarda,Bessenyei György Gimnázium;Fehérgyarmat,művelődési központ;Polgar,művelődési ház.-Művész közönség találkozó,Nyiregyháza,SZAÉV.- 45.old

LAKATOS JÓZSEF: Képzőművészet Szabolcs-Szatmárban
41.old

Szabolcs-Szatmári-Szemle, XII. 1977. 1.sz.

BEREGZ ANDRAS, festő

BEREGZ ANDRAS :" Felülről fuj az őszi szél", cimü
müve. Fekete repr. 112.old

Szabolcs-Szatmári-Sze,le. XI. 1976. 2.sz.

BERECZ ANDRÁS, festo

Berecz András festőművész nyerte meg a tbc-szanatórium ban elkészitendő mozaikra kiirt pályázatot. 50.old

LAKATOS JÓZSEF: Képzőművészet-Szabolcs-Szatmárban 41.old

Szabolcs-Szatmári-Szemle, XII. 1977. 1.sz.

BERECZ ANDRÁS, festő

Berecz András szabolcsi művész. Egyéni szereplések, és dijazások.---1975-ben Onalló tarlatai voltak: Nagykamizsán és Janoshazán. 45.old

LAKATOS JÓZSEF: Képzőművészet-Szabolcs-Szatmarban 41.old

Szabolcs-Szatmari-Szemle, XII. 1977. 1.sz.

BERECZ ANDRÁS, festő

1977-ben a Budapesten nyiló /február elején/"Magyar Tájak"cimü kiállitason Berecz András két,Lakatos József egy müvel szerepel. 51.old

LAKATOS JÓZSEF: Képzőmüvészet Szabolcs-Szatmárban 41.old

Szabolcs-Szatmári-Szemle, XII. 1977. 1.sz

BERECZ ANDRAS, festő

Jelenleg egy lekturásusi pályazat van folyamatban/a tbc.szanatóriumbakerülendő mozaikra/,melyre három szabolcsi művész kapott meghivast:Berecz Andras,Huszar Istvan és Pal Gyula. 44.old

LAKATOS JÓZSEF: Képzőművészeti élet Szabolcs-Szatmár ban 41.old

Szabolcs-Szatmari-Szemle, XII. 1977. 1.sz.

BERECZ ANDRAS, festo

Berecz Andras szabolcsi müvész.-Egyéni szereplések és dijazasok.-1976.-Dijazas a Nyiregyhaza 100 éves megye székhely cimü palyazaton.--Szereplés a Magyar Tájak cimü kiallitason,Hatvan,Hatvani Galériaban. 45.old

LAKATOS JÓZSEF: Képzőművészeti élet Szabolcs-Szatmár ban 41.old

Szabolcs-Szatmári-Szemle, XII. 1977. 1.sz.

BERECZ ANDRÁS, festő

Berecz András, szabolcsi művész.-Egyéni szereplések és díjazások:-1975-ben. Részvétel a Mezőgazdaság a képzőművészetben című kiállításon. Budapest, Mezőgazdasági Múzeum 45.old

LAKATOS JÓZSEF: Képzőművészeti élet Szabolcs-Szatmár ban 41.old

Szabolcs-Szatmári-Szemle, XII. 197[illegible]. 1.sz.

BARZÓ ENDRE, festő

Nyiregyházának van képzőművészeti múltja is.-a Rudnay Gyula-féle művésztelep,Barzó Endre,Boros Géza munkássága,a képzőművészeti szabadiskola és van már múltja a sóstói művésztelepnek is. 50.old

LAKATOS JÓZSEF: Képzőművészet Szabolcs-Szatmárban
41.old

Szabolcs-Szatmári-Szemle, XII. 1977. 1.sz.

BERECZ ANDRÁS, festő

A XVII.őszi tarlat Nyiregyhazan.-Berecz Andras kisebb méretü a csupan néhany csonkult,sötét sötét fatörzzsel alakitott szerény témaja is puritan felfogasra vall.
112.old

TELEPY KATALIN: A XVII. [illegible] 112.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1972. VII. 4.sz.

BERECZ ANDRAS, festo

BERECZ ANDRAS: " Ember és fa",cimü müve.-rekete repr. 26.old

Szabolcs-Szatmari Szemle, 1973. VIII. 4.sz

BERECZ ANDRÁS, festő

BERECZ ANDRÁS: " Tölgyek között",című műve. reklete
repr. 54.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1973. VIII. 4.sz.

BERECZ ANDRAS, festő

Hazai művészeink közül esetenként, hétvégeken sűrűn volt a telep vendége Berecz Andras, Horváth János; Huszár Istvan időnkint kinn is lakott. Mindhárman két-két képpel jelentkeznek a tárlaton. 56. old

- -

DIENES ISTVÁNNÉ: A IV. sóstói nemzetközi művésztelep krónikája 39. old

- - -

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1973. VIII. 4. sz.

BERECZ, festo

Berecz és Soltész tájképei az otthoni táj lirai megjelenitései, de feloldódva önmagukban az erőtlenség felé sodródnak, egyedülvalósági félárnyék komplexumában ülnek, néman, létük puszta tényén kivül nem közölve semmit 87.old

HUSZAR ISTVAN: Megjegyzések a karpataljai képzőművészek kiallitasahoz 87.old

Szabolcs-Szatmari Szemle, 1969. IV. 4.sz.

BERECZ ANDRAS, festő

BERECZ ANDRAS: " Vasuti palyamunkas",cimü müve.-Az "Ipari munkas a képzőművészetben",cimü palyazat anyagából.-76.old. fekete rep

---

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1971.-VI. 1.sz.

BERECZ ANDRAS, festő

BERECZ ANDRAS: " Épitkezők", cimü müve.-Az "Ipari munkás a képzőművészetben",cimü palyazat anyagából. 112.old. Fekete repr.

Szabolcs -Szatmari Szemle, 1971. VI. 1.sz.

BERECZ ANDRAS, festő

BERECZ ANDRAS: " Zalka Maté",cimü müve.-rekete repr. 49.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1971.VI. 2.sz.

Berecz András, festő

— ÚJ KÉPZŐMŰVÉSZETI ALKOTÁS díszíti a nyíregyházi megyei kórház-rendelőintézet Sóstói úti belgyógyászati osztályának előcsarnokát. Szombaton adták át azt a 16 négyzetméteres falképet, amelyet Berecz András festőművész készített sok ezer apró, színes mozaikból. A falképen a sokszínű nyírségi táj elevenedik meg.

-.Ht

22

Népszabadság, Bp. 1977. máj. 1.

Berecz András, festő

apátiban és a nyíregyházi TBC-szanatóriumban felavatják Berecz András festőművész mozaikját.

O-: Több ilyen elkészítményt adnak át ... 12

Esti Hírlap, Bp. 1977. ápr. 30.

BERECZ ANDRÁS, festő

Z.SZALAY PÁL generációkat nevelt,és sok tehetséges fiatalt inditott útjara.Berecz András,Kerülő Ferenc,Krutilla József és Soltész Albert első rajzait ő korrigálta,tőle kaptak biztatást,instrukciókat. 49.old

BARKÓCZI JÁNOS:"...mig élek nem teszem le az ecsetet" a 81 éves Z.Szalay Pál köszöntése 47.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1972. VII. 3.sz.

BERECZ ANDRAS, festő

Berecz Andras: " Huri Lajos a munkásmozgalom veterán ja", cimü müve. 90.old. Fekete repr.

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1969. IV. 2.sz.

BERECZ ANDRÁS, festő

BERECZ ANDRÁS, festő

Berecz András; ~~xxxxx~~ " Dankó András", /A munkásmozgalom nyíregyházi veteránja/, című műve. Fekete repr. 46.old

---

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1969. IV. 2.sz.

BERECZ ANDRÁS, festő

"Műteremsarok",című műve. Fekete repr. 96.old

TELEPY KATALIN: A Nyírség festői 79.old

Szabolcs-Szatári Szemle, 1969. IV. 2.sz.

BERECZ ANDRÁS, festő

1968- XIII. megyei őszi tarlat.-Berecz Andras technikai tudasa biztositja számara a továbbfejlődés lehetőségeit,elért eredményei figyelemreméltóak,a megye életének modern krónikásai között az elsőkhöz számit. 83.old

TELEPY KATALIN: A Nyírség festői 79.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1969. IV. 2.sz.

BERECZ ANDRÁS, festő

1968.XIII.megyei tárlat.-témája csendélet,táj,a tájban emberek,falusiak,mindennapjaik,munkájukkal.Őszintén fogalmaz,tárgyilagos.A felfogása,ügyeskedésaek nélkül. 81.old

TELEPY KATALIN: A Nyírség festői 79.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1969. IV. 2.sz.

BERECZ ANDRÁS, festő

Berecz András: "Falusi veterán köszöntése". Fekete repr. 42.old

---

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1969. IV. 1.sz

BERECZ ANDRÁS, festő

196?.XIII.megyei őszi tárlat.-A katalógusban az első
név:Berecz András.Kisvárdán,a Bessenyei gimnázium nagyt
termében összegyüjtött anyagával nemrég jelentkezett,ig
a megyei tárlaton kiállitott képei gondolatban beleagya
zódnak ezek közé. 81.old

[illegible] KATALIN: A Nyirség festői 79.old

[illegible]-Szatmári Szemle, 1969. IV. 2.sz

BERECZ ANDRÁS, festő

1968.XIII.őszi tárlat,megyei.-"MŰTEREMSAROK",c müve.Kép 96-old/-Tulajdonképen csendélet.A munka előtti előkészület érződik rajta.A háromlábu festőszékem két alma, szegényes téma lenne,ha a világitó színek,nem vinnék a vezérszólamot. 81.old

TELEPY KATALIN: A Nyirség festői 79.old

Szabolcs-Szatmari Szemle, 1969. IV. 2.sz

Berecz András, festő

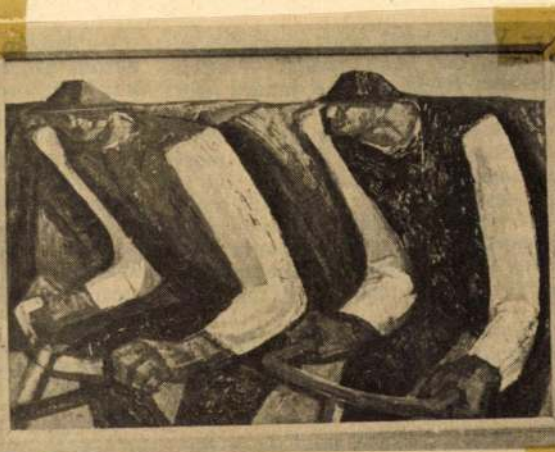

Berecz András: Alföldi úton

Magyar Tájak

Hajdú-Bihari Napló, 1977. febr. 20.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1977 FEB 20

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP
Szeged

Berecz András

1021

BERECZ ANDRÁS: ALFÖLDI ÚTON

— rongyos kis gépműhely — amely először még egy kölyöknyi UTOS-traktort is képtelen volt elnyelni —, mint asszonyosodik, mammut gépikreket méhébe fogadni képes épületóriássá. És szinte észrevétlenül sokasodtak meg azok az overallos, hegyes füttyű legények is odaát. Egy napon — valahogy olyan valószínűtlen volt ez Bognár Ambrusnak, mint az álom — Jani fiát látta egy traktor csészeülésében.

— Ambrus bá! Velünk tart?

A két júdás ebédelni indult. Menjetek isten hírével, sunyi iskariótiak! De csak a hátával mondta. Fordult be a műhelybe. Máskor megszokásból nem érezte az orrában most hirtelen illata lett újra a gyantás deszkának. Szürkészöld homállyal csalta a szeme a bognárt. Félvakon tapodta a zserregő szíjácsot. A szerszámok elhagyottan hevertek. Bognár Ambrus arcát ráncosra húzta össze a szája ecetes íze. Ezek így üzennek neki, hogy már nem ő a gazda! Nem az, hogy visszaheccelődök

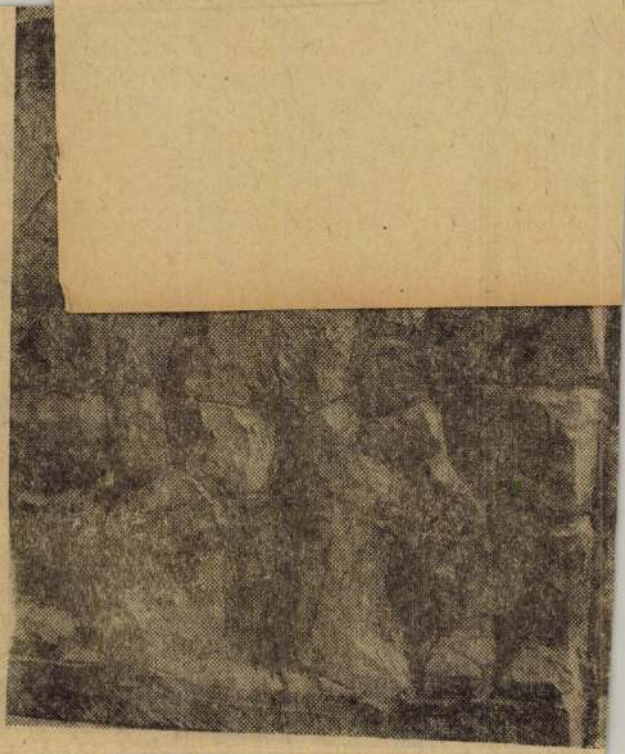

POLYÁK FERENC: DUHAJKODÓK
(fafaragás)

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

SZABOLCS SZATMÁRI SZEMLE

Berecz András

1976 4

1021

Berecz András: Sóstói invenciók I. (Sóstói művésztelep, 1976.)

ogy a város társadalmában a század utolsó har
letben is inkább az éles kettészakadás erősödött
nolóik, valamint a város társadalmának zömét al
ok, kereskedők és az értelmiségiek között, akik d
altak szolidaritást. A helybeli kaszinó egylet polg
yei hivatalok beköltözése előtt, hogy iparosokat
sonyabb tagdíjért. Ezzel a két társadalmi csoport
a lenézés, a gyűlölködés is. Ekkor pedig még — az egyik újságíró megfigyelése szerint
— voltaképpen nem is volt indokolt ez a kettészakadás, hiszen a kaszinóban előke-
lősködők is iparos és földműves családokból származtak, s ha már kicsit jobban megy
nekik anyagilag, mint a többieknek, az még nem ok az arisztokratikus elkülönülésre.
Ez az elkülönülés élesebbé vált a 80—90-es években, amikor már valóban volt a városo-
ban nagyobb számban olyan elem, amelyik nem a helybeli iparos és paraszti társada-
lom származéka volt.

A városi kaszinó, a polgári olvasóegylet s még néhány kör és egyesület működése
ellenére is úgy látták akkor a kortársak, hogy Nyíregyháza nagyságához és anyagi
erejéhez képest a társadalmi élet nem elég élénk, friss és nem eléggé városias. Szóvá
s teszik a sajtóban, hogy ezért elsősorban a város intelligenciája a felelős, amelyik
nem törődik társadalmi kötelezettségével, részvétlen minden olyan mozgalom, kez-
deményezés iránt, melynek célja a társadalmi és szellemi élet élénkítése lenne. Azon
már kevésbé csodálkozik a cikkíró, hogy az iparos társadalom, amelyik gazdasági
gondokkal küzd, s a gazdálkodók tehetősebb elemei visszahúzódnak, s nem támogat-
ják eléggé azokat a kezdeményezéseket, amelyeket kellene, amelyek megérdemelnék.
De az már súlyosabb hiba, hogy az értelmiség nem hat eléggé az iparosokra és a gaz-

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726
1976 SEP 17

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

Berecz András festő
művész

1021

Kiállítás és előadóest Mezőcsáton

'Mezőcsáton, az Egressy Béni Művelődési Központban szeptember 20-án, hétfőn délután öt órakor nyílik meg Berecz András festőművész Magyar népdalok című kiállítása. Megnyitót Béres Ferenc énekművész mond, zongorán közreműködik Prokopius Imre. A nyitást követően, este hét órakor Hej, Rákóczi, magyarok vezére címmel előadóestet ad Sellei Zoltán előadóművész és Béres Ferenc énekművész, Prokopius Imre közreműködésével. Bevezetőt Czine Mihály egyetemi tanár tart.

dió órája
— titkon
18.33: Op
Kettesbe
Szilágyi
múzeum.
zsika. —
— 23.00:
szerszóló

14.05: Sosztakovics-ciklus — X. rész. — Közben: 15.00: A kékfátyolos leány. Oláh Gábor versei. — 15.06: Az operaközvetítés folytatása. Közben: 16.03: Mindenki iskolája. — 16.33: Az operaközvetítés folytatása. — 17.45: Láttuk, hallottuk — a színházban és a moziban (ism.) —

— 19.00: Tv-híradó. — 19.25: Riport. — 21.10: Sötét folyó. Lengyel film. — 22.10: Musica viva

Szerda

Berecz András, festő

Illusztrációinak kiállítása Kisvárdán, a műv. házban tekinthető meg.

Kiállítási kalendárium.

Szocialista Művészetért, 1976. szept.

Berecz András

Berecz András munka közben.

Nemzetközi munkatelep Sáston

Kelet-Magyarország, 1946. szept. 24 12.

Berecz András

1976. január 29-én egy munkában és eredményben gazdag élet fejeződött be. Életútja örök példakép marad mindazok számára, akiket tanított és nevelt, akik azt vallják, hogy jelenlegi eredményeink nem függetlenek az ő több évtizedes munkásságától. Példa marad a tudásvágya, fáradhatatlan tenniakarása, a magyar föld iránt érzett határtalan szeretete, őszinte szerénysége és embersége.

Westsik Vilmos halálával a magyar mezőgazdasági tudományok nagy embere távozott el közülünk, akinek emlékét megőrizzük.

Klenczner Imre

1021

Berecz András: Felülről fúj az őszi szél

SZABOLCS SZATMÁRI SZEMLE
1976
MAGYAR HÍRLAP BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
SAJTÓHÍRLAP

A gazdaközönség, valamint a gazdasági szerv
ismerésüknek Westsik Vilmos és az általa veze
a számos dicsérő oklevél és aranyérem, amelyek
a termelési kiállításokon való részvétel alkalmá
terményeiért.

Az 1944. évi harcok alatt erősen megkárosodo
munkával olyan gyorsan helyreállította, hogy 19
dasági és gyümölcstermesztési kiállításon a bírá
oktatási munkásságáért díszoklevéllel, kiállított terményeiért arany oklevéllel tüntette ki. Ugyancsak 1947-ben, a Kisvárdán megrendezett megyei kiállításon állami elismerő oklevelet kapott a mezőgazdaság újjáépítése terén kifejtett odaadó munkájáért.

A felszabadulás utáni időben új értelmet kapott munkássága. Fáradhatatlanul és következetesen folytatta a tudomány eredményeinek gyakorlati alkalmazását, a szövetkezeti gazdálkodás eredményeinek gyorsabb ütemű emelkedése, a nagyüzemi szocialista mezőgazdaság megteremtése érdekében.

Nagy örömére szolgált a fáradhatatlan tudósnak, hogy 1945. után az őt igen tisztelő parasztság a felszabadult gazda jogán kereshette fel, kérhette tanácsait, útmutatásait.

A mezőgazdaság szövetkezeti útra való szervezésének idejétől a szocialista mezőgazdasági nagyüzemek őszinte segítője volt és igen sok hasznos tanáccsal látta el az új szocialista nagyüzem vezetőit, dolgozóit. Következetesen állást foglalt a szocialista mezőgazdaság előnye mellett.

Neve összeforrott a homoktalajok termesztési feltételeinek megjavításáért folytatott munkával. A mezőgazdasági tudomány terén kifejtett több évtizedes munkájával méltán érdemelte ki a mezőgazdasági tudományok doktora címet, majd érdemeinek elismeréseként a Magyar Tudományos Akadémia 1958-ban levelező tagjává választotta.

Nagy értékű munkásságának elismeréséről tanúskodik többek között, hogy 1952-ben a Kossuth-díj arany fokozatával, 1954-ben a Munka Vörös Zászló Érdemrend, 1963-ban és 1973-ban a Munka Érdemrend arany fokozatával tüntette ki a magyar forradalmi munkás-paraszt kormány. 1973-ban Szabolcs-Szatmár megyéért kitüntetést kapott a Szabolcs-Szatmár Megyei Tanácstól.

A Nyírségi Mezőgazdasági Kísérleti Intézet Kossuth-díjas tudósa több mint fél évszázadon keresztül végezte kutatásait a homoktalajok gazdálkodási feltételeinek megjavításáért. Módszerei, munkássága — a homoki gazdálkodás agrotechnikájának korszerűsítésében — előbbre vitték a mezőgazdaság tudományát hazánkban és ezek az eljárások ma is segítséget adnak a homoktalajok szántóföldi műveléséhez, a korszerű növénytermesztéshez. Munkássága megteremtette az alapját annak, hogy az akkori Homokjavító Kísérleti Gazdaság — a megye más mezőgazdasági kutatótelepeinek segítségével — a mai kornak megfelelő, korszerűen felszerelt, tudományos módszerekkel dolgozó, határainkon túl is elismert kutatóintézetté fejlődjön, és a szocialista mezőgazdaság szolgálatában dolgozzon.

Westsik Vilmos 1957-ben csak formailag vonult nyugalomba. Magas kora ellenére sem szakadt el a munkától, az intézettől. Gyakran látogatta kísérleteit, az intézetet, tanácsot adott a munkához. Szívesen fogadta kutatóinkat és segített szakmai problémájuk megoldásában.

Beregi András festő
kiállítását márc. 25-én szülővárosában,
Nyíregyházán nyitják meg.

Békés Megyei Népújság, 1946. márc. 23.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1976 JAN 29

ZALAI HÍRLAP

Berecz András festőművész

Népdalok a festészetben

Magyar népdalok a festészetben címmel kiállítás nyílik ma délután 5 órakor Nagykanizsán az Ingatlankezelő és a Vasipari Vállalat közös ifjúsági klubjában. Berecz András nyíregyházi festőművész képeit — melyet egy-egy népdal kezdősorát kapták címül — Béres Ferenc népdalénekes mutatja be. A kiállított 25 műalkotást február 10-ig naponta 17—21 óráig nézhetik meg az érdeklődők.

Berecz András, festőművész

A V.M.K. kiállítótermében nyitotta meg Berecz András Diószegi Balázs kiállítását, Nyíregyházán.

Szuromi Pál műtörténész-a Művészet 1975. jún.-i száma-közöl műveiből és méltató sorokat ír művészetéről.

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1976. VI. 2.

Berecz András

ifj. Rácz Endre fotóművész kiállitása április 25.-ig tart nyitva a Veszprém-megyei Művelődési Központban.
Németh János kerámikus március 26.-án a Studió Galériában,
Ilosfai József szobrászművész március 26.-án a Fényes Adolf-teremben,
Szabolcs Péter szobrászművész március 24.-én a Studió Galériában,
Bod Éva keramikus március 25.-én a Csók István Galériában,
Berecz András festőművész március 25.-én a nyiregyházi Benczur Gyula-teremben nyitja meg kiállitását.
Élet és Irodalom, Bp. 1976. márc. 20.
XX. évf. 12. sz. 8. lap.

BERECZ ANDRÁS festő
Nyiregyháza, 1929

Bernáth Aurél és Domanovszky Endre tanitványaként 1956-ban végzett a Képzőművészeti Főiskolán, azóta művész-pedagógusként tevékenykedik. Jelenleg a nyiregyházi Tanárképző Főiskola adjunktusa. 1962 óta hét egyéni tárlata volt; a legjelentősebb 1972-ben a Fényes Adolf Teremben. - Festői karaktere és szándéka az alföldiekkel rokonitja: olyan pikturára törekszik, amely egyszerre modern és hagyományos,s melyben a helyi jelleg az általános emberi kifejezésének közege is.A lira mindig jelen van vásznain, kemény karakterei is készek a tünődő mosolyra. A szimbólumokat teremtő, summázó kifejezésformákat keresi.

Művés zéletrajzok 19

Berecz András festő

Viallitása a Nyíregyházi Benczúr Gyula
Teremben
1976. III. 25. – IV. 8.

– Katalógus a Könyvtárban –

Berecz András

BERECZ ANDRÁS festőművész kiállítását csütörtökön megnyitották a Képcsarnok Vállalat nyíregyházi Benczúr Gyula bemutatótermében. 1/P 251

Magyar Hirlap 1976/73/6

Berecz András

A nyíregyházi horhár vázocsarnoki falára mozaik terverésre kívit pályázatok részt vett.

----:Képzőmüvészeti pályázatok.

Müvészet, 1976.január - 42.oldal.

Telefon: 138-088, 337-710, 340-720

1975 NOV

Napjaink

Berecz András

er te fekete messzeséged mélységébe

1021

MADARAK, FÁK, EMBEREK BERECZ ANDRÁS TOLLRAJZA

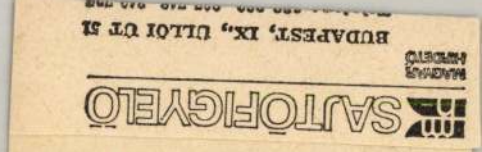

gentleman. Az
érzésébe, hogy
lük levő csitr
nem számolna
toldják majd

No, megint
egy asztalt, bal kezében egy tálca, mint valami pajzs
mindenféle finom falat. Szóljak neki, mondjuk, a kalu
metőről. Emlékszel komám, milyen csönd volt ott?
nem, mégsem. Csakugyan képes lenne megsajnálni.

— Ön mit rendelt?

— Egy karajt — mondtam.

— Tessék, egy karaj.

— Kalugai módra? — mondtam.

— Tessék?!

— Ez a karaj — mondtam — kalugai módra va
szítve?

— Hogyhogy, kalugai módra!

— Azt hittem — mondtam — kalugai módra készi

— Hol látott olyat nálunk, hogy — kalugai módra

— Hát, sehol... Csak ahogy ránéztem, azt gon
hogy ez kalugai.

— Nálunk nincs kérem, semmiféle kalugai.

— Hát, ha nincs, akkor nincs. Nem is kell. Én se
Csak én azt hittem, hogy ez kalugai.

— Megeszi?

— Hát persze — mondtam.

— Tessék, a vodka... De tulajdonképpen mit aka
lenteni, hogy kalugai módra?

— Hát — mondtam — olyan... Koporsó-forma..
kedői borda.

Gyanakodva villant rám a tekintete. Aztán a
üvegre nézett, amit már elébem tett. Látszott, azt l
nem vág-e földhöz végképp, ha azt is benyakalom,
ne van... Az ilyesmiért, hallottam már, leszidják
telligensen a tenyerembe köhintettem hát, s a le
udvariasabban mondtam:

Berecz András

A nyíregyházi kórház előcsarnoká-
nak bizkolat jellegű festészeti díszítés
tervezésére kiírt pályázaton részt vett.

-----:Képzőmüvészeti pályázatok.

Müvészet, 1976. december - 48.oldal.

ven forintra, az azt meghaladót *száz* forintra kell felkerekíteni. A felemelt alapbért legkorábban 1977. január 1-től állapíthatják meg. A tíz százaléknál nagyobb mértékben emelt alapbér csak *személyi fizetésként*, az erre vonatkozó külön szabályok szerint engedélyezhető.

A művelődési otthonokban ezt a szabályt az alábbiak szerint kell alkalmazni.

bértétele 1600–3700 Ft. Az igazgató az említett munkaköri ügyintéző alapbérét személyi fizetés megállapítása nélkül a felső bérhatár emelésével 3700+370 = 4070, felkerekítve: 4100 Ft-ig terjedő összegben határozhatja meg legkorábban 1977. január 1-től.

*

K. K. (KALOCSA): Sok kulturális intézményt és tömegszervezetet érintő gond a plakátok beszerzése. Ön azt kérdezi, miért nem lehet politikai plakátokat vásárolni.

A Magyar Hirdető plakátarchívuma intézményeknek, társa-

A Madách Színl
141/1968. MM sz. r
esetben lehetőségül
árnövelésre. Ilyen o

Bevecz András: „alföldi úton"

Népművelés, 1977. 4.

Borecz András festő

A II. országos tájképfesteszeti biennálé Magyar tájak c. anyaga a Nemzeti Galériában látható. – Szerepel a művész műve, mely a nyírségi biciklisták tempóját kottázza. (említve)

Losonci Miklós: Hazai tájak.
Pest Megyei Hírlap, 1977. febr. 8.

Berecz András

Hajdúböszörményben megnyitották a nemzetközi művésztelep X. jubileumi szobrászkiállítását. — A művésztelep indításában, szervezésében jelentős szerepet vállaló művész emléklapot kapott.

Hajdúsági Napló, 1973. aug. 4.

Trencsényi Imre:

Miért lett belőle ballada?

Déva várát tizenketten építették. Kettő állványozott, kettő rakta, hat az anyagot hordta, egy habarcsot kevert, a tizenkettedik — Kelemen — meg a pallér volt köztük. Eleinte ő is megfogta a kanalat, ha jött a gazda nézelődni, de amikor azok a nagy omlások voltak, azt mondták neki, ő csak ügyeljen a többire. Ha valaki fölkapta a betyárbútort, beállt helyébe más, így hát Déva várát mindig tizenketten építgették.

A mész volt-e rossz vagy a homok, avagy a köveket nem jól faragták, nemigen lehetett megállapítani. Mert ki is állapítaná meg? A várnagy nem értett hozzá; az csak dühöngött, a völgybe tekintve, ahonnan az emberek káromkodva cipelték vissza — hányadszor már! — a menthetőt. A keverő ember nem mondta, hogy a culágerek olykor erdei földet hoznak homok helyett, mert sokszor ő sem győzte volna kivárni, amíg a homokbányától megfordulnak. A kőművesek sem mondták, hogy olykor bizony igen furcsa színű volt a massza, mert örültek, hogy kapják, nem kell a láda fenekén kaparászni. Kelemen se nézett meg külön minden követ, — kinek jutna eszébe, hogy valaki összekeveri az égetett meszet a falazó kővel?! Így hát ő is csak azt tudta mondani a dühöngő várnagynak: „Átok van, vagy mifene, már megbocsásson, uram, ezen a vidéken...”

Ha a fal ledőlt, az emberek rágyújtottak, meghúzták a kulacsot. Kelemen végigszívta a dohányát, föltápászkodott, rögtön kiáltozni kezdett: — Emberek, mi lesz, ebből nem élünk meg, itt dolgozni kell, akinek nem tetszik, elmehet!

Munkához láttak. Megszokták, hogy a mester kiabál velük. Ebéd után is csak így tudták elkezdeni. A nevetés verte ki szemükből az álmosságot, mert megfigyelték, hogy mindig ugyanazokat a szavakat mondja. Az újak először mindig megörültek, hogy milyen jókedvű csapatba kerültek. A mester is — szigorú, de jó ember. Gondolták az első héten. Aztán, amikor szombat délben meresztgették a szemüket, a mester csak bólogatott:

— Bizony, fiam, itt dolgozni kell, nem nevetgélni!...

Ráadásul a culágerek életét nem csak a főnök keserítette. Ha nem tetszett nekik, hogy állandóan mindenük habarcsos lesz az állások alatt, hamar megkapták a kőművesektől:

— Gyertek ide, a mi helyünkre, ha nem tetszik odalent! Csakhogy itt ám dolgozni kell!... Na, mi lesz az anyaggal, megint üres a láda?!

Ha pedig a kőműves kiabál, az a culágernek sokba kerül!

Torjai bátya volt a két kőműves közül a harapósabb. Nem sokat szólt, de ha eszébe jutott, ledobta az állásról a kalapácsot, és a segítőnek kellett visszavinnie. Déva vára magasan épült, így bizony kilógott annak a nyelve, aki a bokrok közt a kalapácsot kereste, és még az állásra is mászhatott vele. Egyszer Torjai bátya hirtelen eltartotta magától a visszahozott szerszámot, majd óvatosan szagolgatni kezdte:

... mártjuk mi a menyecskéket is! — kiáltozták, s a többség Kelemenhez pártolt. Nem mindenkihez járt ki asszony nem is volt mindnek. Meg aztán egyszer végezni akartak.

Csend volt egy ideig, mert mind a félvéka aranyra gondolt. Aztán az apró Rácz megállt, és másról kezdett álmodozni:

— Nekem volt egyszer egy uri nőm, hiszitek-e...?

— Éppen a te füstös képed kell azoknak! — nevetett a vörösképű Müller. Erre már a távolabb lapátolók is fölfigyeltek. Aki a habarcsot keverte, közelebb jött:

— Az semmi! Nekem legénykoromban két ikertestvér...

— Hazudik megint az öreg — intett saraglyahordó társának a lapos orrú Ábris. — De emlékszel még arra a kis hegyes csöcsűre...?

— Hej, ha azt mégegyszer elkaphatnánk, igaz-e! — bizonykodott a másik.

A Nap nagyot került az égen, hogy minden oldalról a hetvenkedők arcába nézzen; vagy tán a várhegyet akarta körbejárni, hogy megtekintse, mennyit emelkedett a fal tegnap óta. A kőművesek ezalatt rikoltoztak az álláson:

— Ég a láda! Hé, fiúk, anyagot ide!

A segítők nem látták sehol Kelement, hát csak gondoltak valamit a kőműveseknek, és folytatták tovább.

Mire a mester előkerült — ő tudja, honnét — mindenki szerszámot pucolt, többen mosdottak is, dühös csapkodással.

— Mi van, emberek — ordított Kelemen — nem volt még fájront!

Behúzott nyakkal mindnyájan helyükre mentek, de arra ügyeltek már, hogy a kezük tiszta maradjon kolompolásig. Csak amikor a fal omlott, és egy-két nagyobb kő a meszesgödörbe esett, akkor lett pöttyös némelyikük ruhája.

A másik nap állványozással kezdődött, akár a többi. Délig csak annyi szóváltás volt, mint máskor. Délben feltűnt egy asszonyféle a távoli úton. Az emberek találgatták, kihez jöhet. Megálltak álláson, állás alatt, kevergődörnél, nem mozdult volna egyik sem, míg meg nem ismerik, de Kelemen szokás szerint rájuk kiáltott:

— Mit mondtam, emberek?! Kinek nem ér a szép szó? Fürödni akar valaki? Zavarja vissza azt a nőt, ha jót akar!

— Várjuk már meg legalább, kié — ellenkezett a dadogós Ábel, akihez még eddig nem jött soha senki. De Kelemen követ hajított le a völgybe, néhányan csatlakoztak, nem sokára mind nagy élvezettel hajigált. Az asszony észrevette, először megállt, figyelt egy darabig, majd visszafordult.

A férfiak helyükre mentek. Mindannyiukban fortyogott a szégyen, hátha épp saját vérére, asszonyára emelt most kezet... Dolgoztak szótlanul, rakták, nem méregették, csapták kő közzé a masszát, hadd fogyjon, az anyja istenit! Egyszercsak elfogyott a mész. Szólt Kelemen:

— Ujat kell oltani!

Ezt szerették az emberek. Hogy sistereg! Hogy bugyborékol! Milyen csodálatos, amint felszabadul a vízbe hulló könnyű, fehér kőből a forróság, a félelmes erő!... Közben nem vette észre senki, hogy újra asszony érkezett.

Sóstói művészek kiállítása

Vannak városok, amelyeknek neve mindörökre összeforrott a magyar művészet történetével. Nagybánya, Szentendre, Hódmezővásárhely nevét elég csak kiejtenünk, s a művészetet értő, kedvelő ember tudatában máris alkotók, művek tűnnek fel visszhangként. E városok — és még jónéhány más városunk — nagymúltú, rangos művésztelepei más-más szint képviselnek a magyar képzőművészetben, egy-egy alkotói stílus, irányzat, szemlélet őrzői, továbbfejlesztői — eltéveszthetetlenül egyedi műhelyei hazai festészetünknek.

A mi városunk, tudjuk, nem tartozik ezek közé: neve a művészetek világában idegenül cseng, nem idézik szakkönyvek, művészeti lexikonok. Pedig szűkebb hazánk tájai, a sóstói erdő tölgyrengetege, a Nyírség homokdombjai és a Felső-Tisza vidék vízjárta síkságai emberi melegség, poétikus szépség tekintetében felülmúlják sok más művésztelep környezetének ihlető látványát.

Hogyan lehet mégis, hogy oly sokáig fehér folt maradt ez a táj a képzőművészet hazai térképén?

Lehetne erre azt válaszolni, hogy az évszázados szegénység és elmaradottság az ok; hiszen a művészet, bármennyire is életszükséglete az érzékeny, szépre törekvő embernek, mégis csak fényűzés a gondokba süppedt életben, s anyagi feltételek híján aligha jöhet létre.

A sóstói művésztelep története ezt a megokolást megcáfolni látszik, hiszen először éppen az egyre súlyosodó szegénység hozta létre. Büszke lehet rá ez a város, hogy a harmincas évek legelején, az általános gazdasági válság mélypontján kettétörte darabka kenyerét, s nyújtott belőle azoknak, akiknek még kevesebbjük volt: szegény, induló, tehetséges festőnövendékeknek, akiknek a napi megélhetés is megoldhatatlan gondot jelentett azokban az időkben.

Négy nyáron át —1931—34-ben — Rudnay Gyula tanítványai tanyáztak a sóstói Szódagyár ütött-kopott épületében, rozoga bútorok között valóban bohém együttesben — de gyűjtve az élményeket, tapasztalatokat, s alkotva már akkor is figyelemreméltó műveket. Ez az első sóstói művésztelep még a közös stílustörekvések jegyében indult; az alföldi festészet nagy mestere, Rudnay Gyula szelleme fogla össze az alkotókat, még ha bontakoztak is egyéni formavilágük, kifejezésmódjuk jegyei.

A 30-as évek sóstói művésztelepének 18 vendége közül nyolcan tértek most vissza, hogy ezen a gyűjteményes kiállításon ismét találkozzanak a várossal, amely útraindulásukat segíteni törekedett. Köszönetünket kell kifejeznünk Pázmándhegyi Bak Jánosnak, Czene Bélának, Csáki-Maronyák Józsefnek, Hikádi Erzsébetnek, Koffán Károlynak, Kun Istvánnak, Kulassy Imre Ferencnek és Sárközy Zoltánnak, hogy elküldték újabban festett képeiket e kiállításra, ezzel is kifejezve ragaszkodásukat és megbecsülésüket; — hogy érdemesnek tartották számot adni eredményeikről egy közösségnek, amely útjukat távolról is megkülönböztetett rokonszenvvel figyeli, ahogyan messze szakadt hozzátartozói életét vigyázza az ember, aggódva gondjaikon és örvendve sikereiknek.

Rudnay Gyula annakidején így beszélt róluk, Nyíregyháza polgármesteréhez írott levelében: „A magyar művészi lélek közkatonái ők, de a sors úgy is akarhatja, hogy generálisokká is előléphetnek.”

— S valóban: az egykori növendékek közül többen is generálisok lettek, az új művésznemzedékek nevelői a főiskolákon, hazai és külföldi kiállítások díjazott művészei, s képeik helyet kaptak a világ nagy művészeti gyűjteményeiben is.

Néhányan, akikre büszkék voltunk, mert a sóstói évek óta magasra emelkedtek a művészet lépcsőin, már nem szerepelhetnek az élő művészeknek ezen a tárlatán; azokat a színeket, amelyeket Konecsni György, Boross Géza képei hoztak volna el nekünk, már csak múzeumi termekben láthatjuk.

A harmincas évek négynyári művésztelepe után hosszú szünet következett. 1970-ben már nem a könyörületes segítő szándék, hanem a megyei tanács vezetőinek tudatos fejlesztő, művészetpártoló tevékenysége hozta létre az új sóstói művésztelepet, amely nemzetközi kapcsolataival lehetővé teszi a szélesebb kitekintést, a baráti országok művészeinek megismerkedését, véleménycseréjét is. E kiállításban azoknak a magyar művészeknek képei szerepelnek, akik a három év során a külföldi művészek házigazdáiként, vagy hazánk más tájairól érkezett vendégekként voltak a megújult sóstói művésztelep lakói: Banga Ferenc, Batári László, Benyó Ildikó, Berecz András, Gerencsér Judit, Huszár István, Mészáros Géza, Nagy Előd, Nagy Sándor Zoltán, Pál Gyula, Szurcsik János egy-egy, vagy több nyáron is részt vett a művésztelep munkájában. Külön öröm és büszkeség számunkra, hogy az itt kiállító művészek közül többen is nem vendégként szerepelnek itt, hanem állandó lakóhelyül választották városunkat; s egyre inkább elismerést szereznek alkotásaikkal megyénk művészeti életének.

Az itt bemutatható néhány alkotás nem adhat hű képet a sóstói művésztelep új nemzedékének sokszínűségéről, alkotói törekvéseik változatosságáról; de tanúsítja ígéretes tehetségüket, s azt, hogy a legtöbben már túljutottak az útkeresés nehézségein, rátaláltak saját világukra, egyéni hangjukra, s birtokában vannak annak a titokzatos s alig megmagyarázható képességnek, amit művészi egyéniségnek hívunk.

A sóstói művésztelep összesen is rövidke múltja még alig jelent többet, mint biztatást a jövőre: hogy lehet és kell megteremteni egy valóságos alkotó közösség állandó otthonát; hogy kincseinket, a varázslatos szabolcsi, szatmári, beregi tájak semmihez sem hasonlítható hangulatát fel kell fedeztetnünk a messziről jött képzőművészekkel, magyarokkal és külföldiekkel egyaránt, s hogy magunknak is meg kell ismerkednünk távoli vendégeink művészeti törekvéseivel, tartalmi — formai kísérleteivel, amelyek új ösztönzést adhatnak hazai művészeink számára.

Dienes Istvánné

Vasárnapi melléklet

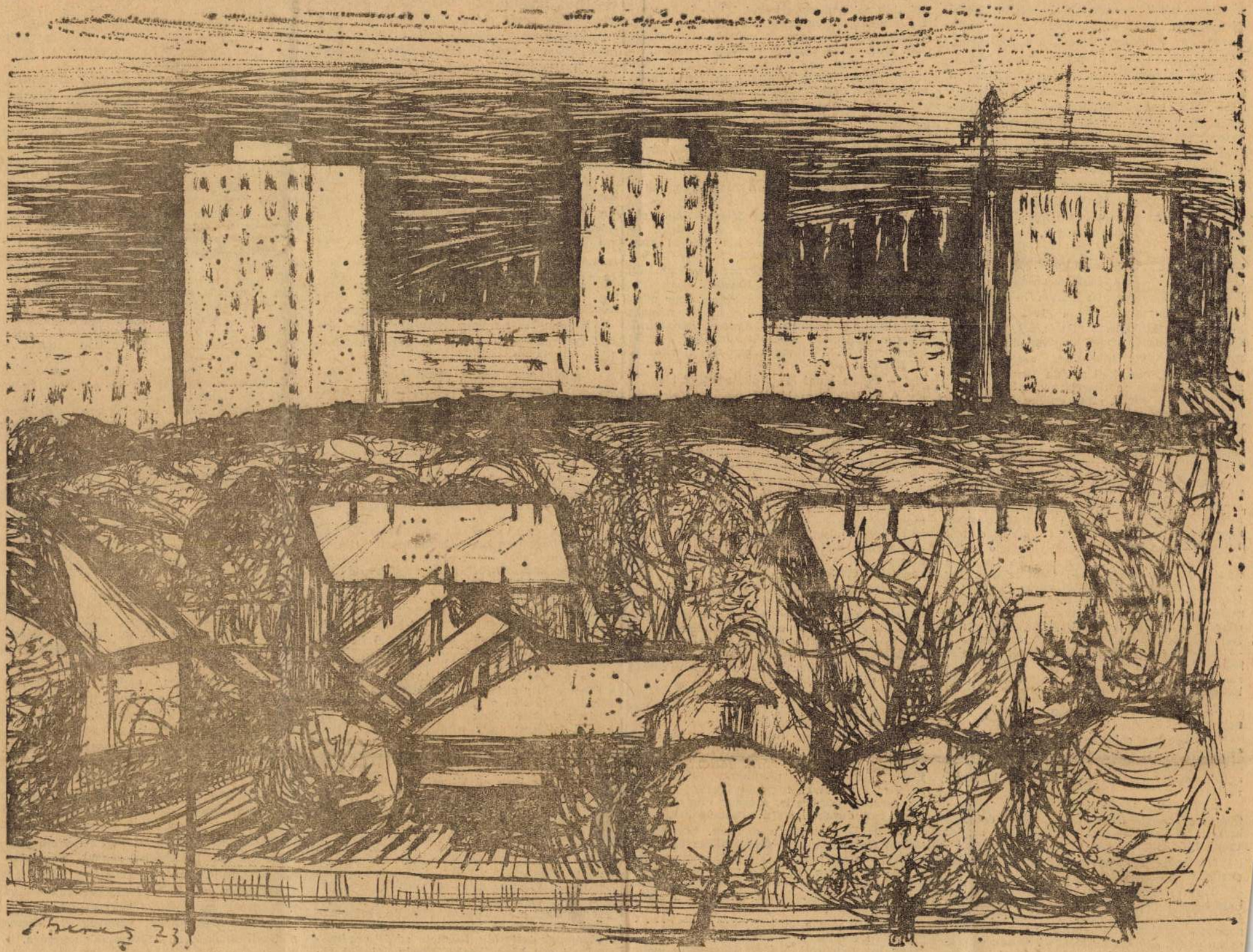

Nyíregyháza, Jósaváros. Berecz András rajza.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ALFÖLD
Debrecen
1973 AUG

Berecz András

1021

Berecz András: Gátvédők

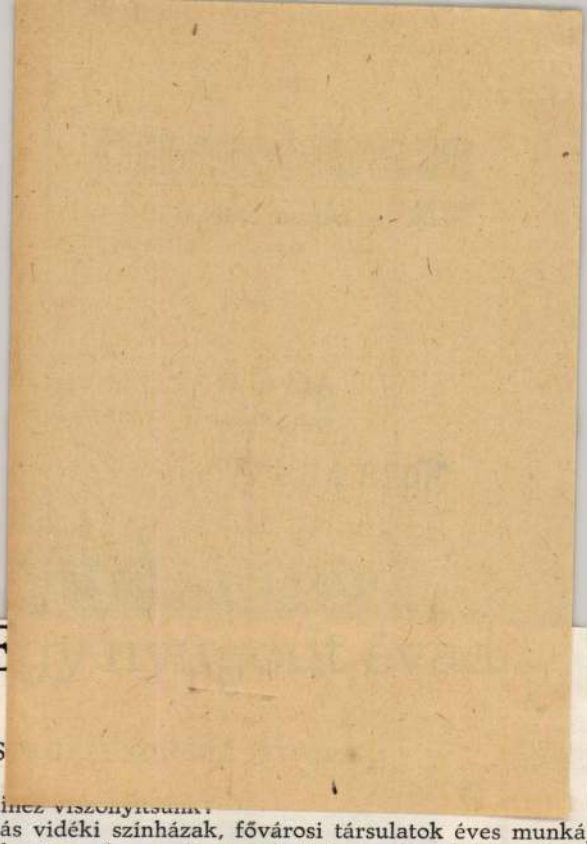

E

CS

Mihez viszonyítsunk?

Más vidéki színházak, fővárosi társulatok éves munkáj
akkor igaz, ha a valóságos körülmények objektív mérleg
elegendő tárgyi adatunk, személyes ismeretünk ahhoz, h
is mérjük-hasonlítsuk a debreceni évadot.

Esetleg mérjük a korábbi évadokhoz?

Csalóka lenne a képlet: egy színházi évad túlságosan is
zők, színészek, közreműködők alkotói invenciójának, i
delt. Minden ilyenféle hasonlítás hamis, mert az obje
változásokat nem veszi, nem veheti figyelembe. Legfelje
hetjük s az évek óta stabil, változatlan, konzekvens.

Mérjük hát az évadot ahhoz a vitához, amely a *Színhá*
Akadémikus vita volt, inkább megkerülte a valódi proble
ta volna azokat. Tudomásul kell venni, hogy a vidéki szí
köznapi, apró-cseprő gondok, ezért elvi jellegű, elmélet
las – vitával nem lehet elintézni őket.

Mihez mérjünk hát?

Talán a kritikához? Hiszen a *Napló*, a megyei lap krit
mércét állított a színház elé, mint a fővárosi kritika alka
vállveregetései, vagy akár az *Alföld* kissé alkalomszerű
ce? Az itthoni szigorúbb szeretet? Vagy a távolabbi meg
Meggyőződésem, hogy egy vidéki színház egyetlen év
szubjektív körülményeit – csak önmagában, a megvalósí
teljesítményben lehet mérni. Az összehasonlítás itt mér
csak a színház tehet arról, hogy rendezői vagy színészei
szetételű a társulat. Amíg a színházon kívüli tényezők i
feltételeket, addig sántít minden összevetés.

Maradjunk hát az egyszerűbb, de igazságosabb módsz
színház elmúlt évadját.

1.

Essünk túl a legnehezebb feladaton: az operán. A színl
énekkara szegényes, tánckara nem teljes. Ugyanakkor
színvonal egyenletesen országos rangot biztosít a társulat
ratársulatának az a koncepciója, hogy viszonylag ismer
zőn minél nagyobb számú néző szívéhez közel, kapcso
A *Manon Lescaut* és a *Nabucco* bemutatása mellett a *Baj*
lett társaságában. Felújították a *Carmen*t s láthatta a de
a *Windsori víg nők*-et, az *Ernani*-t, a *Tosca*-t, a *Bánk bá*

Berecz András

Nyíregyházán a mai napon nyílt meg „a sóstói művésztelep múltja és jelene" c. kiállítás, melyen szerepelnek művei.

Keletmagyarország, 1973. aug. 30.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

Keletmagyarország
1979 SEP 16

Berecz András

1021

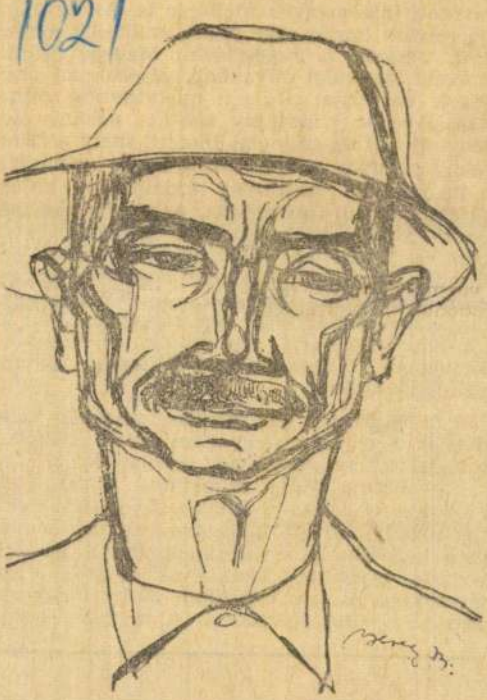

Parasztfej Szatmárcsekéről. (Berecz András rajza)

eredő problémák kutatására. De feladata a népi és nemzetiségi irodalmak egymásra hatásának vizsgálata, általában a magyar és délszláv kulturális, irodalmi, nyelvi kapcsolatokból eredő kérdések megválaszolása is. Az intézetet 1969-ben alapították a Vajdasági Tartományi Tudományügyi Közösség anyagi gondoskodásával.

A bölcsészeti kar magyar tanszékén fogadott dr. Szeli István egyetemi tanár, a Hungarológiai Intézet megbízott igazgatója:

— Sietve láttunk munkához. A legművelhetőbb és legelhanyagoltabb területeket vettük számba. Önálló költségvetéssel, nyolc belső és legalább ötven külső munkatárssal dolgozunk, egyetemi-főiskolai oktatókkal, levéltárosokkal, könyvtárosokkal, akikkel egy-egy témára kötünk szerződést. A magyar—szerb-

KERESZT

Kosztolányi Dezső a vízsz. 40. sorban szereplő verséből idézünk a vízsz. 1. és függ. 14. sorokban.

1	2	3	

Berecz András

Búcsú olaj 110x130

Interieur temp. 75x40

Berecz András

Berecz András

Kettős arckép temp. 80×96

Tél —"— 46×99

Berecz András

Berecz András

Csángó ház temp. 55x65
Műteremsarok -"- 60x80

Berecz András

Berecz András

Öreg edények temp. 50x65
Két parasit — " — 65x55

Berecz András

Berecz András

Parasztbútor olaj 50x60

Ősz temp. 50x60

Berecz András

Berecz András

Alföld temp. 80X100

Kertészek —"— olaj 80X100

Berecz András

Berecz András

Böszörményi kázak olaj 50x60

Tanya olaj 30x45

Berecz András

Berecz András

Varjak a szántáson temp. 80x100

Biciklisek temp. 80x100

Berecz András

Berecz András

Várostervező 4 temp. 80x100

A festő — " — 110x60

Berecz András

Berecz András

Napy ajtó temp. 100x60
Földosztás —"— 60x100

Berecz András

Berecz András

Fölszállott a pára temp. 120×80

Lifásszekér olaj 100×130

Berecz András

Berecz András

Parasztok	temp.	100×130
Csendélet	-"-	100×60

Berecz András

Berecz András

Örgasszonyok temp. 75x70
Nővérek —"— 45x25

Berecz András

Berecz András

Havas földek temp. 75x100

Igáslovak —"— 60x80

Berecz András

Berecz András

Töprengő	temp.	60×80
Emlékeink	— " —	80×100

Berecz András

Berecz András

Régi udvar olaj 40×50

Népdalok: Amott legel. vegye techn.

Berecz András

Berecz András

Varga Julcsa vegyes tecku.
Akkor szép az erdő —"—

Berecz András

Berecz András

Csillagok, csillagok végyes tedum.

Egy gyönge kis madár —"—

Berecz András

Berecz András

Látod-e te babám vegyes tedus.
Bújdosik az árva — " —
madár

Berecz András

Berecz András

Imhol kerekedik vegyes tedum.

Hegyek, völgyek — " —

Berecz András

Berecz András

Metamorfózis vegyes fedum.

Önarckép — " —

Berecz András

Berecz András

Nővérek repr.

Berecz András

Berecz András

Varjak a szántáson

repr.

Berecz András

Berecz András

Kertészek repr.

Berecz András

Berecz András

Öreg edények repr.

Berecz András

Berecz András

Önarckép repr.

Berecz András

Bereck András, [ ]

Kiállítása Nyíregyházán
látható.

– : Múzeumról múzeumra 3,

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. ápr. 12.

Berecz András festő

A nyíregyházi nyári tárlaton műrei szerepelnek.

Losonci Miklós: Nyíregyházi nyári tárlat.
Szabolcs Szatmári Szemle, 1973. aug. 85-86 old.

Berecz András, „Festő"

Nyíregyházán nyílt meg tárlata.

— : o Népdalillusztrációk 8.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. ápr. 7.

Berecz András

Nyíregyházán 1974. máj. végén rendezett Harminc év a szocializmus útján c. kiállításon részt vett.

Népszava, 1974. máj. 31. 102 évf. 125 sz. 4 p.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1975 AUG 11

Keletmagyarország

Berecz András

1021

Berecz András: Alkotó. (Tusrajz)

FIATALOK ÜZEME

Szabad idő a gyárban

Nyíregyháza egyik legfiatalabb üzeme a papírgyár. Mindössze hároméves. A közel ezer dolgozó átlagéletkora 27 év. A hatalmas, modern, automata gépsorok segítségével és a munka gondos, körültekintő megszervezésével a megye évi ipari termelésének közel 15 százalékát a papírgyár adja.

A papírgyár a város déli részén, távol a központtól, a vasúti síneken túl épült; és az autóbusz is csak óránként indul oda, a dolgozók a munkaidő letelte után gyakran mégsem

MK SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1975 JUN 1.
Keletmagyarország

Berecz András

Leárat a Visztulához. (Berecz András rajza.)

1021

Hegedüs Béláné a tiborszállási kinelyezett ügyintéző, aki egyben a községi alapszervezet titkára is, erről így vélekedik:

— Ez igaz, de a házhelyigényléssel, az odaítéléssel már gondok vannak. Olyan ta-

Dohányültetők. (H. J.)

Tiborszállás évi költségfejlesztési alapja 70 ezer forint volt. Ha semmi másra nem költetének egy fillért, akkor is hét esztendőre lenne szükség, hogy a félmillió összejöjjön. Ez az egyetlen tény is amellett szól hogy érdemes volt csatlakozni, a nagyobb közösségben könnyebben oldanak meg ilyen nagyobb beruházá okat is.

— Az iskola felújítása elsősorban a tanítás feltételeit javítja, de talán csökkenten fogja a pedagógusfluktuációt is — így vélekedik erről Táté András, a nagyközségi pártbizottság titkára. Igaz, az utóbbi időben egy

Berecz András: Zátony a Visztulán.

Berecz András

Kelet-Magyarország 1975. aug. 24.

és kéz- és láb-fejek izekre hullott csonkjai;
és rozsdás ember-patkók:
a talpasoknak,
— kik az utak kövén lóhalálban kocogtak —
kellett a bocskoron ily vasat hordani...
Így hát a szobor méltó helyen áll.
Mert még a végítélet harsonái
sem terelhetnék össze a király
hamvait úgy, hogy ráismerne bárki:
Íme, a honalapító — ő az, kétségtelen,
De a bocskorosok csonthalma: bizonyosság.
Általuk éit és rajtuk állt az ország,
s holtukat túlélte a türelem,
hogy megtartja majd, aki alapozta
a hazát — házat rakván a romokra...
Fent a jelkép megrendülhet: lehet
kiválasztott tehetség, hősiesség
szobra, böles szigor s változó szerep
emlékműve, — istenült őrület —
de lent, kik az eszménynek testet adtak,
testből csonttá lettek és fennmaradtak
utódaikban; kik a lényeget
őrzik, a megtartó titkok tudói,
az örökös kezdetek folytatói,
a hon folyton újjá-alapítói:
rendületlenek a névtelenek.

gozik a vállalatnál. Két éve került Kisvárdára, addig a nyíregyházi központban dolgozott. 1974-ben igényelte a kölcsönt és év végén az üzem jelentős összeggel segítette, hogy két szoba összkomfortos OTP-lakást vehessen. A 296 ezer forintos árból szociálpolitikai kedvezményként 30 ezret kapott egy gyerek miatt. A vállalat 50 ezer forint kamatmentes kölcsönt adott 30 évre, amit havi 170 forintos részletekben kell visszafizetnie.

— Nagyon örülök a vállalati kölcsönnek, amivel lényegében lehetővé tették a lakásvásárlást, ráadásul ez az összeg — ha kamatra kapom, sokkal többe került volna. A meleg víz, a központi fűtés, a gáz, a villany a kölcsönnel együtt jelentős összeg, de megéri. Nagyon szép, kényelmes lakásunk van, a város új lakótelepén.

A szomszédokkal jól megértik egymást. Tízéves kisfia, Zolika, is szereti az új lakást. Szabad idejüket együtt töltik, sakkoznak, kirándulnak. Nemrég jöttek haza a nyaralásból, két hetet töltöttek

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

Keletmagyarország

1975 SEP 1 4

Berecz András

1021

Berecz András: Nyár

végighúz-
lkozásánál,
ra röppen
ca nyomán
darabok el-
nak.
a sötét üve-
ezi a pisz-
a durva
arca élesen
esztőkamra
yire húzott
abot, fordít

bele. Mint-
álca végénél,
hat éves ko-
ezelőtt kezd-
ött munkás-
unkásvizsgát.
tam Kántor-
aza. Nagyon
tfői napok...
öttem, azóta
SG-ben.)

és fél ezer
szállnak a
röptük íve
ő szippan-
rat is a he-
cs.

(Nagyon szép, de nem könnyű mu
hegesztés. Megfeszített figyelmet k
meg jó szemet. Nem elég a fogásokat
ni — úgy kell ismerni az anyagot, mi
tenyeremet. A szerkezetét, a tulajdons
hogy mikor miként viselkedik... De
is nagyszerűbb dolog annál, amikor
zünk alatt ölt formát, válik egy darab
Persze, ez csak a kézi munkára érvé
A félig automatizált hegesztés, am
nagy sorozatú munkákat végzünk, már
hangúbb...)

A PAJZS MÖGÖT

A helyiség másik felébe lép,
kattintja a hegesztőgép munkalár
ját, leemel egyet a mellig érőre
nyozott munkadarabok közül. A g
egység egyik gyártmánya, a távf
ben használatos elzárószerkezet. B
lyezi a gépbe, szeme elé emeli a
gesztőpajzsot...

(Amit kézzel hegesztettem, az id
festőműhelybe készült, lecsöpögőrác
nevezik. Jólesik olykor ilyesmit csin
Változatossá teszi a munkát. Ezzel a
nával Pesten ismerkedtem meg, három
két hétig voltam fönt betanulásra.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1975 3

SZABOLCS SZATMÁRI SZEMLE

Berecz András

1021

Berecz András: Szimbólumok. (A II. Szabolcsi Tárlat anyagából.)

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1975 3

SZABOLCS SZATMÁRI SZEMLE

Berecz András

1021

Berecz András: Nő könyvvel. (A II. Szabolcsi Tárlat anyagából.)

védelmi erdőket is.

A táj- és természetvédelmi terület az adottsá
erülettel szemben 1147 ha van tervezve. Ebből
igeti fényi erdőt 285 ha-ral génrezervátumnak
körzetek létesítését írja elő a fejlesztési terv, n
önleges növényzetük révén, valamint ősi lápma

Különleges helyet foglal el a természetvé
ósláp, valamint a csarodai Nyírjes-tó és Báb-tava, melyeknek lápjai ugyancsak
ritka növényfajt őriznek.

Feltétlenül megmentendő a jelenleg védelem alatt nem álló vajai tó. A tó 96 ha-os víztükrén nagyon sok úszó sziget, ún. ingó láp van, amely azért is jelentős, mert a védelem alatt álló Mohos-tó vízszintje vízrendezési munkák következtében lesüllyedt és lápjai lehorgonyoztak.

Ugyancsak védelmet igényelnek a Szabolcsbáka és Nyírkáta községek határában álló több száz éves kis levelű hársfák is. Elsődlegesen szociális-üdülési funkciót betöltő erdő minden alsó fokú és annál magasabb rendű körzetközpontban iett tervezve.

Pihenőerdő 1496 ha területtel lett tervezve. A legnagyobb igény a négy városban elentkezik. Mindegyik helység erősen urbanizálódik és ipari fejlesztése is nagy arányú. A sétaerdők kialakítása általában a pihenőerdők közvetlen szomszédságában lett tervezve a könnyebb megközelíthetőség miatt. A meglevő erdőkben 520 ha, az új telepítésekben 218 ha sétaerdő kialakítására van szükség.

A sétaerdők kialakítása iránt Nyíregyházán, Nyírbátorban, Mátészalkán és Kisvárdán jelentkezett a legnagyobb igény. Nyíregyházán ez a meglevő sóstói erdőben kerül kialakításra, Nyírbátorban a gyulai erdőt az akácállomány átalakításával lehet erre a célra alkalmassá tenni. Mátészalkán és Kisvárdán új erdő telepítésével lehet a sétaerdő kialakítását biztosítani.

A távlati fejlesztési terv 2390 ha kirándulóerdő kialakítását írja elő az ezredfordulóig. Ebből 1680 ha a meglevő erdőkben már rendelkezésre áll. Legjobban ellátott Nyírbátor és Kisvárda, gyengébben Nyíregyháza, ahol 710 ha erdőtelepítéssel kell pó-

Berecz András festő

Nyíregyházán megnyílt a II-ik szabolcsi tárlat, melyen szerepelnek képei.

Burget Lajos: Régi képek új tárlata
Keletmagyarország, 1975. aug. 24.

Berecz András

festőművész, népilluszträcióiból nyilt kiállitás vasárnap a nyiregyházi Jósa András Muzeumban.

Magyar Hirlap 1974/96 8.old.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1981 NOV 11

Keletmagyarország

Berecz András

— VASÁRNAPI MELLÉKLET 1021

SOSTÓI ERDŐ. (Berecz András rajza)

ŐSZI SZÉL

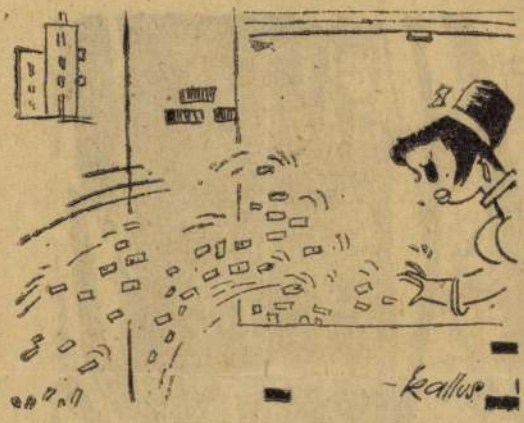

— Biztosan borítékos-sorsjegyet árulnak a közelben.

HASZNOS NŐI KALAPDIVAT

MEGSZŰNT A FALU ÉS VÁROS KÖZÖTTI KÜLÖNBSÉG

TECHNIKA Tudomán

Mozgása megméretett – és kevésnek találtatott

A szervezet vegykonyhájának a háztar tásában ősi szabály, hogy a „kalóriabevite egyenlő kaloriakiadással". A kalóriabevéte viszonylag egyszerű téma: a táplálékkal fel vett kalóriát jelenti. A kalóriakiadás már vi szonylag bonyolultabb probléma. A szervezet már csak azzal, hogy él, működik, kalóriá használ fel. A test általában melegebb, mint környezet, és így állandóan hőt veszít, amel pótlásra szorul. Még akkor is, amikor a szer vezet látszólag nyugalomban van, bent ko mény munka folyik: dobog a szív, a mellki mok és a rekeszizmok gondoskodnak a légzé ről, az emésztőszerv a néhány órája felve ételt dolgozza fel, a csontvelő új vörösvérse teket termel, működik a máj és a vese. Ezek nek a szerveknek a működéséhez, energiár van szükség.

De ahhoz is szükséges a fűtőanyag, hog az ember járkáljon, szaladjon, dolgozzon vag éppen játsszon. Minél többet dolgozunk, mo gunk, annál nagyobb lesz a kalóriaszükségle tünk. Akkor is több kalória kell, ha nagyo nőtt az ember, mert a nagyobb szervek mű ködtetéséhez és a nagyobb testsúly mozgatá sához több enrgia szükséges.

Egy átlagos nő, akinek az életben nem kö vés és nem is túl sok fizikai munka — teh például egy tisztviselő, vagy háziasszony - puszta létezéséhez kb. 1500 kalóriát fogyasz Ezen kívül még kb. 1000 kalóriára van szük sége a járkáláshoz, bevásárláshoz, egyéb mun kához. Ha két gyereket is el kell látnia, tová bá padlót súrol és ruhát mos, akkor többet fo gyaszt — talán még 1500, sőt 2000 kalóriát. Eb ből az következik, hogy egy nőnek összesen 2500 vagy 3000 kalóriára is szüksége lehet, h sok fizikai munkát végez.

Ha ezekhez a mindennapi tevékenysé gekhez hozzávesszük még a sportot is, kide rül, hogy egy óra úszás kb 500 plusz kalóriá igényel. A futás óránként 1000 kalóriát, a ke rékpározás pedig 250 kalóriát fogyasztha óránként.

Világos tehát, hogy ha a napi kalóriabe vétel 20 kalóriával kisebb a kiadásnál, évent 1—1,5 kg-ot kell fogyni. Ha tehát rá tud szánni magát, hogy minden nap lendületese ússzon 10 percig vagy kerékpározzon 20 per cig, vagy elég gyorsütemben gyalogoljon eg fél órát, napi 100 plusz kalóriát fog elfogyasz tani. És feltéve, hogy nem eszik többet, é kilót, vagy többet is fogyhat egy év alat mondjuk hatvan

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 349-726

Szabolcs-Szatmári Szemle

1973 NOV

Berecz András 1021

Berecz András: Ember és fa

böző polgári filozófiák eszméivel. Nemzeti marxizmust vélnek egyesek felfedezni, aminek alapján a szocializmus építésében megnyilvánuló nemzeti sajátosságok elnyomják az általános érvényességű törvényszerűséget. A marxizmus pluralitását elfogadni annyit jelent, hogy a valóságot, annak belső logikáját, egyetemességét, önmaga mivoltával szemben álló részletekre szabdaljuk, elvágva magunkat a lényegestől, a minőségtől a jelenség és a forma javára. A pluralizálás a marxizmusnak, mint tudománynak a rejtett tagadása. Behódolás egyfajta dogmatizmusnak, amiben szabadságunkat illúzióvá, jövőnket sejtelmekké degradáljuk. Lehetetlenné tesszük, hogy tettünk és törekvésünk a valóságban gyökerezzenek, csak álmodozóvá, sodródóvá válhatnánk így.

Valljuk, hogy nincs többféle alkalmazhatóságú marxizmus. A marxizmus-tudomány egy és oszthatatlan, mint ahogy egységes az az elmélet, ami Marx, Engels és Lenin munkásságának az alapja. Amikor Marx tanításait megvalósítjuk, akkor lehetetlen nem tenni azt, amit Engels és Lenin felismert és gondolatilag rendszerezett. A gondolkodás és a politikai küzdelem története még nem ismer olyan logikai, tartalmi és hatásbeli azonosságot és szerves összenövést, mint a három nagy klasszikus életműve között létezik. Minden korábbi gondolkodó magában, elszigetelve szerkesztette meg valóságértelmezését. Marx, Engels és Lenin viszont ugyanazt, ugyanúgy tisztázták, kiegészítették, továbbfejlesztették. Lenin a marxi és engelsi gondolat országútján haladva a materialista filozófia történelmileg lehetséges maximumát tárta fel, korszerűen és elevenen. A valósággal egybevetette úgy, hogy mindebből következő gyakorlat történelmi megvalósítását is megszervezte, olyan erőket híva életre, amelyek soha nem halnak meg.

Marx születésének évfordulóját ünnepeljük. A haladás erői a halhatatlan lángelmét, a filozófust, a politikust és a kommunistát tisztelik benne. Marx az emberiség legnagyszerűbb elméi közé tartozik. Pontosan ítélte meg tennivalóit, és így egy emberben, példa nélkül találkozott a tudós, a történelmi személyiség és a forradalmár. Marx ezzel az egyén számára fontos viselkedésmód kialakításának példáját is ránk hagyta. Élete tiszta képe annak, hogyan kell objektív mértékek alapján az egyéni törekvések célját megválasztani.

Napjainkban, az épülő szocializmus körülményei között Marxot tanulmányozni, elemezni, hozzá alkalmazkodni, tanításait fegyverként használni, tesz képessé bennünket arra, hogy a valóságot a maga bonyolultságában, sokszínűségében, maradéktalanul megértsük és megváltoztatásának módját feltárjuk, előre látva a változás szükségességét, irányát, formáit és hajtóerejét. Az ember a marxizmus—leninizmus birtokában tud több lenni, mint pusztán élőlény. Napjainkban marxistának lenni, marxista módon élni és harcolni annyi, mint minden erőt és tudást, energiát latba vetni a dolgozóknak a kizsákmányolás alól való teljes felszabadulásáért, a kommunizmus győzelméért, az emberiség jobb jövőjéért.

Marxot minden bizonnyal sokféleképpen fogják még az ideológiai harc folyamán értelmezni, torzítani, de azoknak a milliónak a szívében és elméjében, akik az ő felhívására egyesültek és akik azt teszik, amit tanított és amire vágyott, hagyatéka elpusztíthatatlan, mert szellemisége bennük élő és ható. Eszméi virágoznak és megtestesülnek a szocializmust építő népek tevékenységében, a nemzetközi munkásmozgalomban, a szocializmus ügyének rohamos fejlődésében, az emberiség feltartóztathatatlan társadalmi haladásában.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

Keletmagyarország

Berecz András

1973 OKT 28

1021

1973. október 28. KELET-MAGYARORSZÁG

KÖNYVTÁRBAN. (BERECZ ANDRÁS RAJZA)

tómotorja

s és az automobilizmus

szont szegény keverék, de a töltet nagyobb része áramlik a fő égéstérbe. Ezzel a módszerrel ugrásszerűen csökkent mennyiségű mérgező égéstermék jut a levegőbe.

Új motortípusok

A környezetszennyezés elleni küzdelemnek másik irányzata a merőben új motortípusok alkalmazása. E tekintetben a Wankel-motorral szerezték eddig a legtöbb tapasztalatot, az eredmények azonban nem egyértelműen biztatóak. Ismét másik irányzat szerint a jövő autómotorja a gázturbina lesz. Különösen Amerikában tartják vonzónak a korábban csak a repülőgépeken, később vízi és szárazföldi járműveken is alkalmazott hajtóműveket. Európában az a vélemény kezd kialakulni, hogy a gázturbinák csak a teherautók esetében jöhetnek szóba, hiszen a turbina csak 150 lóerő fölött gazdaságos. Előnye viszont, hogy vibrációmentesen, csekély zajjal üzemel és fölöslegessé teszi a sebességváltót. További előnye, hogy a gázturbinát csak 700 ezer km után kellene első ízben generálozni (de hol lesz addig a karosszéria?!). Nagy hátránya viszont a turbinának, hogy főleg az alsóbb terhelési tartományokban igen sokat fogyaszt és előállítása drága.

Két további motornak van még esélye arra, hogy a jövőben nagy szerepet kap. Az egyik a földgázzal hajtott hagyományos Otto-motor. A környezetszennyezés szempontjából nagyon előnyös lenne, de súlyos gondot okoz az üzemanyagtartály elhelyezése a gépkocsiban. Balesetnél ugyanis rendkívül veszélyes a gázpalack az autóban. A levegő tisztaságának a megőrzése érdekében ideális megoldás lenne az elektromos autó. Régóta folynak a kísérletek az ilyen autók, autóbuszok kialakítására, de a villamos energia tárolása, illetve a tüzelőanyag-cellás energia-szolgáltatás kérdése mindeddig nincs megoldva.

Tisztító katalizátorok

A levegőszennyezés probléma megoldásának másik nagy irányzata az, hogy nem változtatnak a jelenlegi motoron, hanem a kipufogógázokat tisztítják meg. A leggazdaságosabbnak az úgynevezett kétágyas katalizátor ígérkezik. Segítségével mind a káros szénhidrogéneket, mind a szénmonoxidot és nitrogén

Mekkorák az atomok?

Ha Magyarország mind a tízmillió lakosa egy-egy alumínium atomot hozna magával és azokat egy vonalban, egymás mellé tennék, az így kapott sor mindössze 3,2 mm lenne. Ugyanezt tudományosan úgy mondhatjuk, hogy az alumínium atom átmérője a centiméter százmilliomod részének 3,2-szerese. Egészen tudományosan pedig így mondják: az alumínium atom átmérője $3{,}2 \times 10^{-8}$ cm.

Ha pedig a Föld mind a 3 milliárd lakosa fejenként ezerszer annyi alumínium atomot hordana össze, mint az emberiség összlétszáma, ez a térfogat alig lenne több, mint 0,1 cm^3, súlya pedig 0,3 gramm.

A nem szakember hitetlenkedve szemléli ezeket az adatokat. Hogyan lehet ilyen parányi méreteket meghatározni? Pedig lehet, és hasonló adatokhoz már a századforduló táján eljutottak, noha akkor még nem használhatták a kutatók korunk műszercsodáit. Sok esetben elég volt az okoskodás.

Eső után gyakori látvány az aszfaltos utakon a szép színekben játszó olajfolt. Ez az összefüggő olajréteg csupán egy molekula-átmérőnek megfelelő vastagságú, mert a vízre ejtett olajcsepp, minden esetben meghatározott nagyságú területre szalad csak szét. Ha pedig ismerjük a kicsöppentett olaj térfogatát, megmérjük az olajfolt területét, máris kiszámíthatjuk az olajréteg vastagságát. Ez pedig nem más, mint az olajmolekula átmérője.

Lénárd Fülöp pozsonyi születésű fizikus már századunk első éveiben kísérletekkel megállapította, hogy a katódsugárban nagy sebességgel repülő elektronok néhány század milliméter vastag alumínium lemezen is áthatolnak, pedig ilyen „vastag" lemezben már százezernyi atomréteg van egymás mögött. Ebből arra következtetett, hogy az atomon belül viszonylag nagyon nagy üres térnek is kell lennie, mert az igen kis méretű elektron a sok ezernyi atomrétegen csak így hatolhat át, legtöbbször minden eltérítés nélkül. Lénárd ezért a felfedezéséért 1905-ben Nobel-díjat kapott.

Rutheford, a magfizika atyja, egy jelentős lépéssel még tovább ment. 1927-ben kísérleteiben alfa-sugarak (nagy sebességgel röpülő, elektronjaiktól megfosztott hélium atomok) útjába vékony alumínium lemezt helyezett. Azt tapasztalta, hogy a részecskék néhány század milliméteres alumínium lemezen is áthatolnak, de erősen szóródnak. Olyan sugarakat is talált, amelyek az alumínium lemez előtt valamilyen feszítőerő hatására szinte visszafordultak. Számításaiból arra az [illegible] hogy az atomnak az egész [illegible] egy

Berecz András 1.

A nyíregyházi szabadiskola növendéke volt a budapesti Képzőművészeti Főiskolán végzett Bernáth és Szőnyi osztályan. Ezeknek a mestereknek a nyomán indult el. Egyéniségének legmegfelelőbb modorban kezdett dolgozni, igazi festői kolorizmusban. Tartalmilag látszatra nem igényes művészet az övé, de jobb képei úgy ragyognak a falon, mint egy drágakő a foglalatában.

Koroknay Gyula: Szabolcs-Szatmár
képzőművészete.

Alföld 1973/10 67 old

Berecz András 2

A csoport egyik reprentáns egyénisége. Első önálló kiállítását (Nyíregyháza 1961) a debreceni és miskolci távlatai követték. A csoport kiállításain állandóan szerepel. 1973-ban Budapesten a Fényes Adolf teremben önálló-an mutatkozott be. Lírai, érzelmes szemlélődő alkat. Mint főiskolai tanár és mint szakkör vezető is jelentős, kéze alól nem egy tehetséges fiatal festő indult útjára.

Horoknay Gyula: Szabolcs-Szatmár
képzőművészete.

Alföld 1973/10 67 old.

Berecz András: GYERMEKFEJ.

Kelebnagyarrság,
1945. febr 4.

hanem az egykori földvár közelében. Idős falusiak mesélik, hogy amikor nemrég az utolsó földbirtokos, Bogáthy József udvarán kutat ástak, körülbelül négy méterrel a talaj alatt egy hatalmas gerendasorra bukkantak. Nem is ástak tovább. Minden bogáti ember tudja, hogy ez már akkor „ládás" kút volt. A lejtős területen ugyanis csak úgy tudtak elegendő mennyiségű és tisztaságú ivóvizet nyerni, ha a kutak aljához még egy nagy gödröt építettek és azt befedték vastag faanyaggal. Ma is van kút, amely így épül, hogy alul ott van a víznyerő „láda", még ha cementből készül is a fedele.

Honfoglalás-kori erdőség volt ez összefüggő a debreceni Nagyerdővel és a guthi erdővel. A századfordulón még lombos volt majd az egész határ. Aztán kivágták a fákat, kellett a föld a mezőgazdasági termelésnek. Ám a sivó homok nem sokat jövedelmezett. Éppen ezért most folyik a megye egyik legnagyobb erdőtelepítése, idén fejezik be ezerkétszáz hektáron. Ezzel tulajdonképpen visszaáll a természet régi rendje. A ma még élő öregek emlékezetében még ott él a Cserhágó nevű földrész és a Mogyoród dülő képe, mely gyermekkorunkban csupa tölgyes volt. Ám őket is meglepi néha, milyen öregek ezek a fák. Az egyik magányos fát nemrég kivágták, nem is a legöregebbet és 553 gyűrűt számoltak meg benne. Ez a fa tehát még láthatta Mátyás királyt is, aki — állítólag — vadászott erre.

A zárszámadás múlt héten zajlott le a Rákóczi Termelőszövetkezetben. *Meglécz János* főkönyvelő, elnökhelyettes így foglalja össze: Két milliónál jóval többet osztottunk

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1975 FEB. 7
Keletmagyarország
Berecz András
1021

Kompozicióvázlat: RÉGI VÁROS

Kompozicióvázlat. ÚJ VÁROS BERECZ ANDRÁS GRAFIKÁ

állása.

Ennyi a rövid számadás amit Somfai Beralantól hallunk. Még hozzáteszi, hogy a bizottságban pedagógus technikus és villanyszerelő egyaránt megtalálható.

KISZ-esküvő

A villanyszerelő Oláh József, hozzá kopogtatunk a tsz műhelyének kemény ajtaján. Az olajos ruhás fiúk jó hangulatban dolgoznak, nevetgélnek. Talán éppen Jóskát ugratják vagy „érdekes" tanácsokkal látják el. Va-

Ifjú kerámikus. (Foto: CTK–MTI–KS)

kebb.

Ifjúsági alap

Székely Kálmán tanácstitkár falugyűlés szervez, ezért sietve csak ennyit mond: „Erre az évre 28 ezer forintos ifjúsági alapot terveztünk. Ez persze csak terv, az esetlege pénzmaradványokból még kapnak a fiatalok".

Szilágyi Ferenc tanácselnök azt mondja hogy az ifjúsági alapon kívül a mérki fiatalok a közeli hetekben, hónapokban 50 ezer forintot kapnak egy pinceklub kialakítására. Ezek a fiúk és lányok ápolni akarják a hagyományokat is: az új pinceklub egyik zugában „helytörténeti múzeumot" alakítanak ki. A községpolitika formálásába a riport elején említett fiatal vezetőkön kívül még beleszól nyolc ifjú tanácstag és négy végrehajtó bizottsági tag is. A tanácselnök boldogan újságolja, hogy a honvédelmi nevelő munka szintén kifogástalan, amiért a határőrök egy kiselejtezett, majd felújított GAZ típusú gépkocsit ajándékoztak a tanácsnak, illetve a tiszti úttörőtábornak.

Végül az emeletes székházban keressük Máté András, a községi pártbizottság titkárát. Szatmáriasan, meleg hangon szól a fiatalokról:

— A pártbizottság mellett működő ifjúsági bizottság elnöke Szilágyi elvtárs, vagyis a tanácselnök. Ez a pártmegbízatása. Egybevág a munkakörével is. Félévenként, tehát elég gyakran vizsgáljuk a fiatalok helyzetét és a bizottság munkáját. Ezeken a vizsgálódásokon ott vannak a KISZ-vezetők is. Jónak tartom a bizottság munkáját és a fiatalok helyzetét. Lelkesek, jól dolgoznak, kommunista műszakokkal is segítették a betakarítást. Jó lenne, ha a fokozódó megbecsüléssel a munkájuk is fokozódna. Nehogy elbízzák magukat, úgy írják meg a riportot!

Nábrádi Lajos

jön el, amelyiken ez a téma, pedig a pedagusok már a hetedik, sőt egyes gyerekekné hatodik osztálytól rendszeresen figyelik a pességek kibontakozását.

Hogyan vélekedik ugyanerről a „fogaintézet szakoktatója, Benke Andrásné?

— Cipőfelsőrész-készítő tanulókat oktta a 107-esben. Sajnos, vegyes tapasztalatok Általában nagyon gyenge bizonyítvánnjönnek hozzánk, ráadásul olyan gyerekakik eredetileg nem ide készültek. Mi igyszünk megszerettetni a szakmát, de ez mindig sikerül. Tavaly az egyik legjobb nuló kivárta ugyan az évet, de utána mécsak elment oda, ahova először jelentkeUgy látom, hogy az általános iskolákban elég megalapozott az előkészítés.

A szakmák megismertetésének, megrettetésének egyik formája az üzemlátogErdész Jenő, a tiszavasvári Alkaloida gatója mindig örül az érdeklődő csoponak, biztos abban, hogy néhány jelenmindig akad utána.

— Ebben az évben is újra kilenyógyszergyártó tanulóra lenne szüksélányokból lesz is elegendő jelentkező, azonban minden évben kevesebben vaNéhány területre egészségügyi okokból fiúkat tudunk alkalmazni, s úgy látszik megfelelő a szakmák ismertetése, mert az érdeklődő. Az iskolák spontán jelenek üzemlátogatásra, nem látom a rerességet és a szervezettséget ezekben a ramokban. Persze a vállalatok is sokbet tehetnek, megéri a több energiát

Berecz András

Az 1973. okt-ben a Csontváry-teremben rendezett szabolcsi tárlaton részt vett képeivel.

Népszava, 1973. okt. 26. 101. elf. 251 sz. 4p.

MK SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Berecz András festőművész

1974 AUG 30

Északmagyarország

— **Népdalok** címmel mutatják be Berecz András nyíregyházi festőművész színes grafikai sorozatát Sárospatakon, a Rákóczi Múzeumban. A szeptember 2-án, hétfőn este nyíló tárlatot Béres Ferenc énekművész nyitja meg.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1975 - VII. : 7
ALFÖLD

Berecz András
1021

67

Berecz András: Gátvédők

...eredeztetik, az életvonalat visszafelé
tól nyugatra el sem jut a hős rajzában a fel
kialakulásánál időz el. Módos regényének
noha az író szándéka szerint inkább a kor,
egyén. Felnőtt emberek a hősei az *Esettanul*
kötet másik regényének, a *Visszakézből* cím
nagyon is fontos szerepe van a regénytörténet
szanyúlónak. A négy regény többé-kevésbé
amikor a hősök fiatalok voltak: a második világháborút követő öt-tíz esztendőt. A személyi kultusz időszakát. Ennek a néhány évnek a „történelmi lecke"-jét is felmondják az írók. Módos regényének címe egyértelműen az Ady-versre céloz; Csörsz gyermekhősének tudatát is ezek a leckék alakítják; legkevésbé még Hernádi regényében meghatározó szerepű a lecke kora. Az Esettanulmány rokonsága a Visszakézből című munkával nem is annyira innen van, mint inkább onnan, hogy mindkét mű a semmi talajáról elmozdulni igyekvő, önmagukat megvalósítani szándékozó figurákat állít a középpontjába. E két alkotás még abban is egyezni látszik, hogy humorral telítődik itt-ott az előadásmód, játékos kedv alakítja a formát – különösen az Esettanulmányét –, és a bölcselkedő hajlam is szembetűnő.

(Esettanulmány – Visszakézből) Hernádi hőse – ahogy a fülszöveg mondja – „fiatal férfi, aki rádöbben életének kisszerűségére, s mintegy leltározza mindazt az érzést, kalandot, élményt, mely mentségére szolgálhatna önmaga előtt". A Visszakézből Peléje arra döbben rá, hogy hiába akar új életet kezdeni, a múltját nem semmisítheti meg, azzal együtt kell felépítenie új önmagát. Múltjával és embertársaival együtt. A Hernádi-mű az önmegvalósítás kezdetét mutatja, a „Ki vagyok én?" kérdésére keresi a választ, a Csörsz-regény pedig az önmegvalósítás egyik módjának kudarcáról beszél. Az út elejéről az egyik, a végéről a másik. A tanulságot a közbülső rész zárhatja magába. Hernádi könyvének ilyen tanulságai lehetnek: „A világ tisztasága, nyugodt kínálkozása, magamutatása visszahozhatatlan. Pedig ez ugyanaz a világ. Csak én lettem mocskosabb, kialvatlanabb. S én értetlenebb". A különbség a hiteket és illúziókat tápláló ifjú, valamint a „kialvatlan" felnőtt világlátása között mutatkozik. Pele, Csörsz hőse azt érti meg az addiginál világosabban, hogy „egyedül vannak az

Berecz András festőművész

Berecz András és Pál Gyula festőművészek éveken át főiskolás és Derkovits-kollégista társai voltak Tóth Sándor szobrászművésznek.

B.L.: Tóth Sándor szobrászművész munkájáról.

Keletmagyarország, 1945. jún. 15.

Berecz András

Részvétel a kiállításon
(A katalógust lsd. Frenczy Bénivel

3. Országos Akvarell Biennálé
Eger, Gárdonyi G. Múzeum 1972.

Berecz András festőművész
kiállítása a Sárospataki Galéri-
ában megnyílt.

Kiállítás.
Szabadságharcos, 1974. szept. 15.

Berecz András

Berecz András Gátvédők és Együtt című munkái a már ismert eredményeket ismétlik.

Alföld 1975/7/86

Berenczky : Tárlat a jubileum jegyében

BERECZ ANDRÁS

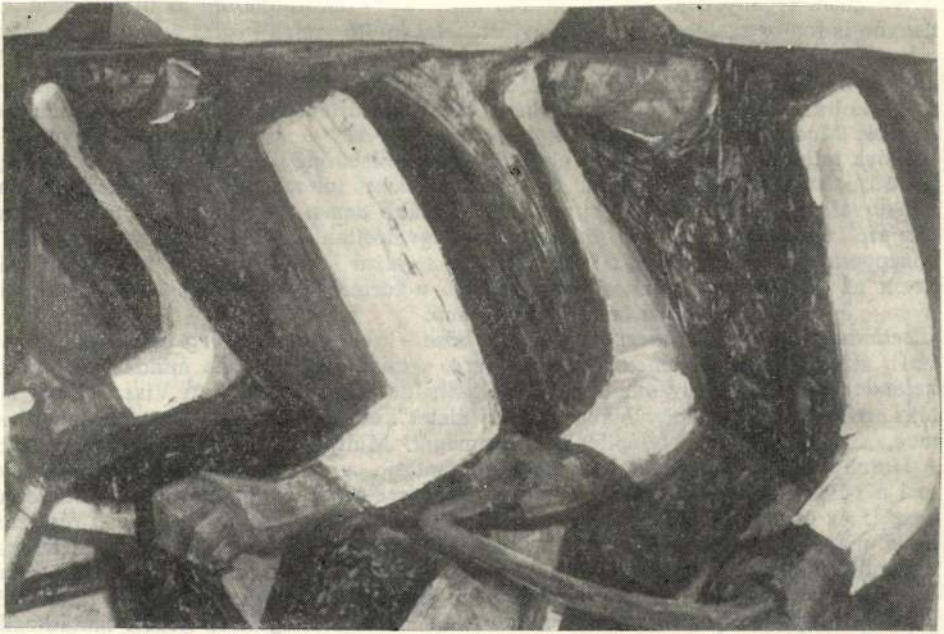

Berecz András: Gátvédők

Berecz András

Festőművész

Szabolcsi Tárlat

Tompa színek sötét tonus festészetének jellemzői, az emberi figurák kemény reváló formálásával. A színek intenzitásának fokozásával keresi a megoldáshoz vezető utat

Magyar Hirlap 1973 X. 293

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

Keletmagyarország

1975 JAN 21

Berecz András
1021

1975. január 8.

Z

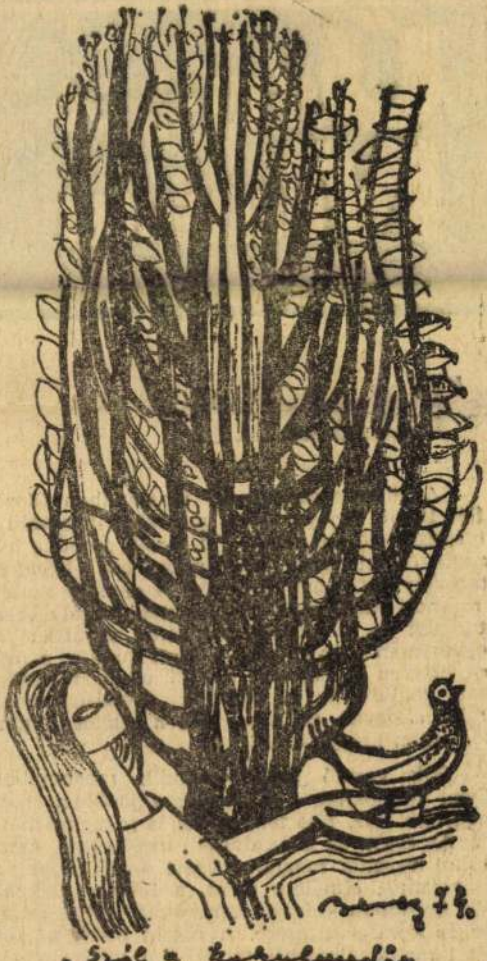

Szól a kakukkmadár... (Berecz András rajza)

Kelet-Magyarország
ÚJÉVI ** MELLÉKLET

Tanulni

Az üzemegységvezető mostanában filozófiát tanul. Egy-egy este, miközben a család a televízió elé telepedik, ő a másik szobába húzódik és felapozza a marxista esti egyetem tankönyvét. „Könnyű neked — mondja azután másnap barátjának, a fejlesztési osztály vezetőjének —, te ezeket már mind tanultad az egyetemen". De az csak a fejét ingatja: a műegyetemen korántsem kellett olyan mélységben foglalkozni a politikai gazdaságtannal, mint ahogyan azt most tőle a szakosító tanfolyamon igénylik.

Sok vezető foglalatoskodik mostanában ilyen gondokkal, s a számuk a jövőben még nagyobb lesz. Két tényezővel is magyarázható ez. Az egyik ok a gazdasági, intézményi, mozgalmi vezetők megnövekedett érdeklődése a marxizmus elmélete iránt, a fokozott törekvés korábban szerzett ismereteik felfrissítésére és korszerűsítésére. A másik pedig a párt által megfogalmazott társadalmi igény: a vezető tisztségeket betöltők rendelkezzenek a munkakörükben szükséges elméleti-politikai végzettséggel, s képezzék rendszeresen tovább magukat.

E két tényező összefügg egymással, hiszen voltaképpen közös a „hátterük". A szubjek-

Beresz András
festőművész kiállításait a Fényes
Adolf-teremben meghosszabbított
július 2-ig.

Magyar Ifjúság 1972/173 12 old.

BERECZ ANDRÁS, festő

Mészáros József, aki 1925-ben született Szombathelyen, együtt végezte a képzőmüv. főiskolát Medgyes Lászlóval, Pap Gyulával, Berecczel, Németh Józseffel, Szurcsik Jánossal, oly fiatal festőkkel, akiknek a nevét méltan jegyzik a mai tárlatlátogatók. 451.old

CSIKÓS JÓZSEF: Vasi művészportrék, Mészáros József 451.old

VASI SZEMLE, XXII.évf. 3.szám, 1968. Szombathely

Berecz András Sestő

Nyíregyházán, a Jósa András Múzeumban megnyílt a „Harmine, év a szocializmus útján" c. kiállítás, melyen képei szerepelnek. Népdal-illusztrációit is látjuk.

Tasnádi Attila: Nyíregyházi őrjáraton, Népszava, 1974. máj. 31.

Berecz András

Lasfiú sárkányal temp 90x70
Felülről fúj az ősi
szél temp. 80x70

IV. Debreceni Nyári Tárlat
1974.

MK SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 JUL 5

Keletmagyarország

Berecz András festő-művész

MA NYILIK. A győri fotóművészek múlt évi és ez év tavaszi nyíregyházi kiállítását most Három szabolcsi művész — Berecz András, Nagy Sándor és Pál Gyula bemutatkozásával viszonozzák. A győri műcsarnokban július 5-én dr. Ördögh János tanácselnök-helyettes nyitja meg Berecz András és Pál Gyula festőművészek, valamint Nagy Sándor szobrászművész kiállítását.

Tanácskozás

syakorló Nyíregyháza) 12,77 m, kislabdadobás: 7. Kránnyák Erzsébet (Nyírlugos) 51,12 m, 4x100 m-es váltó: 2. 6. sz. ált. iskola Nyíregyháza (Seres Ágnes, Stefán Tünde, Gál Gabriella, Bakos Rita) 52,9 mp.

Lövészet. *Légpuska:* 2.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 128-068, 337-748, 349-728
1974 MÁJ

Szabolcs-Szatmári Szemle

Berecz András
1021

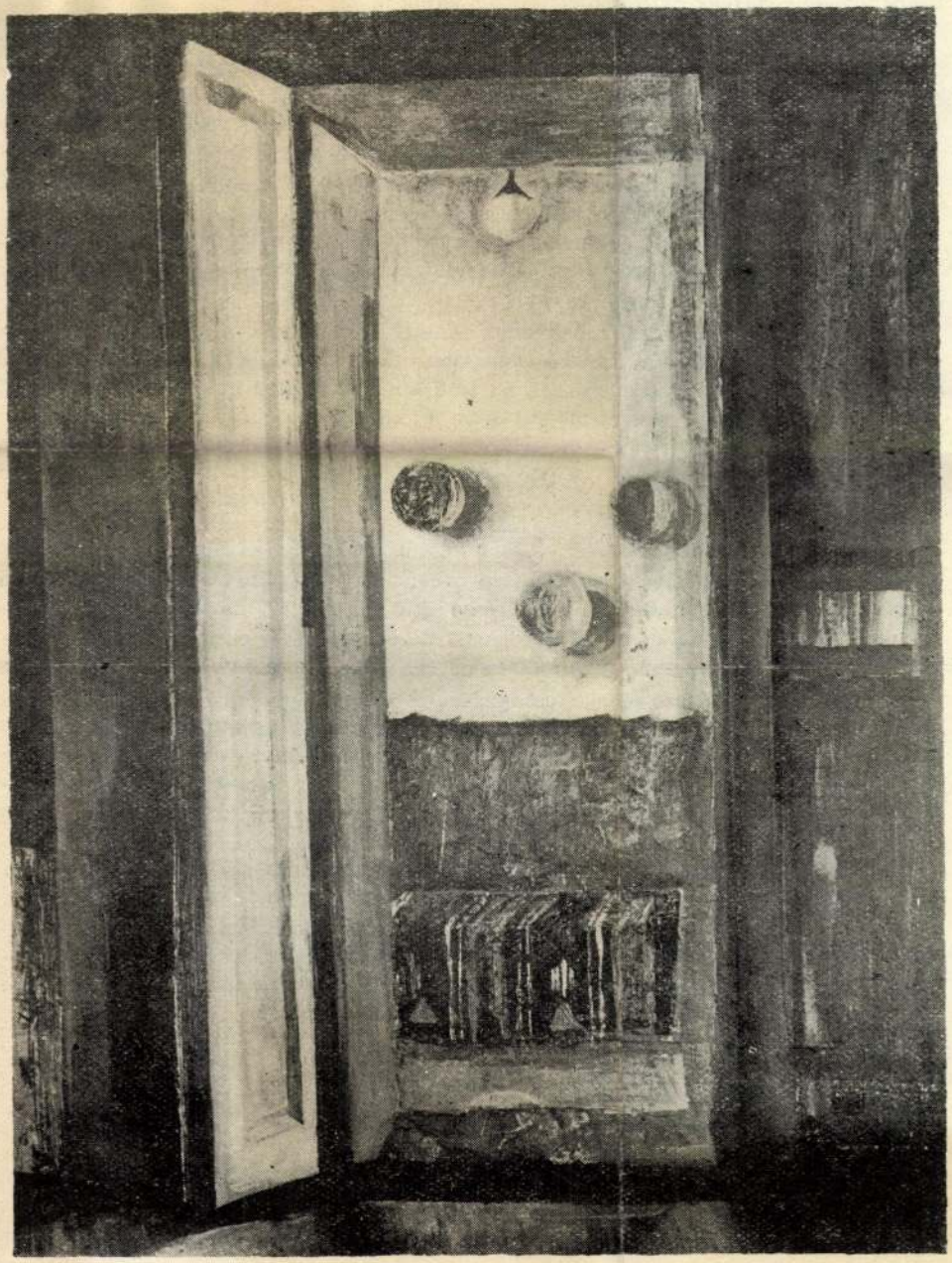

Berecz András: Reggel.

Bessenyei azonban csakhamar megtalálja az ellen
rozottság és a vallásos világkép összeférhetetlenségéne
gondolataiban, „filozofálásában" lényegében a hazai *ke*
szabadgondolkodásnak nyílt konfrontációja zajlik le.

Biró Ferenc bizonyítási eljárása szerint Bessenyei az ember szabad voltát biztosító, de erkölcsi lény voltát tagadó *természet*, és az erkölcsi principium létét bizonyító, de a természet szabadságát az emberből kiölő *hit* antinómiáját úgy szünteti meg, hogy koncepciójában a *vallást* a profán *tudománnyal* helyettesíti. A tudománnyal, amely megszelidíti a természetet, de nem öli ki a szabadság ösztönét.

A boldog emberi élet harmóniáját, a természet és az erkölcs szabad és szelíd összhangját tehát a *tudományok* teremthetik meg az emberi lelkekben.

Bessenyeinek e sajátos „tudománykoncepciója", amely valójában világnézeti válságának feloldását jelenti, az ún. *„közművelődési program"*-ban kapja meg határozott, gyakorlati formáját.

A magyar felvilágosodás irodalmának avatott eszmetörténet-kutatója szerint Bessenyeinek ez a megoldása a „lehetséges legjobb válasz" volt az évtized krízisére, mivel a *„művelődés"* egyaránt biztosíthatja a „testi ember" szociabilitását és szabadságát, hiszen a *„tudományok"* bástyái mögött állva a „hívság látásakor" sem szorongás, hanem derű fakad. A szabadság és az erkölcsi rend között feszítő ellentmondás feloldásának kulcsát tehát Bessenyei „a *kultúrában* találta meg". (cf: A „Természet" és a „Filozófus" p. 264.)

Bessenyei eszmei fejlődésének — és a kutatás gondolatmenetének — ez érintőleges, csupán tézisszerű felvázolása is meggyőzhet arról, hogy Biró Ferenc tanulmánya jelentős tett a marxista szemléletű Bessenyei-kutatásban. Új megközelítési módszerrel, új felfogásban olyan új összefüggéseket fedezett fel, amelyek mintegy alapját képezhetik a 18. század ezután megírandó nagy eszmetörténeti szintézisének.

Az értekezés — úttörő jellege, eredetisége és magas tudományos színvonala miatt egyaránt — a fellendülő 18. századkutatásnak is kiemelkedő teljesítményei közé sorolható. Különös érdeme, hogy e járatlan, feldolgozatlan területet — jó érzékkel kerülve el a buktatókat — az egyetlen helyes aspektusból: az *adott művekből* kiindulva közelítette meg, s az *alkotások* fogalmi rendszerét állította munkája középpontjába.

S amikor az eddigi résztanulmányokat összefoglaló és kiegészítő, céltudatos elvek szerint rendszerező — s rövidesen önálló kötetként olvasható — tanulmányra már előzetesen, első hivatalos elismertetése alkalmából felhívjuk a Szemle olvasóinak figyelmét, tesszük ezt nemcsak a Bessenyeihez fűződő szoros földrajzi és szellemi kapcsolataink miatt, hanem annak a reményében is, hogy Biró Ferenc tanulmánya bizonyára hatásos ösztönzője lesz majd a további Bessenyei-kutatásoknak.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 OKT 16

Berecz András festőművész

Keletmagyarország

A hajdúböszörményi művésztelep kiállítása

Csaknem tív éve működik Hajdúböszörményben a Hajdúsági Nemzetközi Művésztelep. A legutóbbi alkotótábor megrendezésére idén júliusban került sor, s az ott készült munkákból nyílt kiállítás október 1[illegible]-én délután a nyíregyházi tanárképző főiskola kerengőjében.

Az ünnepélyes megnyitón, amelyen részt vettek a megye és a város párt és tanácsi vezetői, *Sánta János*, a megyei tanács művelődésügyi osztályvezető helyettese mondott megnyitó beszédet, majd *Székelyhidi Ágoston* művészeti író, a művésztelep vezetője tartott tárlatvezetést.

A november 1-ig nyitva tartó kiállításon harminc művész mintegy száz alkotása látható, köztük a művésztelepen megyénket képviselő Berecz András, Lakatos József és Pál Gyula festőművészek képei. A festményekből, grafikákból, szobrokból és iparművészeti textiliákból álló tárlaton hat nemzet kép[illegible] mutatkoznak be

...rte a rangadót

jobbja), Vaska II., Illés, illetve: Szalay.

NYÍREGYHÁZI DÓZSA—BALKÁNYI MEDOSZ 3:1 (1:0)

Balkány, 300 néző — vezette: Dalanics.

Dózsa: Tamás — Tarr, Tóth, Tornai, Teschmájer II., Raska, Szokol, (Szabó), Virágh, Farkas (Dévényi), Szőllősi, Teschmájer I.

Balkány: Viski
Csont...

Berecz András festő

Hétvégeken sűrűn volt a telep vendége a művész. Két képe szerepelt a zárókiállításon. „Tölgyek között" (repr.)

Dienes Istvánné: A IV. sóstói nemzetkö zi[illegible] művésztelep krónikája, Szabolcs-Szatmári Szemle, 1973. nov. 56, és 54. old

Berecz András festőművész

A telep tagja a művész „Tálgyek között" c. képe sástói hangulatot örökít meg. (emlétve).

Dienes Istvánné: A IV. Nemzetközi Sástói Művésztelep zárókiállítása.
Tolna m. Népújság, 1973. szept. 30.

Berecz András

az Alföld c. debreceni irodalmi folyóirat októberi számában illusztrációi láthatók.

Keletmagyarország, 1973. szept. 30,

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 JUN 28

Keletmagyarország

Berecz András festő-

művész

tanfolyamot.

HÁROM SZABOLCSI KÉPZŐMŰVÉSZ mutakozik be az ország másik sarkában rendezendő tárlaton július 5—19 között. A győri műcsarnokban Berecz András festőművész, Nagy Sándor, szobrászművész és Pál Gyula festőművéz közös kiállítását július 5-én délután nyitják meg. Dr. Ördögh János, a nyíregyházi városi tanács elnökhelyettese nyitja meg a kiállítást. Ezzel a rendezvénnyel győri képző- és festőművészek nyíregyházi kiállításait viszonozzák.

más,

18. életévét betöltötte, de 50 évesnél nem idősebb VIII. általános iskolai végzettséggel rendelkezik, sport-egyesületnek tagja, a sport

---

Tekevillámtor

Bereck András
is elsősorban a látható világ valóságát
állítja érdeklődésének fókuszába, a pa-
raszti élet jelenetei, a szobák belső terei,
s a mindnapi élet külső terei adják a té-
mát, s egyúttal ezek érzelmei alakítói is.

Bojár Iván: Kelet-magyarországi képző-
művészek kiállítása.

Magyar Hírlap 1972/356 6 old

Bereck András festő

A Csontváry-teremben megnyílt Szabolcsi Tárlaton szerepelnek művei.

Losonci Miklós: Fővárosi kiállításaink.

Pesti Napló, 1943. okt. 20.

Berecz András

A Magyar Nemzeti Galéria tanulsága nyílt meg a Kelet-magyarországi képzőművészek kiállítása, melyen műveik szerepelnek.

Bojár Iván: Jelenségek és tanulságok. Magyar Hírlap, 1972. dec. 27.

Berecz András festőművész

Szegeden, a Tanyai János Múzeumban vasárnap nyílt meg a kiállítása. Tábbször szerepelt már képeivel az őszi tárlaton, ez az első önálló bemutatkozása, 60 festményével.

Csongrád Megyei Hírlap, 1973. jan. 16.

Berecz András

Köd, temp. 60×44

20 Városhely Őszi Tárlat
Tornyai J. Múz. Hódmezővásárhely '73.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1973 MÁR 4

Keletmagyarország

Berecz András
festőművész
1021

Gondolatok a kelet-magyarországi képzőművészek kiállítása után

Nagyon szeretném hangsúlyozni, hogy az alábbi írás nem kíván semmi más lenni, mint egy Nyíregyházán 17 éve itt alkotó festőművész gondolatai. Az elmúlt évek tapasztalatai összefüggenek a címben felvetettekkel. Nem volt célom, hogy írás legyen belőlük. Megfértek ők gondolatok, érzések formájában bennem azokkal, melyekből képek születtek. S ha az írásra a jó szándékú felkérés késztette a festőt, akkor bízvást mondhatom, az írásban nincs más, mint jó szándék az ügy iránt, melyet 17 éve változatlanul érzek. Szeretném azt is, ha ezek a gondolatok, bár egy megye közvetlen körét kívánják szolgálni, a megyehatáron kívül is érvényesek volnának.

Az ország közművelődését a képzőművészet is egyenrangúan szolgálja a kultúra sok más ágával. Lehet, hogy e megyében a képzőművészet ügye „hangosabb" is valamivel mostanában a többinél. Az a tapasztalatom, hogy a képzőművészeken és a megye, a város legfontosabb művelődéspolitikai fórumain, a művelődés ügyét fontos más területeken képviselő személyeken kívüli mások is, sokan, jelentőségéhez mérten nyilvántartották ezt a fővárosi kiállítást. A rendező szervek bízvást elkönyvelhetik, hogy nem volt hiábavaló a munkájuk, nem maradt jelentős hatás nélkül ez a nemes vállalkozás.

Ezek után leírom én is a sokakban felvetett kérdést: „Szabolcs-Szatmár megye képzőművészete hogyan tükröződött ebben a kiállításban?"

Ha megkísérlem erre a választ, engedtessék meg, először egy másik kérdést is feltenni, önmagamnak: „A hosszú évek során és után milyen eredményre jutott Szabolcs-Szatmár megyében és Nyíregyháza városban az itt élő képzőművészek munkássága?"

Egyikre sem könnyű a felelet. Amennyire tőlem telik, igyekszem a válaszokban, a megközelítésekben tárgyilagos lenni.

Eddig még nem érlelődött meg bennem elképzelés arról, hogyan lehetséges egy sajátosan szabolcsi képzőművészet kialakulása. De mindig híve és munkálója voltam egy olyan alkotó „szűkebb pátriának", bárhol, ahol az ott élők felismerik képességeiket, azt a végső erőfeszítésig munkára szítják, környezetük eleven kisugárzásait felfogni, művészetükben építőelemként felhasználni képesek, s íly módon művészetük egyénivé válásáig is el tudnak jutni. De előttem ennek a kialakulása csak úgy látszott mindenkor lehetségesnek, ha az erre a szerepre vállalkozók a legszigorúbban végigjárták ez útnak lefelé és felfelé menő lépcsőfokait. „Aki dudás akar lenni, pokolra kell annak menni!" Komoly szavak ezek. Vissza kell pillantanom tehát az elmúlt évekre, hogy a megoldásokat a gyökereknél keressem.

Kezdetben, a 60-as évek legelején volt a megyei képzőművészek újratoborzása. Úgy tudom, ez akkor országos jelenség volt. Ebben az időben már nem a kezdés, de a bizonyítás első lépésein is túl voltak Hódmezővásárhelyen már jó néhányan, és kiváló fiatal alkotókkal duzzadt fel Miskolc. Nálunk az egybegyűlés céljaként — a szakmai tudás gyarapítását, a jó példák követését tűztük ki, tehát: a tanulást. Ez mindannyiunkra ránkfért, kivétel nélkül. Nem célom itt, s nem is szükséges, részletekbe bocsátkozni. Tény az, hogy aki az ország képzőművészeti ütőerén tartotta a kezét mindenkor, azt igényes viszonyításra kényszerítette a — korosztályunkból sokakat és igen magas színvonallal képviselő — kiállísok sorozata az országban. De egyébként is, minden példa azt bizonyítja, hogy csakis a magas színvonalú szakmai felkészültség által biztosított, kiérlelt formanyelv képes, bármely művészetben, a gondolatok kifejezője lenni. Éretlen formában torzulást szenved minden jó szándékú gondolat, s ellenkező hatást ér el. Ezért is nagyon felelősségteljes ügy a művészet. Emberségünk, társadalmi létünk sűrűsödik benne. Ha nem így volna, nem kellene foglalkozni vele. S hogy továbbmenjek, az eltelt időben, nálunk és másutt is az országban, észrevétlen, vagy nyilvánosan, kialakult egy sajátos értékítélet. Ennek pozitív, vagy negatív hatására nyilván, mindig reagáltak a művészek. S ha nálunk, sok esetben a körülményekre hivatkozva hangzottak el a reagálások, be kell látni, nem volt mindig igazuk a védekezőknek. Valóban nem oldhat meg, és nem is gátolhat mindent a külső körülmény. Hogy az eltelt idő folyamán a szakmai fórumok és az igényes közvélemény is elvégezte a válogatást, ez természetes dolog. Megtörtént azonban, sajnos elég gyakran, hogy megyei és városi művelődésügyi szerveink nem fordítottak kellő súllyal figyelmet erre. Emiatt néha a szakmai és művelődésügyi fórumok elképzelései, sőt, adminisztrációi nem mindig voltak egymással összhangban, illetve a szakma nem mindig tudta kellőképen támogatni a művelődésügy munkáját. Ez a sajátos érintkezési távolság tenntartása, vagy növelése, nem mindig csak a művészeken múlott. S mivel egy hivatalos szakmai szervezetbe, jelenleg a Keletmagyarországi Területi Szervezetbe való tartozás lett a kritériuma pl. több kiállításon való szereplésnek, s e tényről kellőképpen nem történt meg a tájékoztatás — a megyei és városi hivatalos és nem hivatalos közvélemény nem talált magyarázatot, ha nem találkozott egyikmásik kiállításon a megyei tárlatokon ismert nevekkel, művekkel. A közvélemény elvárása és igénye mégis jogos volt, ez esetben is. Sőt, ezt mi alkotók, jólesően kell, hogy fogadjuk. Azonban erről nem a rendező szervek, s nem a kiállítók tehettek. A művészetben is, mint az emberi tevékenység minden területén, szigorúak a törvények. Mindenkinek elsősorban önmagáért kell felelnie, csak azután várható minden más. De a megyében élő művészek felé irányuló ezen gondolatoknak csak jó a szándéka. Önvizsgálatra szeretne késztetni. Vajon megtett-e mindenki a maga dolgában mindent azért, hogy valahol helyt tudjon állni: az országban, a területen, a megyében? Mindhárom helyen egyformán érvényes az igényesség. A kiválasztódás viszont egyre fokozottabb mérvű. Az országban nagyon sok a kiváló képességű művész.

S s fejtegetések után, ha most felelni próbálnék a fenti kérdésre, talán így fogalmaznék: „Valóban nem megnyugtató képviselete megyénknek a három kiállító művész szereplése egy országos bemutatkozáson a Magyar Nemzeti Galériában." Nem örülhetünk zavartalanul ennek a számnak mi sem, ennyi nem lehet elég. Sokat jelent viszont, ha ez a tény az felfigyelőkben nyugtalanságot kelt. Mert az általában fontos dolog, amire ráhárul a figyelem. Tehát már valami megmozdult itt, ezen a területen. Valóban jó lett volna több szabolcsi kiállítót látni a Hajdú megyeiek mellett. És főleg szívesen olvastunk volna róluk elismerő szavakat a recenziókban. De ez már a sürgető jövő ügye. Tenni kell érte, hogy még többre lehessen felfigyelni és egyre megelégedetebben. Tenni mindenkinek, akik ebben tehetnek. A művészek részéről nem tudom elképzelni, hogy a kitartó, komoly munkának ne lenne meg az eredménye. És akik ezt végzik, azok előbb-utóbb, a közös igények szintjén mindenképen összekapcsolódnak. Művelődéspolitikánkat a megyénkben irányító fórumoktól, és minden fontos személytől, aki e közös ügyre szívesen gondol, kérjük, még többször adjanak lehetőséget a találkozásokra, a vitákra, a gondok megoldására — és a közös örömökben való osztozásra — a legmagasabb megyei és városi szinteken is.

A kiállítás utáni recenziókat olvasva, felmerül még néhány gondolat. Egy ilyen átfogó jellegű kiállításnál a rendezés ténye nem tekinthető egyben színvallásnak is, hanem inkább szolgálattételnek. A kiállítók vállalnak mindent munkáikért, s a bírálatok több-kevesebb hevű fényében, így, vagy úgy, megvilágítódnak. Az igazi alkotó számára azonban az a legfontosabb kérdés: egy eleve tiszteletben tartott, mindenre érzékeny szellemi közegbe be tudok-e hatolni mindig avval a kisugárzással, melyet szellemi kohómban szüntelenül ízzásban tartok?

Erre a kisugárzásra van szükség szerintem magunk között is, a megye határain túl is.

Berecz András

* * *

A szerkesztőség megjegyzése: Berecz András nyíregyházi festőművész írása figyelemre méltó gondolatokat tartalmaz. Néhány megállapításával azonban a szerkesztőség nem ért egyet. Azzal a szándékkal adtunk helyet a cikknek, hogy a lap hasábjain esetleg kibontakozó vita során véleményt mondanak a problémáról a megyében élő és alkotó művészek, népművelők, a művészet iránt érdeklődő olvasóink is.

melléklet

LA JÓZSEF TUSRAJZA)

kehadnak. Szó szerint kell érteni a hadat, mert ezelőtt 20 esztendővel a fél községnek nem volt annyi baromfija, mint most egy utcának. Vásárolják napos korában, aztán előnevelve a tsz-től — ezek már a hagyományos takarmányon megvannak —, s amikor felnövekednek, eszik és eszik.

— Hát a család? — kérdeztem, hogy kérdezzek valamit.

— Ki erre, ki arra, szerte az országban.

— Unoka?

— Nyolc.

— Nyolcnak csak nyolc?

ban, akiknél a két nagyobb után akkor jött a kisebb, amikor senki nem gondolta.

— Hová, hová? — kérdeztem tőle óvatosan.

— Hagyjál békében — mondta, és szokása szerint nagyot legyintett. Majd azután suttogta, hogy bizony ők most olyan helyre utaznak, ahová pisz' a hozzám hasonló férfinépnek belépni. Egy nőorvoshoz na, és ezzel az asszonnyal ni, bökte meg ujjával szépen fejlett menyecske lányát. Akinek nemcsak szemüvege villant, hogy emlegették, hanem a szeme

jóstehén; hogy szedjétek összesze anyagilag még jobban magatokat, nézd meg a hozzád hasonlók, ha félig beledöglenek is, elkapartatják az elsőket! Azt hiszed, hallgat rám? Csak hajtja a magáét, mint a pereces, hogy ha a nagyobbaknak van, neki is kell, hogy ő nem nézi pulya nélkül az életet semminek és hozzá legalább annyit akar, mint ők voltak. Hát csak hallottál már ilyet — tárta szét csodálkozva kezét a többszörös nagymamajelölt.

— Nem hallottam — rázta meg a fejemet.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1974 MÁR 17

Keletmagyarország

Berecz András

1021

MN. március 17.

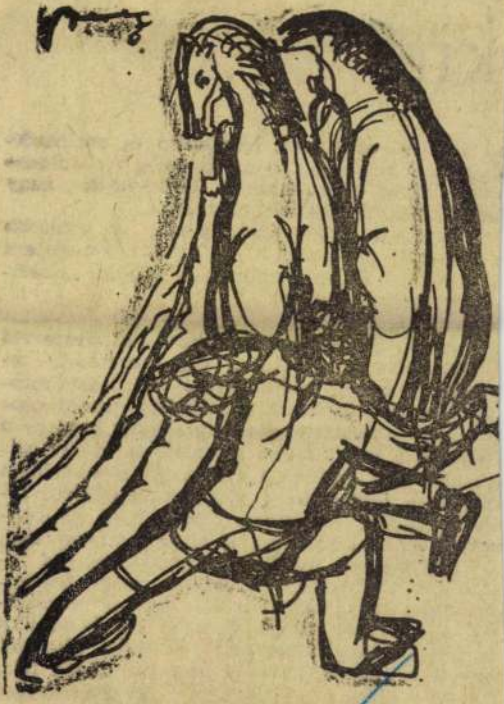

„Vázlat egy kompozícióhoz" (Berecz András)

knő

az SZO—1-es típusú bálabontó és szalmafo-
ló gépet. Közösen, az akkor még itt dolgozó
Poór János mérnökkel a KM—72-es nagy
teljesítményű kukoricamorzsolót.

Erről a rajztábláról került le legutóbb
a háztáji gazdaságok igényeit kielégíteni
szándékozó kukoricamorzsoló gép is. „Kísér-
leti gyártása folyik."

Apja, a vasgyári munkás, villanyszerelő
oltotta bele a munka, a vas szeretetét, is-
mertette ennek szépségeivel. Otthoni mes-
terkedéseit, türelmes bibelődését vassal-gép-
pel nagy szeretettel figyelte. Ekkor még nem
fogamzott meg benne a gondolat, hogy gé-
pészmérnök legyen. A festés vonzotta, ebben
óhajtotta felhasználni a munkapad körül lá-
tott alkotást. Sikeresen felvételizett a Kép-
zőművészeti Főiskolán, a szűkös anyagi élet,
a körülmények mégis úgy alakították és in-
dították véglegesen életútjára, hogy ösztön-
díj hiányában visszakerült szűkebb pátriájá-
ba, s a korábban is Mezőcsátról Miskolcra
bejáró kisdiák, most a Miskolci Műszaki
Egyetem gépészmérnöki kar hallgatója lett.

Két évet itt hallgatott, majd következett
a főváros, ahol alig három nő volt a végzet-
tek között. 1954 októberében szerezte meg a
diplomáját: gépész és hadmérnök.

Mérnöki oklevéllel művezetőként kezdte
technológus, majd

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1974 ÁPR 8
KELETMAGYARORSZÁG

Berecz András festő-művész

1021

A Művészeti Hetek keretében

Berecz András kiállítása Nyíregyházán

A nyíregyházi művészeti hetek záró programjaként vasárnap délelőtt a Jósa András Múzeumban megnyílt *Berecz András* festőművész Népdalok című kiállítása. A tárlatot *Béres Ferenc* énekművész nyitotta meg, aki erre az alkalomra Pozsonyból érkezett Nyíregyházára. Avatott előadásában hangzottak el a képeken megjelenített magyar népdalok eredeti ihletői.

A vegyes technikával készült színes grafikai sorozat huszonnégy műve ismert népdalaink hatására született. Berecz András régóta foglalkozik a népdalok képzőművészeti megjelenítésével. Ezek általában kisméretű, igen színes művek a népdalok derűjét és tragikumát hordozó érzések kifejezésére törekednek. Béres Ferenc megnyitójában arra utalt, hogy különleges és különös alkotói szándék vezérli a művészeket abban az esetben, ha minden művészet ősforrására, a népművészetre mint fundamentumra építik alkotásaikat. Kifejeződik ez a témák választásában is, az öröm és bánat, a társadalom és az ember, a fájdalom és a szerelem ábrázolásában, amelyet a népdaloktól a képzőművészetig a színek jelrendszere közvetít. Az igazi népművészeti ihletésű művekben pedig megszólalnak a népdalok, melyek a bölcsőtől a koporsóig kísérnek témaválasztásukkal. Különösen jellemző ez az igen gazdag magyar népdalkincsre, amelynek egy-egy gyöngyszeme annyi alkotót ihletett már. Berecz András képeiről szólva a szándékot, a kísérletezést, a népdalokat ezt az inspiráló erejét emelte ki.

Megnyitója után rögtönzött népdalműsort hallhattak a kiállítás vendégei, többek között a Tavaszi szél vizet áraszt kezdetű népdalt adta elő több variációban.

délutáni műszakos nőt hivatalsegédet. Jelentkezés: Irodaház 1. emelet 138. szoba. (124852)

CZ-s 601-es Trabant és Zsiguli eladó. Nagykálló, Internátus út 25. No. szály. (124705)

223-as Warsawa gépkocsi eladó. Érdeklődni: Nyíregyháza, Ózköz 63. II. 1. Érdeklődni: 16 órától

Szoba, konyhás. kertes ház beköltözhetően eladó. Virág u. 91. (25605)

IP 601-es TRABANT eladó. Erdő sor 3. Juhász. Megtekinthető: 17 órától.

...négyszö... telekkel eladó. K... ház u. 33. (25...

Parádfürdőn te... eladó, 335 négyszö... öl, közművesítés... építési engedélly... rajzzal és épít... anyaggal a helys... nen. Érdeklődn... Tóth István, Para... Sándorrét, va... Nyíregyháza, Egyh... u. 16. Ráczéknál. (2559...

Gáztűzhely palack... kal együtt, egy rádióasztal és Singer varrógép eladó. Érdeklődni: délután, Virág u. 39. (25596)

150-es MZ motorkerékpár jó állapotban eladó. Petőfi utca 12. IV. 2. (124898)

...tor út 49. (D. 125997)

Eladó Fehérgyarmat, Május 14. tér II. emelet 1. sz. lakás. (25711)

S—100-as Skoda eladó, vagy megkímélt kiskocsira cserélem. Városmajor u. 17. II/5. (25710)

Mély megrendüléssel tudatjuk, hogy vezetőnk és munkatársunk

Veres Gyula

volt illetékcsoportvezető

folyó hó 3-án hosszas szenvedés után elhunyt. Hamvasztás előtti búcsúztatása folyó hó 8-án délelőtt 11 órakor lesz a nyíregyházi Északi temető ravatalozójában.

Emlékét kegyelettel megőrizzük.

KIOSZ Adóközöss... felszólamlási bizot... 4400 Nyíregyháza Bocskai u. 15.

A kisiparosok által tett ... jelentésekre vonatkozó ... részesülnek.

KIOSZ SZAB... KISIPAROSO...

5 darab komple... melegvizes kazá...

(darabonként 14 tag), ta... ELADÓ.

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1973 MÁR 22

Keletmagyarország

Berecz András festőművész

ÉLETÜNK ÉS A NÉPMŰVÉSZET. Az ismeretterjesztő rendezvények márciusi programjában 24-én Nyíregyházán, Rozsrét-bokorban tart előadást este 19 órakor Berecz András festőművész. A népművészet jelentősége életünkben című előadást színes diavetítés szemlélteti.

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

Keletmagyarország

1973 MÁR 21

Berecz András

1021

TALÁLKOZÁS A MŰVÉSSZEL. Művész—közönség találkozót rendeznek március 21-én 12 óra 30 perces kezdettel Nyíregyházán, a kísérleti intézetben. A kamarakiállítással egybekötött találkozón Berecz András válaszol a látogatók kérdéseire.

0:2.

1. Milan	22	14	6	2	47-20	34
2. Juventus	22	11	9	2	27-13	31
3. Lazio	22	11	9	2	24-11	31
4. Inter	22	11	5	6	25-16	27

Boreck András festőművész

Márc. 21.-én a Nyíregyi Kísérleti Színtérelben a művész találkozik közönségével, a művész-közönség találkozó keretében.

Keletmagyarország, 1973. márc. 18.

Berecz Judit

Művei szerepelnek a Kelet-magyarországi képzőművészek tárlatán a Nemzeti Galériában

Magyar Nemzet 1973 január 9
4.old.

Berecz András festőművész.
a Tornyai János Múzeumban rendezte meg kiállítását, alkotásaiból.

Kiállítások.
Esti Hírlap, 1943. jan. 15.

Berecz András festőművész.

Nyíregyházán Benczúr Gyula festőművészről emlékeznek meg ápr. 27.-én. Berecz András tart vetített képes előadást a XIX. század magyar festészetéről és ismerteti Telepy Katalin művészettörténész ugyanerről szóló munkáját.

Keletmagyarország, 1943. ápr. 27.

Bereczk András

Megnyílt a Kelet-magyarországi képzőművészek társlata a Magyar Nemzeti Galériában, melyen művei szerepelnek.

Keletmagyarország, 1972. dec. 21.

Bereck András, festő

Képeiről [Hódmezővásárhelyen]
rendezett tárlatot.

— : Kiállítások

7.

ESTI HIRLAP, Bp. 1973. jan. 15.

Bereczk András, tenor

Szerepel:

Nagy Zoltán: Kelet-magyarországi képzőművészek a Nemzeti Galériában 7

Népszabadság, 1973. jan. 19.

Berecz András

Felszállott a pára
vegy.

Kelet-Magyarországi Képzőművészek
Kiállítása M. N. G. 1972.

Kassa Anton

Tehát a pára

vagy.

Kelet-Magyarország Képzőművészek

Kiállítása M. N. G. 1972.

Berecz András

Parasztbútorok repr.

Kelet-Magyarországi Képzőművészek
Kiállítása M.N.G. 1972.

Herr Dr. [illegible]

Frau [illegible]

[illegible] Treppenanlage Telephonleitung
[illegible] M. G. 1935.

Berecz András

1. A festő temp. 100×50

2. Interieur —"— 78×37

Kelet-Magyarországi Képzőművészek
Kiállítása M. N. G. 1972.

Bruno Arndt

1 A Bad Temp. 100x10

2. Nudeln aus — 38x33

Welt-Il Opernsänger Lebensmittel
Weihnachts M.M.G. 1935.

Berecz András

1. Felszállott a páva t.k. 120x80
2. Együtt t.k. 71x100

Kelet-közép-európai képzőművészek kiállítása M.N.G. 1972.

Szerz András

1. Tolmáltott a pára 4.L. 120x80
2. Egyitt 4.L. 71x100

Kelet - Magyarország Képzőművészeti
Kiállítása M.N.G. 1972.

Berecz András

1. Parasztbútorok o.k. 46x62
2. Csángóház t.k. 60x70

Kelet-Magyarországi Képzőművészek
Kiállítása M.N.G. 1972.

Bacsa András

1. Pacsenthátorok o.l. 46x62

2. Dángóház t.l. 60x70

Lelet-Mappacsoszág Képzőművészeti

Kiállítása M.N.G. 1972.

Berecz András

Emlékezetes a Paraszt bulorok, Ön-arckép cimü müve. Felszállott a páva c. kompozíciója szintén fantazia- és szingazdag, csak a figura szokványos rajta.

Solymár István: Kelet-magyarországi képzőművészek kiállítása a magyar Nemzeti Galériában.

Alföld 1973/2 83 old.

Berecz András
festő

A nyíregyháza bi állításon bemutatta a „Köd", „Kapial", az „Esti hangulat", a „Csendélet őszi levelekkel", a „Kertek alatt" című művet

Tóth Ervin: A Nyírség művészei.
Művészet, 1972. augusztus – 34 oldal

ILLUSZTRÁCIÓ. (Berecz András rajza)

a színes filmen javítani való, egyszóval szakmailag mi benne a jó, vagy a nem oda való. A vendégek arcán azonban nem ez a vizsgálódás látszott, hanem az öröm, a felfedezés meghatottsága. Ime, ezt is elértük idáig is eljutottunk, hogy egy mezőgazdasági termelőszövetkezet pénzt és fáradságot időt áldoz arra, hogy megörökítse a tegnapot és a mát a tagságnak, s majdan megmutassa az unokáknak, hogy így éltek apáik és nagyapáik.

Ugyanezen a közgyűlésen jelentették be a tagságnak, hogy megkérték az engedélyt s hamarosan meg is jelenik a közös gazdaság saját, nyomdai úton előállított, újságíróval szerkesztett üzemi lapja, amelynek az Esze Tamás Népe címet adták.

A két esemény között — az aporligeti és a tarpai között — mindössze harmincöt esztendő telt el. Mégis egy világ választja el azokat egymástól.

Akkoriban két fajta ember lakta a szabolcs-szatmári falut: a vagyonos úr és a vagyontalan paraszt, a birtokos és a nincstelen cseléd. Akkor a babonák, a népi hiedelmek és a kuruzslások, a népmesék világa maradt a szegény embernek, azokat hallgatták, amíg csak el nem nyomta őket az álom. És most egy-egy szövetkezeti közgyűlésen olyan mondatokat hallhat az ember, amelyek megértésére már alaposan fel kell készülni. Az iparszerű mezőgazdasági termelés, a technológiai fegyelem, a nagyteljesítményű erő- és munkagépek hatékonysága és korrózióvédelme olyan természetesen hangzanak itt, mint korábban a paraszti népmesék világában a gonosz és a jó állandó összeütközése, s hogy a jó mindig győzteskén került ki a küzdelemből.

Berecz András:

„Fölszállott a páva . . . . ."

Népművelés 1973/2 Bontó 4.

~~Nagy Balogh János:~~

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1974 FEB 10

Keletmagyarország

Berecz András

1021

Berecz András: Kompozíciós vázlat „Nyíregyháza örökváltsága" című képhez.

bad idő?

ez? „Egy kicsit igen. Lényegében a szabad időm este hatkor kezdődne! Férjemmel együtt nevelünk egy gyermeket is. Most nyolcadikos. Felkészítés, lecke kikérdezés. Ha a tv-műsor jó, akkor megnézzük. Van színházbérletünk, időnk kevesebb, de azért két esetben már voltunk. Lényegében a szabad szombat és vasárnap marad. Ezt használjuk ki kirándulásra."

És említi, hogy nem egyenlő az emberek leterhelése, ebből fakadóan más és más a kikapcsolódási vágyuk is. Csakhogy nincs mindenre lehetőség. Törekedni kellene a szabad idő jobb, kollektívabb hasznosítására. Vannak különböző klubok, csakhogy ezek pont akkor vannak zárva, amikor az embereknek szabad idejük van. „Nem kell mindig kötött program, de legyen nyitva az a klub vasárnap mondjuk délután 3-tól este 9-ig. És az is megengedhetetlen, hogy az üzemben dolgozó asszonyok már csak „maradékot" kapnak az üzletben. Mikor vásároljon be? Ki gondoskodik róluk? Ha pedig túlórázunk — 48 nődolgozó van a főosztályon! — ez nem ritka: egyszerűen nem

Vednokok

ODA SE FIGYELTÜNK, [illegible] se vettük, hogy az elmúlt esztendőben megyénk néhány termelőszövetkezetében megint született valami új és nagyszerű, ami azonban nem egészen új, hiszen az országban évek óta létezik, sőt bizonyos vonatkozásokban átfogó erejű és milliókat mozgósít egy-egy nagy népgazdasági cél, feladat megvalósítására.

A védnökségvállalásokról van szó.

A nagy munkák, „nagy védnökségek" mellett talán lebecsüljük a „kicsiket", a helyieket, vagy nem figyelünk kellően rájuk, pedig ezek lényegében és a maguk helyén éppen olyan fontosak, jelentősek, tartalmasak és értékesek, mint a nagyok.

Az új védnökség, amelyről beszélni kell, a szamostatárfalvai Ady Endre Termelőszövetkezet nőbizottságának kezdeményezése. És az is új benne, hogy éppen a nőbizottság kezdeményezte.

Az előzmény: a tsz-ben nem tudtak — s még ma sem tudnak maradéktalanul — elegendő és folyamatos munkát biztosítani a nőknek. Női munkaerő viszont bőségesen van, sőt, a fiatal, az iskolából kikerülő lányok is elsősorban a termelőszövetkezetben kérik a munkát, a keresetet. A tsz kicsi. A lehetőségei is nagyon szűkek. A nőbizottság mégis azt javasolta, hogy termesszenek a tsz-ben [illegible] jó a piaca, jó az ára és a

Berecz András

A Fészek Művészklubban 14 szabolcsi képzőművész kiállítása nyílt meg márc. 19.-én, melyen művei szerepelnek.

(K): Együttes bemutatkozás a fővárosban.
Keletmagyarország, 1969. márc. 20.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720
1973 DEC 24
Keletmagyarország
Berecz András

1021

BERECZ ANDRÁS: AZ OLVASÓ

Albánia	9*	10**
Jugoszlávia	219	277

*1963—66 évek átlaga

**Becslés

A szocialista országok almaegyenlege viszonylag egyensúlyban van. Ez azonban nem jelenti azt, hogy az igényeknek megfelelő mennyiségek kerülnek felhasználásra. A Konjuktura- és Piackutató Intézet az állami gazdaságok kereskedelmi irodájának megbízása alapján tanulmányt készített és számításaik szerint a szocialista országokban — a Szovjetuniót is beleértve — az egy főre jutó almafogyasztás 10 kiló körül alakult 1970-ben. Ezen belül természetesen nagy a szóródás. Általános tényként elfogad-

A Szabolcs-Szatmár megyében tervezett 500 ezer tonna almát a jövőben 25 ezer hektár területen kell megtermelni. Ezt a mennyiséget mindenképpen szocialista nagyüzemeinkre kell alapozni. Megfelelő propagandával, szakigazgatási szabályokkal el kell érnünk, hogy az alma házikerti területe ne növeked-

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

Keletmagyarország

1973 SEP 28.

Berecz András

1021

1973. szeptember 28. KELET-MAG

Megnyilt a sóstói nemzetközi művésztelep kiállítása

Gyuró Imre megnyitó beszédét mondja. (Elek Emil felvétele.)

Negyedik éve ad egy hónapig otthont Sóstó a hazai és külföldi képzőművészeknek, akik alkotásaik egy részét a városnak ajándékozzák a létesítendő képtár anyagához. Szeptember 3-án nyílt meg a sóstói nemzetközi művésztelep, melynek a vendégei voltak: *Csorba Tibor*, Lengyelország, *Ruben Gewondian*, Szovjetunió, Örmény SZSZK, *Dimitrij Kozmin*, Szovjetunió, *Nagy János*, Csehszlovákia *Velimir Petrov* Bulgária, *Axel Wunsch*, Német Demokratikus Köztársaság, *Berecz András*, *Huszár István*, *Kerülő Ferenc*, *Lakatos József*, *Papi Lajos* és *Horváth János* Magyarország.

A harminc napos alkotó munka, a megyével való ismerkedés művészi eredményeit, ötvenhárom festményt és két faszoborkompozíciót tartalmaz a szeptember 27-én délelőtt 10 órakor a városi művelődési központ új, Szabadság téri kiállítótermében megnyílt zárótárlat melyen megjelent *dr. Cservenyák László*, a megyei pártbizottság osztályvezetője, *Gyuró Imre*, a megyei tanács elnökhelyettese mondott megnyitó beszédet. Elmondta, hogy az idei művésztelep is termékeny, sikeres volt. Jó alkalom a külföldi művészeknek a szabolcsi tájjal, emberekkel való ismerkedésre, a megye művészeinek a tapasztalatszerzésre, s hozzájárult a IV. nemzetközi művésztelep a létesítendő városi képtár anyagának további gazdagításához. A kiállítást négy napig tekinthetik meg az érdeklődők.

SZÁGI VÍZÜGYI ÉPÍTŐ

es

ttal rendelkező

ıőt.

zemélyesen Nyíregyháza, Ki-davezetőnél.

lők figyelem!

a gyümölcs-

ıyag vederbe

elégítjük.

HOZZA
BOLCS MEGYEI
AKI NAGYKER.

Tünde u. 7

(932)

YEI TANÁCS VB. ÉPÍTÉSI, ÜGYI OSZTÁLYA,

zt, és építész

Fiatalok szerezzetek szakmunkás bizonyítványt!

fémmunkás

A „fémmunkás" Vállalat Kecskeméti Gyára 1973. október 15-én SZERKEZETLAKATOS, VALAMINT HEGESZTŐSZAKMUNKÁS BIZONYITVÁNY MEGSZERZÉSÉHEZ 1 ÉVES TANFOLYAMOT INDIT.

JELENTKEZÉSI FELTÉTELEK:

20. ÉLETÉV BETÖLTÉSE 1974. OKTÓBERIG.
6. ÁLTALÁNOS ISKOLA.
JELENTKEZÉSI HATÁRIDŐ: 1973. OKTÓBER 6.
A szakmunkásképzés a gyár területén történik, a 607-es, és a 623. sz. szakmunkásképző intézetek bevonásával.
A szakmunkás vizsgára való előkészitést annak költségeit a gyár fedezi.
Vidékieknek munkásszállást biztositunk.
Bérezés: a szakmunkásképzés ideje alatt kiemelt órabérben megegyezés szerint.
A szakmunkás bizonyitvány megszerzése után is magas kereseti lehetőség.
Felvétel esetén utiköltséget térítünk.

JELENTKEZÉS SZEMÉLYESEN, VAGY LEVÉLBEN A GYÁR MUNKAÜGYI OSZTÁLYÁN KECSKEMÉT, IZSÁKI UT. 2—6. (Kcs 21927)

A Csőszerelőipari Vállalat nyíregyházi kirendeltsége

jó kereseti lehetőséggel

KÖZPONTIFŰTÉS-SZERELŐKET,
VÍZ-GÁZSZERELŐKET,
MINŐSÍTETT HEGESZTŐKET
FELVESZ.

Szállást, ebédet biztosítunk. Különélést és útiköltséget térítünk.

JELENTKEZÉS ÉS FELVÉTEL:

Csőszerelőipari Vállalat Kirendeltsége,
Nyíregyháza, Derkovics u. 99.

1973.[illegible].00 N. /11/

Naggali krónika II.

- A fővárosban találkoznak ma Szabolcs Szatmár megye vezetői a megyéből elszármazott szabolcsiakkal, a munkásszállásokon lakó ingázókkal. A találkozó színhelye a Nehézipari Minisztérium tanácsterme.

- Ahol dr. Tar Imre a megyei Pártbizottság első titkára és dr. Pénzes János a megyei tanács elnöke tart ismertetést Szabolcs Szatmár eddigi eredményeivel társadalmi, gazdasági és kulturális helyzetéről, valamint a megye távlati terveiről. A mai találkozó része a Nyírségi Ősz rendezvény-sorozatának. Az elmúlt években termékeny kapcsolat alakult ki a főváros V. kerülete és Szabolcs Szatmár megye között. Nyíregyházán nagy sikerrel rendezték meg a Budapest 100 éve című kiállítást. A nyáron V. kerületi diákok

1973.[illegible].00 K. /II/

Jarzeli [illegible] II.

- A fővárosban találkoznak ma Grob-los Szatmár megye vezetői a megyéből elszármazott szabolcsiakkal, a szabolcsiakkal lakú ingázókkal. A találkozó szimbolye a Nehézipari Minisztérium tanácsterme.

- Ahol dr. Tar Zsuzsa a megyei pártbizottság első titkára és dr. Pénzes János a megyei tanács elnöke tart ismertetést Szabolcs Szatmár eddigi szocsmegyeivel tárcsalmi, gondolgi és kulturális helyzetéről, valamint a megye távlati terveiről. A mai találkozó része a Nyírségi Gaz rendezvény-sorozatának. Az elmult években termékeny kapcsolat alakult ki a fővárosi V. kerülete és Szabolcs Szatmár megye között. Nyíregyháza nagy mikerrel rendezték meg a Budapest 100 éve cimü kiállítást. A nyárom V. kerületi diákok

üdültek Tiszadobon, a szabolcsi gyerekek pedig Budapesten tültöttek felejthetetlen napokat. A Váci utcában most is látható a szabolcsi termékkiállitás. Ezen a héten pedig az V. kerület pedagógusai látogatnak el Nyiregyházára. Az esemény-sorozat képzőművészeti kiállitással zárul. Ezen a szabolcsi festőművészek közül Baracz András, Huszár István, Kerülő Ferenc és Pál Gyula alkotásaival ismerkedhetnek meg a Vörösmarty-téri Csontváry teremben a fővárosi lakói.

- Szerkesztette: Szabó József

N

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAPÍRÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ALFÖLD

Berecz András

az alkony ijedt rettegése:
gyorsul a bokrok szívverése.

1021

Berecz András: Önarckép

– Annyi bizony.
Többen megerősítik.
Karcagnál asszonyok rontanak a kocsi belsej
– Ütik egymást.
– A peronon?
– A peronon.
Fél óra múlva kapunk újabb hírt. Megint eg
neki.
– Megütötték.
– Ezek azóta verekednek?
– A szabolcsin még nem volt olyan, hogy m
kén egy hang.
Azért ez túlzás, gondolom, és hallgatom tovább
előtt helyet szorított maga mellett, és most a
hon, Szabolcsban, és az albérletükről, amiben
Debrecen. Átszállunk. Nem a fekete vonatról.
tizenegy után.

EZ MÁR TAVASZ

Égi energia. Fokozhatatlan tündöklés. Sápadu
Gyűrtek, kopottak vagyunk. A kivert fogú k
désből ébred. A kútágas ferdén, egy lábon áll
lent és vége szinte a földre ér. Rémítő egyensú
Az akác még hallgat. Az orgonabokrok rüg
A kiskapuból tehén nézelődik. Nem nógatják.
utána a másik. Esetlenül szökellve egyet-egy
lemarad. Ostorával csápolja, meglegyinti a tel

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1975 MÁR 9
Keletmagyarország

Berecz András

1021

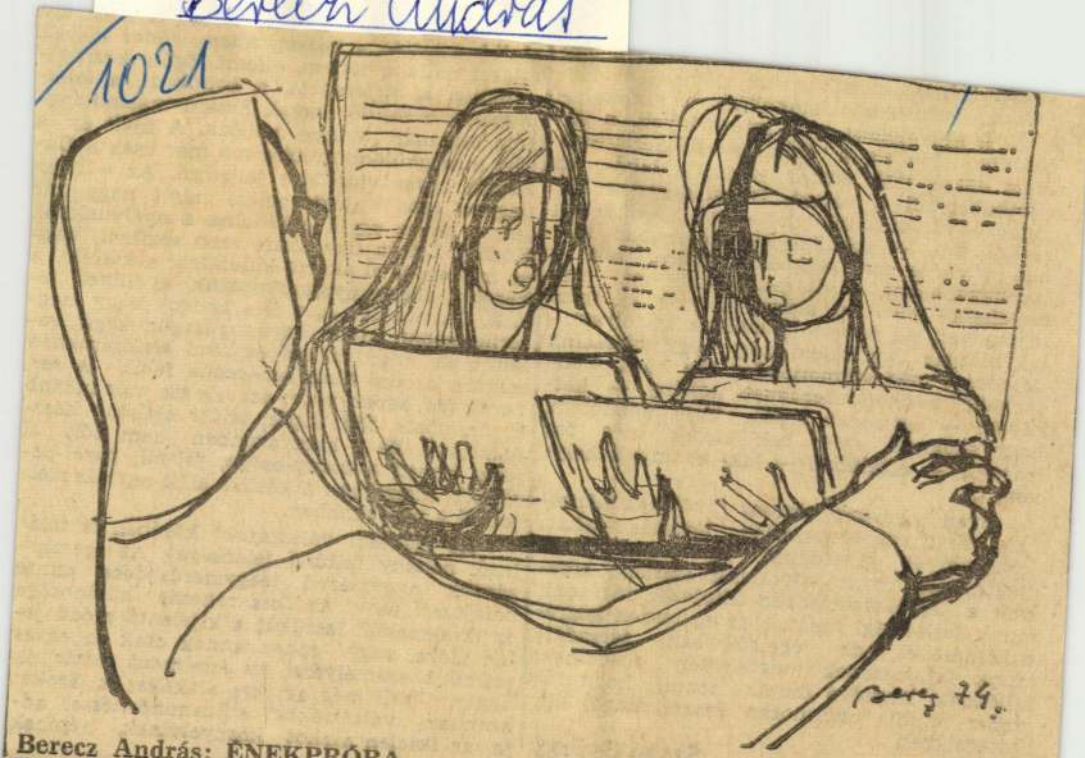

Berecz András: ÉNEKPRÓBA

vekvő igényeket a városok elégítik k
jobban, városokban alakulnak a mu
lyek, a művelődési, stb. intézmények,
rosokban jobbak a lakások felszere
ezért egyre több ember választja lak
munkahelyéül a várost. Ugyanakkor
lönböző városi ártalmak — zaj, szenn
levegő, stb. — sokakat késztet szaba
ben a város átmeneti elhagyására.
legnagyobbakat, a világvárosokat ma
figyelemre méltóan sokan hagyják el
lakóhelyet. Az ismert jelenségek és folyama-
tok alapján úgy ítélem meg, hogy városaink
népessége még számottevően fog nőni. A ki-
sebbeké megkétszereződhet néhány — két-
három — évtizeden belül. Úgy gondolom,
hogy azoknak, akik beköltöztek meg fog
maradni — általában — lak- és munkahely-
ként is.

Ilyen megyénk városai jövőjének körvo-
nala. Nem megalapozatlan látomás tehát:
gazdasági és társadalmi tevékenységünknek
megfelelően olyan városaink lesznek, ame-
lyek a legtökéletesebben kifejezik társadal-
munk fejlettségi fokát, s az építészek közre-
működésével, de legelsősorban társadal-
munk fejlődésének megfelelően alakulnak
fejlődnek, lehetővé fogják tenni, hogy az
ember mindig otthonosan érezze magát kö-
zösségeikben.

Szabó György

nyelvrokonaink, a finnek te-
szik. Szerencsére ez e féle hangok nagy meg-
terheléséből adódó egyhangúságon segít va-
lamit az, hogy az ező és özö alakpárokban
mintha az özö alak kerekedne felül. A *ser*,
veres, *fed*, *seper*, *veder* szavak ma már inkább
a sör, vörös, föd, söpör, vödör alakban hasz-
nálatosak. Ez a harc azonban nem dőlt el
még, hiszen a *csepp-csöpp*, *fel-föl*, *perel-pö-
rül* stb. alakokban a kétféle alak egymás mel-
lett él a nyelvünkben.

Az alaktani változások körében is talá-
lunk néhány feltűnő jelenséget. Az igeragozá-
zásunk nagymérvű leegyszerűsödése szinte
befejezett tény. Az ikes ragozás különbsége
az iktelenektől leszűkül a kijelentő módú je-
len időre, vagy éppen annak csak az egyes
számú 3. személyére. Az értelmező szótárunk
ugyan közli még az ikes alakokat is, azokat
azonban „választékos" stílusminősítéssel ad-
ja, az iktelen alakot köznyelvinek, népinek

Berecz András

Említve

Páll Géza: Rámutál Nyíregyházáig
Keletmagyarország, 1970. aug. 30.
s. l.

Berecz András

Kiállít

II. Debreceni Országos Ifjúsági Tárlat

Hajdú-Bihari Napló, Debrecen

1970. aug. 18.

Berecz András

Kiállít Nyíregyházán

Nemzetközi képzőművész-i Kiállítás
nyílt Nyíregyházán
Keletmagyarország, 1970. Sep. 27.

Berecz András

Szabolcsból küldte el a szinerők feszességébe fogott „Csángó ház" című festményét.

Kovács Gyula: XIV. Vásárhelyi őszi tárlat. „Művészet" folyóirat, Bpest, 1968. febr. 2. sz.

46 l.

Berecz András

Kiállítása kor Tokajban. 1970-ben.

Pezsgő mű- i ékt.
Északmagyarország 1970 jan. 8-4.

Berecz András

Parasztemberek olajtemp. 95 x 130

Tizenhatodik Vásárhely Ősz Tárlat

Tornyai János Múzeum

Berecz András

Díjat nyert a megyei jub- i pá-
lyázaton

Keletmagyarország, Nyíregyháza
1970. márc. 20.

Benecz Anikó

Díjnyertes festménye a jubileumi pályázaton

Szabolcsi művészet tárlata Ungváron a jubileum alkalmából

Keletmegyeresztg. Nyíregyháza 1970 már. 21.

5. l.

Berecz András

Kiállítás volt Nyíregyházán

N. N.: Befejeződtek a nyíregyházi
műemléki hetek

Kelet-Magyarország 1969 III. 19

Bereczi András

Szerepel az alábbi táslaton

N. N.: Kabolni képzőművészek
táslata Ungváron

Keletmagyarország 1970 IV. 4

Berecz András

festőművész kiállitása. Debrecen, Medgyessy terem. - I
Ism.: Tóth Ervin , Kelte-Magyarország, 1967.okt.31.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1970. 1.sz. 68-107. l./

89. l.

Berecz András

Csángó ház temp. 50×60

II. Debreceni Országos Nyári Tárlat
Déri Múzeum, 1970. júl. 19-aug 9.

Bereck András

Februárban kiáhítása lesz Tokajban

(benedek): Pezsgő hűtvészeti élet Tokajban

Észak magyarország 1970 I. 8

Berecz András
festő-

Tempera és olajképein vizsgálja
a nyírségi emberproblémakört.

Tóth Ervin: Szabolcs-szatmári képzőművészek....
Művészet, 1970.november - 33.lap

Bercz András
festő

Felszállott a páva vármegye-
háznára, c. festmenyét mutatta
be a tárlaton.

Kovács Gyula: Szabolcs-szatmári képzőmüvészek.....
Müvészet,1971.január - 28.lap

Berecz András festő

2500 ft-os díjat kapott a
nyíkbogdányi Kárlajipari Váll.
Kultúrházában rendezett Tárlaton

Keletmagyarország 1970 XII. 5

Berecz András
festő

"Felszállott a páva"
" (vegyes)

Kovács Gyula: Szabolcs-szatmári képzőművésze.k...
Művészet, 1971. január - 28.lap

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
KELET-MAGYARORSZÁG
1969 APR 27

10211

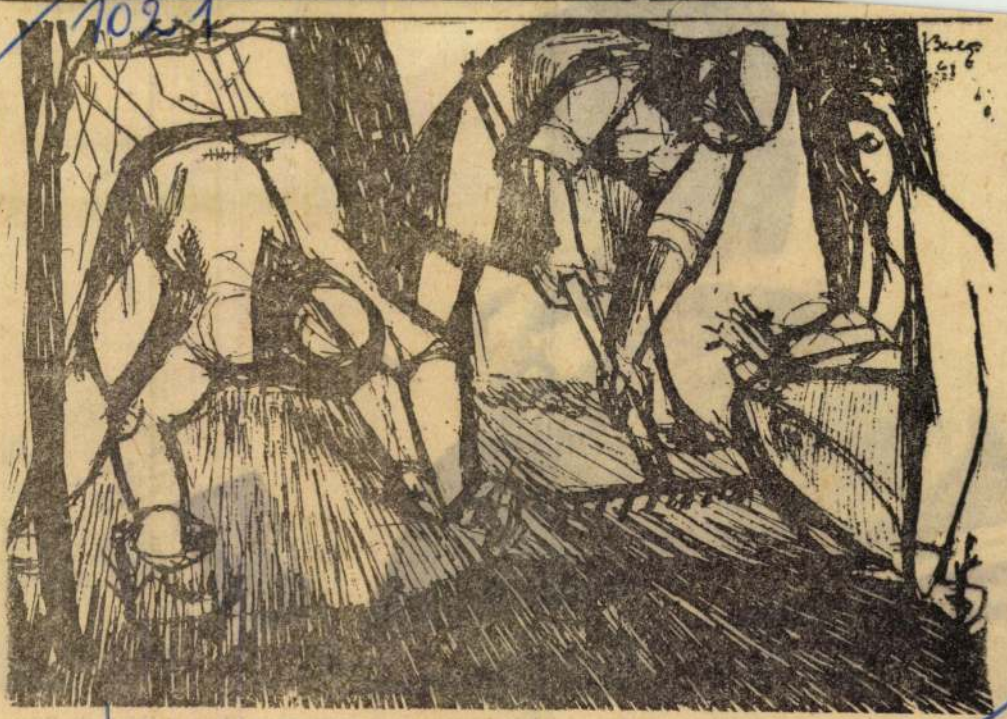

PARKÜLTETŐK

Berecz András rajza

Berecz András

Pázsitka Gábor: — Maguk, nyíregyházlak biztosan nagyon szeretik a villamost Kár, hogy megszűnik...

Berecz András

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KELET-MAGYARORSZÁG

1968 OKT 10.

Berecz András

1021

1968. október 16.

FÓRUM Olvasóink leveleiből

Kisvárdán, a Bessenyei György Gimnázium dísztermében kiállítás nyílt Berecz András festőművész alkotásaiból. Képünkön a diákok egy csoportja a tárlaton

Fotó és szöveg: **Járay Sándor**
Kisvárda

1968. október 16.

Férfimonopólium a művelődés?

Nők klubja — akad

Egy országos felmérés szerint a nők kevesebbet látogatják a színházi, film, zenei és egyéb kulturális rendezvényeket, mint a férfiak. A második műszak, a háztartási és egyéb elfoglaltságok nem mindig teszik lehetővé az „egyenrangú" művelődést. Arról nincs statisztika, hogy az otthoni eszközöket — olvasás, rádiózás, tv-nézés, stb. — milyen arányban tudják felhasználni, azonban nem valószínű, hogy ezekben a nők vezetnek. Hol művelődhetnek a nők? Gondolnak-e rájuk a művelődési otthonok? Vannak-e bevált speciálisan női érdeklődést kielégítő népművelési rendezvények?

sásokat is tartanak, hogy ne csak a kezeket, hanem a „fejeket" is foglalkoztassák. Szívesen járnak a nők a nők klubjába, melyből még kevés van a megyében. A következő hónapokban akarják elérni a nőtanácsok, hogy minden járási székhelyen és nagyobb községben alakítsanak ilyen klubot. Egyedül a nőtanácsok nem képesek létrehozni, berendezni a klubokat, szükséges a tsz-ek, állami gazdaságok, üzemek támogatása.

Ne csak a nőtanácsok

Filmvetítésekkel is kísérleteznek több községben, egy-egy tanulságos ismeret- film jobban vonza

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 1
Telefon: 188-296, 188-307

Társadalmi Szemle

1971 JAN 2021

Berecz András: Vasúti pályamunkás.
(Az „Ipari munkás a képzőművészetben" c. pályázat anyagából.)

Berecz András

Frankel Leó jóslata: „... a magok, melyeket ezekben a
kelnek és nincs a világon olyan erő, amely ezt meg tudná akad

A kommün óta megváltozott a világ arca, új korszakába lépett az emberi társadalom. A mi korunk már a szocializmus és a kommunizmus világméretű diadalának korszaka, amelynek fő jellegzetessége az, hogy a szocialista világrendszer az emberi társadalom fejlődésének döntő tényezőjévé válik.

De azok a különbségek, amelyek korszakunkat a kommün időszakától elválasztják, csak még jobban megmutatják az egész világ proletariátusának az úttörő elődök nagyságát, azokét, akiknek történelmi tette, tanulságaival együtt, jelentős tényezője volt a fejlődésnek. A (Marx szavai szerint) „egeket ostromló" párizsi munkások kommünje — előfutára a szovjethatalomnak, amely napjainkban meghódítja az eget és a világűrt is, s a „Szociális Világköztársaság" ábrándja mint reális és nagy hatóerejű valóság kezd testet ölteni a szocialista világrendszerben.

Az I. Internacionálé párizsi szekciói azt mondták kiáltványukban: „A kommün forradalma... megszünteti azokat az okokat, amelyek a jövőben háborút idéznének elő."[25] Merész volt ez a jóslat, de igaz. Igaz, mert a kommün forradalma — ha 1871-ben el is bukott — a nemzetközi munkásosztálynak a békéért és a szocializmusért folytatott harcában él tovább, s hisszük, hogy valóra váltja azt, amit Marx a francia—porosz háború kitörésekor mondott: „A világ munkásosztályainak az összefogása végül mégis ki fogja irtani a háborút."[26]

JEGYZET

1. Aranyossi Magda: Frankel Leó — Szikra, 1952. 62. old.
2. Marx: A polgárháború Franciaországban (1871). — Marx—Engels: Válogatott Művek, I. köt. 498. old.
3. Lenin: Állam és forradalom (1917. aug.—szept.) — Lenin Művei, 25. köt. 449. és 451. old.
4. U. o. 485. old.
5. Engels: Az erfurti programtervezet bírálata (1891). — Szikra, 1954., 20. old.
6. A polgárháború Franciaországban, 510. old.
7. Aranyossi id. mű 52. old.
8. Aranyossi id. mű 47. old.
9. Aranyossi id. mű 45. old.
10. Engels: Bevezetés Marx „A polgárháború Franciaországban" c. művéhez. — Marx—Engels: Vál. Művek, I. köt. 463. old.
11. Lenin. A kommün emlékére — Lenin Művei. 17. köt. 122. old.
12. Aranyossi id. mű 246—247. old.
13. Engels: A lakáskérdéshez. — Marx—Engels: Vál. Művek, I. köt. 594. old.
14. Lenin: A proletariátus feladatai forradalmunkban. — Lenin Művei, 24. köt. 54. old.
15. Lenin: Hogyan szervezzük meg a versenyt? — Lenin Művei, 26. köt. 428. old.
16. A polgárháború Franciaországban, 505. old.
17. U. o. 507. old.
18. U. o. 512. old.
19. Marx levele Kugelmanhoz. — Marx—Engels: Vál. Művek, II. köt. Szikra, 1949. 462. old.
20. Aranyossi id. mű 259. old.
21. U. o. 39. old.
22. Engels levele F. A. Sorgéhoz. — Marx—Engels: Vál. Levelek, 341. old.
23. Marx levele F. Domela-Nieuwenhuishoz. — U. o. 403. old.
24. Aranyossi id. mű 250. old.
25. U. o. 426. old.
26. A Nemzetközi Munkásszövetség Főtanácsának első üzenete a francia—porosz háborúról. — Marx—Engels: Vál. Művek, I. köt. 471. old.

Berecz András festő

Viállítása nyílt június 6-án

és Fényes Adolf teremben

Népszava 1972 június 6

2. old.

MK SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Berecz András

NÉPSZABADSÁG

1972 MAR 4

— A SZABOLCSI KÉPZŐMŰVÉSZEK ALKOTÁSAIBÓL rendezett kiállítást pénteken nyitották meg ünnepélyesen, a Képcsarnok Vállalat nyíregyházi Benczúr Gyula termében. A tárlaton öt helyi művész — Berecz András, Huszár Imre, Kerülő Ferenc, Paál Gyula és Soltész Albert — harminc festményét, grafikáját mutatják be.

1021

Berecz András, festő

A fényes Adolf teremben nyílt meg tárlata.

— : □ Fekete Tamás

2.

EST/HIRLAP, Bp. 1972. jún. 9.

Berecz András

Nem utolott műei:

45. p. „Parantfej," akvarell, kréta, 25 x 36 cm;

46. p. „Fa, oblak, ember, akvarell, 51 x 34 cm.
(reprodukció)

F. Ludányi Gabriella: III. országos akvarell-bien-
nálé, Eger, 1972

Berecz András festőművész 1

Kiállítása nyílt a Fényes

Adolf Terembeu

Magyar Nemzet 1972 június 22

4. old.

Berecz András 2

10 éve Ziállító művész, 1956

óta a Nyíregyházi Tanárképző Főiskola

tanára, a rajz tanszék vezetője

Magyar Nemzet 1972 június 22

4. old.

Berecz András 3

A Képzőművészeti Főiskolán
Benkhard Ágost és Domanovszky
Endre voltak a mestereim.

Magyar Nemzet 1972 június 22
4. old.

Berecz András. 4

„Népdalok" c. sorozata

emlékére

Magyar Nemzet 1972 június 22
Gold.

Berecz András 1)

Szabolcs-Szatmár megye képzőmű-vészeti törzsgárdájához tartozik.

Muraközi Ágota: Szabolcs-Szatmár képzőművészei.

Alföld, 1971. máj. 86 old.

Berecz András 2.) Folytatás

a Nyíregyházi Tanárképző Főiskola tanszékvezető tanára, hosszú évek óta kiállítója a Szabolcs megyei tárlatoknak. a „Felszállott a páva" és „Bicikliző parasztok" olajképei, vel 1970-ben Szabolcs m. felszabadulási pályázatának II. díját nyerte el. (említve) „Kertészek" 1970. (említve.)

Murakőzi Ágota: Szabolcs-Szatmár képzőművészei

alföld, 1971. máj. 86-87 old.

Berecz András 3.) Folytatás.

„Vasúti pályamunkás" – „Szerelők" – „Építkezés" c. képeivel II. díjat nyert az Ipari munkás a képzőművészetben c. Szabolcs m.-i kiállításon 1970-ben. (említve.) „Egy gyönge kis madár" – „Látod-e-te babám azt a szárazujárfát" – „Csillagok, csillagok" c. képek (említve.)

Muraközi Ágota: Szabolcs-Szatmár képzőművészei.

Alföld, 1971. máj. 87. old.

MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KELET MAGYARORSZÁG

Berecz András festőművész

1972 JAN 20

KÉPZŐMŰVÉSZ A FIATALOK KÖZÖTT. Csütörtök este hét órakor Berecz András festőművész találkozik a fiatalokkal Nyíregyházán, a vendéglátóipari vállalat ifjúsági klubjában. A találkozón előadást hallhatnak a fiatalok a képzőművészetről és megismerhetik a művész néhány alkotását.

10/1

időszakban

Berecz András, festő

Szerepel az öt helyi művész tárlatán.
(Nyíregyháza.)

— : Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1972. márc. 4.

Berecz András

Népdal reggae technika

Szabolcs-Szatmári képzőművészek
őszi tárlata Nyíregyháza 1971.

Berecz András

Csendélet tanyára

Metamorfózis — 4 —

Szabolcs-Szatmári képzőművészek
Őszi tárlata Nyíregyházán 1971.

Berecz András

Kertészek tempera, olaj

— 4 —

Festő

Szabolcs-Szatmári képzőművészek
Őszi tárlata Nyíregyháza 1971.

Bereoz András

Kertészek repr.

Szabolcs-Szatmári képzőművészek
őszi tárlata. Nyíregyháza 1971.

Berecz András, festő.

Kiállítása nyílt Nyíregyházán.

— :Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1972. március 3.

Berecz András
Alkotása
szerepel a kiviatlon

Murakózi Ágota: Beregi magán gyűjtők
kiviatla Vásárosnaményban.

Népművelés 1970/6 46 old.

Berecz András

szerepel még átlagon felüli anyaggal a festők között

Moldvay Győző: A XVI. vásárhelyi őszi tárlat

Népművelés 1969/11 39 old.

4420 FNYV. I.

Berecz András festőművész

MEGHIVÓ

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK

MEGHÍVJA ÖNT

BERECZ ANDRÁS

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁRA

1972. JÚNIUS 9-ÉN PÉNTEKEN DÉLUTÁN 1/2 6 ÓRÁKOR

MEGNYITJA:

DR. BODNÁR ÉVA

A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA OSZTÁLYVEZETŐJE

FÉNYES ADOLF TEREM

BUDAPEST, VII. RÁKÓCZI ÚT 30.

Berecz András

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748. 340-726

festőművész

SOMOGYI NÉPLAP

1979 MÁJ 27

1021

Alföldi uton. Berecz András festménye.

jház

A megnyitó alkalmából a

képzőművészeti kis galériák

Csehszlovákiával határos megyénknek, Borsod-Abaúj-Zemplénnek festői tájegysége a Pitypalatty-völgy. Ebben a fürjek hangját utánozó, szép nevű, s a Bükk hegységig nyúló völgyben hat község húzódik meg.

Az egyik falucskában: Parasznyán, nagy esemény zajlott le. Igaz, hírverés nem előzte meg, nem volt ott a tévé, a filmhíradó — három falu általános iskolásai adtak műsort, hálából az ajándékért, amelyet községük kapott.

A Borsod megyei Tanácsnál szívügynek tekintik a minél többek által könnyen megközelíthető közművelődési kis központok létesítését.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-743, 340-726

Berecz András

SZABOLCS SZATMÁRI SZEMLE

1979 3

festőművész

1021

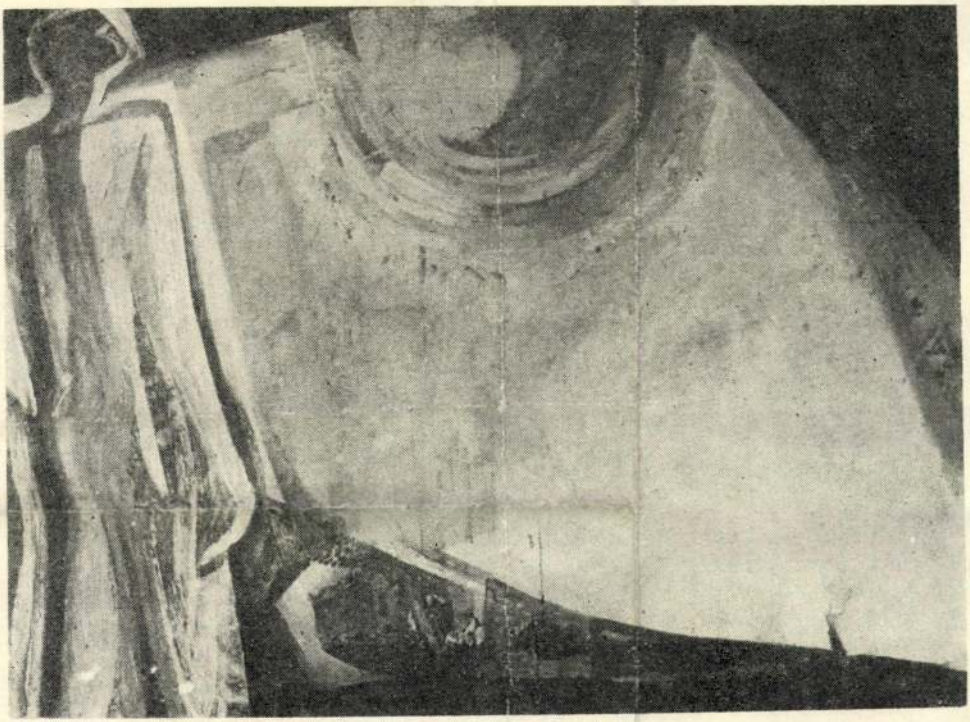

Berecz András: Szindbád fényben.

A város hiv

A város évezredek óta kiemelkedő szerepet játszik az emberiség történetében. A város méhében fogant a civilizáció, a gazdaság, a technika, a tudomány, művészet szinte minden lényeges alkotása a korai folyam menti kultúrákban éppen úgy, mint az antikvitásban, a középkorban és a modern világban. A világtörténelem — várostörténelem, fogalmazta meg valaki röviden és hatásosan a városok szerepét.

Egy település nagysága, minősége, jogi és egyéb viszonyai alapján minősülhet falunak, vagy városnak. A város, mint település, külső képe alapján is elüt a falutól, másfajta, általában kényelmesebb, magasabb rendű életfeltételeket képes lakóinak biztosítani, s kiemelkedőbb szerepet játszik a gazdaságban, kereskedelemben, közlekedésben, igazgatásban, művelődésben, szóval az élet minden területén, mint a falu. Ez a kiemelkedőbb szerepkör azonban már régebben sem csak természeti adottságként jutott egy település birtokába, hanem a magasabb rendű össztársadalmi szerveződésben kialakulható munkamegosztás eredményeként.

Különösen így van ez a mai modern világban és a szocialista társadalomban. A várossá fejlődés, a városi funkciók kialakulása nem a vak véletlen műve, hanem tudatos társadalomépítés, gazdaságszervezés eredménye, még akkor is, ha a várossá fejlődés, vagy a várossá fejlesztés lehetőségeinek mérlegelésekor nem lehet figyelmen kívül hagyni egy-egy település természeti adottságait, földrajzi fekvését. Egyes szakemberek egyenesen úgy is fogalmaznak, hogy „az egyik legfontosabb sajátossága, amellyel a város a települések sorából kiemelkedik az, hogy központja egy tájnak és a maga magasabb rendű szerepköreivel az őt környező települések bizonyos szükségleteit is kielégíti".

A különböző nagyságú és rangú tájak behálóznak minden országot

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1979 1

SZABOLCS SZATMÁRI SZEMLE

Berecz András
festőművész

1021

Berecz András: Emlék Krúdy városából

megfontolásokat, minőségi igényeket nem eléggé
dékú kezdeményezés.

Ma, kissé önkényes elhatárolással — a táj é
— három körzetet feltételezve, vízellátásuknak

I. Felső-Szabolcs

Rakamaztól Kisvárdán, Tuzséron át Kis- és
nak sávja.

Vízellátása elsősorban a Tiszából, ezt követően parti szűrésű rétegek vizéből és talajvízből oldható meg. Esetünkben a sorrendiség nemcsak a technikai megoldás nehézségi fokára, hanem az ezzel összefüggő befektetési (beruházási és üzemelési) költségek növekedésére is utal.

II. Szatmár-beregi síkság

Minden e tájegységbe tartozó üzemben lehetséges a gazdaságos öntözés. A vízigények kielégítésének módjai: elsősorban élő vízfolyásokból — Tisza, Szamos, Túr folyókból. Ezt követheti — vízfolyásoktól távolabb helyen megelőzheti — a talajvízből való öntözés. Van lehetőség néhány helyen tározott felszíni vízből való öntözésre is.

III. Nyírségi körzet

Homoktalajon termelő gazdaságok körzete. Talaja — annak csekély víztartó képessége — leginkább igényelheti a vízpótlást. Erre korlátozott mennyiségben a víztározók és az azok által táplált csatornák mentén, egyszerű lehetőség van. Nagyobb mennyiségben talaj- és rétegvízből szerezhető be a vízigény. A rétegvízből a felső 50 méteres sáv használható. A 100 m alatti rétegek vízkészletét ivóvízellátás céljára kell tartalékolni.

Összefoglalva a vázoltakat megállapítható, hogy a télialma-termesztés vízzel kapcsolatos kérdései elsősorban a terméskiegyenlítés szempontjából fontosak, melyeket már a termőhely kiválasztásánál is célszerű szem előtt tartani.

Ezen túl az eredményes télialma-termesztésnek van még néhány fontos szempontja — melyet a rekonstrukció során kívánatos figyelembe venni:

— több almatermesztésre alkalmas területünk van — a terméskiegyenlítéshez szükséges vízpótlás lehetőségét is figyelembe véve —, mint amennyin a betakarítható, feldolgozható és távlatilag értékesíthető mennyiség megtermelhető;
— már gazdasági megfontolás miatt sem célszerű az exportalma termesztő területeket az egész megyére széttagolni;
— a szakembereknek — íz, zamat, küllem, értékesíthetőség alapján — le kell határolni a termesztési körzeteket, megszabva a terület nagyságát;

Berecz András, festőművész

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK, MŰCSARNOK

MEGHÍVJA ÖNT

BERECZ ANDRÁS

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA

1979. DECEMBER 20-ÁN, CSÜTÖRTÖKÖN DÉLUTÁN 16 ÓRAKOR

A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA:

DR. BODNÁR ÉVA
MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

KÖZREMŰKÖDIK:

BÉRES FERENC
LISZT DÍJAS ÉNEKMŰVÉSZ

FÉNYES ADOLF TEREM

BUDAPEST VII., RÁKÓCZI ÚT 30.

79 8032 – FNYV 1

Berecz András, festőművész

Sebestyén Sándor szobrász Nyíregyházán dolgozik. – Tóth Sándor szobrászművész és Berecz András festőművész vagy gondal kísérik nyomon Sebestyén munkáit. Mesterségbeli és látásmódot csiszoló innere tekkel gazdagítják, ügyelnek arra, hogy az őstehetségnek számító 30 éves fiatalember önálló világát meg ne bolygassák.

Burget Lajos: Sebestyén 600 centimétere.

Kelet-Magyarország, 1979. ápr. 4.

Berecz András, festőművész

A IV. Szabolcsi Tárlaton szerepelnek Berecz András lírai hangvételű, mély érzéseket kifejező képei, melyeket mindig sajátosan szabolcsinak éreztük. A „Szindbád utazásai" c. olajképe is nemcsak azért „szabolcsi", mert Krúdy ihlette, hanem azért is és így is, hogy a szűkebb pátriát, az „én szőke városomat" tudja a szindbádi távolságokba és távlatokba helyezni. /említve/.

Dankó Imre: A IV. Szabolcsi Tárlat.

Szabolcs Szatmári Szemle, 1979. 4. 88. old.

Berecz András festőművész

a Műcsarnokban látható a jubileumi vándorgyűjteményi tárlat, melyen szerepelnek a művész művei.

Művészeti Magazin.
1949. VII.3. TV. 20.50 /kel/

Berecz András, festőművész

A nyíregyházi városi tanács és a képzőművészek területi szövetsége Móricz Zsigmond születésének 100. évfordulója alkalmából irodalmi és képzőművészeti pályázatot hirdetett. Első díjas Józsa János lett. A második díjat Hondromátidisz Rigasz és Lakatos József képzőművészek nyerték, a harmadik díjat Berecz András és Pál Gyula művei nyerték el.

Hajdú-Bihari Napló, 1979. dec. 1.

Bereez András, [ ]

L: Mátis K.

Goor S. Műventelep ..

75-89

Forrás, Kuskemét, 1980. máj.

XII/3

Berecz Ananka

ipazmüvész

„Birkajchkel" nyerte el a

nepi ipazmüvész cimet.

Zsigmondi Kadirenet a gecsnek

Nök Lapja, 1971 jamuri - 3 szám

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

VENDÉGLÁTÁS
Budapest
1972 ÁPR

Berecz András festőművész

1021

IFJÚSÁGI KLUB NYÍREGYHÁZÁN

A Nyíregyházi Városi Ifjúsági Klubot a Nyíregyházi Vendéglátóipari Vállalat KISZ szervezete hozta létre a múlt év végén, a Columbia bár pincehelyiségében.

A hangulatos, népi motívumokkal berendezett ifjúsági klub azóta a fiatalok művelődésének, szórakozásának, szabadidő felhasználásának kedvelt és népszerű központja.

Klubunk tagjai különböző munkahelyeken dolgoznak, más-más ifjúsági réteg képviselői. Érdeklődési körük is eltérő. A program figyelembe veszi a változatos igényeket. Beszélgetéseket szervezünk párt- és állami vezetőkkel, művésztalálkozókat, filmvitákat, vetítéseket, vetélkedőket, táncos összejöveteleket rendezünk.

A klubnak a vendéglátóipari fiatalokon kívül a város valamennyi gyárának, ipari üzemének, vállalatának és iskolájának 18. életévét betöltött fiatalja tagja lehet. A felvételhez jelentkezési lapot kell kitölteni, amelynek elbírálása után a vezetőség klub-igazolványt ad az új belépőnek. A tagdíj havi 10,— Ft. Jelenleg 110 fő a taglétszámunk, 51 leány, 59 fiú.

Az érdeklődés egyre nő, egy-egy rendezvényen az összlétszámnak mintegy 75%-a van jelen.

Hetenként háromszor tartunk összejövetelt, kedden, csütörtökön és szombaton. A zenét egy Tesla B4-es típusú magnó szolgáltatja, ezen mindig a legújabb felvételeket tudjuk játszani a fiataloknak.

Az elmúlt három hónapban sok előadót üdvözölhettünk klubunkban, és jónéhány érdekes előadást rendeztünk. Néhány név és cím a programból: Bory Zsolt költő, dr. Katona Béla főiskolai tanár, aki filmvetítéssel egybekötött csillagászati előadást tartott; Berecz András festőművész, Sándor György paródista, dr. Egri Kiss Tibor, aki a Fiatal Utazók Klubjának az előadója; Iszály Gábor, aki filmvetítéssel egybekötött ifjúságvédelmi előadást tartott, Szokol Károly a Nyíregyháza Városi Tanács munkatársa, a Kiváló Bornyai Ifjúsági Klub vezetője, Koláth Adrien a Tanárképző Főiskola (Nyíregyháza) KISZ titkára, aki beszámolt kongresszusi élményeiről. Nagy sikert aratott a ROCK-AND-ROLLTÓL a ROCK AND ROLLIG című könnyűzenei előadás. A februári programban szerepelt többek között: Giccs a festőművészetben; Elmúlt idők ásatási emlékei; Útifilmek-Bulgária; Az „Apolló 14"; Barangolás a komoly zene világában.

Az eddigi tapasztalatok szerint a kezdeményezés — egy ifjúsági klub létrehozása — jó ötletnek bizonyult. A vállalat fiataljai kulturált szórakozási lehetőséghez jutottak. S ez nemcsak nekik, de a gazdasági vezetésnek és a KISZ-szervezetnek is fontos eredmény.

Katkó Judit
KISZ-titkár

3

Minde
Kanad
nagy
számo
a BN
1972.

Részlet
inform

Az alábbi kanadai cégek várják Önt:

Whisky
Hiram Walker and Sons Ltd.

Halkonzerv
IMO Foods Ltd.

Dohányipari termékek
W. C. Macdonald International Ltd.

Whisky
Seagram Overseas Sales Co.

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1972 APR 25

KELETMAGYARORSZÁG

Nyíregyháza

Bereck András festőművész

tes.

VASÁRNAP A NYÍRBÁTORI BÁTHORI ISTVÁN Múzeumban nyitották meg Bereck András festőművész kiállítását. A tárlaton az ismert nyíregyházi festő mintegy 40 művét mutatják be.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

KELETMAGYARORSZÁG
Nyíregyháza
1972 MÁR 4

Berecz András
festőművész
1921

Szabolcsi művészek tárlata

A nyíregyházi művészeti hetek programjának megfelelően március 3-án, délután 5 órakor a Képcsarnok nyíregyházi Benczúr Gyula-termében megnyitották öt szabolcsi festőművész mintegy harminc műből álló tárlatát. Dr. Cservenyák László, a megyei pártbizottság osztályvezetője köszöntötte a közönséget és a művészeket, méltatta az első ízben itt megrendezésre került képzőművészeti tárlat jelentőségét a város és a megye kulturális életében. Az ünnepélyes megnyitó után az érdeklődők megtekintették Berecz András, Huszár István, Kerülő Ferenc, Pál Gyula és Soltész Albert festőművészek alkotásait.

Az öt szabolcsi festőművész tárlatát március 18-ig láthatja a közönség a Benczúr Gyula-terem nyitvatartása szerint, délelőtt 9 óra 30-tól 18 óráig, szombaton 9-től 14 óráig.

APRÓHI

Ház, ingatlan

Hajdúszoboszlón, fürdőhöz közel 3 szoba üdülő céljára kiadó. Tsz-nek vagy vállalatnak. Érdeklődni: Hajdúszoboszló, Állami Biztosítónál. (8167)

Ujkisteleki szőlőben lévő 400 négyszögöl szőlőhöz feles bérlőt keresek. Érdeklődni Géza utca 16. esti órákban. (8122)

ÚJTELEK-BOKOR 34. szám alatti ház beköltözhetően 600 négyszögöl telekkel eladó. Érdeklődni vasárnap egész nap. (335362)

Ujfehértón Vöröshadsereg u. 17. sz. 2 szobás ház kerttel Lenin utca 2. számú 1 szobás ház mellékhelyiségekkel eladó. (7963)

Rigó alatti költöz

3 sz hető l lékhel adó. Makar sz.

Egysz eladó. utca 1. mann-t

500 telken azonnal hetően egyháza kor 6.

Sóst strand társash kendhá alkalm szögöl Cím a

Elcse utcai 1 fűtéses tanácsi mat az

Berecz András

festő

A Fenyes Adolf Seremben volt kiállítása.

—:—

Művészet, 1972. julius – 15 oldal

Berecz András

Nyírbátorban örvendetes a napokban van kiállítása a művésznek. Nemsokára a fővárosban is bemutatja munkáit.

Kelet Magyarország, 1942. május 24.

Berecz András festőművész

a Fényes Adolf teremben nyílik meg tárlata péntekén.

Esti Hírlap, 1942. jún. 9.

Berecz András

1. Műteremsarok II. tempera
2. Kettős arckép —"—
3. Földosztás —"—

XV. Szabolcs-Szatmári képzőművészek
Ősi tárlata 1970

Berecz András

1. Kertek vége tempera
2. Műtermes sarok II — " —
3. Nagy ajtó — " —

XV. Szolnok-Szatmári képzőművészek
Őszi Tárlata 1970

Bérecz András

1. Felszállott a páva
tenyerre
Vegyes technika

XV. Szabolcs-Szatmári képzőművészek
őszi tárlata 1970

Berecz András

Kiállítása lesz Nyíregyházán

N. N.: 1971: Képzőművészeink napja
éve

Kelet-Magyarország 1971 I. 24

MDK

Berecz András festő

Kiállít.

Bálinkai János: Gondolatok a Debreceni II. Országos Nyári Tárlat-ról 84-86.

ALFÖLD, Debrecen. 1970. aug. XXI/8.

MDK.

Berecz András

Kiállitási kritika

Keletmagyarország 1965 ápr.8.lap -

1021

Vita a megyei képzőművészetről

EZEN AZ ŐSZÖN is, mint most már az egymást követő esztendők során a megyei központok képzőművészeti kiállításain a vidéki és fővárosi vendégművészek azon legjobb alkotásaival találkozhatunk, melyek a legutóbbi hónapok alatt láttak napvilágot. Szolnokon, Vásárhelyen, Miskolcon és Nyíregyházán — szerte az országban festők és grafikusok, szobrászok és iparművészek tárják a közönség elé művészi elképzeléseiket. Évről évre megállapíthatjuk, hogyha óvatosan bár — lépnek előre művészeink s új tehetségek is bontogatják szárnyaikat, így nincs okunk kesereg ni a sokszor ismételgetett „ujjgyakorlatok" láttán sem, mert a szerényebb igényű munkák mellett a tehetség felcsillanása kárpótlást jelent számunkra.

A nyíregyházi tárlaton csupa helybéli művész mutatja be tudását, s mint mindenütt, itt is heterogén a művészi termés. Egységesen tudatos érzékeléssel nem találkozunk itt sem, egyedül Vásárhely kivétel, ahol a művészek munkái — jórészt az átalakulóban lévő falusi élet ábrázolására — érzékeny reakcióknak tekinthetők. A vidéken élő művészek, bár közelebb élnek ezekhez a problémákhoz, sok esetben a technikai felkészültség, a nagyobb koncepció hiánya fosztja meg őket attól, hogy maradéktalanul juttathassák kifejezésre elképzeléseiket. Sok esetben ezek a művészek nagy áldozatkészségről tesznek tanúságot, amikor szívósan ragaszkodnak művészetük folytatásához, mivel legtöbbjük messze a fővárostól — sőt megyei központtól is — tanít, vagy dekorál a több szabad idő, vagy továbbtanulás legkisebb reménye nélkül. Legtöbbször magárahagyottan, társtalanul, a már megtalált kifejező eszközök birtokában, fejlettebb tudással rendelkező művésztársakkal folytatható termékenyítő viták nélkül, múzeumok, képtárak, kiállítások látogatásának gyér lehetőségével, küzdelmes művészi útkeresés az osztályrészük. Mégis felülemelkednek a nehézségeken, — ahogy ezt a nyíregyházi tárlat 5 kiállító művésze is bizonyítja.

A TÁRLATRA BEHÍVOTT művészek munkái közül a Képzőművészeti Alap zsűrije válogatott. Tárgykört tekintve, változatosságot nem kínál a bemutatott anyag — főszerepet játszik a táj és csendélet — variációk szinte ugyanazon témára. Ez azonban nem tekinthető hibának — a helyhezkötöttség eredményezi a közvetlen környezet festői felfedezését s ezen keresztül az artisztikum megtalálására kifejlődő érzéket.

A festők: Berecz András, Huszár István, Kerülő Ferenc, Pál Gyula és Soltész Albert mindkét műfaj gyakorlatait bemutatták. Szűkebb pátriájuk, vagy egy-egy művésztelepen eltöltött rövidebb idő szolgált ihlettel. Megoldásaikban kitapintható hagyományok ismerhetők fel. A realizmus közelébe sorolható képek mellett szép számmal fordulnak elő pl. a Barcsay-féle konstruktív irányt követők munkái is.

A sokszor ismételgetett parasztházak, utcák, szénaboglyák azonban eléggé vérszegény művészi vénára vallanak. Utalnunk kell itt a tájkivágás helyességére, témaválasztásra, a megtalált tájrészlet művészi megoldására, ezek együttesen eredményezik a művészi összhangot, mely tartalom és forma harmoniájából sugárzik.

Berecz András lendületesen fogalmazott Jegenyék c. olajképét tiszteletreméltó igyekezet hatja át, két csendélete közül a Margaréták színhatásával, a Fehér bögre erőteljes ecsetkezelésével megint más stílusirányba való kalandozásaira utal. A Lópatkolás nézőpontja bár kevéssé szerencsés, örömmel üdvözöltük, mint ritka és becses igyekezetet a kiállításon a falusi élet megörökítésére.

SOLTÉSZ ALBERT mértéktartó színekkel megfogalmazott akvarelljei, szerény utcarészletek, egy-egy házportré úgy tekinthetők, mint becsületes vázlatok, kísérletek. Több tussrajzán azonban nem tudott megbírkózni a látvány konstruktív rend szerinti csoportosításával, ennek következtében itt-ott zavaros a megoldás. A magas, fehér fal előtt lovaival bibelődő kocsisát sokkal frissebbnek találtuk, ugyanígy az egyik, erőteljesebb színekkel megoldott Tokaji részletét is.

Pál Gyula nem egy művével valóságos Nagy István igézetében él, ahogy ezt néhány bemutatott képe tükrözi. Monoton, sötét színekkel testesítette meg a Várakozó asszonyok alakjait s ugyanilyen az Asszonyok megoldása is, ahol az előbbi szereplők perspektivikusan háromszögbe komponáltan, háttal egymás mellett helyezkednek el. A művész harca önmagával, az alakuló kompozícióval, színek összhatásával nyilvánvaló és sokkal több segítséget érdemelne, hogy végigvihesse, kiteljesíthesse festői vágyait.

Kerülő Ferenc az ifjú nemzedék erőteljes reménysége mindössze három alkotással szerepel. A két színezett tussrajz Füredi ház és a Csónakok, dinamikájával figyelemre méltó, de olajképe a Vásári bódék virító, vörös-sárgakék színpacnikkal még lehiggadásra vár.

SZÁNDÉKOSAN HAGYTUK utolsónak Huszár István műveinek tárgyalását — aki olajképpel nem is szerepel — mint grafikus azonban a legtehetségesebb ígéret a kiállításon. A tussal és aszfaltkrétával váltja valóra művészi álmait. Mindkettővel igen jó érzékkel bánik. Kisméretű finom, lírai női ábrázolásai, mint pl. Éva vagy Krúdy művekhez készített illusztrációi egyéni felfogásból születtek. Nagyméretűek az aszfaltkréta lapok, monumentális, helyenként Picasso reminiscenciákat hordozó alkotások, mint pl. az Érem, mások, mint pl. a Munkás, vagy Ady: Uri szűz dicsérete c. illusztrációja szinte szobrászian modelláltak. Kár, hogy a szenvedélyes hanghordozás időnként nehezen érthető megoldásokhoz is vezeti. Nem kétséges, hogy Huszár kiválóan alkalmas lenne monumentális elgondolások valóra váltására. A megye egyre fokozottabb ütemben emelt középületeinek díszítésére általában több esetben kellene igénybe venni a helybeli művészeket. Így a megrendelt feladat lelkiismeretes teljesítése közben nagyobb lépéssel juthatnának előre művészi pályájukon s az állami támogatás révén nagyobb megbecsülést is szerezhetnének.

Telepy Katalin
műtörténész,
Művelődésügyi Minisztérium
múzeumi főosztálya
és a Magyar Nemzeti
Galéria munkatársa

tárgyaláson:

Gál Andrásné: — A gyermekek éheztek. Olykor tőlem is kértek ennivalót, és én rendszerint adtam is nekik, mert láttam, hogy örülnek.

Kovács Istvánné: — Egyszer a gyermekek megfagyott lábbal, ruhátlanul, takaró nélkül ültek az ágyon a jéghideg lakásban.

Tóth Imréné: — Gyakran előfordult, hogy B-né kora reggel elment otthonról és — mivel a férj dolgozott — a tanut idézem — két kanna vizet sem tudott volna elvinni.

Május 4-én a házaspár megjelent a gyámhatóságnál, és kérték a gyermekek állami gondozásba vételét. A tanács dolgozója ezt a kérést teljesítette és határozatban ezt írta: erkölcsi okból.

Szücs Gyuláné tanácstag is részt vett a határozat végrehajtásában. Ezt mondta el: — A gyermekek a szalmán feküdtek erőtlenül. Testük sebes volt, mert a szalmán hemzsegő férgek kikezdték. Három kicsit kórházba kellett szállítani, hogy életben maradjon.

Mikor a gyermekeket elvit-

Autódarus gépkocsira gépkocsivezetői jogosítvánnyal és nehézgépkezelői vizsgával rendelkező személyeket felveszünk. 5. sz. AKÖV Nyíregyháza, Korányi Frigyes u. 12. (2)

Januártól: füzet formátumban jelenik meg a TISZATÁJ

A tizenkilencedik évfolyamába lépő irodalmi és kulturális lap, a Szegeden szerkesztett Tiszatáj januártól kezdődően füzet formátumban jelenik meg, minden hónap 5-én, színes borítólappal, öt ív terjedelemben, példányonkénti 5 forintos árban.

A lap szélesíteni kívánja olvasóinak körét, ezért nem csak irodalommal foglalkozik majd, hanem különböző rovataiban bő teret szentel általában a kulturális élet, sőt ezen túlmenően a talában a kulturális élet, sőt ezen túlmenően a mai magyar való ság izgalmas, aktuális kérdéseinek. Ezért a versek, elbeszélések, regényrészletek, tanulmányok mellett, ripor-

irodalmi és kulturális folyóirat

GÉPI

AGROKE

Nyíregyh

Kinizsi u

MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296 188-307
KELETMAGYARORSZÁG
1965 JAN 4

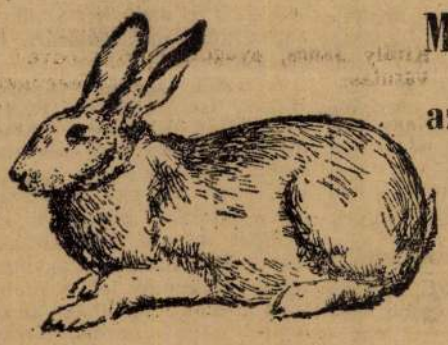

Megkezdődött az 1965. évi

házinyúl szerződéskötés

Szerződéses felvásárlási árak:

2,20 — 2,60 kg-os nyulakért kg-onként

I. hó 1-től I. hó 31-ig, VI. hó 1-től XII. hó 31-ig	14,60 Ft.
II. hó 1-től V. hó 31-ig	16,60 Ft.

2,60 kg. feletti nyulakért kg-onként:

I. hó 1-től I. hó 31-ig, VI. hó 1-től XII. hó 31-ig	15,50 Ft.
II. hó 1-től V. hó 31-ig	17,50 Ft

Érdemes télen is fialtatni, mert a tavasszal értékesített nyúl után kilogrammonként 2.— Ft-tal magasabb árat kap a termelő. Ezenkívül kedvezményes takarmányjuttatás és kamatmentes elő leg.

Bővebb felvilágosítást az fmsz. baromfifelvásárlója ad.

járműszavatossági biztosítás 1965. évi díja

31-ig pótlékmentesen befizethető.

ztosítási díj:

autó	460 Ft
erékpár (oldalkocsival is)	100 Ft

gosítást fiókjaink adnak.

ÁLLAMI BIZTOSITÓ (1)

AZ ÚJJÁÉPÜLT

OMÁNYI ÁRU

1966 NOV 13

1021

Új köntösben a Szabolcs-Szatmári Szemle

Kíváncsian vettük kézbe megyénk gazdasági, társadalmi és kulturális életének most már negyedévenként rendszeresen megjelenő és országos terjesztésre is elfogadott kiadványának legújabb számát, a Szabolcs-Szatmári Szemlét. Hosszas erőfeszítések, próbálkozások technikai nehézségek, tartalmi és profilbeli útkeresés után, mind külső formájában, mind tartalmában igényesen szerkesztett, rangos folyóirat első példánya került az olvasók elé.

A Szabolcs-Szatmári Szemle célkitűzését magában foglalja *Orosz Ferenc* elvtársnak, a megyei pártbizottság első titkárának „Eredmények és feladatok megyénk fejlődésében" című bevezető írása, melynek gondolatai a Szabolcs-Szatmári Baráti Kör alakuló ülésén hangzottak el. Szabolcs-Szatmár gazdasági társadalmi és kulturális fejlődésének meggyorsítása feladatokat ró az itt élőkre, és mindazokra, akik segíteni akarják ennek az országrésznek az előbbrejutását. Orosz elvtárs egyebek közt foglalkozik az ipartelepítéssel, az elvándorlás gazdasági társadalmi és kulturális problémáival. „Szép feladat részt venni Szabolcs-Szatmár megye életének sodró áramlatában, erős szálakkal kiépíteni a kapcsolatot a gyakorlati élettel, a nép alkotó munkájával. Összefogni jobban az alkotó szellemi erőket. Kibővíteni a szellemi kapacitást azokkal, akik a megyében születtek és dolgoztak, azokkal, akik a megye problémáját választották művészeti munkájukhoz" — hangsúlyozta.

A „Tanulmányok és cikkek" rovatban *Moskovits Károly*, megyei főorvos Szabolcs-Szatmár egészségügyéről ír sok ténnyel, számadattal illusztrált cikket.

Maczkó Gábor és *Varga János* az Alkaloida Vegyészeti Gyár fejlődéséről számol be történeti hűséggel.

Az átlagos érdeklődőnek is hasznos ismereteket nyújt *Hagymási József* és *Kakuk László* írása, a szocialista kereskedelem helyzetéről, a lakosság vásárlóerejének pénzbevételének, a kiskereskedelmi áruforgalom alakulásáról.

Napjaink egyik társadalmi problémájáról szól *Barota Mihály* és *Szedlák András* riportelemekkel tarkított cikke, mely a szabolcsi gyermekvédelem helyzetét és problémáit, az állami gondozásba vétel okait, a gyermekvédelem korszerűsítésének néhány kérdését boncolja. *Csallány Géza* idegenforgalmunk lehetőségeit elemzi.

Vargha László „A földrajzi burok komplex hatása az emberi szervezetre" címmel a földrajzi tényezőknek az egészségre gyakorolt hatását vizsgálja.

Oktatásügyünk továbbfejlődésének kérdéseit vázolja *Kálmán György* főiskolai docens, különös tekintettel az iskolareform követelményeire, a pedagógiai munka elméleti és gyakorlati feladatainak egységére. A „Tanulmányok és cikkek" rovatban találjuk *Farkas József* megemlékezését Mosolygó Antalról, születésének 75. évfordulója alkalmából, s *Molnár Mátyás:* Telekkönyvi adalékok a Móricz-család történetéhez, *Csorba Sándor:* A csekeiek Kölcseyről, *Andrei Deszkocs:* Emlékezés Szamuely Tiborra, *Orosz Szilárd:* KISZ és megyénk ifjúságának társadalmi aktivitása és *Váczi András:* Hogy mindenki tudjon róla című írását. Portrét olvashatunk a szabolcsi burgonya tudósáról, Teichmann Vilmosról. *Csikós Balázs* tollából, és „Aki meghonosította a jonatánt" címmel Nagy Sándor Állami-díjasról, *Farkas Kálmán* tollából. *Margócsi József* főiskolai docens Galambos Lajos portréját rajzolja meg. A Könyvismertetések rovatban *Bőgel József* Sipkay Barna: Gyűlölet, éjszaka, szerelem című kötetét méltatja, Merényi Oszkár Berzsenyi Dániel című munkájának recenziójára *Szuromi Lajos*, egyetemi adjunktus vállalkozott. Ratkó József: Félelem nélkül című művét *Kiss Ferenc* ismerteti az olvasókkal.

Berecz András, *Soltész Albert* és *Z. Szalai Pál* festőművészek, a címlapot tervező *Antal Ferenc* grafikus munkái teszik plasztikusabbá a folyóiratot, *Hammel József* fotói életszerűséget, mozgalmasságot kölcsönöznek a Szemlének.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
KELET-MAGYAR-
ORSZÁG

GYEREKE

Törd a fejed

VÍZSZINTES:

1. Megfejtendő: 6. Megfejtendő. 11. Gyűlésen hozzászól. 14. Téli sport. 16. Vissza: erős hőemelkedés. 17. Morsejel. 18. Nem kevés. 19. Gyermekköszönés. 20. Huszonnégy óra (első kockában 2 betű). 22. Erődítmény. 23. Cink vegyjele. 24. **Megfejtendő.** 26. Azonos betűk. 27. Két kétjegyű mássalhangzó. 28. Perzsia, másik nevén. 30. Virágzik. 33. TLUER. 35. Gyümölcs teszi napos időben. 36. Aranka becézve. 38. Líba anagramája. 39. Nagy tömegű. 40. A tréfa. 42. Levegő. 43. **Megfejtendő** (névelővel).

FÜGGŐLEGES:

2. ÓE. 3. Talál. 4. Fordított kétjegyű mássalhangzó. 5. Eső nélküli forró nyári időszak neve. 6. Nem mai, egy nappal későbbi. 7. Létezik. 8. Vissza: fejet borítja. 9. JL. 10. Hajbakap. 12. ZÁ. 13. **Megfejtendő.** 15. Antik görög törzs. 17. Bő. 19. E mögött áll az elárusító. 21. Tömegszervezet, politikai. 24. Hüllő. 25. Személyénél. 27. Karil betűi keverve. 29. Zéró. 31. Költőfélé, 32. Csermelyek, apró vízfolyások. 34. Kutyáé. 36. AHD. 37. Ilona beceneve. 40. Ajándékoz. 41. Római 200.

Megfejtendő: Madárfélék (vízszintes 1, 6, 24, 43 és függ. 13.)

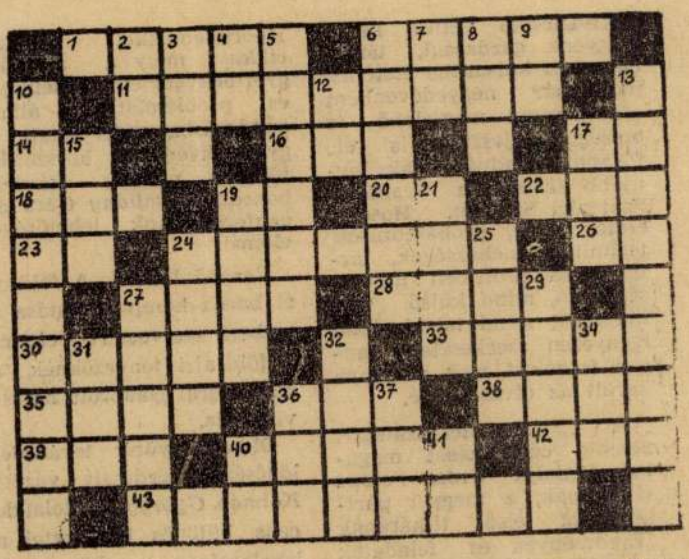

Múlt heti megfejtés: — ÉLJEN AZ OKTÓBERI NAGY OROSZ FORRADALOM —

Könyvjutalom: Rácz Eszter Tyukod, Adonyi Klára Nyíregyháza, Kazsuba Attila Nyírlövő.

Ügyeskedj:

Készits tv-mackót!

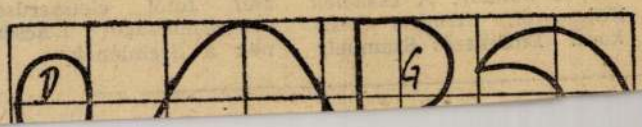

tésekkel utólag varrod fel és fekete pamuttal nagy karmokat hímezel a mackó mancsára. Végül a kart is felerősíted a törzsre és kész a gyönyörű tv-maci. Ha pedig nagyobb mackót szeretnél, akkor a kockát is nagyobbra rajzolod — 24 cm magas mackónál 4x4, kb. 20 cm magas mackónál 3x3 cm-es kockákat rajzolj.

Cinkék

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KELET-MAGYAR-
ORSZÁG

Berecz András

1900 NOV 24

1021

XI. őszi megyei tárlat

November 29-én 18 órakor nyílik meg a XI. megyei őszi tárlat Nyíregyházán, a József Attila Megyei Művelődési Ház nagytermében.

Tíz szabolcsi képzőművész — Berecz András, Huszár István, Kerülő Ferenc, Koncz Zoltán, Krutilla József, Nagy Mihály, Pál Gyula, Soltész Albert, Szabó Gáspár és Tőkey Péter — mintegy negyven alkotása vesz részt a tárlaton. A műveket dr. Tóth Ervin művészettörténész ismerteti a megnyitón. A kiállítás december 9-ig tart nyitva.

Szabol

Változik, egyre nő a falusi lakosság igénye megyénkben is. A legtávolabbi települések is sürgetik azokat a közintézményeket, melyek szebbé, könnyebbé teszik a lakók életét. Megfigyelhető viszont, hogy miközben szaporodnak a művelődési házak, az új iskolák, az orvosi rendelők vidéken, e létesítmények csak ritkán változtatják meg a faluképet. Az ok: sok helyütt szétszórtan, ötletszerűen építkeznek, pillanatnyi előnyöket követve. Nemcsak esztétikailag árt ez valamely településnek, érezhető gazdasági

1021

Képzőművészeink vázlatkönyvéből

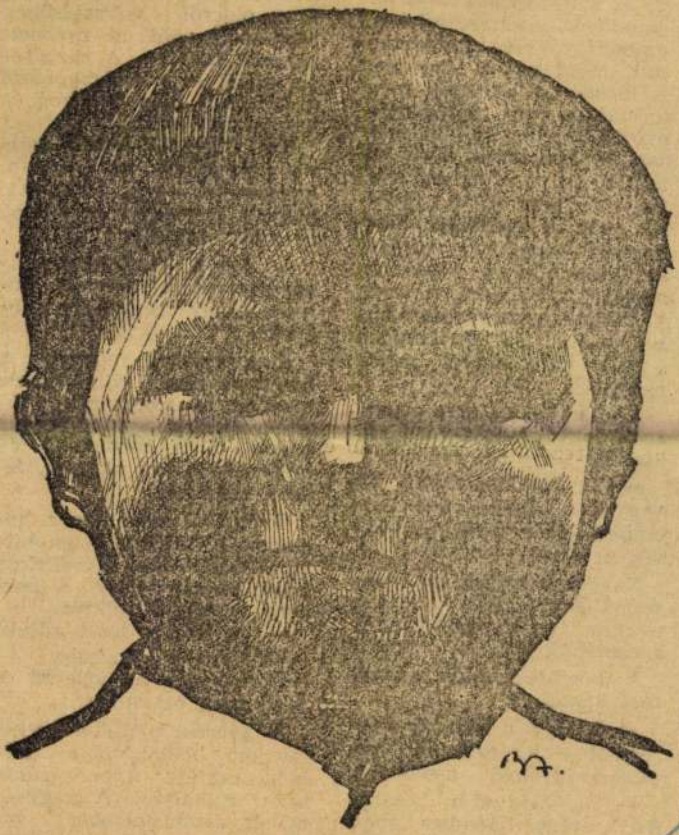

Tanulmányfej

Berecz András rajza

Az önző hóember

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
KELET-MAGYAR-
ORSZÁG
196/ JAN 1

Nincs szebb a téli nap
nél. Ezt a falu minden
ke észrevette. Az első
lott puha hópaplan
mindannyian összegyű
tek, és közös munkáv
szivárvány színekben
gó és kissé olvadó hób
ember készítettek. A h
ember így is elég kicsire
rült, mert hát a gye
is kicsik voltak, akik
formálták. egy napig
nyörködtek benne. De
nap amikor ismét sűrű hófelhők árnyékolták be a tájat, már nem sokat törődtek vele. A mellőzött, elhanyagolt hóember azonban az újabb bőséges hóesésben magától növekedni kezdett. A cingár figura egyszere hízni kezdett, de legfőképpen a feje vált napról napra nagyobbá.

Amikor észrevette, hogy senki sem törődik vele, rákiáltott az utcaseprőre:

— Vigyázz! Tisztelegj! Én vagyok a nagyra növő hóember! Ide a pipát, ha kedves az életed!

Nagyon megijedt az utcaseprő és a hóember szájába nyomta legdrágább kincsét a cseréppipáját.

A hóember ettől vérszemet kapott.

— Ide azt a kosarat a fejemre! — kiáltott rá egy piacra igyekvő asszonyra.

— Ne vedd el a kosaramat drága hóember, mert répát vennék ebédre, és ebben vinném haza...

Egy gyerek aszalt szilvát eszegetett az utcán. Egyszercsak azt hallotta, hogy a szemtelen és önző hóember rákiált:

— Azt a két utolsó szilvát nyomd a szemem helyébe, hogy még szebb legyek!

A gyereknek csorgott a nyála az aszalt szilváért, de megijedt a nagyképű hóembertől, és egy rozoga székre állva szemet csinált neki a két ragyogó, fekete szilvából.

Gyönyörű volt már a hóember, legalábbis ő azt hitte. Rákiáltott a gyerekekre, hogy hozzák elébe a borbély nagy fali tükrét.

— A tükröt nem adjuk! — kiáltott a borbély, — hanem gyere az üzletbe és nézd meg ott magad...

A gyerekek eltolták a beképzelt hóembert a borbély tükréig, ahol pirosan izzott a kályha. A nagyképű és önző hóember pár perc alatt egy lavor szutykos, kormos vízzé vált.

TVÉNY

1966 DEC 1 8

Képzőművészeink vázlatkönyvéből

Falusi életkép.

Berecz András rajza.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
KELET-MAGYAR-
ORSZÁG

Kocsordi utcasor 1966.

majd munkalehetőséget. Megtalálták már a módot arra is, hogy a fatelepet miként fejlesztik ládaüzemmel és más profilokkal, ahol fogadni tudnak majd hazatérő ipari munkásokat.

Közben állandóan napirenden tartják a termelőszövetkezetek megerősítését. Vannak már ennek megnyugtató jelei, de akad még szembetünő mérleghiány is, melyhez nemcsak a rossz időjárásnak, a tengernyi belvíznek, hanem a gyenge vezetésnek, a hiányos munkafegyelemnek és az elégtelen szaktudásnak is köze van.

óta kihasználatlan, volt ecsedi szeszgyár épülete: konzervfélék termelésére rendkívül alkalmas hely lehetne!)

Ezek már a holnap gondjai, tervei, csakúgy, mint a szinte legnagyobb vonzáskörzetű járásszékhely, Mátészalka továbbfejlesztése, várossá emelése.

Dr. Csatlós Miklóstól, a járási tanács vb. titkárától tudom meg: amolyan kulcskérdés ez ma a helység lakosságának, melyért nem sajnálnak áldozni sem. Túl azon, hogy külső megjelenésével, fontos intézményeivel, középiskoláival, üzemeivel, vasúti gócpontjával Mátészalka már most maga mögött tudhat néhány másutt lévő várost, az itteniek jól tudják: Mátészalka várossá nyilvánítása nem csupán névadás lesz. Ehhez néhány olyan munkát kell még elvégezni, ami valóban várossá emeli a szatmári rész központját.

Mindenekelőtt csatornázni kellene.

— Vállalkoztak is rá a lakosok, de a lakosok által felkín-

mondhatói. (Előbbiek, ha lehet kerülik a rideg helyiséget, utóbbiak a „színházterem" közepétől legfeljebb ágaskodva láthatják a színészeket.)

Mátészalka indokolt és várható erőteljesebb iparosítása csak tovább mélyíti a lakáshelyzetet. Elkél itt a külső segítség, de az eddiginél helyileg is jobb lehetőségeket kell teremteni a sajáterős építkezések meggyorsítására. (Társasházak, KISZ-lakások, stb.) A Bajcsy-Zsilinszky utca folytatásában jelölték ki például egy új, többszintes házakból álló lakónegyed helyét. A vállalkozók azért vonakodtak tőle, mert feltöltésre szorul a terület. Igaz, a község vezetői átmeneti megoldást kerestek, s találtak: terv szerint felszámolják a jelenlegi vásárteret a község másik részén, s ott szanálásmentesen lehet majd építkezni. De a távlati fejlesztési terv

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Berecz András
KELET-MAGYAR-
ORSZÁG
1961 FEB 14.

Két kiállítás nyílt vasárnap Nyíregyházán

1021

Két kulturális esemény színhelye volt vasárnap a megyeszékhely. Népes érdeklődő közönség előtt nyitották meg a Nyíregyházi Jósa András Múzeum Felszabadulás útja 6. sz. alatti helyiségében az új állandó régészeti kiállítást. Kovács József Kossuth díjas, a Nyíregyházi Tanárképző Főiskola igazgatója mondott megnyitó beszédet, majd a jelenlévők megtekintették a Szabolcs-Szatmár megye bronzkora, a honfoglaláskori Szabolcs megye és a szabolcs-szatmári népszokások című gazdag kiállítási anyagot. Magnetofonos tárlatvezetésen ismerkedhetnek meg az érdeklődők szabolcsi régészeti és néprajzi emlékekkel.

Ugyancsak vasárnap nyílt meg a TIT Bessenyei Klubjában két nyíregyházi festőművész, Berecz András és Soltész Albert grafikai kiállítása. Lábas Menyhértnek, a TIT megyei titkárának megnyitója után Tóth Ervin budapesti művészettörténész tartott tárlatvezetést.

forgalom indokolja. Mos
ximum, amit nyújtani tu
városban. Ismerve a vil
korszerűsítésről nem tud
Azon mégsem ártana
mos funkcionál, megérn

Előadássorozat Vaján

Oláh Lajos, a járási tanács művelődési osztályvezetője tartja a vajai „Vay Ádám" múzeum előadássorozatának hatodik előadását február 15-én este hat órai kezdettel a helybeli iskola nagytermében, a baktalórántházi járás oktatási, nevelési helyzetéről, problémáiról. A sorozat utolsó előadója Porzsolt István, a Nyíregyházi Tanárképző Főiskola igazgatóhelyettese lesz, aki „Technika és nevelés" címmel február 22-én tartja meg előadását.

Nevess velünk címmel a fővárosi „Népek barátsága"

GALÉRIA RAKAMAZON. A Tisza-parti községben a közeljövőben állandó tárlatot nyitnak, ahol a Tokajról és Hegyaljáról készült legjobb képzőművészeti alkotásokat mutatják be.

Fiatal pedagógusok klubja alakult a Nyíregyházi József Attila Megyei Művelődési Házban. A tervek szerint a város ifjú nevelői havonta egyszer találkoznak.

Hatszázhatvan családi ház és nyolc társasház építését tervezik a harmadik ötéves terv során a nagykállói járásban.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KELET-MAGYAR-
ORSZÁG

Berecz Andrásról
1966 OKT. 2

Réz Ádám fordítása

1021

Képzőművészeink vázlatkönyvéből

Berecz András: Hegyi falu.

nem sikerült a kísérlet". Az elnök: „Az idén megfürödtem a műlegelővel". Az igazgató: „Utóbb sok a társadalmi elfoglaltság, nem tudok szívem szerint együtt időzni a munkásokkal".

Tévedni, hibázni emberi dolog. *Még emberibb* őszintén számot vetni a saját tévedésünkkel s hangoskodás, hatalomféltés helyett *helyrehozni a hibát.* A gazdálkodás bevezetésre kerülő új rendje sem önkényeskedésre, mások indokolatlan háttérbe szorítására, vagy önfejűségre alapozza a vezetők nagyobb cselekvési lehetőségét. Ezek a fogalmak idegenek a szocialista munkaerkölcstől, károsak a társadalomra. Azokra a vezetőkre épül a gazdálkodás új mechnizmusa, akik munkájuk lényegének *a kollektív vezetést* tartják, akik miközben szakmailag, politikailag állandóan lépést tartanak a fejlődéssel, nem szégyellik, *időben felismerik* gyengébb oldalaikat is. Mert *csak így* tudnak változtani munkastílusukon,

res ellenőrzése, a ...
giai folyamatok kido...
és tökéletesítése.
azonban így, egym...
kevés. Egy-egy újítás ...
ó segítségnyújtás i...
alkalmi megnyilvánu...
nak a sok lehető...
amelyet egy mérnök...
technikus nyújthat a...
zóknak a mindennapi munkájuk eredményesebbé tételéhez.

A pártkongresszus tiszteletére indított országos verseny újabb lendületet adott a gazdasági vezetők és a fizikai dolgozók összefogásának. A verseny új, jellemző vonása, hogy a mozgalomba szélesebb körben kapcsolódtak be a műszakiak. Több üzemben vállalták, hogy jobb feltételek biztosításával, az anyagellátás folyamatosságával teremtik meg a lehetőségét annak, hogy a munkások zavartalanul dolgozhassanak. Egyes helyeken műszakiakból és fizikai munkásokból álló komplexbrigádokat alakítottak, hogy a különböző munkafolyamatokban fennakadás ne legyen.

Patronálás rokonok nélkül

Különösen szép példája nyilvánult meg ennek az összefogásnak a Tiszavasvári Alkaloida Gyógyszerve-

...kiaszálatlan ieh...

Kereső fo...

A távoli Japán híradástechnikai termékeit nem kell külön bemutatni. Világszerte ismertek a tranzisztoros zsebrádiók, miniatűr magnetofonok. Azt azonban már kevesebben tudják, hogy a japán műszeripar, de különösen a híradástechnika bedolgozókra épül. Már maga a módszer is érdekes: a gyárak megállapodást kötnek egy-egy faluval, mely rendszerint egy alkatrész előállítására specializálja magát. Az emberek könnyen elsajátítják a munkafogásokat, a gyár pedig kisgépeket, sőt, szaktanácsadókat is ad. A japán falucska lakói tehát — hazai példával élve — nem kukoricafosztásra gyűlnek össze a napi munkájuk végeztével — hanem alkatrészgyártásra.

Több ezer vállalkozó

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
KELET-MAGYARORSZÁG

Képzőművészeink vázlatkönyvéből

Berecz András: Gyerekek

munkát altatja. „Tisztába raktam, megétettem, hadd aludjon." Beviszi a modern, tiszta belső szobába. Ők ide szorultak a konyhába, ketten a férjével.

Az „édes" körül megváltozott minden. A régi festett vaságy végénél Józsika fehér zománc fürdőkádja. Odébb mosógép. „Valamikor fatekenő volt."

Kovács Andrásné most az Uttörő Tsz irodájában takarít. Kijár a háztájiba is, kapálni. „De most könnyebb, mert előtte meghuzatják ekekapával." Ő már nem is tudna munka nélkül élni.

Az édesanya még elviszi a postára a csomagot. „Lányomnak, kis fiamnak." Ereje, melyet gyermekeiért áldozott, lassan elfogy. Felőrölte a cselédsors, a sok szenvedés.

Az anyák sorsa a falun húsz évvel ezelőtt még ilyen volt.

Erről se feledkezzenek meg a gyerekek.

Farkas Kálmán

„Most nem tudnak jö
az újságírók, hogy látn
milyen szorgos munka
lyik itt" — hangoztat
többen, az elmúlt napok
a rohodi Uj Élet Term
szövetkezetben, amikor
szerre 150—200 tag, fő
asszony és leány dolgozott
a burgonya válogatásánál és
vetésénél. Sajnáljuk, hogy
akkor nem jártunk ott, de
azóta már felkerestük a közös gazdaságot, s a vezetők
elbeszélése alapján, valóban
rászolgáltak a dicséretre. A
tavaszi munka időarányos
részét elvégezték. Csupán
a kukorica vetése és a dohány ültetése van hátra. Az
előbbit a belvíz eddig erősen akadályozta, az utóbbinak pedig még nem jött
el az ideje. De ha az idő
engedi, a jövő héten már
megkezdik a szépen fejlődött dohánypalánták kiültetését is. Nem kevesebbet,
mint 90 holdat kell beültetniök.

Ebben a szövetkezetben
ma már nem az okoz gondot a vezetőknek, hogy
honnan szerezzenek embert
a munka elvégzésére, hanem fordítva: hogyan tudják foglalkoztatni a tagomunkaegység 35 forintot, az
eredményességi prémium
mal együtt pedig 54,84 forintot ért. Az egy dolgozó
tagra jutó átlagjövedelem
meghaladta a 14 000 forintot. Minden bizonnyal ez is
hozzájárult ahhoz, hogy a
szövetkezet a télen 29 új
taggal gyarapodott, s ezek
közül 20-an falun kívül, tá
volj munkahelyeken dolgoztak, s onnan tértek visz
sza. Az új tagok szinte
mindegyike a fiatalabb kor
osztályba, a 20—35 évesek
csoportjába tartozik. Belőlük alakították meg a szállítóbrigádot, amelynek
úgyszólván egész évben
tudnak munkát biztosítani.

MDK.

Berecz András

Kiállitási kritika

Hajdubiharmegyei Népujság 1967 máj.3.

MDK

Berecz András

Kiállitási hir

Szocialista Müvészetért 1967 decá

MDK.

Berecz András

Kiállitási kritika

Hajdubiharmegyei Népujság 1967 máj.14 .

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
KELET-MAGYARORSZÁG

MŰTEREMLÁTOGATÁSON

Berecz András festőművésznél

Egy művész az alkotásaival „beszél", mondja el véleményét az őt környező valóságról. Így ismerték meg Szabolcs-Szatmárban Berecz András festőművészt, aki a nyírségi képzőművészeti élet törzsgárdájához tartozik.

Képei hatalmas csarnokot megtölthetnének, az elsőtől, a „Kiserdőtől" amely egyik legkedvesebb képe, száz és száz vázlat, érett alkotás vezet az ország sok városának kiállítótermeibe. Esztergom, Debrecen, Miskolc, Hódmezővásárhely, s a kárpátukrajnai Ungvár közönsége ismerte meg Berecz András művészetét. A „hazai", szabolcsi, nyíregyházi művészetkedvelők minden évben találkoztak sajátosan nyírségi és mégis az egyetemes magyar képzőművészethez szervesen kapcsolódó munkáival.

Hammel J. felv.

— Ha az ember igyekszik lépést tartani, nem szigetelí el önmagát, nem érzi magát vidéki művésznek, mintahogy nincs is külön vidéki és külön fővárosi művészet. Sok-sok elmélyülés, érlelés szükséges azonban a vidéken élő művész alkotó munkájához. De egy igaz, itt nagyon közel lehet kerülni az élethez, az emberekhez. Jómagam, mint tanítóképző intézeti rajztanár a hallgatók meglátogatása során, utazgatás közben számos élményt, benyomást raktározok el, hogy a műteremben azok képpé változzanak.

Berecz András festészetének jellemzője, mint ő maga is megfogalmazta, kerülni az elvont formákat, a „nonfigurativ" ábrázolást, a külső formabravúrt, melyek távol állnak a közönség nagy részétől, nem töltenek be társadalomformáló szerepet. A magyar festészet legjobb hagyományaiból táplálkozik ábrázoló művészete, különösen szoros a kapcsolata a népdallal, népköltészettel, Bartók muzsikájával. Ezekről a forrásokról tanúskodnak a most megnyílt rakamazi Kisgalériában kiállított népdal-illusztrációk is. Egész érzésvilága, alkotómódja ebből a gazdag talajból sarjad.

— Természetesen a mai ember formálódó világának, problémáinak, igazságkeresésének légkörében ábrázolja a művész az őt megragadó témákat. Az én kiapadhatatlan témaforrásom: az ember a rendkívüli sokoldalúságával, örökös változásaival. Valamennyiben az általános emberi vonásokat kutatom és próbálom művészi eszközeimmel megrajzolni. Olykor vázlatok sora előzi meg a kép megalkotását, máskor hamarabb születik a kép. De mindig megelőzi a belső érés, először a fejemben alkotom meg, addig nem ülök a palettához...

Mindennap fest. Nem főhivatású képzőművész, a Nyíregyházi Tanítóképző Intézet rajztanára, s azt vallja, a pedagógusi és a művészi munka jól kiegészíti, nem hátráltatja, hanem előbbre viszi egymást. Nagyon fontosnak tartja a jövendő pedagógusok képzőművészeti műveltségének, ízlésvilágának kimívelését. Napi művészi munkája mellett — a Zrínyi Ilona utcai ötödik emeleti képzőművészek műtermében — szakkört vezet, több mint húsz felnőttet tanít, szűkös körülmények között, nagy buzgalommal.

— Hogy elégedett vagyok-e az eddigi munkásságommal? — kérdezi vissza, s nyomban hozzáteszi: — Nem, egy művésznek nem jó ha nagyon elégedett. Még sok tervet szeretnék valóra váltani, még nagyobb elismerést szerezni a szabolcsi művészek munkájának megyén belül, s az országban. Harminckilenc éves vagyok, erőm, optimizmusom megvan a további alkotó munkához. Örülök, hogy mind közvetlenebb kapcsolatba kerülök a közönséggel, az emberek véleménye, a velük való találkozások nélkül nem élhet meg, nem alkothat a művész.

Berecz András művészetét a megye határain túl is megismerték már. Pedig ritkán jelentkezik országos tárlatokon, leginkább a hódmezővásárhelyi kiállításokon szerepel. A rakamazi kamaratárlat után Fehérgyarmaton, majd a későbbiekben ismét Vásárhelyen állítja ki mintegy harminc-negyven legérettebb, legértékesebb képeit. Távolabbi célok? Még igazabban, még művészibb módon ábrázolni a ma emberét, a mai kort. Ezért dolgozik a festőművész-tanár Berencz András, — szabad idejében. S munkálkodik azon is, hogy a megye képzőművészeti élete a műterem falain túl meghódítsa az emberek ezreit, formálja érzéseiket, gondolkodásukat.

(PG)

Idén is sikerülni kell. Az elmúlt öt hét ezt mutatja. Jobb a munkakedv, a morál.

— *Például?*

— Először is, a jobb munkáért több bért elve serkent. Differenciálunk, s aki nehezebb munkát, vagy nagyobb szakképzettséget igénylő feladatot végez, akár kétszerannyit kereshet, mint a többiek.

— *A hangulat és a zseb összhangja bizony fontos tényező.*

— Az. S, hogy az emberek látják, hogy termékeiket nem raktározzuk, hanem rögtön szállítjuk a megrendelőnek — ezzel kevesebb a munka, kisebb a költség, több jut nekik — megnövelte a kedvet. A B terület manipulációs részlege a múlt hónapban ezer köbméterrel termelt többet, mint tavaly ilyenkor. Az sem közömbös, hogy január 1-ig mi kereskedelmi kategóriában voltunk és csak jutalmat kaphattunk, ha jutott. Idén már nyereségrészesedést is. Számol a dolgozó: ha jól megy a munka, tizenöt százalékát kaphatja évi keresetének.

— *Ahhoz, hogy jól menjen, feltételek kellenek.*

— *Ez hogyan*

— Megbeszélé
s ebből elég sok
az utóbbi időbe
nem volt unatk
munkás. Annál
szót kért, javas
ilyet papírra vetettünk, s
ami nem került bele a kollektív szerződésekbe, a párt évi feladattervébe, arra is válaszoltunk. Látják, hogy érdemes beszélni.

— *Milyen ügyek foglalkoztatják most önöket?*

— Sokféle ügy. Olyan is, hogy a dolgozók munkaidejét kihasználhassák, hogy megkeressék a forintot. Jó jel: fél öt után még nem készülődnek, hanem kérnek munkát. De olyan is, amikor népszerűtlen feladatot kell vállalnunk. Embereket küldtünk szakmunkástanfolyamra azzal, ha visszajönnek, pótdíjat kapnak, s megfelelő beosztást. Sajnos, le kellett váltanunk szakképzetlen brigádvezetőket, hogy a helyükre képzettek kerülhessenek. Egy ilyen leváltott volt egy régi és jó párttagunk is, s megsértődött. Meg kellett magyaráznunk taggyűlésen és vezetőségi, meg pártcsoportértekezleten, mi-

gatót, az szb-titkárt és a KISZ-titkárt megbízzuk egy pártfeladattal, rendszeresen számonkérjük a végrehajtást. Most az a cél, hogy e módszerrel éljenek a legkisebb sejtek is: a részlegek, a bizalmiak, műhelybizottságok, pártcsoportok. Nélkülük semmilyen őket érintő dologban nem döntünk.

És így tovább. Soroltál még a tapasztalatokat a háromszázmilliós termelési értékű szalkai nagyüzemben: *Szászi István* párttitkár, *Szabad Sándor* szb-titkár és *Zubály Jánosné* részlegvezető, a pártszervezet tagjai. Azzal búcsúztak hogy ilyen körülmények között csak jobb lehet. Ha sikerül ráébreszteni mindenkit, hogy nem csak azért van, hogy felvegye a fizetését, hanem azért, hogy kötelességét legjobb tudása szerint lássa el.

Kopka János

A pedagógus a hibás?

Gyerekek, tragikus helyzetben

Egy falusi családlátogatási naplóból

Megfelel-e az általános iskolai nevelés és oktatás a korszerű követelményeknek? Vajon az iskolai testilelki „ártalmak", konfliktusok okozói-e annak, hogy elég sok az ideggyógyászati kezelésre szoruló, hátrányos helyzetben élő gyermek, s a közülük is kikerülő fiatalkorú bűnöző? Gyakran halljuk az elhamarkodott ítéletet: „Ez mind a pedagógusok hibája"! De hogyan látja a pedagógus? A választ egy falusi tanító családlátogatási naplójának feljegyzéseiből idézzük...

Anyu pálinkát hozott

K. község iskolájában 370 tanuló közül 120-an élnek hátrányos helyzetben, veszélyeztetett családi körülmények között. Tanulmányi eredményük a legrosszabb, magatartásuk a leginkább kifogásolható...

H. Károly többször kapott szigorú iskolai büntetést. Már lopott is. A termelőszövetkezet borát lopták a szomszéd bácsival, s az apa falazott nekik. Kék-lila foltokkal jön iskolába nap mint nap. Miért?

— Anyu pálinkát hozott haza, ivott, nekem is adott, meg a hat kisebb testvéremnek — mondja. — Megittuk, mire apám hazajött csak egy kicsi maradt az üveg alján. Megvert, mert neki keveset hagytunk, pedig már ő is ivott valahol. Az üveget anyámhoz vágta, engem ásóval fejbevert.

Azóta a fiú már középiskolában tanul, kollégista. Dicsérik, szorgalmas, tisztelettudó gyerek. Elkerült otthonról, de testvérei még itt vannak a családban. Az apának javasolták az elvonókúrát.

„Tudok és magamnak parancsolni", — mondta, s maradt. Azóta is iszik. A családi jelenetek napnyi szünet nélkül ismétlődnek.

A szomszédok mentették meg

P. Sarolta magyarból felel, verset mond:

„Este van, este van, kiki nyugalomba..."

Tovább nem mondja, elakad a hangja, sír. Saját családjuk estéire gondol.

Édesapja kedden is részegen ment haza. Káromkodott, fenyegetőzött.

— Megöllek benneteket,

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1966 MÁR 8

KELET
MAGYARORSZÁG

Berecz András

Már ezerkétszáz látogatója volt Berecz András festőművész-tanár kiállításának a fehérgyarmati járási művelődési ház új kiállítótermeiben.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

SZABAD FÖLD

Berecz András

1968 MÁR 10

Kisgaléria nyílt a fehérgyarmati járási művelődési házban. Az első kiállítást Berecz András nyíregyházi festőművész alkotásaiból rendezték.

1021

MDK

Berecz András

Kiállitási kritika

Lobogó 1968 febr.21.

MDK

Berecz András, Jestő

A fehérgyarmaton megnyílt Kisgaléria első tárlatát Berecz András nyíregyházi jestőművész alkotásaiból rendezték.

— : Hír —

8.

Népszabadság, Bp. 1968. febr. 27.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZABADSÁG

Berecz András

1968 FEB 27

— KISGALÉRIA nyílt a fehérgyarmati járási művelődési házban. Az első kiállítást Berecz András nyíregyházi festőművész alkotásaiból rendezték.

MDK

Berecz András

neve emlitve

Pál Gyula festőm. kiáll. Fényes A. terem

1966. ápr.

Berecz András
festő

M.D.K

Erősfelgés képeit bemutatta a
gyulai tárlaton.

Szilágyi Miklós: A IX. Alföldi Tárlat Gyulán.
Művészet, 1966. augusztus - 46 lap.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Berecz András
Hajdubiharmegyei Népujság

1961 DEC 25

1021

HORGÁSZ

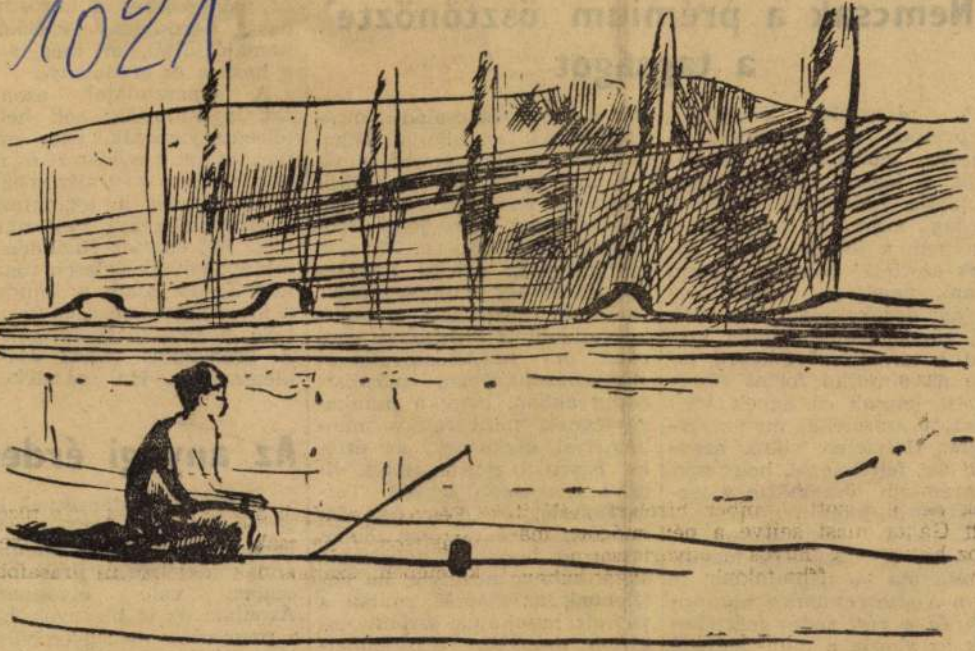

(Berecz András rajza)

tésére, ne okozzon egészségtelen aránytalanságokat az egyes ágazatokban dolgozók keresete között, serkentsen

Mi jellemez
az elmúlt eszte
kított részesed
díjazási formá

Nemcsak a prémium ösz
a tagságot

A részesedés nagyságát alapvetően a termelőszövetkezetek gazdálkodási színvonala, a tagság jó vagy rossz munkája határozza meg. A tsz-tag számára természetesen nem a jövedelemnek „címek szerinti" bontása, hanem annak nagysága jelenti az anyagi érdekeltséget. Az 1963. évi zárszámadási adatok szerint a termelőszövetkezeti tagok 583,6 millió forint részesedést kaptak és ennek több mint 70 százalékát munkaegységre. Helytelen volna azonban azt feltételezni, hogy csak a prémium ösztönözte a tsztagságot a jobb munkára.

Megyénk termelőszövetkezeteiben a mozgalom megindulása óta — napjainkban is — a végzett munka mérésének és a részesedés mértékének az alapja a munkaegység rendszer. Olyan mérőszám ez, amely esztendők gyakorlata bizonyította életreva-

dés a maga é
élhetésének az alapja. Tehát a bázis, az alap, amiből a jövedelme származik a közös gazdaság termelése, a termelőszövetkezet egyre jobb eredménye, gazdálkodása. Mivel a munkaegység értéke növekedik, és az egy munkaegységre jutó rész magasabb, a tagok közvetlenül is érdekeltek egyrészt a termelőszövetkezet megszilárdításában, másrészt pedig abban, hogy a munkaegységnek, mint fontos munkamérési eszköznek, az értéke egyre biztonságosabb, illetve magasabb legyen. Természetesen ez csak úgy lehetséges, ha évről évre többet termelnek, jobban dolgoznak, szilárdabb a gazdaság, ha nagyobbak az alapok, amiből a végzett munkájuk szerint nagyobb arányban részesedhetnek a becsületesen dolgozó szövetkezeti tagok.

A mezőgazdasági nagyüzemekben a tagoknak egész esz-

félremagyarázták, vagy értelmezték ezt a módszert és nem megfelelően alkalmazták. Több helyen a legfontosabb alapkövetelményt változtatták meg, azt amihez Nádudvaron, mindig következetesen ragaszkodtak: az alap, a kiindulás a jövedelemrészesedés fő mértéke a munkaegységrendszer. A premizálás ennek csak a kiegészítője. Ha százalékosan

Az anyagi érdeke

Az anyagi ösztönzésnek kétségtelenül nagy hatása van a termelésre, a közös munkára, annak idejében és jobb minőségben való elvégzésére. Azonban az is bizonyos, hogy a premizálás — legyen bármilyen tökéletesen kidolgozva — nem csodaszer. Helytelen az a nézet, ahol így állítják be. Ugyanis bármilyen jó az

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1966 APR 4.
Berecz András
Hajdúbiharmegyei Népujság

1021

MEGNYÍLT A TAVASZI TÁRLAT

Április 3-án, délelőtt 11 órakor a debreceni Déri Múzeumban megnyílt a Magyar Képzőművészek Szövetsége kelet-magyarországi területi szervezetének tavaszi tárlata. A megnyitón jelen volt *C. Nagy Gábor*, a megyei pártbizottság titkára, *dr. Vígh József*, a megyei tanács végrehajtó bizottságának elnökhelyettese, *Ördög László*, a Debreceni Városi Tanács vb-elnökhelyettese, valamint a megye kulturális életének több vezetője és számos érdeklődő.

A kiállítást *Barta Árpádné* országgyűlési képviselő, az MSZMP megyei Végrehajtó Bizottságának tagja, a szakszervezetek megyei tanácsának vezető titkára nyitotta meg.

— Április 4-e alkalmából nemcsak az ünnepi érzés tölt el bennünket felszabadulásunkra, népünk tavaszára gondolva, hanem évről évre számba vesszük elért eredményeinket, ideológiai és kulturális életünk eredményeit is. A számbavétel egyik mozzanata a most megrendezett tavaszi tárlat is, képzőművészeinknek ez az immár hagyománnyá lett seregszemléje — mondotta bevezetésül Barta Árpádné.

— Örömmel állapíthatjuk meg, hogy közéletünkben egyre nagyobb jelentőséget kapnak, a közvéleményben egyre szélesebb visszhangot váltanak ki ezek a tárlatok. Nem kicsi a felelősség, ami művészeinkre hárul, hiszen a magyar — közelebbről az alföldi — festészet nagy hagyományainak folytatójaként meg kell keresniük azokat a tartalmi és formai jegyeket, amelyek által napjaink társadalmi valóságát — és ebben önmagukat is — a lehető legteljesebben kifejezhetik — hangsúlyozta a továbbiakban Barta Árpádné.

A mostani tárlatról szólva megemlítette, hogy „az elmúlt évek anyagával összehasonlítva e művek tematikája gazdagabbá és egyben maibbá vált". Befejezésül a művészet és közönség kapcsolatáról szólt, majd a művészek és a közönség köszöntése után megnyitotta a tárlatot.

A most megnyílt tavaszi tárlat az egy szervezetbe tömörült Hajdú-Bihar és Szabolcs-Szatmár megyei képzőművészek első közös kiállítása. Összesen tizennégy művész állított ki, a festők és grafikusok közül Berecz András, Bíró Lajos, Félegyházy László, Holló László, Huszár István, Józsa János, Madarász Gyula, Maghy Zoltán, Móré Mihály, Pál Gyula, Soltész Albert, Szilágyi Elek, Tilless Béla és Tokácsli Lajos. A kiállítás egyetlen szobrászművésze Berky Nándor.

A tavaszi tárlat Debrecenben május 1-ig tekinthető meg. Ezután a kiállítás anyagát Nyíregyházán, majd Nyírbátorban is bemutatják.

A tavaszi tárlathoz készült katalógus a művek jegyzékén kívül gazdag reprodukció anyagot is tartalmaz.

...tták Deb...
...ság telepi pártházat

a Hazafias Népfront Debrecen városi Bizottságának titkára, *Szabó Lajos*, a Debrecen III. kerületi Tanács Végrehajtó Bizottságának elnöke és *Tugyi István* országgyűlési képviselő is.

A Szabadság telepi pártház építésében lelkes és szorgos társadalmi munkával vettek részt a telep dolgozói, párttagok és pártonkívüliek egyaránt — mintahogy *ennek a telepnek a lakossága valóban élenjár a debreceni kerületek között a városfejlesztési tennivalók önkéntes, társadalmi munkájával: bölcsőde, napközi otthon, orvosi rendelő épült a korábbi években.* Erről a társadalmi aktivitásról, a párttagok és pártonkívüliek közös erőfeszítéseiről szólott avató beszédében *Molnár Viktor* elvtárs. Hangsúlyozta, hogy a felszabadult, szocializmust építő hazában valóban mód és alkalom nyílik arra, hogy az emberek gazda módjára építsék, szépítsék lakóhelyüket.

A pártház működésének jelentőségéről szólva hangsúlyozta, hogy *jó lehetőségek és adottságok vannak arra, hogy a pártszervezet tagjai magas szinvonalra emeljék a pártmunkát, mindenekelőtt a dolgozók között végzett felvilágosítást.*

Ezután *Zolnai Imréné* emelkedett szólásra és a pártszervezet tagsága nevében átvette a pártházat, majd kitüntető okleveleket adott át azoknak, akik kiemelkedő társadalmi aktivitással vettek részt a pártház építésében.

Kulturális műsor következett ezután, amelyben felléptek a Csokonai Színház művészei. A műsor szereplői között voltak a debreceni *Simonffy Emil* zeneiskola növendékei és a Szabadság telepi 278-as számú úttörőcsapat tagjai is.

...dira Gandhi ...et folytattak

kijelentette, hogy nincsen kialakult véleménye a vietnami válság rendezésének eszközeiről. Mindazonáltal — tette hozzá — *Indiát igen aggasztja a vietnami háború, s ezért az indiai kormány igyekszik hozzájárulni ahhoz, hogy ismét helyreálljon a béke.*

Koszigin üdvözölte Wilsont

Moszkva (TASZSZ) *Alekszej Koszigin*, a Szovjetunió Minisztertanácsának elnöke táviratban fejezte ki jókívánságait *Harold Wilson*nak abból az alkalomból, hogy újra kinevezték miniszterelnöknek. Táviratában kifejezi azt a reményét, hogy a két kormány kölcsönös erőfeszítései révén Nagy-Britannia és a Szovjetunió kapcsolatai tovább fejlődnek majd az angol és a szovjet nép, az egyetemes béke javára.

MDK.

Berecz András

Kiállitási kritika

Keletmagyarország 1966 juli.3.

MDK.

Bereca András

Kiállítási kritika

Kelet-Magyarország 1966 jún.3.

Berecz András

Nyíregyházán él

Szerepel az alábbi tárlatok

Dr. Tóth Ervin: A pedagógus képzőművészek V. orsz. kiállításáról

Hajdu-Bihar megyei Napló 1969 VI. 6.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-736

Berecz András festő-művész

KELETMAGYARORSZÁG

1980 OKT 5.

1021

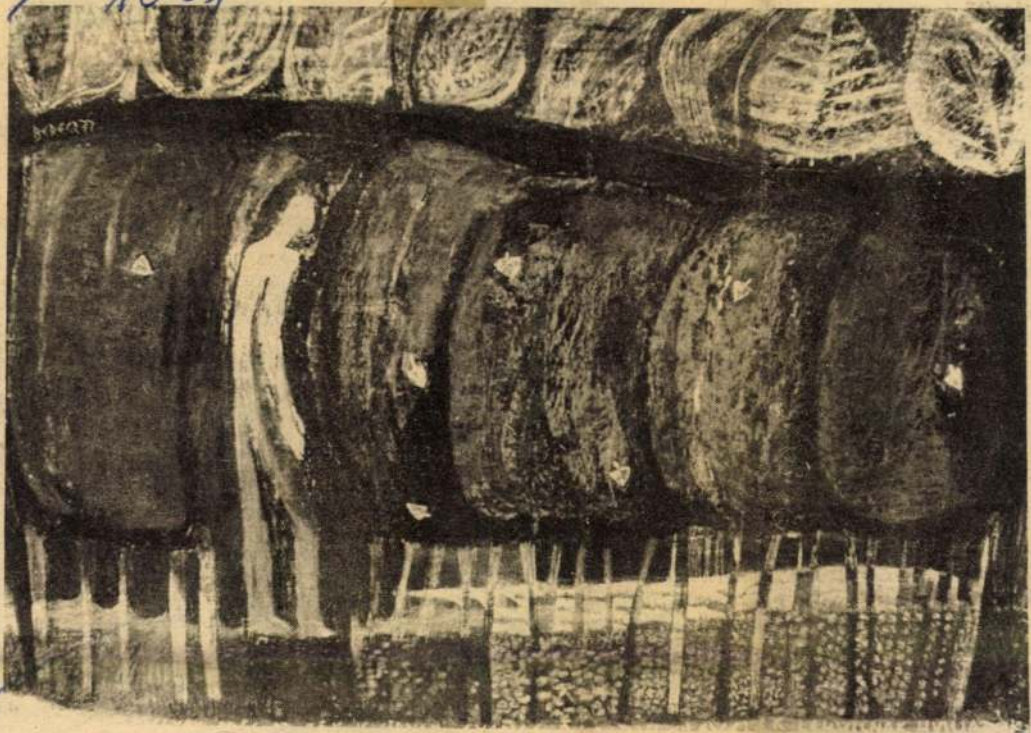

Népdal. Berecz András festménye

korrigált, de szabálytalan, eredeti formában maradt meg. A csodálatos szépségű kürtők, barlangjáratok, vízesések, s a kellemes kristálytiszta víz nagy vonzerőt jelent. Évente 300 ezer fürdőző keresi fel e helyet. A barlangban feltörő hidegforrásokat kizárták, és vasbeton alappal látták el a barlangot, amelyben 6 dögönyözön keresztül nagy gyorsasággal állandóan cserélődik a víz. A termál- és barlangfürdőt SZTK-beutalóval is sok vendég veszi igénybe.

Szauna Diósgyőrben

Közel a fürdőrendszerhez ırnyas fák között találjuk a *apolcai strandot* — sports nagy medencével, korszerű öltözőkkel. Vizét a termálfürdő melegvízforrásaiból nyeri, amelyet előzőleg a Hejő-patakban lehűtenek.

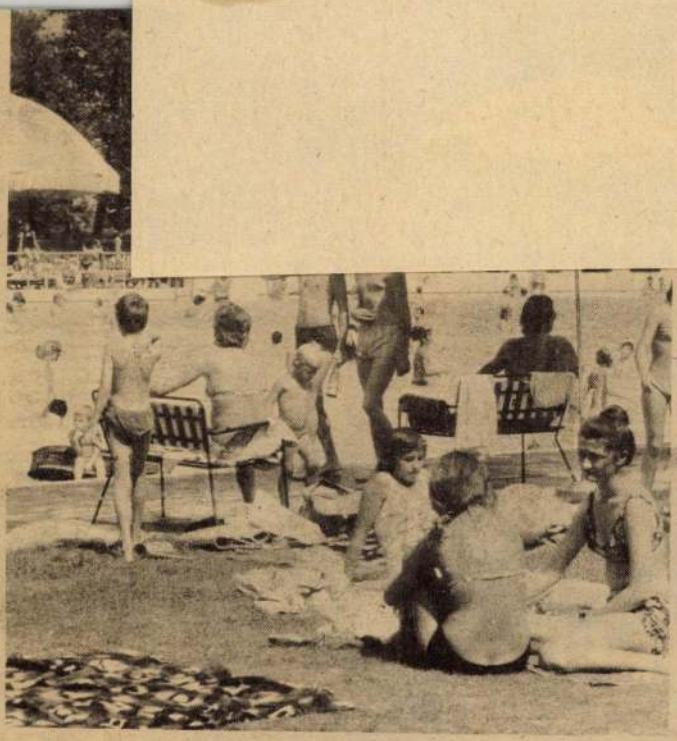

A diósgyőri strand

1031 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
Berecz András grafikus-
kiló u.

NAPLÓ (VESZPRÉM)

1983 OKT 1

1021

Egy kiállítás margójára

Munkásművelődés egy fiatal gyárban

A napokban volt alkalmam megnézni Berecz András festőművész tárlatát a KÖSZIG tapolcai gyárában. Berecz András képei az Alföld, a Nyírség üzenetét hozták a Balaton-felvidéki gyárba. Berecz András nyírségi születésű és egész életpályája e különös vidékhez köti. Jelenleg a Nyíregyházi Tanárképző Főiskola docense. A festő képei tiszta forrásból a magyar népdalok balladavilágából ihletődtek. Kiérlelt, letisztult a festészete.

Munkásművelődés? Gyakran hallhatjuk az elcsépelt divatos kifejezést, olyan helyen is, ahol mindezek csak szavak. A KÖSZIG-nél nem ezt tapasztaltam. Ezt a képzőművészeti bemutatót a vállalat éttermében már jó néhány nívós kiállítás megelőzte.

Kozma Gézától, a gyár közművelődési bizottságának lelkes vezetőjétől, egy képzőművészeti kiállítás kapcsán rengeteg más dolgot is megtudtam. Annak ellenére, hogy csak a tárlatról szerettem volna írni, meggyőződésem, hogy közhírré kell tennem az itt elhangzottakat, már azért is, hogy más gyárnak is jó példaként szolgáljon. Az, hogy az aránylag kis létszámú, de egyre korszerűsödő és fejlődő gyárban jó a közművelődés, elsődlegesen a gyár vezetőségének hozzállásán múlik, valamint a Batsányi művelődési központtal való szoros kapcsolatból ered.

Kozma Géza tagja a művelődési központ társadalmi vezetőségének. Így bármilyen rendezvényről, megmozdulásról közvetlenül értesül és azonnal mozgósít a gyáron belül is. Annak ellenére, hogy a gyár létszámának nagy része faluról jár be dolgozni és főleg az idősebb munkások mielőbb igyekeznek haza a háztájikba, szőlőkbe, mégis jelentős

Látogatók a képzőművészeti tárlaton

Fotó: Széll Károly

eredményeket mondhat magának a gyár közművelődési bizottsága. Kiállítások: évente 6–8 tárlat a vállalat éttermében. Ha nincs kiállító művész, az itt dolgozók gyermekeinek rajzait rakják ki a rendezők a tablókra, így igazán családi légkörben ismerkedhetnek a képzőművészet rejtelmeivel. A helyi lehetőségek itt is, mint annyi más helyen, szűkösek. Így az étterem több funkciót tölt be, oktatások, képzések is itt vannak. A vállalat vezetősége nemcsak elfogadja a bizottság terveit, hanem rendszeresen beszámoltat és ellenőriz. A közművelődési bizottság évenként összeállít egy ajánlatot a szocialista brigádok számára. Színház, hangverseny, más rendezvények szerepelnek e programban. Ezekben mindig számíthat a járási művelődési központ a KÖSZIG mozgósítására. Kihelyezett könyvtárat is létesített a gyáron belül a jó kapcsolat szimbólumaként a művelődési ház, amelyet jelenleg 112 fizikai dolgozó rendszeresen igénybe is vesz.

Az ifjúsággal kapcsolatban vannak a jövőben a legnagyobb tervek. A gyár bővül, korszerűsödik, kellenek a jól felkészült, általános műveltséggel rendelkező fiatalok. Döntő szerepet kap itt a munkássá válás folyamata. A pályakezdők segítése fokozott feladat. A gyárvezető a közelmúltban összehívta az ide kerekült fiatalokat és nem csak meghallgatta őket, hanem oda is figyelt beilleszkedésük gondjaira a későbbiekben. A közművelődési bizottság szervezésében sikeresek az alkotó ifjúsági pályázatok. A legutóbb elsők lettek a gyár fiataljai az Építési és Városfejlesztési Minisztérium által meghirdetett újítási pályázaton.

Ritka az olyan gyár, ahol büszkén mondják, hogy a KISZ aktív. A KÖSZIG-nél közösen a közművelődési bizottsággal, bekapcsolódnak a gyáron belüli közösségi munkafolyamatokba is.

ver

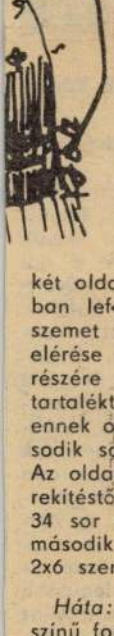

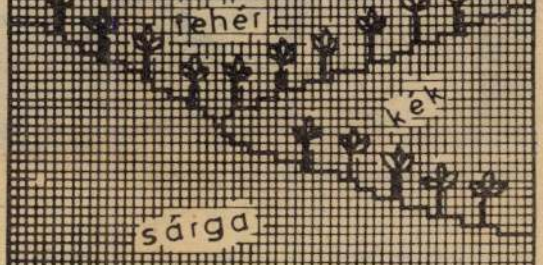

110 centi magas részére

két oldalszélen minden 2. sorban lefogyasztunk 3, 2, 2x1 szemet (45), 8,5 cm = 22 sor elérése után a nyakkerekítés részére a munka középrészén tartaléktűre veszünk 9, majd ennek oldalszélein minden második sorban 2x2, 2x1 szemet. Az oldal vállszéleken a karkerekítéstől számolva 13,5 cm = 34 sor elérése után, minden második sorban lefogyasztunk 2x6 szemet.

Háta: 3-as kötőtűvel fehér színű fonalból 59 szemre kezdjük. Patentmintával 3 cm = 8 sort kötünk. A munkát sárga színű fonallal, 3,5-es kötőtűvel a leszámolható ábra szerint folytatjuk. A kar- és vállfogyasztás azonos az eleje-részszel. A nyakkivágás részére a munka középrészén 21 szem marad.

Ujja: Fehér színű fonalból sort kötünk. A munkát 3,5-es kötőtűvel, sima alapmintával, fehér színű fonallal folytatjuk. Mindkét oldalszélen minden 8. sorban szaporítunk 4x1, minden 6. sorban 5x1 szemet (47). Az ujjakerekítés részére 26 cm = 68 sor elérése után mindkét oldalszélen lefogyasztunk 3, majd minden második sorban 2x2, 6x1, 2, 3, szemet. A középen megmaradó 11 szemet a következő sorban egyenként lefogyasztjuk.

Összeállítás: A részeket szem- és sortalálkozás szerint alapszínű és alapvastagságú fonallal öszevarrjuk. A nyakszélen fehér színű fonallal 3,5-es kötőtűre felvesszük a tartalékszemeket, az eleje oldalszél szemeken kiegészítve 59 szemmel, patentmintával 2 cm = 5 sort kötünk. Végül a szemeket az alapszemeknek megfelelően lefogyasztjuk. A nyakpánt csí-

Gyakorlatok sokat ülőknek

Az utóbbi tornagyakorlatokat főként az ülőfoglalkozásúaknak ajánljuk. Ezek a gyakorlatok elsősorban a kar-, a váll és a felsőtest izmait mozgatják.

1) Végezzünk helybenfutást, lehetőleg puha felületen. Például tegyünk egy párnát a földre. Hátrafelé és magasra emeljük fel a lábunkat. Fussunk egyre gyorsabban.

2) Üljünk le egy székre. Karunkat nyújtsuk ki vízszintesen előre, lendítsük mindkét karunkat jobbra és balra, egyenes tartással. Csak a vállból mozgassuk karunkat. Ezután hajoljunk előre ugyancsak ülő helyzetből, és érintsük meg mindkét kézzel a lábfejünket.

3) Álljunk terpeszbe (karok oldalsó középtartásban). Végezzünk körzést mindkét karral először kicsi, majd egyre nagyobb köröket írjunk le. Ezután végezzünk malomkörzést: jobb kar testünk előtt, bal kar testünk mögött, majd fordítva.

4) Álljunk lábujjhegyre, majd guggoljunk le (maradjunk lábujjhegyen). Karunkat nyújtsuk hátra. Vegyünk lendületet és emeljük fel karunkat magastartásba és álljunk fel.

5) Álljunk nagy terpeszbe és hajoljunk nagy lendülettel előre. Közben érintsük meg kezünkkel lábfejünket. Emelkedjünk fel ismét, és hajoljunk megint előre.

6) Álljunk egyenesen. Jobb karunkat emeljük fel vállunk mögé behajlított könyékkel. Bal karunkat szintén behajlított könyékkel tegyük alulról hátunk mögé, és fogjuk meg egyik kezünket a másikkal. Majd bal kar felülről és jobb kar alulról és váltakozva.

7) Álljunk terpeszállásba. Nyújtsuk ki karunkat oldalt vállmagasságban vízszintesen. Majd hajoljunk előre, és jobb kezünkkel érintsük meg bal

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MTI
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 387-748, 380-726

Berecz András festő- és grafikusművész

KELET-MAGYARORSZÁG
1983 FEB 5

1021

Berecz András rajzai

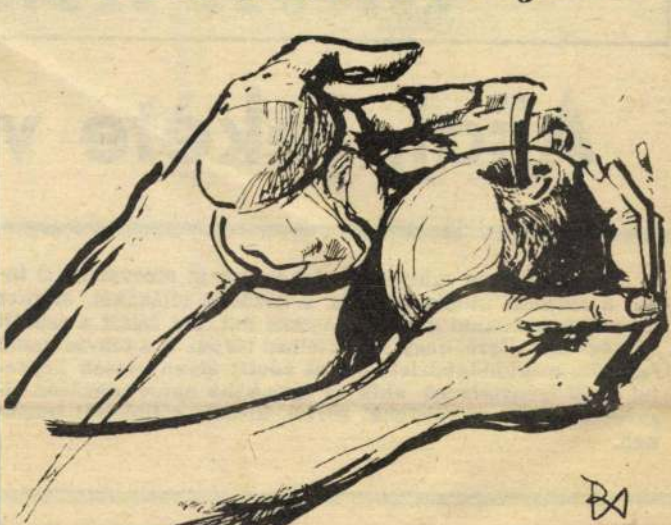

TANULMÁNY

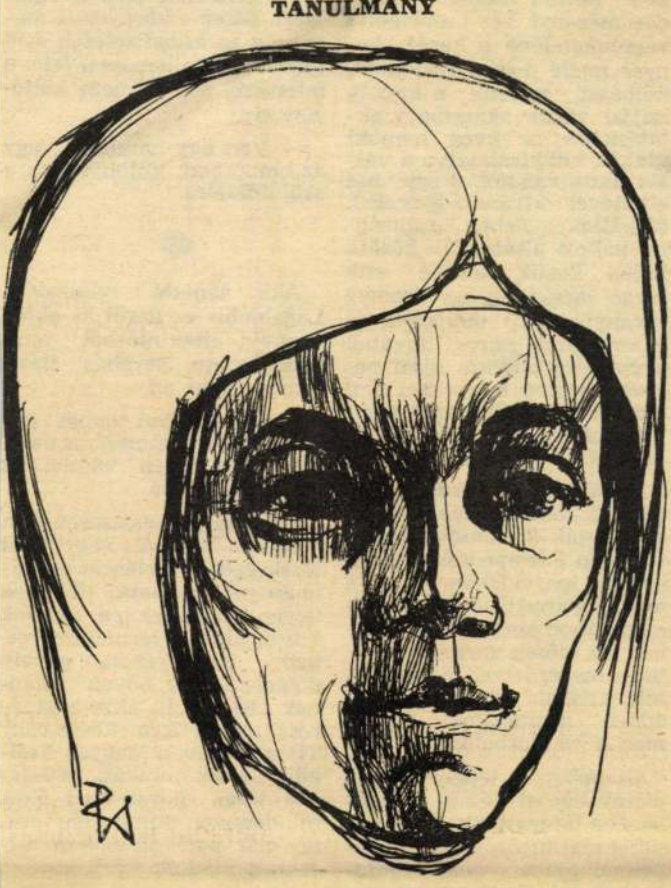

CIGÁNYLÁNY

SZERELMESPÁR

KM HÉT

VÁLTOZÓ ÉLET(

Ajjaj, fekete v

Fekete humor szülhette a fekete vonat elnevezést. S talán a régmúlt utazások ideje, a gőzösök világából, amikor akarva-akaratlanul gyűrött, piszkos lett, aki felült a zsúfolt hétvégi személyre, hogy szeretteihez térjen. S a fekete vonat egyfajta megkülönböztető jelzőt adott: olyan utasok képzetét, akik igénytelenek, akik az éjszakába nyúló utazáson cigarettafüstben pácolódnak, sörtől, kisüsti pálinkától bűzlenek.

Pedig vasárnap délutánonként, hétfőn hajnalon gondos asszonyi kéz csomagolta vászonkendőbe a karéj kenyér mellé a házi szalonnát, kolbászt, rejtette a kopott, szíjjal vállra akasztható aktatáskába az üveg homoki vinkót, különválasztva a váltás tiszta ruhától. S egy hét elteltével kíváncsi gyerekek túrkáltak a nehéz izzadtságtól pállott alsóneműk között, hátha kezük ügyébe esik zörgő zacskóban egy csomag savanyúcukor, miközben a használattól zsíros tárcából a családfő bütykös ujjai nehezen hajtogatták elő a heti munkával megkeresett százforintosokat, a család megélhetését.

Azóta sokan búcsút intettek a fekete vonatnak. Egyesek fogták kis motyójukat, s végképp letelepedtek a munkát adó iparvidéken. Mások a megye iparosításának áldásaként itthon kereshettek munkát. Az idősek végre élvezhetik a megérdemelt nyugdíjat, míg vannak fiatalok, akik éppen mostanában fogják meg a vándorbotot.

Cseppben a tenger — két piciny beregi község néhány házába látogattunk, hogy lássuk a mai ingázók sorsát. Képeknél többet nem villanthatunk fel, de az egyéni sorsok talán valamiképpen mutatják a nagy általánost is.

A templom sarkától mutatja Barabáson *Kozák Károly* a házát.

— Előtte áll az a nagy fenyő — igazít el.

Kerülne egy pohár bor az asztalra, hiszen a gazda a barabási hegy jó termelői közé tartozott, akinek mindene a szőlő. Ő az, aki a háború pokla után a végre földhöz jutott örömével gazdálkodott a magáéban, szőlőt bérelt felesbe, hogy lássa a rügyfakadás visszatérő csodáját, a nyári kapálások, permetezések derékfájdító fáradtsága után élvezze a prés alól kibuggyanó mustot, gyönyörködjön a pirosló bor tüzében. Nem véletlenül kérdez vissza:

— Megmondjam? Abban az időben voltam boldog, az ötvenes években. Akkor építettem ezt a házat, jutottam valamire. Pedig ez a világ sokkal jobb, de most nem haladok annyira, eltörpülök a többi mellett. Annyira futotta, hogy a két fiamat taníttassam, a kislányom gimnáziumba jár Debrecenbe, de még a fürdőszobát azóta sem tudtam megcsinálni.

Megdolgozott a harmadik éve kiérdemelt szép nyugdíjáért. (Ezen a környéken manapság az átlagfizetések sem többek.) S vallomással felér a búcsúszó, amiért nem költözött el:

— Van egy hatalmas vágy az emberben, jöjjön vissza a szülőföldjére.

Aki tehette, visszatért. Legalábbis ez derül ki abból a rövid áttekintésből, amit *Oláh István*, Barabás fiatal tanácselnöke ad:

— Amennyivel többet kerestek, azt elköltötték az úton. Aztán az ilyen vándorélet semmire sem jó.

A vissza természetesen nem pontosan Barabást vagy a két társközséget, Gelénest és Vámosatyát jelenti. Vannak ugyan néhányan a fiatalok közül, akik a termelőszövetkezet műhelyében, gépein dolgoznak, de bőven akadnak olyanok is, akik a vásárosnaményi üzemekben vagy Tiszaszalkán, a Magyar Acélnál találtak munkát. Műszakos járat hozza-viszi őket, mindennap otthon lehetnek, így már a nők is többen vállalnak munkát.

— Az idősebbek közül többen már nyugdíjasok, ezzel is kevesebb az ingázók száma — folytatja a tanácselnök. — S vannak olyanok is akik a jobb fizetést nem hagyják.

— Bizony, a fiatalok közül jó, ha minden tizedik marad meg. Nem bírja a tempót másfajta munkát kíván — állítja *Kósa Bálint* Gelénesen

Takaros porta áll a Kossuth utcán, ahol Kósáék élnek. Igaz, a gazda már 14 éve csak heti vendég otthon. Fúrómester az Országos Földtani Kutató és Fúró Vállalatnál, csak néhány hónapig tartózkodnak egy-egy helyen. Most éppen Hidasnémeti határában dolgoznak, tavasszal Aggtelek mellé költöznek.

— És ez még mindig jobb mint előtte húsz évig a Volánnál. Akkor volt olyan hónap, hogy a nagyobbik fiamat csak aludni láttam, hiába hazajártam minden este.

— Így van egy szabad hete apunak, olyan a munkabeosztásuk — kapcsolódik beszélgetésbe a kisebbik fi *Kósa László*, aki harmadikos gimnazista Miskolcon.

Egy hét munka idegenbe egy hét pihenés otthon papíron ilyen a fúrósok él ritmusa. Csakhogy Kósa

Berecz András, festő- és grafikusművész

Diószegi Balázs és Berki Nándor, nyíregyházi szabadiskolájukba sok képzős tanítványuk került, így Berecz András és Váci András. — „Nyíregyházának nagy szerepe volt a magyar szocialista képzőművészet fejlődésében — folytatja Diószegi Balázs, — a szabadiskolai növendékeim vitték el Vásárhelyre azt a széles ecsetkezelésű, magyar pikturát, így a nyíregyházi eredmények Vásárhelyen kristályosodtak ki. Nyaranta 4-5 növendékem járt oda, például Berecz, Csizmadia, Pál."

T.P.: Beszélgetés Diószegi Balázsal a nyíregyházi évekről. Kelet Magyarország, 1982. nov. 27.

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 33-726
Berecz András, festő- és grafikusművész
KELET-MAGYARORSZÁG
1982 MAR 1 3
1021

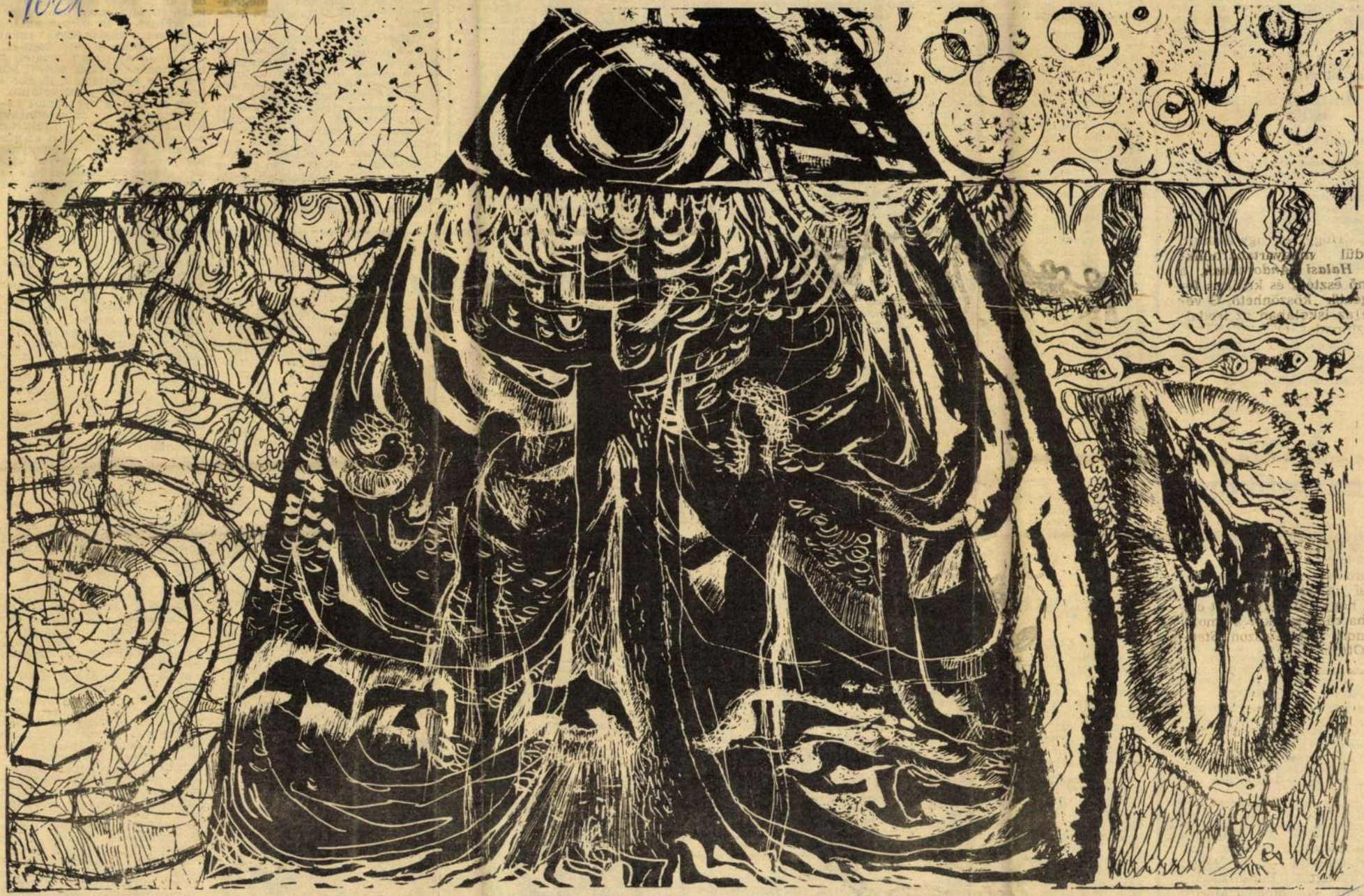

Berecz András (tanárképző főiskola): Az örök mese (papírkarc és tollrajz)

grillsütőben mindkét oldalát 8—8 percig sütjük, majd sózzuk, borsozzuk, apróra vágjuk és a vajjal elkeverjük. Tálaláskor a karajszeleteket előmelegített tálra tesszük, és kevés vajjal megkenjük. Mellé tálaljuk a fűszeres, sajtos sültburgonyát.

GRILLHÚSOKHOZ KÖRÍTÉSEK

Parajpüré

Hozzávalók: 15 dkg mélyhűtött paraj, 2 evőkanál száraz sherry, 1 evőkanál tejszín, só, bors, nagymapor.

A parajt hagyjuk felengedni. Az összes hozzávalóval a turmixgépbe tesszük, és pürét készítünk belőle; fűszerezzük.

Sárgabarackpüré

Hozzávalók: 25 dkg sárgabarackbefőtt, 1 pohár tejszín, 2 evőkanál citromlé, 1 evőkanál vörös bor, só, bors, 1 evőkanál baracklé.

A sárgabarackot lé nélkül az összes hozzávalóval turmixgépbe passzírozzuk, és pürét készítünk belőle. Végül ízesítjük.

A férj kozmetikája

Mit kíván a feleség a „teremtés koronájától"? Először is, hogy minden este mosakodjon meg tetőtől-talpig.

Vannak olyan férjek, akik vasárnap nem borotválkoznak, nem hozzák rendbe magukat, mert hiszen „csak" a feleségük látja. Ez a szemlélet nem alkalmas a boldog házasságra.

A feleség elvárja a férjétől, hogy használjon desodoráló szereket, különösen melegben, mert nem nyújt esztétikus látványt az izzadástól nedves férfiing.

Bármilyen munkát végezzen a férj, azért lehet a keze, körme ápolt. Rendszeresen vágja le a megnőtt körmöket.

Az esti kozmetika elengedhetetlen követelménye: a szájápolás. Kiábrándító a kellemetlen szájszag.

Amilyen fontos kozmetikai tennivaló a nőknél a hajápolás, ugyanolyan fontos a férfiaknál is. Senki sem „hódító jelenség" összetapadt, zsíros hajjal.

Mit vár még el a feleség a kedves férjétől? Azt, hogy legyen mindig olyan jóápolt, mint az udvarlás szép korszakában.

Ugye kedves férjek, nem olyan megvalósíthatatlanok ezek a szerény igények? Hiszen többnyire

Azt is mondják, hogy „csodagyökér", mert hatása — egyesek szerint — valóban csodálatos.

El kell ismerni, hogy átlagon felüli hatású erősítő növény a csodagyökér. Hatását szakintézetek, tudósok, orvosok, gyógyszerészek, vegyészek, biológusok elemzik, jó hatása van a szívre, a tüdőre, a májra, a vesére, a lépre, a belső elválasztású mirigyekre egyaránt, ahogy azt már évtizedek, sőt évszázadok óta suttogták Európában azok, akik behozták: elsősorban a hollandok. Ma már nem suttogják, hanem kiabálják, üvöltik . . . és nem is a hollandok, hanem a keletiek, akik termelik, akik árulják, elsősorban a vietnamiak. A vizsgálók pedig megállapítják, hogy tekintélyes mennyiségű glikozidát, ginzenint, panax-savat, panacent, B_1 és B_2 vitamint és elég sok ismeretlen anyagot is tartalmaz. Erősíti, ruganyosítja, mozgatja az izmokat, megnyugtatja és élénkíti az idegeket, javítja, serkenti a vérkeringést és a mirigyműködést, és bizonyíthatóan növeli az erőt, illetve az általános egészségi állapotot.

Mellékhatása nincs. Az az érdekes, hogy egyszerre nyugtat és élénkít is. Ezt úgy kell érteni, hogy amíg a felesleges izgalmat fékezi, a szervezet pihentető nyugvását javítja, addig a reakcióképességet, a teljesítményt, az erőt fokozza. Egyesek szerint még a férfierőt is.

. . . És most a legfontosabb, hogyan kerül hozzánk?

A keleti ember — ismerve jó tulajdonságait — meglátta, hogy kitűnő üzletet biztosít, és termelvetlen, kézzel fogható, mindenki által felismerhető jele, íze, szaga, tulajdonsága nincs. No de az óvatos ember nem vásárol bizonytalan eladóktól, sötét kapuk alatt ginzenggyökeret. A gyógyfüves boltok áruja, valódi, igazi.

Kapható a ginzeng mint zúzott gyökér, 3 dekás tasakokban. Kapható üvegben ginzengkivonat, amit egyesek likőrnek, pálinkának neveznek, mert olyan tinkturaszerű vegyszerkivonat, hiszen még egy eredeti gyökér is úszik benne. Keleten valóban van ginzengpálinka. Még olyan is van, amiben egy kedves kígyó teteme ázik. Ilyen nálunk nem kapható, és a Keleten járt utazó különleges emlékként hozza magával. Néha kapható mézes sziruppal készült ginzengkivonat is. Bőven kapható a ginzenggyökérrel készült bőrregeneráló arckrém, aminek ránctalanító, bőrfrissítő, karbantartó hatása észlelhető és bizonyítható.

Ginzeng a csodagyökér, ami nem csoda, nem varázslat, de kitűnő erősítő, és az a csoda, hogy csak most, az utóbbi néhány esztendő alatt ismerte meg a világkereskedelem. Ma még háziszer, de állítani merem, hogy rövidesen bevonul a hivatalosan is nyilvántartott természetes gyógyanyagok közé, már csak azért is, mert az orvosok jó része nem viszolyog tőle, hanem komoly segítségnek tartja, hiszen szedatív, (nyugtató, tonizáló), és roboráló (erősítő) hatását maga is észleli, és azt tartja, ez a cél szentesítheti az eszközt. Tehát elfogadja, és gyógyszerré nemesíti a keleti jövevényt.

Buga doktor

ber olyan helyiségben tartózkodik, amely javítja közérzetét. Például aki rosszul tűri a meleget ha mód van rá, tartózkodjon hűvösebb, frissebb levegőjű helyen. Az egészséges ember számára pedig az a legfontosabb, hogy mozogjon, tornázzon minél többet a szabadban. Így a vegetatív idegrendszer megtanul alkalmazkodni a külső behatásokhoz. Tudatunktól függetlenül befolyásolja a vegetatív idegrendszer működését a derűs, kiegyensúlyozott kedély, az elegendő alvás.

Dr. Papp Tibor
megyei reumatológus
szakfőorvos

mindkét oldalon lefog
8 szemet, a hátrészen a
radó 70 szemet tartalékt
szük.

Ujja: 2 db-ot kötünk.
nű fonalból, 4,5-es köt
szemre kezdjük. Patent
6 cm magas kezdőrészt
A munkát alapmintával,
tőtűvel folytatjuk. Az
ban, arányos elosztással
szaporítunk (36). Ezután
oldalszélen, váltakozva
negyedik, egyszer a hat
ban szaporítunk 15×1 sz
Kezdéstől számított 47 c
után mindkét oldalszél
gyasztunk 4 szemet (58). **Összeállítás:** 5-ös körkötőtűn folytatjuk leszámolható minta szerint a
rint alapszínű fonallal összevarrjuk.

P. V.

Vigyázzon az öltönyére!

A legtöbb családban még ma is a feleség tartja rendben a férj vagy a nagyfiú öltönyét. Pedig ez nem is olyan egyszerű és könnyű munka, mint gondolnánk. Vagy éppen ezért marad a nőkre? Akármi is az oka, bánjon a kedves férj úgy az öltönnyel, hogy a rendbentartása minél kevesebb időt és energiát igényeljen — a háziasszonytól.

Talán kezdjük azzal, hogy amikor a zakót otthon leveti, tegye azonnal vállfára, olyanra, amelyen szépen kifekszik a válla, a gallérja. Jó, ha minden öltönynek, kabátnak külön akasztója van. A zsebekből tessék kiszedni a nehéz tárgyakat: pénztárcát, kulcsokat, cigarettatartót, öngyújtót, levéltárcát stb. Gombolja is be a zakót, hogy a formáját megtartsa. A nadrág pontosan az élén összehajtva kerüljön a vállfára. És csak akkor tegyük ha jól kiszellőztettük és ki is keféltük a ruhát.

Ha a nadrág hátsó része már fényesedni kezd, vasalás előtt alaposan gőzöljük át. A kisebb foltokat még vasalás előtt próbáljuk meg kiszedni belőle. A nadrágot nedves ruhán át vasaljuk, s utána hagyjuk teljesen megszáradni, mert nyírkosan felvéve hamar gyűrődik.

Ha azt tapasztaljuk, hogy egy gomb lazulni kezd, ne várjuk meg, míg egy szál cérna tartja csupán, mert a gomb könnyen elveszhet, s ha nem kapunk hozzá ugyanolyat pótlásul, akkor egész garnitúrát kell vásárolni, ami a mai gombárak mellett nem csekély összeg.

Apró dolgoknak tűnhetnek az itt felsoroltak, mégis érdemes odafigyelni rájuk, mert ha megszívleljük, meghosszabbíthatjuk a ruha élettartamát.

PK

Játékos kézimunka: csiga-biga

(hossza kb. 45 cm, magassága kb. 30 cm.)

HOZZÁVALÓK: 10 dkg világoszöld, 5 dkg sárga, narancssárga, fehér, sötétzöld, néhány méter kék APOLLÓ fonal, 3,5-es horgolótű, töltelékanyag.

ALAPMINTA: egyráhajtásos pálcasorokkal dolgozunk. A sorvégeken 2 láncszemmel magasítunk, majd az előző sor minden szemére egy egyráhajtásos pálcát horgolunk. Szempróba: 19 pálca, 9 sor = 10 cm.

TEST: világoszöld színű fonalból 3 láncszemmel gyűrűt horgolunk. Visszaöltünk az első szemre: 14 egyráhajtásos pálca, a sor végén kapcsolóöltés az első pálcára, 2. sor: az előző sor minden szemére 2 egyráhajtásos pálcát horgolunk (28), 3. sor: minden 2. pálcát megduplázzuk (42), 4. sor: minden 5. pálcát megduplázzuk (50), 5. sor: minden 8. pálcát megduplázzuk (56), 6. sor: 56 egyráhajtásos pálca, 7. sor: (fehér) az előző sor minden pálcájára 1 rövidpálcát horgolunk, 8. sor: (sárga) egyráhajtásos pálca, 9. sor: (fehér) rövidpálca, 10—13. sor: (zöld) egyráhajtásos pálca. A 7—13. sort még 4-szer megismételjük. Ezután 1 rövidpálcasor: minden 4. és 5. szemet egybeöltünk.

FEJ: zöld színű fonalból 3 láncszemmel gyűrűt horgolunk. Visszaöltünk az első szemre: 12 egyráhajtásos pálcát horgolunk; 2. sor: az előző sor minden pálcájára 2 egyráhajtásos pálcát horgolunk (24), 3. sor: minden 2. szemet megduplázunk (36), 4. sor: minden 3. szemet megduplázunk (48), 5. sor: minden 5. szemet megduplázunk (57), 6. sor: minden 6. szemet megduplázunk (66), 7. sor: minden 9. szemet megduplázunk (73), 8—12. sor: egyráhajtásos pálca, 13. sor: minden 7. és 8. szemet egybeöltünk, 14. sor: minden 5. és 6. szemet egybeöltünk, 15. sor: rövidpálca, minden 4. és 5. szemet egybeöltünk. A test-, és fejrészt ezután kitöltjük szivacs- vagy húlladékanyag-darabokkal, a nyakrészen zöld színű fonallal, szemtalálkozás szerint összevarrjuk.

CSIGAHÁZ: sötétzöld színű fonalból 3 láncszemet horgolunk. Visszaöltünk az első szembe: 14 egyráhajtásos pálcát horgolunk. A sor végén kapcsolóöltés az első szemre, 2. sor: (sárga) az előző sor minden szemére 2 egyráhajtásos pálcát horgolunk (28), 3. sor: (világoszöld) minden 2. szemet megduplázunk (42), 4. sor: (narancssárga) minden 3. szemet megduplázunk (56), 5. sor: (fehér) minden 4. szemet megduplázunk (70), 6. sor: (világoszöld) minden 5. szemet megduplázunk (84), 7. sor: (sötétzöld) minden 6. szemet megduplázunk (98), 8. sor: (sárga) minden 8. szemet megduplázunk (110), 9. sor: (narancssárga) minden 10. szemet megduplázunk (121), 10. sor: (világoszöld) 34 szemre 1—1 egyráhajtásos pálcát horgolunk, 12. sor: világoszöld színű fonallal, az előző sor pálcáira 1—1 egyráhajtásos pálcát horgolunk, 13. sor: ha a csigaház 2 oldala elkészült, az előző sor szemeit összefogjuk, és sötétzöld színű fonallal, szemenként, kapcsolóöltésekkel összedolgozzuk. Az üregrészt kitöltjük, s az alsó (teljes sor) részen, a csigatest oldalára varrjuk.

SZEM: sárga színű fonalból 4 láncszemet horgolunk, ennek mindkét oldalán, körbehaladó sorokkal, 2 rövidpálcasort horgolunk. Kék színű fonalból 2 láncszemet horgolunk, visszaöltünk az első szemre: 10 rövidpálcát horgolunk. Végül kapcsolóöltés az első szemre, a szálat kb. 15 cm hosszan elvágjuk, és az előzőleg elkészített sárga szemre, majd a fejrészre varrjuk. Két db szemet készítünk.

SZÁJ: narancssárga színű fonalból 13 láncszemet horgolunk, visszaöltünk a 4. szemre, majd minden soron következő szemre 3 szoros egyráhajtásos pálcát horgolunk. A sor végén 2 láncszem, 1 kapcsolóöltés a kezdő láncszemsor első szemére.

CSÁP: sárga színű fonalból 8 láncszemmel gyűrűt horgolunk, kapcsolás után körbehaladó rövidpálcasorokkal, 9 sort horgolunk. A következő sorban, minden szemre 2 kétráhajtásos pálcát horgolunk. Ezután minden szemre 1 kétráhajtásos pálca, de 3—3 szemet, a horgolótűn lévő utolsó szállal egybeöltünk, gombócos csápvégződést készítünk.

Az elkészült formarészeket, minta szerint, a fejformára varrjuk. Tölteléknek igen megfelelő a tisztára mosott, apróra vágott

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KELET MAGYARORSZÁG

1969 APR 4

1021

„KORATAVASZ". Berecz András rajza.

Ősz Ferenc:

Pletyka — csak i

amorozónak mennyi a vérnyomása és a kifizetetlen szabószámlája. Tudom, mennyit keresnek az amerikai filmcsillagok és mennyi adót csalnak.

A hírekből értesülök, hogy a neves nyugatnémet bonviván mit és mennyit iszik és hogy ezalatt kivel csalja a felesége. S kuncogok a moziban, amikor a vásznon megjelenik a romantikus hősnőt domborító angol színésznő, hogy örök hűséget esküdjek imádott hercegének. Mert tudom róla, hogyan került a filmvászonra. Képeslapunkban azt is láttam, pezsgőben fürdették.

És a lapok híradásait olvasva annak is örülök, hogy a mi színészeink nemcsak tehetségesek, hanem szolídak és háziasak is. Nem isznak, nem csalják hitveseiket és természetesen nem is válnak. A színházból egyenesen hazasietnek szeretett családjukhoz és legfeljebb akkor maradnak ki, ha egy-egy munkás-művész találkozóra hivatalosak. Itt két pohár kristályvíz között elmondják, hogyan osztják el otthon a háztartási munkát.

Képeslapjaink is gyakorta közölnek riportokat a magyar színészekről. Ezekben

őz a szerelem

s Mahler után szabadon)

a harmadik kategória, tudnál így is szeretni?"

— Nem érdekel a kategóriád, — suttogva forrón a lány, — csak téged, örökké csak téged foglak szeretni.

— És atyád és a kedves édesanyád?

nom a vejemnek! Ne is haragudjon kérem — mondta és a férjére pillantott.

Az Atya egyetértően, erélyesen bólintott: „Igen, ez így van. Döntésünk

Berecz András

Szerepel az alábbi tárlatok Nyírepyházán

Dr. Telepy Katalin: Benczústól napjainkig

Kelet Magyarország 1969 V. 9

Berecz András

Műteremsarok c. képe (repatró)

szerepel a XIII. magyar ősz. tárlaton

Koroknay Gyula: A XIII. magyar ősz. tárlat

Kelet magyarország 1968 XI. 7, 9 old.

Berecz András

Szerepel a pedagógusok tárlatán
Debrecenben

Dr. Tóth Ervin: Az V. országos ~~[illegible]~~
kiállítás

Pedagógusok Lapja 1969 VI. 16

M.D.K.

Berecz András (Szabolcs megyei) festő

„lendületes, siles ecsetvonása „Böszörményi harak" c. képét állította ki a gyulai Vármuzeumban rendezett IX. Alföldi tárlaton.

ALFÖLD, Debrecen, 1966.XVII.évf. 7. sz. 77 old.

Berecz Andrics
festő

M.D.V.
1.

„Martelyi kár" című vízfestmé-
nyét a vagai múzeumnak
adományozta

Kovács Gyula: Mai magyar képzőművészet...
Művészet, 1966. október – 41 lap

M. D. K.

Berecz András, festő

a fiatalabb nemzedék tagjai köré tartozik. A debreceni tavaszi tárlaton kiállitok képeiről Szij Rezső a tépelődést, keresést, az élet egyszerű tényeiben is a helló monumentalitásra való törekvést állapitja meg.

ALFÖLD, Debrecen, 1966. XVII.évf. 6 sz. 72. old.
+ 74. "

M.D.K.

Berecz András, festő

nyíregyházai festő

„Tokaji udvar" c. akvarelljével vett részt a XXI. debreceni őszi tárlaton.

ALFÖLD, Debrecen, 1966. XVII.évf. 1. sz.

70. old.

MDK.

Berecz András

Kiállitási kritika

Müvészet 1966 okt.

Berecz András festő

Minek nem emlíve

1965 dec. 22 Kelet Magyarország

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188 307

Berecz András
1966 JAN 14.

KELETMAGYARORSZÁG

Húszezer forint értékű festményt vásárolt a Szabolcs-Szatmár Megyei Tanács VB művelődési osztálya Berecz András, Huszár István, Kerülő Ferenc, Pál Gyula, Soltész Albert helyi képzőművészektől. Az alkotásokkal a megye művelődési intézményeit díszítik.

következő esztendők

Berecz András

Magyar Hírdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188 307

KELETMAGYARORSZÁG
1900 MAR 6

1021

Fametszés

Berecz András rajza

F. RÁCZ KÁLMÁN:

CSALÁDI BA

Eltemettük szegény Oszkárt. Gyermekkorától kenyeres pajtásom volt, s gyermekkorától betegeskedett a veséjével. Családja úgy vigyázott reá, olyan melegházi életet biztosított neki, hogy Anna nővére férjhez sem ment: agg szűz maradt, Oszkár elsőszámú istápolója, betegségének rabja. Oszkár házassága sem változtatott a család ragaszkodásán, anya és nővér kitartott mellette, annál is inkább, hiszen Boriskának meg kellett osztania magát férje és hivatása között. Boriskát, a tanítónőt nem kevésbé becsülték a városban, mint Oszkárt a helyi gimnázium magyar nyelv- és irodalomszakos tanárát.

Oszkár megérdemelte övéinek bálványozását: finom lelkületű és nagy tudású ember volt. A végtisztességén részt vett a fél város, és több búcsúbeszéd hangzott el a ravatalánál. Elsősorban mint nagyszerű pedagógust méltatták, de voltak, akik irodalomtörténeti munkásságát is kiemelték, különös tekintettel a magyar világi líra kialakulásáról szóló dolgozataira. S mindenki, aki közelebbről ismerte, őszintén meggyászolta. En is megsirattam, a régi barátot és diákéveim egyik tanúját, a hajdani

tak. Mihelyt megláttak, az anya szeme elé tartotta vakítóan fehér zsebkendőjét, Boriska pedig sírva fakadt. Zavartan hümmögtem vigasztaló szavakat, és éreztem, hogy ezek a szavak viaszból vannak, nincs bennük különösebb élet, különösebb meggyőződés. Istenem, egy esztendő alatt bele lehet törődni a legjobb barát elvesztésébe is. Anna átölelte sógornőjét.

— Ne emészd magad, Boriskám, ne emészd magad... — lehelte most már ő is a könnyei között. — Ó szegény Oszkár, hát el kellett menned..

— Az isten rosszúl válogat — szólalt meg a matróna sírástól elvastagadott hangon. — Mennyi hitvány ember marad életben, de mennyi...

Boriskának egy nagy könnycsepp gurult az orrára, észre sem vette, Anna morzsolta el a zsebkendővel.

— Nyugodjon meg drága maga — intette Anna a matrónát. — A mi Oszkárunk

videbb volt, vastag comb ja és lábizmai csak úg dagadoztak. A nyakán bőr tokos fényképezőgép, a vál lán degeszre tömött strand táska csüngött. Már pusz ta megjelenése is hada üzent a penész illatú, szo morú környezetnek.

— Miért ez a félhomály — kiáltott fel rosszallóan.

— Jaj ne! Hagyja a zsalugátereket, Ballagi — kérlelte Boriska, és kezébe temette arcát,

— Dehogyis hagyom! — mondta Ballagi; és egyenesen az ablakhoz ment; kitárta a zsalugátereket. — Nem is értem, miért nem ülnek ebben a gyönyörű időben a verandán vagy az udvaron. Vétek ilyenkor behúzódni, hallottak ilyet!

Ballagi végre észrevett és bemutatkozott. A világosságban már rémlett, hogy láttam ezt az embert Oszkár temetésén. Egyike volt, aki a tantestület koszorúját elhelyezte a ravatal lábánál. Akkor kevésbé, de most úgy, ahogy

Berecz András

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

KELET M
1965 SZEP 9.

Szabolcsi képzőművész kiállítása Debrecenben

Szombaton nyílik meg a debreceni TIT-klubban Berecz András nyíregyházi festőművész önálló kiállítása. Mintegy harminc mű szerepel a tárlaton, jórészt olajfestmények. Egyrészük már a miskolci kiállításon is szerepelt, többsége azonban válogatás Berecz András legújabb műveiből.

Berecz András

Szerepelt a debreceni tavaszi kiállításon.

Alföld 1966. jún.

A debreceni tavaszi kiállítás problémái. Új Rezső

1966 APR 10
Berecz András
Magyar Hírdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188 307

KELETMAGYARORSZÁG

JEGYZETEK KIÁLLÍTÁSOKRÓL

Tiszántúli tavaszi tárlat

Az elmúlt vasárnap nyitották meg Debrecenben, a Déri Múzeumban a Magyar Képzőművészek Szövetsége kelet-magyarországi területi szervezetének tavaszi tárlatát.

A tiszántúli képzőművészet immár hagyományos tavaszi seregszemléje most is jelentős rangot jelent a kiállítóknak, s mind fokozottabban kerül a közérdeklődésbe. Nekünk szabolcsiaknak ezúttal azért is figyelemre méltó ez a tavaszi tárlat, mert a híres alföldi kulturális központ művészeti seregszemléjén négy megyei képzőművészünk — *Berecz András, Huszár István, Pál Gyula és Soltész Albert* — is képviselteti magát. Mint a zsűri által elfogadott tizennyolc kép is mutatja, megérdemelt és jogos eredménnyel.

Korántsem a kritika igényével akarunk szólni a kiállításról, inkább az elhangzott véleményeket tolmácsoljuk, amikor leírjuk, hogy a kelet-magyarországi képzőművészet e bemutatója idén tavasszal alatta maradt a jogos várakozásnak. A kiállításon sok a tájkép, a csendélet, az akt, az emberi mozgalmasságnak alig van halvány jele. Színbeliség is és tematikusan is egy idejétmúlt és korszerűtlen életérzés összképét kapja innen a látogató.

Nem ez a helyzet a műveknél külön külön. Van néhány nagyon szép képe a Kossuth-díjas kiváló művész debreceni *Holló László*nak, akinek munkásságát most is hallatlanul sok finom árnyalat, színkép jellemzi. És sok a biztató a mi megyénket képviselő művészek alkotásaiban is. *Berecz András* nagyméretű olajfestményei kitűnően érvényesülnek, s ezek közül is ki kell emelni a *Szekeren* és a *Havas táj* című képeit, amelyek érdekes és hatásos színkultúrájuk, komponáltságuk révén kerültek az érdeklődés középpontjába. Három kisméretű grafikája közül a *Tokaji jegenyéket* említenénk elsősorban. *Huszár István* finom vonalú, jól megoldott *exlibrisei* (lino- és fametszet) közül sok a témában is mai. Kezd beérni a munka gyümölcse *Pál Gyulánál* is, aki egyúttal a fővárosban, a Fényes Adolf teremben önálló kiállításon is szerepel. Hat debreceni képéből néhányat már látott az itthoni közönség. A *Földosztó parasztok* és a *Házsor* a falu életét, az emberi sorsokat és problémákat képviseli. Tompított, komornak tűnő színei, tónusa rejtett feszültséget teremt — dicséretére legyen mondva: a valósággal, a jelennel most talán leginkább ő tartja a kapcsolatot a kiállított művészek között. *Soltész Albert* művei is részt vettek már kiállításon, ezért most csak annyit a tehetséges grafikusról, hogy a *Kaszáló parasztok* című tusrajza kapta a legjobb véleményt öt kiállított képe közül.

Újra el kell mondanunk, hogy bár a debreceni tavaszi tárlat anyaga az elmúlt évekéhez viszonyítva tematikailag gazdagabb és maibb, napjaink társadalmi valóságát sokkal teljesebben kellene kifejeznie. Ez az igény nem csupán a művészekhez szól, de a kiállítások zsűrijéhez is. (Hiszen hogy csak a szabolcsi képeket említsük: a zsűri az őszi tárlaton már jól szerepelt munkás témájú alkotásokat most nem engedte a közönség elé.)

A tárlat május 1-ig Debrecenben, azután Nyíregyházán, majd Nyírbátorban is megtekinthető. Úgy hisszük, a két megye művészeinek ezen első közös kiállítása az együttműködés további eredményeit hozza majd.

k. j.

Fiatal képzőművészek bemutatkozása

Harminc éven aluli, részben a képzőművészettel ismerkedő, részben már sikereket is felmutató tehetséges fiatalok kiállítása nyílt meg a megyeszékhelyen a Jósa András Múzeum helyiségében. Szabolcsi és Hajdú megyeiek munkáit együtt láthatja a közösség ezen a tárlaton, mely nem képvisel egységes tematikát, művészeti módszereket, inkább az útkeresés jegyeit viseli magán, mégis eredeti, tanulságos.

Hogyan látják a környező világot a fiatalok? Milyen gondolatok, problémák foglalkoztatják őket? Menynyire korszerűek a képek tartalmilag és formailag? Ilyen és hasonló kérdésekre keresi a választ a munkákon eligazodni akaró szemlélődő. A kiállított művek többsége feleletet ad a kérdésekre: a környezet, az élet egy-egy pillanatának ábrázolása mellett egyre nagyobb szerep jut az embernek, a munkának, a küzdelemnek... Különösen a debreceni *Józsa János* olajfestményei, rézkarcai és illusztrációi keltik fel a figyelmet. Egyéni megformálás, a hagyományos és modern irányzatok sajátos kezelése jellemzi az *Édesanyám*, az *Olvasó kislány* és más munkáit. Az ugyancsak Hajdú megyei *Kapcsa János* kissé bizarr színei, az élettől elvonatkoztatott témái szokatlannak tűnnek. Figyelemre méltó ellenben *Szabó László* debreceni egyetemi hallgató *Oidipusz illusztrációs* sorozata.

A szabolcsi fiatal képzőművészeket *Tőkei Péter, Kerülő Ferenc, Szabó Gáspár és Széles Borbála* képviselik. Az első három fiatal munkáit már látta a szabolcsi közönség az őszi tárlaton, *Tőkei Péter Leányjeje, Bodrogpartja, Kerülő Ferenc Csatornapartja* és más festményei már „befutottak". A nyírbátori *Szabó Gáspár TV és kottatartó, Ember a Holdon* és a *Magány* című munkáival jelentkezett ezen a tárlaton, míg a Tuzséron élő pedagógus, *Széles Borbála Házak, Malomutca,* és *Utcarészlet* című képeivel mutatkozott be.

A fiatalok képzőművészeti kiállítása jó alkalom arra, hogy újabb tehetséges képzőművész-jelölteket fedezzenek fel, akik együtt szerepelhetnek a már kiforrottabb és több kiállításon résztvettekkel, s ez is ösztönzi majd őket a termékenyebb munkára. A képek tartalma és formája még nem minden esetben korszerű, nem tükrözi a fiatalos látásmódot, a dinamikát, — kevés az emberi vonatkozás. Összességében mégis tehetségről, mondanivalóról tanúskodik a fiatalok tavaszi tárlata.

pg

Búcsúzik a 70 éves cirkusz

Sötét a porond. Csak a kupolából vetődik egy vékony fénysugár a függönyre. Szétlebben a nehéz bársonylepel, s belépnek a manézsba a bohócok. Harsog a hangszóróban a zene, keveredik a vadállatok üvöltésével. A bohócok a megszokott vidám kellékek helyett most csákányt, kapát hoznak a vállukon.

— Akkor most lebontjuk. Rajta hát! Kezdjük a falaknál! — A nézőtéren feszült a csend. Kerekre tárt gyermekszemek szegeződnek a porondra. A szájak is nyitva, mintha mondanák: „Ne még! Ne bontsátok le a cirkuszt, kedves bohócok!" S mintha megértené a gyerekek kívánságát, megszólal rettentő mély hangján a cirkusz „szelleme":

— Még ne bontsátok, van még egy kis idő! Ma játszatok még, komédiázzátok végig az előadást.

Felragyognak a gyerekarcok és a reflektorok. Csattan a cintányér, fújják a kürtöket. Kezdődjék az előadás.

Könnyesen vidám világ a cirkusz. Ősrégi szórakoztató intézmény, a görögök hatalmas kőteknői, a rómaiak Circus Maximus-a őrzi az évezredek emlékét. Magyarországon az első állandó kőcirkusz a Milleneum évéhez fűződik. 1896-ban nyitotta kapuját a Nagycirkusz a Ligetben. Hetven esztendeje. Hány artistának tapsolt a kigyúlt publikum?... Hány kacagtató, forró hangulatú este emlékét őrzik a falak?... Hány izgalmas pillanat fűződik a városligeti cirkusz porondjához?...

Most már elhangzott a kérlelhetetlen ítélet. Elavult! Régen felújításra szorult. Lebontják, hogy a helyébe szebb, modernebb cirkusz épüljön.

Az igazgatói irodában. Fekete Lajos, régi artista

A hom'okzat utolsó díszítése, ahol mozaikokban felelevenedik 70 év története.

rok zsúfolásig megteltek.

— 1929-ben, — emlékezik Delikát Gábor — egy olasz énekes, Lazarninak hívták, szerepe szerint koldus ruhában lépett a porondra. Gyönyörű, három oktáv terjedelmű hangja betöltötte a termet. Dalaival megkönnyeztette a közönséget. A szünetben egy gazdag páholytulajdonos asszony hátrajött az öltözőhöz. Melegen gratulált az artistának és sajnálkozott, hogy szegénykének még ruhára sem telik. Mondta, másnap délelőtt várja a belvárosban, és vesz neki egy rend öltözetet. Lazarni jó komédiás volt, és belement a játékba. Gazdagabb lett egy viccel és egy öltönnyel.

Az emlékezés vásznán megjelenik az énekes Jancsi bohóc. Hegyes süvegével, Negyvenperces műsort tudott adni. Izgalmas pillanatokat élt át, amikor a megvadult oroszlán megtámadta „szerepiőtársát", a dán Dog-ot. Szerencsére neki közbe sem kellett avatkoznia, mert Potak, Európa legnagyobb medvéje, a kutya egykori tejtestvére segítségül sietett és néhány jól irányzott medvepofonnal móresre tanította az állatok királyát.

...A „cirkusz szellem" még szívesen mesélne Grockról, Gerardról, Popovról, — minden idők legnagyobb bohócairól. Mondana történeteket vidám és szomorú pillanatokról. Mesélne sok érdekeset Sonnenscheir Klára kávéfőzőnőből lett állatszelidítőről és Halász Panniról, aki állatszelidítőből lett kávéfőző. Időnk lejárt.

Megjelenik a porondon ismét a három vidám bohóc és fátyolos hangon kérdezik:

— Bontsuk?! — Bár fájhisz hozzánk nőtt, szeret[illegible] régi életünk egy darabja, gyermekeink kedvence a 70 esztendős Fővárosi Nagycirkusz, mégis az mondjuk, bontsák le! És ugyanazt kérjük, mint az utolsó műsor rendezője és konferansziéja, Gálfi János „a cirkusz szellemétől" kért:

„Segíts hozzá, hogy határidőre felépüljön a fiatal utód, ahol még jobban, méltóbb körülmények között fejlődhessék a magyar artistaművészet".

KERE

Berecz András festő

Mű nem emlitve

Páll géza: Nincsenek
bűlön érdekek

Keleimagyarország 1966. ápr 11

M.D.K

Berecz András

festő-

„Szekerek", „Tél a határban", „Kontraszt" „Havas földek" című művei, a „Parasztok" szerepelnek a tárlaton, valamint a „Jegenyék"-je.

Tóth Béla: Tavaszi tárlat Debrecenben.

Művészet, 1966. június - 37 lap.

Berecz András

Festő kiállításáról

Tóth Ervin: Berecz A. festőművén tárlatáról

Alföld 1965 12n. 75. l.

Bruce Bridges

Tate Publishing

Tate Britain: Bruce B. Gentleman's Relish

Offset 1967 Illo. 75. 1.

Berecz András

szerepelt a XXI. debreceni tárlaton.

Alföld 1966. jan.

A debreceni képzőművészet válaszúton. Új Rezső

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Berecz András

Hajdubiharmegyei Népujság
1965. SZEP 11.

1021

Szombaton nyílik Berecz András festőművész kiállítása

A Tudományos Ismeretterjesztő Társulat Hajdú-Bihar megyei szervezete művészeti szakosztályának rendezésében Berecz András festőművész kiállítása nyílik meg a Csokonai értelmiségi klubban. A fiatal művész a legutóbbi évek anyagából mutatja be legjobb festményeit.

A kiállítást szombaton délután 6 órakor nyitják meg, két hétig lesz megtekinthető.

zövetkeze

je a jól mega
társulás

ipari részlege, és ez a kivitelezést hátráltatja. A társulásban levő lehetőségek teljes kihasználását gátolja a gyakran jelentkező építőanyaghiány is. Ennek két oka van: egyik az, hogy a szövetkezetek nem kapják meg a szükséges anyagot. A másik, hogy

Berecz András M.d.D.K.

Müvei a nyiregyházi kiállitáson

Jegenyék , Maragréták, Fehér bögre Lópatkolás

Telepy Katalin: Vita a megyei képzőmüvészetről

Keletmagy arország 1965. jan. 1.

Bereczki András

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1965 MÁJ 14.

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

Két festőművész együttes kiállítása Miskolcon

Bereczki András és Pál Gyula festőművészek együttes kiállítást rendeznek műveikből Miskolcon, a Képcsarnok Vállalat Szinyei István-termében. A kiállítást május 14-én, pénteken délután fél hat órai kezdettel nyitja meg dr. Gulyás Emilné, a Szabolcs-Szatmár megyei Tanács vb-elnökhelyettese.

1964

o-
z-
e-
n-
r-
r-
: a
u.

MDK.

Berecz András

Kritika

Müvészet 1965 junous. lap 39.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Berecz András

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1965 MÁJ 21

1021

Berecz András és Pál Gyula kiállítása a Szőnyi István teremben

Ismét megyénk határain kívül élő képzőművészek mutatkoztak be a Képcsarnok Vállalat miskolci kiállító termében. Ezúttal Berecz András és Pál Gyula Nyiregyházán élő művészek képeit láthatják az érdeklődők. A Képzőművészek Szövetsége észak-magyarországi területi szervezetének közreműködésével rendezett tárlat ismét szép bizonysága az új területi szervezet életképességének.

Berecz András és Pál Gyula tematika és művészi kifejezőkészség tekintetében is közel állnak egymáshoz. Mindketten szeretik a szürke tónust, a falusi élet realizmusának színeit. Mindkét művész barátja a tájfestészetnek, kiváltképp a hajdúsági tájak, falusi házak, utcák megjelenítésének.

A bemutatott 32 kép, túl a szimpatikus rokonvonásokon, egyoldalúságot mutat. (Házak, Házak négy fallal, Böszörményi ház, Házak a hegy alatt, Vörös házfal, Böszörményi öreg házak). Hiszünk benne, hogy mindez csak válogatási ügyetlenség. A más vonatkozásban figyelmet keltő kiállítás május 28-ig tekinthető meg.

****

0 km-es Trabant 601-est azon
készpénzért veszek. Rácz, Bu
pest, I., Vérmező u. 8.

Sorsoláson nyert Trabantot ven-
nék. Telefon: 36-039. 3067

Eladó jó állapotban levő gyer-
mek sportkocsi. **Feszty Árpád** u.
36. 3089

Fekete Pannónia motorkerékpár
sürgősen eladó. Miskolc, I., Árok
u. 51. 3080

Alig használt francia hálószo-
babútor eladó. Miskolc, Kun Bé-
la u. 7. Kavicsánszki. 62715

Eladók drótkerítés és vaskapu

városi lakásért, megegyezéssel
Kistábornok u. 36. II. lh. fn.

VEGYES

Rózsa, díszcserje, egres, ribizli,
málna, kardvirág, örökzöld. Kérje
díjmentes fajtajegyzékemet. Kollet
Károly rózsakertészete. Budapest,
III., Bécsi u. 20256. sz. 133

41 éves, önhibáján kívül elvált,
jobb beosztásban levő, kétszobás,
összkomfortos lakással rendelkező
férfi házasság céljából megismer-
kedne korban hozzáillő dolgozó
nővel, lehet vidéki is. Leveleket
„Várlak" jeligére kér a Hirdető-
be, Széchenyi u. 83. számra.

Rózsa plisszírozás, végig plisz-
szé, sürgősen, garanciával Büdiné
kézimunkaüzletében, Vásárcsar-
nok. 3029

27 éves elvált asszony házasság
céljából megismerkedne lakással
rendelkező 40—47 éves férfival.
Leveleket „Szeretetet keveset kap-
tam" jeligére kér a Hirdetőbe,
Széchenyi u. 83. számra.

Mire van szüksége?

300 féle

MDK.

Berecz András

Kritika

Müvészet 1965 junius.lap 41.

Berecz András MDK

szerepelt a tárlaton.

"Munkába menők"
"Éva"

"Asszonyok"

Gál Béla: Igányes, szép kiállitás a VII. megyei képzőművészeti tárlat.

Keletmagyarország 1962. okt. 21.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1987 JUN

ALFÖLD

Berecz András

1021

Berecz András linómetszete

Egy ember, aki hosszú útról érkezett.
Sorsa a milliókéé: régen megaláztatás, keserű kenyér, örökre elsiratott álmok, majd az új élet friss lehetőségei és váratlan konfliktusai a felszabadulás után.

A hajdani emlékek nyomasztóak. A parancs: meghajtani a gerincet. Még az állattól is bocsánatot kell kérnie, mikor szalmát csen a kulák óljából – a malac „becsülete" nagyobb, mint az emberé.

Széles Istvánt nemcsak megtörik a gondok – meg is békítik. Tűr és vár. Már-már cserben is hagyná osztályostársait (a sztrájk idején), ha nem emlékeztetnék kötelességeire.

Ám az új életbe sem könnyű beletanulni.

A föld, az ősi juss, olyan szerelem, melytől, ha egyszer birtokolhatja a hajdani béres vagy kisparaszt, nem akar megválni soha többé. Aki koldus volt régen, most konok megszállottsággal ragaszkodik a tulajdonhoz. Átalakul: a szerzés vágya keríti hatalmába. Hűvösebb lesz a fej, megszelídülnek az indulatok. Széles István is milyen hideg egykedvűséggel szemléli, ahogy a rendőr és Csere Mihály összecsapnak – egyiknek sem segít; mintha idegenek gyilkolnák egymást.

Mindig me
szenvedése
vására vit
az édes k
örömét is
ták.
Élete: csup
közös évek
gyé forrasztották, a gyermekért, akinek lépéseit féltő figyelemmel vigyázta; saját kis világa megszokott rendjéért.

Általában szótlan. A szemei és a mozdulatai beszélnek helyette. Csak egyszer kezd szokatlan gyorsasággal peregni a nyelve: mikor az urát meglátogatja a kőbányában. Különös „párbeszédet" hallunk ekkor. Az asszony újságolja az otthoni híreket. Megható, amint folyton új és új témába kap, anélkül, hogy az előbbit befejezné. Valószínűleg csak azért fűzi ilyen buzgalommal a szót, nehogy sírásba fulladjon a hangja. Parancsol magának, mint máskor is. Mit is válaszolhatna Széles István erre a megrendítő monológra?
Mikor férje végre felegyenesedik, neki is új fények gyúlnak a szemében. Megfiatalodik. Teremtő energiák feszülnek benne. Mindig is állni fogja a harcot.

(Bürös Gyöngyi: kellemes felfedezés. A nehéz szerepet egyetlen hamis gesztus vagy zavaró

Berecz András

Szerepelt az I. debreceni nyári táborban.

Hajdú-Bihar megyei Nn. 1967. aug. 12.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KELET-MAGYARORSZÁG

Berecz András

1971 MÁJ 21.

1021

Képzőművészeink vázlatkönyvéből

VIZSGÁZÓ

Berecz András rajza

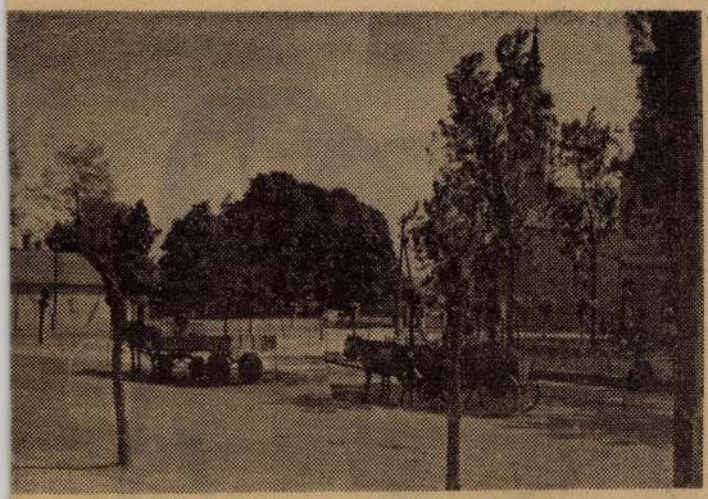

azi falu, pedig kisváros is lehetne.

ködik". Itt kell megemlíteni, hogy gyermekgyógyászati szakrendelés már van. Általában az egészségügyi gondoskodás jobb, három szakrendelésével, négy körzeti orvosával, mint az iskolai helyzet.

Fogy a lakosság — még. De talán később, ha valóban városiasabb lesz Ujfehértó, kialakul az „utánpótlásból" a patrióta új lakosság, amely már nem a Debrecen és Nyíregyháza közötti in-

a földművesszövetkezet nagy vendéglőjét. És majd emeletes háztömbök — a belterületre csak emeletes házak kerülhetnek. Ezután átalakítják a közvilágítást és rendezik a parkot.

Községi fürdő már van tizenhat kádas. De építése óta másra használták, megrongálódott, fel kell újítani. Akár hogyan történt, nem volt helyes. De a fűtőanyagot már megrendelték, a

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KELET-MAGYARORSZÁG

1960 FEB 4

Berecz

rül sor.

1021

Berecz András festőművész kiállítását ma, vasárnap nyitják meg a rakamazi kisgalériában.

Földrengés Mexikóban

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ

Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KELET-MAGYARORSZÁG

Berecz Rudolf
1960 FEB 24.

Berecz András festőművész kiállításának megnyitójára kerül sor a fehérgyarmati járási művelődési házban február 25-én, vasárnap délelőtt 11 órakor.

Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1961 OKT 22.

Hajdú-Bihar megyei Napló

Berecz kiállítás

1021

Berecz András kiállítása a Medgyessy-teremben

Berecz András Nyíregyházán élő festőművész kiállítását nyitották meg október 20-án, pénteken este a Képcsarnok Vállalat debreceni Medgyessy-termében. Megnyitó beszédet Sipkay Barna József Attila-díjas író mondott. Többek között örömét fejezte ki afelett, hogy a jelen kiállítással is szorosabbra fűződik a kulturális kapcsolat Nyíregyháza és Debrecen között, majd Berecz András művészetét méltatta. A kiállítás több héten át megtekinthető lesz a Medgyessy-teremben.

zott. zsugorit
nek térképén
könyvet azok
még nem vál
Az elmúlt h
tak e cél meg
zei is. Ezek k
könyvárusítás
nap délelőttre
szokásos „lé
Falvainkban
talában lehet könyvet vásárolni az iskolákban, könyvtárakban, továbbá tsz-ek, ktsz-ek, állami gazdaságok könyvbizományosainál. Hazánk falvaiban (a járási székhelyeket is bele-

den falusi házb
álmodta szeller
lakán beragyog

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1983 MAJ 19.

Berecz

KELET-MAGYARORSZÁG

1022

Berecz András nyíregyházi festőművész kiállítását nyitották meg Kisvárdán a Besse nyei György Gimnáziumban. A művész Parasztok című mu nkája.

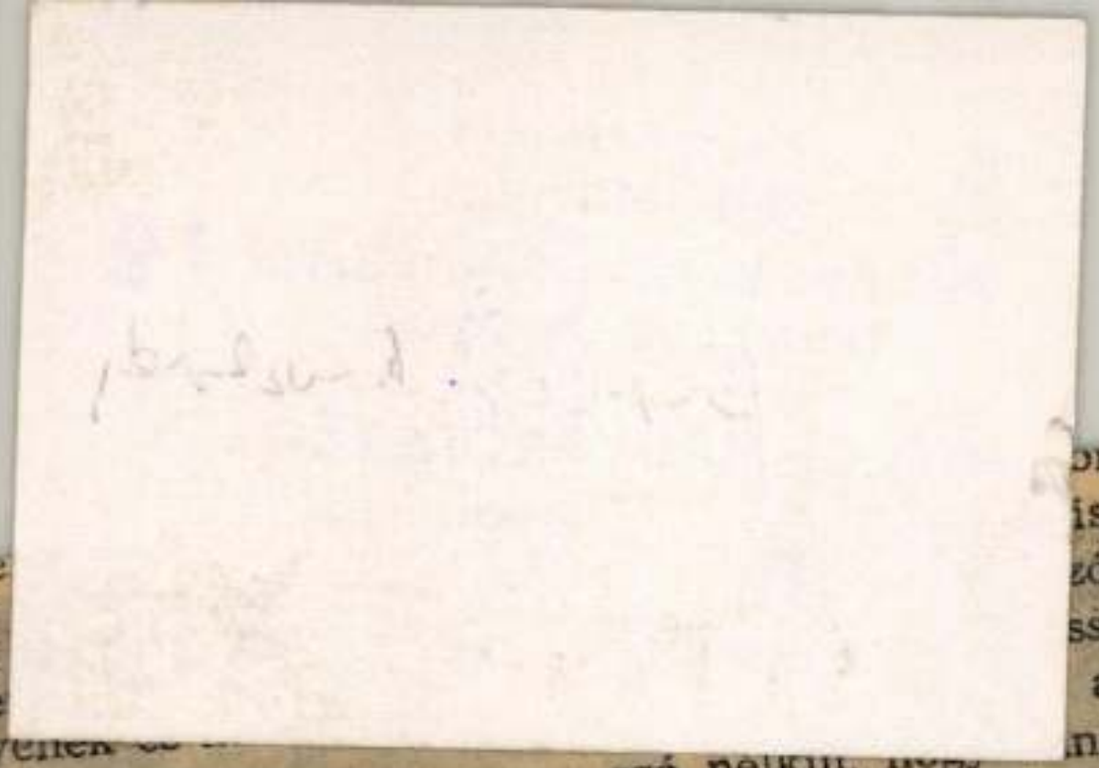

születt
koráig
és ők
özvegyének
tekinti.

3. A Horthy Miklós hidon a tengerész emlékmű módjára — a magyar repülő Horthy Istvánt ábrázoló emlékműve létesíttetik.

4. A Ludovika Akadémia B-t, a Műszaki Akadémiát Horthy Istvánról nevezik el.

5. A most létesülő, az ifjúság elit nevelését célzó intézet Horthy István nevet kap.

6. Az államvasúti gépgyárak Budapesten Horthy Istvánról lesznek elnevezve.

7. A békésszentandrási zsilip (amelynek berendezését ő szállította) a Horthy István nevet kapja.

III. Mindezen intézkedések megtételére a kormány felhatalmazást kap.

ormány-
ismerem
zóhelyet-
ségét is.
azonban
nnak po-
litikusok, akik a kormányzó mély gyászát és emiatt a helytelen vigasztalással és hízelgéssel szemben talán kisebb ellenállóképességét kihasználva olyan terveket kovácsolnak, amelyek szépek lehetnek a Horthy családra nézve, de végzetesek a nemzetre: az unokának kormányzóhelyettessége, vagy méginkább magyar királysága, amely utóbbit még Horthy István temetése előtt kezdtek propagálni. Ezért tettem célzást az ilyen nemzetmegosztó törekvések ellen felsőházi gyászbeszédemben, amellyel a kormányzóhelyettest elparentáltam...

Horthynak sikerül uralkodnia magán, teljesen nyugodtan hallgatja Serédit. A

MDK

Berecz András

neve emléitve

Pál Gyula festő kiáll. Fényes A.terem

1966. ápr.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KELET-MAGYARORSZÁG

Berecz András

1967 OKT 31.

1021

Berecz András kiállítása a Medgyessy teremben

Fejlődésének legutóbbi szakaszából, öt év olaj, tempera és akvarell oeuvrejéből állított ki anyagot a nyíregyházi festőművész. Kamarakiállításának bennsőséges jellegét aláhúzta a műtárgyakkal s lakberendezési egyedi darabokkal zsúfolt környezete, ugyanakkor a falakon levegősen elhelyezett festmények s grafikák.

Az elmúlt évekről megállapítható, hogy Berecz András témaköre egyre szélesebb ívelésű. A keresgélés, a kísérletezés küzdelmei már elcsendesültek, nem mintha Berecz már lezártnak érezné fejlődését, hanem azért mert egyéni eszközeit, a kifejezés elmélyüléséhez vezető utat már megtalálta s Berecz ezen belül akar maradni, de a megtalált eredményeket egyre magasabb szintézisbe hangolva. A látványt már egyénien fogalmazza át s ez jelentős tényező, mert erre már építhet, egyéniségét kifejtheti. A lényegre hitelesebben tömöríthet, absztrahálhat, egyre messzebb kerülve korábbi természetelvű látásától.

Az összegező látás, a tartalomnak a formának egységesen történő mérlegelése továbbra is jellemző Berecz műveire, de már kiforrottabban, magától adódóbb természetességgel. A színek hovatovább elvesztik nála helyi, lokális jelentőségüket s vonzásuk egységes színfoltokká izzítja a koloritot. Azonban mégsem a színek uralkodnak el, a képek szerkezeti megformálását nem adja fel. Akvarell, vagy olajképein pl. mindig szerepeltet egy-egy határozottabban megformált, a mű centrumába élesen állított figurális, vagy tárgyi elemet, amely köré gondolatait tömöríti.

Tiszteletre méltó az a komolyság is, ahogyan az *akvarellt* kezeli, messze túllépve s öntudatosan elkerülve a studium jelleget, de itt is törekedve a foltok összegező erejének kiemelésére, a képi élmény szerkezeti elemeire való leegyszerűsítésre. Berecznél azonban a festőiség mindig előtérben áll, még akkor is, ha a konstruktív jelleget hangsúlyozva mértani formákig jut el.

A tárlaton már több kép ismerős előttünk, hiszen az elmúlt öt év anyagából valók. Szívesen láttuk újra a *Tavaszvárást*, széles szinfelületeivel, lombtalan fáinak ágas-bogas izgalmas szerkezetével, a még 1962-ből való *Estét*, amely a kamaratárlat egyik legszebb darabja. Az *Ég és föld* akvarellje már egy absztrahálásra hajló folyamat meggyőző indítását jelzi. De a képek egységes vetülete e tárlaton mégis arról árulkodik, hogy Berecz sajnálatosan kerüli a kisebb méretű képein a figurális ábrázolást, s a művek zömében nem szerepelteti az embert. A *Vörös falu ház*, a *Tokaji őrház*, *az Uj tanya* jogosan keltik fel hiányérzetünket.

Nem fogadható el minden esetben az az érvelés, hogy az ember nem láthatóan is benne van a képben munkája nyomán, s az emberi életnek ez az áttételes érzeztetése, a figurális elem elhanyagolása gyorsan vezet a l'art pour l'art befelé forduláshoz.

Művészetében szerencsés fordulatot jelentett az év első hónapjaiban készített népdalillusztrációk, kékbe merített, grafikusan alakított tömbszerű fáival a *Nyárfáknál*, az *Utca* geometrikus ecsetjelzéseivel, élvezhettük a foltok s ritmusok tudatos kimunkálását, de a figurák távolmaradását itt sem kárpótolta a valőrök virtuóz kezelése.

Ismételten kell hangsúlyoznunk, hogy Berecz piktúrája fokról fokra vezet egy sajátos tájegység, egy szabolcsi helyi festőiskola kibontakozásához, oly jellegű festészet kiformálásához, amely ugyanakkor szervesen kapcsolódik az egyetemes magyar képírás folyamatába.

Dr. Tóth Ervin

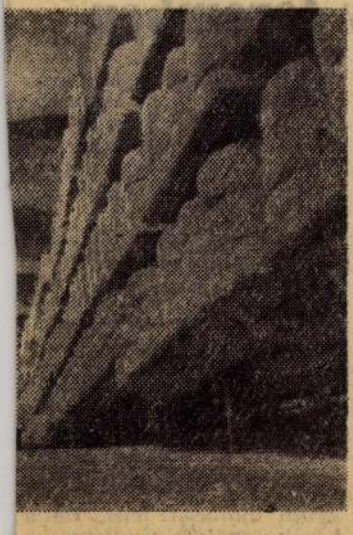

ari Vállalat kelenföldi üzem-tejipari üzeme. Naponta 230 ezer üveg palackozott tejet sajtüzemében naponta 70—80 q s mintegy 60—70 mázsa sajtot budatoki hegy „gyomrában"

Halászlé — kockában

Jön a halászlé-kocka, méghozzá tiszai és fehértói pontyból. A Szegedi Paprikafeldolgozó Vállalat készíti. A receptet a leghíresebb szegedi halászlé-főzők állították össze. A megfőtt halat hagymával, borssal és őrölt paprikával ízesítik, majd szárítóberendezések, prések segítségével „szilárdítják". Így lesz egyetlen kocka egy adag halászléből. A kocka „visszahalászlétesítéséhez" viszont csupán néhány percnyi főzésre lesz szükség.

Bezárta kapuit az „Expo 67." A kanadai világkiállítás záróünnepségén jelen volt Roland Michener kanadai főkormányzó, Laster Pearson miniszterelnök is. A nyitvatartás 185 napja alatt a kiállításnak több, mint ötvenmillió látogatója volt.

Tizennyolc pályázó 29 dolgozatát küldte be a 15. országos néprajzi és nyelvjárási gyűjtőpályázat 1967-es megyei honismereti és

A MAI

1967. október 31, kedd

Névnap: FARKAS

A Nap kél: 6 óra 25 perckor, nyugszik: 16 óra 30 perckor.
A Hold kél: 3 óra 44 perckor, nyugszik: 15 óra 41 perckor.

Az elmúlt nyolcvan év átlagos napi középhőmérséklete: 8,6 Celsius-fok.

Felhős, esős idő

Várható időjárás ma estig: felhőátvonulások, csak szórványosan fellépő újabb esővel. Mérsékelt szél. A szélvédett helyeken gyenge talajmenti fagy. Várható legmagasabb nappali hőmérséklet 10—15 fok között.

Kossuth rádió

8,22: Schubert-dalok. — 8,50: Hol történt? — 9,00: A Gyermekrádió műsora. — 9,42: Filmslágerek. — 10,10: Vadóc, Hangképek Vaszilij Akszjonov elbeszéléséből. — 10,40: Dietrich Fischer-Dieskau énekel. — 11,00: Iskolarádió. — 11,40: Magyar nóták. — 12,15: Zenekari muzsika. — 13,03: Az elégtétel. Ambrus Zoltán elbeszélése. — 13,18: Könnyűzene. — 13,58: Üttörök veterán utitársa — 14,08: Magyar kamarazene. — 14,15: Az MRT Gyermekkórusa énekel. — 14,25: Nem boszorkányság, technika! — 14,45: A Fővárosi Zeneiskola Szervezet növendékeinek műsora. — 15,15: 50 év dalaiból. — II. rész. — 15,50: Leányvásár. Részletek. — 16,24: Rádióiskola. 17,05: Tallózás a világsajtóban. 17,20: Földművesszövetkezeti együttesek vetélkedője. Vas megye. — 17,50: Artur Schnabel szemle — 18,30: Könnyűzenei híradó. — 19,25: Ökölvívó ORT. — 19,30: A Szabó-család. — 20,00: Bizet-áriák. — 20,15: A hónap slágerei. — 20,50: Az MRT szimfonikus zenekarának hangversenye. — Kb: 22,20: Jancsó Adrianne énekel. — 22,45: Először magyarul. Ének Amon-Ré tiszteletére. — 23,00: Varázskeringő. — 23,30: Jeney Zoltán fuvolázik. — 0,10: Sanzonok. — könnyűzene.

Petőfi rádió

10,00: Tánczene. — 10,45: Az értól az óceánig — 11,00: Zenekari muzsika. — 11,40: Fiatalok stúdiója. — 12,00: Népdalok, népi táncok. — 12,43: Házunk tája. — 13,03: Gluck: Orfeusz és Euridike. — II. felvonás. — 14,08: A csodatükör. Részletek Buday—Babay daljátékából. — 14,25: Életutak. Asperján György jegyzete. — 14,35: Magyar fúvószene. — 14,45: Operahatosok. — 15,00: Tánczenei koktél. — 15,45: Kemény György két karcolata. — 16,05: Gencsy Sári énekel. — 16,20: Ifjúsági Krónika. 16,32: Híres balettzenék. — 17,00: Csúcsforgalom. — 18,10: Hangverseny a stúdióban. — 18,45: Jókai Mór: Sic, ves, non vobis c. elbeszélésének rádióváltozata. — 19,06:

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

CKT 30

EGYETEMI ÉLET

Berecz kiállítás

● *BERECZ ANDRÁS FESTŐMŰVÉSZ kiállítását november 3-ig tekinthetik meg az érdeklődők a Vörös Hadsereg útja 31. sz. alatti Medgyessy-teremben.*

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Berecz András

1967 OKT 28.

Hajdú-Bihar megyei Napló

1021

BERECZ ANDRÁS KIÁLLÍTÁSA A MEDGYESSY-TEREMBEN

A debreceni tárlatlátogató közönség most találkozhat először nagyobb mennyiségben Berecz András Nyíregyházán élő festőművész alkotásaival a Képcsarnok Vállalat debreceni Medgyessy-terme által rendezett kamarakiállításon. A Medgyessy-terem egymást követő kiállításai által a Tiszántúl legrangosabb kiállító termei közé zárkózott fel, úgyannyira, hogy a tájegység festői szinte kötelességüknek tekintik az időnkénti beszámolót munkásságuk eredményeiről ezen a fórumon is. Ezért üdvözölhetjük örömmel Berecz András műveit első alkalommal a Medgyessy-terem falain, hiszen eddig csak kollektív kiállításokon jelentkezett Debrecenben egy-egy alkotásával.

A Medgyessy-teremben bemutatott táblaképei és grafikai jellegű művei alkotói biztonságáról győzik meg a tárlatlátogatót, és azt bizonyítják, hogy témaérzékenysége elsősorban a tájban rejlő festői lehetőségek felé fordul. Legkedveltebb témái közé tartozik a falusi házak és facsoportok artisztikumának képpé formálása. Szívesen tűnődik el azokon a művészi lehetőségeken, melyek az említett tárgyak formagazdagságában a képzőművész számára jelen vannak. Alkotói biztonsága ezeknek a vizuális benyomásoknak képi egységgé történő alakításában jelentkezik. Eredményei talán a technika változatos alkalmazása miatt is többfélék, de minden esetben igen kulturált festői magatartásról tanúskodnak.

A „Tavaszvárás" című képén például a házak hangulatteremtő elemei jutnak előtérbe, a „Tirpák házak", az „Este" vagy a „Vörös falú ház" című alkotások esetében a házak és fák formáiban rejlő festői lehetőségek érdeklik elsősorban a művészt, míg az „Ég és föld" vagy a „Mártélyi tanyák" című képeken már csak jelzésszerű szerepet kapnak a házak, a kép többi részletéhez hasonlóan egyenrangú tényezői a felületnek a vizuális élmény és a képi egység érdekében. Ez önmagában még nem lenne baj, de a megoldások és a művészi eredmények sokfélesége az egymás mellett álló képeken azt a gyanút ébresztik a nézőben, hogy a megjelenítés artisztikumai ellenére a festő nem ura, csak szolgálója a látványnak, a képek nem egységes gondolatsor részei, csupán egyedi, egymástól független alkalmai a festői megnyilatkozásnak.

Másik kategóriába tartozik a „Tanya" című, házakat ábrázoló kép, melyen konstruktivista törekvések fedezhetők fel, tehát a látvány szerkezeti felépítése érdekli a festőt, vagy a „Népdalillusztráció", a „Nyárfák" és a „Vásárhelyi emlék" című képek, melyeken a stilizálás különböző eszközökkel történő megvalósítása volt célja a festőnek. Ha nagyon akarjuk az „Istálló" című képből valamiféle szimbólikát is kiolvashatunk, bár ennek célja teljesen bizonytalan.

Az említettektől teljesen eltérő festői megoldásai miatt eltérő eredményhez is jutott Berecz András az „Alföld" és az „Új tanya" című képek esetében. Ezek a summázó, egyszerűsítő ecsetvonások ugyancsak a stilizálás irányába kanyarodnak, de alkalmasabbaknak is tűnnek bizonyos festői értelmezés hordozására.

Különös harmóniába tudta ötvözni Berecz András a „Kormos körték" című képen a körték gömbfelületének nyugalmát a mögöttük lehulló vörös drapéria mozgalmasságával. Az „Önarckép" mindenképpen a főhelyre kívánkozik. Elmélyült, eszközeiben egységes, emlékezetes alkotás. Különösen értékessé teszi festői kvalitásait ha figyelembe vesszük, hogy a nagyon nehéz akvarell technikával készült.

Berecz András kiállításának megrendezése a Medgyessy-terem elismerésre érdemes kezdeményezései közé tartozik, ahonnan a tanulságok levonása mellett kellemes benyomásokkal távozhat a tárlatlátogató.

Magyari Vilmos

tok már hagyományos sereg-
szemléjéig.

a termelőszöv
megtenniük.

Leningrá

Hán Sándor, az internacionalista

3

Még sohasem teltek olyan lassan a percek, mint a Szvetlana Gyár személyzeti osztályának vezetőjével való telefonbeszélgetésem alkalmával. Mindössze egy név állt a rendelkezésemre: Hán Sándor. A szovjet kolléga emlékezete szerint ez a Leningrádban élő magyar végigharcolta a polgárháborút. Amíg kapcsolták a személyzeti osztályt, azért szurkoltam, hogy találkozhassak a magyar internacionalistával. A szerencse kedvezett, a vonal túlsó végén nagy örömmel közölték, hogy Hán Sándor náluk dolgozik, szeretettel várnak vasárnap délután a gyárban.

Kun Béla felhívására

Akkor találkoztam a zömök, deres hajú és deres bajuszú öreg forradalmárral, Hán Sándorral. Magyarra váltom a szót, Hán Sándor azonban megkér, hogy oroszul folytassuk, mert neki bizony nehezére esik már az anyanyelv, keresgélnie kell a szavakat, a kifejezéseket. Hiába na, huszonkét éves kora óta él idekint.

— S hova való, Sándor bátyám?

— Zalaegerszegre. Édesapám a vágóhídon dolgozott. Tizennégyben behívtak katonának, s még abban az évben, decemberben fogságba estem Lublin mellett. A csitai lágerbe, majd tizenhatban a tomszki táborba kerültem. Majd később elvittek mezőgazdasági munkára Kolcsuginóba. Amikor 1918 januárjában jelentkeztem Tomszkban, éppen megkezdődött a politikai munka a hadifoglyok között. Kun Béla, Münnich Ferenc számolt be nekünk az októberi forradalom győzelméről, lelkesített bennünket a harcra. Márciusban én is beléptem a pártba, majd két hónappal később a Vörös Gárdába. Május elsejét Tomszkban ünnepeltük meg, a felvonuláson több volt a hadifogoly, mint a civil lakosság. Június végén aztán elindultunk a keleti frontra.

Hán Sándor elhallgat. A harcokra és a társakra emlékezik.

— Miért álltak a magyar hadifoglyok a forradalom oldalára?

— Már odahaza is forradalmi érzelműek voltak a munkások. A saját bőrükön tapasztalták a kizsákmányolást, az egyenlőtlenséget... S ugyanezt látták Oroszországban is. Felnyitotta a szemüket, hogy a foglyokat kizsákmányolták, kevesebbet fizettek nekik a munkáért. A táborokban sok száműzött politikai élt, ezek nagy türelemmel világosították fel társaikat. S mindehhez hozzájárult az a megszokhatatlan szibériai éghajlat... Ezért léptek be elsőként a magyarok a Vörös Gárdába, hogy akár az életük feláldozásával küzdjenek az igaz ügyért.

Mindig az élen

Hán Sándor tizenkilenc júniusában már a Vörös Hadsereg soraiban küzd a fehérek ellen. Több társával együtt Moszkvába küldik hathónapos kiképzésre. Ezután újra a

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KELET-MAGYARORSZÁG

1967 SZEP 15.

Nem meteorológiai jelentés

Kellemes lesz a nyírségi ősz

Szabolcs-Szatmár és Nyíregyháza legnagyobb kulturális és idegenforgalmi eseménye ebben az esztendőben a „nyírségi ősz" lesz. Ez alkalommal a megye lakóinak és az idelátogató turistáknak egyaránt sok élményben lesz részük.

Bemutatják Nyíregyházán az Országos Vendéglátóipari Múzeum teljes anyagát. Ennek helyi vonatkozású részét a vásárosnaményi múzeum adja. Ehhez kapcsolódik majd a Nyíregyházi Állami Levéltár sok érdekes és kuriózumnak számító okmánya, levele, dokumentuma. A Kelet-Magyarországban is szóvá tettük, hogy helyes lenne Nyíregyházán presszótárlatot rendezni. Ennek tesznek eleget a „nyírségi ősz" keretében. Négy művész: Berecz András, Huszár István, Páll Gyula és Soltész Albert 24 zsúrizett képét állítják majd ki a Béke eszpresszóban. A most Debrecenben megnyílt dohányipari kiállítás anyagát Nyírbátorban és Nyíregyházán mutatják be. A vendéglátóipar külön napokat rendez. Ezeken speciális ételeket tálalnak, és sok érdekességet tartogatnak a vendégeknek. Megrendezik a nyírségi szüretet, s a tarka felvonulás Nyíregyházán át megy majd a Sóstóra.

A „nyírségi őszt" 10 ezer falragasz propagálja a megyében, és az ország más tájain is. 30 ezer műsorfüzetet is postáznak a napokban. A nagy eseménysorozat rendezői az eddigi jelek alapján is nagy érdeklődésre számítanak, nemcsak Szabolcs-Szatmárban, hanem a szomszédos megyékből is.

A rendezők sportcsemegéről is gondoskodtak. A Tiszavasvári Alkaloida és Nyíregyháza női labdarúgói lépnek pályára, hogy ritka produkciójukkal a „kisasszony-futballból" adjanak ízelítőt.

15,50:
16.30:
Puszta
gyar
17,54:
unióba
közve
család
játékc
Don
22.25: Muzsikáló könyvek.
23.25: Operettrészletek. — 0,10: Zenekari muzsika.

Petőfi rádió:

12.15: Esztrád zene. — 12,42: Falurádió. — 13,02: Előadás A. Schweitzerről. — 14,08: Verbunkosok. — 14.30: Három tavasz. — 14.45: Finnországi riportsorozat II. — 15,00: Tánczene. — 15,50: Brahms: Három magyar tánc. — 16,05: Mai témák, mai dalok. — 16,16: V. Prakolini elbeszélése. — 16,31: Zenekari muzsika. — 16,55: Falusi percek. — 17,00: Csúcsforgalom. — Szimfónikus zene. — 18,35: A tudományos alkotómunka lélektana. — 19,00: Szimfónikus zene. 20,30: Dzsessz. — 21,10: Hangverseny a stúdióban. — 21,35: P. Karvas elbeszélése. — 22,04: Új lemezek. — 22,24: Operettrészletek.

SZEPTEMBER 20, SZERDA

Kossuth rádió:

8.22: Operarészletek. — 9,00: Az orvos a fűszerekről. — 9,05: Népek zenéjéből. — 9,34: A tudományos kutatómunka lélektana (ism.) — 10,10: Schumann: Meseképek. — 10,25: Könnyűzene. — 10,50: Az MRT énekkarának műsora. — 11,00: Iskolarádió. — 11,30: A Szabó-család (ism.) — 12,15: Tánczenei koktél. — 13,18: Zenekari muzsika. — 14,05: Gazdasági magazin. — 14.35: Népi zene. — 15,15: Liszt-művek. — 16,05: Operettrészletek. — 16,25: Közvetítés a Győr—Limassol

Sanzonok. —
dió:
on Juan — ba-
vatása: pedagó-
erarészletek. —
ka. — 14,25:
tok V. — 14,40:
15,14: Turisták
Mai témák —
Mai dalok. — 15,27: Szimfónikus zene. — 16,05: Operarészletek. — 16,20: F. Rácz Kálmán elbeszélése. — 16,30: Zenekari muzsika. — 16,50: Szántó Jenő műsora. — 17,00: Ötórai tea. — 18,05: MALÉV műsor. — 18,10: Népi zene. — 18,40: Láttuk — hallottuk. — 19.00: Operettrészletek. — 19,14: Hangverseny a stúdióban. — 19,44: Szörényi Levente

A HÉT TV

SZEPTEMBER 19, KEDD

17.58: Hírek. — 18,05: A „Delta" különkiadása. „A szovjet tudomány és technika 50 éve" c. jubileumi kiállításról. — 18,25: Telejmpex. — 19.00: Új könyvek. 19,05: A születő folyó. Riport-film. — 19,30: Esti mese. — 19,40: Preludium és fuga. A tv kisfilmje. 20,00: Tv-híradó. — 20,20: Mátrai Betegh Béla színházi jegyzete.

20,30: Ibsen: Rosmersholm. Dráma 2 részben

A Madách Színház kamaraszínházának előadása felvételéről. — Ezennek ezt a darabját a legna-

MDK.

Berecz András

Kiállitási kritika

Hajdubiharmegyei Népujság 1967 aug.2o.

MDK.

Berecz András

Kiállitási kritika

Alföld 1967 jun.p.69.

Berecz András

Szerepelt a nyíregyházi nyári társlatban.

Kellet - Mo. 1967 - jul 2

Berecz András MDK

Öreg ház Böszörményben, repr.

I.Észak-Magyarorsz.Ter.Képzőm.Kiáll. 1965
Salgótarján stb.

Berecz András

MDK

Uj tanya, akv. 28x36

Parasztok hidegben, tus 38x5o

I. Észak-Magyarorsz.Ter.Képzőm.Kiáll.1965.
Salgótarján stb.

Berecz András MDK

Levelező hallgató, olf. 75x1oo

Öreg ház Böszörményben, olf. 5ox62.5

Kör-tagok, temp. 53x6o

I.Észak-Magyarorsz.Területi Képzőm.kiáll.1965

MDK

Berecz András, festő

Tárlata nyílik meg Debrecenben.

– : Gazdag ön a képszarnoknál

7.

Népszabadság Bp. 1967. okt. 6.

M.D.K.

Berecz

, festő (szabolcsi)

„Böszörményi ház" c. képét állította ki az I. Debreceni Orsz. Nyári Tárlaton.

ALFÖLD, Debrecen, 1967.XVII. évf. 10. sz. 80. old.

Berecz András MDK

Kompozició, olf.

VIII.Miskolci Orsz. Képzőm. Kiáll. 1964

Berecz

Naivizáló képeivel szerepelt a KUT 1929-es kiállitásán a Nemzeti Szalonban.

Rabinovszky Máriusz: Két korszak határán 1965. Bp. 200.l.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAPÍRÓ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

KELETMAGYARORSZÁG

1977 SEP 25
Berecz András

1021

FESTŐK KÖZÖTT

(Berecz András rajza)

égi ház volt..."

— És régebben?

— Zenész voltam...

„Ezekben a putrikban állandóan tüzelni kellett. vékony falaikat átfújta a szél. Ha egy órára kialudt a tűz, a következőkben már befa-

A Szegfű utcától méterre áll a háromemeda: negyven cigány előiskolája a civi életre. A nevelés itt. sen bonyolult dolog. megesik még, hogy a jabb óvodások a földről s kézzel akarnak enni, és időbe telik, míg megtanulnak kezet mosni, zuhanyozni, vécét használni. Játékosak, elevenek, de az lenne talán az igazi, ha hétfőnként nem részeg embert játszanának, hanem valami más, humánusabb viszonyokat tükröző kedvtelésben lelnék örömüket. *Porkoláb Andrásné* és *Oláh Valéria*, a két óvónő áldozatos munkát végez. De: naponta mérhetik az eredményeket, a feketén csillogó szemek mindenért kárpótlást nyújtanak. Még az sem baj, hogy a daduska néni — hisz olvasni nem tud —, fordítva teszi fel

Jövőre lesz tizenhat éves és végzi el a nyolcadikat.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KELET-MAGYARORSZÁG
Berecz András
1987 NOV 19

1021

Képzőművészeink vázlatkönyvéből

Leány. — Berecz András tusrajza.

— Biztos, hogy szerelmes.

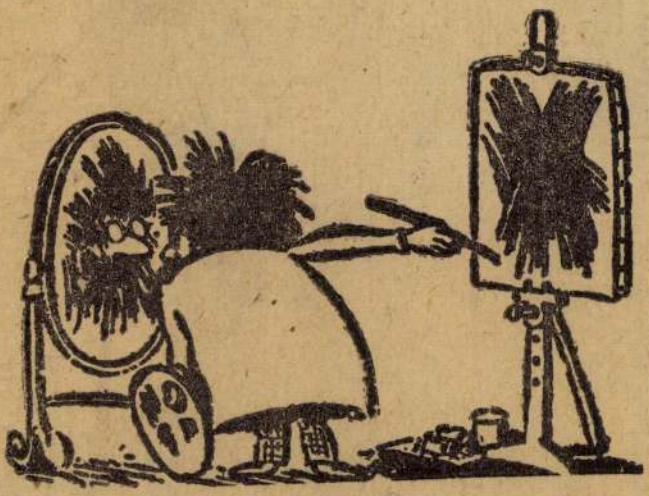

Önarckép

— Ha felnövök, harcolni fogok a nők és a férfiak egyenjogúsága ellen.

MDK

Berecz András, festő

A nyíregyházi festőművésznek
tárlata nyílik meg Debrecenben.

— : Hír 12

Népszabadság Bp. 1967. okt. 21. [Vidéki]

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KELET-MAGYARORSZÁG

1967 OKT 20.

Berecz András

Berecz András kiállítása Debrecenben

Berecz András nyíregyházi festőművész önálló kiállítását pénteken délután fél 6-kor nyitják meg Debrecen reprezentatív képzőművészeti kiállítótermében, a Képcsarnok Vállalat Medgyessy-termében. A Nyíregyházán élő művész mintegy 25 festményével november első napjaiig ismerkedhetnek a debreceniek.

val ismerkednet meg a látogató. Egy példa: egy disszidens a dévaványai vendéglőben becsmérelte szocialista rendünket, aztán százforintossal gyújtott rá, mondván, hogy ez csak ennyit ér. A tablók bemutatják az embercsempészek munkáját és módszereit is.

A kiállítás anyagának nagyobb része a Magyarországról külföldre utazók

MDK

Berecz

Rabinovszky: KUT kiáll. M.Szal.ban. Nyugat,

1929. jan. 16. 146 l.

mdk

Berecz András festőm. rajztanár

1957 óta vezeti a nyregyházi József Attila művelődésiházban, 1958 óta közös műteremben a képzőművészeti fakkort. Tit rendezett képeiből házi kiállítást 1957 ben

Berecz András: Képzőművészet Szabolcs-Szatmár megjében

Népművelés, 1959, 1. sz 29. l

Berecz András

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, VIII., Blaha Lujza-tér 3
Telefon: 139-292

1957 APR 16.

KELETMAGYARORSZÁG,
NYIREGYHÁZA

610

Megnyit

a fiatal nyíregyházi fest

Vasárnap délelőtt Nyír- do
egyházán, a Bessenyei jeszt
klubban ünnepélyes ke- Ilona
retek között megnyílt Be- gébe.
recz András fiatal nyír-
egyházi festőművész kép-
kiállítása.

A megnyitáson megje-
lentek a párt és a tanács
képviselői, valamint a
megyei művelődési élet
számos ismert egyénisége.
Gacsó László elvtárs, a
megyei tanács művelődési
osztályának helyettes ve-
zetője köszöntötte a meg-
jelenteket.

A hangulatos pasztell-
rajzok, akvarellek, melyek
a kiállítás képanyagának
zömét alkotják, sok ér-
deklődőt vonzanak a Tár-
sadalom és Természettu-

te, amikor a
vártbizottság
megmutat-
jelenlevők-
mondott:
letésnapi
ellenben
vártunk
nekről
u előttünk.
Óva intett attól,
hogy megittasodjunk a si-
kerektől és önhittségbe
essünk.

Ekkor is, mint minden
tevékenységében, világo-
san megmutatkoztak jel-
lemének legfőbb vonásai:
a rendkívüli szerénység, a
hidegvér a helyzet meg-
ítélésében, s a gyűlölet a
tönjénezéssel, a puffogó
rázisokkal szemben.

MDK

Bá Berecz András

Képei jan. 1-ig megtekinthetők a Déri Muzeumban.

--: Megnyilt a tiszántuli képzőművészek grafikai kiállitása.

HAJDU- BIHARI NAPLO. 1957. dec. 17.

Berecz András MDK

szerepelt az ápr. 7-én megnyilt kiállitáson.

"Éva"

"Parasztasszonyok"

Kovanecz Ilona: A VI. Alföldi Képzőművészeti Kiállitás Békéscsabán.
Békésmegyei Népujság. 1963. ápr. 21.

Berecz András

Népdalok vegyes technikával.

Szabolcs-Szatmári képzőművészek
őszi tárlata, Nyíregyháza 1971/okt.

Bereczki András

Csendélet temp.

Metamorfózis vegyes tech.

Szabolcs-Szatmári képzőművészek
őszi tárlata, Nyíregyháza 1971/okt.

Berecz András

a Fényes Adolf Terembén állít ki a művész, aki az újabb festőgeneráció képviselője. Nyíregyházán él, az ottani Pedagógiai Főiskola tanszékvezetője.
„Interieur" – „Parasztbútor" – „Böszörményi házak" c. képei (említve.)

Tasnádi Attila: Kiállítási kalauz.

Népszava, 1972. jún. 30.

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KELET MAGYARORSZÁG

Berecz András festőművész

1972 JUN 10

SZABOLCSI KÉPZŐMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSA BUDAPESTEN. A Fényes Adolf-teremben június 9-én megnyílt Berecz András festőművész kiállítása. A tárlatot június 25-ig tekinthetik meg az érdeklődők.

'82 JUN 6

MK SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Berecz András festőművész

Népszava

Berecz András festőművész kiállítása június 9-én nyílik a Fényes Adolf-teremben.

1021

Berecz András

„Egy gyönge kismadár..." (Népdalillusztráció).

(vegyes)

Szabolcs Szatmári Szemle, 1972. aug. (7.) 73. old.

4420 FNYV. I.

Borecz András festőművész

MEGHÍVÓ

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK
MEGHÍVJA ÖNT

BERECZ ANDRÁS

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁRA

1972. JÚNIUS 9-ÉN PÉNTEKEN DÉLUTÁN 1/2 6 ÓRÁKOR

MEGNYITJA:

DR. BODNÁR ÉVA
A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA OSZTÁLYVEZETŐJE

FÉNYES ADOLF TEREM
BUDAPEST, VII. RÁKÓCZI ÚT 30.

Berecz András

Kertészet temp. ol

Testő temp

Szabolcs-Szatmári képzőművészek
Őszi tárlata, Nyíregyháza 1971/okt.

Berecz András

Kertészet, repr.

Szabolcs-Szatmári képzőművészek
Őszi tárlata, Nyíregyháza, 1971 okt.

Berecz András

1

A nyíregyházi Tanárképző Főiskola tanszékvezető tanára. A Képzőművészeti Főiskola elvégzése után tért ide vissza. A maga utját járja, témait formavilágát szakmai kultúráltsága irányítja. A nyírségi piktúra az ő megfogalmazásában ly színharmoniákra épült. (Kertészek 1970). A Fölszálott a páva és Bicikliző parasztok olajképével 1970-ben Szabolcs megye felszabadulási pályázatának II. díját nyerte el.

Muraközi Ágota: Szabolcs-Szatmár képzőművészei

Alföld 1971/5 86-87 old.

Berecz András

Alakos kompozicióin, sohasem az emberi karaktert, hanem a mozdulatok szimbolikáját hangsúlyozza. (Vasúti pályamunkás, Szerelők, Epitkezés c. képeivel II. díjat nyert az Ipari munkás a képzőművészetben c. Szabolcs megyei kiállításon 1970-ben)

Murakózi Ágota: Szabolcs-Szatmár képzőművészei

Alföld 1971/5 87old.

Berecz András

Magyar népdalok ihlette legülöbbi képsorozata bátor kísérletező kedvéről tanúskodik. (Egy gyönge kis madár, Látod-e te babám az a száraz nyárfát, csillagok, csillagok c. képek)

Murakózi Ágota: Szabolcs-Szatmár képzőművészei

Alföld 1971/5 87 old.

Berecz András

A XIV. alföldi Tárlaton „Varjak a szántáson" c. festménye szerepelt (említve.)

dr. Bodnár Éva: A XIV. alföldi Tárlat Békéscsabán.

Békés Megyei Népújság, Békéscsaba, 1971. máj. 9.

Berecz András

1957-ben jelentkezett a második Őszi Tárlaton.

Koroknay Gyula: Szabolcs-Szatmár képzőművészete.

Alföld 1973/10 67 old.

Berecz András

Önarckép

Alföld 1973/10 31 old.

Berecz András festő

A győri műcsarnokban megnyílt kiállításon, szerepelnek művei: nemes egyszerűségével, szépségével hat „Pihenő" c. temperaképe, – „Tanya" c. alajfestménye – „Reggel" – „Nagy ajtó" – „Parasztok" – „Földosztás" – „Varjak a szántáson" c. (említve)

B. L.: Szabolcsi kiállítók.
Kisalföld, 1974. júl. 6.

Berecz András festőművésza
kiállítása megnyílt a Sáros-
patakai Galériában.

Kiállítás.
Északmagyarország, 1944. szept. 14.

Berecz András

Szabolcs-Szatmári művészek
törzsgárdájának tagja.

Murakózi Ágota: Szabolcs-Szatmár
képzőművészei
Alföld 1971/5 86 old.

Kedves Mariann!

Köszönöm szépen a levelet, örülök, hogy
jól érzed magad Szombathelyen.

Szeptember 15-én, szombaton indulok
Budapestről. Este 8 óra körül
érkezem Szombathelyre.

Szeretettel várlak.

Ölel: Judit

Berecz András

Földosztás

Alföld 1971/5 61 old.

Berecz András

Nagy cytó

Alföld 1971/5 borító 4 old.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ALFÖLD

Berecz András

1971 MÁJ

1021

Berecz András: Földosztás

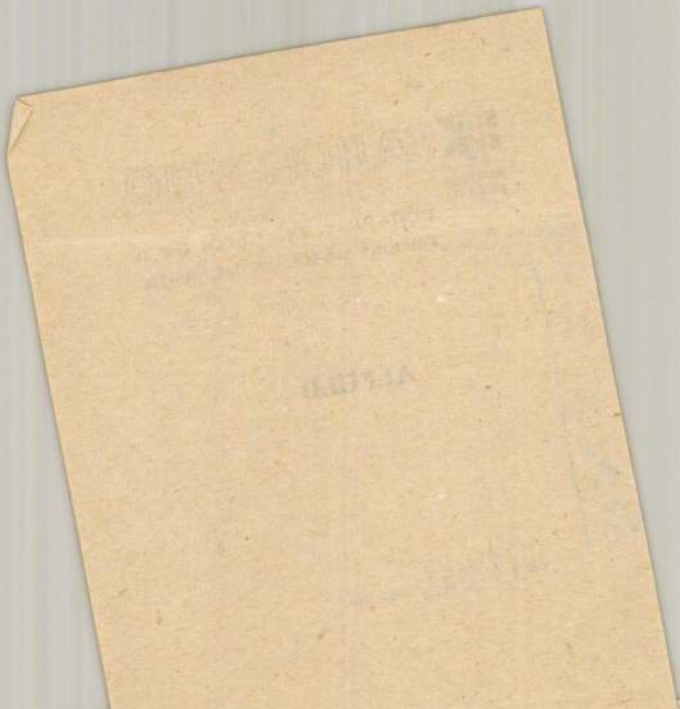

nak elefántcsont-toronyból elle
eluralkodnék a zenei racionaliz
sége, az a hang, amellyel a kö
bús kutyaszót?'' – Érzése szer
– csonttá fagyott örökre a bozó
elembertelenedőbb világtól. – De
,,Vajon meddig vonul az éjbe – rozzant, túlterhelt bárkánk, a világ . . . add ismerős keze
szomorú ember.'' Találja, keresse bár ezt az emberséget elfelejtett cintermek mélyén, bö
töncellákban, remeteerdőkben: a magány ez elszigetelt kagylóiban benne zúg az élet egé
dallama, a messzeség vágya és a honvágy együtt, mint szirének menekülésre késztető csá
dala. Amit hozzá még talán csupán csak vélünk hangzani, hallani. Mert kísérteties élette
jessége ellenére, vagy épp azért, hallucinatív költészet ez: az élet vadona helyett költő e
deje. Azt lehet vitatni, hogy szürrealisztikus-e Jékely költészete, de hogy a hatása szürre
lisztikus, az bizonyos. A költőről ragadt-e ránk a ,,kifele bámulsz, de befele nézel'' álon
révülete? Hisz végső soron olyan pontos realista megfigyelő ez az álomlátó, szellemidéző
Az alvajáró lépéseinek biztonsága ez? Akármilyen legyen is a költői alakítás módja, evoká
tív líra ez: mintha nem is a költő hanem a magunk érzelmi világát éreznénk benne mo
dulni, megfeledkezve a képek konkrét valós tartalmáról, aktualitásukról. S mintha ner
kívülről hatnának ránk, hanem belőlünk, belülről jönnének, támadnának, mint látomá
sok.

Az ilyen verseket, verseskötéteket szoktuk magunkkal vinni magányos sétáinkon. Mondo
gatjuk félig hangosan a soraikat késő éjszaka, hazafelé ballagva a holdfényes utcákon, a
alvó házak között, magunk is holdkóros félálomban. Talán csak pár jellegzetes soruk buk
kan fel, laza töredék, csak úgy magától, tudatunk ismeretlen mélyéből, szinte meglepeté
sünkre, anélkül, hogy idéznünk kellene. Nem citátumként. Ő citál minket színe elé, paran
csolja ránk a hangulatát, már-már nem is *tartalmi* jellegében, hanem *karakterében:* hangu
latszimbolikussá válva, ami a modern lírának – vagy a mindenkori igazi költészetnek? –
nélkülözhetetlen ismertető jegye: ,,S fejünkre por hull, régi vakolat, / igy énekeljük a drá
ga Siont; / – egér futkározik a pad alatt / – s odvából egy-egy vén kuvik kiront, / – Tizen

Berecz András

Sáston rendkívüli képzőművész alkotótábort rendeznek szept. 1.-től, melyen részt fog venni.

Kelt Magyarország, 1941. aug. 29.

Berecz András

A Sóstói műsésztelepen dolgozik
ezen a nyáron

N.N.: Nemzeskön fe tőtábor Sóstón

Kelet magyarország 1971 VIII. 10

M.D.K.

Berecz András, grafikus

Ádám - Éva témáju linó-
metszetét közli!

ALFÖLD, Debrecen, 1967.XVIII.évf. 6.sz. 88. old.

Berecz András
festő

M.D.K.

Nyíregyházán mutatta be „Este"
Asszonyok" c. festményeit és Önarc-
"kép" és „Éva című akvarelljeit.

Szentgyörgyi Kornél: Kiállítás Nyíregyházán
Művészet, 1963. június – 40 kép

M. D. K.

BERECZ András festő

Kiállítása Nyíregyházán

Berki Nándor és Páll Gyula

társaságában

Sok kiállítás vezet vidéken

Magyar Nemzet 1960. (XVI.) dec. 20 4. l.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Berecz András

Hajdúbiharmegyei Népujság

1964 NOV -1

1021

FIATAL MUNKÁS

(Berecz András rajza)

A [illegible] központjai

MEGYÉNK ZENEISKOLÁINAK ÉLETÉBŐL

Megyénk ebben az esztendőben két új önálló zeneiskolával gyarapodott. Ezek a zeneiskolák eddig mint a Hajdúböszörményi Állami Zeneiskola fiókiskolái működtek. A Művelődésügyi Minisztérium ez év augusztusában a két fiókiskolát önálló állami zeneiskolává tette Hajdúszoboszlón és Hajdúnánáson.

Annak, hogy ezek a szó legigazabb értelmében önálló zeneiskolává váljanak, még számos személyi és tárgyi feltétele van, és ezen problémák megoldása a városok helyi feladata.

A megye zenetanári ellátottsága nagyjából kielégítő. Tanárhiány — olyan mértékben, ami akadályozná komolyan a munkát — nincs. Ez nem jelenti azt, hogy a megyében egy-két vonós- vagy fúvóstanárra ne lenne még szükség.

Annál több gondot okoz az objektív feltételek megteremtése: elsősorban

A TANTEREM ÉS A HANGSZERÁLLOMÁNY HIÁNYAI.

Kevés zeneiskola van olyan kedvező helyzetben, mint a hajdúböszörményi és a berettyóújfalui, hogy önálló, szépen felszerelt épületük van. A most önállósult két zeneiskola közül a hajdúnánási van jobb helyzetben, mivel már az elmúlt tanévben is saját épületében volt. Hátrányosabb helyzetben van a püspökladányi és a hajdúszoboszlói zeneiskola. Ez utóbbi például csak a közelmúltban kapott zongorát, cimbalmot, harmonikát, gitárt, magnetofont és lemezjátszót. A hajdúszoboszlóiak segítségére a városi művelődési otthon sietett. Saját hangszereit átadja a zeneiskolának, kijavíttatja és növendékeinek átadva megoldja a hangszerhiányt.

A hangszerállomány bővítése összefügg az új tanszakok szervezésével, illetve a mái meglevők bővítésével. (Gondolok itt elsősorban a csellóvalamint a különböző fúvóstanszakokra.)

Az előbbiekben már utaltam a zeneiskolák és a helyi tanácsi és pártszervek kapcsolatára. Ebből a szempontból Püspökladányt példaként említeném, ahol úgymond naponta találkoznak a tanárok a helyi szervek vezetőivel, és a felmerülő problémákat frissiben megbeszélik. A kapcsolat sehol sem merül ki abban, hogy a helyi szervek támogatják az iskolát. A támogatás kétoldalú. A zeneiskolák a város kulturális életében játszanak nagy szerepet. Ők szervezik a város zenei életét: bérleti és növendékhangversenyeket, amelyek telt házakat vonzanak.

Növendékhangversenyeiket gyakran a környező falvakban megismétlik. Az sem ritka, hogy két város vagy község zeneiskolája közös koncertet rendez (Püspökladány és Berettyóújfalu). A zene megszerettetését és megismerését segítik a tanárok zenetörténeti előadásai, amelyeket hanglemezbemutatók kísér-

Berecz András

Kiállításának kritikája. (Tóth Ervin)

Alföld 1965. dec.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Berecz András
KELET-MAGYAR-
ORSZÁG
1965 SZEP 12

1021

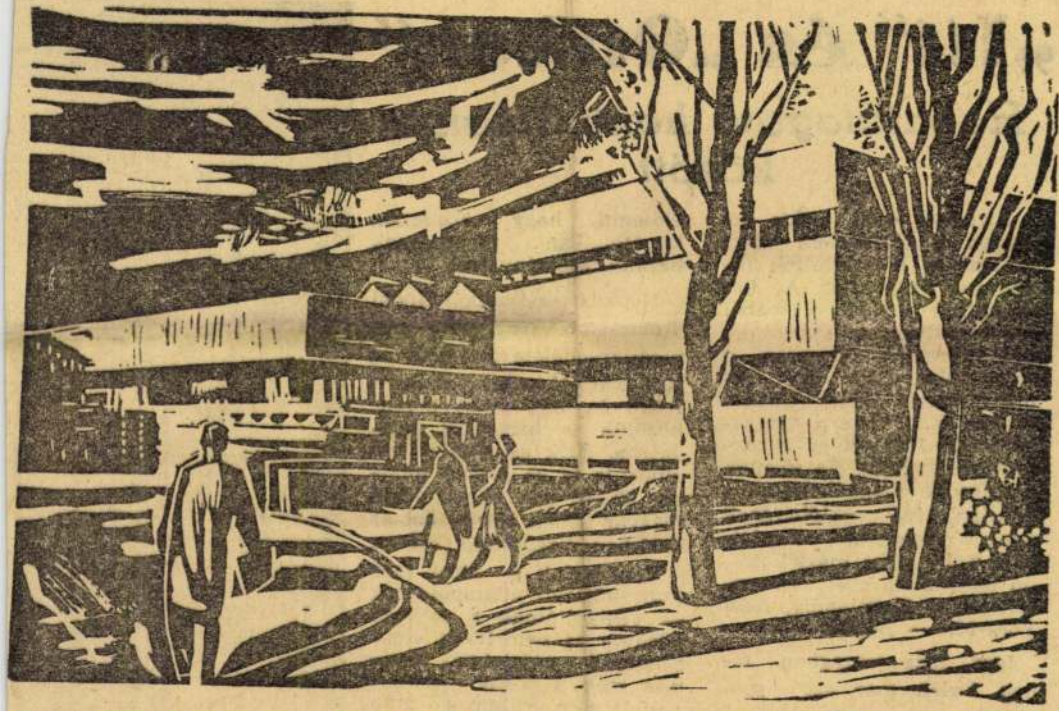

A Nyíregyházi Konzervgyár (A húsz év alkotásai című képzőművészeti dokumentumgyűjteményből). Berecz András munkája.

„Itt" és „Otthon"

Hazalátogató hontitársaink között

Átzúgtak ezen a kis országon a történelem véres viharai és kiszakították innen sok hazánkfiát. A hárommillió koldus országából kibotorkáltak a századfordulón sok-sok százezren a vakvilágba. Csak egy remény éltette őket: „hátha ott majd...!" Vitte a magyarokat az 1929—32-es gazdasági világválság. És mentek a második világháború alatt és után, 1956 októberének fejeket megzavaró napjaiban. Több mint másfél millió honfitársunk él Ausztráliától — Grönlandig, New York-tól — Bécsig.

Igaz, más országban élnek. Talán már azt sem tudják, milyen a Nagykörút. Lehet, hogy egy-egy ízes magyar mondat értelmén már gondolkodniuk kell, de elősegíti, hogy közvetlen kapcsolatban maradjanak hazánk eseményeivel.

Népköztásaságunk Elnöki Tanácsának 1963. évi amnesztiarendelete kiterjedt az 1956-ban távozott magyarokra is. Aki tehát kíván, közülük is hazajöhet látogatóba. Ezek az alkalommal élnek is és az évente mintegy 50—60 ezer hazalátogató magyar között mind több az 1956-ban disszidáltak száma.

Vendégeink — most már mint külföldi állampolgárok — végigsétálnak a csillogó körúton és nemritkán szentimentális nosztalgiát éreznek még a sokat szidott zsúfolt 6-os villamos után is. Egyrészüknek utolsó képe Budapestről a háborús kép. A romok. Csoda-e, ha elámulnak az Erzsébet-híd

Bereck Andor festő

Kiállítása nyílik kisvárdán
októberben

N. N.: Október huszonni hónap

Öntő 1968 X. 13

Berecz András

nezepélaz alábbi tárlatom

N.N.: kabolcsi képőművészek tárlata
a szakmazi Kisgalériában

Kelet-nagyarország 1968 X. 6.

Berecz András

Parasztok r. műve (eml.)
szerepel az alábbi tárlaton
Nyíregyházán

Pál géza: hegyei képzőművészeti
tárlat

Kelet-Magyarország 1968 X. 15

1021

Berecz András rajza

Berecz András

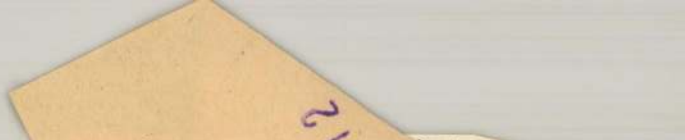

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
ALFÖLD
12
1900

...smét megszólalmat...
...afusok jelölte úton vo...
...a sem néz...
...l után, má...
... Van az...
...k ön...

te... ...tot az...
sen... ...azonban ...
1958 ...szonyok közöt...
Felada... ...i Szemle.
tudatosí... ...ennie, reprezentálnia k...
„híd" sze... ...rténelmi változást, hogy mé...
viszont szel... ...zlovákiai magyarság irodalma,
létezését és le... ...ke szerves része Csehszlovákia kultú...
kodásra hív. ...jogát kétségtelenné teszi, másrészt a ku...

Amikor most 10 év munkája fölött tűnődünk, érdemes...
két kérdést választani: Milyen az a magyar irodalom, a...
ti be az összekötő szerepét, hogyan ver hidat?
Az első, ami szemünkbe tűnik: az erőfeszítés és munka...
szerkeszteni, ahol kiváló alkotók sora dolgozhat együ...
azonban születő irodalom bölcsőjénél kellett bábáskodn...
amennyire szép eredményt hozhat. A folyóirat első év...
ség tűnik szemünkbe. Nem reprezentálni, csak összegy...
irodalmat. Hiányoznak a jó művészi alkotások. Az embe...

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KELET MAGYARORSZÁG

1969 FEB 16

teste a hőfuvásban mint használható
eszmét szövegezett,

emberiségre-fordíthatóan,
Föld-méretűre, az időt nevelőre —
a forradalomban.

1021

Berecz András

Szabolcsi képzőművészek tárlata a Fészek klubban

Szabolcsi képzőművészek alkotásaiból rendez a megyei tanács vb. művelődésügyi osztálya és a Magyar Képzőművészeti Szövetség 14 napos kiállítást a budapesti Fészek művészklubban. A tárlatot március 18-án Czine Mihály az ELTE kandidátusa nyítja meg.

A kiállító művészek — Berecz András, Huszár István, Kerülő Ferenc, Király Zoltán, Koncz Zoltán, Krutilla József, Margittay Jenő, Pál Gyula, Soltész Albert, Z. Szalay Pál, Szilágyi Sándor és Tőkey Péter festő —, valamint Nagy Mihály és Tar István szobrászművészek mintegy negyven művet mutatnak be, amelyek között olaj, grafika, pasztell-kréta, kisplasztika és veretek szerepelnek. Ezek részben a nyíregyházi őszi tárlaton bemutatott művek, részben pedig új alkotások.

A szabolcs megyei képzőművészeknek ez az első, olyan zártkörű, szakmai kiállítása, ahol a művészek legfelsőbb fóruma előtt helyet kapnak. A tárlaton vitákat, szakmai jellegű megbeszéléseket rendeznek a szabolcsi festők, szobrászok és a meghívott művészek között, majd az utolsó napon értékelik a kiállítást.

b. e.

amelyen lila n
káztak. Úgy jo
tön ezzel is ke
getést:

— Szép nyul
lak!

Izgalmát pal
választ, az elsé
lyel a tudat al
gáról. Erre azo
rült sor. Dodi
legyintett.

— Jó, jó, hagyjuk a nyulakat! Ha tud valami újabbat mondani, halljuk! A nagyfőnök is rájöhetne, miről van szó.

A nagyfőnök Stirkác úr, a sportkör elnöke. Csür mellőzte a felszólítást, témája felé próbálta terelni a beszélgetést.

— Mondjon valamit a gyerekkoráról! Ha meglátta a bilit, mi jutott eszébe?

Zegernye komor arca kissé felderült.

— Hehe, egyszer a fejem-

Zegernye megvígasztal:

— Magának is megéri, h
minden „allrájt", bedobhatj
a köztudatba, hogy a pszicho
lógizálása miatt megy újra
foci...

Nagy S. Józse

KERE

1829. február 16-án született Szerdahelyi Kálmán színész. Beküldendő sorrendben: vízsz. 1., 32., függ 1. és vízsz. 56.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KELET MAGYARORSZÁG

1969 FEB 16
Berecz András
1021

1969 február 16.

Veteránok portréja

A képző- és iparművészeti lektorátus megbízására szabolcsi képzőművészek alkotásában elkészült az a 12 portré, amely a Tanácsköztársaság 50. évfordulójának tiszteletére 1919-es szabolcs-szatmári veteránokat örökít meg. A tizenkét arckép kilenc művész munkája: Berecz András, Pál Gyula és Váczi András két-két portré, Boros Gábor, Huszár István, Kerülő Ferenc, Király Zoltán, Koncz Zoltán, Z. Szalay Pál egy-egy portré elkészítésére kapott megbizatást.

Néhányan még élnek a művészek „modelljei" közül, azonban valamennyi portrét a veteránokról készült fényképek alapján festették meg.

A lektorátus szak- és ármegállapító bizottsága, valamint a pártbizottság és a megyei tanács képviselője február 11-én délelőtt zsürizte a műveket. Tizenegy portrét fogadtak el és díjaztak a képek kidolgozása, karaktere és mondanivalója szerint.

A zsüri által elfogadott művekből későbbi időpontban kiállítást rendeznek, majd a portrékat a megye járási székhelyein fogják elhelyezni.

b. e.

Pályaválasztás.

Apuka: Kovács tanár úrral szeretnék beszélni...

Tanár: Tessék kérem, én vagyok...

Apuka: (zordan) Jónapot. Én meg a Lali apukája vagyok.

Tanár: Tessék helyet foglalni.. Melyik Lalié, ha szabad kérdeznem...

Apuka: Tudja azt maga jól. Azé a Lalié, akiből maga mindenáron vasöntőt akar csinálni.

Tanár: Vagy úgy... Bereki Lajos édesapjához van szerencsém?

Apuka: Hogy szerencséje van-e, vagy sem, majd elválik. De Laliból nem lesz vasöntő. Punktum.

Tanár: Ugyan már? Ha-

Tanár: Az igaz, az öntőde meleg üzem. De lássa be, kedves apuka, öntőre is szükség van és a Lalinak nagyon tetszik ez a szakma...

Apuka: Blabla... Neki majd az tetszik, ami nekem tetszik. Az öntöde veszélyes is. Tűz, nehéz vasak, daruk... Maguk meg akarják ölni a fiamat?...

Tanár: De kérem... Mit nem beszél?

Apuka: (Egyre jobban belelendül.) Tudom én mit beszélek... Veszélyes, piszkos, nehéz munka. Az én fiamból nem lesz öntő. Mert micsoda az, hogy öntő? Kormos képű melós egy üzemben,

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1964 JUL 1

NAPJAINK

Berecz András

1021

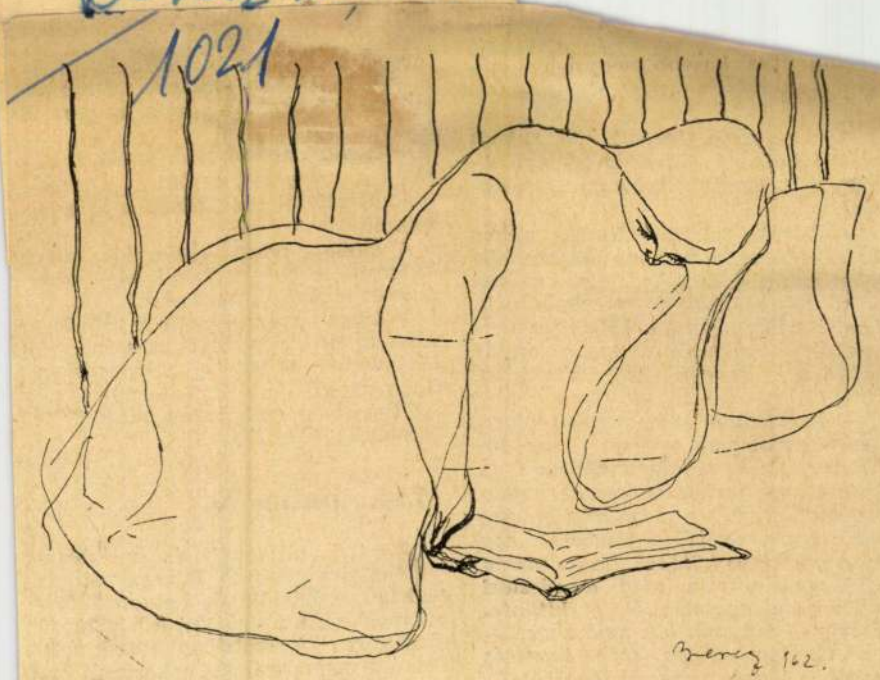

Berecz András rajza

5

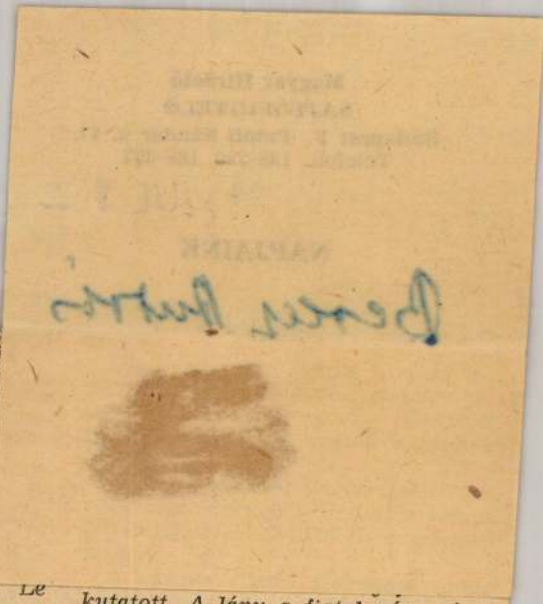

— Maj
...a kicsit elfog
...a, itt csak ráakaszk
...egekre, múltszázadi dur
...val.

A nagymama tipegett be, r
előtt köténnyel. Modern néme
tény volt, gumiból, rózsaszín sze
lyel.

— Gézuka küldte, kintről,
kereskedelmi ügyekben utazott. Le lehet mosni — dicsekedett nagymama a kötény erényeivel a családnak. Lenke megtapogatta a kelmét és arra gondolt, hogy a Géza ugyan küldhetne neki is egy ilyen praktikus kötényt.

— Ezeknek a németeknek olyan praktikus dolgaik vannak — mondta Péternek, aki szalonruhájában igen dekoratíven festett újdonsült asszonya mellett. Péter megígérte Mamának, hogy próbál organizálni egy ilyen praktikus kötényt, Lenke mama boldogan símította meg a zászlósi zubbonyt a rangjelzéstől a kitüntetésekig — biztosan hoz az ő okos katona fia, lám milyen szép ikont és terítőt is hozott a messzi távolból.

A gimnázista rokongyerekek felkutatott. A lány a fiatal párt nézte meredt lázban és nem akart...

— Ugyan már — szólt a fiú, de a zászlósékat már nem zavarta. — Ugyan no, ebben a világégésben, ilyen vagy?

Gitta ilyen volt, aztán odabújt a kamaszka karjaiba.

1964. június 7.

Az ital elfogyott és mindenki akart még, de Jamesz volt az alakzat aktivistája és hatvan fillérrel megkezdte a gyűjtést a következő eresztésre. A szobában csend volt, Csikó a magnószalagot tekerte új orsóra, fordítani kellett a műsoron. Állati számokat halászott a rádióból

M.D.4

Berecz András
festő

A nyíregyházi Fósa András
Múzeumban volt kiállítása

Művészeti életünk.
Művészet, 1961. április – 42 lap.

Berecz András

festő

M.D.K.

A Szabolcs-Szatmár megyei kiállításon vett részt.

—:438

Művészet 1961. január. 1. szám

MDK

Berecz András

szerepelt a kiállitson.

"Kiserdő"

"Uj kapa"

Sipkay Barna: Nem hü tükör a Nyirségi Képzőművészeti Kiállitás.
Keletmagyarország. 1964. jan . 19.

Berecz András

Olvasó nő.

Rajz, reprodukció.

Napjaink, 1964/7. szám, 5. lap.

Berecz András

Vázlat.

Rajz, reprodukció.

Napjainkért, 1962. 4. szám, 11. lap.

Berecz András
festő-grafikus

M.D.K.

A nyíregyházi Jósa András Múzeumba tartott kiállítása. 1960-ban festette a Vízparton"-t, az „Asszonyok", az „Este" „Bivaly a karaluál" c. képeit is bemutatta.

Tóth Ervin: Berecz András kiállításáról
Művészet, 1963. augusztus — 40 lap.

Berecz András

Nyíregyházi művész. Műnei („Új kopa") a VII. Alföldi Tárlaton, Gyulán-említve.

Alföld, 1964 6. sz. 570. lap.

1968 JUN 4
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Beregh.
KELET-MAGYARORSZÁG
1021

Kulturális eseményekben gazdag hétvége Szabolcsban

Ifjúvá avató ünnepség — Pedagógusnap és jubileum Ifjúmunkás klub nyilt az építőknél

Eseményekben igen gazdag volt a hétvége: benépesültek a nyíregyházi és vidéki ifjúsági klubok, kiállítások nyíltak, mozgalmas programokkal várták látogatóikat a művelődési házak...

Vasárnap már korán reggel „élet költözött" a nyíregyházi szabadtéri színpadra. Csinosították, díszítették a környezetet: fél kilencre 760 tizenhat éves leányt és ifjút vártak ide, s ünnepélyesen átadták nekik ifjúvá érésük első fontos dokumentumát, a személyazonossági igazolványt.

Mátészalkán a járási művelődési ház vasárnap délután nyíregyházi vendégszereplőket fogadott: a megyei művelődési központ Verba Humana irodalmi színpada itt adta elő a Vers négy hangra... című irodalmi oratóriumot, mely Juhász Ferenc verséből készült. A kilenc tagú együttes a jól sikerült kamaraelőadás után hosszas tapasztalatcsere beszélgetésen vett részt a szalkai irodalmi színpad öntevékeny előadóival.

Programot nyújtott a megyeszékhely fiataljainak a postás művelődési ház is: szombaton délután a rádiószakkör tartott foglalkozást, vasárnap pedig diákoknak tánciskolai összejövetelt rendeztek. A művelődési ház vezetőitől megtudtuk, hogy a nyári tervekben szerepel a vasárnapi diák klubdélutánok megszervezése az idén is.

A hétvége kulturális eseményei közül különösen kiemelkedtek a pedagógusnap rendezvényei. Iskolákban szombaton köszöntötték a tanítványok a pedagógusokat. Ugyanezen a napon délelőtt a megyei tanácson fogadást rendeztek a nevelők ünnepe tiszteletére. Dr. Fekszi István, a megyei tanács vb. elnöke kitüntetéseket és dicsérő okleveleket adott át az oktatásügy kiváló dolgozóinak.

A pedagógusnap a nyíregyházi közgazdasági technikum- és szakközépiskolában egybeesett az iskola fennállásának félévszázados jubileumi ünnepségével. Ez alkalomból az intézetben emlékkiállítás nyílt, majd jubileumi ünnepséget rendeztek a nyíregyházi kőszínházban.

Szombaton érkezett haza az NDK-ból a nyíregyházi tanítóképző intézet tíztagú küldöttsége: tanárok és diákok vettek részt a német testvérintézmény tízéves jubileumi ünnepségén Auerbachban. Az ünnepi eseménysorozat idején Érfalvi Ferenc tanár a magyar pedagógusképzésről tartott előadást az NDK-ban. A magyar vendégek a német testvérintézménynek Berecz András: Nyírségi táj és Pál Gyula: Régi Nyíregyháza című képeit ajándékozták. A delegáció tagjai között volt a két szabolcsi művésztanár is.

Klubavatóról kaptunk információt a megyei építőipari vállalat KISZ-bizottságától: az új ifjúsági klubot szombaton nyitották meg, s ezentúl heti négy alkalommal fogadja színes programmal az ifjúmunkásokat.

Kállósemjénben a növényvédelmi állomáson ötven alsótagozatos kisdiák adta elő vasárnap Ignácz Rózsa: Csipkerózsika című háromfelvonásos mesejátékát.

Geszteréden szombaton tartották az új községi művelődési ház műszaki átadását. A június végén, vagy július elején megnyíló kulturális intézményben filmszínház is helyet kap.

Néhány gyűjteményes, más képzőművészekkel együtt szervezett bemutatkozás után vasárnap, június másodikán első önálló kiállításával jelentkezett a Rakamazi Kisgalériában Tőkei Péter, a huszonöt éves tehetséges nyíregyházi képzőművész. Tucatnál valamivel több műve között, melyeknek egy részét most látja először a közönség, legtöbb szülővárosában készült, — bár néhány az elmúlt nyarak emlékét is őrzi a veszprémi, tokaji és hajdúböszörményi művésztelepek színeivel.

években a dolgozók többsége a kommunistákban látta az új rend megtestesítőit és nem alaptalanul tőlük várta problémái megoldását.

Túlzás és szépítés nélkül mondhatjuk, hogy a párt különböző szerveinek, funkcionáriusainak, tagjainak elvi és gyakorlati operatív tevékenysége egy meghatározott időszakban döntő lendítőerőként segítette a szocialista eszmék megvalósulásának folyamatát, s nem negatívuma volt e korszaknak.

Ez azonban a kérdésnek csak egyik oldala. A pártmunka, de különösen a pártvezetés korábbi „operativitása" főleg az 1956 előtti években nemcsak, sőt elsősorban nem a történelmi adottságokkal, hanem elvi tévedésekkel függött össze. Elvi tévedéseknek bizonyult először is az akkori vezetés koncepciója, amely a társadalmat irányító pártot egyben ügyintéző, a feladatok többségét közvetlenül végrehajtó szervezetnek fogta fel, ami — így — a szocialista építés egyetlen időszakára, egyetlen percére sem fogadható el. Ez politikai torzulás volt. Ebben a felfogásban egyaránt megtalálható a szövetségesek, a nem kommunisták iránti mélységes bizalmatlanság (az a Rákositól származó jelszó, hogy „mindenért, ami az országban történik, közvetlenül mi, kommunisták vagyunk a felelősek.") Emellett s ezzel együtt benne volt e koncepcióban a mindenkivel, tehát a kommunistákkal szembeni bizalmatlanság is; a csak központi és szinte kizárólag adminisztratív eszközökben való bizalom. E koncepció hatása jelentékenyen eltorzította a párt jellegét.

szer megerősödés
nyában megenge
vált.

A változások l
legtalálóbban Kád
foglalta össze, szinte az ellenforradalom másnapján, amikor hangsúlyozta: „A párt nem az uralkodást, hanem a nép szolgálatát tekinti fő feladatnak." A kultúra, az ideológia, a gazdaságirányítás területén egyre inkább az eszmei meggyőzés, az elvi módszerekkel történő irányítás érvényesült. Általános gyakorlattá vált, hogy a Központi Bizottság határozatainak kidolgozásába bevonta az ország legjobb pártón kívüli szakembereit is.

Néhány évvel ezelőtt világossá vált, a párt számára: Megérett a helyzet arra, hogy átfogóan és összefüggően is elemezzük a proletárdiktatúra állami és társadalmi berendezkedésének összességét és mindezek alapján a mai követelményeknek megfelelően határozzuk meg ezen belül a párt helyét és szerepét. Azt a tételt, amely e változások lényegét fejezi ki, hogy hatékonyabban, de elvibb módon fogjuk fel a párt szerepét, konkretizálnunk kell.

A/ Nem törekszünk arra, hogy teljesen megszüntessük a párt szervező funkcióját, ha tetszik, operatív tennivalóit a gazdaságban sem, tehát nem értünk egyet azzal, hogy a pártot csak eszmei, teoretikus irányítónak és nevelőnek fogjuk fel. Véleményünk szerint továbbra is érvényes az a lenini tanítás, hogy a párt a tömegek cselekedeteinek nemcsak eszmei ihletője, hanem gyakorlati szervezője és irányítója.

hogy magyarázza, hanem hogy megváltoztassa a világot.

A kérdések kidolgozásában, előkészítésében minden területen és minden szinten fontos szerepük van a szakembereknek. Ugyanakkor tény, hogy egy-egy kérdés eldöntésénél különböző érdekek jöhetnek számításba. A gazdasági mechanizmus reformjáról szólva mutatott rá Kádár elvtárs arra, hogy milyen jó dolog volt egyfelől a szakértők maximális bekapcsolódása a kérdések kidolgozásába, de másfelől hogy milyen nagy baj származhatott volna abból, ha az alapkérdések eldöntését a szakértők álláspontjának figyelembe vételével nem a párt vállalta volna magára. A szakemberek — helyesen — kissé megszállottjai a szakmájuknak, s emiatt nézeteik egysikúak, míg a jó döntés a kérdések komplex gazdasági és politikai megítélését igényli. Tapasztalataink szerint a nagy horderejű kérdéseknél, mivel fel tudja mérni a különböző osztályok érdekeit, az ér érdekazonosságokat és az ér dekellentéteket is, éppen a párt képes a különböző álláspontok és érdekek figyelembe vételével történő szintetizálására, társadalmi optimalizálására, a munkásosztály, az egész nép számára legmegfelelőbb megoldások kialakítására.

Ez természetesen csak lehetőség, a párt állásfoglalásai is lehetnek tévesek. A egyoldalúság, az egyes érdekek túltengésének veszélye azonban minden más szerv esetében legalább ugyanakkora, sőt nagyobb, mert ott

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1968 JUN 16

KELET
MAGYARORSZÁG

1021

ÁLLANDÓ KIÁLLÍTÁS VENCSELLÓN. Vencsellón állandó képzőművészeti kiállítótermet rendeztek be a közelmúltban. A rakamazi Kisgaléria mintájára tárlatokon ismertetik meg a közönséget a képzőművészet világával. Első alkalommal, a napokban nyitották meg az őszi megyei képzőművészeti tárlat anyagából összeállított kiállítást. Az egy hétig nyitva tartó kiállításon Berecz András, Huszár István, Soltész Albert, Kerülő Ferenc, Koncz Zoltán, Nagy Mihály, Krutilla József és Margittai Jenő festményeivel, fémdomborításaival és kisplasztikáival ismerkedhetnek meg a látogatók.

SGA LETETELET.
GOZÓKNAK A RENDELET-
ÖLTSÉGET MEGTÉRÍTI.

bevezetésével minden máso-
ombatként biztosítja.

yarország

HASÁBJAIN!

megyei Építő és

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KELET
MAGYARORSZÁG

1968 SZEP 15

Berecz András

1021

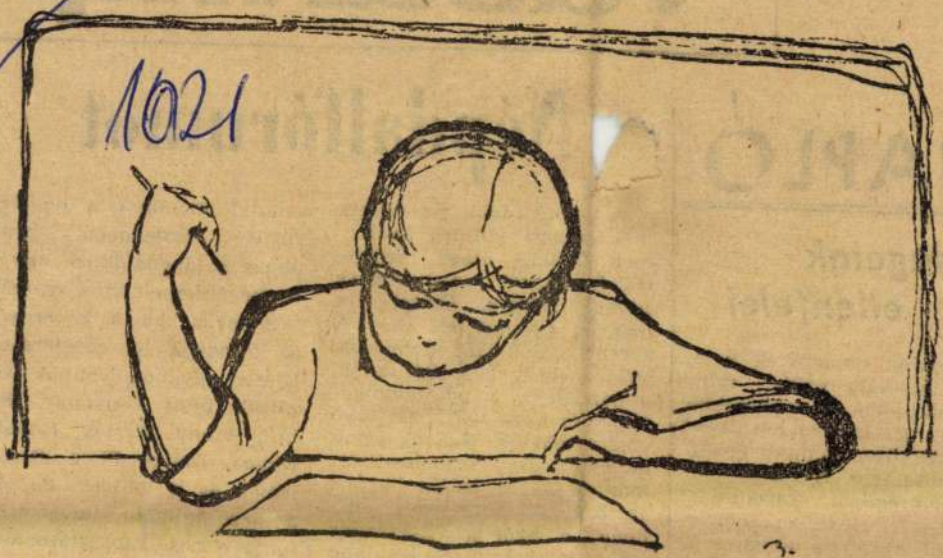

Képzőművészeink vázlatkönyvéből: ELSŐ OSZTÁLYOS.

Berecz András rajza

Vasárnapi

NAPLÓ

Idegeink ellenfelei

Napjaink emberének nem csak munkája válik mind bonyolultabbá és nehezebbé, hanem a személyét körülvevő modern közeg is mind kevésbé elviselhető. A Ludas Matyi nemrégiben karikatúrát közölt „Közellenségeink" címmel és ott a motoros és a légkalapácsos ember szerepelt. Ezek főként budapesti típusok, mert a „közellenségek" tájonként és szokásonként változnak. Sőt még [illegible]ként is. Most

Népdalfórumot

A népek dalai az egyetemes emberi kultúra közkincsei. Örökké élnek, nemzedékek ajkáról nemzedékek ajkára szállva. Óriási a magyar népdalkincs is. A gyermekdalok, lakodalmasok, siratóénekek, házasító dalok, a népdalok, népdalfeldolgozások és ezek variánsai több ezerre tehetők. Hazánk egyik népdalforrása Szabolcs-Szatmár, a Kállai kettős hazája, az ököritói Fergeteges otthona. A Szól a fügemadár című kiadványban legalább száz nyírségi ízű, e táj emberének érzésvilágát kifejező dal van. Mégis jogos a kérdés: hogyan ápoljuk, terjesztjük és [illegible] valamit mondani a népszerűsítés érdekében. Mintahogy a táncdaloknál, úgy itt is megérdemelnék a szerzők, szövegírók, ha a képernyőn az ő nevük is megjelenne. Hiszen olyanok vannak közöttük mint Csokonay, Petőfi, Arany, Bartók, Kodály, Bihari, Dankó Pista, Szentirmay és a többiek. Jó, ha a néző-hallgató megismeri, tudja ezt is. Tapasztalható az igényesség e műsor szerkesztésénél, ha lassan is, de már „hallani", hogy bővül a népdalrepertoár a zenekarok, [illegible] műsorában. Ilyen-

MDK

Berecz András

Kiállitási hir

Müvészet 1968 okt.p.19.

MDK

Berecz András

Kiállitási hir

Keletmagyarország 1968 nov.5.

Berecz András

Fehvő nő olaj
Gorkij lasori fát / arv.
Kislány

Kütesemben parit
udvarban akvarell
Virágerendélet parit
zsögöd olaj

Kaboles-Szatmár megyei kiáll. 1959.
katalogus

M.DK

Borecz András
festő

A kisvárdai Bessenyei Gimnáziumban
rendezett tárlatot.

—: Kiállítások
Művészet, 1968. október - 19 lap

Bereer András

fl: A Kelet-Magyarországi művészek tavaszi kiállítása a debreceni Déri Múzeumban.

Magyar Hírek, 1967. V. 18.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KELET-MAGYARORSZÁG

1968 MÁJ 1

1021 Berecz András

HÁRMASDOMB

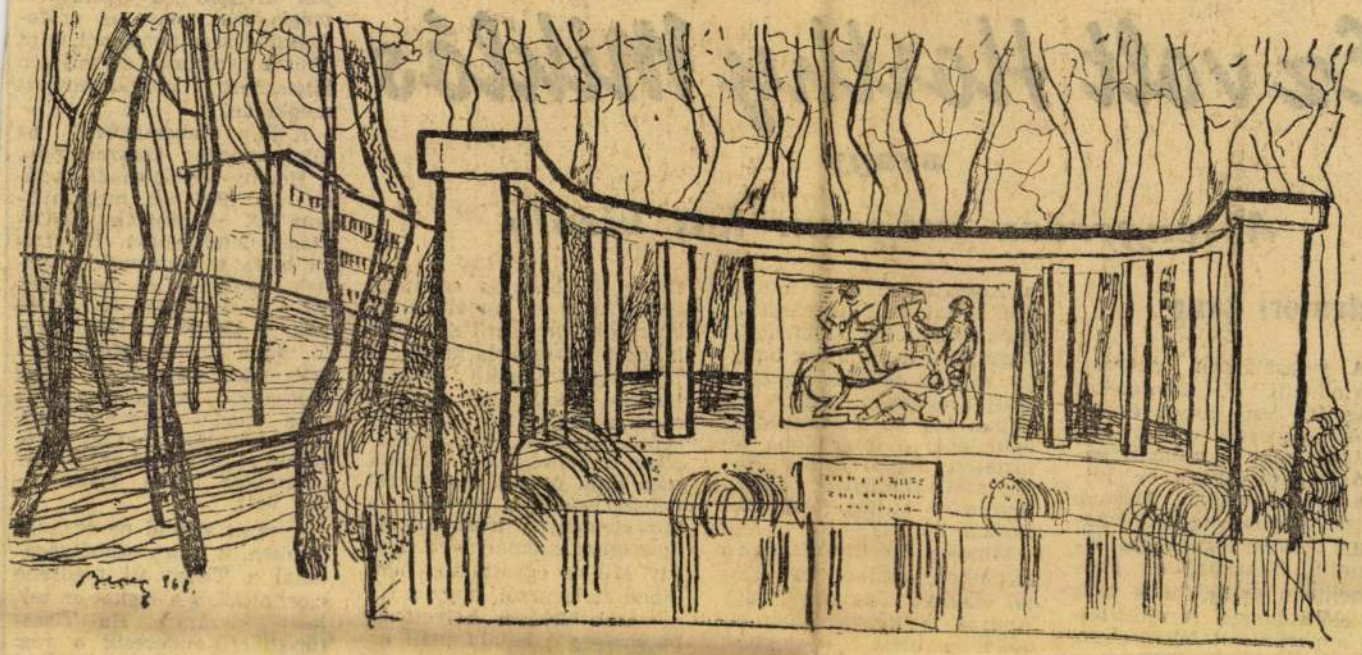

BERECZ ANDRÁS GRAFIKÁJA

Rigó énekel, s vadgalamb felel vissza az erdő sokévgyűrűs tölgyeiről. Friss, tüdőt tisztító a tavasz, festő ecsetjére kívánkozó zöldben várják a májust a mogyoró és a galagonyabokrok.

A dombok egyikén, a három közül a középsőn bekerített tenyérnyi park, néhány apró zölddel, s egy környezetébe olvadó terméskőből alakított félkör. Alul öntött vasból tábla, dombormű. Losvasrendőr vonja ki kardját, s támad a földön ülő anyára, akinek ölében gyermek, rosszat sejtő ösztönös félelemmel. A ló már-már eltiporná az anyát és a piciny embert, de az apa: kőmíves, vagy nyomdász, ács, vagy éppen lakatos? izmos, erős kézzel ragadja meg a kantárszárat.

Megálljt parancsol a készülő tragédiának.

Most csendes a környék. Tiszta a levegő, a skála utánozhatatlan sokaságával fütyül a stiglic, a gebics, kopog a harkály. Napfény szűrődik a fákon át, a csodálatos erdei színszűrő káprázatos játéka zajlik az apró dombon.

Távolabb villanymozdony kürtöl, építők kalapálnak versenyt az erdők orvosával. Itt, ezen a néhány száz négyzetméteres területen azonban tökéletes a természet harmóniája.

Az emlékmű kőpadján egy pár bujik össze. Tizennyolc—húszévesek. Unokák? Fiak? Munkások, diákok? Szerelmesek, akik már nem ismernek majálisokat, ahol villog a kardlap, menekülni kényszerül a kőmíves, a nyomdász és a lakatos.

Nekik csak a Hármasdomb, az öntött vas dombormű tanít.

Régmúlt május elsejéket idéz, amikor családostól és egyenként indultak el sovány elemózsiával a munkások. S mire odaértek, már sokan voltak, táboroztak az erdei tisztásokon. Elég volt nekik, hogy látták egymást, tudták, hogy egyet akarnak mind, akik eljöttek. Jó volt olvasni egymás szeméből, arcából. Meghatók voltak ezek a találkozások, ha szerényen, csendben zajlottak is.

Az emlékmű mutatja, hogy voltak véres, rémületes üldöztetéssel telt majálisok is.

Dehát az élet rohan és a május mindig csodálatos.

Új reményt hirdetnek a megújhodás tavaszi virágai, az erdei gyöngy, a bokrok fehérkéi. A kis csapások, az apró erdei tisztások emlékeket őriznek és életet hirdetnek. A terméskőből épült bástyaszerű oszlopok félkörben állnak, olvadnak össze a fákkal, a csenddel, a bokrokkal, fűvel és virággal.

Akik a régi májusok első napján ide kirándultak, már idős emberek, sokak már nincsenek közöttünk. Csak fiaikban, unokáikban. Talán éppen itt, a domb közvetlen közelében laknak, az új lakótelepen. Vagy ott dolgoznak a főiskola magas karú darui mellett, esetleg orvosok a másik oldalon, a tüdőszanatóriumban.

Járják a csendes, ózondús levegőjű erdőt a szerelmesek, megpihennek a padokon a múltat idéző öregek.

És a madarak serege változatlan hangerővel csivitel, a Nap ugyanúgy szórja fényét rájuk, mint akkor, azokon a régi majálisokon.

Kopka János

Pintér István:

Ez volt Horthy Miklós

avagy

A tengerész mégsem lett király

Sztentori hang

A választásnak nevezett parlamenti színjátékot megelőző este anyja és felesége egyesült erővel vigyázza, hogy a mulatni vágyó Horthy István ne jusson alkoholhoz. Másnap reggel sötétkék repülőfőhadnagyi díszegyenruhájába öltöztetik, miközben a Parlamentben gyülekeznek már az előkelőségek. A rádió teljes apparátussal felvonul. Az iskolában nincs tanítás, a gyerekeket a dísztermekbe vezetik, ott kötelesek rádión hallgatni a kormányzó úr őfőméltósága legidősebb fiának megdicsőülését.

1942 február 19-én, csütörtökön, pontosan 11 órakor gróf Széchenyi Bertalan, a felsőház elnöke nyitja meg az országgyűlés két házának ülését. Megállapítja, hogy a jelenléti ívek szerint az együttes ülésen 203 felsőházi tag és 280 országgyűlési képviselő van jelen, tehát az országgyűlés ülése határozatképes. Bejelenti, hogy az ülés egyedüli tárgya a kormányzóhelyettes megválasztása, s a főméltóságú kormányzó úr ajánlási jogával nem élt.

Ebben a pillanatban egy sztentori hang süvít át a termen. Vitéz Kölcsey István torkaszakadtából ordítja:

— Éljen vitéz Horthy István!

A közbekiáltást más közbekiáltások követik, majd éljenzés és taps. Széchenyi a Kossuth téren az autójából. A kivonult díszszázlóalj parancsnokának jelentését fogadja, s a Himnusz hangjai mellett ellép a díszszázlóalj arcvonala előtt. A főkapun lép be az Országház épületébe, a díszruhába öltöztetett képviselőházi őrség szattyáncsizmás, skarlátpiros atillás, alabárdos sorfala között.

Mindkét Horthy ott van a teremben, amikor az ezuttal elnöklő Tasnádi Nagy András, a képviselőház elnöke az ülést megnyitja. Miskolczy Hugó jegyző olvassa fel a kormányzóhelyettesi eskü szövegét:

— Én, Magyarország megválasztott kormányzóhelyettese, esküszöm az élő istenre, hogy Magyarországhoz és Magyarország kormányzójához hű leszek, az ország törvényeit, régi, jó és helybenhagyott szokásait megtartom és másokkal is megtartatom, függetlenségét és területét megvédem, kormányzóhelyettesi tisztemet az alkotmány értelmében az országgyűléssel és a kormányzóval egyetértésben a felelős minisztérium által gyakorlom és mindent megteszek, amit az ország javára és dicsőségére igazságosan megtehetek. Isten engem úgy segéljen!

Az eskü elhangzása után az együttes ülés törvényt hoz a kormányzóhelyettes megválasztásának és eskütételének törvénybe iktatására. A törvény kihirdetési záradékait Horthy Miklós, Bádossy felkérésére, ellátja aláírásával. Aztán kezet nyújt fiának — dolgoznak a

thy továbbra is egymaga folytatja, s ez annál célravezetőbb, mert Hitler nem küldött üdvözlő és gratuláló táviratot a fiának megválasztása alkalmából. A kormányzóhelyettes egyelőre reprezentál. A legkülönbözőbb ünnepségeken jelenik meg apja utasítására. A cél népszerűségének fokozása, a közvélemény lassú hozzászoktatása személyéhez. Horthy Miklós egyáltalán nem mondott le arról, hogy a fia nemcsak életében helyettese, hanem az ő halála után az utóda is legyen...

Horthy Istvánné, aki egyébként rendkívül csinos asszonyka, sokkal szívesebben szerepel a nyilvánosság előtt, mint a férje. A szovjetellenes háború, amelyben Horthy jóvoltából nyakig van az ország, igazán kellemes alkalmakat jelent számára a szerepléshez. A „kis Horthyné" anyósa különböző jótékonysági akcióiban lép újra és újra a nyilvánosság elé, jól szabott vöröskeresztes ápolónői egyenruhájában. „Csak egy cigarettát kérünk a vitéz magyar honvédeknek!" — a legújabb akció neve. Minden dohányüzletben nemzeti színű szalaggal átkötözött dobozokat állítanak fel, oldalán felírattal. Ha valaki cigarettát vesz, egyet-kettőt be kell dobnia a dobozba. Ezután az idősebb főméltóságú asszony a fiatalabbal az oldalán azt találta ki: kössenek a nők pulóvert, érmelegítőt, s meleg fülvédőt a fronton küzdő honvédek számára. Majd szeretetcso-

dulni; vagy a trágyásszekeret megrakni, a nehéz úton lassan kivinni a földekre: mégis csak más, az erőfogyasztás szempontjából, mint amit a nyolcórás, de teljesen kihasznált munkabeosztás megkíván".

Kállay cinkosságával az állam pénzén korszerűsödik a Horthy-birtok gazdálkodása. Az 1937-ben megszavazott XX. törvénycikk az Országos Öntözésügyi Hivatalra bízza a csatornák helyének kijelölését és megépítését. A csatorna úgy épül, hogy a kenderesi Kakat-dülő, ahol Horthy Miklós birtoka van, részesüljön a víz áldásaiban. Kállay magáévá teszi Horthy elgondolásait. A Kakat-dülő mellett húzódik el a Kakat-ér, amely valamikor régen Tisza-meder volt.

A múlt század nyolcvanas éveiben, a Tisza szabályozásánál a Tiszát új medrébe szorították, s a Kakat-ér teljesen kiszáradt. Ha Tiszafüredtől Kenderesig a régi Kakat-ér felhasználásával hajózható öntöző csatornát építenek, az aszály állandó veszélye elmúlik a Horthy-földekről, víziútat is kap Tiszafüredig, terményeit pedig nem kell majd a sokkal drágább vasúton szállítani. S ami mindennél fontosabb: nem kell a kevésbé jövedelmező búzával bajlódni, a csatorna vizével rizst termelhet. A búza hat—hét mázsát hoz holdanként, a rizs — mert Horthynak sikerült is rizsföldeket létesítenie — 30—35 mázsát. Ráadásul 1 mázsa rizs ára több mint tizenkétszerese volt egy mázsa búza árának. Az Országos Öntözésügyi Hivatalnak 20 millió aranypengőjébe kerül a csatorna, amely nem készül el egészen, hátrahagynak néhány kilométert a karcagi határig, ahol a Hortobágy—Berettyó csatorna húzódik. Ha kiépítenék a Tiszafüredről megindított hajózható öntözőcsatornát, akkor a Hortobágy, vagyis Debrecen és Karcag viziútat kap a Nagy-

Berecz András

Festő. Kiállítása a Jósa András Múzeumban nov. 25-én nyílik Nyíregyházán. 1962.
Plakátra rajzolt betűk. /58 x 42 cm/

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metszetek. /összeállította: Munkácsi Piroska /
O.Sz.K. kiadványai Bp. 1965.

32.l.

Berecz András

Öregnő pont.
Sóstói fák akv.
Szegfű "
Szilágyvonuló részlet – olaj
Tanulmányfej rajz
Tóraji tej (4 old) akv.
Galád olaj
Gendélet "

Szabolcs-Szatmár megyei képzőműv.
Kiáll. 1959 Katalogus

Berecz András

MDK

neve előszóban említve

14. vásárhelyi őszi tárlat, Tornyai János Mus.

1967. okt.

Berecz András (Nyíregy, kára)

Böszörmeji kázat, olaj, 50 x 80

Alföldi Tárlat Gyula 1966

Kat. ber. Csoór István 1966

MDK

Berecz András

Csángóház, o.temp.

Öreg edények,""

14. vásárhelyi őszi tárlat, Tornyai János Muz.
1967. okt.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KELET-MAGYARORSZÁG

Berecz András

1971 FEB

1102

Új kiállítás nyílik vasárnap Rakamazon a kisgalériában. A szabolcsi képzőművészek tízhónapos tárlatsorozatában február hónapban Berecz András festőművész alkotásait mutatják be.

M.D.K.

Berecz András, grafikus

kopár fatörzseret ábrázoló rajza látható:

ALFÖLD, Debrecen, 1968. XIX.évf. 12. az. 91. old.

Berecz András

3. Levelező hallgató, olaj, 75×100 cm.
4. Öreg ház Bőnörmenyben, olaj, 50×62,5 cm.
Reprod: Öreg ház Bőnörmenyben
65. Uj tanya, akv., 28×36 cm.
66. Paraszlot hidegben, tus, 38×50 cm.
5. Körtagok, temp., 53×60 cm

~~5. Körta~~

Ezek Magyarország Területi képzőmi-
vészeti kiállítás 1965 Bp.
Kat. bev. Arad Nós

MK

Berecz András

megjelent a művésztelep megnyitásán.

--: Hajdúbihar megyei Népujság. 1964 jul. 28.

--: "Kapunyitás a bőszörményi művésztelepen."

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Berecz András

KELETMAGYARORSZÁG

1964 JUL 7

Nyolcvan képzőművészeti alkotás a megyei művelődési ház szakköri tárlatán

1021

Vasárnap délben a nyíregyházi múzeum kiállító termeiben ünnepélyesen megnyitották a Nyíregyházi József Attila Megyei Művelődési Ház képzőművészeti szakkörének első önálló kiállítását. A legutóbbi évek több száz alkotásából válogatták ki azt a nyolcvanat, amelyet bemutatnak a város közönségének. A megnyitón *Ivancsó Dénes*, a József Attila Megyei Művelődési Ház igazgatója mondott beszédet, majd *Berecz András*, a szakkör vezetője tartott rövid tárlatvezetést. Tájékoztatta a közönséget a szakkör munkájáról, az ott szárnyukat bontogató tehetséges fiatalokról. A 18 éve működő szakkörből már eddig is több, azóta országosan elismert művész került ki. Jelenleg is harminc tagja van. Ezeknek a fele aktívan dolgozik. Ezek közül is elsősorban *Tarr István* és *Tőkey Péter* alkotásai emelkednek az átlag fölé. Tarr István az országos vasutas kiállításon harmadik díjat nyert. *Nagy Mihály* szobrász pedig, aki szintén itt kezdte, már a megyei képzőművészeti csoportnak is tagja.

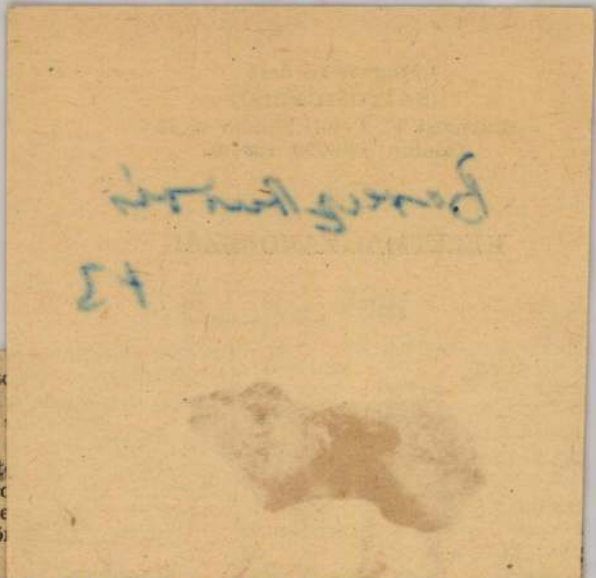

Szerdán
gatott a s
táborba.
nek a kis
Tamara
Kecskemét
kat az orc
mon. Nyíre
tott elősző

Kicsit izgultam...

— Kicsit izgultam, hogy fogok egy év múltán ismét katedrára lépni magyar pedagógusok előtt. Igaz, otthon is ta-

mert területükhöz mérten jelentős állatállományuk van. (200 szarvasmarha, 400 hízó, hetvenezer baromfi, stb.) S hogy legyen elegendő takar-

utca és lakói

retettel cipeli a forró nyári estéken a locsoló vizeket a ház elé, a víz után áhitozó virágtövekre. Igy kell dicsérni az utca minden virágot szerető, háziasszonyát, férjét és gyereket, akik fáradságot nem ismerve, szabad időt áldozva fáradoznak környezetük otthonosabbá, szebbé tételére, s ezzel városunk szépítésére.

Még valamit: fültanuja voltam az üdítő színeket árasztó virágok beszélgetésének. Dicsérték a városgazdálkodás locsolókocsijának a vízsugarat szabályozó alkal-

Berecz András

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KELETMAGYARORSZÁG

1963 SZEP 15.

1021

MEGYÉNK KÉPZŐMŰVÉSZEINEK TÁRLATÁBÓL

Berecz András: Szabolcsi táj

SPORT

Afrika és a NOB

A Szovjetszkij Szport érdekes kommentárt közöl „Afrika és a Nemzetközi Olimpiai Bizottság" címmel.

„A NOB 60. ülésszakát — írja a lap — tisztára formális elgondolásból Kenya fővárosa, Nairobi helyett a nyugat-németországi Baden Badenben rendezi meg. A NOB vezetőinek ezt a lépését úgy kell tekinteni, mint a fajgyűlölők és reakciósok előtti meghátrálást. Ez olyan cselekedet, amely árt az olimpiai mozgalomnak és semmibe sem veszi az afrikai sport létszükségletét. A NOB 1959. évi moszkvai kongresszusán sok ország képviselője követelte, hogy az afrikai olimpiai mozgalomnak adjanak nagyobb megbízatást.

Vajon igazságos-e az — veti fel a cikkíró —, hogy a NOB-ban csak 3 ember képviseli Afrikát, míg Európát 36. A Nemzetközi Olimpiai Bizottság vezetői szavakban egyetértenek ugyan azzal, hogy ez nem igazságos, hogy valami változásra van szükség, valójában azonban semmi sem változik. Kenya közvéleménye és hatóságai teljesen érthető okokból nem tartották lehetségesnek meghívni

27 000 résztvevő a h sportversenyek

Kibővített ülést tartott az MHS me

Tegnap délelőtt 9 órai kezdettel tartotta meg kibővített ülését az MHS Szabolcs-Szatmár megyei elnöksége. az MHS Szabadság téri székházában. Az ülésen jelent volt Kádár József őrnagy, az MHS Országos Elnökségének képviselője. A megyei pártbizottság képviseletében Mázsári István, a honvédség helyi alakulatának részéről pedig Kriska György őrnagy vett részt az ülésen.

Az értekezést Birtok János, a megyei tartalékos tiszti tagozat vezetője nyitotta meg, majd Szaniszló János, az MHS megyei elnöke tartotta meg beszámolóját.

Elsőnek az elmúlt évi, kiképzési feladatok sikeres végrehajtásáról számolt be. Megállapította, hogy a kiképzési tervek végrehajtását nagyban elősegítette, hogy a körök vezetői több éves tapasztalatokkal rendelkeznek, felkészültségük egyre javul. A sportmunka helyzetét értékelve is újabb eredményről számolt be.

Az összetett honvédelmi sportversenyben ez évben megyénkből 27 155 fő vett vezetek megismerkedjenek a kongresszusi határozatokkal.

Változatlanul javítani kell a vezetés színvonalát, fel kell kutatni azokat a társadalmi munkásokat, akik szívvel lélekkel vesznek részt az MHS munkában. A tagfelvétel terén is további feladatokat kell megvalósítani. Egyre több, új alapszervezetet kell létrehozni. Egyéb fontos feladatok mellett a beszámoló az agitációs és propaganda munka fontossá-

Új úszó világ-

Blackpoolban pénteken, a hat nemzet úszóversenyének első napján Bobby Mcgregor 54 másodperccel nyerte a 11(yardos férfi gyorsúszást. E az eredmény új világcsúcs 110 yardon és új Európa-re kord a 100 méteres távon.

Berecz András

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81

Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

KELETMAGYARORSZÁG

Nyíregyháza

1991 JAN 15

1021

Képzőművészeink vázlatkönyvéből: Berecz András: Leányfej.

mai
ncsi

bernek
gondolom, [illegible] hasznára lenne a világ, az ország, szűkebb hazánk ipari-műszaki fejlődésének és nem utolsósorban a NÜV-nek, ha ő mint főmérnök vállalkozásunknál fejthetné ki tehetségét, szerénységét, szorgalmát. Azt hiszem, megérted és felméred kötelességedet és felelősségedet, ezért áthelyezéssel rendelkezésünkre — illetve a világ, az ország és szűkebb hazánk rendelkezésére bocsátod Gubancsik üzemvezető mérnököt, illetve jövendő főmérnököt.

— Természetesen, kérlek — válaszolta a Szerények vezetője szerényen. — Teljes mértékben egyetértek veled és támogatom elképzelésedet. Már csak azért is, mert igaz, hogy Gubancsik tehetséges, szerény és szorgalmas szakember és a felsoroltak mind nyernek azzal, ha ő főmérnök lesz. De nemcsak ezért. Nézd, a Gubancsik két évvel ezelőtt, 40 éves korában azt mondta, hogy 42. születésnapját mint üzemvezető mérnök ünnepli, 45 éves korára főmérnök, 47. évében egy nagy vállalkozás vezérigazgatója lesz. Én, megértheted, tekintettel szerénységünkre, ezt a jövőt nem tudom neki biztosítani.

[illegible] meleget árasztott a mesterséges napfény a decemberi délelőttön. Vidám emberek csevegtek egymással és tisztán szívből nevetgéltek. Csupán egyetlenegy férfi bolyongott gondterhelt arccal a jókedvű sokaság között. Szerdai volt a humorista. Bal csuklójára megnézte a Polygora nevű kis szerkezetet, ami hűségesen mutatta az évet, a hónapot, a napot, az órát, perceket, a másodperceket, a légáramlást, minden televíziós állomás műsorát, ezenkívül viselőjének vérképét, hőmérsékletét, szívműködését és modern magnetofon módjára megörökítette minden gondolatát az utókor számára.

— Itt állok a 2070-es esztendő telén, mint a század legnagyobb humoristája, — jegyezte fel az elmés gépezet, — itt állok én, a zseni, aki hosszú életem alatt a szatíra fegyverével küzdött tem a selejt ellen és ime vége a karrieremnek, mert kifogyott a témám. Minden tökéletes. nincs mit ostorozni.

Igy morfondírozott Szerdai, aztán eszébe jutott, hogy régi barátja, a Belforgalmi Ellenőrző Bizottság igazgatója valamikor sok anyaggal látta el a hozzá beérkező panaszokból. Felugrott hozzá, hátha befutott mégis valami panasz, hátha kitelik beelőle egy karcolatra való. Hosszas csengetés után ma-

Berecz András

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KELETMAGYARORSZÁG

Nyíregyháza

1969 OKT 19

Pap Géza

1021

Fafaragó. Berecz András rajza

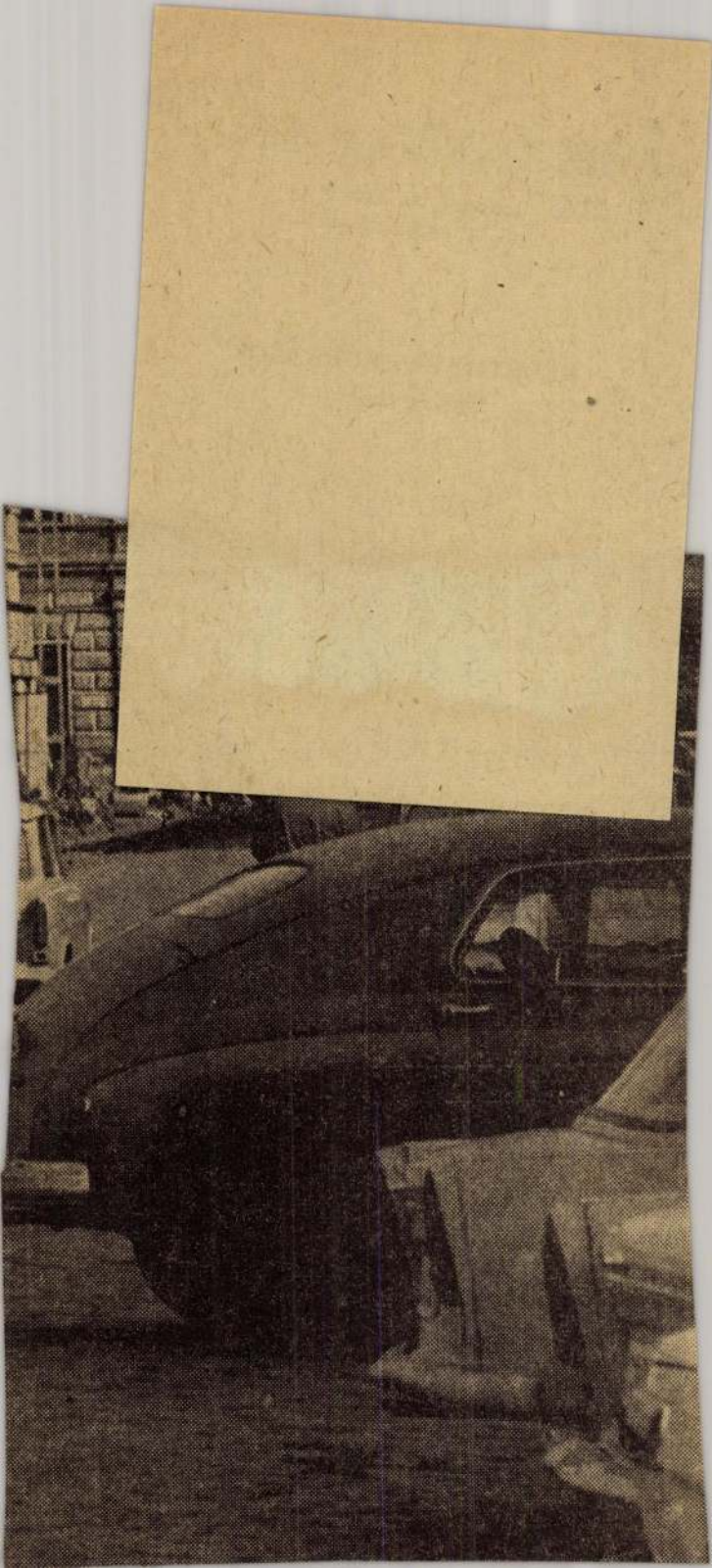

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

KELETMAGYARORSZÁG
Nyíregyháza

1969 NOV 16

A XIV. ŐSZI TÁRLAT

Szám szerint a mostani őszi tárlat a XIV., ami eléggé tekintélyes szám, bár kisebb mint a debreceni és a miskolci, de több mint a békéscsabai, mégsem mond el mindent, nem árulja el, hogy ezelőtt 15 évvel, 1954 őszén rendeztük első megyei képzőművészeti kiállításunkat. Nem volt könnyű beindítani az első tárlatokat, és a hamarosan bekövetkező nekilendülést bizonyos visszaesések követték. Hol a képek számában, hol minőségben, hol a kiállítási helyiségben, hol szervezési dolgokban. Az első kiállító művészek közül már kevesen maradtak, de nincsenek sokan az első tárlat megnyitásának a közönségéből sem, mert nagyon kevesen voltunk. A művészek közül sokan eltávoztak, olykor nagyon messze, de újak jöttek, s mindkét tábor megnövekedett, megerősödött. Koncepciók születtek a művészeti élet fejlesztésére, s elhaltak, de ha minden nem is valósult meg, csak előre léptünk. Ez a 15 év a megye kultúrtörténetének egy szép és vitathatatlanul felfelé ívelést mutató fejezete.

Ennek a tárlatnak ezek az emlékek adják egyéni jellegét. Azonban más konkrétabb adottságok is jellemzik. Így az a körülmény, hogy a vezérszólamot Berecz András és Pál Gyula viszik. Számszerűleg is ők szerepelnek a legtöbb képpel, de képeiknek a változatossága, hangulati, tartalmi gazdagsága is kiemeli őket.

Berecz Andrásnak kezdettől fogva (nálunk a második kiállítás) legfőbb kvalitása volt a festőiség: rajzának játékos könnyedsége, oldottsága és színeinek rendkívül lírai összecsengése. Ahol ezt érvényre tudta juttatni, páratlan megnyerő alkotás lett, ami a keze alól kikerült. Gondoljunk a Piros pántlikás kislányra, a Tokaji tájra, Parasztasszonyokra, a Fikuszos, Aszparátuszos, Piros szegfűs csendéleteire a régiek közül. A mostani kiállításon színkultúrája kifinomult, bonyolultabb lett. Nézzük meg a Mártélyiakat, egy háromrészes dalocska színből, színakkordokból. Játék a vaskos formákkal, légies könnyedséggel. Az Ősz és a Tanya című képei is telítve vannak énjének legmélyebb rétegéből eredő líraisággal. Kicsit olyan Berecz művészete, mint mikor egy gyermek rácsodálkozva, önfeledten játszik. Ezek a legigazibb, legőszintébb művei és talán ezért nem áll jól neki, ha spekulációkba bocsátkozik. Belőle kitűnő nonfiguratív festő lenne.

Pál Gyula egészen más természet. Nem a színből indul ki, hanem formákból, ritmusokból. Az ő művészete az ellenpont művészete, hol a tónusok, a vonalak, formák fokozódnak, felelnek és visszafelelnek egymásnak. Nála a világ nem szín, nem látvány, nem cselekvés, hanem szerkezet. És ez a némileg geometrikus szerkezet teszi olyan sajátossá Pál festészetét. Ő is nagy utat befutott a második kiállítás óta, amikor még Kalocsáról küldte képeit, de az új stílusának korábbi, viszonylag egyszerűbb ritmusu képei után stílusa beért. Gazdagabb lett alakzatokban, szerkesztésben, ahogy képméretei is változatosabbak lettek. De új területeket is hódít, mint a Munkába menők szédületes perspektívikus ugrása, vagy a Virágzó fák új hangvétele.

Soltész Albert külön eset. Berecz és Pál mellett egészen más művészi alkat. Kétségtelen komoly tehetség, bár kinnlévő képei ezen a téren nem egészen meggyőzőek. Talán azért, mert egy eléggé régimódi tárgykör tartja fogva, másrészt a képeit is túlméretezi. Mennyivel jobb hatású például a Böszörményi házak című képe a katalógusban levő nagyságban, mint a meglévő méretben. Ha kétszer-háromszor olyan messze megyünk képeitől, mint az szokásos, akkor érezni azt a feszültséget, ami Soltésznak sajátos kifejezési ereje. Drámaiságban vele senki sem tud nálunk versenyezni.

Szalay Pál — egyedüli az első tárlat kiállítói közül — nem lett hűtlen önmagához. Kevés képpel szerepel, s azok egy halk szavú, nagy kultúrájú művész megnyilvánulásai.

Huszár István két kis látszatra szerény képe inkább kíváncsiságot ébreszthet. Vele kapcsolatban régi panasz, hogy a megyei tárlatokon keveset szerepel. Igaz, hogy más természetű monumentális megbízásai lekötik, de Huszár rengeteget dolgozik. Nyírbogdányban egy sorozat remek képe volt a falakon, melyeket Nyíregyházán még nem láttunk.

Kerülő Ferenc már jó pár éve olyan művésszé nőtte ki magát, kit külön számon kell tartanunk. Némileg meg kellett lepődnünk képei láttán, mert egy barna alkonyi világba menekült. Kézenfekvő Biró Lajos hatása, de valahogy a kék tónusokban játszó munkái mintha egyénibbek és meggyőzőbbek lettek volna.

Dicsérőleg kell megemlékeznünk két szobrászunk, *Tarr István* és *Nagy Mihály* műveiről is. Plasztikai értékeik a rossz elhelyezés ellenére is kitűnnek.

Művészeinknek van egy elég tekintélyes csoportja, kik tehetségesek, de buzdításra, bátorításra szorulnak.

Király Zoltánnak nagyon finom hangulatot áraszt kis utcaképe. *Koncz Zoltán* csak egy akvarellel szerepel, de a látvány kissé elragadta. *Krutilla József, Margittay Jenő, Tőkey Péter, Szilágyi Sándor, Vincze Sándor* kevés munkával jelentkeztek. Egy-egy munkájukban jólesően el lehet gyönyörködni. Vinczét kivéve azonban mindegyikünknél tapasztalható bizonyos bátortalanság. Szilágyi Sándor tavaly óta nagy lépést tett előre.

A nagy kiállítást szerencsésen gazdagítja a városi tanács jubileumi pályázatának a kis tárlata a kisteremben. A zsüri véleményével nagyjából egyet is érthetünk. A művészek elgondolásával talán már kevésbé. Mindenesetre egy pár igazán jó kép nagy eredmény. Köztük nem egy jobb, mint az őszi tárlaté. Ez pedig olyan eredmény, ami miatt is érdemes volt a pályázatot meghirdetni.

Végezetül pedig ennek a bizonyos értelemben vett jubileumi kiállításnak van egy új tünete, mely most jelentkezett először, s eléggé rányomta a bélyegét a kiállításra, mint olyanra. Mert igaz, hogy a feltörő tehetségeknek lehetőséget kell adni a kibontakozásra, míg másoknak bátorításra van szükségük, de jelen esetben a zsüri mércéjével sehogy sem tudunk egyetérteni. De nemcsak mi, hanem a vendégkönyv tanusága szerint a közönség sem. Az olyan állásponttal, amit a lektorátus tanusított, nem használunk a képzőmüvészeti kultúrának, melyet a zsüri lenne hivatva képviselni.

Koroknay Gyula

Berecz András

— Ha én egyszer kinyitom a szám

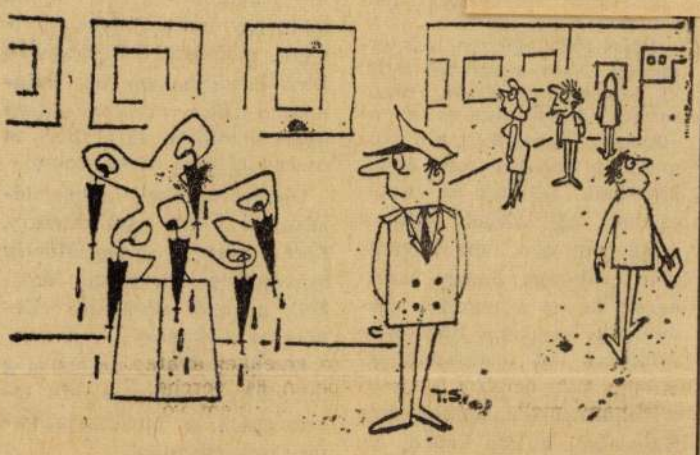

Absztrakt szobor és a látogatók.
(A Weltwoche karikatúrája)

A FÉRJ EMLÉKEZETE

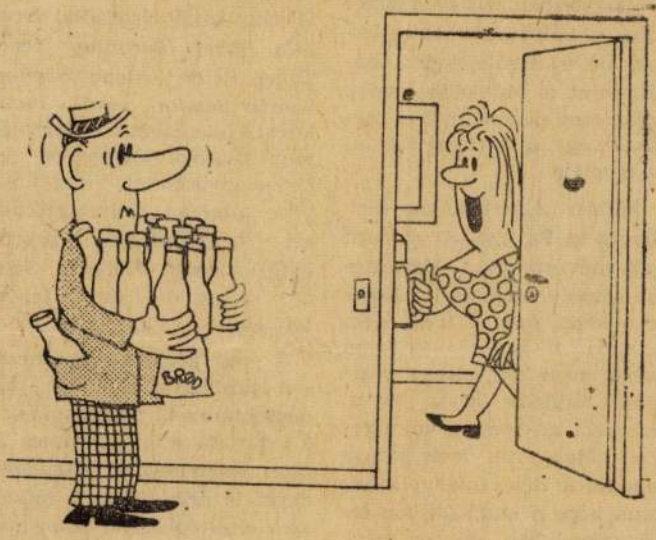

— Mit vásároltál? Hát nem azt mondtam, hogy tizenkét tojást és egy liter tejet vegyél?!
(Az Europeo karikatúrája)

NÉGYSZEMKÖZT A TEHÉNNEL

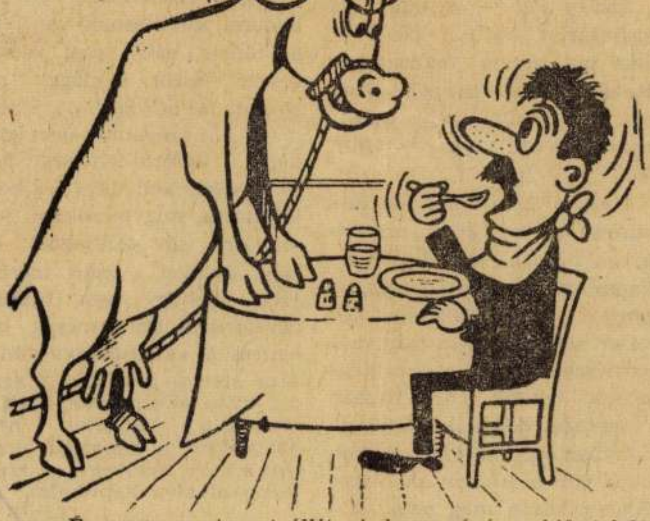

— És maga merte azt állítani, hogy rágós a bifsztek?!
(Az Europeo karikatúrája)

— Kit tetszik keresni? — érdezi bájosan.

— Azt az elvtársat, aki most ment ide be.

— És milyen ügyben?

„Szent ég, milyen ügyben!? Tényleg, milyen ügyben is keresem?" — morfondírozok magamban, majd kibököm:

— Magánügyben.

— Szinyicin elvtárshoz most nem lehet bemenni, — mosolyog a titkárnő. — Foglalt.

— De kezét csókolom, csupán egy pár szót szeretnék vele váltani!

— Tessék, mondja meg nekem, bemegyek hozzá s rögtön átadom az üzenetet.

— Jaj, azt nem lehet! Ez az ügy csupán kettőnkre tartozik. Bizalmas!..

— Jó, hát akkor szíveskedjék leírni, s beviszem Szinyicin elvtársnak a papírt.

Ez esetleg megjárja, — gondolom, — de hogyan is írjam meg?... „Kedves Szinyicin elvtárs! Kérem, fordítson nagyobb gondot öltözékének egy bizonyos területére, már abból a szemszögből nézve, hogy t. i. nadrágjának egy bizonyos kényes helyén levő gombjait szíveskedjék megfelelő kapcsolatba hozni a hozzávaló gomblyukkal. Forró üdvözlettel..." Aláírás és kész!

— Már viszem is! — veszi el tőlem készséggel a papírt a titkárnő. — Kérem, várjon amíg visszajövök.

— Ó, dehogyis várok... Ugyan miért várnék?... Már itt se vagyok!

— Nem, nem! Tessék csak helyet foglalni! Megeshet, hogy Szinyicin elvtárs kérdezni szeretne majd valamit magától...

„Dehogy szeretne kérdezni! — füstölgök magamban, — ugyan mit kérdezne?!" De azért helyet foglalok és várok. Persze magam sem tudom, hogy mire, csak várok...

Pár pillanat, s már vissza is tér a titkárnő, kezében lobogtatva a „levelemet", amelynek hátuljára piros ceruzával, hatalmas betűkkel ez van írva: „Misulinnak, elintézendő!!"

— Mit jelent ez? — forgatom meglepetten a papírt.

— Azt, hogy minden rendben van. Fáradjon át ezzel a pár sorral Misulin elvtárshoz!

Nem tudok hova lenni a meglepetéstől:

— Miféle Misulin elvtárshoz menjek, és miért?!! A maga főnöke, kezét csókolom, nem egészen értett meg engem... Ugyanis én neki írtam ezt a... Figyeljen ide, mindent megmagyarázok!...

— Semmit sem kell magyaráznia! Misulin elvtárs Szinyicin elvtárs helyettese... Menjen csak őhozzá, itt van balra, a 12-es szobában...

— De hát miért menjek, az istenért!? — kezdek komo-

Berecz András
festő

A Bessenyei György Nép művelési
Főiskola növendéke volt.

Telepy Katalin: Szabolcs-Szatmár megye...
Művészet, 1969. október - 45 lap.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

M.D.Y

Berecz András
festő

„Hegyes ház", a „Jegenyék"
a „Martélyi ház", az „Alvig",
a „Martélyi utca", „Böszörmé-
nyi utca" c. képeket állitolta ki.

Slovács Gyula: A IX. Szabolcs-Szatmár megyei kiállítás
Művészet, 1965. junius – 40 lap

megírta

Berecz András

grafikus

Nyíregyháza

Szabad Művészet

1950. 212. l.

Post-Check-Conto Nr. 819945. —
Telegramm-Adresse: Berté, Kärn

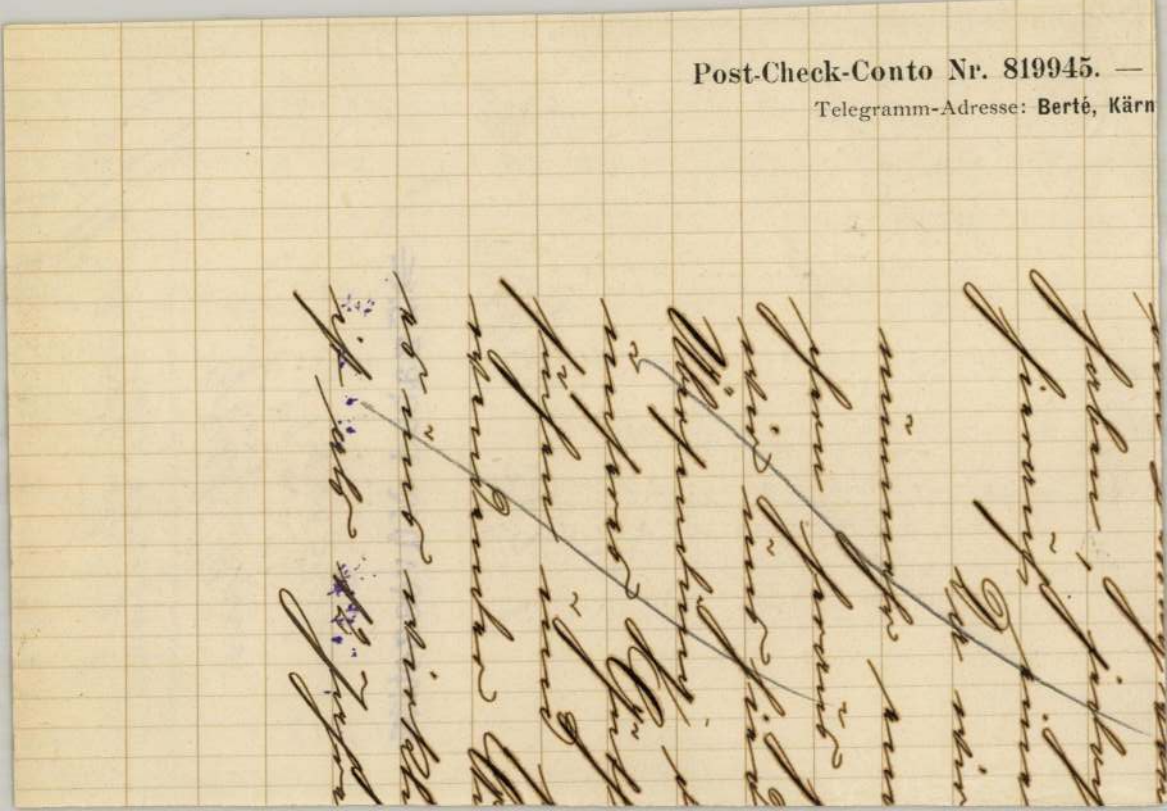

megirva

Berecz András

most II. éves

St. Nyiregháza

1929 jan. 13

Feldebro? r.k. Templom

939.

ágos Bizottsága

ny	száma:	14.131-III.	1939.
	kelte:	II/15.	1939.
	beérkezése:	III/6.	1939.

k száma:

lintézett szám:

áma:

áma:

sta:

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1972 OKT 8

Berecz Andrásné

Békés m. Népújság

1021

Berecz Andrásné Sopron

vú lány
magamban
is tértem
rosan nagy
változtatta

SLÁGER-LISTA

1 (3) Mit tehet az ember...? (Generál)
2 (4) Egy viharos éjszakán (Corvina)
3 (1) Mondd el, ha kell (Koncz)
4 (8) Úgy szeretném (Bergendy)
5 (2) Két összeillő ember (Szécsi)
6 (6) Add már, uram az esőt! (Kovács Kati)
7 (5) Minden jót, Mónika (Payer)
8 (10) Elment a hajó (Koncz)
9 (—) Búcsúzom tőletek, cimborák (Bergendy)
10 (9) Vigyázz, ha jön a vonat (Koncz)

Ferencnek hívtak ez
darúgót, aki rövid i
a SzAC-ot az élvon
a pestszentlőrinci he
renc, lelkes Ferencv
fehéreknél kötött ki

S ott is ontotta
magára a címeres me
válogatott lett s hárc
kevesebb mint 29 gó
azóta sem döntötték
sem ért el a válogato

Ma 50 éves, de ö
képzelhető el nélküle
várostól az U. Dózs
rendőr alezredest sok
zéseken:

— Minden jelentős
bizony többnyire bossz
— Nem tudom megért
oldaladogatásnak, a
Úgy tűnik, hogy a mai
az örökérvényű mond
jobb helyzet. Mintha f
puralövés felelősségétől

Aztán arról beszél, h
sel is komoly bajok va

— Én annak idején n
nikájú játékosok közé.
— s nem is sértődtem
ák csak gólt tud rúgni
náltam látványos trükk
sem pattant el tőlem úg

Berecz András, festő

Nyíregyházán, illetve a sóstói szanatóriumban látható nagyméretű mozaikképe. (említve)

Tóth Sándor: A művész és a társadalom. Keletmagyarország, 1977. szept. 18.

Berecz András, festő- és grafikusművész 2.) Folytatás

„Falképtero" c. (repr.) 141. old.

Szövényi Zsolt: A főiskolai rajztanárok első kiállítása.
Szabolcs-Szatmári Szemle, 1984. 2. 135-143. old.

Berecz András, festő- és grafikusművész

Negyedszer találkoznak új művekkel magyar festők, szobrászok a hatvani portrébiennálén, mely nem egyszerűen seregszemle, hanem fontos tapasztalatcsere. – A nyíregyházi, Berecz András, a soproni Giczy János egyöntetűen választékos az eszmejelölésben és a formák fogalmazásának egyedi törvényszerkesztését illetően.

Losonczi Miklós: Arcok és sorsok.
Nógrád, 1983. dec. 3.

MAHIR
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
Berecz András,
festő-grafikusművész
KELET-MAGYARORSZÁG
1984 SFP 15

KM HÉTVÉGI MELLÉKLET

Berecz András vázlatkönyvéből

1021

Balatoni északi part

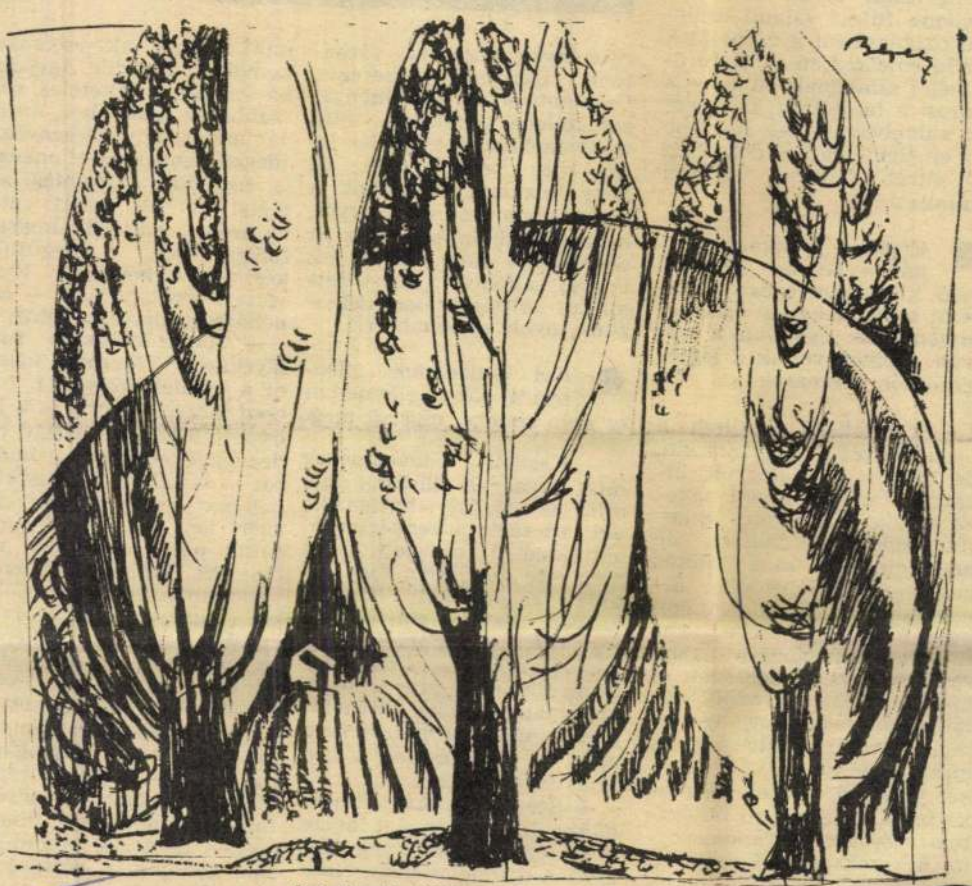

Szigligeti szőlőhegy jegenyékkel

LÁTOGATÓBAN

Egy kiváló népművelőnél

● Sokan örültünk a megyében az augusztus 20-i kitüntetettek névsorát olvasva, mert aki a listát vezette, sokunknak jó ismerőse: Tóth Tibor kiváló népművelő. Ezt a kitüntetést tartják talán a legrangosabbnak a szakmai berkekben. Néhány már került belőle a megyébe, s Mátészalkára immár most másodszor. Ezzel kezdtük a beszélgetést.

— Farkas Jóska, a múzeumigazgató kapta meg korábban, s ő hívta fel a figyelmemet, hogy talán Szalka az egyetlen vidéki város, amelynek két kiváló népművelője van. Elgondolkodtam ezen, mert épp Jóskával beszélgettünk arról, hogy fel kellene fújni valami szellemi oxigénsátrat a város fölé, hadd emelkedjen a kulturális élet színvonala itt is — a várost a falutól ugyanis nem az különbözteti meg, hol több az emeletes ház — dehát ezt a sátrat felfújni, gigászi munka...

● Erről a munkáról, tehát a Kiváló Népművelő kitüntetés egész hátteréről sokat lehetne mesélni, hiszen húsz éve van a pályán. Melyek voltak a legjelentősebb állomások?

— Tanítóként kezdtem a főiskola után Fábiánházán, de egy év alatt kiderült, inkább a tanórán kívüli nevelői tevékenység vonz. Sikeres pedagógus voltam, de nem elégített ki a tanítás hagyományos lehetősége. Elhagytam az iskolát és épp húsz éve Nagyecseden kerültem a művelődési házba egyszemélyes igazgatónak és mindenesnek. Egyedül voltam adminisztrátor, gazdasági ügyintéző, művészeti és mindenféle előadó, fűtő, olykor takarító, díszlet- és plakátfestő, játszottam, rendeztem, szerveztem. Tánccsoportot hoztunk össze, kosztümös színházi előadásokkal jártuk a környéket. Fárasztó évek voltak, de nem sajnálom, megérte. Sőt, ha rajtam múlt, ma is ott lennék. Ott, ahol a legnehezebb, ahol a legtöbb a feladat, ahol a legkevesebb a lehetőség. Ahol a legtöbb a kihívás.

● Ez a kihívás a mai napig is megvan?

— Igen. Ma is ott vagyok, ahol a legnehezebb. Ma is a legkisebb lehetőségek közé nem várhatunk igényes embereket. Legalább olyan körülményeket kellene kialakítani, mint amilyenekkel a település lakói már rendelkeznek, de hogy biztosak lehessünk a dolgunkban, az sem luxus, ha annál különbeket. Ez itt egyelőre — álom. És a jelenlegi „állomás": most kétmilliós költségvetéssel dolgozunk, nyolc szakemberrel.

● Két évtizednek bizonyára sok kellemetlen és szép emléke maradt meg.

— Kezdeti tévedéseink miatt gyakran jártunk úgy, mint az egyszeri házigazda, aki azt főzte a vendégeinek, amit csak ő szeretett, senki nem ette meg, nem fogyasztotta, megmaradt. Tipikus kezdeti népművelői betegség. A mi szakmánkban is lehet „raktárra" dolgozni, aztán jönnek a szervezési és propagandamunka kudarcai, mert nincs borzalmasabb, mint az üres nézőtér, a foghíjas széksorok...

— Szép pillanatai a munkánknak, amikor azt látjuk, hogy egyes területeken beérett a gyümölcs nagy része. Mert voltak itt annak idején olyan koncertek is, amikor Kocsis, vagy Ránki művé-

mint mások, aki esetenként komolyan aggódik. Aggódom, ha valahol a feltételek rosszabbak a munkához, mint a támasztott követelmények. És idegesít ennek az ellenkezője is. Aggódom a jelenlegi személyi helyzet miatt: rátermettség, pályaalkalmasság, felkészültség, megújulási készség és képesség, lépésváltási hajlandóság — csak néhány húsbavágó dolog.

— Tervezőmunkám során igyekszem kikerülni, kiszűrni a hibalehetőségeket. Imádom előre eltervezni a legösszetettebb szerkezetű rendezvényeket, mert a kudarcot — bevallom — rendkívül nehezen élem át. Ez talán azért van így, mert kudarcaink nem maradnak meg magunk között, ebben a szakmában is van közönsége a kudarcnak, olykor népesebb, mint a sikernek. Egyébként boldog ember vagyok, társadalmi, családi életem kiegyensúlyozott —, két gimnazista fiúnk van, tagja vagyok a Népművelők Egyesülete központi vezetőségének. Nagy szerencsémre munkatársaim kis csapata szépen dolgozik, eredményeink, gondjaink közösek, s e kitüntetésben is ez a szép, ettől válik becsesebbé.

Berecz András (festő- és grafikusművész)

Tóth Sándor szobrászművész mondja: jelenleg négy szövetségi tag és hét művészeti alaptag él a megyében. 1970-ben hárman dolgoztak Nyíregyházán: Berecz András, Pál Gyula és Soltész Albert. – Berecz András a területi szervezet szabolcs-szatmári csoportjának titkára 1979-ben elismerően szólt az éremművésztelepről: „a sóstói művésztelep résztvevői szétviszik hírünket a világba, Ravennában, Varsóban kiállított művek Nyíregyházán készült alkotások voltak."

Tóth László: A Munkácsy-díjas szobrászművész

Kelet-Magyarország, 1983. okt. 8.

MK SAJTOFIGYELO
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Berecz András, festő- és grafikusművész

KELET-MAGYARORSZÁG
1984 JAN 7

1021

agyarország

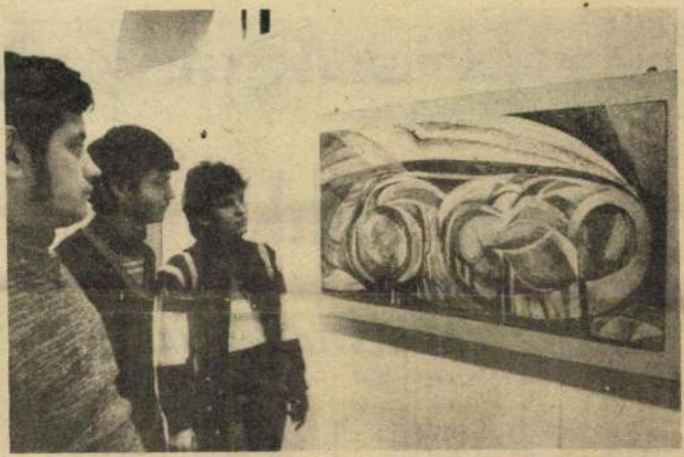

ÚJ KIÁLLITÁS FOGADJA A HÉT VÉGÉN a látogatókat Nyíregyházán, a megyei művelődési ház Szabadság téri galériájában. Itt nyitották meg tegnap délután Berecz András festőművész tárlatát. A művész a tanárképző főiskola docense, a Művészeti Alapnak 20, a Képzőművészeti Szövetségnek 10 éve tagja. Rendszeres résztvevője az országos kiállításoknak, több murális — itt is látható — munkát készített. A tárlatot február 5-ig naponta tíztől hatig tekinthetik meg az érdeklődők. A képen: részlet a kiállításról. (Elek Emil felvétele)

Kelet-Magya

LÁTHATUNK 1984-BE

egyházi salakon:
rszág—Olaszország

yei Testnevelési és Sporthiva-senynaptárt. A sportkedvelők-vár, a bajnoki és kupamérkő-zetközi találkozókat is rendez-obb érdeklődés minden bizony-ország salakmotoros összecsa-rtcsemegének ígérkező viadal-Nyíregyházi Volán-Dózsa Zalka naptárban szereplő 27 sport-

gyei bajnokságban pedig március 26-án. Rangosnak ígérkezik a Nyíregyházán sorra kerülő Zalka, Csapó és Felszabadulási Kupa, Nyírbátorban a Báthori Kupa és a Hat város tornája, Mátészalkán a Szabolcs Kupa.

SAKK. A megyei CSB januárban kezdődik, az egyéni bajnokságot pedig március 6. és április 10. között rendezik meg. Az

...r András, festő-grafikusművész

Harmonikus öszkép fogadja a belépőt a Szabolcsi Tárlat '83-on, az ügyes, átgondolt rendezés kihetővé teszi, hogy egy-egy művész valamennyi saját műve körében szerepeljen. A már ismert festők közül Berecz András az, aki murális megbízatást vállalt el. A kiállításon bemutatja azt a tervet, mely a borbányai katolikus templom falára került és a Szent László-legenda történeteit eleveníti fel. Szinvilága jóreszt halvány, az eseményeket csupán sejtelmes jelzésszerű figurákkal, széles, zaklatott fénypásztákkal gazdagítottan oldotta meg (ezülitve). Hasonló módszerrel, de áttételes irodalmi megfontolások vezette gondolatok jutnak érvényre másik négy művén. Berecz az ecsetet biztosan használja, érettek kompozíciói és a modern művészet világában tájékozott.

Telepy Katalin: Szabolcsi Tárlat '83

Kelet-Magyarország, 1984. jan. 7.

Berecz András festő

Vidékről a következő kiállításról jött az értesítés: Berecz András festő, murális terveinek kiállítása, Nyíregyházán.

Kiállítási kalendárium

Socialista Művelődésért, 1984. febr.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 837-748, 340-726

Berecz András festő- és grafikusművész

SZABOLCS SZATMÁRI SZEMLE

1) Folytatás

1021

* 782 gyermekgondozásin

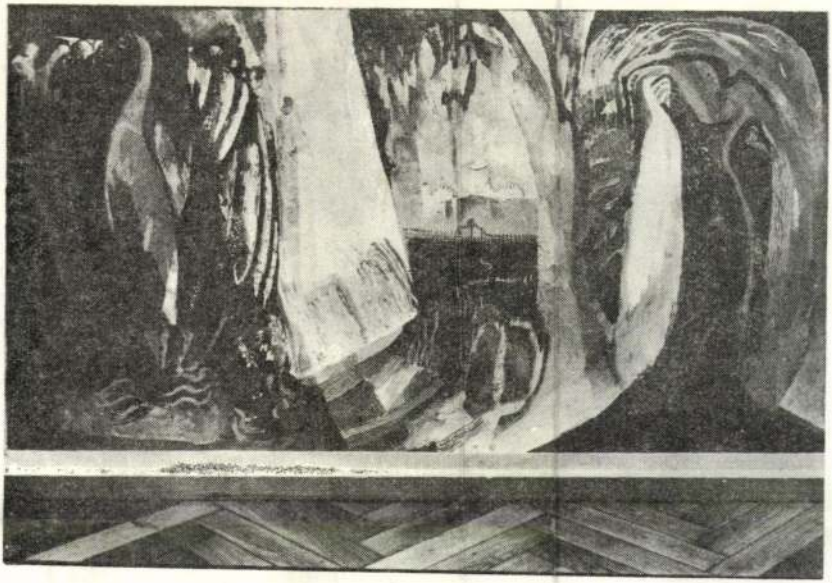

Berecz András: Hommage Kodály

13. Közgazdasági	
14. Egyéb	
15. Összesen:	14

Egyetemi végzettségű	4
Főiskolai	7
Egyéb felsőfokú	2

3.

Vezető, irányító beosztásban dolgozó

	Férfi	Nő
1. Ipar	575	70
2. Építőipar	178	17
3. Mezőgazdasági	1274	67
4. Szállítási, hírközlési	58	3
5. Kereskedelmi	30	16
6. Vízgazdálkodási	51	1
7. Városgazdálkodási	1	—
8. Földmérési	5	2
9. Egészségügyi	167	71
10. Oktatási, tudományos, közművelődési	700	329
11. Művészeti	8	1
12. Jogtudományi és igazgatási	133	23
13. Közgazdasági	258	114
14. Egyéb	75	2
15. Összesen:	3513	716

Berecz András

~~[illegible]~~ műve Ibrányban
Kép tárban

→ Urbán György

MŰVÉSZET 1985/7/61

Berecz András

– Neve megemlítve a 4. országos portrébiennálén

Kárd: Szabó István szobrászművésznél

Kisalföld, 1983. dec. 6.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728
1978 — 1

Berecz András.
1021

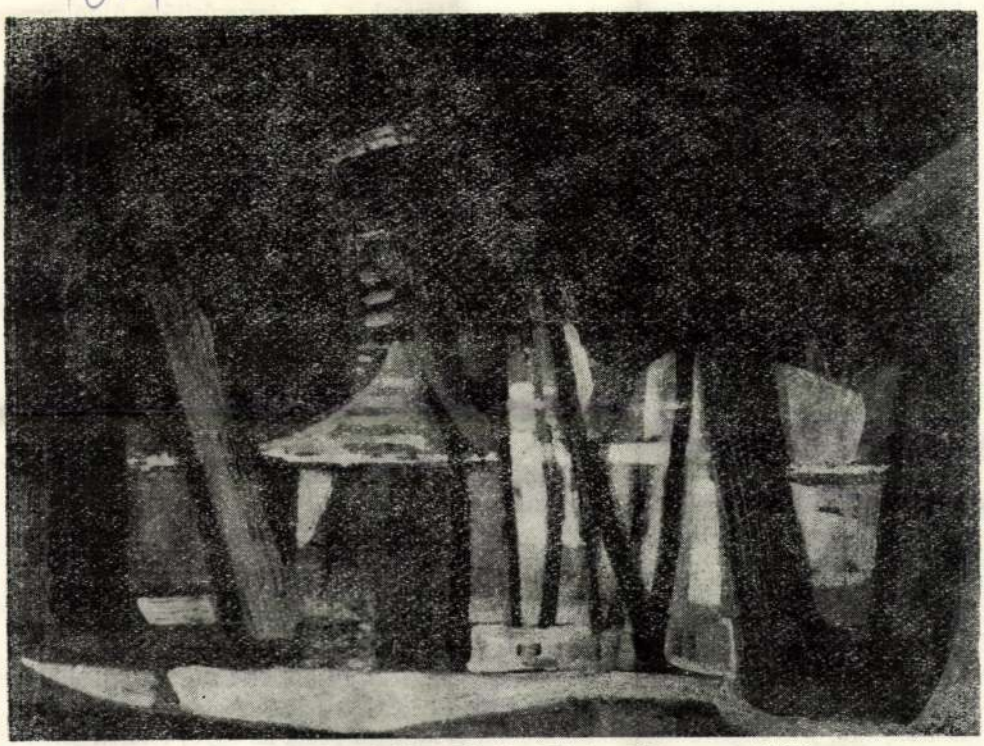

Berecz András: Sóstói erdő. (Az Iskolagaléria anyagából.)

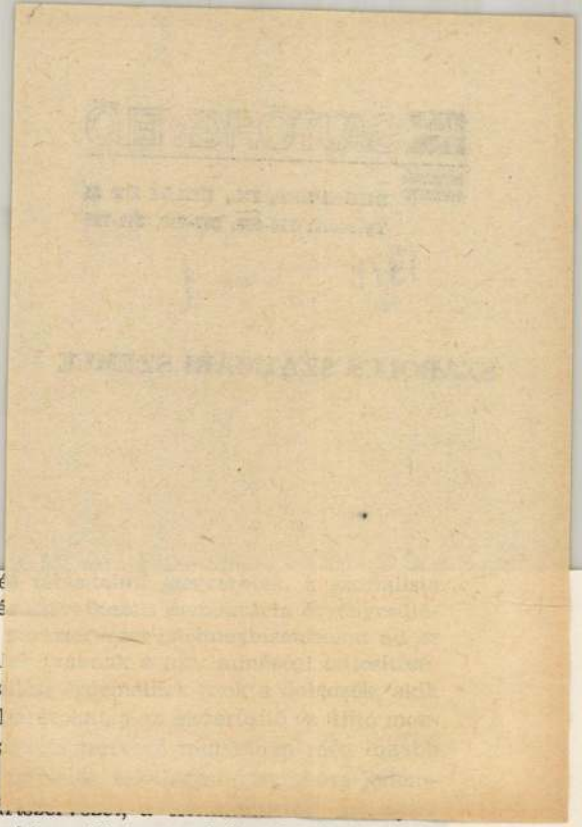

érvényre juttatni a tömeg- é
munkaverseny és brigádmozgalom, az üzemi é
se. E fontos feladatok megoldását segíti, ha a
egyes kommunistáknak, vagy kommunista kol
vel kapcsolatban. Külön figyelmet és megbecs
keresik és kutatják a hatékonyabb termelési el
galomban élenjárnak. Manapság a tömegek k
azok az elemek kerültek előtérbe, amelyek az
zőek. Ezért is fontos követelmény, hogy a pá
megalapozottan és hogyan érvelnek, milyen módszerekkel mozgósítanak. Csak akkor tudjuk megnyerni a dolgozókat a terv végrehajtásához, ha pártszervezeteink mindennapos politikai tömegmunkája egyszerű, világos, meggyőző, célratörő, érvelő és az adott körülményeket megfelelően mérlegelő lesz.

A pártszervezetek gazdaságszervező tevékenységének talán legbonyolultabb eleme a gazdaságpolitikai feladatok megvalósításának ellenőrzése. A pártellenőrzés nem jelenthet felesleges operatív beavatkozást, ugyanakkor, ha ez szükséges, nem lehet az operativitástól mentes. A pártellenőrzés érdemi ellenőrzést jelent, s fokozottabb elemző munkát igényel. Az ellenőrzés célja, hogy a pártszervezet folyamatos ismereteket szerezzen a feladatok végrehajtásáról, s ebbe bele kell érteni mindenkor a saját munkáját is. Elsősorban politikai szempontból kell vizsgálnia a terv végrehajtásának tapasztalatait, az elért eredményeket, s ennek alapján megtenni a szükséges intézkedéseket a hibák, hiányosságok felszámolására, a pozitív tendenciák megszilárdítására, a jó és korszerű tapasztalatok elterjesztésére.

A jelenlegi gyakorlatban nagy jelentősége van annak, és nagy körültekintést, a helyzet alapos ismeretét igényli annak eldöntése, hogy mikor, mit és milyen módon ellenőrizzen az üzemi, vállalati pártszervezet. Az ellenőrzés eredményességének nem az a fokmérője, hogy mennyit ellenőriztünk, hanem az, hogy mit és hogyan. Ezért igen fontos, hogy az adott pártszervezet az ellenőrzési munka során feladatait megfelelően súlyozza, a kommunisták és a dolgozók véleményét, javaslatait ezzel kapcsolatban is kikérje. A pártszervezetnek ellenőrzési feladatainál a gazdasági folyamatok fő irányaira, jelenségeire kell koncentrálnia erőit, nem pedig az egyes felületi jelenségekre. Igen fontos, hogy az ellenőrzés ne csak regisztrálja az eredményeket, hanem inspirálja a gazdasági vezetést a negatív folyamatok, jelenségek megváltoztatására. Következőleg akkor kell tárgyalni a problémákról, amikor még mód van az eredményes beavatkozásra.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1978 MÁR 12

KELETMAGYARORSZÁG

Berecz András

/1021

Tél. Berecz András rajza.

KM VASÁRNAPI MELLÉKLET

KÉPZŐMŰVÉSZET

Festészet '77

A MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZEK SZÖVETSÉGE FESTŐ SZAKOSZTÁLYÁNAK „FESTÉSZET '77" CÍMŰ KIÁLLÍTÁSÁN LÁTHATÓK AZ ALÁBBI KÉPEK A MŰCSARNOKBAN.

Berecz András

BERECZ ANDRÁS nyíregyházi festőművész alkotásaiból nyitották meg kiállítást tegnap délután Hajdúböszörményben, a városi művelődési központban.

Magyar Hirlap 1978-143-9

Berecz András

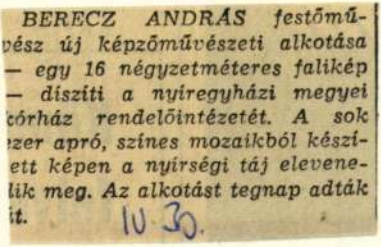

BERECZ ANDRÁS festőművész új képzőművészeti alkotása — egy 16 négyzetméteres falikép — díszíti a nyíregyházi megyei kórház rendelőintézetét. A sok ezer apró, színes mozaikból készített képen a nyírségi táj elevenedik meg. Az alkotást tegnap adták át. 10 30.

Magyar Hirlap 1977/lol/13

Berecz András

Megbízást kapott Berecz András, hogy a nyíregyházi TBC Gyógyintézetet mozaikjaival díszítse.

—: Köztéri munkák.

Művészet, 1977. október - 48 lap

Berecz András

1929-ben született Berecz András Nyíregyházán. Itt végezte középiskolait és a tanítóképzőt is.

— Szabolcs-Szatmár képzőművészei. Művészet, 1977. szeptember – 27. lap.

Berecz András, festő

A III. szabolcsi tárlat megnyílt Nyíregyházán, melyen a művész mozaikterve és népdalillusztrációi szerepelnek.

Páll Géza: Csalódást okoz-e a szabolcsi tárlat?
Kelletmagyarország, 1977. aug. 28.

Berecz András

A Nyíregyházi Képzőművészeti Szabadiskola tagja volt Berecz András, majd a Képzőművészeti Főiskolára került, ahol 1956-ban végett.

---Szabolcs-Szatmár képzőművlszei.
Művészet, 1977. szeptember - 27. oldal.

Berecz András

Főiskolai tanulmányai befejeztével visszatért szülővárosába Ungvárra Berecz András.

---Szabolcs-Szatmár képzőművlszei.

Művészet, 1977. szeptember - 27. oldal.

Berecz András

Berecz András képzőművészeti tanított az általános iskolában és tanítóképzőben, volt rajz-szakfelügyelő, majd a Bessenyei György Tanárképző Főiskola tanára lett, ahol azóta működik.

---Szabolcs-Szatmár képzőművészei.
Művészet, 1977. szeptember - 27. oldal.

Berecz András

Rendszeres résztvevője a viziosi,
megyei és országos tárlatoknak,
a hódmezővásárhelyi, hajdúböször-
ményi és sóstói művésztelepeknek.

----Szabolcs-Szatmár képzőmüvészei.
Müvészet,1977.szeptember - 27.oldal.

Berecz András

Berecz András tagja a Művészeti Alapnak és a Képzőművészek Szövetségének.

----Szabolcs-Szatmár képzőművészei.
Művészet, 1977. szeptember - 27. oldal.

Berecz András

A művésznek egyéni kiállítása volt: 1962-ben Nyíregyházán, 1967-ben Debrecenben, 1968-ban Kisvárdán, 1972-ben Nyírbátorban és Budapesten, a Fényes Adolf teremben.

---Szabolcs-Szatmár képzőművészei.
Művészet, 1977. szeptember - 27. oldal.

Berecz Andrias

Legfrissebb murális munkája
a nyíregyháza tüdőszanatorium
ban kivitelezett mozáik.

Lóska Lajos: Nyirségi körkép- 1977.
Müvészet,1977.szeptember - 28.oldal.

Berecz András

Berecz András munkásságának jelentős szakaszát ~~[illegible]~~ magyar nyíldal és nőba ihlette sorozatba.

Lóska Lajos: Nyirségi körkép- 1977.

Müvészet,1977.szeptember - 28.oldal.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1980 FEB 10
KELET-MAGYARORSZÁG
Berecz András
festőművész
1021

Krúdy-pályázat: Szindbád utazásai

A valóság megismerése

Gondolatok Berecz András budapesti kiállítása után

Festménykiállítások nézőinek szeme nagyon gyakran keresztülsiklik a képek mellett kiállított rajzokon. A festmények színes világa olyan vonzást gyakorol a nézőre, amellyel ritkán tud versenyre kelni a rajz. Berecz András munkásságában pedig fontos hely illeti meg a grafikai tevékenységet. Az alapos természetmegfigyelés és a tárgyi világ formáinak gondos tanulmányozása számára nem öncélú stúdium, hanem festészetének szilárd alapja. Úgy érzi, csak erről az alapról indulva lehet jogos a formák átírására, a felület tudatos komponálására való törekvés, sőt, egyedül hasonló tanulmányok rendszeres folytatása, a valóság *ábrázolás által való megismerése* teheti képessé a festőt a lényeg megragadására, kiemelésére. Hozzátesszük: Berecz András főiskolai tanár lévén, az általa követett festőművészi gyakorlat egyúttal megfelel pedagógiai elveinek is.

A látott valóság, az alföldi — szorosabban véve nyírségi — környezet, amely együtt jelenti a tájat és a benne élő embert, nemcsak egyszerű létével, hanem változó hangulatain keresztül ragadja meg Berecz András fantáziáját.

Vizuális és hangulati élmény együttes hatása érvényesül festményein még akkor is, amikor egyébként hangsúlyozottan dekoratív igénynek tehet eleget, mint például a nyíregyházi kórház mozaikjának tervein. Ez csak úgy lehetséges, ha a dekorativitásra való törekvés nem külső kényszer, hanem benső szükségszerűség, vagy, mint Berecz András esetében, majdhogynem alkati sajátosság következménye.

Rövid nézelődés után is felfedezheti magának a tárlatlátogató azokat a közös jegyeket, amelyek — az egyéniség bélyegén túl — összefüggést teremtenek a sokszor nemcsak témájukat, kiindulásukat tekintve, hanem céljukban is különböző művek között. Abban a vonulatban, amely a személyes érzelmeket közvetítő lírai hangtól az irodalmi ihletésre — ám mégsem illusztráció formában — létrejött sorozaton át a tudatosan szerkesztett, nagy méreteket kívánó, murális igényű munkához vezet — egyaránt legjellemzőbb vonásként vehetjük számba a dekorativitást. Adódik ez sommás, összefogott formáiból, a rajzi elem hangsúlyozottságából, élénk színkontrasztjaiból, abból, hogy Berecz András a szimbolikus kifejezésben, s a hozzá társuló leegyszerűsített formai megfogalmazásban találta meg a művészi mondanivalójának leginkább megfelelő eszközöket.

A 70-es évek anyagából válogatott festmények képet nyújtanak arról a változatos tevékenységről, amelyet a sokféle felhívásnak, igénynek eleget tevő, s mellettük az önmaga elé kitűzött feladatok sokaságát teljesítő Berecz András folytatott az elmúlt évek során.

A mozaikpályázatra készített három teljes értékű terve, amelyek közül a néző most kettőt láthat — a nagy felületek megkomponálására való készség gyakorlati bizonyítékát hozta. Mint ilyen, reméljük, segítségére lesz egyszer annak az építésznek, aki a népdalok ihletésére készült és nagyméretű üvegablak számára jó kiindulást jelentő kompozíciók közül választva a megvalósítás színvonalának biztosítékát keresi majd.

A tematikus pályázatokon való részvétel, amely a Móricz Zsigmond- és Krúdy Gyula-évfordulók kapcsán irodalmi élmények felfrissítésével járt együtt, a táblakép műfaját gazdagította sikerrel, témához kötött alkotásokkal.

Önmaga által választott témát dolgozott fel Berecz András az *Égigérő fa* és a *Nemzedékek* című festményeken, meglelve a tiszta magaslatokra törő ember, s a művészet szimbólumát a népmesei gondolatban. Az alkotó ember méltóságát, a szellemi munka magasrendűségét hirdető festményeit egyben Berecz András emberi, művészi hitvallásának is tekinthetjük.

Berecz András kiállítását figyelemmel végignézve a vizuális élményhez társuló, azzal szinte egyenértékű gondolati gazdagság tárult fel előttünk. Ezért a kettős élményért kell köszönetet mondanunk.

Pálosi Judit
a Magyar Nemzeti Galéria művészettörténésze

Móricz-pályázat: Erdély-trilógia — A nap árnyéka

TÁJAK, KOROK, MÚZEUMOK

A város peremén

A IX. kerületben, a Gát u. 3. számú ferencvárosi bérház falán emléktábla hirdeti: itt született József Attila. Később ugyan átköltöztek az utca 24. számú házába, de az irodalmi emlékszobát mégis szülőházában rendezték be.

Az emeletes bérház egyik földszinti kis szoba-konyhája volt a József család otthona. A költő születésének 75. évfordulójához közeledve, egyre többen „fedezik fel" ezt a környezetet, mint verseinek egyik ihletőjét.

„Apám — néhai József Áron — háromesztendős koromban kivándorolt, engem pedig az Országos Gyermekvédő Liga Öcsödre adott nevelőszülőkhöz" — olvashatjuk életrajztöredékeit a kiállításon.

„Hétesztendős koromban az anyám visszahozott Budapestre, s beíratott az elemi iskola II. osztályába." — A képen Attila és Eta látható, 1912-ben.

„Anyám — néhai Pőcze Borbála — mosással és takarítással tartott el bennünket, engem és két nővéremet. Háznál dolgozott, odajárt reggeltől estig, s én szülői felügyelet nélkül iskolát kerültem, csibészkedtem."

Győri Lajos képriportja

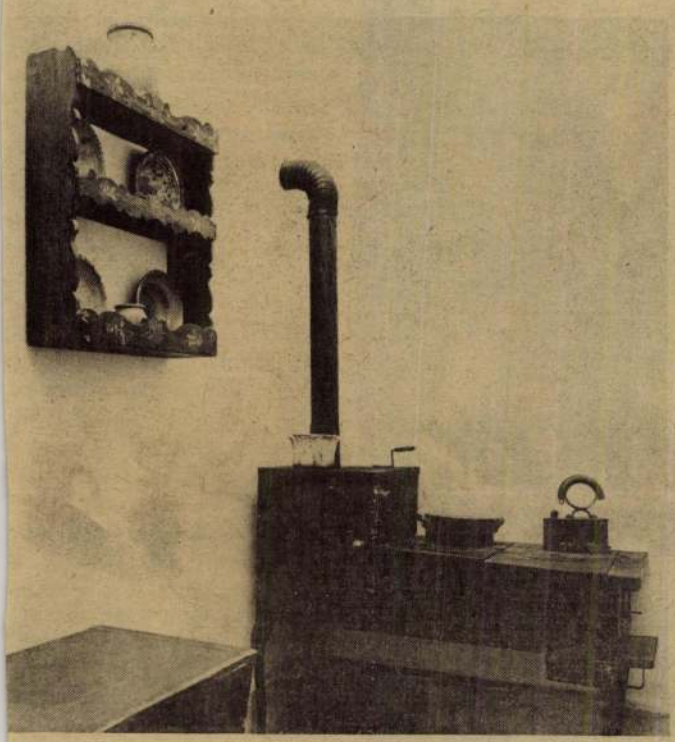

A lakásban kevés eredeti berendezési tárgy maradt, a kiállításon is kevés látható ezek közül. A konyhasarok azonban olyan, mintha érintetlen volna. A csikósparhet, a falipolc s a ruhásláda úgylehet hetven évvel ezelőtt is ugyanitt volt.

Könyves-polc

„Föladatomnak azt érezvén, hogy egy korszaknak egy korosztálynyi időnek valamiféle lényegét sajtoljam ki, az olvasó tán követ abban az eljárásban, hogy figyelmem nem az időrend; hisz e merőben külsőséges rend összetörése segíti sokszor még magát a történészt a kor valódi tartalmának kisajtolásához. Az idézett mondat formai s tartalmi alapgondolata Illyés Gyula legfrissebben megjelent művének, a Kortársban korábban folytatásokban közölt „Beatrice apródjainak". A korszak, a korosztálynyi idő az első világháborút követő magyar forradalmaké. Terjedelmére nézve csekély idő alatt zajlott le ez a nemcsak Magyarországot, hanem szomszédainkat, s egész Kelet-, Közép-Európát megrengető, elemi erejű magyar földmozgás.

A Kelet-Közép-Európa itt most nem a divatos fogalom- és szóhasználat miatt iratott le: üzeneteiből, írásaiból tud-

BERECZ ANDRÁS

A nyíregyházi Városi Galéria
tisztelettel meghívja Önt

1998. december 11-én (pénteken)
délelőtt 11 órára

BERECZ ANDRÁS

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁRA

A tárlatot megnyitja:

Dr. Feledy Balázs
művészettörténész,
a Vigadó Galéria
művészeti vezetője

A megnyitón közreműködik:

a nyíregyházi Kodály Zoltán
Zenei Általános Iskola
CANTEMUS kórusa
Szabó Dénes
Liszt-díjas karnagy
vezényletével

A kiállítás megtekinthető
1999. január 30-ig
- hétfő kivételével - naponta 9-től 17 óráig.

BEREZ Antal festő

Festőművész a Felvidékről

A felvidéki születésű, jelenleg Németországban élő Berecz Antal festőművész alkotásaiból rendeznek kiállítást a Művészetbarátok Galériájában (VII. István u. 42.). A festmények hétfőtől október 4-ig várják a látogatókat.

ÚMo 1997 szept. 14.

Egy életre szóló élmény volt

Ez cseng vissza azok leveleiből, telefonhívásaiból, akik június 15-25 között a Lakiteleki Népfőiskola lakói voltak. A Művészetbarátok Egyesülete első alkalommal szervezte meg a Lakitelek Alapítvány támogatásával azt a Képzőművészeti Alkototótábort, amelynek résztvevői képletesen a történelmi Magyarországot képviselték. Szombathelyi, budapesti festők mellett Erdély, Felvidék és Kárpátalja, illetve 1956-ban hazánkat elhagyó művészek találkozója volt ez a tíz nap.

A figyelmes vendéglátók mindjárt az első napon bemutatták a festői környéket: a Holt-Tisza ágat, Tőserdőt, a Kiskunsági Nemzeti Parkot, a Tiszaalpári tájat és műemlék-templomát, Lakitelek történelmi emlékeit, a tanyavilág ihletet adó épületeit.

Az öt országból Lakitelekre érkezettek számára kiváló légkört biztosított a Népfőiskola. Igazolja ezt a kiállítás, melyet június 24-én Feledy Balázs művészeti író nyitott meg az iskola kisgalériájában. Az ott elhangzott jellemzések lényegét idézem.

Barna András autódidaktaként indult. Nagy természetszeretet jellemzi munkáit. Visszafogott színekkel dolgozik.

Berecz Antal Németországból érkezett, 1956-ban ment el, hogy képzőművészeti főiskolán tanulhasson. Erősen hat rá a természet, de a látványt átépíti, átlényegíti egy sajátos formamerendbe, amely nagyfokú intellektusra utal. Jellemző rá a tömörítés, a tiszta festőiség. Feltűnik nála az anyag s eszközhasználat gondossága, igényessége.

Berecz Elga érzékeny akvarelleket állított ki, melyeken érezhető férje hatása, de egyéni színkomponálási metódusa is. Érdemes megfigyelni, hogy mint lett származású alkotó milyen más színeket használ az alföldi táj megörökítésekor.

Darabán János, a vitalitással telt kárpátaljai, aki a természetet "hivatalból" is szereti, (sí-edző, versenyző, pedagógus). Erőteljes kolorista.

Jáki Ferenc sokoldalúsága eredeti hivatásából is eredeztethető, hiszen klaszsikus kultúrák ismerője. Egyfajta szellemi ezermester, ír, fest, farag. Munkáira gyakran egyfajta irodalmiasság is jellemző.

Kiss Kálmán is autodidakta. A színek szeretete néha a harsányságig terjed.

Csonka Ernőre, Vas megye elismert alkotójára az erős szellemi háttér jellemző, ez festészetében is érezhető. Képzett, kulturált festő, a színek hatalma mellett figyel azok egyensúlyára, a kompozícióra is.

Kőhegyi Gyula profi művész, erénye a nagyfokú szakmai biztonság és igényesség. Grafikai ismeretanyagát kiválóan használja a sokszorosító grafikai technikában. Munkáira érzelem, kompozícionális tisztaság, fegyelem jellemző.

Kósa Bálint erdélyi alkotó, Gy. Szabó Béla egyik szellemi örököseként nagy hagyományokat követ. Fametszetei csodálatosak. Metszeteinek igazi székely atmoszférájuk van.

Kristófi János szintén erdélyi, képein sajátos "partiumi fények" uralkodnak. Laza festőiség jellemző rá, olajjal is egészen akvarelles, oldott képeket fest, az élmény frissességében.

Majoros Zoltán volt a csapat "csikója", a felvidéki, aki a Képzőművészeti Főiskolára készül, de máris igényes festő. Jellemző rá a felvidéki festők színhasználata, vörös helyett inkább a barna, sárga helyett a szürke érvényesül.

A bemutatott hatvanhárom műből a kiállítók huszat a Népfőiskolának ajándékoztak, hogy még otthonosabbak legyenek az előadótermek, közösségi helyiségek, lakószobák.

Lakitelek 1987 óta jelkép, a megújhodás szimbóluma. Ez érződött kis csoportunk aktívitásában is, meglepően sok kép, plasztika született ebben az ihletet adó nyugalomban.

Köszönettel kell szólni Lőrincz Istvánról, akinek szervezésében Nagykőrös körzetében fölkereshettük Fülemann Erchard. A műhelybeszélgetés a házigazda képeinek társaságában sokáig emlékezetes marad számunkra, éppen úgy, mint a lakiteleki templomban rendezett alkalmi tárlat Muszély Viktor, Szolnokon élő lelkészfestő képeiből.

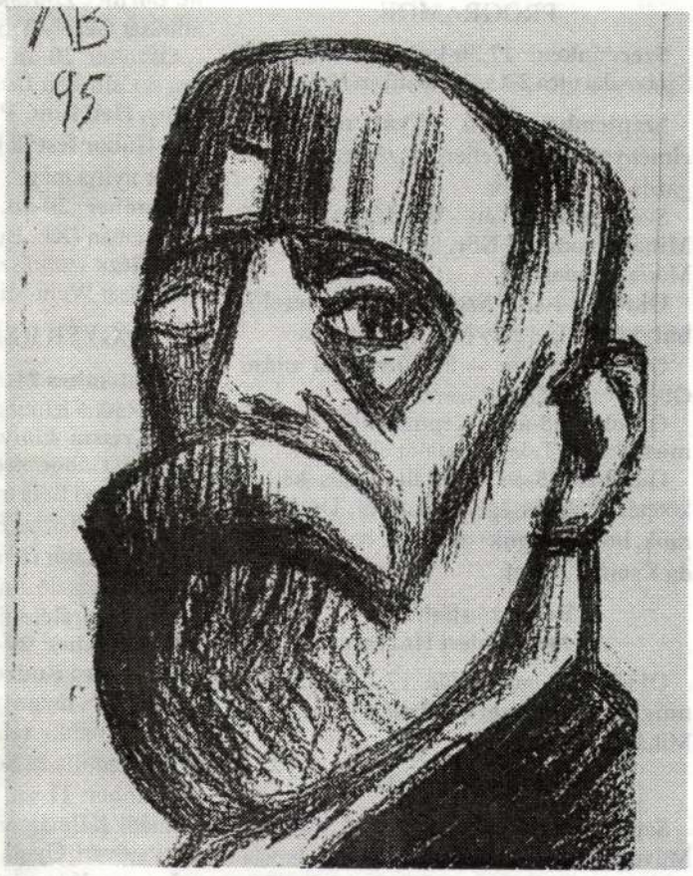

Berecz Antal: Barcsay Jenő

Hálával tartozunk a Szegedi Móra Múzeum vezetőinek a felejthetetlen félóráért, melyben a csodálatosan megújuló Feszty-körképben gyönyörködhettünk.

Viszonozhatatlan az a kedvesség, melyet Bagi Ferenc atyától kaptunk, táborzáróként még egy búcsúi ebédre is vendégei lehettünk.

Elismeréssel nyugtázzuk Szabó Tamásné és Lévai Judit figyelmességét, mellyel a zavartalan alkotó munka feltételeit biztosították.

Lezsák Sándor tizenöt éve tagja a Művészetbarátok Egyesületének. A táborzárás ünnepélyes pillanatát használtuk föl arra, hogy Gergely Mihály író, az egyesület elnöke, átadja a másfélévtizedes tagság elismerését jelentő emlékplakettet és köszönetet mondjon a tábor megszervezéséhez nyújtott támogatásáért.

Kellemes emlékekkel, életre szóló élményekkel gondolunk az első alkotótáborra és abban bízunk, hogy hagyományteremtő találkozó részesei voltunk.

Geröly Tibor

Lapunk ezévi 3. számának 18. oldalán megjelent Láng MIklós: Tovatűnt világ című írásának második bekezdésében értelemzavaró hibák csúsztak. A 4. mondattól kezdve a helyes szöveg a következő: *"A nagy konyhához hatalamas kamra tartozik, benne a szokásos élelmiszereken kívül a jókora lisztesláda három rekesszel: a 0-ás, a dupla 00-ás és a kenyérliszt számára. Mert természetesen a kenyér tésztája otthon készült, erre szolgált a dagasztó teknő, a cigányok egyetlen fatörzsből vájták ki."* Lejjebb: *"Ez ebben különbözött a másik teknőtől, mely deszkalapokból volt összeállítva."* A Szerzőtől és Olvasóinktól elnézést kér

a szerkesztőség.

PROGRAMOK

Szerdánként 17,30-kor a TESZ XII. Szoboszlai utca 2-4 szám alatti székházában.

Szeptember 20-án – Nyári művészeti élményeink. – Kötetlen beszélgetés. Házigazda Geröly Tibor.

Szeptember 27-én – Vendégünk a Váci Mihály Irodalmi Kör, házigazda Fenyves Mária Annunciáta.

Október 4-én – Szobrászok és szerelőbütykölők. Gergely Mihály előadása

Október 11-én – Prelűd halál után. Obersovszky Gyula szerzői estje.

Október 18-án – Képmásolók, képhamisítók. Dr. Telepy Katalin előadása.

Október 25-én – Király Lajos két új kötetét (**Bölcsességek titkaiból; Utak, álmok, bolondságok**) mutatjuk be. Házigazda Kanizsa József.

Berettyóujfaluban a Művelődési Házban

Október 9-én, hétfőn 17 órakor – A műgyűjtés időszerű kérdései. Gergely Mihály előadása.

KIÁLLÍTÁSOK:

Szeptember 4-én – hétfőn 17,30-kor a Művészetbarátok Galériájában (VII. István u. 42) **Simó József** kerámikus emlékkiállítását dr. Losonci Miklós nyitja meg. A tárgyakat Bajári Mihályné, Schuller Cézár és Váli Anikó kölcsönzi.

Szeptember 9-én, szombaton 17 órakor Gödöllőn, **László Lilla** kiállítását Gergely Mihály nyitja meg.

Szeptember 12-én – kedden 17 órakor a Nagy Balogh János kiállítóteremben (XIX. Templom tér) D. Kovács Júlia tárlatát Fenyves Mária Annunciáta nyitja meg.

Szeptember 12-én, kedden 18 órakor a Rátkai Klubban (VI., Városliget fasor 38.) **Tavaszy Noémi** Életképek Vietnámból című kiállítását Molnár Géza nyitja meg.

Október 1-én – vasárnap 17.00 órakor az Angelika presszóban (Batthyány tér) Károly Éva tárlata nyílik.

Október 2-án – hétfőn 17,30-kor a Művészetbarátok Galériájában **Kőszeghy Violetta** kiállítását Fenyves Mária Annunciáta nyitja meg.

Október 6-án – pénteken 17,00 órakor a CSILI-ben **Orsai Gábor** faszobrász és **Winkler Attila** festő tárlatát Geröly Tibor nyitja meg

Október 10-én – kedden 17,00 órakor a Nagy Balogh János kiállítóteremben (XIX Templom tér) **Csontos István** kiállítását Fenyves Mária Annunciáta nyitja meg.

Október 13-án – pénteken 17,30-kor a Flamenco Szállóban **Orosz László** tárlatát Geröly Tibor nyitja meg. Közreműködik Sellei Zoltán.

Október 16-án, hétfőn 17,30-kor a Kispesti Vigadóban (XIX., Fő u. 22.) **Csillagné Lőrincz Zsuzsa és Sommer József** kiállítását Geröly Tibor nyitja meg.

Október 20-án – pénteken 17,00 órakor a Csili-ben **Duhopolszky László grafikus, Heil Edit, P. Takár Emőke és Urbán Gábor festők** kollektív tárlatát Geröly Tibor nyitja meg.

Október 20-án, 17,30-kor a Bocskai Galériában (XI., Bocskai u. 47-49) **ifj. Fekete Géza** szobrász és **Molnár József** festő kiállítását Wein Miklós nyitja meg.

EGYÉB RENDEZVÉNYEK

Szeptember 21-én csütörtökön 18 órakor a Rátkai Klubban (VI. Városligeti fasor 38) **Kriszta könyve** versben és dalban. Rudnai Gábor szerzői estje. Bevezetőt mond Hegyi Béla író. Zeneszerzők Muzsay András és Rózsa Pál. Közreműködik Leönch Boldizsár és művészbarátai, valamint Tacsvay László. Interjút készít Nádor Tamás. Konferál Solti Fatime.

Szeptember 29-én – pénteken 18.00 órakor Bíró Endre új nyomdaüzemének ünnepélyes megnyitója (IV. Knézich K. u. 4-6). A baráti találkozó vendége Dévai Nagy Kamilla és Sellei Zoltán.

Október 11-én, szerdán 18 órakor a Németh Kálmán emlékházban (Fót, Béke út) Petővári Gyula emlékezik a fafaragóművészre. Közreműködik: Sellei Zoltán. A Fóti Ősz programjában közös rendezvény a Fáy-Vörösmarty társasággal.

A Művészet és Barátai Alapítvány támogatói

10.000- forintot Gergely Mihály, 5000.- forintot Török György, 2000 forintot dr. Katona Ibolya, 1500 forintot B. Altai Ilona, ennél kisebb összeget fizetett Aranyiné Mázló Gizella (Debrecen), dr. Benediczky Istvánné (Szentendre), Kávássy Sándor (Sonkád), és Szirtes Józsefné.

HÍREK

Berettyóújfaluban megalakult az egyesület helyi csoportja A programok szervezésére háromtagú vezetőséget választottak, melynek titkára Csapóné dr. Gombos Piroska lett.

Az egyesület tizenötéves emlékplakettjét **Barabás Jánosné, Geröly Tibor, Kanizsa József, Lezsák Sándor** (Lakitelek) és **Rózsahegyi György** kapta.

Keres Emilt 70. születésnapján, **Csapóné dr. Gombos Piroskát** a Berettyóújfalui alkotótáborok szervezésében végzett munkájáért az egyesület emlékplakettel tüntette ki.

Fenyves Mária Annunciáta grafikáiból júliusban rendeztünk kiállítást a Nagy Balogh János kiállítóteremben, ahol a bemutatkozó munkásságát Geröly Tibor méltatta. Ugyancsak itt nyitotta meg Kanizsa József augusztus 10-én **Udvari Hajnalka** tárlatát, amely szeptember 9-ig tekinthető meg.

Körtvélyessy Magda festményeinek tárlatát a Dömsödi művelődési Házban láthatták az érdeklődők. A megnyitón Geröly Tibor méltatta a világjáró festő-költő munkásságát.

Okányi Kiss Ferenc 1963-tól napjainkig írott válogatott verseskötete VÍVÓDÁSAIM címmel, válogatott prózai írásai és elégedetlenkedő gondolatai VISSZATÉRT EMLÉKEK címmel jelent meg.

Tóth Ilona 56. önálló kiállítása lakhelyén, Kassán szeptember 30-ig látható.

A Parlament költségvetéséből egyesületünk félmillió forint támogatásban részesült. Köszönjük.

A Művelődési és Közoktatásügyi Minisztérium és a Soros Alapítvány pályázatainkat – mint az előző években is – elutasította.

Szeleczky József alkotásaiból a közelmúltban a Gödi Művelődési Házban rendeztek kiállítást, ahol az alkotó munkásságát Pogány Ö. Gábor méltatta.

Július közepén **Prof. Tsutomu Togucki** japán és 12 koreai festőművész mutatkozott be a Józsefvárosi Galériában. A kiállítás jelentőségét és az alkotások sokféleségét Geröly Tibor méltatta. **Sou Beung Kun** professzor a kiállítások kölcsönösségéről és fontosságáról beszélt. A megnyitót követően Sou mester vezetésével mesterkurzust szerveztek Zsámbékon.

Z. Soós Istvánt 95. **Csúcs Lászlót** 90. **id. Tóth Bélát** 85. **Hencsei Vilmost** és **Miczkovits Károlynét** 80. és további **37** születésnapját ünneplő **tagtársunkat** az elnökség nevében levélben köszöntötte a főtitkár.

GYÁSZHÍREK

Jakab Károlyné Kiszely Vilma 81., Krémer Gabriella 83, Szabó Lajos 68. évében elhunyt.

Emléküket kegyelettel megőrizzük.

ÜGYELET

Láng Miklós szeptember 26, október 10 és 24-én 10-től 11 óráig. Fenyves Mária Annunciáta szeptember 4-én és október 2-án 16-18 óráig, Geröly Tibor október 2-én 13-15 óráig ügyeletes.

MŰVÉSZET ÉS BARÁTAI
A Művészetbarátok Egyesületének lapja

Megjelenik kéthavonta
Felelős kiadó: Geröly Tibor
Felelős szerkesztő: Gergely Mihály
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
1078 Budapest, István út 42.
Telefon: 122-6926
Szerkesztőségi órák azonosak a programunkban közölt ügyeletek idejével.

Készült 1.400 példányban
a BÍRÓ family Kft nyomdaüzemében
Felelős vezető: Bíró Endre

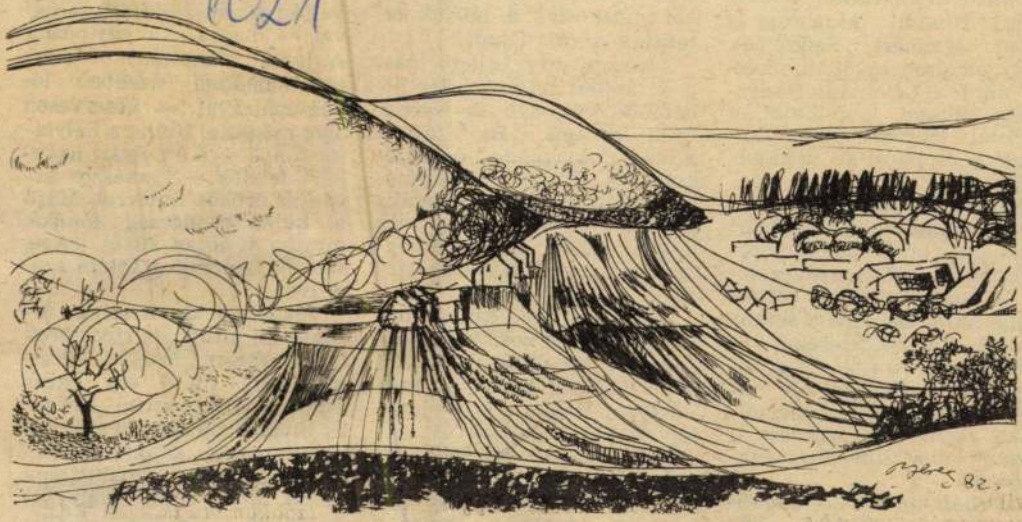

Berecz András: Szigligeti vázlatok

esszus ...

ani hadviselés a Ba Xuyen-i árásban tematikával — még a főnöke, a Lélektani Hadviselési Hivatal igazgatója is eljött egyenest Saigonból, hogy elhalmozza őt dicséretekkel mint a Lélektani Hadviselési Hivatal pótolhatatlan tisztjét: szervező tehetetlenségéért és páratlan újításaiért.

Mi tagadás, ő nem is gondolta volna, hogy a vásári rikkancs dumája és szemérmetlenül nagyzoló szövegelése — tudniillik, hogy rátukmálja az emberekre a semmi hasznú kuruzslószereket — egyszer még ennyire segítségére lesz, s egyben oly nagyon becses érték a hírszolgálati ügynökség számára a saigoni bábrezsim közigazgatásában!

Ezekben az utolsó napokban mindent megtett, amit

tak által ellenőrizt... ha eddig nem ismertétek ... őket híven a valósághoz, kor most ezek a tények ... rántják az álarcukat!

Azonban még valami ... is ki kellett találni, hogy ... hetőbbé váljanak az es... nyek. És épp a Ba Xu... járás Propaganda és ... koztatási Hivatala veze... nek ötlött eszébe a zse... gondolat — s azután ... minden kész, csak a ... resszus megnyitását kel... ni...

Huszonhárom egyen... rendőr és civil besúgó h... kedett el az úton a V... és a Vágóhíd között — ... javában éjszaka volt —, hogy figyelje a forgalmat és igazoltassa az embereket, akiknek majd részt kell venniük az ünnepségen. Később ugyanitt mintegy harminc

... és hivatal nélkül ... valamint egy katonai ápolónő előírásos szoknyában, amely olyan rövid, hogy kilátszanak görbe lábai — raj-

1982 SEP
KELET-MAGYARORSZÁG
Telefon: 337-748, 340-726
SAJTÓFIGYELŐ

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1981 SEP 6

KELETMAGYARORSZÁG

1021

és vihart kavarva bennem
visszahúznak a létezésbe

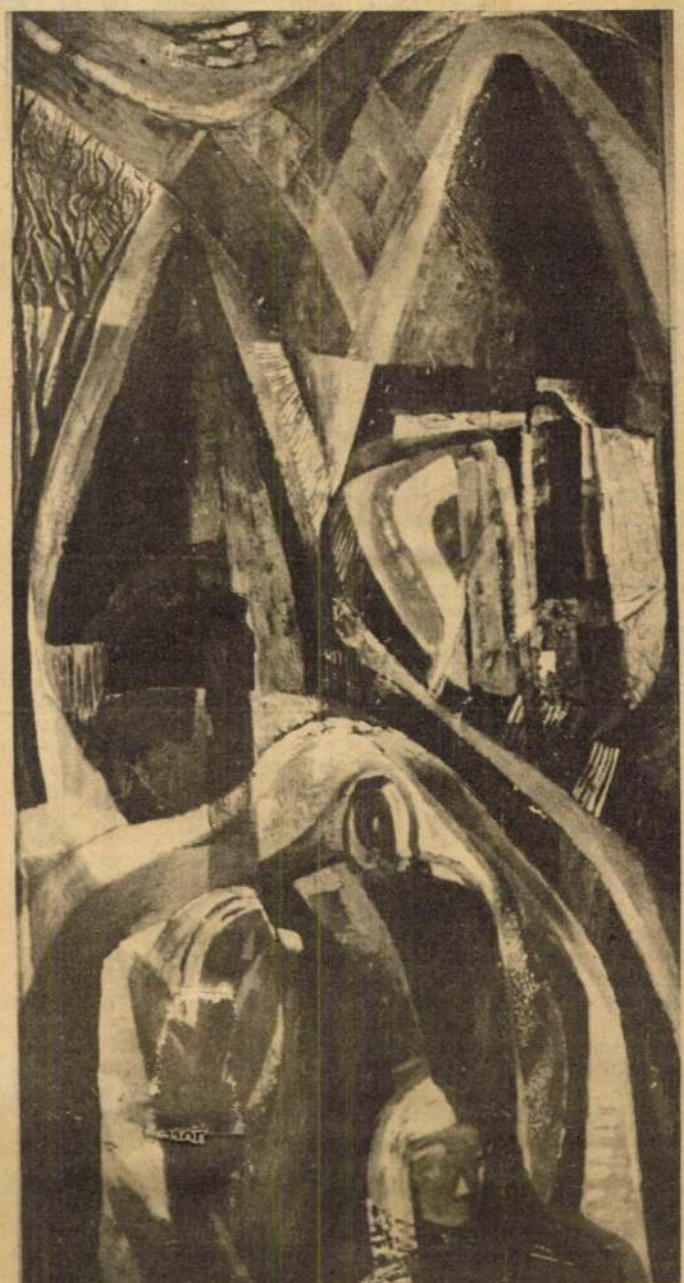

Berecz András

V. Szabolcsi Tárlat: Berecz András: Kárpátalja. (Reprók: Gaál B.)

júton)

gyémántot, az *Andrej*
jovot, *A nap végét*, a
ret. Tíz-tizenkét filmet
tettem előbb? Helyes
több van az általam öss
tott válogatott mezőr
Onnan tudom ezt, mer
folytathatnám a címek
ba vételét.

Az *Országúton*, *Fe*
Fellini mester

Berecz András
1021

TALÁLKOZÁS A HEGYEKKEL

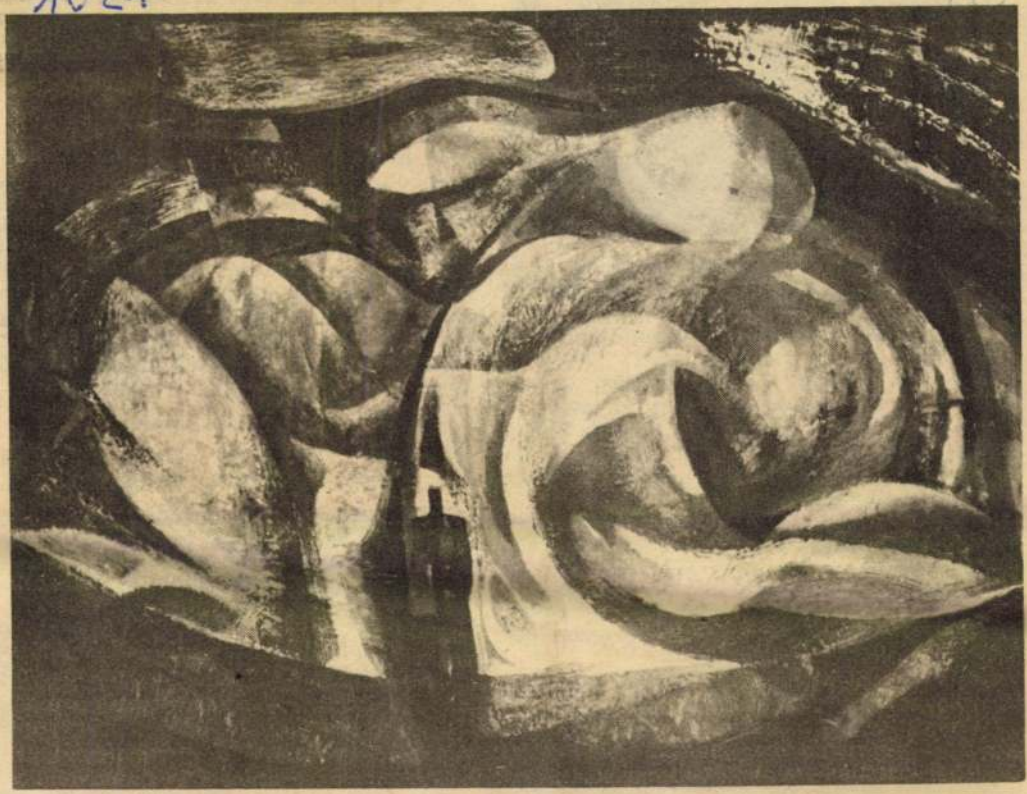

Berecz András festménye az V. Szabolcsi Tárlaton.

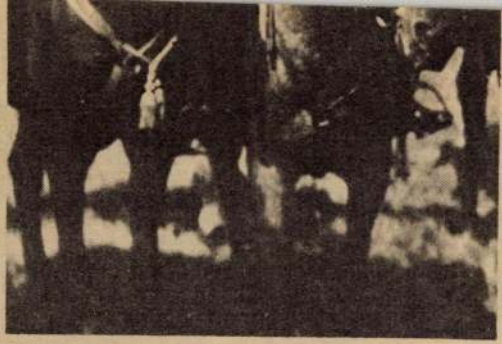

Egy jól ismert kép: Lukács tábornok Spanyolországban. (A Zalka-kiállítás anyagából.)

Másképpen alakult, mert technikumi tanár lett, de csinált ott egy honismereti kört és abban — még ha a mezőgazdasági technikumban az nem volt is a legcélirányosabb — kezdett Zalkával foglalkozni. Később *Zalka-emlékszobát* akart Matolcson. Abban az időben *Csallány Dezső* volt a megyei múzeum igazgatója, megértette ezt a törekvést és 20 ezer forintot adott. Az emlékszoba létrejött. Akkoriban többször felkereste *Váci Mihály, Czine Mihály* és *Hársfalvi Péter*. Az ő biztatásukra és segítségükkel kezdett alaposabban kutatni: gyűjtötte a Zalka-relikviákat, -emlékeket, majd a technikumban szervezett egy *Zalka-kiállítást*.

Ekkor már segítője is akadt, egy mátészalkai kutató, *Nyéki Károly* személyében, aki abban az időben is már Zalka élettörténetének feltárásán fáradozott. Miután pedig Mátészalkán valóság lett *a múzeum*, célul lehetett kitűzni egy Zalka Mátéhoz méltó na-

ak, sp
fiai lá
re ve
mert.
népsz
éppe
való
rába

Er

—
szim
díja
van
és
ban
nép
ból
ny
hu
bit

ze

1987 SEP 13

KELET-MAGYARORSZÁG

MAHIR
SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., CSLOI UT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Hát ez a kiállítás... tettei, emlékei ismertek, relikviái a múzeumban megnyugtatóan együtt vannak. Mindenképpen elegendők ahhoz, hogy emlékének rögzítői legyenek, de Zalka Máté úgy is mint ember, úgy is mint forradalmár oly nagy formátumú volt, hogy *nem elég, ha csupán emlék számunkra*, hiszen — Faulkner ide is találó szavaival élve — *„támaszték és oszlop is lehet, mely olyan segítséget ad, hogy megmaradjon, hogy fennmaradjon az ember."*

Erre éppen napjainkban van igen nagy szükségünk!

1021

Még nem nyílt meg, de...

Hiányos és „nagyvonalú" válogatás — Megrokkant a múzeum kiállítási helyisége — Beszélgetés Berecz Andrással, a képzőművészeti csoport titkárával

Rövid idő múlva érdekes kiállítás nyílik Nyíregyházán. Már a neve is elárulja: Nyírségi Képzőművészeti Kiállítás —, hogy bizonyos fajta teljesség igényével kíván a nézőközönség elé lépni. Valóban a kiállítás rendezőinek célja az volt, hogy bemutassanak minden olyan képzőművészt, aki itt él és munkálkodik, vagy a Nyírségben élt hosszabb ideig, innen indult és a Nyírséget vallja szűkebb szülőházájának.

Hogyan valósul meg ez az elismerésre méltó törekvés.

Berecz András a képzőművész szövetség nyíregyházi csoportjának titkára így vélekedik:

— A már zsürizett anyag birtokában sajnos azt kell mondanom, hogy a törekvés csak részben érte el a célját. Előre [illegible] múzeum helyisége nem a terem megrokkant, s ezért a kiállítás a József Attila Művelődési Házban nyílik meg. Ez nem alkalmas képek bemutatására. Ez volna azonban a kisebbik gondom, Őszintén meg kell mondanom, a nagyobbik gondot a kiállítás anyaga kelti bennem.

— Talán nem teljes?

— Jó néhány megyénkből elszármazott képzőművész hiányzik műveivel. Kevesen, mint Boros Géza, Diószegi Balázs, Váci András küldték el képeiket, s ők sem úgymond „anyag erős" műveikkel szerepelnek. A legnagyobb hiba azonban az, hogy a Pestről leküldött zsüri túlságosan nagyvonalú munkát végzett. A válogatásban olyannyira elnéző volt, hogy a képzőművészeti élet egészét átfogó kiállítás anyagába bevette a dilettánsok, vagy mondjuk így: alig csak tanuló, kezdet kezdetén álló szakköri tagok, diákok munkáit is. Nem mondom azt, hogy ezek a képek nem mutatnak érzéket, de semmiképpen sem reprezentálhatják egy megye képzőművészetét.

— Volt már erre példa?

— Még nem. Az eddigi kiállításokat éppen az jellemezte, hogy a hivatalos zsüri nagyon is szigorú válogatásokat eszközölt. Most pedig valami olyasmi tendenciát látok munkájukban, hogy „jó az vidéknek".

— Nem lehet ezen korrigálni?

— Sajnos, már nem. Az idő rövid. Én azonban figyelmeztetést látok benne, hogy ez a jövőben ne ismétlődhessen meg.

— E szerint csalódást fog okozni a kiállítás?

— Ellenkezőleg. A kiállítás művei között számos, valóban kitűnő alkotás is szerepel. Jó lett volna azonban, ha a közönség a Nyírség képzőművészeti életét csak az ilyen magas szinvonalú — és már országosan is elismert — műveken keresztül ismerhette volna meg, e kiállítás összességében.

Ezekután fokozott érdeklődéssel várjuk a kiállítás megnyitását, amelynek bírálatára még visszatérünk.

KELETMAGYARORSZÁG
1964 JAN 9
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

merkőzés összeállítása
csak sok fejtörés ut
letik meg. A Sparta
röplabdázóinál pedig
mérvű a helyzet, h
elmúlt bajnokság so
bajnoki mérkőzésre n
tak kiállni, s ha nem
nagyon rövid határid
lül megoldani az
lást, a következő bajnoki
évadban ez nagyon kellemetlen következményekkel járhat. A Nyíregyházi Petőfi NB II-es női röplabda-csapata az őszi osztályozók során került be az NB II-be. Az együttesnek van ugyan játékosgárdája, de a csapat jelenlegi összetételében aligha tudna helytállni az NB II-ben, okvetlen erősítésre van szüksége, ha helyt akar állni.

VAN-E MEGOLDÁS?

Ugyanez vonatkozik a Spartacus kosaras lányaira. Ők szintén az ősz folyamán harcolták ki az osztályozókon az NB II-be jutást, s az ugyancsak erős mezőnyüknek igérkező Keleti csoportban, a bentmaradáshoz e csapatnak is szüksége van újabb játékosokra.

Ezek a tények, s felvetődhet ezekután a jogos kérdés, milyen megoldást lehet találni? Van-e egyáltalán megoldás?

A röplabda sportág számára megnyugtató lenne a megoldás, melyet a megyei szövetség kibővített elnöksége vetett fel. Elképzelésük az, hogy a csapatok — illetve a sportkörök — patronálnának egy-egy középiskolát, s emellett egy-két általános iskolát. Igy a középiskolásokat rövidebb edzés után már a csapat rendelkezésére is állíthatják, s ugyanakkor az általános iskolások közül a következő évek rendszeres és megnyugtató utánpótlását tudnák biztosítani.

Ezt a gyakorlatot a kosárlabda minőségi szakosztály is követhetné, számára is sokat segítene ilyen, vagy ehhez hasonló más megoldás.

Mindezekből nyilvánvaló,

Sport

Korán kezdődik ebben az évben a szovjet labdarúgók szezonja — mondotta Valenytin Granatkin — a Szovjet Labdarúgó Szövetség elnöke. A moszkvai klubcsapatok válogatottja ugyanis már január 9-én 19 játékossal elutazik Mexikóba, ahol egy nemzetközi tornán vesz részt.

Labdarúgó válogatottunk a nyár közepén részt vesz a Brazil Labdarúgó Szövetség 50 éves fennállása alkalmából megrendezésre kerülő nemzetközi tornán. Az idény végén csapatunk nem kisebb ellenfelekkel találkozik még ... Jugoszlávia ...

A ... hét ... a szombaton és vasárnap a megrendezi Keszthelyen műkorcsolyázók és jégtáncosok idei Balaton-bajnokságát. Micsonai Béla, ügyvezető titkár kedden ...

Berecz András: Kazal
Meule – Crnoe

elrendezésben gyümölcsöskosár gyümölcscsel, virágváza virággal és kávéskanna csészével, melyek kompozíciós egysége jó dekoratív érzékre vall. Szerkezeti felfogásával tűnik ki Fónyi Géza „Tengerpart" c. szép felfogású, érzéssel megkomponált olajfestménye, melynek végtelen térbe nyúló tengere híven kifejezi alkotója lírai, egyben rendre törekvő hangulatát. Hasonlóan érzelmeket és hangulatot tolmácsol a modernül megoldott, „Hazafelé" címet viselő kisebb méretű olaj, Miskolczi László festménye. Amint a szürke háttéren átvonuló figura kapával a vállán hazafelé tart, hitelesen megjeleníti a fáradtságot; úgy érezzük, hogy az olaj egy nagy kép felvillanó vázlata is lehet.

Kár hogy a beözönlő fény által árnyékba került falsíkra függesztették Ujvári Lajos művészpedagógus szintén kisméretű olaját, mely a „Szobasarok" címet viseli, valamint Pirk János „Önarckép"-ét. Igen jól megoldott, tartalmas munkák. A korántsem teljes beszámolót még ki kell egészíteni Iván Szilárd „Fúj a szél", valamint Antal Ilona „Ági" címet viselő, tartalmilag és formailag is hibátlan grafikáival. Annak ellenére, hogy szubjektív a véleményem, a kiállítás tanulságaként levonható, hogy a bajai műértő közönség körében tavaszi hóként kezd olvadni a fagyosság a modern irányokkal szemben. Ez a kiállítás áttörte a közöny ködös falát és befejezett egy kort a képzőművészeti nevelés terén. A nevelés egyre könnyebbé válik, mivel soha nem tapasztalt érdeklődés kíséri az újabb irányokat is és sokak megértik, sőt szeretik az alkotó ember benső tűztől égő és külső formát feszítő egyéniségét. A múzeumok sem konganak már az ürességtől és számosan tudják rangjukat, üdvözlik azokat, mint az emberi fejlődés és szépség letéteményeseit. A képzőművészet a szerves érdeklődés tömegközpontjává vált manapság és napról napra nő életformáló ereje. Nagy megnyugvással vehetjük tudomásul, hogy az avatott fórum, a Magyar Nemzeti Galéria nem a „közérthetőség" alapul vételével vásárol, hanem az egyéni utakat járó művészeket is értékükön becsüli.

Végezetül még lenne egy kérésünk is. A kiállítás népszerűségét és hatásosságát, sőt megértését is növelhetnénk, ha a kiállított művek mellé rövid szöveget mellékelnének jól olvasható tipográfiával. A sommás magyarázat azért lenne fontos provinciális viszonyok között, hogy minden a művészet iránt érdeklődő legalább elemi fokon ismerhesse a kép alkotóját, mondanivalóját és stílusát, ezzel esztétikai érzékét és tudását szélesíthesse, kielégíthesse. Ilyen igény van s ez érthető, hiszen laikusnak igen nehéz eligazodnia az új stílusok, törekvések szövevényében. Végül is a művészet közkincs, az övéké, a tömegé, az emberé, akiért és akinek festünk, hogy életét szebbé, teljesebbé tehessük.

Mészáros Fülöp

Berecz András kiállításáról

A nyíregyházi Jósa András Múzeumban nyílt meg legutóbb Berecz András fiatal festő-grafikus tárlata. A kiállított 44 mű túlnyomórészt akvarell és pasztell s a 61-62-es évekből való. Az olajképek mellett egy-két pác, s ceruzarajz kerekítette egésszé a háromteremnyi kollekciót. Anyagát elsősorban szűkebb hazája: a nyíregyházi tájak, — főleg a Benczur park romantikus szépségeiből merítette, de találtunk képet a Hegyalja vidékéről s az Olt völgyéről is.

Nyíregyházán első mestere Diószegi Balázs, míg a főiskolán Bernáth Aurél és Domanovszky Endre irányítja. A fővárosból szívesen jön haza Nyíregyházára, az ismert és megszokott környezetbe. Tanári állást vállal, majd megyei szakfelügyelő, végül átkerül a felsőfokú tanítóképzőbe. Az utóbbi két év nyarát a képzőművészeti körök kollektívájával Tokajban töltötte. — Mikor eddig összegyűlt képei mérlegelésekor az önálló tárlat gondolata felmerült, a hozzáértők megkérdezték: „miért nem állított ki eddig?", — szerényen ennyit válaszolt: „Nem éreztem még, hogy erőt képviselek."

Tárlatára fokozott kedvvel készül. Egyes festményeket átfogalmaz, félig kész képeit befejezi. A megsokszorozott munkatempó s az első bemutatkozás felelőssége lappangó értékeit is felszínre hozza. Ami eddig inkább ösztönös volt, egyre jobban tudatossá formálódik. Képpé dolgozza a „Munkába indulók" pasztell-vázlatát, de a „fogalmazvány" még sokkal frissebb. 1960-ban eléggé lefogott színekkel festett — erre utal az ebből az évből való „Vízparton" —, de érzi, hogy színeit fokozni kell. Az „Asszonyok" című olajképén egyre erősebben magára talál. Meggyőződésem, hogy ez a vászna fejezi ki legjobban jelenlegi törekvéseit. Megragadja a szemlélőt a temperával készült „Este" is — ágas-bogas fáival, sötéten elővillanó egével s főleg — Bereczre oly jellemző — líraiságával. A tartalomnak és a formának egyensúlya azonban néhány képén megbomlik. „Bivaly a kazalnál" c. vásznán érződik a kettősség a táj és a figurális részletek között, — „nincs úgy együtt", ahogyan még a festő szeretné. A keresgélés küzdelmei Benczur parki képein kevésbé kísérhetők nyomon. A fák arabeszkjei, — amelyek elődjét, Diószegit is megihlették, a háncsok fehér, dekoratív ragyogása felizzítják kolorit-érzékét. „Sok misztérium van ezekben a fehérekben" — mondja önvallomás-szerűen. Hogy jó festő, bizonyítja: mennyire átfogalmazza a látványt, mennyivel többet visz bele, mint amit a valóságban szemlél. A „Kora-tavasz"-nál inkább benső élményei dominálnak. Berecz a nyírségi táj embere; ezt bizonyítja az a viaskodás is, amelyet erdélyi képeinél folytatott. Felesége Csikszeredára való. Nyári rokoni látogatások idején kijárt az Olt völgyébe, de eleinte sehogyan sem ment a festés. A hegyek közt börtönben érezte magát. Lassan eszmélt a magasságok és mélységek, a hegyek és völgyek kontrasztjára. Olaj és tempera vegyesen beszél e képeken. Tudatosan villantja ki festékkihagyások segítségével az alapot.

Festői elgondolása helyesen értelmezett. Nem a technikára épít, hanem az élményt látja előre s ha a választott megoldási módszer mindenképpen megfelelő, akkor folytatja a képet a befejezésig. Művészetének legfőbb törekvése a világos kifejezés. Festői célja, hogy a lehető legegyszerűbben bontsa foltokra a képi látványt. Már vázlatai elárulják: mennyire tudatosan törekszik az egyszerűségre: hogy kevéssel is sokat mondjon. A színek és formák vetülete azonban még nem minden képénél egyenértékű. Van, amikor a kompozíció jobb, s előfordul, hogy a színek l'art pour l'art eluralkodnak. Ez is jelzi, hogy Berecz András még nem régen jutott túl a keresés évein. De ez a bravúrok nélküli, kevéssel is sokat kifejező piktúra rámutat arra, hogy a 30-as évei elején járó festő rövidesen oly mértékben lesz úrrá a technikai eszközökön, hogy azok már nem gátolhatják festői kifejezésének erejét.

Tóth Ervin

Egy „problémátlan" kiállítás problémái: Chován Lóránt képei

Mindig bizonyos elégtételt érzünk — és velünk együtt, feltehetően, a művészetszerető közönség túlnyomó része — ha egy-

akik életpályájuk egy-egy szakaszán vagy csak néhány műben hasonló módon adnak kifejezést a kor közös problémáinak.

Szabadi Judit

Fischer Ernő a Derkovits-teremben

Aki csupán e szűkös huszonöt kiállított műből kíván következtetni Fischer Ernő festő voltára, bajosan különbözne attól, ki egy ötvenedik évéhez közeledő költőt valami antológiában megjelenő pár verséből bátorkodna elképzelni. Fischer Ernő képei mögött érdemes látni a megtett életutat, éppen nem mentség okából, de az értésért, ami nélkül vajmi bajos még a műélvezés is. Tudni kell, hogy Fischer Ernő nem könnyű iskolázás után közel egy évtizedig irányította az ország műkedvelő képzőművész köreit, ízlést gyámolított, országot járt, s Tokajban is szinte egy évtizede nyaranként körvezetők s rajztanárok tucatjait tanította, maga is tanulván tőlük. Szemérmes volt ez időben, jószerint csak 56-ban láttam több kisebb kompozícióját. Természet és ember — ezek koordinálták festői birtokát. Ám mennyivel naturálisabb volt ez akkor, mint ami most a Derkovits-teremben fogadott. A szegedi tanárság nemcsak funkcionáriusi „rabláncaitól" szabadította meg, de saját világa körüljárására, megértőbb és egyénibb meglátására is késztette. Témában most is keskeny e világ; Prága, illetve a Város, meg a tó, a Balaton. S az ember? Egy családtag és Harlekin, Harlekin. Valami parányit félénk visszahúzódás az embertől, inkább a szelíd látványú és mégis emberibb természet titkaiba pillantás — mondhatnám róla túlozva és igaztalanul. Persze, a megértést, a világ és az ember megértését ott lehet és kell kezdeni, ahol a megismerés kézenfekvő. De a világba hatolás, annak szeretetteljes feltárása Fischer Ernőnél eztánra vár. És legyen szabad ezt remélni is. Mert e festészet alapja végsősoron a humanitás, még eszközeiben, színharmóniájában, mértéktartó és nem hangos formálásában is. Fischer Ernő művészi érésének az utóbbi pár évben történt felgyorsulása azzal biztat, nagyobb bátorsággal nyúl majd a való világ oly számos egyéb varázsa után is. Ehhez megadatik minden bizonnyal a kifejező erő hatványozódása is.

V. I.

Modern Magyar Festészet kiállítás Baján

Nemrégiben rendezték meg a bajai József Attila Kultúrházban a Modern Magyar Festészet — a Magyar Nemzeti Galéria Új Szerzeményei című bemutatót. A reprezentáns képkiállításon elfogult és elfogulatlan nézőnek egyaránt közös nevezőre kellett jutnia, nevezetesen arra, hogy a XX. szd. festészete eltisztította útjából azokat a kötöttségeket, melyek a művészi szabadságot szűk korlátok közé szorították. A kiállított idősebb és fiatalabb nemzedék művein lemérhető, hogy a művészi szabadságot egyéniségének megfelelően használta fel, anélkül, hogy túlzásokra ragadtatta volna magát az absztrahálás terén.

A kortársak törekvései jórészt azon elődeik nyomán haladnak, akik hasonlóan mentesek voltak a téma, formai és tartalmi mondanivaló, valamint a szakmai tudás kötöttségétől és egyéniségükkel utat mutattak a XX. szd. festészetének. És ez a piktúra igaz művészeket teremtett és teremt naprólnapra, ma is. Témájuk a társadalmi valóság, középpontja az ember. Nem szakadnak el a valóság igazi tükröztetésétől még akkor sem, ha a forma elszakadni látszik az izzó tartalmi mondanivalótól. Az expresszív, benső lényeg és progresszív egyéniség feltárása nélkül nehéz állást foglalni az ember sorsának mikéntjéről és ezzel az igazságról vallani.

A kiállított művek nagyrészben tájképek és csendéletek, alig egy-két enteriőrt, életképet, tematikus vagy portré festményt találunk csak közöttük. A néző általában megszokta, hogy a meglátás első pillanatában arról vegyen tudomást, ami spontán megragadja és nem mérlegeli a művész felkészültségét, technikai tudását, tartalmi és formai mondanivalóját. Ezért láthattunk a kiállításon kisebb csoportokat egy-egy kép körül, hogy vérmérsékletük, felfogásuk alapján csodálják, vagy marasztalják el előadásmódját, sokszor vidékies viszonyok közti szokatlan újszerűségét.

A kiállításon megtekintett festmények valóban a művészi felfogás és kifejezés szélesebb skálájával tűnnek ki, mint az itt megszokottak. A szocialista realizmus objektív valóságábrázolásától, az expresszív kifejezésen át a konstruktív előadásmódig több irány is képviselt. Mindezek a művész szubjektumával gazdagítva, természetén átszűrten, művészi igazságként tárulnak a néző elé, hogy a képzőművészeti alkotásokon át lemérhető lehessen, miként közelíti meg a jelenségeken át a lényeget, a mondanivalóját.

A grafikák között szép bemutatkozás Bencze László „Önarckép" és „Vásár" című rajza. Önarcképe valóságos vallomás, énjének szuggesztív erejű benső kivetülése. Szép Pleidell János „Bivaly" tusrajza és nagy közönségsikere volt Csernus Tibor „Utcai zenész" elnevezésű színes grafikájának. A kép mozgalmas figurái a mondanivalót segítően szerepelnek. A kiállítás másik igen szép élménye Bartha László „Vass Elemér" elnevezésű akvarellje. A meglepően könnyed technika álomszerűen éjt varázsol a képre, melynek lebegőek a színei; artisztikus portréja lírai hatást kelt, és poetikus összefogottsága mély érzésekre utal. Hasonló érzelmeket kelt Szentiványi Lajos „Csopaki udvar" című finom, ízléses színezésű, érthetően rendezett, hibátlan gouache képe.

Az olajfestmények közül kitűnik Barcsay Jenő „Gyár" címet viselő, szűkszavúan is sokat mondó, kontúrozottan statikus, téglavörös, fekete és fehér színű, konstruktív felépítésű alkotása. A szigorúan kontúrozott kis olaj a kiállítás egyik gyöngyszeme. Tetszett a szép elrendezésű, tüzes színekben égő, „Dáliák" elnevezésű kvalitásos csendélet, mely Holló László műve. Kék atmoszférikus megoldás jellemzi a téri rendezés mellett Kmetty János „Csendélet"-ét. A természet fény-árnyék hatása álomszerűen lágy pasztell színekben, finom tónusban és halk hangvételben került bemutatásra Csáki Maronyák József „Falurészlet" című képén, melynek hitelességében rejlik a hangulata is. Realista hagyományainkban fogant Weinträger Adolf „Faluvég" elnevezésű olajfestménye, melynek érthetősége bizonyítja, hogy alkotója nem adja fel egyéniségét a pillanat kedvéért. Mélységes távlatú olaja a kivillanó fehérrel, jó technikai kivitelezésével, erőteljes hangvételével legjobbjainkat idézi e modorban.

Az előbb említett két festő mellett nagy közönségsikere volt az expresszív tűztől fűtött, konstruktív színekkel mesterien megoldott „Piros csendélet"-nek, Ilosvay Varga István olajának. Az asztalon felülnézetben ábrázolt tárgyakat kettősség jellemzi, míg színei a piros szín dominanciájával szinte mágikus erővel vonzzák a szemet, addig perspektiválisan nem nyugtat meg a megnyújtott térrel. Az abroszon szép

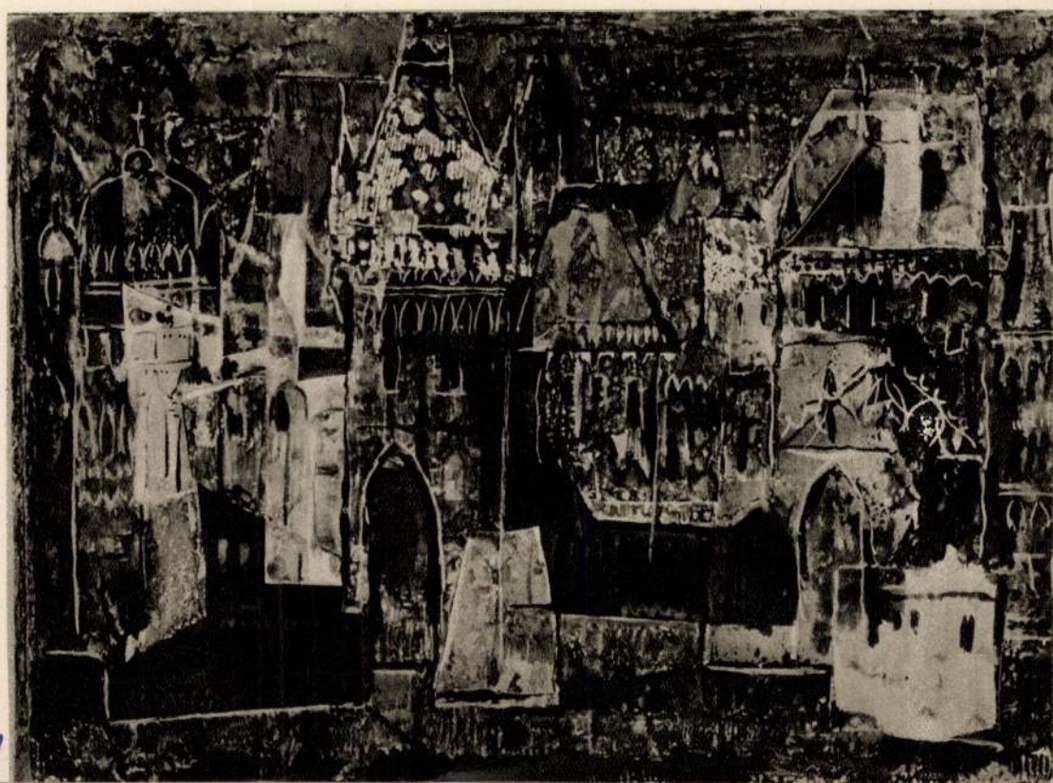

Fischer Ernő: Prága I.
Prague I. – Прага. I.

1021

Berecz András: Varjak a szántáson

százada Romániában

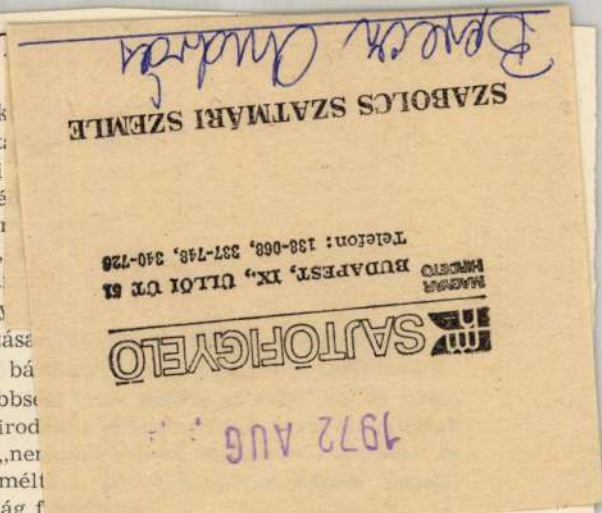

Két fiatal kritikus közös munkája az a k
Romániai magyar irodalom 1945—1970. Buk
mániai magyar irodalom felszabadulás utáni
dalomtörténete. Nehéz és hálátlan feladat, é
pezni, alakuló és fejlődő művészetet elhelyez
bátorságukat és merészségüket kell dicsérni,
jesítmény az egész magyar nyelvterületen. A
válaszolni a szerzők, melyet *Izsák József* így
tekinthetjük-e nemzetiségi irodalmunk alkotás
tárgyilagosan ítélhetünk meg, mintha a világ bá
Kántor Lajos és *Láng Gusztáv* minden kisebbs
értékítélet mércéjével vizsgálják a korszak irod
meg, hogy a romániai magyar irodalomban „ne
a drámát is olyan szintre emelték, amely mélt
hagyományokhoz, s itt-ott érdemes a nagyvilág f

SZABOLCS SZATMÁRI SZEMLE
Berecz András
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1972 AUG

A könyv bevezető fejezetét *Láng Gusztáv* írta, s a két világháború közti romániai magyar irodalom történetének kérdéseivel foglalkozik. Rövid, de tömör áttekintések az intézmények, folyóiratok, könyvkiadás problémáit tárgyalja, s periodizációja — az eddigi kísérleteket is figyelembe véve — a legkörültekintőbb és legelfogadhatóbb. Két fontos megállapítását emeljük ki. Az egyik ennek az irodalomnak a meghatározása: „a romániai magyar irodalom Románia 1919 utáni területén kialakult magyar nyelvű irodalom. Társadalmi meghatározója a romániai társadalmi valóság, valamint a romániai magyar kisebbségi, illetve 1944 utáni nemzetiségi helyzete. Mindkét vonás megkülönböztető a magyarországi irodalomhoz viszonyítva, amelyhez azonban a nyelv és a kulturális hagyományok tágan értelmezett közössége fűzi." (7) A másik, a hagyományok szerepe: „Történelmi létfeltételei arra utasítják irodalmunkat, hogy a romániai kultúra vérkeringésébe ömlessze a magyar irodalom humanizmussal és európaisággal eljegyzett áramát Balassitól József Attiláig — s ugyanakkor romániaiságából adódó sajátos vonásaival termékenyítő többletet jelentsen a magyar kultúra számára is." (7) Ez a rész azzal a feladattal készült, hogy megmutassa az 1945 után kezdődő korszak „előzményeit", hogy milyen hagyományra épülhet a szocialista irodalom. Néhány pontatlanságot leszámítva egy lényegesebb hiányossága van a bevezetőnek, nevezetesen az, hogy a *háborús évek* irodalmi életét csak éppen megemlíti, s Dél-Erdély literatúráját nem vizsgálja.

Az irodalom élete című fejezetet elnagyoltnak érezzük, mert néhány lapon 25 év irodalmának kérdéseit csak lexikonszerűen tárgyalják. Nyilvánvaló, hogy ennek az időszaknak a periodizálása nehezebb, mint az előző, lezárt korszaké, mégis meg kellett kísérelni valami elhatárolást. Ezek szerint az újrakezdés ideje a Népfront jegyé-

Berecz András

A nyíregyháza szülétésű Berecz András művészete is rokonítható a hódmezővásárhelyi festészethez.

Lóska Lajos: Nyirségi körkép - 1977.
Művészet, 1977. szeptember - 28. oldal.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

Berecz András

KELET-MAGYARORSZÁG

1975. OKT. 15

1021

Berecz András rajzai

Asztalos Miklós juhász

Szilágyi Imre juhász

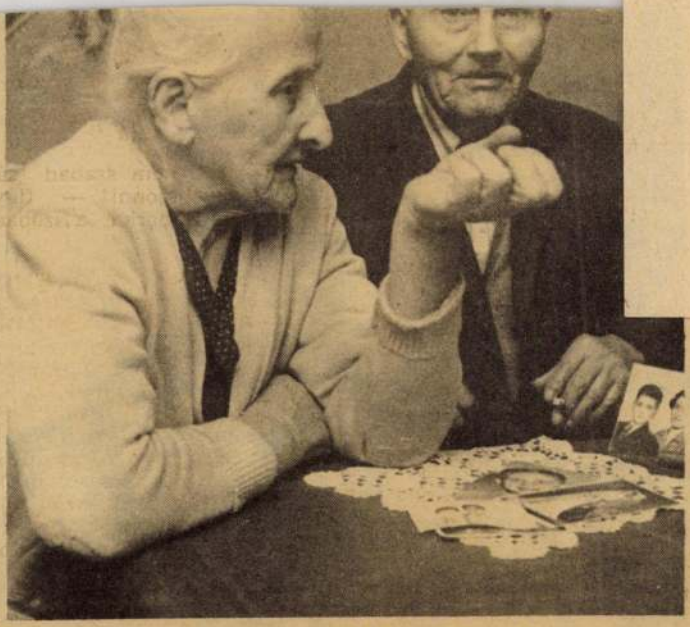

„... azért csak haladt az élet...”

lyegzik. A felét lebélyegezték, a felét meg elvették. Ja, az is akkor történt, hogy egyszer nekiálltam kalácsot sütni, kemencében, mert akkor még divat volt. Jön a Zsuzsi néni és mondja, dugjam az ágy alá a tésztát, mert jönnek a katonák és elviszik. Jöttek a katonák, és elvitték az embereket. Pár hónap múlva újabb fehér csapatok

konyra fogyott arcán mosoly ül.

Körülnézek, a házat dicsérem. Van miért.

— Nem így volt ez mindig — mondja a néni. Keze kimért lassúsággal a lekvárkavaró kanál nyelét mozgatja.

— veszi fel a történet fonalát a néni. — Nem árulom el, feleltem, de biztosak lehetnek, mindnek van fekhelye. Ne szaporítsam a szót, végül minden rendeződött.

— És a gyerekek?

Olyan gyorsan sorolja, hogy jegyezni is nehéz. Lajos és Feri Pesten van. Míg mondja, a parazsat az üst alól egy lavor vízbe rakja, új gyallyal szítja a tüzet. Ami mindennél fontosabb, jutott szakma mindegyik gyereknek.

— Erről az életről egy regényt lehetne írni — mondja. — Az uram részesarató volt, tizenötödében arattak, napi öt kiló búzát kapott, de

Berecz András

Berecz András: Mozaik, kerámia, 2,7×6 m, 1977 Nyíregyháza, kórház

Művészet, 1977. 9. 27. old.

BERECZ ANDRÁS festő

BERECZ ANDRÁS festművész kiállítását a tapolcai Batsányi János Művelődési Központban megnyitották. A művész két évtizedes munkásságát reprezentáló tárlaton több mint 40 festményt láthatnak az érdeklődők. A kiállítás augusztus 16-ig tart nyitva.

Képszabadság 1983. aug 3.

Berecz András

„Mozaik" (kerámia)

(repro)

— : Szabolcs-Szatmár képzőművésze

Művészet, 1977. szeptember – 27 lap.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1977 AUG 28

Keletmagyarország

Berecz András

1021

KM VASÁRNAPI MELLÉKLET

Berecz András: El kéne indulni . . .

ándor igazgatóval

kolai életről

● **Ez olyan, mint amikor az orvos esetleg csak a saját diagnózisában bízik?**

— Valahogy így. Ha ettől sikerülne megszabadulni, hallatlanul intenzívé válna a munkánk, s ez könnyebbség lenne a tanárnak és a gyermeknek is.

● **És mi a harmadik gondja?**

— A pedagógus és a gyermek viszonya, ami szintén égető kérdés. Közelebb kell kerülnünk a gyermekhez. Erre mindenképpen időt kell szorítani. Ma már nem elég, ha a tanár felmegy a katedrára és a gyermekek

● **Ez lenne a nyitott iskola?**

— Úgy vélem, hogy az iskola nem attól válik nyitottá, ha a hivatalsegéddel szombaton és vasárnap is kinyittatjuk a kaput. Vannak, akik így képzelik. Nem mondom, hogy esetenként ne legyen nyitva szombaton, vagy vasárnap is, ha valami programot tudunk adni a gyermekeknek. De a nyitottságot én úgy értelmezem, hogy a gyermekek számára

Beszeda András

Méltatás

Koroknay Gyula: Képzőművészet Szabolcs-Szatmárban.
Művészet, 1977. szeptember -18. oldal.

Berecz Anna

Berecz András: Öreg edények

Magyar Nemzet 1986. XI. 27.

Berecz András, festő-grafikusművész

Immáron hagyomány, hogy kétévenként képzőművészetünk java terméset láthatjuk, – most a bpesti Műcsarnokban nyílt meg az Országos képzőművészeti kiállítás. Szembetűnő hogy minden műhely – dolgozzon a fővárosban, vagy vidéken – számos új árnyalat jegyében lép a porondra. – Akadnak hiányok is: hiányoznak ugyanúgy, mint a Sárvárott alkotó Lakatos József, a nyíregyházi Berecz András – és még többen.

Losonczi Miklós: Országos képzőművészeti kiállítás.
Vas Néke, 1984. ápr. 7.

Berecz András festő- grafikusművész

A debreceni országos képzőművészeti tárlat e művészeti ág seregszemlélének is tekinthető. – A megyénkben élő művészek közül heten szerepelnek az országos tárlaton, három szobrász- és négy festőművész: Balogh Géza, Berecz András, Nagy Lajos festőművész – és még többen.

Képzőművészetünk seregszemléje.
Kelet-Magyarország, 1984. 12. 7.

Berecz András

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

KELET-MAGYARORSZÁG
1982 OKT 30

1021

Képzőművészeink vázlatkönyvéből

Berecz András: Falképvázlat.

KM H

A Jósa András Múzeum gyűj

Benczúr Gyula: Leányka

Vajon szomorú? Vagy csak komoly? Nagy bánata van? Ránézünk és vallatjuk a tiszta fényű szép leányarcot, mely *Benczúr Gyulának*, Nyíregyháza neves szülöttének, kora ünnepelt festőjének ecsetje alól került ki.

A *Jósa András Múzeum* 1300 darabot számláló képzőművészeti gyűjteménye újabb *100 darabbal gyarapodott 1981—82-ben.* A változatos anyagban szerepelnek XVIII—XIX. századi művek, de jelentősek a kortársművészet alkotásai is. Ez alkalommal a vásárlások közül *Benczúr Gyula: Leánykaportréját* mutatjuk be.

Benczúr Gyula 1844. január 28-án született *Nyíregyházán*, ahol apja gyógyszerész volt. 1859-től *Kassán* a reáliskola növendéke lett, *Klimkovits Béla és Ferenc* testvérek festőiskolájában tanult. 1864-től a *müncheni Képzőművészeti Akadémián* folytatta tanulmányait, ahol 1869-ben *Piloty* tanítványaként végzett. Járt Olaszországban és Franciaországban. 1876-tól *a müncheni Akadémia* tanára. 1883-tól a Budapesten megalakuló *Mesteriskola* élére került. Pályafutása során a hivatalos elismerés minden jelével elhalmozták. Sok képe kapott itthon és külföldön első díjat. A *Tudományos Akadémia* tagjává választotta. 1920. június 16-án halt meg a Nógrád megyei *Dolányban* (ma Benczúrfalva).

1922-ben a művész hagya-

Benczúr Gyula:

100 darabot számláló gyűjtemény jelentős vásárlások kapcsán az utóbbi 10 esztendőben megháromszorozódott.

Iroda a vállalkozásokért

Hitellel, technikai eszközökkel, tanácsokkal segít a Primom

Baktalórántháza (O. K.) — A szakemberek zöme a vállalkozások élénkítésében látja azt az utat, mely kivezetheti az országot a jelenlegi nehéz gazdasági helyzetből. Különösen nagy szükség van erre megyénkben, mely a gazdaság szinte minden területén hátrányos helyzetbe került.

A PRIMOM Vállalkozásélénkítő Alapítvány az Európai Közösség PHARE programjának segítségével az egész megyére kiterjedő hálózatot alakított ki, melynek legújabb körzeti központja Baktalórántházán nyílt meg. Az alábbiakban Benkő Tibor témamenedzsert kérdezzük a központ tevékenységéről, megalakulásának körülményeiről.

— Ezeket a központokat azzal a céllal hozták létre, hogy technikai eszközökkel, hitellel, tanácsadással segítsék a vállalkozásokat és a vállalkozóvá válást. Két évvel ezelőtt tíz ilyen központot hoztak létre a megyében, az idén pedig újabb öt létrehozására nyílt lehetőség.

❑ *A környező településeken bizonyára többen is feltették a kérdést, miért éppen Baktalórántházán nyílt meg ez a központ...*

— Úgy gondolom, a lehetőség minden település számára adott volt, de mivel sok település vezetői felismerték az ilyen központok hasznosságát, a PRIMOM szigorú feltételekhez kötötte ezek létrehozását. A feltételek egyike, hogy a pályázó település a környező településekkel együtt hozzon létre egy kistérségi társulást, közösen biztosítsák a PRIMOM támogatás fogadásához és közvetítéséhez szükséges minimum két menedzsert és azok bérköltségét, valamint az irodahelyiséget. Az iroda technikai eszközeit, a menedzserek képzését, utazási költségeit, az írásos információt az alapítvány biztosítja.

❑ *Mely települések tartoznak az Önök körzetéhez?*

— Eddig kilenc község, Baktalórántháza, Nyírjákó, Petneháza, Nyírkarász, Laskod, Nyírkércs, Ramocsaháza, Nyíribrony és Magy önkormányzata ismerte fel a központban rejlő lehetőségeket, közösen hoztuk létre a kistérségi társulást. Biztos vagyok azonban abban, hogy hamarosan további települések is csatlakoznak majd hozzánk, ennek érdekében az önkormányzatokkal már folynak a tárgyalások. Hangsúlyozni szeretném, hogy függetlenül attól, melyik községben lakik, mindenkinek szívesen állunk rendelkezésére, ám az említett községekben élő vállalkozók többféle kedvezményben részesülnek, jóval olcsóbban juthatnak hozzá szolgáltatásainkhoz.

❑ *Milyen szolgáltatások közül választhat a központba betérő vállalkozó?*

— Itt elsősorban az irodatechnikai berendezéseket említeném meg, melyeket egy kezdő vállalkozó ma még aligha tud megszerezni. Saját telefonvonalunk van (telefonszámunk 42/352-675, amit azért tartok fontosnak megjegyezni, mert a napokban változott meg), telefax, fénymásoló és számítógép áll a vállalkozók rendelkezésére. Ez utóbbi tárolja a kilenc település vállalkozóinak adatait, akik egy adatlap kitöltésével díjmentesen kerülnek be nyilvántartásunkba. Ez jó reklámlehetőség számukra. A számítógép másik nagy előnye, hogy a körzet üzleti ajánlatai ingyenesen bekerülnek az adatbankba. Ajánlataink közé tartozik úgyszintén a PRIMOM Profil üzleti információs hetilap.

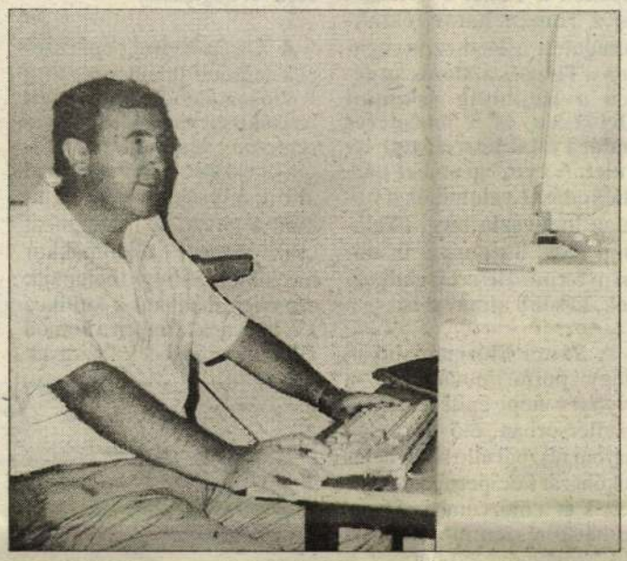

Benkő Tibor munka közben A SZERZŐ FELVÉTELE

❑ *Úgy gondolom, ezek a szolgáltatások elsősorban a már gyakorló vállalkozókat érdeklik. Mivel tudják segíteni azokat, akik még ezután szeretnének vállalkozni, vagy csupán az első lépéseket tették meg?*

— Amennyiben erre a vállalkozó igényt tart, készséggel megszervezzük a szaktanácsadást, amihez egyébbként várjuk a körzetben élő szakemberek jelentkezését is. Mikrohitellel tudjuk segíteni azokat, akik új, vagy használt termelőeszközöket kívánnak vásárolni. Ezt kifejezetten a két évnél nem régebbi vállalkozások és a mezőgazdasági kistermelők kaphatják. Futamideje három év, kamata 19 százalék. Természetesen a kérelemhez üzleti tervet kell csatolni, melynek formanyomtatványa irodánkban beszerezhető.

❑ *Hogyan tudná értékelni az elmúlt néhány hónap munkáját?*

— Az értékelés talán még korai lenne, de az utóbbi időben örvendetesen megnőtt irodánkban a forgalom, és ez már jelent valamit.

Beszélnek róla!

Közalkalmazottak bérrendezése

Horányi Zsuzsa

Nyíregyháza (KM) — A kormány újabb komoly döntés előtt áll. A gazdasági nehézségek ellenére a közalkalmazottak ragaszkodnak ahhoz, hogy már januárban rendezzék bérüket, türelmük véges, nem várhatnak még egy évet.

Igaz, a napokban Szabó Iván pénzügyminiszter kijelentette, mindenképpen emelkedik a közalkalkalmazottak fizetése januárban. (Vajon milyen mértékben?) Ennek ellenére a kormányzat mindhárom béremelési elképzelése csak a 95-ös évben esedékes.

Az átmeneti szabályozás sem kecsegtet nagy reményekkel, mert a mintegy 72 milliárd forintos keretnek csak a felét finanszírozná az állam. Húsz százalékot a társadalombiztosítás adna, a fennmaradó harminc százalék pedig az önkormányzatokra hárulna. Az eddig is nehéz gazdasági körülmények között működő önkormányzatok vállára újabb teher szakadna. Elképzelhető, hogy az OTP kedvezményes hitelkonstrukciót dolgoz ki számukra. Azonban néhány polgármester úgy gondolja, újabb hitelek felvételét már nem bírná el településük, ezért a költségvetésből igyekeznek majd kigazdálkodni a szükséges összeget. Ezzel a lépéssel lényegesen csökkentik a hivatal mozgásterét, de ha kivitelezhető, minden bizonnyal jobbnak tűnik, mint a hitelfelvétel.

Amennyiben a kormány mégsem rendezné januárban a közalkalmazottak bérét — a jövő évi költségvetés parlamenti vitája során — országos közalkalmazotti sztrájkra lehet számítani.Gondoljunk csak a két évvel ezelőtti taxis blokádra. Néhány napra megállt az ország közlekedése. Mi történik akkor, ha a közalkalmazottak egyöntetűen leállítják a munkát?

Webber híres musicaljét, a Macskákat láthatták nemrég az érdeklődők a nyíregyházi szabadtéri színpadon a Madách Színház művészeinek előadásában HARASZTOSI PÁL FELVÉTELE

Reflektorfényben

A grafikusművész

Nyíregyháza (KM – HZs) — A gimnáziumi évek alatt döntötte el, hogy művészeti vagy művészettörténeti pályát választ Szepessy Béla grafikusművész, annak ellenére, hogy a Krúdy Gyula Gimnázium matematika tagozatos osztályában tanult. Hálás a gimnáziumnak azért, hogy átfogó általános képzésben részesült. Közben *Berecz András* festőművész rajzszakkörébe járt, aminek úgy érzi döntő szerepe volt abban, hogy rajzoljon. Nagyon sok művész indult ebből a szakkörből. A tanárképző főiskolán is Berecz András tanítványa volt, majd a Képzőművészeti Főiskolán képezte tovább magát.

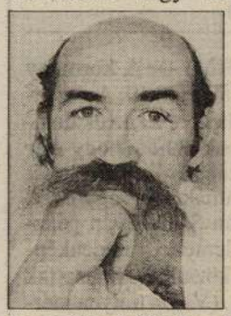

Fontos volt életében, hogy pályakezdőként Nagyhalászban tanított, ahol nyaranta alkotótábort szerveztek. Itt a magyar néphagyományokkal, a népdalokkal, népmesékkel, népballadákkal ismerkedtek a gyerekek, ezt jelenítették meg rajzaikon, és ezen keresztül ismerkedtek a különböző festő és grafikai technikákkal.

A grafikusművész munkáin most is jelen vannak az ősi rítusok, az ősi magyar hitvilág. A néphagyományokból meríti ötleteit. Képeire egyfajta groteszk látásmód jellemző, ami javarészt a technikából is adódik, linómetszeteket, fametszeteket készít, ahol maga a technika is fekete vagy fehér. Igaz vagy hamis.

Fontos helyet foglal el életében a család. Az ötéves Zsófia, a hétéves Orsolya és a kilencéves Gergely teljesítik ki napjait. A gyermekekkel együtt járó mindennapi gondok és örömök hozzásegítik ahhoz, hogy nem egy élettől elidegenedett művész, hanem hétköznapi életet élő ember is.

A tanárképző főiskolán adjunktus. A tanítás is fontos számára. Mivel szeptembertől rajz-vizuális kommunikáció szakpár indul, nagy feladatokat ró az újdonság a tanszékre is, nem csak a hallgatókra.

— Azt érzem, napjainkban teljesen összekeveredtek az értékek — véli a grafikus. — Megszűntek azok az intézményi formák amelyek eddig éltek, így a művészeknek alig van bemutatkozási lehetőségük a városban és a megyében. Kevés a kiállítóterem, aminek az a következménye, hogy jobban ismerik szülőföldünk művészeit külföldön és a megyén kívül, mint itthon.

Múltunk a jelenben

A Nyírség szokásairól, építkezési hagyományairól a múzeumfaluban

D. Bojté Gizella

Nyíregyháza (KM) — **Megyénk legnagyobb néprajzi tájegysége a Nyírség: északon a Tisza kanyarulata, keleten a Tisza, a Kraszna és a román határ, északnyugaton a Rétköz, nyugaton a Tisza és a Mezőség, délen a Hajdúság valamint Debrecen és Vámospércs határa által közrefogott terület. A nyírségi ember gazdálkodását valamikor a homok határozta meg, általában rozs, burgonya- és dohánytermesztéssel foglalkoztak, később almával is.**

A Sóstói Múzeumfaluban négy porta mutatja be a Nyírség népi építészetét. A zsellérsorban élő lakosság három részből álló nádfedeles lakóházát Pócspetriből telepítették át a múzeumba. A porta hátsó részén megtalálhatjuk az úgynevezett burgyét, a földólat, amely gyakran a nincstelen emberek lakóhelyéül szolgált.

Pálinka a vakablakban

Észak-Nyírség építészeti szempontból teljesen elüt a terület más részeinek építési gyakorlatától. Itt már érvényesül az elő-, és oldaltornác, a kandalló és a konyhai kemence megléte. E tájegység jellegzetes lakóházát Anarcs községből hozták. A nagyméretű szobában az idős szülők együtt éltek gyermekeikkel és unokáikkal. Érdekes bútordarab a mestergerenda alatti, ajtóval ellátott vakablak: a pálinka és a poharak tárolóhelye. A szobában felállított szövőszék, a székes guzsaly, a csüllő az őszt, a fonalkészítés időszakát tükrözi. A sifon polcain a különböző textíliákat tartották. A konyha szabad kémény alatti része és körben a falak, a polcok különféle háztartási eszközök tárolóhelyei. Az épület harmadik helyisége a kamra. A porta melléképületei Berkeszről kerültek a gyűjteménybe: a tengerigóré, a disznóól, a földbe süllyesztett, nádtetős répásverem. A portát az utca felől deszkapalánk, oldalt pedig napraforgószárból készített kórókerítés határolja. Az utcai faragott kiskapu Bökönyből származik.

Kenyérdagasztás

A Közép-Nyírség építészének legfőbb tulajdonságait a Kállósemjénből áttelepített ház tükrözi; náddal fedett nyeregtető, deszkatűzfal, fatornácoszlop, a két szobában álló boglyakemencék, valamint a pitvar. A tisztaszobát csak ünnepi alkalmakkor használták, ahogy belépünk szemben található a kultikus tér, melynek közepén a komód áll, azon a megbecsült tárgyak tányérok, csészék, üvegben szenteltvíz, szentek szobrai. A hátsó szobában zajlott az élet, ott aludtak, étkeztek, de ott folyt a kenyérdagasztás is. A porta gazdasági épületei között megtaláljuk az istállót Kállósemjénből, valamint a Nyírlugosból beszállított szénaraktárt és galambházat.

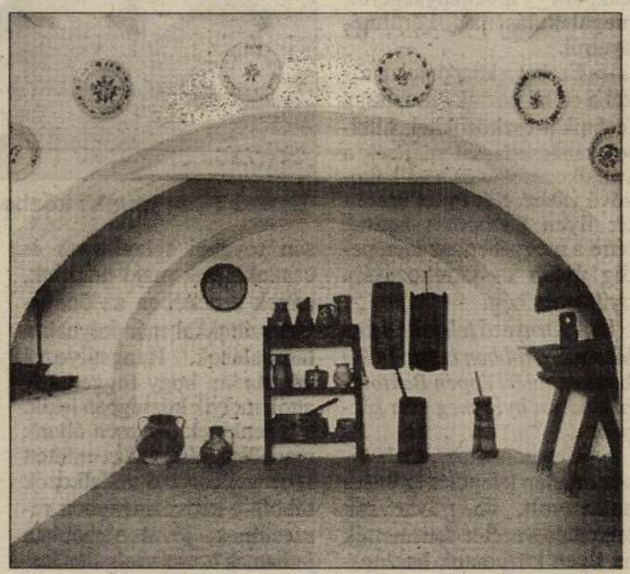

Pitvar a tirpák házban. A kémény aljában, a padkákon a kenyérsütés eszközei találhatók

ELEK EMIL FELVÉTELE

Szekérrel a templomba

A faluközpont nyugati részén akácsorral szegélyezett homokút visz a tirpák tanyához, amit a Nagycserkeszhez tartozó Cigánybokorból telepítettek át a nyíregyházi múzeumba. Maga a lakóház nádfedelű. Födémszerkezetét vastag fenyő mestergerenda támasztja alá. Padlása alul-felül tapasztott nádból készült. Szobabeli kemencéjének fűtőnyílása a pitvarba torkollik, a boltívvel kettéválasztott szabad kémény alá. Az épület tárgyi világa az evangélikus tirpákság életkörülményeit tükrözi, azt a gazdaságot, mely — 20–30 hold földön gazdálkodva — jövedelmét tej, tojás, gyümölcs eladásával szerezte.

Általános szokás volt a tirpákság körében, hogy amikor a tanyasi gazda megházosította gyermekeit, átadta azoknak vagyonát, s beköltözött a városba készült a vasárnapi istentiszteletre — mivel a tanyán nem volt templom és a családok kocsira ülve együtt szekereztek be Nyíregyházára — a tulipános ládából elővette ünneplő ruháját. A tirpákok háza is hasonló beosztású volt: tisztaszoba, szabad kéményes konyha, hátsó szoba, ahol a spóron folyt a főzés. A berendezéshez tartozott az egyszerű kivitelezésű dikó, rongyszőnyeggel letakarva, az asztalra pedig piros csíkos abroszt terítettek.

rosban lévő, mindvégig fenntartott házba. Amikor a lány a

Berecz András festőművész

1021

Berecz András

Berecz András: A festő

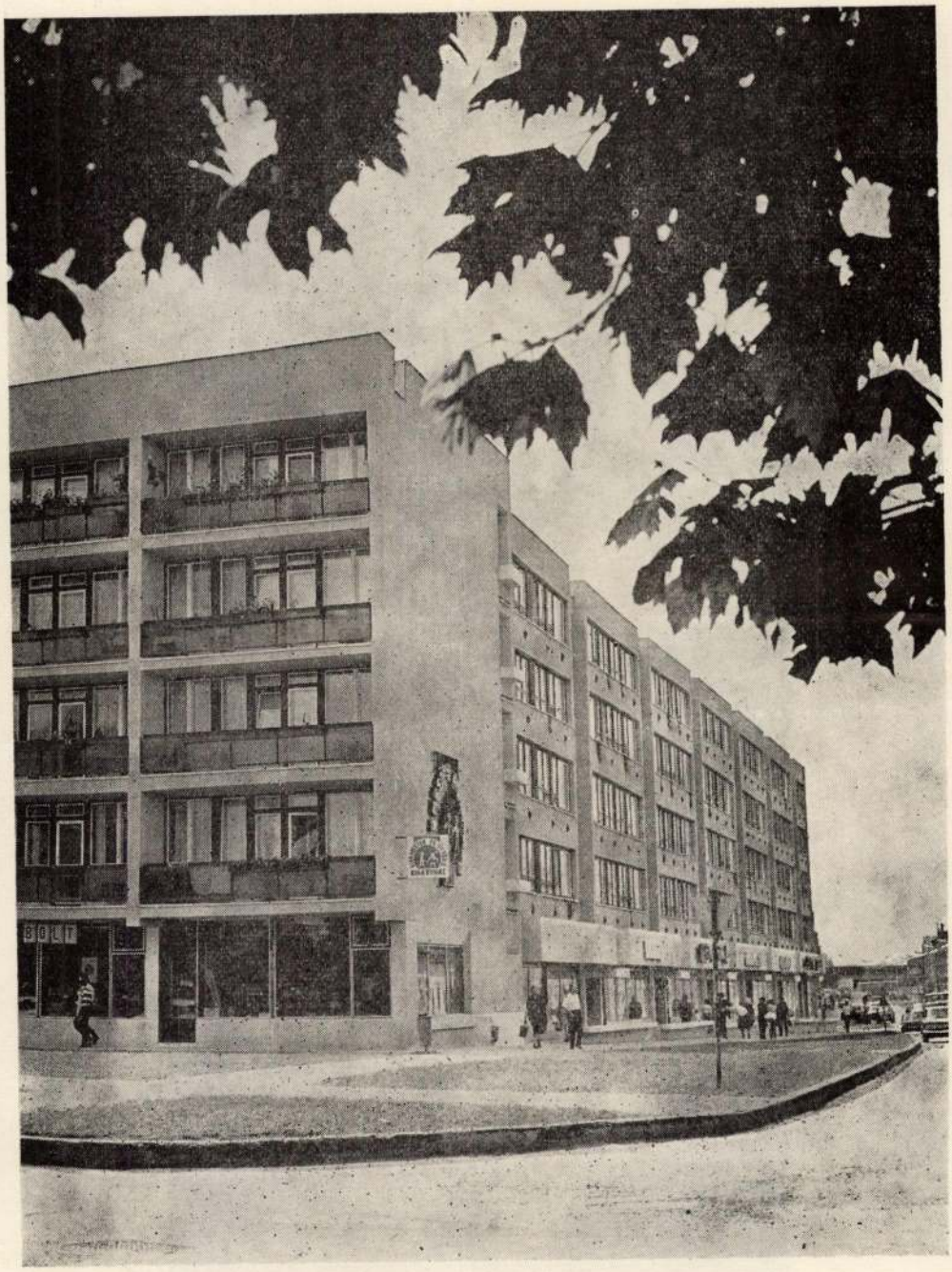

Nyíregyháza, Arany János utcai lakóépület üzletekkel.
Tervezője: Kulcsár Attila

Huszár István: Vázlatkönyvből

SZABOLCS SZÁTMÁRI SZEMLE

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRKÖZLŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 138-068, 337-148, 340-128

1972 AUG

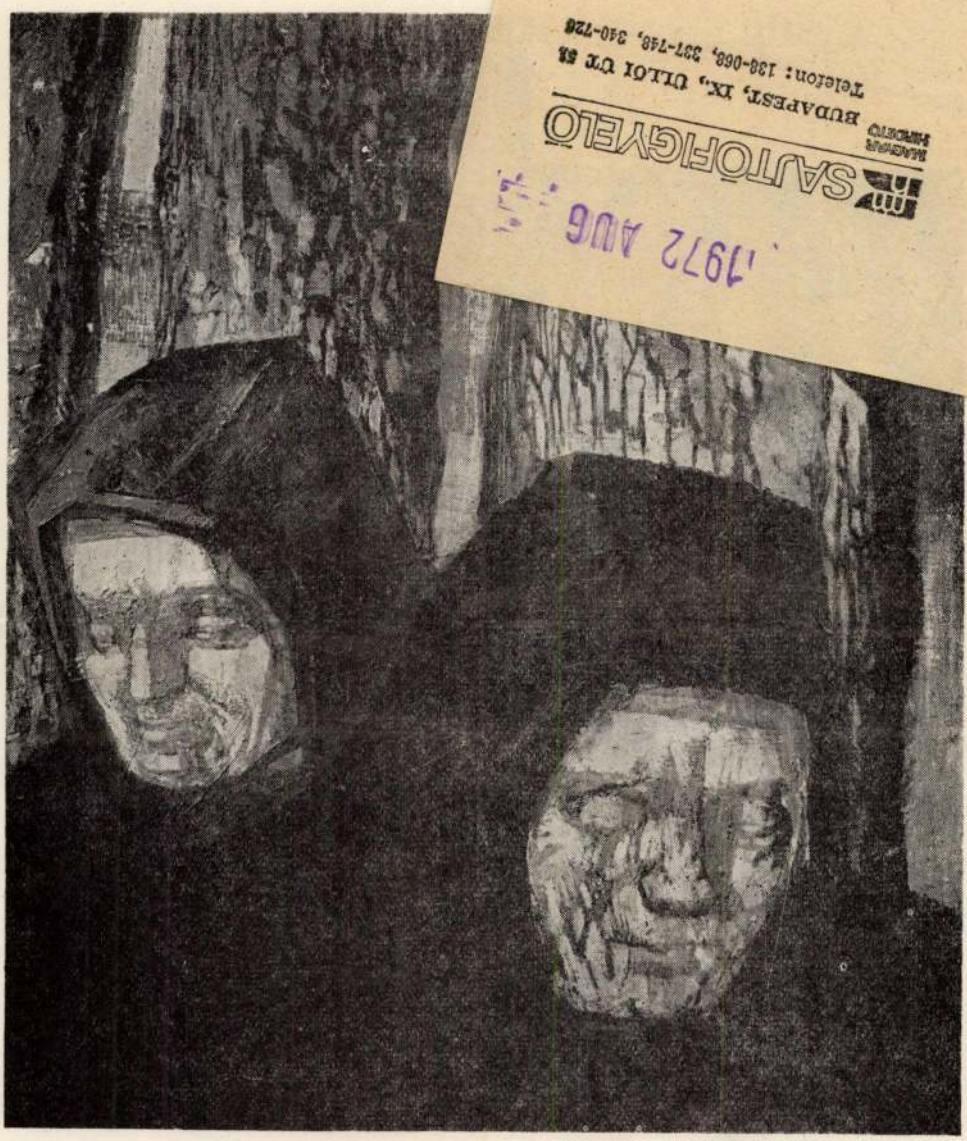

Berecz András: Öregasszonyok

MDK

Berecz András

szerepelt a tárlaton.

"Uj kapa"

Dankó Imre: A VII. Alföldi tárlat Gyulán.
ALFÖLD 1964 jun. 569-570.lap.

ÚJ KÉPZŐMŰVÉSZETI MŰHELY SZÜLETETT

1.

Legyen az első szó az elismerésé! Hajdúböszörmény városi tanácsa jeles és maradandó érdemet szerzett, azáltal, hogy életrehívta, fenntartotta, s ezután is évről évre támogatja majd a megye első művésztelepét. Szép, jó, fontos dolog ez. Életképessége is bizonyosnak látszik. Ötven év alatt a harmadik festőnemzedék él s alkot itt; ilyen hagyományt vétek volna elsorvasztani, érdemes felvirágoztatni, nyugodtan lehet kezességnek tekinteni. Mivel valamennyi befektetés közül a kultúra fizet legbőségesebb kamatot, ez a művésztelep is nagy lehetőségek magva. Önön jelentőségén túl, a művészeti kultúra szervezőjének, alakítójának, terjesztőjének szerepét is betöltheti, olyan városban, amely eddig nélkülözte az igazi alkotó-kisugárzó gócot. Szélesebb körben pedig, a megyét, az országot is gazdagíthatja. Erre kizárólag abban az esetben képes, ha betölti elsődleges hivatását. Ha a kétségtelenül művészi szintjén álló, a kétségtelenül művészi rangját elnyerő műhellyé tud válni. Különben nem fészke, hanem kirekesztője lesz a kultúrának; hogy is kölcsönözne bárminek súlyt és jelentőséget az, ami magában véve súlytalan és jelentéktelen? Első kiállításának tanúságai szerint, a művésztelep teljesítette ezt az elkerülhetetlen követelményt. Végülis, számos, jó, igazi alkotás műhelye volt.

2.

Ötvenöt kép, négy szobor került a Hajdúsági Múzeum termeibe. Közülük néhány érdemtelenül: rájuk, s a tanulmányokra a naturális igény, avagy igénytelenség jellemző. A valóban művészi munkákat egyetlen lényeges stílus hozza rokonságba. Realisták, úgy, hogy a közvetlen látványt értelmezik, elmélyítik, átformálják, áthangolják, a tárgyiság nyújtotta lehetőségeken belül. Bizonyos melegség hatja át őket. Nem, vagy kevés esetben az érzelmesség melege; sokkal inkább a mindenben emberi tartalmat és jelentéstlátó, kereső művészi magatartásból fakad. Örvendetes, hogy az ilyenképpen azonosítható művek élesen elhatárolódnak, egy-egy művész alkotói arculatának megfelelően. Különbségeik egy pillantásra szembeszökőek; ezt igen jó jelnek tartom. Termékeny, biztató, műhelybeillő vonás még a sokfajta, sok irányban kutató kísérletezés. Nem egy művész akad, akinek kiállított három képe: három stilizálási, szerkesztési, technikai kísérlet. Hozzá gyümölcsöző fokon, módon. Realizmus, eredetiség, kísérletezés — ez egyszerre a legjobb hajdúsági festők legjobb hagyományainak vállalása, belső törvényeinek kikristályosodása. Természetes vonzások és választások eredményezték. Ennek jegyében alkotó festőket hívtak ide; ennek jegyében alkotó festők fogadták el a meghívást.

3.

Művészettörténeti tapasztalat, hogy a művésztelepekre mint alkotások műhelyére, a táj uralkodó motívumai nyomják rá bélyegüket. Hajdúböszörményben sem történt másképp. A város, a környék jellegzetességei legalább tucatnyi megfogalmazást kaptak. Legmegragadóbb talán *Berecz* képein. Berecz szerencsés válogatás után nyúlt ecsethez. Képei parasztházat, deszkakaput, széles gyalogjárót ábrázolnak. Rendkívül sűrítette, egyszerűen (ház kapuval). A szándékosan primitív formálás, a nagy felületeket beborító fekete-fehér-téglavörös-barna színek, az egysíkos kompozíció: nem mindennapos festői telitalálat. Hangulati és dekoratív erejükkel, ezek a képek a kiállítás legjobb darabjai közé tartoznak. Hozzájuk hasonlóan, markáns felfogású *Bíró Ferenc, Maghy, Madarász, Pál és Soltész* néhány műve. Bíró rajzban, színben, szerkezetben már-már a végsőkig összpontosít és lezárttá tesz. Most, tőle szokatlanul, megragyogtatja és áttetszővé finomítja fehéreit, sárgáit, liláit. Ennek megfelelően, képfelületein, különös artisztikus hatásokat keltve, a fegyelmezettség játékossággal, oldottsággal párosul (Napsütés). *Maghy*, akivel a hagyomány nyúlik át az új műhelybe, fiatalos kísérletező szenvedéllyel dolgozott. Ujjnyi nagyságú, világos, friss festékcsíkokból összeszőtt képein egy hullámzó, minden ízében élő-mozgó tájat teremtett (Hortobágyi híd). *Madarász* gouache-a (Kazlak I.), a maga színdússágával és olvadékonyságával, a nyár delelő szakaszának, a szőlőskerteknek és az erdőszegélyeknek bujaságát, teltségét fogalmazza meg. Ugy, hogy még erről marad a túlfestettségen, de már eljutott az ökonómia szélső pontjáig. *Pál* a szikárságot és a szögletességet (Pokol-zug, grafika), *Soltész* ama bizonyos „takarékosságot", a pedáns, mégsem hideg elrendezettséget és egyöntetűséget látta és láttatja meg velünk a város házaiban és utcáiban (Árpád utca).

4.

Már a többi kép — a kiállítás természetéből kifolyólag — inkább egy-egy művészi pálya keretébe illesztve kapja meg jelentőségét. Például, *Bényi* két kisméretű metszete mintha a korábbi zsúfoltabb és szokványosabb szakaszt, és a nemrég kezdődött, mostanában elváló tisztultabb, eredetibb szakaszt akarná dokumentálni. Leányfeje finom, kecses, megérlelt mű. A modern realista grafika legjobb kifejező eszközeivel él, a vonaljelzéssel és a foltszerűséggel. *Józsa* nagy, befejezetlennek tetsző aktjában a fölényes, határozott alakítóerő és a meleg, tompa színek harmóniája uralkodik. Mint minden vásznán, a stilizálásban Józsa itt is a maga-teremtette szkémát alkalmazza. Vagyis, egyesíti a tetszetősséget, a konstruktivitást és a költőiséget. Az a benyomásom, ezúttal az egyensúly kissé eltolódott, a dekoratív elemek javára. *Szilágyi* életnagyságú alakot ábrázoló olajképe elsősorban személyes vallomás. A szülővárostól még gyermekkorban elszakadt, s nehéz évek után hazalátogató férfi megrendültsége érzik benne. (Nagyapám). Innen az öreg parasztarc eszményítettsége, innen a testtartásban a hangsúlyozottan parasztos, mondhatnám, zselléres megtörtség, a hangsúlyozottan részvétet keltő nehézkesség, fáradtság. *Egerházi Imre* képei jó meglepetést hoztak. Izlésesek, egységesek, ötletesek, lendületesek. Festőjükkel szándékban, tudásban egyaránt számolni kell ezután.

Oláh Imre, a kiállítás egyetlen szobrásza szintén arra a küszöbre érkezett, ahol a tehetség kérdése többé nem kérdés. Drámai erejű szobra (Ló kanyarban) figyelemre méltó. Ugy is, ha arra is figyelmeztet, hogy nála sem ízlésben, sem tömörítésben nem szabad megállni.

5.

Hadd vonjak le egyetlen, ám annál fontosabb következtetést. A művésztelep sikerrel zárult. Sikere azonban nem teljes. Nyilván a szervezésbeli tapasztalatlanság miatt, az történt, hogy nem húzták meg az elengedhetetlen határvonalat a valóban művészi, illetve a nem művészi közt. Ez az összemosódás végeredményben a kiállítás színvonalának egyenetlenségét okozta. Ugyanakkor óhatatlanul és fájdalmasan csökkentette a művésztelep ízlésalakító hatását. Csökkentette: megfosztotta egyértelműségétől. Mi a teendő a jövőben? A művésztelep munkájába be kell vonni a nem művészeket, az önzetlenül érdeklődő és arra alkalmas műkedvelőket is. Tanuljanak, csiszolódjanak. Járuljanak hozzá a művészet megismertetéséhez, népszerűsítéséhez. De anélkül, hogy tévhitet keltenének mind magukban, mind a közönségben afelől: mi a művészi és mi nem. Munkáikat nem kell kiállításra bocsátani. Mert hiszen a kiállítás: társadalmi felelősség.

Székelyhidi Ágoston

HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ

6. oldal — 1964. augusztus 16.

seket levonnunk a kalandfilmek táblás házai s látogatócsúcsai kapcsán? Az a baj — s tulajdonképpen ezért emelünk csöndes vétót is —, mert hosszabb ideje már szinte kizárólag ezek a filmek biztosítják a bevételi tervek egyensúlyát s mindenfajta felsorolásban tekintélyes előnnyel vezetnek. Az az elgondolkodtató, hogy sokan a filmművészet csúcsának tekintik a kalandfilmeket s szentül meg vannak győződve arról, hogy A vérdíj-nál kevés jobb alkotás született a világ stúdióiban. Az érdemel figyelmet, hogy — míg egyes kalandfilmekhez lehetetlen jegyet kapni —, jobb

atalmas közönségsiker, pes bemutatták a magyar film-

lését formálni, helyes irányban befolyásolni így is lehet s erről a munkáról a szocialista filmforgalmazásnak sohasem szabad lemondania.

Veress József

PÁRMA

Van egy fekete ruhám, amit nagyon ritkán veszek fel. Egészen ünnepélyes alkalomnak kell jönnie ahhoz, hogy kikerüljön a szekrényből és megállapíthassam, hogy megint híztam, mert a nadrág már valóban nagyon szűk rám. A napokban kivettem felpróbálni, nem híztam-e ki még véglegesen s közben a zsebeit is átkutattam. A zakómban, a gyufazsebben egy különös kis csomag akadt a kezembe. Fehér cellofánpapírba csomagolt kristálycukor volt, rajta olasz betűk.

Elmosolyodtam. A kicsi zacskót több mint egy esztendeje tettem ebbe a zsebbe. Pármában, ahol a vendégszereplő Csokonai Színházzal jártam. A fekete kávéhoz ott ilyen előrecsomagolt kristálycukor adagokat adnak és én elhatároztam, hogy hazahozok egy csomagot emlékbe, meg aztán mutatóba is a családnak. Aztán elfeledkeztem az egészről, a cukor ott töltött csaknem másfél esztendőt a parányi zsebben.

Ahhoz azonban elegendő volt, hogy felidézze bennem azokat a napokat s egyszerre megint elevenen, élő valóságként jelenjen meg Párma főutcája, amelyen minden nap végigsétáltunk néhányszor. És előttem vannak a kirakatok is. Vendéglátóink figyelmeztettek már odaérkezésünkkor, hogy vigyázzunk a boltokban. A kereskedők ugyanis a nagy magyar csoport hírére felemelték az árakat és csak ott tartózkodásunk utolsó napjaiban rendeztek kiárusítást, olyasmit, mint nálunk szezon végén szoktak.

Aztán megjelenik előttem hirtelen a színház büféje is, ahol az egyik debreceni énekes rendezett esténként nagysikerű különelőadást, forró sikert aratva. Egyáltalán minden apró emlék, minden mozzanat olyan világosan él bennem, mintha az egész ma történt volna.

Nem nagy város Párma, nem is lehet belőle megismerni Olaszországot. Legfeljebb ízelítőt kaphat az ember, mert templomok, muemlékek és műkincsek ott is vannak bőségesen, van látnivaló. És mellettük azért nekem az emlékeimben megőrződött a pármai ember is. A szálloda portása, akivel sehogyse tudtam megértetni magam, mikor hajnalonként a debreceni telefonhívást vártam. Kézzel-lábbal beszélgettünk, de nagyon jó ismerősként váltunk el, nagyon jó barátságban. Aztán az a kis pincérfiú, aki annyira szeretett bennünket. Aprócska volt, láthatóan akkor kezdte tanulni a szakmát, s talán azért is mindig nagyon udvarias volt.

És eszembe jut egy másik pincér, aki tulajdonképpen megakadályozta, hogy én üzleteljek Pármában. Vittem magammal egy üveg barackpálinkát, amit odafele nem ittunk meg, gondolva, hogy milyen jó lesz az majd visszafele. Őrizgettem a szekrényemben a szállodában, az utolsó napok egyikén azonban megkísértett az ördög. Venni akartam még valamit és nem volt pénzem. No, gondoltam, üzletelek én is, eladom a pálinkám, úgyis keresi minden olasz. Felhívom a szobába a pincért, mutatom az üveget, ő készíti a pénzt, amikor észreveszi, hogy a szekrényen van egy csikóbőrös

amit ajándékb
tünk. Azt is s
megvenni, ma
za. Mondom,
eladó, ellenben
sen megmutatom. Nyúlok érte s ahogy emelem a kulacsot, könyökömmel leütöttem a barackpálinkát s egy másodperc alatt csodálatos illattal telt meg a szoba. Csak éppen pénzem se lett s visszafele sem tudtam pálinkát inni.

Eszembe jut az az öreg magyar, aki egy reggel kísérgetett bennünket végig a városon. Ott él már vagy harminc éve, van egy kis sportcikk és horgászfelszerelés boltja, éppen olyan, mintha velünk jött volna Magyarországról. És eszembe jut a pármai városházának egyik alkalmazottja, aki órákat szaladgált azért, hogy szerezzen egy jelvényt, amelyet gombluykba lehet tűzni s amely az ő városát jelképezi.

Egyáltalán, azt hiszem, ezek lesznek a legtartósabb emlékeim. Azok, amelyek valahogyan emberekhez kapcsolódnak. Hiszen benne élnek. És az emberekről ítéljük meg a várost is, a népet is. S ha így gondolok vissza Pármára, nagyon kellemes emlékeim vannak.

A kis papírzacskó, amely megint elindította bennem az első külföldjárás emlékeit, megint feltámasztotta a pillanatokat, amelyeket átélni mégegyszer teljes valóságukban úgy sem lehet, a lányom kezei közt szétesett. Egy emlékkel ismét kevesebb. De azért az a szerencse, hogy az emlékeket nem feltétlenül fontos ilyen apró tárgyakhoz kötni. Azok itt élnek benn az emberben, kitörölhetetlenül. A zacskók, képeslapok, régen elromlott golyóstoll alig jó egyébre, mint hogy segítsen abban, hogy időt szakítsunk az emlékezésre. S ha egyszer megint úgy lesz időm, végigkutatom minden zsebemet. Valahol még lenni kell egy száraztészta darabnak. Egy pármai tésztagyárban kaptam és nem tudtam vele mit kezdeni, a zsebembe tettem. Annak még meg kell lenni valahol, ha jelentéktelen kis vacak is, csak emlék az, kedves, meleg emlék.

(jg)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Hajdúhármegyei Népújság

1963 SZE

1021

BERECZ ANDRÁS

festőművész kiállítása

A TIT CSOKONAI ÉRTELMISÉGI KLUBJÁBAN

Fiatal tárlatlátogatók a „Mosdatás" című kép előtt

Berecz András művészetével a nagyközönség először 1962-ben a nyíregyházi Jósa András Múzeumban rendezett kollektív tárlatán ismerkedett meg. Ha művészetét elemezzük csaknem 30 kiállított festményét szemléljük, és összevetjük az 1962-es dátummal, megállapíthatjuk, hogy Berecz a színek és formák leegyszerűsítésének útjára lépett, s ezt a törekvését fejleszti tovább, rendszeresen és fokozódó következetességgel.

Művészetére az 1960-as évek elején még a *líraiság* volt a jellemző, s éppen ezért a tartalom és a forma egyensúlya jónéhány képén megbomlott, érződött a kettősség a táj és figurális részletek között. Aztán mindjobban átfogalmazta a látványt, mind többet vitt a képbe saját egyéniségéből.

Az új fordulat az elmúlt két évben következett be. Mintegy határkövei ennek az állomásnak a *Tokaji kis erdő* összefüggő fái, szinte tömbszerű lombjaikkal, a *Tavaszvárás* még levéltelen, de kitárulkozó ágai, amelyek mint kinyújtott karok rengetegei hatnak. A későn érkező tavasz első lehellete inkább a házak falairól visszaverődő reflexekről olvasható le. A *Mosdatás*nál e vörösbe és szürkébe merített temperájánál meglepő a lábak jelbeszéde, amelyek egymagukban is képesek történetek elmondására. Festőileg egyre hitelesebben absztrahálja képeit. Most már világos előtte: mily sokféle találkozás kell a festőnek ahhoz, hogy a látványból igazi képet formáljon, s ne csak önmagával, hanem a nézővel is megértesse a lényeget. Mindezek elérésére nagyvonalú festői módszert alakított ki magának. A színeket és a formákat egyszerre érzi. Ez az összegező látás, a tartalomnak és a formának egyszerre való mérlegelése mindinkább jellemző Berecz újabb műveire. A színek nála nem lokális, azaz nem helyi jelentőségűek, hanem nagy színfoltokká összegeződnek. Az összes színek vonzásából, — mondjuk így *eredőjéből* — alakítja festészetét, inkább élesen elhatároltan, mintsem finom átmeneti színekre alapítva. Képein azonban mindig szerepeltet egy-egy keményebben megformált részletet: egy-egy embert vagy fát vagy bármely más tárgyat, amely köré összpontosítja képi gondolatait. Közel állnak hozzá a feketéig menő mélységek, ahonnan élénk fehér vagy vörös színek parázslanak elő. Berecz mintha ezzel ösztönösen — lehet, hogy tudatosan — bizonyítja az alföldi festőkhöz való tartozását, amely vidék szellemi vonzása, különösen a Hódmezővásárhely mellett levő *Mártély* falucska, mindig oly erőteljesen érződött érzelmi világán.

Művészetének egyik legfőbb értéke a világos kifejezés, ami az összesített gondolatok egységes vetületéből ered. Célja, hogy a lehető legegyszerűbben bontsa összefüggő, összegező színfoltokra a képi látványt. Ez a cél azonban sok képénél nem egyértelmű. Van amikor a kompozíció jobb, s előfordul, hogy a színek önmagukért eluralkodnak. Ez is jelzi, hogy Berecz András még mindig nem jutott túl a keresés évein. De az öntudatosan végbevitt értelmi és érzelmi műhelymunka, a problémába való beleélés jelzik, hogy a 36. évéhez közeledő művész már saját útján halad, másoktól élesen elhatárolhatóan. Így évek távlatában megállapíthatjuk, hogy Berecz András, ha veszített is lírai hangvételéből, de ugyanakkor nyert az egyszerűségre való törekvésben, mindenek előtt a tartalom erőteljesebb kifejtésében.

Tóth Ervin

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Honvédelmi Minisztérium
Hajdúbihari Nyomda
Hajdúbihari Nyomdaipari Vállalat
Hajdúbihari Nyomdaipari Vállalat
Hajdúbihari Nyomdaipari Vállalat

EGY FESTŐ OTTHONÁBAN

A napokban ellátogattam legjobb barátom, Berecz András festőművész otthonába. Egyszerű kis lakásban fogadja ő vendégeit, ahol a csöndes, de barátságos hangulat mindenkiből élénk érdeklődést vált ki. Régen ismerjük, mint barátok, s mint kollégák egymást. A festőiskolai évek is színes emlékeket idéznek fel mindkettőnkben. Ha együtt voltunk, sohasem kellett beszédtémáért menni a szomszédba, mert általában a mély emberi és művészi problémák foglalkoztattak bennünket. Most egy kis időkiesés után örömmel kerestem fel újra barátomat, hogy megnézhessem a főiskola elvégzése után alkotott munkáit. Örömmel is tett eleget ezen kérésemnek, mert az őszinte, közös bírálatnak mindig van felkutató, megtaláló ereje. Mint ember, külsőleg, belsőleg az egyszerűségének megőrzésére vigyázott és mindig arra törekedett hogy a közvetlenséget, természet és emberszeretetét művészetében a legegyszerűbb úton juttassa kifejezésre. Ezért hát most is rövid beszélgetés után átadta a szót képeinek. A falakon kívül csakhamar varázsosan megtelt a szezon, asztal és székek tele képekkel, még a padlóra is jutott belőlük. A képek többnyire akvarellek, pasztellek és különböző technikájú rajzok voltak. Kimondhatatlan jó érzés az, amikor így az ember egy kis időhöz jut és leülhet egy kollégájával a képek sokasága közt, hogy számadást csináljanak, zsűrizzék és bírálják önmagukat.

A legfigyelemreméltóbbak a tömör színekkel festett akvarelljei. Különösen egy több figurás kompozíció vázlata, melyet egy freskó-tervhez készített — árulja el legjobban a festői meglátását és az akvarellfestés terén eddig megtett útját. Rajzában és színben összefogott, flott és könnyed ecsetkezeléséről tanúskodik e kép.

Tetszésemet fejeztem ki, amire ő is megjegyezte, hogy jelenleg neki is ez a legkedveltebb képe. Akvarell és pasztell csendéletein is az látszik, hogy állandóan kutatja a fény-árnyék nagy szerepét különböző színű tárgyakon, hogy ezáltal összefogott legyen és az egységes képszerű meglátás terén minél nagyobb terét hódíthassa. Megjegyeztem neki — úgy látom, hogy mindig kedvenc színeid a feketék, barnák és sötétvörösek. Rendszerint egy-két főszín dominál, különösen csendéletein. Rajzai közül a pittel és szénnel készített portrék is azt bizonyítják, hogy a legkevesebbel, szinte néha csak egy vonallal és kevés tónussal igyekszik megalkotni az emberi arc belső, legkifejezőbb lényegét. Nem tették elbizakodottá az eddig elért eredményei, mert ő nagyon jól tudja, hogy hosszú az út és nehéz a teljes kibontakozásig. — Mennyi munka — mennyi szépség, hát még ha megfelelő helyiség és idő is állna a rendelkezésére. S itt már arról szól, — hogy mindnyájunk nevében beszéljek, ami valóban úgy van, hogy Nyíregyháza művésztársadalmának már régi óhaja egy elfogadható közös műterem, amelyben az elvégzett munka elsősorban megyénk és városunk dolgozó társasadalma javára szolgálna. Ahol a termékenyebb munka mellett állandóan összejöhetnénk és értékesen cserélhetnénk ki tapasztalatainkat. Ezen feltételek után többször tudnánk kapcsolatot teremteni a dolgozókkal megrendezett kiállításokon keresztül és így mi is méltán elvárhatnánk azok támogatását. De kik azok, akik végre megszívlelik ezeket a sorokat és felismerik megyénkben a művészet létfontosságát és támogatását? Berecz András is félve tekint a művészete teljes kibontakozása felé, mert rajztanár funkciója nemcsak az nagy részét veszi el t de ráadásul nincs m felelő helyisége, ahol még ambícióval tele vészetét a dolgozó n a maga javára ki fejleszteni.

Soltész

1957 MÁR. 5.

Dobi István r

kívül mekkora világpolitikai áldozatot vállalt a Szovjetunió és milyen szörnyűségektől szabadította meg az egész magyar dolgozó népet a forradalmi munkás-paraszt kormány fellépése,

Kádár János segélykérése és a Szovjetunióval az elhatározása, hogy fegyveresen beavatkozik, megfékezi az ellenforradalmat Magyarországon.

Dobi István továbbiakban szólott a nyugati imperialisták féktelen uszításairól, arról, hogy a világtörténelemben példa nélkül álló módon 14—16 éves gyermekeket küldtek harcba tankok ellen. Majd így folytatta beszédét:

ink tönkretétele került

kat és a raktárakat, hiába prédálták el sok gyárunk készleteit az ellenforradalmi zűrzavarban. Ha ez a nép valaha testvéreket és igaz jóbarátokat érzett maga mellett, megp óbáltatásának idején — az ugyan ritkán történt meg nehéz századaink során — de akkor hazánk költői, írói és örténetírói még sok-sok mberöltő multán is keresk az alkalmat, hogy kifeésre juttassák a nemzet áját. Én nem tudom, y akiknek most köszöel tartozunk megsegínkért igényt tartanáhálanyilatkozatokra. t tudom, hogy

llyen megrázkódtatán, ami bennünért, egy ország áll és újjáépül, és szükséges a és vezetőknek

néhány hónap megmutatta, hogy a Szovjetunióhoz, a kínai birodalomhoz és a népi demokráciákhoz való testvéri ragaszkodás és a velük való szoros együttműködés létünk, vagy nemlétünk kérdése. Bebizonyosodunk élni, biztos[illegible] ladhatunk előre azon az úton amelyre a földreformmal, a nagybirtokrendszer megsemmisítésével, a gyárak, bányák és bankok államosításával léptünk.

Rendre, nyugalomra, munkára van szükség

Rendre, nyugalomra, munkára és minden tisztességes magyar erő összefogására van szükségünk idehaza. A Kádár-kormány következetes munkájából látni lehet, hogy félúton nem szándékozik itt sem megállni. A rend és a nyugalom biztosítása érdekében a helyzethez és a szükségletekhez igazodnak az intézkedések. Még ma is vannak fegyverrejtegetők, és időnkint ma is jelentkezik imitt-amott ellenforradalmi parázs, amit városban, vagy falun hamu alá rejtenek. Amíg ellenforradalmi veszély van az országban [illegible]

tettünk előre szorgalmas szénbányászaink erőfeszítései következtében.

A szénbányászat színvonalának emelkedése maga után vonja a többi ipari ág termelésének növekedését, csökkenteni fogja a munkanélküliséget.

Az iparban különböző r egrázkódtatások általában csökkentették a termelési színvonalat.

Most azonban még kétségtelenül megvannak az iparban a nehézségek. Ebben a helyzetben különleg[illegible]s jelentő[illegible]

[illegible]re, a ter[illegible]ge. [illegible]ra[illegible]nak leg[illegible]

A földreform ellen intézett rohamokat legtöbb helyen az egész parasztság összefogott erejével verték vissza.

A szövetkezeteknél nehezebb volt a helyzet, mivel erőszakos szervezéssel sok parasztot bekényszeritettek a termelőszövetkezetekbe. Az ilyen módon szövetkezetbe került parasztok — főleg a középparasztok — ha az idők folyamán még nem győződtek meg a szövetkezeti nagyüzemi gazdálkodás előnyeiről és fölényéről a parcellagazdálkodással szemben, nagy számban léptek ki a szövetkezetekből. De

voltak nagy számban olyan szövetkezeteink is, ahol az egykori közép- és szegényparasztok egymással versenyben őrizték a közös szövetkezeti vagyont, és minden támadással szemben meg tudták védeni közös gazdaságainkat.

Általában el lehet mondani, hogy szövetkezeteink nagy része kemény, és szívós küzdelmet vívott az ellenforradalommal, s még ha teljesen magukra hagyták őket — ami sajnos gyakori eset volt — fenyegetésekkel, sőt fegyveres támadásokkal szemben is megvédték a termelőszövetkezetüket.

Kormányunk mi megad a pa

Államvezetésünk nagyrészt felszámolta, vagy felszámolja a múlt helytelen mezőgazdasági politikájá[illegible]

A Művészetbarátok Egyesülete
tisztelettel meghívja
Önt és ismerőseit

az egyesület megalapításának
21. évfordulója és a
Művészetbarátok Könyve III. kötete
megjelenése alkalmából

rendezendő kiállításra
és ünnepi műsorra

1994. május 12-én (csütörtökön)
a Gutenberg Művelődési Otthonba
(VIII., Kölcsey u. 2.)

Program:

15,00 órakor
kiállítási megnyitó

17,30-kor
ünnepi műsor

15,00 órakor
a Gutenberg Galériában

BERECZ ANTAL

Németországban élő
festőművész tagtársunk

kiállítását

dr. Losonci Miklós
művészettörténész

nyitja meg.

Közreműködik:
Bodor Tibor
színművész

Berecz Antal 1935-ben a Felvidéki Tőrincsen született. A budapesti Képző és Iparművészeti Gimnáziumban 1955-ben érettségizett. Pomázon élt, 1956-ban hagyta el Magyarországot, művészeti tanulmányait Lyonban kezdte, majd Párizsban fejezte be a Beaux-Arts-on. Mesterének Maurice Brianchon-t tartja. Párizsban elnyerte a Ford ösztöndíjat, 1971-ben költözött Bielefeldbe. 1990-ben lett az egyesületünk tagja. 1992-ben rendeztük meg első magyarországi kiállítását.

17,30-kor
ÜNNEPI MŰSOR
a színházteremben

Fellépnek:
Béres Ferenc
Liszt-díjas, Kiváló művész,
Bodor Tibor
színművész
Csák József
operaénekes
Géczy Dorottya
színművész
Jáki Ferenc
költő
Linka Ágnes
előadóművész
Mihályi Győző
szinművész
Sellei Zoltán
előadóművész
Szalma Ferenc
Liszt-díjas, Érdemes művész
Tilly Gabriella
operaénekes

Zongorán kísér:
Félix Györgyi
az Operett Színház tagja,

Műsorközlő:
Asbóth József

A műsort szerkesztette:
Fenyves Mária Annunciáta

MEGHÍVÓ

BERECZ Antal festő

1994

Május 12-én csütörtökön 15.00 órakor a Gutenberg Művelődési Otthonban (VIII., Kölcsey u. 2.) **Berecz Antal** Németországban élő festőművész tárlatát dr. Losonci Miklós nyitja meg. Közreműködik Bodor Tibor.

Berecz András festőművészről

Már elmúlt néhány hete, hogy bezárult a fiatal festőművész, Berecz András képkiállításának kapuja a Bessenyei klubban, de sokunkban él még a kiállítás szépsége.

Szerény számú mű mutatott itt izelítőt abból a munkával telt évekből, melyek Berecz András festői egyéniségének kibontakozását jelzik. Ez a kibontakozás még a főiskolán kezdődött, ahol és amikor sok ráhatástól kellett bizonyos mértékig szabadulnia, illetve megkeresni azt az utat, amelyen majd járni fog. A kibontakozás még mindig nem teljes. Valaki a kiállításon ezt mondta: — Ez a művész szebben rajzol mint fest. De tanuja voltam a következő kijelentésnek is: — Ha úgy rajzolna, mint fest, nem hinném, hogy harminc éves sincsen.

Az igazság az, hogy a fiatal festőművész nem tud szabadulni egyik festői eszköztől sem, egyformán műveli a kifejezések minden ágát: a krétát, az akvarellt, a tollat csakúgy, mint az olajat. Két kiemelkedő művész-tulajdonságát kell hangsúlyozni annak, aki behatóan ismeri műveit: az egyik a biztos rajztudás, a másik a színek helyes értékelése.

Jó rajzkészsége, biztos vonalvezetése, szí[illegible]k pompás harmóniája, frissessége, meglepő kombináló tehetsége az, amely rányomja bélyegét legtöbb művére, s azt ígéri, hogy nagy fejlődés kísért még pályáján.

Legbiztosabb, legkiforrattabb kétségtelenül ott, ahol vagy tollal, vagy fekete krétával, illetve szénnel, — vagy éppen tollal dolgozik, rajzol. Itt nem lehet megtalálni a kereső jegyeit, minden letett vonala helyén van. Nem keresi a feltűnő, túlságosan egyénieskedő kifejezési módokat, de nem is mo-

noros. Tömören, a lényeget igyekszik kifejezni, s ez legtöbbször sikerül is. A krétarajzok legsikerültebbjei az arcképek. Pompás színhatás kal fogja meg egy-egy arc jellemzőit. Kár, hogy az arcok kifejezésére nem vet gondot. Olajfestménye van a legkevesebb, ezért összefoglaló képet róluk nehéz mondani. Itt is a színek jó látása, üde felvetítése fogja meg a nézőt. Különösen egyik — még ki nem állított akt-képén ragyognak ezek a tüzes, mégis halk és lágy harmóniába omló színek.

A téma választásban tükröződik leginkább Berecz András fiatalsága. Témát elárulják, hogy nyugodtan halad a maga által kijelölt úton, s nem engedi magát eltántorodni, mellé vagy előre szaladni. „Rengeteg gyakorlat, tanulás és ismét studium" — vallotta egy alkalommal munkáiról. Igen, ezek a témák még a tanulóéveinek témái. Egy mozdulat, egy-egy könnyebb, jelentéktelenebb hangulat, kép az, amelyet választ. Nem fog nagyigényű, nehéz és sok tudást követelő témába, nem erőlködik, — tanul. „Az embernek az ujjában, a fejében kell lennie sok-sok mozdulatnak, részletnek, hogy amire a kompozícióra kerül a sor, ezeket a részleteket csak összerakja, s biztosan fesse." — Ez a felfogása, s nagyon igaz.

Kár, hogy a részlet-tanulás, keresés során még nem alakította ki világnézetét. Válogatás nélkül elfogadja azt, amit a napok, az élet kínál, s ezért [illegible]iban, vázlataiban nem találkozunk a néppel, az egyszerű munkással, a parasztttal, vagy csak kevés művén. Nem látjuk a munkát, s azokat a problémákat, amelyek jellemzik megyénkben is az előbbrelépést. Még nem elég tudatos tervet a témaválasztás, pedig ez is nagyon fontos lenne a tapasztalatokhoz, egy későbbi kompozícióhoz, amelyet nem kétséges, hogy tehetségesen fog megfesteni Berecz András.

Nyíregyházán született, ide is tért vissza munkálkodni, szívesen, örömmel fogadjuk. Egyike azoknak a keveseknek, akik szárnyrakelés után nem lettek hűtlenek szűkebb hazájukhoz. A vidéki művész élet különösen ott, hol nincs művészi [illegible], csak néhány magányos művész, bizonyos lemondást kíván tőle. Másrészt előnyt is szerez, közelebb van a témához a festő. S főként ez vezette Berecz András, hogy vállalta a nehézségeket.

Ha pedig ezért vállalta, meg is fogja keresni az utat, mely a kötöttebb műtermi studiumok helyett az életadta témákhoz vezet. — Megyénknek vár a feladat másik része, hogy segítsünk a fiatal festőművész problémáinak megoldásában, főként abban, hogy műteremnek alkalmas helyiséghez jusson.

SB.

KELETMAGYARORSZÁG,
NYIREGYHÁZA

1957 MAJ 26.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, VIII., Blaha Lujza-tér 3
Telefon: 139-292

nkben közel
t a Társulat
dolgozó nép
erjesztésben,
ben.
lalom okozta
s ellenére is
33 hallgató
negye falvai-
kben 44.000

a Társulat
lyóirata, az
obb példány-
, ami a me-
. Több, mint
.
ulatunk me-
is megbéní-
adást idézett
ben.
rsulatban tö-
y igaz életet,
akis hazájá-
szocializmus
oldása útján

mi Munkás-
zebb körül-
a a Tár-
it. Ez azt is
etői számol-
n a magyar
tudományos
el, kihangsú-
kérdéseinek
n téren füg
a nép ál-

melyek a szocializmust építő magyar nép műveltségének gyarapítását, világnézetének sokoldalú tudományos megalapozását szolgálják. Munkánkat a szigorú ismeretterjesztés keretein túl is igyekszünk kiszélesíteni, amikor megyénk művészeinek alkotásaival ismertetjük meg népünket a rendezett kiállításokon keresztül, zeneművészeink előadó művészetével a hangversenyeinken.

Hasonló cél vezeti a Társulat megyei szervezetét, amikor feladatul tűzi ki megismertetni a dolgozókkal kirándulások keretében a megye szépségeit, műemlékeit, történelmi nevezetességeit, gazdasági értékeit. Ez hozzásegíti a Társulatot a tudományos problémák iránt mélyebben érdeklődő dolgozó, munkás és paraszttömegekkel való kapcsolatainak szélesítéséhez. De kiszélesítjük kapcsolatainkat az értelmiség minden rétegével, hogy a jelenleginél is nagyobb mértékben résztvehessen a Társulaton belül és azon kívül is a munkában, országunk politikai és társadalmi életében egész dolgozó népünk javára. Természetesen ehhez az értelmiség részéről több önbizalom szükséges, saját szerepének világosabb, reálisabb felismerésére, egyértelmű politikai állásfoglalása megfogalmazására a szocializmus építése mellett. Ez hozzájárul ahhoz, hogy az értelmiség körül kialakult bizalmatlan légkör eloszoljon.

A GAZDASÁGI MEGALAPOZOTTSÁG is elengedhetetlen feltétele munkánknak. A Magyar Népköztársaság államhatalma — a nehéz népgazdasági helyzet ellenére is — komoly támogatást nyújt a Társulat népművelő feladatainak ellátásához. Ez azonban önmagában nem
rsulat fenntartását az is-
munka költségeinek fede-
ükségünk van a tagjaink
ek anyagi támogatására is.
ottak a lehetőségeink, a te-
kiszélesítéséhez, a jobb és
unkához.

an, hogy megyei szervezeal is hozzájárulunk a szoország építéséhez. Híven teni a feladatot, amit elő-ázaddal ezelőtt így fogal-*Minél nagyobb mértékben nk fiait a tudományok jó-*

Lábass Menyhért
TTIT. megyei titkár.

S új erővel fog újra neki.
Rózsaszín ujját előre tartva,
„Tip-top!" — így indul óvatosan,
Halkan, selypítve biztatja magát, hog
— „Csak las-san! Oko-san! Peti fian.

S elnézem hosszan, homályos szemme
Borús káprázat száll le reám.
...Tünnek az évek ... Megöregedten
Egyedül lakom ócska szobán.
S im, néha erős lépés zaja hallik,
Jön egy daliás, ifjú legény,
— „Te vagy? Mit adjak? Kávét-e? Ka
Tip-top. — öregesen járom körül én.
S míg sok vídám csinyjét, nagy küszk
Sorra beszéli, kacagva vígan, —
Reszketve, ijedten suttogom én el:
— „Csak lassan!
Csak lassan, okosan, Peti fiam!"

KAFFKA MARGIT

PO CSÜ-JI kínai költő verse gyermekéről:

Fátyolka

Van egy kislányom, Fátyolka nevü,
Két tavasza múlt, hogy megszületett.
Bizony az idén már öregszem én,
őszülő sörény lepi fejemet.
Bájos csacsogóm csak babusgatom
és meggondolom vén roncs testemet,
hozzá fogható hajam, mint a hó —
Csak látnám, milyen felnőtté lehet?

Kislány a kerti tavon

Gyereklány evez kis könnyű sajkán,
a fehér lótuszt dézsmálja, lopja:
visszatér, nyomát nem tagadhatja,
békalencse közt húzódik útja.

Hallgatom kislányom énekét

Tőlem dalolni tanult és a dalhoz nagyon ért:
Állát szegzi, térde ring, komoly ének-oktató.
Mert tanítod szomorút énekelni kisöcséd,
hogy már negyvenévesen fehér legyen, mint a hó?

zsef vezetésével.

SZAMOSSÁLYI

Megkezdtek egy gyümölcstermesztési tanfolyamot. Már a keskeny- és a dia-filmeket is beszerezték az előadásokhoz.

ZSURK

A zsurki művelődési otthonban sikerült megteremteni azt, ami még legtöbb helyen nagyon nehezen megy, hogy a község minden kulturális és sporttevékenységének gazdája a művelődési otthon legyen. Egy az összefogott erőktől eremtett pénz néhány hónap alatt több ezer forintra rúgott. A sok pénzből új sportfelszereléseket vásároltak.

FEHÉRGYARMAT

A fehérgyarmati földmű-esszövetkezet keretében 16 gú lány tánccsoport alakult. A lányok nemcsak zépek és csinosak, hanem nagyon ügyesek is. Egyik egnehezebb népi táncunkat: a „háromugrós"-t tanulják Baji Lászlóné, a debreceni népi együttes volt tagjának vezetésével. A szövetkezet most látja el őket drága ruhákkal. Minél előbb szeretnének bemutatkozni az új művelődési ház hatalmas színpadán.

1024

Berecz András önmagáról, a vidéken élő alkotóművész hivatásáról

Hammel József felvétele

Tizenhárom évvel ezelőtt „Egy művész elindult" címmel a Kossuth rádió riportot készített egy pályakezdő képzőművésszel, Berecz Andrással. Kezében a Képzőművészeti Főiskola friss diplomája, s egy vonatjegy Budapestről Nyíregyházára.

Hazajön, mert innen indult el a tehetséges fiatalember, aki ma negyvenkét éves, s akkor az ország nyilvánossága előtt „vallotta meg" máig sem apadó vonzalmát szűkebb hazájához, a Nyírséghez.

Erről szólt a riport.

Azóta Nyíregyháza, a megye, sőt az ország egy tekintélyes része megismerkedett Berecz András művészi munkásságával. Inkább alkotóműhelyében „élő" festőművész, nem törekszik harsogó nyilvános szereplésekre. Legjobb munkái azonban nem maradhattak rejtve, eljutottak a megyei és több országos jellegű tárlatra. Különösen 1962 óta találkozhat képeivel a művészetek iránt érdeklődő közönség, Nyíregyházán kívül Debrecenben, Miskolcon, Hódmezővásárhelyen, Tokajban, a fővárosban. Ott voltak munkái a Kárpátontúli barátságtárlaton, Ungváron is. Képeit megyei és országos pályadíjak is „jegyzik", a legkedvesebbek, a Libás szekér, a Csángóház, a Földosztás, a Búcsúzkodás, és a többiek részben otthonát díszítik, némelyek egy-egy közintézmény falán találtak otthonra. Természetesen akad néhány festmény a műtermében, amit a művész nagyon szeret, még akkor is, ha a szigorú zsűrinek más volt a véleménye...

Amióta elindult a művészi pályán Berecz András egy nagy utat tett meg. Ezt nem mi mondjuk, képeinek művészi ereje, dinamikája árulja el alkotójukról. Pedig az út nem volt töretlen, nem volt egyenletes. Nem úgy „szállt alá" a fővárosból, mint a kényszerű vidéki életforma egyik áldozata. Nem is úgy, aki csak itt, a szabolcsi homokon tudta elképzelni alkotói tehetségének kibontakozását. De elkötelezett módon vállalta ezt az életet, mert erős szálak kötötték ide. S talán egy kicsit önmagának is bizonyítani akarta, hogy itt — távol a fővárosi művészköröktől, a nagyobb érvényesülési lehetőségektől — kicsit magányosan, saját energiájára támaszkodva is lehet értékes alkotó valaki, ha megvan benne a tehetség.

Nem fő hivatása ma sem az alkotóművészet, ha a megélhetés, a foglalkozás oldaláról nézzük. Tanítói oklevelével egy évig élt tanyán, nagy életiskola volt ez. A Képzőművészeti Főiskola után az egyik nyíregyházi általános iskolában tanított hosszú ideig, majd a tanítóképző intézet tanára lett. Jelenleg a Nyíregyházi Tanárképző Főiskola rajz tanszékének vezetője. Hivatását tekintve pedagógus, a holnap rajztanárainak nevelője. De soha nem vált és nem válik el élesen ez a megélhetést, nyugodt alkotási lehetőségeket nyújtó pálya, a művészettől, amelynek hivatása van, különösen a vidéken élő művész számára.

Nehéz kibogozni, és nem is fontos, hogy mi táplálja azt a szigorúságot, amivel a művész alkotásait, saját munkáját nézi és „osztályozza". Eredendően jelleméből való, hogy éppen a vidéken való helytállás késztette, hogy magasabbra tolja a mércét. Évekig alig jelentkezett tárlatokon, most is előfordul, hogy „önmagának" dolgozik. Talán nem eléggé termékeny alkotó? Szó sincs erről, nagyon is fogékony az élet rengeteg témát, problémát kínáló bőkezűségével szemben. Ő valóban mindig és mindenben a megalkotandót keresi és látja: a természetben, vidéki útjain, hallgatóival való találkozásoknál, vagy az utca járókelőinek megnyilatkozásaiban.

Először — azt vallja, a természet volt a tanítómestere — később az ember benső világának megragadása és ábrázolása kötötte le figyelmét. Tanítómesterei Bernáth Aurél, Domanovszky Endre, — s itthon a tehetségét legkorábban felfedező Diószegi András — ellátták iránytűvel. De sokat tanult Bartóktól is, a népdalok, a nép szellemi és tárgyi kincseinek vonzása máig hatással vannak rá. Népdal-illusztrációi — melyek már sorozatot alkotnak, nagyon kedveli őket — a tiszta forrásról tanúskodnak.

Ezért nem szégyell tanulni a népművészetek egyszerű mestereitől. Ezért terjed ki az érdeklődése arra is, hogy a tehetséges népi fafaragó Horváth bácsi, egy művészi hajlamú idős cigány eddig alkotott munkáit elismertesse, szóljon néhány szót az idős ember nehéz sorsáról, a társadalom és az illetékes tanácsi, állami szervek gondoskodásába ajánlva őt.

Azt mondtuk, nagyon szigorú kritikusa önmagának, s ez így is van. Reprezentatív fővárosi kiállításokon, ahol évenként az ország legjobb képzőművészeinek munkáit szokták kiállítani, — a Műcsarnokban, és másutt, — még nem találkoztunk Berecz András képeivel. Tájjellegű — bár az ország különböző vidékeit is magában foglaló tárlatokon több ízben is szerepelt, állandó vendég. Még a legmagasabb csúcsok meghódítására — ami a nyilvános szereplést illeti — nem vállalkozott. Legjobb ismerői, fővárosi kritikusai közül nem egy túlzott igényességgel magyarázzák ezt.

Maga a művész így fogalmaz: „nem a nyilvánosság a legfontosabb..." És neveket, — klasszikus írókat, költőket, művészeket említ — akik magányosan is tudták nagyot alkotni. Nem vitáztunk ezen, hiszen a művésznek szuverén joga dönteni alkotásainak sorsáról. Műtermének, lakásának zugai, sarkai lassan „telítődnek", — bár állandóan cserélődnek is a kiállításra készülő és onnan érkező képek — s szinte követelik a nyilvánosságot...

Nem vadonatúj, mostanában gyakran megfogalmazott kérdés: élhet-e egy művész vidéken, anélkül, hogy vidékiessé válna? Alkothat-e a nem fővárosban élő, dolgozó művész élvonalbelien? Az igent számos író, költő és képzőművész sok éves munkássága bizonyítja. Mégis a valóságban nem ilyen sima a helyzet. Berecz András meggyőződéssel mondta, hogy szinte semmilyen objektív akadályát, megkülönböztető vonását nem érzi a vidéki életnek. Ha valaki nem szigeteli el magát mesterségesen a kulturális jelenségektől, ha nem teszi amolyan „alibi életstílussá" a vidéki mártíromságot — csak alkotókedve és tehetsége szab korlátot a művészi pályafutásának.

Más kérdés azonban, hogy a vidéken élő művészeknek, éppen a helyzetből adódóan, van-e módjuk tudásukat kedvük és hajlamaik szerint kamatoztatni. Most nem műteremgondról, inkább kiállítóhelyiség-gondról beszélhetünk. De van másféle is. Berecz András művészi alkata szerint szívesen vonzódik a nagyobb méretekhez, a freskó, szekkó, sgraffito, és hasonló műfajok elhanyagolása azonban nem rajta múlik.

A vidéken élő művész gondja a hovatartozás is. Az évek során hol Miskolc, hol Debrecen volt a nyírségi művészcsoport „székhelye". Régebben önálló képzőművészeti csoport létezett Nyíregyházán, melynek egyik életre hívója és hosszú ideig vezetője, irányítója Berecz András volt. Ezek a „hovatartozások" főként a tárlatok alkalmával hozhatják jó, vagy kevésbé jó helyzetbe a szabolcsi művészeket.

De a kép még mindig vázlatos a tizenhárom évvel, valójában sokkal korábban, a 45—46-os évek szabad festőiskoláján elindult Berecz Andrásról. Nem csak a megye egyik legeredetibb művészi alkatú egyénisége, aki világos művészi kifejező eszközeivel, forma és színkultúrájával, valóságérdeklődésével tűnik ki. Ő az egyik patrónusa, fáradhatatlan nevelője az utánpótlásnak is. Már a pálya elején maga köré gyűjtötte a képzőművészet iránt rajongó fiatalokat, akik közül többen ma már elismert grafikusok, festőművészek. A főiskolán jelenleg huszonnégy hallgatóval foglalkozik, jövendő rajztanárokkal, akik saját alkotó tehetségük kibontakoztatásán túl a művészi ízlés nevelői lesznek a szabolcsi általános iskolákban. Eddig nem volt ilyen képzés a nyíregyházi főiskolán. Most már ez is van. Neveket említ a tanszékvezető: Balogh Attila, Németi Rózsa, Tóth Valéria, és még mások is szépen bontogatják tehetségüket.

Ki tudja melyik a nagyobb öröm, megfesteni egy gyönyörű képet, időtállót alkotni, vagy fiatal embereket elindítani a tehetség útján? Másmás öröm, talán mégis egy forrásba ömlenek...

Páll Géza

1970 FEB 1-
KELETMAGYARORSZÁG
Nyíregyháza
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

rnapi mellékl

A kanyargó Tisza Tiszatelek határában. Módy Elek felvétele

Nem tudnám megmagyarázni, okát adni, miért fáj az nekem, ha egy magyar ember töri az anyanyelvét.

Miért fáj?

nadában is. Favágó volt az apósánál. Már jól beszélt angolul, de a felesége, akinek akkor még csak udvarolt, azt mondta, hogy nagyon csúnyán beszél. Két évig gyakorolták együtt a magánhangzók angalos selypitését. No lám, a legjobb nyelvtanár a szerelem. Akkor, két év után a szülők elé álltak és tökéletes angolsággal elmondták a terveiket. Sikerült. Összeházasodtak. Most napi 10—12 órát dolgozik az apósa fűrésztelepén, az erdőrengeteg közepén. Már elfelejtette a magyar magánhangzókat, már angolul álmodik, a lélek kialudt.

Töri a magyart. Nemrégen még egy ágyban aludtak lábbal, a bátyjával. És biztos, szép, ízes debreceni nyelvjárással veszekedtek, hogy ki bújjon arrébb. Most a búcsúnál a nyelvművelő újságíró fivér és a nyelvet törő testvér egyformán könnyezik.

Tényleg. Miért fáj az embernek, ha egy magyar töri az anyanyelvét?

(83)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KELET-MAGYARORSZÁG
Borecz András
1967 SZEP 28.

1021

Ülést tartott a megyei népművelési tanács

Gulyás Emilné dr-nak, a Szabolcs-Szatmár Megyei Tanács VB elnökhelyettesének elnökletével szeptember 27-én, szerdán délelőtt a megyei tanács vb-termében ülést tartott a népművelési tanács. Ez alkalommal *Horváth* Miklós, a megyei népművelési tanács titkára vázolta az 1967—68. évi népművelési évad főbb feladatait. Ezt követően a Szabolcs-Szatmár megyei Idegenforgalmi Hivatal kulturális feladatairól számolt be *Csallány Géza*, a hivatal vezetője, majd a képzőművészeti ízlés fejlesztésének problémáiról és eredményeiről értekezett *Borecz András* festőművész. Befejezésül a kiadványtervezetekről rendezett vitát a tanács.

A tanácskozáson leszögezték: e sokrétű feladat meghaladja a hivatásos népművelők erejét, ezért a jövőben méginkább számolnak a társadalmi és tömegszervezetek aktív közreműködésére.

színpadi muz
ládi körben.
13,03: Törvén
Gilbert opere
Koruspódium
percek. — 14,(
hegedül. —
lunk! — 15,45
napján. — 16
rier? Balla
17,15: Szovjet
17,34: Operaő
Magnósok, figyelem! — 19,30: Csendes Don VII. rész. — 20,26: Népdalcsokor. — 21,05: Dokumentumműsor. — 21,34: Lemezek közt válogatva... — 22,25: Operarészletek. — 23,00: Tánczene. — 23,30: Kamarazene. — 0,10: Filmzene.

Petőfi rádió

12,15: Barokk muzsika. — 13,00: A Gyermekrádió műsora. — 13,20: A Veress Pálné Gimnázium kamarakórusa énekel. Vezényel: Ugrin Gábor. — 13,30: Híres tájak, érdekes emberek: Rába-köz. — 14,08: Psota Irén énekel. — 14,23: Magyar nóták. — 14,45: Legkedvesebb verseim. — 15,00: Csak fiataloknak! — 16,05:

8,20: Tv- nap- az — 0,10: 20,55: Belle (francia film). — Belga és francia művészek revüje. — 21,45: Nyitott film (belga film).

A nyíregyházi mozik műsora

SZÉLESVÁSZNÚ BÉKE MOZI:

Szeptember 28-án:
Széles változatban!

BOSSZÚÁLLÓK
Színes, kalandos szovjet film.

Előadások kezdete: fél 5, fél 7 és fél 9 órakor.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188 307
1987 ÁPR 16.
KELETMAGYARORSZÁG
Berecz

Képzőművészeink vázlatkönyvéből

1021

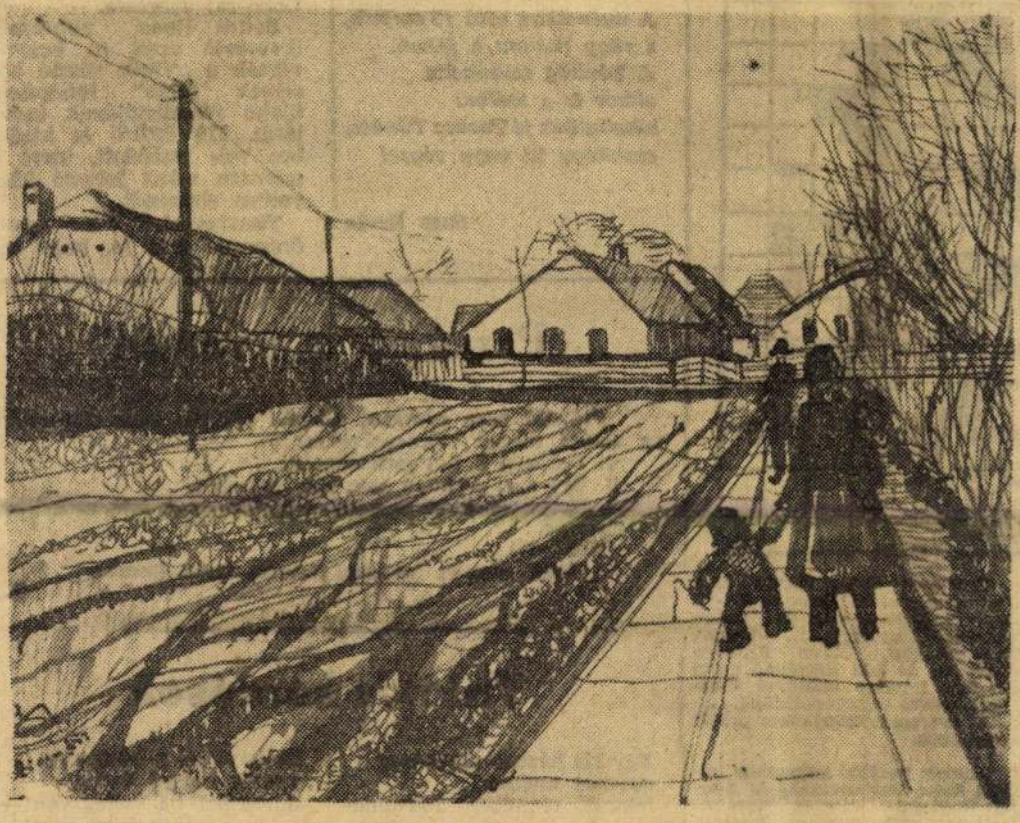

Falusi utca. **Berecz András rajza.**

VÉNY

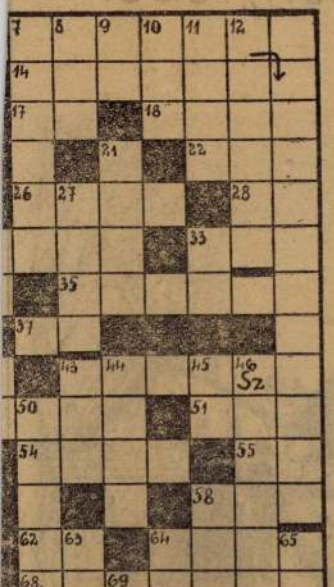

Nyertesek: Gyüre Károly, Kiss Gabriella, Pataki Jánosné, Raichl Györgyné, Rácz Edit és Szabó Istvánné nyíregyházi, Kocsár Éva csengeri, Barna Szógyén Bertalan és Iski Károlyné gávai és özv. Doszlop Miklósné tiszalöki kedves rejtvényfejtőinknek.

A nyereménykönyveket postán elküldtük.

Lapunk korábbi számaiban közölt Kelet-Magyarország és Állami Biztosító hathetes keresztrejtvény pályázata a korábbi tájékoztatástól eltérően április 30-i számunkban indul.

Tavasz tündért vártak,
és mikor jött, elámulta
akik őt meglátták.
Olyan szép volt, de olya
szép,
mesebeli álom!

A nyomában zöld fű sarjadt,
s rügy pattant a fákon.
A hóvirág csilingelte
akkor is a szélbe:
köszöntünk jó Tavasz Tündér,
csakhogy itt vagy végre!

Sass Ervin

Bálint Ilona nyírderzsi őrsvezető arról ír, hogyan várták a „Vörös zászló hőseinek útján" mozgalom újabb részakciójának indulását, 118 úttörő és kisdobos volt csalódott, mert a számára sokat jelentő közvetítés elmaradt.

Tiszabercelről *Pere Ágnes* őrsvezető írja le, hogy mi

Peregjen a nyelved

Próbáld meg gyorsan, többször egymás után elmondani az alábbi ravasz szócsoportokat:

1. De szép a hét szekérkerék.

2. Egy zárt zsákban száz rák mászkál.

3. Hetven hetede negyven negyede ezer fele meg egy ezerszerese.

(Mennyi?)

Ama csacska makacs macska farka kacska.

(K.)

Találós kérdések

Egy kis házban egymáson
egymás mellett
fekszik csendben harminc-
negyven
mérges gyermek.

(Gyufa)

Szobánkból a háztetőre
nyúlik hosszú farka,
dorombol, ha meleg van —
s bizony, mégse macska!

(Kályha)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188 307

Berecz András

KELETMAGYARORSZÁG

1967 FEB 19

1021

Berecz András és Soltész Albert grafikai kiállítása

A Szabolcs-Szatmár megyei művészeti hetek keretében vasárnap délben nyílt meg egy bensőséges hangulatú tárlat a TIT Zrínyi utcai termében. Berecz András és Soltész Albert ezúttal grafikai tudásukról adtak számot, együtt, de körülhatárolhatóan, azonos tájegységi logikával mégis világosan elkülöníthetően. A grafika „szordinósabb", lefojtottabb világa a tehetség és a szorgalom benső folyamatáról sokszor még világosabban és érthetőbben ad számot, mint a nagyobb lélegzetű festészeti és szobrászati művek, a magas fokú művészeti igényesség gyakorta könnyebben s érthetőbben jut el ily tolmácsolásban emberi közelségbe. Hangulatilag párhuzamba hozhatók a grafikai megnyilatkozások a kamarazene „intimebb" világával. Mindkettőnek kisebb, de lelkesebb a közönsége. Megértésükhöz elmélyedés, a technika és az anyag részletszépségeit is méltányolandó figyelme szükséges.

A két művész tárlatát ebből a szempontból is kell értékelnünk. Festészetükhöz ime bizonyíthatóan is „beiterjesebben" kimunkált grafikai alap tartozik, ami további fejlődésüket s színes, nagyobb lélegzetű műveik hitelét is biztosítja. *Soltész Albert* évek során kiegyensúlyozottabbá vált. Kezdetben a fényeket kutatta, s fokról fokra jutott el egy zártabb logikai rend felé. Veszített lírai hangvételéből, de ugyanakkor nyert „sommázásban", tömörítésben. Mai grafikáin, bár még néhány művén erősen kötődik a naturához — a tartalom erőteljesebb kifejezésére törekszik s eközben jut el a természet közelségéből az emberközelségbe. Az érzelem erősebb szerepet játszik nála, mint festőtársánál s ebből logikailag is következik, hogy a látványból alakult benső kép ott a legjobban kialakított, ahol közvetlen környezetét rajzolja, ahol a vonalak és a síkok feszültsége a legerősebb. Itt válik expresszívebbé, pl. *örökösföldi* vázlatain, jobban mint hajdúböszörményi, vagy kissé idegenül ható szentendrei műveiben. Míg filctollai helyenként már túlzottan festőiek, vagy „grafikai koloritban" helyenként egysíkúak, addig tus, pác és krétarajzai vonalban árnyaltabbak, kifejező erőben nyersebbek, de ugyanakkor határozottabbak is. Soltész művészete kiemelkedő a mozgás pillanatnyi megragadásában, nem állítja meg a tárgyakat, figurákat, tud villanásokat mozgásban érzékeltetni, mint pl. az *Utépítőknél*, a *Varjas táj*-nál s kitűnő, lovakról készített stúdiumainál.

Míg Soltész grafikai alkatú s vonalakra épít, addig fiatalabb festőtársa, *Berecz András* a folthatásokat keresi. Vérbeli festőisége a grafikánál is minduntalan kiütközik, még ott is, ahol a konstruktív jelleget hangsúlyozza s nehéz veretű vonalakkal abroncsolja tömbszerűre lefokozott formáit. Bár szerkezetiségén az utóbbi években sokat lazított, érzelmei nem ragadják el. Inkább értelmileg közeledik a látványhoz, egyre modernebb előadásmóddal s tartalmi egyértelműséggel. (Pl. a *Bálvány*) Ő is vesztett lírai hangvételéből, de a konstruktivitásból való feloldódás nem jelentette határozottságának feladását. *Hegyi falu* című metszetén bravúros vésőjátékot, a foltok és ritmusok tudatos kimunkálását figyelhetjük meg. Egy-egy művén kiérezhető a keresett értelmi beállítottság, ami a kép hangulati elemeinek rovására megy, mert az új formák kutatása közben eluralkodhat a technikai rész. A két festő közül Berecz elvontabban s bátrabban bánik a kifejezés szimbolikus, jelképpé tömöríthető elemeivel, tud szűkszavúbb s jelzésekig egyszerűsítő lenni, Soltész a ritmusok feszültségéért bővebben él a vonalak szerepével, ami természetesen nem jelent egyúttal tartalmi többletet is. Berecz mostani műveiből emeljük ki a vonalak s szín[illegible] mellérendelt kapcsolatából szövődött, érzelmileg a nép világára ráhangolt népdalillusztrációt, a foltok, vonalak elosztását s a színek mértéktartó bevonulását. Ez az irány Berecz új, illusztratív értelemben is figyelemre méltó oldalát mutatja be.

A tárlat összképe azt bizonyítja, hogy Berecz is Soltész is az Alföld embere. Örvendetes volna, ha az az út, amit e két festő-grafikus követ s amelyet már Pál Gyula is pikturájában oly meggyőzően ábrázolt, egy szabolcsi helyi festőiskola kibontakozásához vezetne, oly értelemben mint pl. Szolnok, Hódmezővásárhely, Szentes, vagy korábban Nagybánya, amelyek éppen a tájegység magas szintű megmutatásában kapcsolódtak az egyetemes magyar festőművészethez

Dr. Tóth Ervin

Belépés csak az olvasóknak

Amig a Tv-híradó „összeáll"

Ha egy este bűntény történ... ...ondjuk valahol az országu...akon és a nyomozást vezető rendőrök „mindenkit gyanúsnak tarthatnának aki él, országunk mintegy 3 millió lakosa mindenképpen alibit igazolhatna, hiszen egy reprezentatív felmérés szerint esténként ennyi nézője van a televízió híradójának.

Filmek az Eurovíziótól

Látogatásunk napján a híradót este 8-kor sugározták. Elvileg az adás előtti utolsó óráig mindennek készen kell lenni. Már délután négykor nagyüzem van a vágószobákban, a belpolitikai anyagokat készítő stábok többnyire reggel indulnak, s ilyenkorra hozzák be a riportokat. Matuz Józsefné a műsor főszerkesztője; nevét gyakran láthatjuk a képernyőn, a szerkesztő felirat alatt.

— Ma már ott tartunk — mondja, — hogy egyáltalán nem számít csodának, ha az esti adásban olyan délelőtti esemény filmjét sugározzuk, amelyről az újságok csak a

Munkában az operatőr. A legmodernebb filmfelvevőgépekkel dolgozhatnak a híradó munkatársai.

nyire az anyagokat. Ezek aztán úgy érkeznek be időre a Szabadság térre, hogy megkérik az induló vonatok vezetőit, vagy a MÁVAUT sofőrjeit: vigyék magukkal a fővárosba a filmeket.

Gyakran fordul elő az is, hogy a nézők hívják fel a híradót telefonon, s közlik, itt és itt valami érdekes esemény történt. Egy alkalommal rövid riportot közöl-

hiányról. Amit sok hivatal terjedelmes levelekkel, utasításokkal nem tudott elérni, azt néhány — tájszólásban elsorolt — panaszos szó megoldotta. Néhány napon belül már a megtörtént intézkedésekről adhattak hírt.

Indul az adás

Fél nyolcat mutat az óra, amikor Müller Lászlóval, a híradó rendezőjével rövid körútra indulunk. Arra a kérdésre keressük a választ: mi a feladata egy ilyen műsor rendezőjének? A 3-as számú stúdióban már égnek a Jupiter lámpák, s az ismerős asztal mögött két széket látunk, az egyik a bemondóé, a másikra pedig a külpolitikai kommentátor ül. Megmutatja a rendező a három vetítőgépet, a diafilm vetítőket, ezekbe a gépekbe fűzték be a délután összevágott filmeket. Készenlétben látjuk egy kamera előtt Da Gaulle fényképét, egy másik lapon pedig a kommentátor nevét, amit majd ha kell, a képernyőre vetítenek.

— Mindezt egy helyről, műsor közben irányítjuk, — mondja a rendező.

A vezérlőteremből történik az irányítás. Ahogy az óra mutatója közeledik a 8-as számhoz, úgy csendesedik el a helyiség.

És kezdődik. Befut a naponta látott kamera, a felirattal, s a rendező egy-egy kézmozdulatára követik egymást a képsorok, úsznak be a feliratok, hangok, zörejek.

Ezt azonban a tv-híradó nézői már ismerik.

ZTREJ

1967 Fe

1021

NAPLÓ

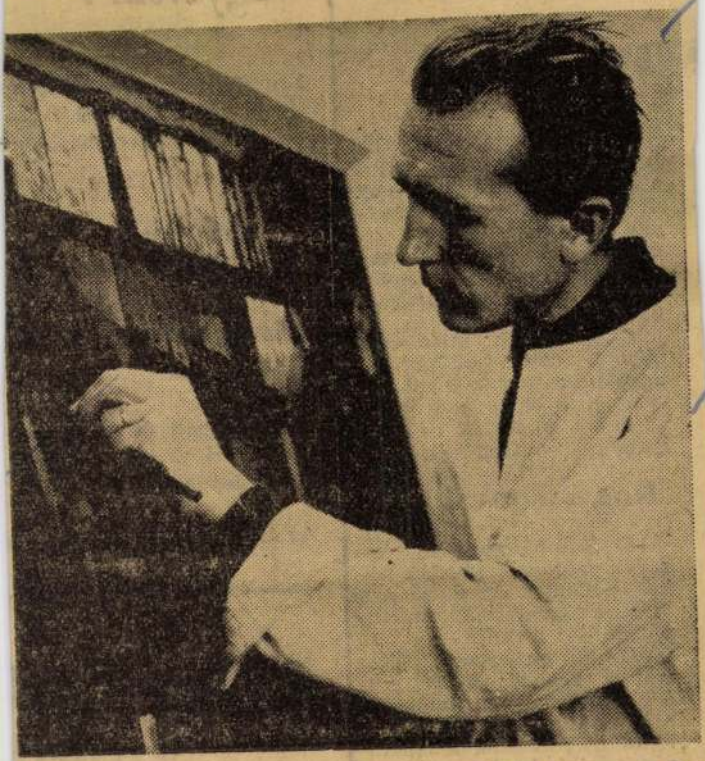

Uj műteremben dolgozik Berecz András festőművész. A megye képzőművészeinek alkotómunkájához megfelelő körülményeket biztosítanak a város központjában lévő alkotószobák. Berecz András és művésztársa, Soltész Albert [illegible] káiból közös grafikai tárlatot nyitnak ma 12 órakor a egyházi Bessenyei klubban.

(7.)

lád

sport

Dezső rövidesen a 700. bajnoki mérkőzésen állhat a háló mellé. Csaknem ennyit játszott eddig. Mindet egy csapatban! Közben oktatói minősítést is szerzett, rendszeresen foglalkozott edzőként is a röplabdázókkal.

Megkérdeztük: mi a véleménye, miért hullámzik állandóan megyénk röplabdasportjának színvonala, miért váratnak magukra az újabb szabolcsi röplabdás sikerek.

Hogyan tovább?

— Kampányszerűen kezelték mindig e sportág fejlesztését, csak egyes járások viselték gondját a röplabdának — mondja. — Az utóbbi három évben változott a helyzet: a mennyiség alapján kezd kialakulni a minőség is. De a fejlődés még mindig a lehetőségek alsó határát súrolja.

— Kevés a szakember a megyében. Sportlétesítményeink vannak ugyan, de a versenykövetelményeknek csak kevés tesz eleget: nem só a háló magassága, a ta-

Éppen ezért az osztá-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
KELET-MAGYAR-
ORSZÁG

Felújított, újrafutózott gum
járművekhez azonnal vásá
Vállalat alábbi telephelyein
tellel:

Magánautó-tulajdonosok részére:

Állami vállalatok részére:

Az elhasznált, de újrafutózh
Gumiipari Vállalat jó áron
váci telepén.

Az újrafutózott gumi olcsó é

A Textilru
Vállal

ÉSZAKI ALKÜ
SZOLGÁI

BERECZ Antal festő

Kedden Berecz Antal Németországban élő festőművész kiállítását a Poszterház Galériájában (Bp., Bajcsy-Zsilinszky út 62.) délután 5 órakor M. Kiss Pál művészettörténész nyitja meg. — Trojan Marian Jozef grafikusművész kiállítása az egri Egressy Klubban nyílik.

Vasárnapi Hírek
1992. szept. 6.

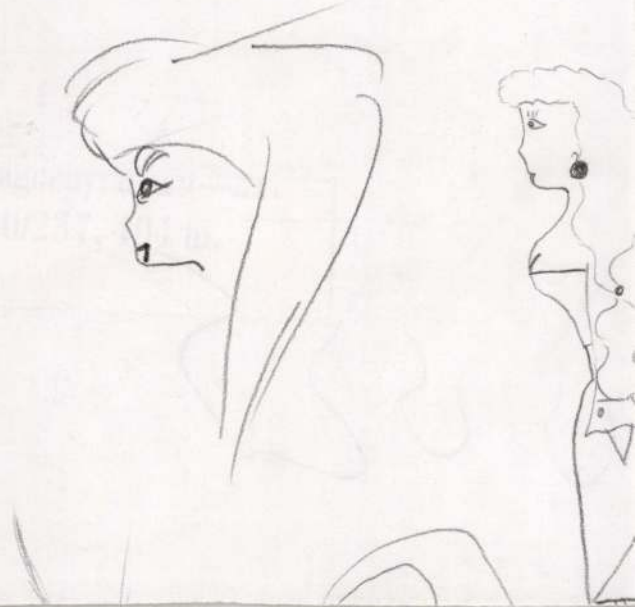

BERECZ Antal festő

BERECZ Antal: Egy festő élete. = Művészet és Barátai, 2,1992,5. 13.ill.

Korona vendégfogadó, majd „tábornok-ház". Telekesy utcai homlokzat

építőmester készíti el. (EÁL ÉrsEgyh borsodivánkai plebir.)

SZARVAS József egri ács. Az 1795. évi egri adóösszeírás, valamint az 1800. évi és 1814. évi adókönyv említi.

SZATMÁRI János kontár asztalos. Egerben említik 1845-ben.

SZÁZ János plébános építész. 1811-ben értesülünk, hogy a pétervásári templomot egy pétervásári parasztemberrel akarja építtetni. 1818-ban Pétervásáráról, mint rossz papot, Kisfüzesre helyezik. 1820-ban Száz János a pétervásári templomról, mint befejezett műről emlékezik meg. Kivitelezője → Povolni Ferenc egri építőmester. Kisfüzesen 1820 előtt kezd a templomépítésbe, amelynek tervei fennmaradtak. A nagyfügedi r. k. templomot és a Csókás majorban levő kápolnát 1818—27 között építteti. Utóbbi temetőkápolnához készített tervei is fennmaradtak. (EÁL ÉrsGazd L tkp. I. 115.) A nagyfügedi templomon csak javításokat végeztet. Elkészíti 1838-ban a plébániaház terveit. (Uo. I. 116/a.) A kivitelezésben → Kindornai asztalos, → Gruber lakatos, → Császka kőműves, → Hartmann ács, → Fischer kőműves, → Streimmelwőger kőműves és → Polereczky György ács vesznek részt.

SZÁZ Móric egri mérnök. Egerben a Szovjethadsereg u. 24. sz. ház tulajdonosa 1848—51 között, előtte az épület → Markmüller mérnöké volt. Cibakháza térképét 1856-ban készítette. (OL Tkp. Teleki cs. gyömrői L. no. 8.)

Kuczka Péter

A törvény balladája

Volt egyszer egy parányi hal s egy még kisebbett bekapott,
jött egy nagyob s bekapta őt, s a nagyot egy még nagyobb,
s ez a nagyobb még le sem nyelte tisztességgel a másikat,
amikor egy arra vadászó csukának fogára akadt.

És itt jöhetne a halász . . . És a tanulságos szavak,
hogy: íme, ilyen a világ, nagy hal eszik a kis halat.
Ámde, ki tudja, milyen okból, - a Természet szólt, vagy az Úr? -
a táplálkozás láncolata itt elpattant váratlanul.

Mert két kisebb hal megtámadta és szétszaggatta a csukát,
s őket náluk kisebb halak, és így tovább, és így tovább . . .
S avitt közmondás helyében új igazság fénye ragyog:
az ördögökkel kéz-a-kézben csürdüngölnek az angyalok.

1959.

Zajt kellett volna csapnunk, de mi csöndben maradtunk. Kihasználatlanul hagytunk egy hatalmas lehetőséget. Ideális mérce lehetne, új mérleg, ha a tudomány kezet fogna milliókkal, együtt mérlegelnék, mérnék az értéket.

Akad sürgős teendőnk is. Mednyánszky László "Itatás"-a olyan remekmű, mellyel azonnal ismerkednie kellene a magyar és a külföldi közönségnek, (ez az alkotás Rembrandt végállomása), korszerű a maga klasszikus eszközeivel.

Hogyan mérhetjük végül is az értéket a képzőművészeti alkotásokban? Ha a rajzi vonalvezetés vizsgálatánál kiderül, hogy anatómiailag pontos, lelki jelenségeket is kifejez. Mindez az érték jele. A rajz pontossága, a rajz monumentalitása, a rajz gondolati telítettsége. Minőséget jelez a színrend is, a kiemelt árnyalatok jelenléte, a színek összhatása vagy éppen ellenkezőleg, a színhasználat monokrón jellege. Értékmérő a szerkezet szimmetriája vagy egyensúlyban tartott egyenetlensége, mely szintén karakterisztikussá válthat. Az érték számtalan erő, fogalmazás eredménye. Mindig más határozza meg az érték törvényeit. Ha a fogalmazás tökéletes, vagy szépek a hibái, az is értékjelző. Petőfi hangoztatta: "Szeretem hibáid napfogyatkozását". Nem a hiba hiánya, hanem a művészi erények sokasága határozza meg egy adott mű valóságos értékét. Petőfi erre céloz, ami nemcsak a szerelemben igaz, hanem a művészetben is. A remekmű kinyilatkoztatja magát. Távolról szemlélve tökéletes az összhatás, a festmény komponenseinek összhangzattana. Közelről szemlélve megindítja a szemet-szívet a részletek bősége, finomsága, igazsága. E kettős követelményről tanúskodik Csontváry "Taorminá"-ja, Paál László békalencsés "Mocsaras táj"-a. Az igazi érték mindig egyedi, sehol máshol nem lelhető föl, alkotója: Egyéniség! Az igazi érték mindig első kinyilatkoztatás, első mű, amit alkotója először hozott létre, ami soha nem volt és soha nem ismételhető. Tartalmi erőt és réteges sokrétűséget sugároz, pazar és finom formákat, tisztázott árnyalatokat. Akkor bukkan az esztétikai értékmérés a legnagyobb teljesítményre, állandó értékre, klasszikus minőségre, ha fölfedezi: a Mű rétegei, az alkotás szelvényei tökéletesek és kimeríthetetlenek, ha horizontja véges térből indul és a végtelen téridőhöz közelít.

Egy festő élete

Kamaszkoromban költők voltak az ideáljaim, de pályaválasztásom idején mégis a Képző- és Iparművészeti gimnáziumba kerültem. Az érettségi után (1955-ben) nem vettek fel a Képzőművészeti Főiskolára, egy évvel később a Pedagógiai Főiskolába sem, és mivel széles e hazában nem volt számomra hely, 1956-ban kénytelen voltam idegen földre menekülni.

Új hazámul Franciaországot választottam, ott éltem 1971-ig. A Párizsban eltöltött tizenegy évből hét évig a Beaux-Arts-on tanultam. Művészeti főiskolás éveim alatt már nem költő, hanem festő, mégpedig Van Gogh volt a példaképem. Párizsban fáradhatatlanul bújtam a galériákat és múzeumokat.

A Beaux-Art-on Brianchon műtermében tanultam, aki igen almarasztaló véleménnyel volt az úgynevezett formalista művészetről. Szerinte színes geometrikus formák mindig jól hatnak, mert problémamentesek. Francia tanáraim nem szerettek korrigálás közben sokat filozofálni, ennek ellenére nem könnyen elégedtek meg a tanulók teljesítményeivel.

Francia barátaink ritkán kerültek konfliktusba tanárainkkal, annál gyakoribb volt, hogy tanáraink sok idegen hallgató munkájára rá sem pillantottak, mivel azok a stílust illetően szélsőségekbe estek. Az úgynevezett nonfiguratív tanulók - mondhatnám - kivétel nélkül más nemzetiségűek közül kerültek ki, akik képtelenek voltak egy csendélet, portré, akt megfestésére.

A franciák alkatuknál fogva két lábbal állnak a földön, ezért Brionchon semmire sem értékelte a műtermében tanuló görög kolléga vásznait, aki szüntelenül repülő lovakat festett. Egy jugoszláv pedig szörny (betegesen expresszív) alakokat rajzolt: ez a jóember is elkerülte Brianchon figyelmét.

Úgy hozta a sors, hogy 1971-ben Németországba, Bielefeldbe kellett költöznöm. Ott ismerkedtem meg igazán a modern művészettel. Vagy tíz éven keresztül nonfiguratív formában dolgoztam, ma azonban inkább modern figuratív képeket festek. Az utóbbi években gyakran gyönyörködöm Gauguin, Picasso, Braque, Munch és Matisse műveiben.

A művészetek ma majdnem mindenütt a teljes dekadendcia felé haladnak. Ahol nincs esztétikai kritérium, ott nem lehet művészetről beszélni, ott válságba kerülhet az egész kultúra.

Most, hogy végre sikerült hazalátogatnom, s a Művészetbarátok Egyesülete rendezésében (külföldi tagként) Budapesten kiállítanom, (a Poszterház Galériájában szeptember 8-25-e között), és részt vehettem különféle kiállítások megnyitóin, Egyesületünk szokásos, szerda esti összejövetelein, örömmel tapasztaltam, hogy itt az embereket nem fertőzte meg teljesen a botrányt és szenzációt hajszoló modernkedés.

Boldog vagyok, hogy a haza, mely korábban megtagadott, újra fiának ismer, és módot adott, hogy képeimet megmutathassam.

Berecz Antal

Berecz Antal festő

Berecz Antal – Merengő

Kőszeg, szülővárosom

Ahol ma is minden nap 11-kor kondulnak meg a harangok - immár 460 éve. 1532 nagy kőszegi győzelem éve volt. Jurisics Miklós várkapitány s a maroknyi várvédő sereg: tíz fegyveres lovas, 28 huszár és közel ezer hadrafogható kőszegi hős örök emlékére szólnak a harangok szülővárosomban.

Kaszner Margit vázlata – Kőszeg

A kis sereg képes volt arra, hogy a Bécs alá készülő 250.000 főnyi török hadat - az akkori világ legnagyobb hadseregét Szulejmán szultán büszkeségét - 25 napig feltartóztatta. Így maradt elég idő Bécsben, hogy a csapatokat összevonják. 1532 augusztusában a maroknyi kőszegi "sereg" dicső győzelme megváltoztatta, megmentette Európa jövőjét. Mint napjainkban: a berlini fal leomlásának lehetősége is a magyarok tetteihez fűződik.

Az egész világon ismertté vált Kőszeg, a kis nyugat-magyarországi város és Jurisics Miklós, a várvédő vitéz kapitány neve. Ünnepelték Bécs, London, Velence, Krakkó városában ezt a győzelmet. Konstantinápolyban igyekeztek szépíteni a kudarcot. A verhetetlennek vélt sereg 1532 augusztus 30-án kezdte meg az elvonulást, anélkül, hogy az éjjel-napall folyó ostrom után Kőszeg várát elfoglalhatta volna.

Kőszeg helytállásáért elnyerte a szabad királyi város címet, ez biztosított polgárainak adómentességet, vámszedési jogot. Okleveleiken vörös viaszpecsétet használhattak. Becsületességük, helytállásuk legyen örök emlék és példa. A festőien szép város ódon falai adjanak felüdülést minden Kőszegre látogató embernek. Ezek a falak is emlékeztessenek arra, hogy már 1532-ben Európában voltunk.

Kaszner Margit

Gomola György

Hazatérő

Gyöngyös-pataktól messzi tengerig
Eljutni és visszatérni újra,
Napfényesen, mint visszatér a reggel,
Harangszóval, gyereknevetéssel.
Gyöngyös-pataktól messzi tengerig
Eljutni és visszatérni újra,
Gyermekin nagy, tágranyílt szemekkel,
Találkozni kőszegi színekkel,
Ízes szóval, régi-régi fákkal -
A megtalált gyermeki világgal.

Kőszeg, 1988.

Felhívás!

Tisztelt művészek és művészetbarátok!

1992. november 28-án d.u. 3 órai kezdettel a Fóti Gyermekváros területén lévő Károlyi Kastélyban a gyermekvárost megsegítő alapítvány javára, reprezentatív kollektív kiállítást rendezünk.

Felhívásunkra eddig is sok művész - megértve, hogy a jelenlegi gazdasági helyzetben, az itt élő, egyébként is veszélyeztetett sorsú, gyermekek ellátásának biztosítása milyen erőfeszítésekkel jár - megható önzetlenséggel ajánlotta fel műveit.

Felhívásunk célja, hogy a művészek szélesebb körét tájékoztathassuk kezdeményezésünkről és adjunk lehetőséget a részvételre. Elgondolásunk szerint minden művésztől három alkotást szeretnénk kiállítani, melyből egyet a gyermekváros javára adományozna.

Az alapítvány hivatalosan bejegyzett, így a felajánlott mű értéke a művészek adójából levonható. A megnyitó rangját színvonalas műsorral és protokollal kívánjuk emelni.

Egyesületünk vezetősége, nemes célunkat látva, kezdeményezésünket támogatja. A kiállítás megnyitását Geröly Tibor főtitkárunk vállalta el.

Jelentkezni lehet, levélben az alábbi címen: Kardos M. Zsöte és Osváth Miklós, 2153. Fót Vörösmarty tér 2., vagy Heil József festőművésznél, a Művészetbarátok Galériájában, VII. ker. István u. 42.

A meghívó nyomdai átfutásának ideje miatt kérjük, részvételi szándékukat mielőbb jelezzék, hogy a művészek neve a meghívóra rákerülhessen. A jelentkezés után a további tájékoztatókat megküldjük.

Az eddig csatlakozottak névsora: B. Hajdú László, Csontos István, Detzky Júlia, Dévai Nagy Kamilla, Dézsi Éva, Farkas Györgyi, Fehérvári József, Fekete Mária, Fenyves Mária, Göböly József, Györki Árpád, Heil Edit, Heil József, Tiszttartó Edit, dr. Jáki Ferenc, Kardos M. Zsöte, Károlyi Éva, Körtvélyessy Magda, Meiszter Kálmán, Novák Zsuzsa, Nyáry Éva, Orosz László, Osváth Miklós, Petrozsényi Eszter, Polnerné Takár Emőke, Pribojszky Mátyás, Reinhardt István, Róth István, Szalkári Rózsa, Tarnóczy László Gábor, Illár Erzsébet.

Felhívásunk támogatását előre is köszönjük.

Fót, 1992. szeptember 19.

Kardos M. Zsöte, költő,
Csáky László, a Fóti Gyermekváros főigazgatója,
Osváth Miklós, festőművész

A
REMARK KERESKEDŐHÁZ KFT
szeretettel várja
közületi, egyéni és viszonteladói vásárlóit
ÁRUHÁZÁBA
(1148 Bp. Kerepesi út 26.)

1993. évi NAPTÁRAK
POSZTEREK, JÁTÉKOK,
DÍSZCSOMAGOLÓK,
DÍSZKÖTÖZŐK,
EGYÉB PAPÍRÁRUK
ÉS
KARÁCSONYFADÍSZEK
nagy választékát ajánlja
témában és árban egyaránt

Feledy Balázs

Berecz Antal stációja

Mostanában sokat beszélünk az egyetemes és a nemzeti művészet kérdéseiről. Vitatkozunk arról, hogy az egységesülő Európa miként hat egy-egy ország kultúrájára, művészetére. Érezzük az amerikanizáció presszióját, mely jelentős hatással van életmódunkra. Van, aki azt mondja, hogy a művészet azért egyetemes, mert nyelve általános, hiszen a jelenségek köre, amit fókuszába von, azok is hasonlóak. Mások azt állítják, hogy igenis szükség van a művészet nemzeti karakterére, szükség van identitás tudatunk őrzésére, azért is, mert minden kulturális nyelvi közösségnek kell, hogy legyenek saját problémái, melyek indokolják a másokétól eltérő művészi nyelvet.

Nos ez a vita hazánkban is éles, de különösen eleven lett egy olyan művész bensejében, aki többféle közösséghez tartozik, akinek élete többféle kultúrához kötődik. Így van ez **Berecz Antal** esetében is, aki 21 évesen, 1956-ban hagyta el Magyarországot, s azóta él külföldön, Franciaországban, Németországban. Munkáin ezt a feszültséget lehet érezni. Az évekig külföldön élő magyar személyiségében ellentétek és belső feszülések lehetnek, melyek következhetnek élete évtizedekkel ezelőtt megváltozott körülményeiből is.

Berecz Antal munkáinak formai karaktere felvette annak a kulturális közegnek a nyelvét, melyben oly hosszú évek óta él, mégis munkáinak van egy erősen hozzánk szóló mondandója is.

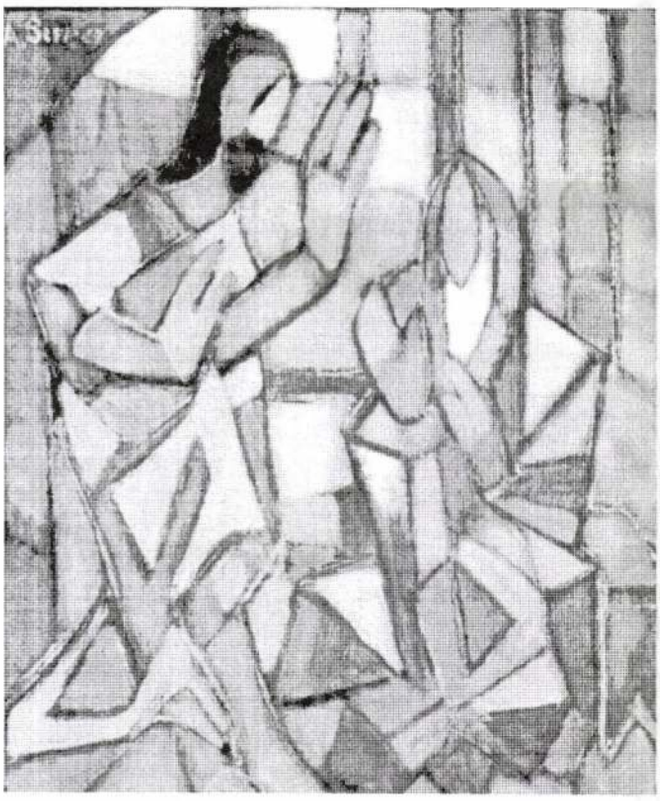

Jézus találkozik anyjával

Kiállítása döntő részét **"Stációk"** sorozata adja, melyre rápillantva azt állapítjuk meg, hogy az nem megszokott, nem közhelyek újra fogalmazása. Frissen élhet bennünk a keresztrefeszítés tragédiájának és a feltámadás örömének sokfajta érzése, s mindezzel összevetve Berecz felfogását, azt állíthatjuk, hogy a művész eredetien, távol mindenféle sematizmustól és közhelyszerűségtől ragadta meg témáját.

Tekintetünkkel a képeken kitapintjuk a **Jézus-mítosz történéseit,** de a figura vagy a figurák nem válnak el környezetüktől, hanem részben beolvadnak abba. A művész a világot egy rendszernek, egy mechanizmusnak tartja, melynek mi és Jézus részesei vagyunk. Képein ugyanolyan színek és formák jelennek meg akár figura, akár természetábrázolásain, ami arra utal, hogy természet- és embervilága szintetizálódik, egységesül; ezek hatnak egymásra, s így a képben játszódó tragédia történései nehezebben emelhetők ki a néző tekintetével.

Mindehhez az egységes problémakörhöz tartozik, hogy a művésznek a konfliktus ábrázolásához egy sajátos és egyéni formarendszere van, mely leginkább a konstruktívisztikus képzőművészeti gondolkodáshoz köti, ugyanakkor az egyenes vonalakat bontja tört mozaikszerű kompozícióvá. Vagyis szerkeszt is, de szabadságot is ad képeinek. Struktúrája, tudatos felépítése van műveinek, ez arra utal, hogy Berecz tudatos művész, akinél semmi nem történik véletlenül, s a világ kis részekből áll össze universummá. Vagyis ő **szerkezetben gondolkozik és ezzel együtt színben és nem annyira formában.**

A szerkezet adja a kép ritmusát, feszültségét, konstruáltságát; a szín adja az ütköztetéseket, mert itt sem a reális megragadásra törekszik, hanem gondolati rendszerének része a képek színegyüttese. Vörösöket, kékeket, zöldeket használ, gyakran merész egymásmellettiségben, amely azonban a disszonanciát, az ellentmondást fokozza. Képein mindig van túlzás, felfokozó vonalvezetés, mely időnként még a torz felé is elsodródik. Különös jelentősége van a kezek felnagyított ábrázolásának. A kéz jellemzi az embert! A görcsös feszülésekkel teli kezek a drámák középpontjába helyeződnek, miként ugyanígy látunk óvó kezeket is, vagy óriási figyelő szemeket, melyek egyúttal a rettegést is kifejezik.

E kiemelésekkel válnak képei hangsúlyosan drámaivá, melyben szerepet kap az a nézet, hogy a világban feloldódik az ember, annak minden megpróbáltatása, szenvedése, s hogy arctalanná is válik minden, amikor egy gépezet részei leszünk. Berecz általánosít, nem feltétlenül a szakralitás Krisztusát festi meg, hanem sok ember tragédiáját. Formarendje merítkezik a francia századelő avantgardjából, jelen

Berecz Antal

Az egyesület új tagjai

Barna P. Ila (Eger), Bősze Éva (Kőszeg), Csépe Juli, Deczki Kálmán (Hosszúpályi), Enreszt Erika (Szentendre), Esnagy József (Baja), Fülöp Lajos (Balatonalmádi), Fürtös Béláné Károly Aranka (Balatonalmádi), Gulyás Margit, Herendi Istvánné, Kohán László (Ungvár, Kárpátalja), Kozmáné Bődi Ildikó (Hosszúpályi), Kócziánné Tóth Mária, Dr. Mátyóki Györgyi (Leányfalu), Mészáros Melinda (Balatonalmádi), M. Kovács Ilona, N. Bere Anna Mária (Földes), P. Gulyás Mari, Szalay Zsuzsánna, Sz. Varga Irén, Szántó (Karácsony) Tünde (Tahitótfalu), Dr. Tóth Béla, Ungár Richárd, Váry Monique (Belgium), Vermes Marianna (Debrecen).

Adományok az Egyesület javára

11.000 forintot Kelemen Kristóf; **10.000 forintot** Jáki Ferenc; **8.200 forintot** Vata Emil (Pécs); **5.000 forintot** Busmanné Barócsy Anna, Lukács Mária (Székesfehérvár), Z. Soós István (Kaposvár); **3.800 forintot** Dr. Csepeli Béla; **3.000 forintot** Körtvélyessy Magda; **1.800 forintot** Paudits Zoltán (Sükösd); **1.600 forintot** Nyári A. Ildikó (Dunaharaszti); **1.400 forintot** Göböly József; **1.200 forintot** Dr. Horváth Balázs (Veszprém), Dr. S. Nagy János (Szentendre); **1.000 forintot** Muray Róbert, Pelényi Erzsébet (Kanada); **900 forintot** Szilágyi Gyuláné, Viszt Józsefné; **800 forintot** Darvasi László, Kerekes Anna (Dunaharaszti), Rolek Gábor (Szerencs), Dr. Tóth Judit fizetett. Kisebb összegekkel sokan támogatták egyesületünket. Köszönet mindannyiuknak.

Írók, szerkesztők, terjesztők

Május 19-én a Várlak Egyesület Klubjában találkoztak az 1954-ben alakult és a rendszerváltás első éveiben megszűnt Képzőművészeti Kiadó dolgozói. Az összejövetelt Barta Magdolna, Spoljár Ágnes, Tóth László és Geröly Tibor kezdeményezte és szervezte.

A Nagy Balogh János kiállítóteremben

Gombás Kálmán emlék-tárlata június 8-án nyílt. Egyesületünk alapító tagja Kunszentmártonban született, majd Győr-Sopron megye egyik kis falujából került a fővárosba, ahol újságíróként dolgozott. 1956-ban eltanácsolták a pályáról. Számos mezőgazdasági és társadalompolitikai cikke és könyve jelent meg. Lényegében nyugdíjbavonulása után kezdett festeni. A tárlatnyitón lánya **Gombás Mária** (Koller Károlyné) emlékezett a sok viszontagságot megért édesapára, aki utolsó éveiben a festésbe menekült.

Benkőné Kovács Márta és **Sonyákné Kovács Katalin** kiállítását július 11-én **Feledy Balázs** nyitotta meg. A karcagi születésű testvérpár a Vasutas Képzőművész Körben évekig gyarapította festészeti ismereteit. Márta Budapesten, Katalin Pomázon él. A megnyitóünnepségen Jáki Ferenc saját versmondásával, Gyalog Magda citeramuzsikával szerepelt.

Kócziánné Tóth Márta kiállítását augusztus 15-én **Koltayné Zolder Klára** újságíró nyitotta meg. A Zala megyei Oltárcon született festő 1958 óta él Budapesten. Előbb a Ganz-Mávag Képzőművészeti Körben, majd a vasutasok képzőművészei segítségével fejlesztette ismereteit. A Corvin Művész Kör csoportos kiállításainak rendszeres szereplője. Első alkalommal mutatkozott be önállóan. A két utóbbi tárlatot **Veréb László** rendezte.

"Népfik" találkozója

Augusztus utolsó szombatján immár hagyományosan randevúztak **Réthei-Prikkel Lajos** portáján (tavaly óta Tahitótfaluban) a hajdani népi kollégiumok szervezői, vezetői ezúttal 29. alkalommal.

Az óriási bográcsban főtt slambuc elfogyasztása után az elmúlt évben elhunytakra emlékeztek, majd **Sellei Zoltán** klasszikusok verseivel, **Obersovszky Gyula** saját írásaival kedveskedett a jelenlévőknek. Réthei-Prikkel Lajos a jó hangulatú találkozón búcsúzóul Illyés Gyula sorait idézte:

"Azt, hogy a nép fia vagy,
igazolnod sejh, ma
nem azzal kellene: honnan jössz – azzal
ecsém: hova mész."

Elismerések

A Magyar Köztársaság Elnöke

Gyarmathy Tihamér Kossuth-díjas festő- és grafikusművésznek **A Magyar Köztársasági Érdemrend Középkeresztje;**

Zórád Ernő grafikusművésznek **A Magyar Köztársasági Érdemrend Tisztikeresztje;**

Dr. Bőzsöny Ferencnek a Magyar Rádió nyugalmazott főbemondójának **A Magyar Köztársasági Érdemrend Lovagkeresztje** kitüntetést adományozta.

Az Egészségügyi miniszter **Prof. dr. Gyurkovits Kálmánnak** a Somogy Megyei Tüdő- és Szívkórház igazgatójának (Mosdós) **Batthyány-Strattmann László** díjat adományozott.

Az idei Salvatore Quasimodo költőverseny díját a 90 éves **Faludy György** "Égi logika" című költeményéért kapja.

Valamennyiüknek gratulálunk.

Művészetbarátok 2000

címmel rendezzük
ezévi kollektív kiállításunkat
*a **Pataky Művelődési Központban.***

A tárlaton csak az egyesület tagjai szerepelnek.
Az alkotások témája bármi lehet. A bemutatásról a zsűri dönt.
Három művel lehet szerepelni. Grafika és éremsorozat egy műnek számít. A festményeket keretezve, akasztható, a grafikákat paszpartuzott állapotban fogadjuk el. Az alkotások mérete 100 cm-nél nagyobb ne legyen.
***Jelentkezési határidő október 6.,** az egyesület postacímén. A borítékra kérjük ráírni: Művészetbarátok 2000.*
Közölni kell az alkotás címét, méretét, technikáját.
***A képeket október 12-én és 13-án 9-20 óra között kell a Pataky Művelődési Központban átadni.** (X. Szent László tér 7-14.)*
*A kiállítás ünnepélyes megnyitása **október 23-án, 17 órakor a színházteremben lesz.***

vannak ősi formák, idol-szerű képződmények, s egy olyan szemlélet, mely újra teremti e konstruktivisztikus hagyományokat.

Képei így lesznek a legjobb értelemben európaiak, s ugyanakkor magyarok is. Berecz világa nem behízelgő, nem nyílik meg azonnal, sőt ellenkezéseket is kiválthat. Ez nem meglepő. Nem kell mindent szeretni, de értékeit felismerni azt igen. Berecz Antal munkái olyanok, hogy konstruktivizmusra hajló szemléletük, eleven színhasználatuk nehezíti az átlagos befogadást, de egészségesen teszi próbára az intellektust, amely képes átvenni e különös művészi megoldásmód bátor, feszült atmoszféráját.

Jó Berecz Antalt közöttünk tudni, hiszen képei ugyan Németföldön születnek, de konfliktusaikkal, drámáikkal, szerkezetükkel és színűkkel hozzánk is, nekünk is beszélnek. Így válik az egyetemes magyarrá és a magyar egyetemessé.

A mai kiállítás szervezésében fontos szerepe van a Művészetbarátok Egyesületének, melynek 1992 óta tagja. A kiállítás rendezéséért köszönet jár **Vazinay Máriának** és **Kőhegyi Gyulának**. Sok szeretettel gratulálok a kiállító művésznek Berecz Antalnak és kedves feleségének, Elga asszonynak, aki műszaki rajzoló, de a festészetet is műveli.

Elhangzott 2000. május 12-én a Kőbányai Könyvtárban Berecz Antal kiállításának megnyitásán.

Berecz Antal ajándéka

A Budakalászon gyermekeskedő, legénykedő, tőrincsi (Felvidék) születésű Berecz Antal 1956-ban hagyta el Magyarországot. Művészeti tanulmányait Lyonban kezdte, majd Párizsban folytatta, ahol Ford ösztöndíjat is nyert. 1971-ben költözött Németországba, Bielefeldbe.

Első kiállítását a budapesti Poszterházban láthattuk. 1995-ben az első lakiteleki alkotótábor résztvevője volt. A közelmúltbeli kőbányai kiállításán bemutatott **Stációit** Lakitelek község templomnak adományozta. Erről azon a műhelybeszélgetésen nyilatkozott, melyet kiállításának helyszínén szervezett a Művészetbarátok Egyesülete.

Július 2-án a falu bucsui körmenetét követően **Bagi Ferenc** plébános vette át a templom falait díszítő képeket. A híveknek **Geröly Tibor** bemutatta a hatodik alkotótábor résztvevőit, **Lezsák Sándor** pedig lakitelek szerepét méltatta az egyesület életében. Elismerőleg szólt Berecz Antal képeiről és nagyvonalú adakozásáról. A stációt **Marosi Izidor** nyugalmazott váci megyéspüspök áldotta meg a templomot zsúfolásig megtöltő hívek jelenlétében.

A parókia kertjében az alkotótábor résztvevői is az egyházközség vendégei voltak a finom búcsúi ebéden.

A kiállításon (balról jobbra): Kőhegyi Gyula, Kiss Kálmán, Berecz Antal, Pető Ilona, Barna András, Jáki Ferenc, Kiss János, Elga Berecz és Geröly Tibor

Lakiteleken

1995-ben hagyományteremtő céllal Lakiteleken első alkalommal szervezte meg képzőművészeti alkotótáborát a Művészetbarátok Egyesülete. A **Népfőiskola** idén **hatodik alkalommal fogadta a Kárpát-medencéből az alkotókat.**

Június 23 és július 6 között tíz vendége volt Lakiteleknek. **Bali Mária** Szennáról, **Fieber Béla, Juhász Erika** Budapestről, **Kürthy Veronika** a szlovákiai Komáromból, **Kovács Géza** az erdélyi Segesvárról, **Nedescu Laura** Budapestről, **Nyári A. Ildikó** Dunaharasztiból, **Recskó Béla** a jugoszláviai Zentáról, **Vaskó József** a szlovákiai Bodrogszerdahelyről, **Vassy Erzsébet** az erdélyi Nagyváradról.

Az alkotótábor résztvevői az első napot **Ópusztaszeren** a Hunniális rendezvényein töltötték. Résztvettek azon az ünnepségen, melyen Csongrád megye polgármestereinek **Nemeskürthy István** kormánybiztos a jubileumi zászlókat adta át. Ezt követően a **Feszty-körkép,** a honfoglalás kori falu, haditorna, néptáncbemutató megtekintése szerepelt.

Az alföldi tanyavilág megörökítése a festők kedvenc témája. Egy-egy "az idők súlya alatt" megrokkant épület, magányos fa, széltépte hodály éppúgy ihletet adott, mint a vadregényes Tisza part vagy a Tőserdő. Ebben is segített a szép fenyőerdővel szegélyezett és a gazda gondos, szorgalmas munkáját dicsérő **Pulai Sándor** portáján tett látogatás, ahova a táborozók kerékpáron érkeztek. Immár hagyományosan keresték föl a tiszaalpári tanyavilágban **Szabó Toncsit** és családját.

Hangulatos tábortűz mellett beszélt pályájáról **Dévai Nagy Kamilla,** majd a magyar történelem nagy korszakainak kesergői és hiterősítő dallamai szólaltak meg gitárja húrjain.

Július 5-én nyílt kiállítás az alkotótábor idején készült képekből. A résztvevők szorgalmát mi sem bizonyította jobban, mint az a tény, hogy a képek kétharmada elégségesnek bizonyult a tárlathoz, melynek egy részét a Népfőiskolának adományozták. **Lezsák Sándor** országgyűlési képviselő – aki többször is találkozott a táborozókkal – elismeréssel szólt az alkotásokról és az alkotókról. Hangsúlyozta e találkozások fontos szerepét a történelmi Magyarország területén élő alkotók kapcsolatteremtésében és a művészeti ismeretek terjesztésében.

Örömmel láttuk a megnyitón a Tiszaalpári alkotótábor képviseletében H. Molnár Magdát és Halpert Máriát. Örültünk annak is, hogy másnap **Barabás Ferenc** Kocsér polgármestere is megtekintette a tárlatot.

A tábor programja **Bagi Ferenc, Kiss Márta, Lőrincz István** és **Szabó Ilona** önzetlen támogatása nélkül szegényebb lett volna.

Vaskó József: Embléma-terv

Itt szeretném megjegyezni, hogy Vaskó József az egyesület megalakulásának 25. évfordulójára emblémánkat is kőbe véste.

Geröly Tibor

Molnár Dénestől – marosvásárhelyi tagtársunktól – az 1996-os alkotótábor résztvevőiről készült rajzával búcsúzunk!

MŰVÉSZET és BARÁTAI

■ A Művészetbarátok Egyesületének (alapítva 1973.) füzetei/70. ■ Ára: 400,- Ft ■
■ XV. évfolyam 2. szám ■ 2005. március–április ■ Tagoknak tagdíj ellenében ■

Feledy Balázs

Költői párbeszéd olajjal

Ha külföldön élő magyar művész kiállítása nyílik óhatatlanul felmerül a kérdés: mi művészet és nemzeti művészet viszonya? Vitatkozunk arról, hogy az egységesülő Európa miként hat egy-egy ország kultúrájára, művészetére. Érezzük a multikulturalizmus folyamatait, presszióját, a média nemzetek feletti kényszer hatásait, melyek életmódunkat, életvitelünket is befolyásolják. Van, aki azt mondja, hogy a művészet épp azért az, mert egyetemes, amit fókuszába von, azok hasonlóak, egyetemesek. Mások azt állítják, hogy igenis szükség van a művészet nemzeti karakterére, szükséges e területen is a nemzeti identitás megőrzése azért is, mert minden kulturális, nyelvi közösségnek vannak saját problémái, melyek indokolják a másokétól eltérő művészi nyelvet.

Ez a vita nálunk is éles, de különösen az lehet egy olyan művész bensőjében, aki többféle közösséghez tartozik, akinek élete sokféle kultúrához, nyelvhez kötődik. Bizonyára így van ez **Berecz Antal** esetében is – kiállítási meghívója a Miskolci Galéria köztes megoldást választ az Antal Berecz formulával –, aki majdnem **fél évszázada**, 21 éves kora óta **él külföldön**. A művész 1935-ben **született a Felvidéken**, késve, de bejut a nagy múltú budapesti Képzőművészeti Gimnáziumba, ahol 1951 és 1955 között tanul. „A" osztályos volt, ami az iskola (szinte azóta is) érvényes belső „törvényei" szerint a „legjobb társaság", hiszen ide járnak a festők, a festő-szakosok. Huszonnyolcan érettségiztek. Osztálytársa volt – többek között – Balázs Klára, Zsuráffy Mária, Jurida Károly, Lelkes István, Mór Tamás és Stein Annamária, aki később szintén külföldön, Franciaországban lett neves alkotó Anna Stein-ként. De osztálytársa volt Gerő András is, akit legjobb barátjaként hosszú évtizedekre megőrzött, miként az „egyel alatta járó" Kőhegyi Gyulát is. Ez – a közvetlenül az 1956-os forradalom előtt érettségizett évfolyam – a többi osztályban is jeles tehetségeket indított útjára, hiszen a szobrászok között találjuk Czinder Antalt, Gáti Gábort, Józsa Bálintot, Rácz Editet és Stremeny Gézát.

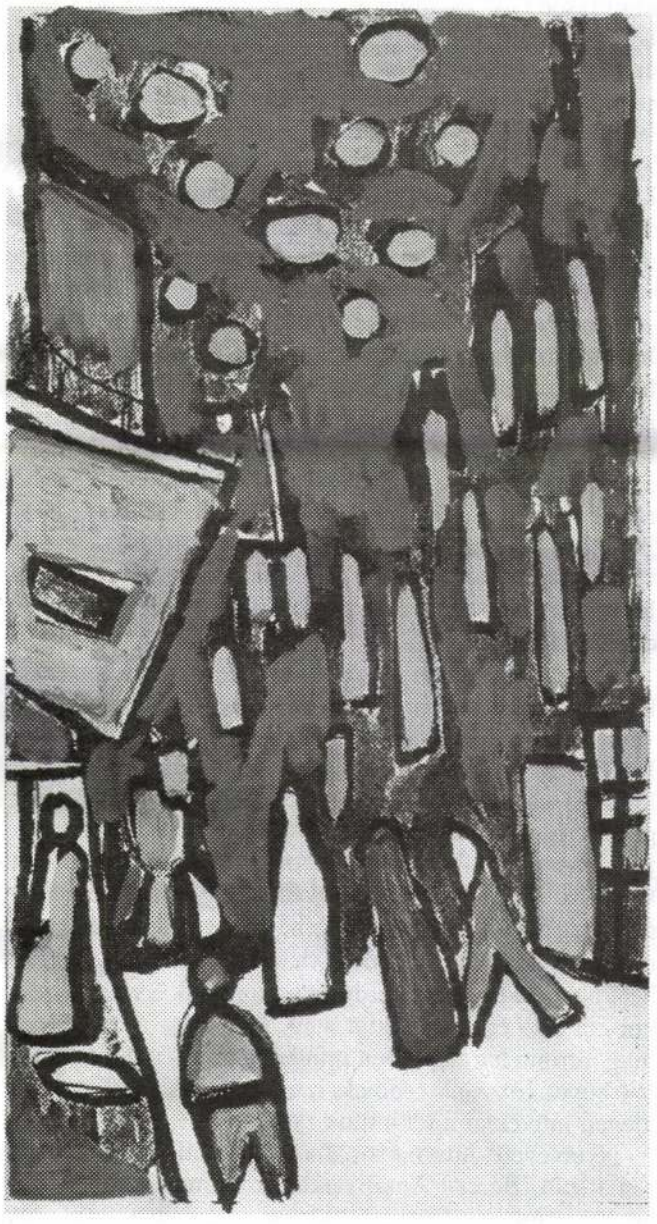

Berecz Antal akvarellje

Bár az iskola igazgatója a kor követelményeihez híven igazi pártkatona volt (Nolipa István), a Képzőművészeti Gimnáziumban remek, kiváló művésztanárok oktattak, olyanok, mint Basilides Sándor, Kántor Andor,

Viski Balás László, Takács Tamás, a fiatalabbak közül pedig: Ridovics László, Miskolci László vagy Szinte Gábor... A középiskolás Berecztől látunk-e kiállításon egy-két szép rajzot, tanulmány rajzot, diófapác munkát. Az egyik kis munkán ma is olvasható Gerő András megjegyzése: „Dolgozz mindig így, egész jó" Berecz Antalt azonban nem veszik fel a Képzőművészeti Főiskolára. Elhagyja az országot. Lyonba kerül, ahol az ottani Képzőművészeti Főiskolán két évet tanul, majd Párizsban folytatja tanulmányait, a nagyhírű, patinás Beaux Arts-on, Képzőművészeti Akadémián, ahol már érett fejjel, 1967-ben szerez diplomát. Ekkor még figurális erősen természetelvű festő, akitől szintén látunk a kiállításon egy-két munkát. Figyelemreméltó épp 1967-ben, „krisztusi korában" készült finom, sejtelmes önarcképe. A fiatal művész nem sokkal később Németországba költözik, s immár évtizedek óta Bielefeldben él lett származású feleségével.

Berecz Antal sok helyen rendezett önálló kiállításokat, így Párizsban, Zürichben, San Francisco-ban, Heidelbergben és természetesen többször lakóhelyén, s annak közelében is. Itthoni kapcsolatai csak a rendszerváltást követően teremtődtek újjá, köszönhetően elsősorban Kőhegyi Gyulának és Geröly Tibornak. **Első budapesti kiállításának a hajdani Poszterház adott helyet**, később a Gutenberg Galériában láthattuk képeit. 1995-ben részt vett a lakiteleki alkotótábor munkájában is 2000-ben rendezett egy jelentős bemutatót a kőbányai Pataky Művelődési Központban működő Szabó Ervin Könyvtár galériájában, az Artotékában, ahol „**Stációk**" címmel mutatta be drámai sorozatát. A művek az alkotó nagyvonalú gesztusaként később **Lakitelekre kerültek**, s ott a helyi plébánián nyertek végleges elhelyezést.

Öröm, hogy most 2005. év elején megnyílik e miskolci kiállítás, köszönhetően Miskolcon élő unokatestvérének és a Miskolci Galéria igazgatója, **dr. Dobrik István** „jó szemének", kedvező döntésének. S látva a kiállítás sokszínű anyagát, szövedékének összetettségét, természetszerűen felmerül a kérdés, melyet az elején feszengettünk: őriz-e valamit Berecz Antal hazája kultúrájából, művészeti nyelvéből vagy ez internacionális lett? Milyen ellentétek, belső feszültségek lehetnek a látottakban, s mindez – ha van – miből következhet? Nos, ha ezekre a kérdésekre keressük a választ, akkor ezt első érzésünk adja meg. Kiállítása azt mutatja, hogy formai karakterében mindez internacionális, mégis e képek hozzánk szólnak, megérintenek minket, nem idegen művekként tekintünk rájuk.

Nyelvezete internacionális voltán túl ugyanis nem sematizált. Berecz Antal rendszer-teremtő. Úgy tűnik, hogy szerinte a világ egy rendszer, melyben a természet és az ember világa közelít, amiben erősek az oda és vissza hatások, ahol sok a kölcsönös feloldódás. Példa lehet erre önarcképe, amelyben a saját magáról festett kép szinte ugyanolyan karakterű, mint a körülötte lévő festőállvány vagy a szoba tere, de ilyen érzésünk lehet Madarak a város felett című képe előtt, ahol szintén azonos

Berecz Antal vízfestménye

festői formációkban ábrázolja a természetet és a civilizációt. S ezzel együtt festői felfogása abban is különleges, hogy látunk egészen elvont képet is tőle (Fények tánca), ugyanakkor elvarázsolja őt a természeti látvány ereje is (Madarak sorozat). A művész festői formarendjét a konstruktivizmushoz közelíthetjük, melyben az anyagok, formák egymáshoz való minőségi viszonya egyfajta szerkezet szerinti viszony és kapcsolat. Nála azonban ez sem bigott alkalmazású, hiszen például ugyanolyan előszeretettel alkalmazza a hajlított, a görbe formákat, mint az egyenes, lineáris kompozíció teremtést. Képei egyfajta mozaikszerű építkezést láttatnak, melyben mindig erős teória, az idea szerepe. E képek nem csak a realitás festészetét hordozzák, hanem gondolati rendszert is sugallnak.

Berecz Antal többször **alkalmazza a túlzás, a felnagyítás módszerét**. Így piktúrájában nem csak a proporcionalitás, az arányosság eszméje, hanem a diszproporcionalitás, s így a diszharmónia is jelen van. Ezzel azonban növeli képei szuggesztivitását. Így van ez felnagyított szemei, kezei esetében (Gótikus szobor c. képén, az Édesanyjáról készített portrékon, a Lépő leányka című művön). Ebben a festőiségében érezhető egy francia festői vonal iránti vonzódás, Gauguin, Monet, Picasso ív, de Van Gogh színereje, nyersessége, Kandinszkij elvont kavalkádja, Klee lírája is hathatott

Bereczre. Idol-szerű formái, figurái, ősisége, robosztus karakterei egy messze távol gyökerező, de európai életérzést állítanak elénk. S ami döntő, mindezt egy szuverén szemléletben teszik. Berecz **igaz színfestő**, akinél a forma, az él, a rend legtöbbször feloldódik erőteljes kolorisztikájában. Mintha a horror vacui eszméje is befolyásolná, szinte minden esetben kitöltődik egy-egy színnel, színekkel a képmező, melyekben kevés a sötét árnyalat, feketét szinte nem is használ, s kevés a fehér is. A színek egyfajta metafizikus szerephez is jutnak, ahol az átmenetek fontosabbak, mint a kontrasztok. Izgalmas festő technikailag is. Rétegesen fest, a fedőfestés módszerét többször alkalmazza, s a festőkés, melyet használ, vastag-vékony vagyis változatos festékrétegeket hoz létre, melyben így igazán érvényesül faktúráinak elevensége, változatossága.

Képei sokirányú asszociációkat kelthetnek bennünk, melyet jelez a kiváló francia művészettörténész, a Modern Festészeti Múzeum korábbi igazgatója Bernard Dorival gondolata, aki így írt: „Berecz Antal képein Haydn és Mozart zenéjét érzem." S valóban: zeneiség, költőiség is jelen van képein. Egyik kritikusa korábban Németországban ilyen címmel írt elemzést róla: „Költői párbeszéd olajjal". Egy másik írás címe így fogalmaz: „Dekoratív képek lágy pasztell tónusokkal".

Berecz Antal képeinek legjellemzőbb tulajdonsága, hogy ő „belülről fest." Ezt bizonyítja egy korábbi nyilatkozatában: „Az embernek nem kell nagyon neki készülni vagy messzire elutazni, hogy jó festői témája legyen." Erre utal az is, hogy igen közel áll hozzá a portré műfaja, mintha többet tudna elmondani a világról portréin, ember ábrázolásain keresztül, mint tájaival. Ezek erőteljességükkel együtt inkább aggodalmakat állítanák elénk, s nem a felszabadultságot. Érthető világérzés.

Ez a kiállítás a több évtizedes pályából különböző korszakokat villant fel. Látunk művet a kezdetekből, a hetvenes, nyolcvanas és kilencvenes évekből, s nagy örömünkre vannak művei 2004-ből is. Ez a világ megint mintha valamiféle változást sejtetne, Berecz Antal könnyed, finom absztrakt színfestészete egyfajta felszabadultságot jelez.

Festői karakterében tehát kitapintható Barcsay Jenő és Kmetty János tiszta építkezése, gondolatisága, s képei egy részének tematikájában is, pl. az Emlékezés, Bivaly, Paraszt, Anyám, Nagyanyám című műveiben szinte vissza csatolódik festői „születése" időszakához, ugyanakkor nagyos is európai atmoszférát sugároz pl. Katedrálisi csend című képe.

Megállapíthatjuk, hogy szuverén, európai művészi nyelvet teremtett, emberi problémái azonban ma is érintkeznek a mi szemléletünkkel, gondolatainkkal. Ezért áll közel hozzánk mind a rokonszenves és szerény művész: Berecz Antal, mind pedig jelentős kiállítása, melynek kapcsán szintén fontos bejelentést is tett az alkotó, nevezetesen, hogy **kiállítása teljes anyagát a Miskolci Galéria gyűjteményének ajándékozza**. Berecz Antal festői munkássága része művészetünknek, melyet nemes gesztusával maga is segít.

Feledy Balázs

Elhangzott Miskolcon 2005. január 27-én.

* * *

A kiállítási megnyitó után **Geröly Tibor** virággal **köszöntötte Elga asszonyt**, majd Berecz Antal magyarországi bemutatkozásairól szólt. Példásnak nevezte a hazai művészeti élet iránti érdeklődését.

Baráti szavak kíséretében adta Berecz Antalnak át – két nappal 70. születésnapja előtt – a **Művészetbarátok Egyesületének** (Búza Barna tervezte) **emlékplakettjét**.

Kiállításmegnyitó után az Artokékában, Szigethy Ilona, Berecz Antal és Elga asszony

Két kiállítás s egy bámulatos album

Egyre több bank vesz részt a művészeti élet támogatásában – mégpedig több módon. Így vásárlással vagy kiállítási lehetőségek biztosításával. Az osztrák Népbank (mely nálunk is eredeti nevét, a Volksbankot használja) több remek kiállítási helyet kínál. A legjobb helyen levő Rákóczi úti kis galériában december közepétől a hódmezővásárhelyi **Hézső Ferenc** tárlata nyílt meg. A művésznek jópár éve már egész kis könyvet szenteltem. Talán nem is vált hasznára, mert a magukat vele egyenrangúnak érző festők körében ez a publikáció irigységet váltott ki. Ami e kismonográfiában megjelent, azon a mostani kiállítás nem sokat változtatott, úgyhogy a (Szalay mellett) legkülönb mai vásárhelyi festő produkcióiról csak azt mondhatom, hogy az évszázados helyi hagyománynak megfelelően ma is **realista** képeket alkot, de nem a helyi stiláris tradíciót folytatja. Ha valamit, inkább a hajdani „római" iskoláét: erőteljes kontúrokkal, színgazdagsággal, valamelyest stilizálással, mozgalmasan ábrázol, de a „rómaiaktól" eltérően nem keresztényi vagy általános, hanem mai **népi** szemlélethez kapcsolódik, ám amit reálisan megfest, az nála is igencsak szimbolikus töltést nyer. Sajátosan friss „alföldi" festészet ez, amely nagyobb országos figyelmet érdemelne.

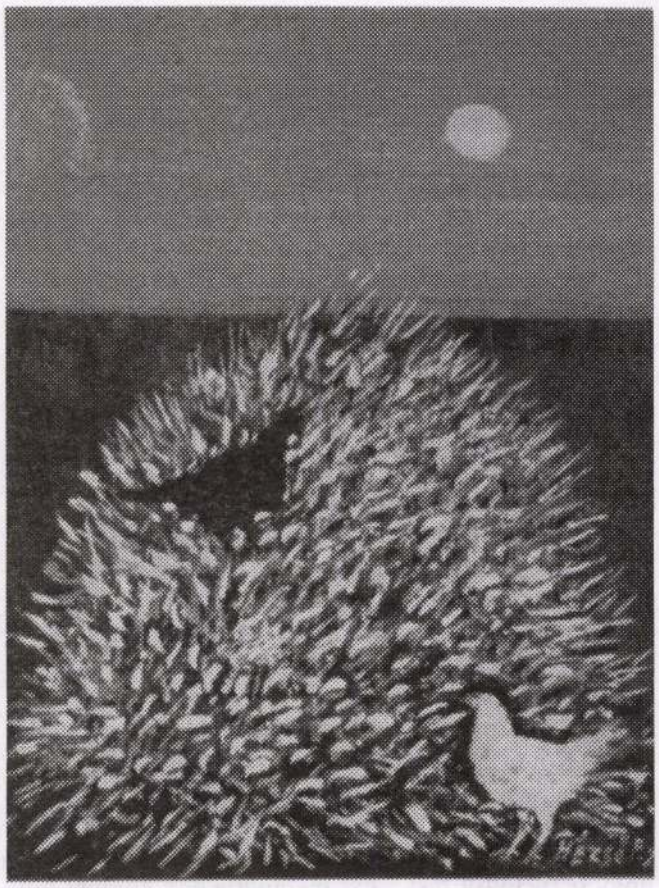

Hézső Ferenc festménye

✦ HÍREK ✦

Szénási Mihály festményeiből Budaörsön a Művelődési Központban május 24-től június 6-ig rendeznek kiállítást.

Vass László intarziáit február 2-től 29-ig láthattuk a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamarában.

Sarkantyú Simon emlékkiállítását március 11-től április 3-ig láthatjuk a Ráday Galériában (IX. Ráday utca 8.)

Tükrök és lelkek címmel Fehér Erika, Fehér Klára és Semes-Bogya Eszter kiállítását rendezték meg a Dunakeszi Művelődési Központban. A megnyitón **Vincze József** megzenésített versei hangzottak el a **Csillag-világ** mottóval megjelent CD-bemutatójaként.

H. Kálmán Edit festményeit február 21-22-én a Zuglói Plébánia Pince Galériájában mutatták be.

Kaizler Gitta az Országos Iparművészeti Társaság 2003. évi kiállításán első díjat kapott.

Környei László intarziáit és **Takár Emőke** festményeit február 3-tól 20-ig láthattuk a Corvin Galériában. A tárlat megnyitóján az alkotásokat Darázs István népi fafaragó ajánlotta a közönség figyelmébe.

Wrábel Sándor (1926-1992) festményeit január közepétől február 28-ig láthatták az érdeklődők Pomázon a Testvérmúzsák Galériában. A tárlatot Losonci Miklós nyitotta meg.

Ezeréves SZÉK a Kárpátok ölelésében címmel **Kárpáti László** fénykép kiállítását január 14-től február 17-ig láthattuk a (VII. kerület, Dózsa György út) Gondozási Központban.

Kohári Krisztina és **Vankó István** kiállítását a Csepeli Munkásotthonban Dr. Kollmann J. György az egyesület alelnöke nyitotta meg, melyet február 13-ig tekinthettek meg az érdeklődők.

Címertár nyílt **Szabadiné Simkó Ilona** aranytűfestő munkáiból a IX. kerület Üllői út 23. szám alatt. Megtekinthető hétfőtől-péntekig 10-14, szombaton 10-14 óra között.

Szalkári Rózsa kiállítása a Herman Ottó Általános Iskolában (XIV. Egressy u. 69.) március 1-jétől tekinthető meg.

A mindennapok használati tárgyai címmel február 26-án nyílt kiállítás a Kispesti Helytörténeti Gyűjteményben, (XIX. Fő u. 20.), melyet április 18-ig tekinthetünk meg.

Tolnay Tibor nagyváradi festőművész munkáit a helyi Református Székházban láthatják az érdeklődők.

Kerekes Anna képeit a Szigetszentmiklósi Városi Könyvtár és Közösségi Házban február 19-től március 8-ig mutatják be

Szőnyi István születésének 110. évfordulójára a művész nevét ötven éve viselő Képzőművész Kör a Városrosvédő Egyesület Budapesti Székházában rendezett kiállítást. Tagtársaink közül Babócsy Anna, Ferencz Márta, Nagy Zsolt, Szemenyei Klára, Tábori Zsuzsanna, Déghy Rita és I. Matusik Elza szerepeltek.

Juhász Erika kiállítását az Újpesti Galériában (IV. Árpád u. 66.) március 18-án 18 órakor Feledy Balázs nyitja meg. Gitáron Víg Levente működik közre.

Fenyves Mária Annunziáta kiállítása a Rét Galériában március 10-ig tekinthető meg. A tárlatot – dr. Tóth Béla külföldi utazása miatt – Geröly Tibor nyitotta meg. Verseket mondott Tárkányi Imre és Stancsics Erzsébet.

Hajtun Józsefet 80. születésnapja alkalmából a Várlak Klubban – ahol minden szerdai összejövetelünkön megjelenik – meleg baráti szavakkal köszöntötte Geröly Tibor.

Aki szeretni megtanít címmel a Fóton élő **Zsigrai Józsefné** Garami Irén versei 170 oldalnyi kötetben láttak napvilágot.

Fűtött kavicsok kerültek a Móricz Zsigmond körtér gombája mellé. **Pyka Zsolt** és **Szőllössy Barbara** fiatal iparművészek tervei alapján. Abban bíznak, hogy ötletük sokak tetszését megnyeri és majd hasonlókkal díszítik otthonaikat, kertjeiket is.

Mándoky Kongur István keletkutató emlékére a XI. kerület Bartók Béla út 52. számú ház falán **emléktáblát avatott a tudós özvegye** és dr. Schiffer János főpolgármester-helyettese.

Boruth Andor (1873–1955) festőművész emlékkiállítását a Miskolci Galéria Rákóczi-házában május 15-ig lehet megtekinteni. **Bócsi Krisztián** fotókiállítását április 3-ig, **Réber László** (1920–2001) emlékkiállítását pedig április 7-ig láthatják az érdeklődők.

Molnár-C. Pál képeit március 12-től március 31-ig Kalocsán a Dózsa György Gazdasági és Műszaki Szakközépiskola Könyvtárában (Martinovich u. 2.) tekinthetjük meg.

„Tenyerébe fektet a tenger" címmel február 16-án nagysikerű irodalmi est részesei voltunk a Várlak Klubban. Percekig tartó tapssal jutalmaztuk **Osváth László József** és **Pap Anna Inkeri** előadóművészeket.

Dániel Mária grafikája

Hivatásom: újságírás és képzőművészet

Utóbbi jegyében több mint 30 éve vagyok kiállító festő.

Első önálló kiállításaimra Németországban: Dortmundban, Bad-Oynhausenben, Bonnban került sor. További tárlataim főleg Budapesten, hazám fővárosában jöttek létre.

Kötődöm a tájhoz, a természethez. Ennyiben **természetelvű festőnek tekintem magam**. De már jócskán „átírok". A látványábrázolást felváltotta nálam a láthatóvá tevés. Ami annyit tesz, hogy a tárgyi motívumok a belső mondandó kifejezésének rendelődnek alá.

Ha valakire, akkor a képzőművészekre igencsak érvényes, hogy lelkük rezdüléseit – szűkebb, tágabb világunkról leszűrt vélekedéseiket – hivatásuk formanyelvén igyekeznek kifejezni. Gyakori az elmélkedés is a miértekről, a hogyanokról. Vegyük ahhoz magát a rajzot. Michelangelo – történetesen testnélkülinek nevezte a rajzot, olyannak, amely Isteni eredetű. Más kiváló alkotók, s nem is kevesen, azt vallják, hogyha szavakkal leírhatnánk egy rajz mibenlétét, akkor fölösleges lenne a rajzolás.

Egyébként: 1932. február 29-én születtem és Debrecen város vonzáskörzetébe tartozó **Tiszacsegén gyerekeskedtem**. Java iskoláim (főiskola, egyetem) és felnőtt életem – családom, munkám – Budapesthez kötnek: itt vagyok honos.

Egyébként... ...

Dániel Mária

Berecz Antalról

Képeit a Gutenberg Galériában februárban láthatták az érdeklődők. A festőművész 1935-ben a mai Szlovákia területén fekvő Tőrincsen született.

A deportálás elől a család 1947-ben Magyarországra, **(Pomázra) menekült**. Budapesten a Képző- és Iparművészeti Gimnáziumban érettségizett.

1956-ban elhagyta az országot. Művészeti tanulmányait Lyonban, majd Párizsban a Beaux-Arts-on folytatta. Mesterének Maurice Brianchont tartja. Párizsban Ford ösztöndíjat nyert.

1971-ben a németországi Bielefeldbe költözött – a litván származású építész, festő feleségével Elgával.

Festményeit 1992-ben láthatták először az érdeklődők a Budapesti Poszter Házban.

1995-ben a Művészetbarátok Egyesülete szervezésében a Lakitelki Népfőiskolán volt alkotótáborban. 2000-ben a Kőbányai Könyvtárban került sor kiállítására. Ott bemutatott **Stáció sorozatát a lakitelki katolikus templomnak ajándékozta**.

Több kollektív kiállításon is szerepelt.

Geröly Tibor

Berecz Antal festménye

BUDAPEST, X., SZENT LÁSZLÓ TÉR 7-14.

FŐVÁROSI SZABÓ ERVIN KÖNYVTÁR KŐBÁNYAI KÖNYVTÁRA

Szeretettel meghívja Önt és családját

BERECZ Antal

/Németország/

„STÁCIÓK"

című kiállításának megnyitójára

2000. május 12-én 16 órára

A kiállítást megnyitja: **FELEDY Balázs**
művészeti író

A kiállítás megtekinthető **2000. június 6-ig**
a könyvtár nyitvatartási idejében:
H.,K.,Cs.,P.: 10-20, Szo.: 9-14 óráig.

MEGHÍVÓ